Dum ca
pud xp̃m
m vnitate
ecclesie fi
deles habẽt.
et huic o
bedire sa
tagit̃ tm̃ꝑ regi. Sub hꝰ
rege oẽs particulares ec
clesie. prelatos habẽt tam
ꝑ reges. qui utiq; in cle
ro misterio fidei dñiant.
Qualis aũt prelatꝰ esse
debeat. in ꝓmo oĩm tex
tus ostendit. ¶ Oport
latus debet esse bone vi
te et bone fame. ¶ Capi

Ex tulũ ꝓmũ.

Ring̃t capiũ mel
lei colozis ẽ. ex
electo floze et
ex oĩ copia factus. Qđ
in melle nisi moz sine
ritas̃: et qđ in floze nisi
fame redolẽcia designa
tur. Qñtũ aute ad se.
bonã cõsciẽciã necesse
ẽ habẽ ꝓlatũ. qñtũ vo ad
proximũ bonã famam.
Vnde veracissimꝰ pater
augustinꝰ. Consciã tibi.
fama aũt proximo tuo ne
cessaria est. Sed ut sene
ca dicit. pleriq; famã. cõ
sciẽciã pauci verentur.
Et tales utiq; metu pec
care cessãt. non inocẽ
a. Qñtũ demencia est
verem ne infameris ab in
famibus. Qđ nĩ refert.
nĩ sursũ ista. an deorsũ fe
rant. Sapiens cogitat
semp. qualis vita. nõ qñ
ta sit. Nõ enĩ vuć bonũ
est. ſ bene vuć. Non ut
placeas vivas. ſ ꝙlis sis
studeas. Magnũ est nol
le laudari. et cẽ laudabile.
Gaudiũ veriũ nisi sapiẽ
ti ꝓtingit. qđ est aĩ suis bo
nis veraciꝫ fidentis. Cogi
ta ergo huic esse sapiẽtie
effectũ gaudij ꝙlitatẽ. et
hoc ẽ gaudiũ ꝑfectũ bo
ne. Vimptũ necesse ẽ ad
alienã virtutẽ exercendã.
exercere quelibz et suã. et
tale suã instituat ut pos
cet alienã. Ipse salutis nr̃e
ꝓceps ihesus. suis ꝓcepit
dicẽs. Sic luceãt opa vra
bona coram hoĩbus. ut glo
rificẽt patrẽ vr̃m qui in
celis ẽ. Et hoc qđẽ intus
necesse est. ut resultãcia lu
cis. sedo foras ad proximos
defeant. Hoc etiã paulus
aplus ad romanos scribit
dicens. Prouidẽtes bona
nõ tm̃ coram deo in ꝑsona.
veriũ etiã coram omnib̃ ho
minib̃. Notandũ aũt q̃
textus dicit. ex electo floe.
Ex redolẽcia enĩ bone fa
me ꝓlatus eligi debet. nõ
sepm̃ intruđ. quia nemo

assumet sibi honorē. ꝙ qui
vocat̄ a deo tanq̄ aaron.
Ex oī inst copia factus.
supple ee debet. Qui enī
offendit in uno. factus est
oīm reus. De tali ergo
plato. ozee pphā ꝯtula
bundꝰ exclamat. Uitis fiō
dosa israel. fructꝰ adeq̄tus
ē ei. Bonus enī platus. bo
nos subditos facat. Unde
seneca dicat. Nulla res ma
gis aīos in malū declina
biles. reuocat ad rectū. et
puocat ad honesta. q̄ ma
iozū nrōzum inuersacio bo
na. Paulatī enī descēdit
in pectora. et uim p̄cepto
rū obtinet. frequēter aspi
ci. frequent audiri. ocrur
susq̄ ipē sapienciū uiuat.
et uix aliq̄d in eoz actibus
tūsit. unde nō certe pficia
as. Et reuera si nobis a
nimū boni uiri liceret in
spicē. o q̄ pulcherrimā fa
ciē. q̄ scām. q̄ ex magnifi
co placidoq̄ fulgentē uidē
mus. Quicūq̄ ergo ista
ti talū culmine aliquo. et
nō pficiat. hic oī amente
deterior. De modo elēcio
nis et electo nri tpis. qdā
memorabile referā. qd nobi
li et scō uiro philippo muli
te de mōmurat. id ē de mō
te mirabili narrāte cogno
ui. Cenomanēsis inclita
ruuitas et nota ē. que diu
diū sub rege anglie. nūc at
regis francie subiacet pti
ti. Her at multis ānis. sn
pere uite pastore langue
rat. et mortuo episcopo. e
lectionis dies instabat. Ut
q̄m uix ē ingressus aliq̄
in psonis adeo desolata.
quin unū salte habeat. q̄
filiali pietate de matno
defectu eaē doleat. quide
nt de pfectu. quidā ipius
ecclie nemis canonicus.
ad quandā famosissime
ruuitatis reclusā. p dig
no episcopo eligendo ora
cones petituꝰ accessit.
Cuiꝰ p̄cibus illa motā.
ab ozōne reuersa dixit.
Carissime ego quidē rap
ta in celū. uidi. q beata
maria uirgo patrona ec
lesie. pro delato negocio.
ad pedes filij uoluta ua
pcessit. Cui filiꝰ dignant
assurgens. tuū inq̄t erit
mater et dnā statuē quē
cūq̄ uolueris. Decedens
ergo mūt xpī cū angelis
sanctis. q̄ de negocio trac
tauerit. tandē reuersa dix
it. Placet m fili de ysilio
bonozz. mauriciū quondā
archidyaconū cretensem
in epm pfici cenoman
nis. Et filius. Digne inq̄t
elegisti. Sic fiat. Et mox

recluſa canonico. Vide
ergo karissime. ut ſecre
tū habeas. quouſq; frat
tū ſit qđ audiſti. Effuſ
ergo pius vir in lacrimas
pre gaudio et ſtupore do
minū benedixit. Quo
aūt ordine fieret. ꝑter
eligentiū puersitatē. nec
ſuſpicari quidē poterat.
licet ꝑpē hoc fieri nō du
bitaret. Quis aūt hic
mauricius fuerit. breuit
referam⁹. In cretensi ec
clesia archydyacon⁹ ſti
tuto curruebat dyoceſim
pedes. et cā in ſolo ba
culo in predicacois of
ficio visitabat. Archidy
aconatu vō postmodū
delicto. monasterium nu
gtarū monialiū. quarū
eleōſinis nutritor fuerat
adhuc puer expeciit. ut
eas ad emendacionē vi
tā corrigēt. et inde terre
populū predicacōibus
eruderet. nec eū fefellit
effectus. Quid plura.
Ad electionē euentū eſt
cenomānis. Electi ſunt
duo. ꝑpositus et decanus.
Quorū primus vir ſenſa
tus et nobilis. alter vō
liātus et dives erat. Neu
tro igit alteri volēte ce
dere. dixit decano ꝑpoſi
tus. Michi quidē epiſco
patū expedire nō video. ſ
nec tibi. Michi ſufficiat ho
nor. tibi diuicie. Cedē tibi
nolo. nec tu michi. Nichil
ergo restat. niſi iam in p
te dilapidatā ecclesiā. p
noſtrū litigiū fundituus e
neruari. Vellē igit ſi vel
letis et vos mē nos viri
uite ꝓbatū et humilem. con
corditē postulem⁹. qui con
fusionis nrē ruinas velit
et valeat restaurare. Cere
venerabilis ille mauriti
us. vir in oī norma iuſti
cie singularit decorat⁹. qui
erā totū mundū posset
diuina ꝓuidencia guber
nare. ꝓresto enī ſū cum
meis ōibus tantū homi
nē postulare. Et credo cer
tius. q deo et ſaluti ſue
aduersabit cōtradicens.
Mox decan⁹ ſubridēs. ſit
fiat inq̄t. ſ illa additione.
ſi idē episcopatū acceptā
te noluerit. michi cedat.
Et mox ꝑpositus exulta
bundus inclamat. Fiat
ficet inquit et fiat. Et
mox facta ē postulacio cō
ſenſu oīm. et firmata. De
can⁹ aūt ꝑſumebat mau
ricii nūc⁹ presulatū ac
ceptare. ꝓpositus vō dio
nisius ꝑſumebat xpi amo
re coactū ſanctū virū. ꝑp
ter multos ſalutē nō au

dere respuere ia oblatu. Missi ergo dño canonici. inuenerut eu sedm qd sole bat i via pedite ad pdicu dñi euntē. Litteris igit sue vocacois ostensis. respō dit ille. Ibitis ad hospiciu nostru. vespe aut facta p dicacione redibo. et mane qd dns dederit respōde bo. Et fm est sic. Rede untib illis ad hospiciu. pcessit ille. pdicauit. audi uit impiaru confessiones usq ad vesperu. Redit do mu. salutat hospites. ire natus oratoriu intrat. p noctat celebs in pcib. resp ondet mane canonicis. Consiliu dei et mies eius e. nesciure no uerut qd of feris. Quid pluta? Con digno honore recept. ca thedrat. consecrat. et tan to regimie claruit. ut infra quigentos anos. silis ei fu isse no credat. Qd muri. valde congruu fuit. ut ta lit electu tale regime sit secutu. Qualis platus ee debeat oculis cordis. p esse desideras. hoc videat. et relegat. ¶ Qualr at platus ee debeat. beatus augustin ostendit in re gula sua dices. Ipe q vo bis pest no se existimet potestate dnante. sz tanta te seruiente felice. Honore cora vobis platus sit vo bis. timore cora deo sub iectus sit pedibus vris. Circa oes semp bonor opm pbeat exemplu. corripiat inquietas. con soletur pusillanimes. susciapiat infirmos. pati ens sit ad oes. Disciplu na libens habeat. metu endo iponat. Et qnus utrsuz sit necessariu. tn me plus amari a vob appetat q timeri semper cogitas deo se p vobis reddituru esse racione. Unde vos magis obedi endo no solu vestri. sed eta ipi musemu. qui inter vos qsto in loco supiore tm to in periculo maiore vers sat. Ecce discretissim pōi nu. q bene et q pfecte sta tu debitu prelator attendi ullom spendiose desit sit. Dz sanct et venera bilis benedict in regula sua. qua post augustinu tpa anis multis dedit. plati statu plane distin xit. Abbas mst qui esse dignus e monasterio. sp meminisse debet. qd dicit et nome maioris factis iplē. xpi enim agē vices i monasterio credit. Et i fin. Memor sit semp. qa

doctrine sue. vel discipulo
rū obedīcie. utrarūq; re
rū in tremēdo iudicio dei
facienda erit discussio.
Sciatq; culpe sue pasto
ris īminē. quitq;d ī om
nibus paterfamilias min⁹
utilitatis potuerit īuēi
re. Et infra Cū alīq̄s sus
cipit nomē pastoris. dis
cat dei doctrīa p̄esse dis
cipulis. et idē oīa bona
et sancta factis āplius
q̄ dictis ostētē. ut capa
cib⁹ discipline mādata
dñi verbis p̄onat. du
bus vō corde et simplicio
rib⁹ factis suis diuina p̄
cepta demonstrare. Oīa
vō que discipulis docu
erit ee contrīa. in suis
actibus vel factis iudi
cet esse nō agenda. ne
alijs p̄dicās. q̄e reprobus
efficiat. Qui āt alit⁹ pre
esse gestit. loco ignomi
nie est apud mdignum
dignitas. Prelatus enī
q̄ subiecto nō p̄ficit. nec
sibi p̄dest. Magna vō
ps iustīe in se redit. q̄
p̄derit alteri. Opus est
enī aliquo. ad quē mo
res nr̄i se erigant. ubi ad
regulā. p̄ua nō corri
gas. Alīq̄s bon⁹ vir eli
gendus e. ac semp ante
oculos habend⁹. q⁹ tanq̄
spectāre vniam⁹. et oīa
tanq̄ illo vidēte faciam⁹
Hic ē rex p̄latus apī fi
delīū. qui mellei coloris
existēs. ex electo flore et
oī copia factus sit.

Qz ingenio polletes p̄fe-
rendi sint. Caplm. sexagesimo.

REges plures m
vno alueario se
pius īchoantur.
Et quidē si tpe apl⁹or in
p̄mitiua ecc̄ia. sēm q̄d
paulus ad corinthēos sc
bit. nō multi sapiētes se
cūdū carnē. non multi
nobiles. nō multi potē
tes. postea tm̄ et maxime
nūc. ut ī p̄nti videri pt.
multi sapiētes sed heu
p̄ter carnē. multi nobi
les. sz in carne nō mēte.
multi potentes. nō ad
p̄tegendū. sz ad ꝓpm̄e
dū pauper dicos. p ec
clesias p̄cant. tales mo
rigeratis et spīualib⁹ vi
ris. p̄ suos xplices p̄feru
tur. De talib⁹ ecclesias
tes dicit. Vidi seruos in
equis. et p̄ncipes quasi
seruos ābulātes ī terra.
Di ergo culpabiles sunt
qui litteratis potētes no
biles sine moribus. et car
nales morigeratis et spi
tualib⁹ viris p̄ferūt. qua
lit illi dapnādi sūt. qui

stolidos et ydeo tñs. et si
ne ullo ingenio nali eligūt
in plātos. Nā ingenio
callentes et prudi. semp
habiliores sūt ad oem ar
tū bonū. dūmodo non
dñetur malignitas vo
lutati. Tales enī etiā si
ne multa strēcta lrārū
tractois capaces sūt. et id
o facilius a leuioris vite
dispendio ad vīa stabilē
grē uertūt. Qui vēo
ydeote et sine lris sūt tu
des intellcū. et mentis
stoliditate mutabiles.
vix umq̄ flectūt in bonū.
ꝫ de malo in peius faci
lime deuoluūt. Unde se
neca. Hūlis res stultica
abiecta. sordida seruilis.
multis affectib⁹. et seuissi
mis subiecta euentibus.
Horrplēs heuī maiorib⁹
dignitatib⁹ ostitutos et
vidim⁹ et videm⁹. De ill'
vō qui naturali callebant
ingenio etiam i statu vi
te leuioris electos in re
gīmine pbatissimos vi
dim⁹. et tanto feruēcio
res. in cura pximoꝝ. sus
ceptis officijs extiterūt.
q̄nto tepidiores a cura
ppria ante regimē in da
nitatib⁹ defluxerūt.
Hinc accidit. q̄ quida ca
nonici in elāone pōtifi
cis iuenit concordit nō
valentes. ea ādictione in
ppositū et decanū vota
sua singuli tñstulerūt.
ne nullū ext̄ gremium
ecclie postularent. Illis
aūt in pte secedētib⁹ ut
de pontifice elāone li
berius ordinarēt. vnus
canonicoꝝ prandij ho
rā differre recusās. ext̄
caplm in tabernā proxi
mā descendit. prāsus ꝫ
ad tesseras lude cōse
dit. Erat aūt vite leuis
sime iuuenis. ꝫ mirabi
li sing̈p modū callebat i
genio. affabilis oīb⁹ im bo
nis naturalib⁹ insignit⁹.
Facta ergo collacōne int̄
se ppositus et decan⁹ vi
derūt quia in suis oīb⁹
spūale vel ydoneū ne
minē iuenerūt. Iuenerūt
in hoc q̄ canonicū illū
iuuenē qui tā mirabili
callebat ingenio in pō
tificē elegerūt. Facta er
go denūciacione caplo
ordinat̄ pcessio. pfūt p
cessionalit̄ in tabernā.
iueniūt iuuenē ludo nu
datū. venientē cū lac
mis in aera rapuit por
tant ad ecclesiā. in cathe
drā collocāt. et sic opor
tuno tpe ostendrat. Cui
statim ut se vidit epm

mutatus ī viriū alterum.
oīa que erāt digna offici
o. adeo in se pfectissimꝰ
ordinauit. ut nullū anti
que vite vestigiū rema
neret. ꝛ credi posset oī
tpe pfuisse. Negocia āt
episcopatꝰ tali mō gub
nabat extrinsecus. ut ni
chil hoꝛ eiū in exercicio
spūaliū impediret. Cūd
miū? Donū supueniēs
virtutis gratuite. natu
ralis boni cōuenienciam
iformauit. Hinc seneca
dicat. Si vis tibi oīa
subire. subire te racioni.
Multos regē potis. si
te racio regerit. Que
admodū flāma que sur
git in altū tacē et dep
mi nō potest. nō magis
ꝑ quiescē. ita noster aī
mus in motu ē eo nobi
lioꝛ et actuosioꝛ. quo ve
hemēcioꝛ fuerit. Bꝛ felix
qui ad melioza hūr ipe
tū dedit. Licet āt ī iuue
ne isto ꝓius dedito vāi
tati. eligentibꝰ eiī tam
bene et fortūate succes
serit. nllo mō tñ in ꝺsue
tudinē est trahendum.
ubi via certioꝛ potuit
inueniri. Dꝛoīn quid frō
opus sit. ubi in ꝺgrega
cōe aliq̄ plures sapien
tes nobiles siue potētes.
siue vita vl' moꝛib' ꝓmine
voluerūt. textꝰ sequens ele
gāter ostendit. Qui uso
lentes rep̄mendi sūt et ar
Sed tādi. Caplm.iij
cū adulti ee cepe
rint. supple hꝰ q̄s
dixim' insolētes oēs ꝺcoꝛ
di suffragio detrioꝛes ne
rant. ne distrahāt aīmꝰ
et eratēt sēdiciones. Stati
ens ubi tales cōmia cepe
rūt erige libertatis. ab ill
qui sanctioꝛes sūt et ī viꝛ
tutib' ꝓiectioꝛes rep̄mē
di sūt et artandi. et ab
oībus officijs subtrahendi.
ne ulla detur eis occasio
malignādi. Cont tales
clamat ezechiel. Tolle
cydarim. tolle coꝛonam.
Cūd ergo? Numquid ira
tos inuehimur? Nū
q̄d nobiles abhoīabiles
dicim' aut potentes?
Nūme. Ymmo si tales
aliqui cōgruis apti mo
rib' ꝺprobant. sēdm a
postolū duplici honoꝛe
digni sūt. Bꝛ heu maxīe
nūr sine caritate scīa in
flat. nobilitas carnis ple
rūq̄ in moꝛib' degenerat.
potētia fere oēs turpit'
abutūr. Paulus quonda
mundū cutruens et in
lege doctissimꝰ. stultitia
tamē ꝑdicacois. saluos

fecit credētes. Petrus pro iecto vehe. et nauicula delicta. romanū subiecit ipatū. Et nūc nūc sūmi apicis pontifices credit nobili et tepido sanguīe infantiliū. ecclām que fi data fuit sanguine robus tor martiriū stabilim. Absit. Ille qui circūcisionis fuerat ab utero iheremi as. cū a dño ut pessīs po pulis vocaret. clamauit dicēs. a.a.a.dñe deus. Ecce nescio loq. quia pu er ego sū. Iter mirū. qr ioseph in figura xpi et oīm platoz. testās fra tribus pastoribus dixit. Ro videbitis faciē meā. ni fratrē vestrū minimū adduxeritis vobiscū Mimū intelligens sub ditū. quē illi non traxe rūt. qntū in eis ē exhor tationib⁹ et exēplo. Et iheu qr multi carebūt tur beatissima visione dei fice faciei. Unde precipit moyses ut hyacinctus emis sarij⁹ platū signās porta ret iniquitatē filioz israel subditoz salutis. in terrā solitariā infecūi. que de serta ē oī bono. Et ut lu cidius figura misterij vi deat. infra iussit dñs ut tollēt oēs principes ppli. et suspēderēt ipatibul' ad solē. et hoc quia prmiscuit pplm cū madyanitis fornicari. Q qd durū iudicū in his qui psunt. De uno caliū suppresso noīe. quid actū sit. referēte quoda spūali uiro theutonie atis probato referam Juuenis quidā in theu tonie ptib⁹ ex sanguīe pncipū plenissīe genēo sus. ꝑ moribus et vita degenerē. epi scopatū ma le fictus accepit. q va pinis et luxurijs vecū de pmo. ꝑ incredūdissīe postmodū. opam dedit. Castigauit aūt eum dñs flagello multipli ci. ꝑ cū abuteret eo in superbia. dedit eū dñs i reprobā mentē. Qua in hora venerabil' con radus hyldemēsis deo dignus episcop⁹ ad ma tutinas i tempeste noc tis silēcio surrexerat. illisq; dictis resedit ad studiū. factur⁹ in die sermonē. Iter mora. raptus in spū. vidē se visus ē epm quēdā ve lata facie. ꝑ infulis in signitū. ad tribunal iu dicis rapi. Mox assūt trucī vultu satellites. accusant epm. unus i

rapina. alius ꝛ rede hoī
nū. alij in luxuriis lubri
cantē. Cūc iudex assesso
rib⁹ suis ait. Accusatis
discutite. librate iudiciū.
ferte sentēciā. Nec mo
ra. assessores parent iu
dici. ferūt in cōmune
sentēciā. iudex approbat
latā. Accedūt ministri
sup fuligine nigriores.
et ablata mitra de capi
te. anulū. casulā. dalmati
cā. ac reliqua epalia ves
timēta detracta. ad pedes
iudicis ponūt. nudūq;
relictū cū clamore rapi
unt eiulantē. et a facie
iudicis trahūt ad tarta
ra. nichil secū pret' pecū
portante. Mox assessores
iudicis surgūt. et cū cā
tu sonoro subūgūt. du
temp⁹ habem⁹. bonum
ad oēs opemur. Hijs
visis in spū dict⁹ hilde
mēsis epūs. reūsus in
se cogitare cepit. quis
nā fuerit ille miserabil
presul. cū ecce quidā ad
ostū pulsās introiuiss⁹
ē. clamans cū lacrimis.
talē epm in prima vi
la venisse de vespe. et
sub eadē noctis hora re
pētina morte subtractū.
Quo audito. sanct⁹ p̄
sul. miserrimo illi defu
to doluit. et licz īanimi
q̄tū ad subuēcionē. p pie
tate tñ lacrimas amarissimas
fudit. Cōsimilis ī ma
licia. ut michi frat' alcio
tis ordinis et vite retulit.
quidā archiepūs theutoni
e fuit. q̄ infelicissima mor
te defunct⁹. cuidā scissimo
in vita viro in visione
ostens⁹ est tali modo. Di
ditq; sp aīa illa cū miro
cruciatu a corpe trahebā
tur. et ī infernū p̄cipi
demoniorū in cathedra re
sideri p̄sentabat. Quē of
ficiose salutans valde. po
culū ante se positū attu
lit venienti. dicēs. Bene
veniat. bñ veniat archi
p̄sul. bibas ecce de pocu
lo meo. q̄a michi longo
tpe fidelit' et īfatigabilit'
deservisti. Ad' quidē ar
chiepūs attēptare recusās.
ascius enī erat nichil bo
ni ee in poculo. tandē a
ministris violēter expuls⁹
ē accipe poculū de manu
p̄cipis. et bibe q̄d horre
bat. Nec mora. p aures
et oculos et os et nares
sulphurea flāma surrexit.
et sic etnis medijs ē ad
dictus. Ecce q̄lis finis. in
digne suscipientes pastora
lē curā acceperit. et ni
chilominꝰ indigne regen

tres q̄ tribulis vindicta dāp
nauit. ¶Dice ergo lector q̄
utile ē non solū ecclie. ꝑ
et ipīs ordi suffragio.
ꝓmotionē taliū impedie.
¶Vidi et ipe archiepm
in gallie ptibus. viru lit
teratū et nobilē. cui que
talis vindicta ingrit nu
mi dei. ¶Deuotissim⁹ in pn
cipib⁹ rex francie lodou
icus. āno circa ab īcarna
cōe dnī mille sio. ducen
tesimo. tricesio nono. et
instigāte fr̄e henrico dic
to de colonia. ordis p̄di
catoz. p̄dicatore poptio.
ipe rex sub pena mortis
congregari fecit parisius
nefandissimū libru iude
oz̄ qui thalmuth dicit.
in quo īaudite hereses
et blasphemie cont̄ xp̄m
et mr̄em eius ī plurimis
locis scripte erāt. ¶Hui⁹
libri diuisa explanata ad
obtinendū parisius alla
ta fuit. ¶Flentes ergo iudei
adierūt archip̄sulē. qui
regis ꝓfiliarius fuit⁹
erat. et pecunia ei p cō
seruatiōe librōz īnumera
bilē obtulerūt. ¶Qua cor
rupt⁹ regē adijt. et ad
voluntatē sua iuuenilē
nim mox conuertit. ¶Red
ditis ergo libris. iudei
solēpnem diē agi cō
stituūt oī āno. ꝑ tumultū
aliud spūs dei ordinante.
¶Reuoluto enī āno die
certo et ipo loco quo li
bri execrabiles redditi sūt
iudeis. hoc ē in vicennes.
ppe parisius. dictus ar
chiepūs ad cōsultationē
regis veniens. diu viste
cū dolore correptus ē. et
eadē die cū emulatu mag
no vite finē accepit. ¶Fu
git aūt rex de loco cum
tota familia. nimiz ve
rens. ne cū archiepo di
nitus ferret. ¶Nec mul
to post. ut prius instigan
te dicto fr̄e henrico. iudeo
rū libri congregati sūt sub
mortis pena. et ī maxi
ma multitudie sūt obus
ti. ¶Nota ergo lector. q̄
oēs orientales iudei. he
reticos et excōicatos repu
tāt hos iudeos. qui cont̄
legē moysi et ꝓphetas
hui⁹ libru qui thalmuth
dicit̄ recipiūt et obseruāt.
et tamē archip̄sul legis
xp̄i defendit talē. ¶Quot
modis peccat et reus ē.
q̄ tales ꝓlatos creat et
eligit. duob⁹ modis dici
potest. ¶Peccat in aucto
rē. puerit⁹ mus. tribulat⁹
¶Pax status ecclie. pro q̄
reus hic feriat. ¶Peccat
in auctorē deū scilicet.

Unde p ezechielē dicit. Diffiebāt vobis scelera vestra domꝰ isrl. eo qꝫ ī duxeritis alienos et incircūcisos corde. Pervertit ius. Exclastes Vidi seruos in equis. et pncipes qī seruos ābulantes in tra. Tribulat pax status ecclie. Unde salomon in puerbijs. Qui mittit lapidē in acervū mercurij. ita qui dat insipienti honorē. Pro qꝺ veus hic feriat. id ē qui indignos eligit. Unde p ezechielē dns clamat. Tolle cydarim. tolle coronā. Talibz enī auferendꝰ ē ois honor. et plectēdi sūt insup ira dei.

¶ Qꝫ prelatꝰ debet esse sine crudelitate. Cap.m

Onstat .iiij. inē auctores. qꝫ rex apū nullū habet aculeū. maiestate tantū armatus. Aculeus ꝓ seueritate vl' crudelitate ponit in scpturis. Isto aculeo cauebat pncipes pastor xps. qꝺ discipulos suos instruēs dicat. Discite a me quia mitis sū et humilis corde. et inuenietis requiē aiabus vris. Ubi enī humilitas. ibi et pax. et anima et gla dꝫ in via superbi. Maiestate tm armatꝰ est ꝓbatus. dū sola facies eius in oculis bonoꝝ subditoꝝ timoꝝ parit est et amoꝝ. Ubi vō tales subditi nō sūt. ītra naturā tandē in corde pbati seueritatis debet aculeus geneterari. Dicut quōdā adiutus sancti recalcitratē. stimulus in ipso fonte bonitatis exoꝝsus ē. dū cum maiestatis sue luce recepti. potenti virtute pstrauit. Dz nīquid addit eī vulnꝰ sup vulnꝰ. Nunc audi qualit aculeus mitigatus ē. Surge et ingredē cautelē. Et statim infita. Et ceciderūt ab oculꝭ eius tanꝙ squame. et visū recepit. Nō hostiliter ꝫ misericorditꝭ pupugit aculeus. Cecatus ē. ut gratiori lumine potiret. ꝓstratus. ut stabili cauitatis affectu. infatigabiliter fulgeret. Huiꝰ exēpli gracia. malle debet quisqꝫ pbatus de nimia pietate. qua remissionē dicit. qꝫ de seueritate nimia iudicari. Mediū ait tenē. optimū iudicamꝰ. De clemētia pncipis ad neronē seneca scribens dicit. Nec pmiscua. nec

vulgariē oportz habē cle
mēciā. quin tā oībus ig
noscē crudelitas ē ip̄ nul
li. medīū aūt tenere de
bem⁹. Dz difficile ē tēpa
mentū. quicqd eis plus
futurū ē in ptem hūa
nozē ꝓponeret. Clemē
cia in quācūqz domum
puenit. eā felicē tīquil
lāqz p̄stabit. Dz in regia
quo vatior. eo miabilioz.
Nō dez itaqz platū scua
nec īexorabilis ira. Op
timū exēplū prelato con
stituā ad quod informet
ur se talē cuiliber exhibe
at. qualē sibi deū velit.
Clemēcia nō tantū ho
nestiores. ꝫ potēciores
p̄stat. ornamētūqz impe
ratoris ē. simul et ētissi
ma salus. Placido tīquil
loqz regi fida sūt auxilia
subditoz. nec p̄t quisqm
habē bone ac fide volū
tatis mīstros. q̄bus īiu
riose tpe pacis utit. Iha
bē clemenciā p̄mape de
cet. ut quocūqz venerit
māsuetoza oīa faciat.
Nullū aīal mozosius.
nullū maiori hūanitate
tractādū est q̄ homo.
nulli magis p̄rendum.
Iracūdissime. ac p corpo
ris capacitate pugnatis
sime apes sūt. et aculeo
os in vulnē relinquunt.
Rex ipe sine aculeo est.
ut audistis. Voluit eū
natum seuū ee. ꝫ vti
testantē. exemplū hoc
magnū regibus īferēs.
Erant si quis existimat
tutū ibi esse regē. ubi
nichil a rege tutū. ꝫ se
curius securitate pas
cenda ē. Tātū necesse
ē timeat. q̄tū timeri
voluerit. Vnū est inex
pugnabile iuuamētū. a
mor ciuū. Cū ciuib⁹ et
ignotis atqz hūilib⁹ eo mo
deratius agendū est. quo
miozis ē afflixisse eos.

¶ Venerabilis et deo
dignus gfuardus. came
racēsis ep̄us. sicut a frī
bus p̄dicatoz audiui. cū
i via ꝛt aduerpieēs hē
ticos apud haſlugmese
monasteriū brabancie.
i regulari observacōe
strictissimū. vitā suā fi
ne beatissīo trminasset.
in ipō tpe migracionis
cuidā fratri p̄dicatorū
p sōpnū appuit i gan
dauo. Cui frater. Quō
inqt tibi pater ē? Et ille.
Mortuus iquit sū. debi
tū cōmune solues hūa
ne ꝺdicionis. Quō inqt.
Ecce ad satis graues
tīseo penas. p̄usqz ad

gloriā trāsferrr expurgā
dus. Et mox frater. Et
q̄ mḡt pene causas? Cui
ille. Numia seueritas ī
quit. me culpabilē red
dit. et purgandū. ꝑ via
ista qua ad trā hēticos
p expurgāda ecclesia
audius mihi abā. penā
meā minuet. et accele
rabit gloriā iā dilatā.
Discāt ergo plati nisi
cogat necessitas. nimie
seueritatis aculeū nō
habē maiestate tantū
armati. ut bonis subdi
tis timori sint pariť et
amori. Ex vno platus
sit in ecclia. cui omnes
subdi obediant tanq̄
filij patri. Capitulū
In uno quintum ad
alueariū ꝓnceps vng. q̄
tantū regijs insignibus
dnatur. et hoc sēm le
ges et canones antiquis
simis tpib⁹ ordinatas.
Unus dnatus imperio.
vn⁹ regno. vnius gētis
ꝓnceps vn⁹. vnius ꝓui
ce iudex. vni⁹ ciuitatis
presul exigit. et hoc ꝑpt
concordiā vnitatis. et pa
cis cōmode fuimitatem.
Sēm verbū dei. nemo
potest duob⁹ dnis seruī
re. Cē ei regnū in seip
sū duusū desolabitur.

Nō igit in uno corpore
caput biforme ꝙstituas.
et vnissione clymere susti
neas et ruinā. Recor
deris ꝑpe nrā tpa. q̄nte
cōfusionis horror. q̄ ruino
sa iactura dissidij cōtule
rit ecclīam. sēm illud fac
tū cum fredericus ī pen
tor. expulso alexandro
papa. aliū ꝙtra eū pon
tificē in roma ꝙstituit.
Duuius enī trans alpes
et mr̄ romā cessantibus.
nō solū aliaz mūdi par
tiū et exteras nationes.
verū proximā et nobi
lissimā lombardie pui
ciā. hēticoz fēditas quasi
irrepabilē maculauit.
A quib⁹ mup. āno scilicet
ab incarnatione dnī mil
lesimo. ducētesimo. quīq̄
gesimo sēdo. bīus petrus
prior fratrū ꝑdicatoz̄
in verona. felici morte
multat⁹ est et prussus.
Si ergo romā mundi ver
tice tam valide pculit bi
forme caput. quid ī mē
bris futurū sit. q̄ minoi
regimine fulciuntur. Hu
ius biformitatis occasio
ne pestifera. nō solū ml
tas et magnas ecclesias
destructas vidimꝰ. ymo
maximos ꝓcipatus. Nō
ergo ī uno alueario et

deſie plures ſit̄ reges. ſi unus q̄ regijs inſignibz dn̄etur. ¶ Qz platus ſit̄ gſeat eloquentia. et puritatem habeat in cōſcientia.

Ex Caplīm vj.

Rapū in fronte macula q̄dam quaſi quoda dyademate candidat. Et hoc quide ē. qđ zacharie ꝓphete ꝑ capit. Sume argentū et auru. et facias coronā in capite ihesu. Qđ in argēto ñ eloquia dn̄i eloquia caſta: et qđ in auro niſi ſcientie puritas et p̄cioſitas deſignatur. De hijs bonus platus coronas i capite portat. dū bba veritatis q̄ alijs p̄dicat. ipe intꝰ i mente gerit. et i ope proximis foris oſtendit. Vel cōnas ad litteraī dicē poſſum⁹ ſecū dū ſtatuta eccleſie infulas platorū. quib⁹ nō oībus. ſz feriē ſolis epīs licz uti. Abuſiue tamē quida abbates de nouo in magna mole pecunie hijs utūtur. Abuſiue mq̄m. niſi forte uſu pauoꝝ dicerī cont̄ iura ciuilia. q̄ uſu tpis nō dicit. ñ q̄ntū eas legitima hōnis in octoginta annis plenius ꝓbaſſet. Certū aūt. q̄ iſtud ñ in pauciſſimis et ſpecialiſſimis quibuſda gallie monaſteriis. ut i monaſterio ſci dyoniſij. et clumacē ſi. antiqs tpibz fiebat. nō quibz tamē hoc tūc ꝓpter vite eminētiā. ſpecialibz ꝑuilegijs ē ꝓceſſū. Vtūtur et hijs digne ſatis romane curie cardinales. qui gēna ſcientia pditi noui et veteris teſtamēti. vident regē totū orbem. et ꝓpter hoc bina cornua in infulis ꝑtendē cōpbant. Et hec quide in hijs pleriq̄ qui de nouo iuerunt illis. locū nequaq̄ habēt. ¶ Cū vēcundia referā hoc qđ vidi. Inquiſitatū monaſteriū eſt maximū atq̄ ditiſſimū. in atrebatenſi dyoceſi aſtitutū. Huius monaſterij abbas. q̄ vir p̄ma ſpūalis vegule elementa cognouit. tantaſiīma pecunie cornua iſtoꝝ apicē attigit. q̄ eccleſiā ſuā plus ꝙ in decē libraū militibz obligauit. Res feda nimis. et plena ridiculis.

¶ Qz prelato dāpnatū ē cultū ſuppſſimus.

Caplīm vij.

Notabili ſigno cul

tus alterius vexp ceteris no
ornat. Hic cultus superfluus
in plato dāpnat. Unde mag
nus ille platus potifex au
gustin⁹. purpurā magt for
te deret epm. sed nullatenꝰ
augustinū. In yronia be
atissimi pris augustini
scptura hijs ꝝsibz legeba
tur. Ordo gemarū designat septuagintā. Spe qui
bus pcrat. septuagīta po
los. Soli p meritis ē tra
dita tāta prās. Nec suaues
sit ei pastor honore pari.
Si ergo augustinū vitē
tem nō decebat ornatus.
claustralē qualēcunqꝫ mag
nū quō decebit? Occur
rit michi in via quidā al
ciorus ordis abbas. cū mul
torū equorū robore atqꝫ
familia. ut pocius ducem
aut comitē credidisse. nisi
eū in facie cognouissem.
Preuerat in sacerdotibus
rotundā cois habitꝫ cappā.
et tabbardū quē gallici
canē diūt. induerat. Ves
tes eius ex scarleta mora
ta. vario duplices. vir ge
nua stringētes. Ocreas ha
bebat ī cruribꝫ qī eis in
nate eent. sine plica pos
rectas. Nec aliud defuit
nisi sertū in capite. qđnō
noui tyrocinij militē loq
retur. Proch dolor ubi se
natus pncipis xpi in hie
rusalē venientis. Ubi no
bilissimi iohānis baptiste
exilis hyrsutus camelor
zona. ubi melota vel cili
cū beati benedicti aut hy
larionis? Dicto quidē de
pfato abbate. q̄ indutus
tabbardo habitū spreuerat
monachalē. vndeam⁹ exē
plū qīte enormitatis sit
atqꝫ pcī cuiqꝫ religioso ha
bitū deponē vel ad horā.
¶ Erat in quodā mōste
rio nigri ordis tres mona
chi. in oī lasciua dissolu
ti. Cuiqꝫ vna dieī secessū
in thalamo ad epulas cō
sedissent: vn⁹ buccella pa
nis imersa subito strangu
lat. Cui⁹ morte. nec vere
cūdia saltē passi duo resi
dui delicto loco eminus
iuxta prandiū pferebāt.
et sic ī claustro socijs eue
tū mortu nūciauerūt. Nec
diu postea. dū dicti duo
socij. nō recogitato quid
actū sit. ad balneādū ī
fluuiū iuxta cenobiū nu
dati vestibz descendissēt.
vnus ad pfundiora diffu
sus. submersꝰ ē. extractꝰ
et sepultus. Relictꝰ post
hec tertius. cū vespe dor
mitū pgens. discalciasset
se. monachus submersꝰ
nudus apparuit ei. dices.

Ecce q̃nta pena dãpnat9 sũ. tu aũt qd facias. nũc saltẽ vecogita. Ego quidẽ ĩmundus et lubricus. dignẽ punit9 extructor. Ez illud multũ ad vẽcundiam dãpnacois mee actumũ lat. qa sine habitu nudus a demonib9 urrideor. Tu aũt da michi. in quo sit pũ mee dãpnacois õndã. Hec ãt audiẽs turbatus monachus. et cito detrahens togã tibie femora lẽ. toganti dedit. et sic defũctus repẽte dispauit. Mira res. Vix dies illuxerat cũ tant9 fetor claustrũ ãbitũ occupauit. ut se oẽs extinctũ horrore fetoris pre ãgustia cõ clamarẽt. Narrãte aũt monacho qd sibi vespere acciderat. quesitu ẽ vndi q̃ dicta togta et tandẽ inuẽta ẽ fetidior oĩ cadauere. et sup fuligine de nigrata. qua humo rele tus coopta. ĩ ãmiracõ nẽ ducti monachi plo rauerũt. Dictus vo socij defuncti ad ordinẽ fratrũ mõrũ repente trãsiuit. et usq; nũc tante rei testis certus et felix viuit.

¶ Dli modo quida mo nachus cysterciẽsis ordinis. sicut certissima fides ordis pdicatorũ relacõe didicim9. in acuta febre laborãs. intolerabili labore estuãs. cũ cuculla sancti habit9 exuisset. fragor tã tus auditus ẽ. ut domus infirmorũ corruisse ab his qui iacebãt in dormitorio putaret. Et cũ quida vir scus iuxta positus oraret. et sup mo dũ territus extitisset. appauuit ei demon dicens. Pre indignacõe nu mia fragore istũ maximũ extitaui. qa impediuisti me oracõe tua. ne monachũ illũ exuentẽ habitũ ordis in corpe rapere curiam dũ. Hec mora. monach9 ille deuotus et scus hec audiẽs. stati ad egrotã tes ingredit. ĩuenit mo nachũ habitũ ordis exuisse. quẽ leuit9 correptũ. et habitu reinduitũ. am monuit cfiteri. Hec dũ post ut cfessus ẽ et ab solut9 recitauit optime. ꝑ passus postea reddidit in magna deuocione de functus ẽ. ¶ Qualis aũt seruor dei in religione habit9 ee debet. beatus augustin9 in regula de scribit dicẽs. Non sit no tabilis habit9 vestr9. nec affectetis vestib9 placere

ſ moꝛibꝫ. Et infra Deſtes
uꝛãs in unũ habeatis ſub
uno cuſtode ul duobꝫ. uel
qꝫ ſuffice poſſit ad eas ex
cuciendas ne a tinea le
dant. Et ſicut paſcimini
ex uno cellario. ſic indua
mĩ ex uno veſtiario. Si
fieri pt ad uos nõ ptineat
qd uobis indumẽtũ pꝛo
tpm ogꝛietia pferat. utꝛ
hoꝛ ꝛecipiat unꝝqſqꝫ veſ
tiũ qd deposuerat an qd
alt habuerat. dũ tm uni
cuiqꝫ put cuiqꝫ opus eſt
nõ neget. Si aũt hinc mẽ
uos ꝛtentiones et mur
muꝛa oꝛiũt. cũ ꝛequiet
aliꝰ deteꝛius ſe aꝛtepiſ
ſe qꝫ pꝛius habuerat. et
indignũ ſe eſſe qꝫ nõ ita
veſtiat ſicut alius eius
fratꝛes veſtiebat. hinc vos
pbare qntũ uobis deſit
in illo ſancto ĩteꝛioꝛe ha
bitu coꝛdis. qui p habitu
coꝛpis lingnis. Et btus
benedictus in regula ſua
a de veſtibꝫ pꝛecepit dicẽs.
Veſtimẽta fratꝛibꝫ ſcdm
locoꝝ qualitatẽ ubi habi
tãt. uel aeris tẽpeiem de
tur. In fꝛigidis ꝛegionibꝫ
ãplius indiget. in calidis
min9. Hec ergo ꝛsideꝛatio
penes abbatẽ eſt. Et in
fra. De colore aũt et pꝛio.
monachi nõ cauſent. Sed
iſtes ũenuſ pñt ꝛi pꝛouĩa
ubi habitãt. aut qd uilius cõ
paꝛari poſſet. Ecce quales
veſtes. qñta pay forma de
terminet a ſcõ pꝛe. Qd
uilius inqt apaꝛari pt.
Nũc aũt iſto tpe mules pã
nũ et monachꝰ mules p
pallio. monachus p cucul
la pauꝛitat. Hinc ſenecta
de moderamĩe veſtis inſi
nuat. Sic inqt oĩs nra cõ
uerſatio ppl̃o foꝛis cõueꝛ
at. nec ſplendeat toga. nec
ſordeat quidẽ. Emas ergo
nõ qd placet. ſ qd neceſſe
eſt. Que ẽ uiꝛtus. Sup
uacua ꝛtẽpne. Immo tũc
ãmiꝛeris. cũ neceſſaria cõ
tẽpſeris. Nec hec ſola. ſ
et diſcas ipſa uitã ꝛtẽp
ne. qua illã nemo bene
ꝛexeꝛit. ñ qui cõtẽpſeꝛit.
Qs eſt pauper. Qui ſi
bi videt paup. Que ſũt
maxime diuicie. Nõ deſi
deꝛare diuicias. Qs ni
miũ habet. Qui mĩme
cupit. Nuoꝛ in illis am
bire ſupflua. qui ſe iac
tãt oĩa deꝛeliquiſſe. Pau
peꝛtatis nomẽ habe geſti
ũt. nõ uiꝛtute. Videꝛi vo
lũt mũdũ fugẽ. ſ ꝛebus
hꝛet. Ve. ve iteꝝ. et ſi
uſitatioꝛ ſeꝛuoꝝ ul nobi
liũ põpa. Sz ve ve iteꝝ
atꝫ tꝛio ve. põpe incõue

nētissime monachoꝝ. Et
hec q̄ ꝑniciosa sit atq; dāp
nabilis religiosis atq; clau
stralibꝫ. exemplo manifes
tissiō declarabo. ¶ Vidi
abbatē tystrevriēsis ordi
nis virū eruditū sciencia
atq; ꝓbatū. Hic cū die q̄
dā aquā manibꝫ sumeret.
et manutergiū coꝝā eo q̄
magnates quidā. ex utraq;
pte tenerēt. facta ē vox
ad eū huiusmodi dicēs
latine. Quare pānus ā
te pānosiꝰ? Ad ut vene
rabilis abbas ille audiuit.
cū timoꝛe et hoꝛroꝛe ma
nutergiū dimisit repente.
Pro sericis enī vestibꝫ co
loratis et mollibꝫ. pānus
posset anteposit⁹ tolerari.
Dz q̄d faciat induitus vili
bus nō discerno. Et digne
quidē bono et ꝓfecto viro
ad reprobādū honoꝛē ex
hibitū. vocē factā cōsidero.
q̄ soli deo honoꝛ et gloria
debet. utpote q̄ olim ꝑ ysaiā ꝓpheta clamauerat.
gloriā meā alteri nō da
bo. Beatus enī et certus sit.
q̄ et in secularibꝫ et ī no
bilibꝫ ꝑsonis pōpa glorie
secularis. notabiliter reprehē
sa sit et dānata. ¶ De
āt nr̄a tpa fuit mulier no
bilissima maria cāpanie
comitissa. Hec nupta no
bilissimo henrico cāpanie co
miti. filia fuit lodouici re
gis. soꝛoꝛ eque regis fran
coꝝ. Quatuoꝛ fres reges
in āglia habuit. filiū regē
in transmarinis. Hec mul
tis ānis moꝛtuo marito.
cū pōpositissima ābitione
cuncuens et moriēs tale
finē soꝛtita ē. Laboꝛans
hec in extremis. abbatē
ꝑsanie sciissimū ac eloquē
tissimū virū migratura
venire mādauit. Qui ut
venit. nō missus nō est. et
ꝑ foꝛibꝫ expectauit. Ja co
mitissa deceserat. et dis
hebant a militibꝫ et mīs
tris et suis oībus. ut ei lia.
vasa aurea et argentea.
vestes ꝑciosas. culcitre pur
puree. et tandē lintheami
na tpā cū peplis. Extre
mo ex gutturibꝫ moꝛa ī
cia retardat⁹. lectū ꝑ coꝛ
nua aprehendit. et resu
pinatū coꝛpus emoꝛtuū
eminus in strametis deuol
uit. Moꝛas aūt abbas
cū tedio sustinēre. quidā
nobilis ex circūstantibꝫ ī
dignatus. ostiū infregit vi
olent⁹. et venerabile virū
ītromisit. Qui cū introisset.
et nobile illud coꝛpus nu
dū in strametis reperisset.
volēte quodā ex familia
ex stramibꝫ illud operire.

abbas exēpli,puidus non
sinebat. ꝙ libenꝫ voce cla
mabat. O vos oēs venite.
cernite pōpam nobilissīe
comitisse marie. Videte
illud delicatissimū corp⁹
ꝙnto dedecore pudoris
tucluit. videte ꝙd ei pro
multiplici honore et glo
ria mundus exsoluit. Et
re ꝑ stulta illi mūdus cō
putatione exclusit. Di er
go honor secularis in tā
nobili psona dāpnatꝫ ē.
ꝙd fiet cū monacho. quid
fiet cū clerico. ꝙ cū vere
cundia mūdi. etiā abut
gloriis seculares. Nul
lus aūt platorū. n tātū
hij quibꝫ iura cōcedūt. a
liquo corporali ornatu pō
pe vel glorie. ꝙ vtutis
exēplaris dyademate
cumulet. ¶ Forma egre
gior et duplo ceteris ma
ior est. Caplm vinj.

Ec forma egregior
ē. et duplo ceteris
maior. Antiquā
nota ꝺignatiā. et hoc idē
ꝺ de saule. in libro regū
pmo legit. ꝙ ab humero
et sursum. sup oem pplm
eminebat. In humeris o
nem portare solem. In
humeris bonus pastor ⁊
epūs pcm nrā ptulit su
p lignū. ut iustitie viuaꝫ
ut qui pus erraūmꝰ quasi
oues errantes. ad ouile ali
arū omū. angelorū scilicet
reducemꝰ. Quid ergo. Di
nos quorū capitibꝫ plan
tas oēs īponit. muire altera
altius onera sdm aplm
portare debemꝰ. et sic ad
plebim dei lege xpi. ꝙnto
amplius fraterꝰ ē qui p
sonā pluriū gerit. Tot
habet portare onera ꝙt
habet regē capita. et tot
ens sufferre singulorū im
portunitates. quotiēs va
riauerit voluntates. Dig
na ergo caritate ꝙ forma
vtutū est. semp erat egre
gior. et duplo ī vtutibꝫ
ceteris maior. Danus qui
dē ut vulgo dicit parua
decet. et magnus magna.
na. Et licꝫ oibus magna
ꝙa magni vocāri. magnis tn maiora deceneꝫ
Maiorē enī fracta. ad ex
empla ponit. Et licet
tutela tutissima ei proxi
mo sit. et sibi quisꝫ amis
sus sit. tamē ꝑpue maiorē ē instituē et puocare mi
nores. ¶ Hic de illo ve
nerabili mauricio de quo
supꝰ retulimꝰ renomātissi
episcopo. postea archiepō
rothomagēsi. dnō robeꝛ
to quondā abbate blesen
si. nariāte cognouī. Instā

te hyreme ipi roberto tunc
dicti archiepi capellano.
pelliciū a dispēsatore do
mus emptū ē. et allatum.
Cūq ipe robertus vir se
nex et debilis. aliud pelli
ciū lenuus et ex subtaliō
bus pellibz postularet. ar
chieps. sine iniūr. sine vi
dere pelliciū. qđ respuit
nimus grossū. Qđ mox
ut mānibz strectauit. va
de iniūr et dño roberto
subtilius emas. istud vo
michi loco penne sub sar
cocio meo ponas. Hoc
dñs robert audiēs mul
tū erubuit. qz ipe capella
nus p pellicio portaveno
luit. qđ archiepo dño suo
pro suptunicalis fozratu
ra suffecit. Et miruū val
de in ipo archiepo videri
potuit. qz sibi tā parcus.
et pauperibz tā largus fuit.
Dix enī cū patiētia potu
it vidē. qz in una die in
tota familia sua libras
tres aut qtuor pcurato
res expendēt. et tamē
eius elemosinarius oī die
libras decē aut duodecī
in paupes erpēdebat. Iz
et mirabilius visū ē. qz tri
a paria cozrigiaruū in unū
par calciamēti. et in ferro
uni⁹ freni. qnqz loza vel
qtuor sumebat. Vestes
vo frequēt mutabat. quas
senibz sacerdotibz. vel cle
ricis pauperibz tribuebat.
Dicebat āt pronomus.
cū annuos redditus siue dyo
cesis ad duodecī librarū
milia xputarēt. Duo āt
milia aut tria. ad strictis
simū victū nre familie.
cōsecuturis. In reliqs oībz
nichil habeo. pauperū ei
sūt. et ī papes dispēsare.
Illa āt que michi manēt.
dispēsatoris utiq loco. nō
dnī. ne in die iudicij suffi
ciat me. Et q̄ unū pro
mille respōdē nō possū.
nisi sextus inutilis obmu
tescā. dū a me sub iusto
iudice xpō xputario strict
tissima requirat. Eya
nūc plati vos pfules. vos
coenobi. qui testibz gēma
tis anulis. in fide despō
sastis ecclesiā. cuius dotē.
cuius bona utinā nō peius
q̄ pdige dissipetis. Diua
tis diuites. indignos ex
tollitis. et familiā sponse
quinpoci⁹ mēbra. paupe
res nō curatis. ymo ētē
dep̄mitis. Certus sū. et
vere ētus. qz sponsa vra
libent⁹ interpellaret sub re
lo iudice si haberet. et li
bēter a vobis separetur
diuorcio. qui vos ab eius
cōtubernio factis alienos.

Veniet certe dies. cū iustū iudice xp̄m. non tm̄ leto. ꝫ audaci vultu aduersū vos inuocabit ecclia. et sedm̄ ysayā. mirabit eos altitudo viroz. subaudiens plato. et exaltabit dns solus. Cur vrām pō pā. vestrāq; superbiā in cō fusione pessundabit. et q̄ntū glorificastis vos in deliciis. tantū dabit vob tormētū et luctus. Quesi velis cuadē tu placere. et cū mauricio sponsꝰ ecclesie recognosci. esto fidelis seruus et prudens. et non tantū sicut unꝰ ex bonis subditis. ꝫ forma semp e gregioz sis. et duplo certe vis maioz.

Ale eius breuioꝛes sūt. Caplm. xx.

Ale eius breuioes sūt. Quid mirꝫ Martha satagebat cui tā frequēs mīsterii. et ideo q̄rulosa cū cuit. nec pt cū maria domi sedē. et obseruare pedes ihesu. ad vacādū et videndū q̄ suauis ē dns. Ideo dauid pluribz intentus optat pēnas sicut columbe. ut cuolās a tribulis. et in xp̄ēplacoē vidē posset deū deoz in syon. Nō causet aūt platus nō cō queant. si alas habuerit breuioꝛes. Decet enī in textu q; pfectoz formam suscapit. quia q; bene pstit sedm̄ apostolū duplici ho noze dignū habent. ut in benedictiōibz gloziātes pī gnedine tue p p̄ntē gratiā. roze celi in refrigeriꝫ etnoz fructꝰ dni recipiat ostituti. Vidimꝰ venerabilē comadū vrū nobilissimū. primo abbatem vilarien̄se. postea cysterciense. demū romane cu rie epm̄ cardinalē. qui in āministratiōe placionis sue mirabili sagacitate vigebat. nichilominꝰ tm̄ dediti ꝛcēplacoī dine. quoniens scīuꝫ vacare poterat sibi soli. In tanto enī moderamīe terrenū. aīm spū seruire coegerat. ut nūc ad libitū causis secularibz. nūc spūalibus ōino deditū. ex hoc ī hoc libē tm̄siens inclinaret. De hoc viro excellētissio. illud dictu mirabile. ab abbate vilariēsi guilhelmo. pbatissiā veritate cognoui. q; digiti manuū eius quos ī ꝛsecratiōe corpis xp̄i extendebat. ad studiū et inspectiōē librū vel librozū. nocte instar candelarū lucebāt. Hic cū legatus in alema

nia. vnde nobilissime na
tus erat. a sede aplica mi
tetur. venit parisius. et
vidēs fres pdicatorū or
dinis qui de nouo illuc ad
uenerāt. visitauit eos.
Dubiū aūt quid gerens
de eis in corde. cepauit do
minū ut sibi ad qđ ordo
iste venisset ondē digna
ret. Nec mora. oblato et
apto libro ad quid pdica
torū ordo venisset. respō
sū est cognitioī eius di
cens. Laudare. bndicē.
et pdicare. Qui statim
effusus in laudē xpi. co
rā oībus dixit. Nec alteri⁹
pfessionis sim habitu. frat
tū vestes ero qm dui sub
sistā in vita. nec ulla ī
qm a vobis adisitare di
uellar. Et hic quidē nar
ta occasione. vide dū est
pdicatorū ordo q̄re tali
noīe sit vocatus. ¶ Cum
enī ordo confirmari ab apli
co debuisset. precepit nota
rio. ut in scripto ordinis.
fres pdicantes poneret.
Qui ordinās litam confir
mationis. fratres pdicato
res posuit recto modo.
Et lra inspecta. aplicus
dixit notario. Ut qđ scrīp
sti. Nō dixerā tibi nō posui
ti fres pdicantes. et fra
tres pdicatores ponē vo
luisti. At ille astanti vulti
responsit. Predicātes m
quit nomē adiectiuū est.
licet a principio substātiua
ri posse credat. et ē cōe no
mē in actu. Predicatores
vō pprie nomē substātiū
et est nomē tbale simℓ
et psonale. in quo nomē
officij manifestissiē decla
ratē. Vide ergo lector. q̄
veridice notarius respō
dent ad obiecta. Predi
cans enī nūq̄ signat rē
suā n̄ p modū actus. pre
dicator signat rem suā
p modū habitus. licet sit
nō semp in actu. et ideo
debuit poni cognue pdi
cator. Consencte ergo
dño replico euidētissime
tricōi. ordo intitulatus est
noīe pdicatorū. et mr car
dinales solepnit confirma
tus. Deinde dictus car
dinalis postea tbū meo
rabile respōdisse fertur
ciudā in colonia sacerdoti.
Illo enī in synodo psidēti.
quidā sacerdos. parochia
lis conquestus ē dicēs. Ec
ce fratres ordis pdicato
rū. qui in dāpnū nostrū
coloniā intrauerūt falcem
mittūt in messē alienā.
audiūt confessiones subdi
torū nrorū. et p hoc at
tribuūt sibi honores in fa

uoꝛē. Cui mox conradus
legatus tradit. Quis ē nūs
hoīm tibi in prochia subdi
toꝝ? Et ille nouē milia
inuēt. Et ostēdās se cruce.
legatus dixit. Quis es tu
miserrime. q̄ tot milibz so
lus sufficis debitā guber
nacois curā impendere?
Nescis hoīm pditissime.
q̄n illo debes tremendo iu
dicio ante tribunal xp̄i de
hijs oībus rādē? Et tu si
tales habes vicarios que
tularis. q̄ on̄ tuū gratis
releuāt. sub cui⁹ ponderе
nescius cōquassaris. Ergo
ex hac q̄rela indignū
te cura ōi moda iudicasti.
et ideo p̄uo te omi bene
fiao pastorali. Hoc facto.
publicauit auctoritatē. q̄
a sede aplica fr̄ibus ordi
nis p̄dicatoꝝ sp̄ecialibus
p̄uilegijs. p̄dicare pplis. et
cōfessiones audire. p̄ sanc
simos p̄res. dn̄m innocē
ciū tertiū. dn̄m honoriū
quartū. dn̄m gregoriuum
nonū. amissū sit et iuuāt
tū. Dante tn̄ hac auctori
tate collata subaudiēdū
ē. q̄ q̄a pastores debent
vultū pecoris sui agnoscē.
nullus ad ꝓfessionē talem
recipiat. qui se subtrahe
nitit. ne eū pastor agnos
cat. De isto etiā venēa
bili corrado īdubitabili fide
suscepim⁹. qa cū existēs in
p̄tibus brabātie. humilit̄ be
ate marie de ognies sedul⁹
uisitauer. in tēpestate noctis
silēcio cū oraret vidit in
spū ipsā dei famulā flex
is genibz p̄ se dn̄m exo
rātē. et post orōem. eius
labores et sollicitudinem
dulciter cōsolantē. Huiusmodi
ale cōtēplacois. et inter
negocia dulcissimi cumulū.
extente fuerūt ad dn̄m. et
formā p̄fectoꝝ ex adiecto
susceperit. ¶ Dū p̄uidit a
pes rex in medio eorū ē.

Odm Caplm. x.
p̄uidit apes. in
medio rex eorū
est. Acephalū. hoc ē sine
capite mentū esse nō de
cet. Stetit ihesus in medi
o discipulorū suoꝝ. et ait
eis. Pax vobis. Idē si pre
latus facit. pax vera seq̄
tur in subiectis. Ideo i ter
tu sequit̄. Et se vnaquęq
regi p̄rimā ē cupit. Nō
vere oues sūt. que fugiūt
pastorē. Xp̄s enī dicit. O
ues mee vocē meā audi
unt. et sequunt̄ me. Si ergo
vē religiosus es. agnosce
pastorē tuū. prelatū seqre.
nō fugias q̄ lupū. Si fu
gis. signū est ingratitudis.
signū alienacōis. signū

dissidēne atq; discordie. ℣n libro regū p̄mo. nabal et si stultus. p̄ malo trī hā buit q; īcreuerūt serui. q; fugerūt dnōs suos. ℣z et ve maioribz. si subditis oc casionē prebuerīt fugiēdi. ℣ hinc seneca dicit. quales se exhibē debēt dnī seruis subditis suis. vl' plati. ℣ic inq̄t cū inferiore viuas. q; admodū supiorē tecū vi ué velis. ℣ quotiēs tibi in mente venit q̄ntū tibi in seruū liceat. veniat ī mē te tantūdē in te dnō tuo licere. quosdā tenēs tecū qui dignꝰ sūt. quosdā ut sint. ℣ quid enī in illis ex sordida rōuersatione seruule ē. ℣ honestas quietꝫ exerceret. ℣ nō est qd' ami cū tantū in foro et ī cura q̄ras. ℣ diligent' attē dens. et domi ūenies. ℣ Viue cū subdito clement. comitē quoq; et in sermo ne illū admitte. et ī cōsi lio et ī actu. ℣ Sepe enī bona mīsteria cessāt sine artifice. ℣ Cēpta et expire. ℣ Superiorē colāt te. potius q; timeāt. ℣ nō pt quisq̄m bene degē qui se tm̄ metu et. q; oīa ad utilitates su as cōuertit. ℣ Seruis tuis hylarē te p̄bestes et subdi tis. nō superbe. ℣ Alteri ut vtilis oportz. si te vult vis. ℣ Si pax et tranquillitatē studē vis. socīū te exhibeas. nec ostentes ut dnīm. ¶ Vidi abbatissā cysterciēsis or dīs in pribz brabāciē. ī mo nasterio qd' vallis florida nūcupat. ℣ Hec mulier. gen ta noīe p̄mo monialis ni gri ordis fuit. ℣ hec nobilis genē. nobilior vtute. pul chra facie. sī mente dece rior. ℣ De hac femīa veri tate testatissīa referebāt q; cū annis fere triginta ī monasterio p̄fuisset. nūq; pro cibo vl' potu erāt ꝯsen tū q̄nq; solidos expēdisset. ℣ Lectus ei in dormitorio cō munis erat. refectorū in ꝯuentu. ℣ hora prandij fessa itrē aforis adue niēs. ꝯuentū intrabat. et socias moniales ad infir mariā mittebat. ℣ mo niales suas ad solacīū e ducebat. in medio oīm cō sedebat. et aliquid de de o. vl' de scripturis vl' eaā de moribz ꝓponebat. ℣ Af fectus enī monialiū ta lis erat cā eam. ut vix posset eius visione et col loquio saciari. ℣ Hec ante mortē p̄ longū tempꝰ elā guit. ut breui expendio in hoc corpe totalit' purgꝫ retꝫ. ¶ Cū aūt egrotāe lan

gruda visitare. eā sup stra
ti secretius requisiui. Qui
hūlit respondēs dixit. No
uerīs cui sīe intima cordis
mei. ī pace locata p gr̄am
dei. et aiam meā in omi
tranquillitate spūs venien
tē dn̄m prestolari. Nec
frustrabor ut spero de ei⁹
misericordissia pietate. et
desideratissia facie eius so
lutis carnis vinculis satia
ri. q̄ me interdū viuēte
dignat⁹ est cōsolari. Nec
dicēs de Paulo p ut potuit
exiuerit. et vidētibz mo
nialibz q̄ ei sedule ministra
bāt. locū ante fenestram
cui incumbebat digito de
monstrauit. et ait. Hic co
rā nobis oībus q̄ astant⁹
tribz noctibz lucidissimi
splēdoris globz appuit.
et p maximū noctis spaci
ū īmobilis pduxit. Cui
ego nescio quid respōdēs.
psagū futuri mīme dubi
taui. Nec mora. cū vale
dictis oībus recessisse. audi
ui nō multo post beatam
mulierē ab hoc seculo ad
dn̄m trīsmigrasse. globūq̄
lucidissimū ignis. eius trā
situ pcessisse. quo fore cla
ritate sidera illico mitiga
tura. Dic ergo p̄latus apūd
fideliū semp in medio pa
tris oībus. et tūc vnusq̄sq
sibi se proximū ee cupit. Et
vide q̄ apte textus psequit.

Cū officio illius oēs aspi
ci se gaudet. Caplm xj.

Et in officio illi⁹
oēs aspici se gau
det. Cōd mirū?
Bonus subdit⁹ et fidelis
xpō dn̄o oīm nō seruit ad
oculū. sz tanto libēcius et
gratius qd ē bonū opat.
quo plāto semp pīnte res
picit. et memunit cōgrau
dētem. In libro iudith. si
ri et libi dixerūt olofernū.
Veni nobis pacificus dn̄s.
et utere seruicio nro sicut
placuerit tibi. Nichil enī
grauiꝰ q̄ seruire migris.
et īportunū dnm semp
insistē seruiēti. Olim nem
roth robustus venator. ex
erte tyrānidē inchoauit.
et in pdītis sine lege hoī
bus pseuerauit insania.
Nunc aūt in lege xpī. lege
mgīe gr̄ie et demēcie.
crudelitas finē accepisse
debebat. et ecce ītumanior
pullulat q̄ vnq̄ ante. eo
q̄ periculosius. quo magis
gr̄assat⁹ intrius. Deuū enī
vulnus in scapulis. sz into
lerabilit' viscera dolent.
nec sine vite periculo vul
nera pacīūtur. Hic in se
cularibz quidē pseucio
dura petit. sz in claustra

libus vite sine dispendio.
et gñu iactum virtutñ. nō
ereret tyrānidis ullo mō.
Et vide ꝙre secularis ꝙs
patit a maiore. et cū volu
erit locū mutat. Claustra
lis vō p̄ platū passus iu
riā. fugē nequaq̄ pt. ꝛ q̄
obicem semp oportz in os
tio semp emulū habē pñ
tē. nec restat aliud. nisi so
lū deū maiorum p̄bus
adiutorē. Dz licet nō oim
posse. nō oim virtus hec
mole gñaminū suffocari
Conent tñ necesse ē. non
deerit qui magnū pozri
gat prius xp̄ūs. Ductur
rēt angeli. protegēt et
sancti eius. ¶ Nouū sec
ulus canonicū in ordine
regulari. qui assidue oīo
nibz et meditationibz dedi
tus. et ordīs sui scrupulo
sissimꝰ obsequiator. vix po
terat p̄latos suos ergā
se aliquatenꝰ mitigare.
Erat obsequiosus in oībz
et deuotus. tēptabat in
bono eum ꝙ malicia. ꝛ
nō poterat. Vespe ergo
quoda sup id ꝙd ferre nō
poterat tribulatꝰ. lacrimas
amarissimas fudit. ad ex
orandū sōs martires. q°
tū dies solēpnis instabat
mauricij saliz sororꝭ ꝙz
eius. ut eoz mereret cō
solari p̄bz et adiuuari.
Nec mora. ubi post lon
gas vigilias intrauit cu
biculū et vix sōpno leuis
simo releuatꝰ. audiuit
choros angelorꝫ cāntia
ū in sublimi. Gaudēt in
celis aiē sororum. q̄ xp̄i ꝛ
vestigia sūt secuti. et q̄a
p eius amorē sanguinē
suū fuderūt. ideo cū xp̄o
regnant ē eternū. Dix
it āt michi q̄ desēsus
notulaꝫ in ipō cantu ꝙs
gallice caualees dicimus
tāte melodie. et tāte dulce
dis existebāt. q̄ n̄ deus a
liꝫ ordinasset. fere ei⁹ aiam
ext corpus sine reditu ia
puisset. Et quoniā illo ī
tpe grauissima infirmita
te detētus erat. in sola de
lēatione ipius cantus. et
corpe et spiritu ita inte
gre sospitatus ē. ut vix
eū postea ulla pturbatio
ꝓtriꝫ magna. ledē potu
isset. His ergo sēdubis er
ga ꝙlemeūz platū et mx
ime si bonus ē. ut ī offia
o suo aspici te gaudeas.
si tamē recto aīo sensēris
cōgaudentē. ¶ Cū rex p
redit. vna est totū agmē.
et arma eius globatim.

Cum āt Cap. xij.
rex predit. vna
ē totū agmen.

et cum eū gl̄obat. angustiꝫ
eū ac ꝓtexit. In his nom
tur q̄ solliciti oporteat ee
subditos erga ꝓlatos. ut
foris ad negocia ꝓcedentē.
cū ꝑpassiōe et motu corpis.
et si nō corpis comitet. et
in oī necessitate deuotis
eū ꝓcibus tueant. Sic da
uid et iudā retrosiꝫ reges
et duces ac iudices isrl.
bella ꝓpli ꝓliantes. sacer
dotes dñi lacmus et orōibz
adiuuiabāt. Sic moyses.
sacdotū ꝑsonā gerēs. ꝑn
cipes ꝓpli dei pugnātes cō
tra amalech. in eleuatiōe
manuū ꝓtegebat. Sic ma
chabeus suscepit ꝑncipa
tū ꝓpli. et adiuuabāt eū
frēs sui. ¶ Refert de
nobilissiō quōdā comite cā
panie. qui i remotis orbis
partibz recessurꝰ. uxi quē
dā pauperē et languidum
atꝫ deuotū. quē diu cleō
simus pauerat. supplicit ex
orauerat ut ꝑ se cotidie
rogaret dñm. ut eū sanū
et sine ꝑiculo duceꝫ eūtē.
ac reducēt redeūtē. Cui
paup. sine diligēti inquit
fustētatiōe corpis orare
nō possū. cū sim exinani
tus cerebro. corde debilis.
et viribz penitꝰ destitutꝰ.
Mox comes duobz dispē
satoribz quos i domus sue
custodiā relīquebat. ꝑcepit
dicēs. Languidū istū cibis
et oībz necessariis corpis
diligentissime ꝓuidete. Cui
illi ꝓmiserūt se facturos.
et sic comes ꝓfectus ē. Et
ꝑmū quidē ꝑ dies q̄ndecī
dispēsatores. illius pauper
is recordati. ei necessaria
mīstrauerūt. Deinde min⁹
ac min⁹. ad ultimū eius
pene obliti sūt. Cui paup.
Neglectus paup. orare ces
sauit. Comes aūt in via
nō modice turbatus. post
mor̄ multā ad patriam
ē reuersus. Per mora pau
pis recordatus. querit an
viuus sit an defunctus. Cui
adhuc viuē intelligēs. ꝓ
sitauit dicēs. Mortuum
inq̄t te putabā carissime.
sed in solitū. orōnū tuarꝝ
suffragia nō exptus. Ex
ceptis enī q̄ndecī diebus
aut nō multo plus. postq̄
iter arripui. usq; in diem
qua ad ꝓpa sū reuersus.
nūq̄ michi tribulaciōes
et angustie defuerūt.
Mox paup aborꝫ lacm
mus dixit. Cui tua bene
ficia cessauerūt in me. ad
uocatū diuinū cessauit a
te. Et comes posteriorū
oblitus. q̄lia inq̄t in te me
a beneficia defuerūt. Cui
paup. Credēs inq̄t hmc.

Exm

duobz domus tue dispesato
ribz p̄cepisti. ut me debilem
in oībus necessariis pauta
ret. qđ paū plus q̄ diebz
q̄deem ip̄leuerūt. Ego at
viribz destitut9 ad mortem
fere deductus sū. pro te o
mare nō potui. Utrupefact9
ergo comes. dictos dispen
satores p̄cepit adduci.
et eis coā oībus dixit. O
mnctis seruētibz negozes.
qui cont̄ p̄cepta meū ne
quissime bonis meis pec
asti. et pauperē hūc quē
patronū salutis "mee" et pa
tis frequent̄ exptis fuerā.
nō pauisti. Et nūc frust̄
tis ozonū eius suffragijs
picula et tribulationes i
uenit. q̄les nūq̄ ante i ui
ta mea sustinui. Dis q̄dem
ut ētis sū euasisse. si pau
pis suffragiū habuisse. Dos
ergo vos piculoz meoz
bonis oībus p̄uo. et exules
a tra mea astringo. Depul
si ergo a tra cāpanie. exu
les p triennū extiterūt.
Inde p intuentū nobiliū. i
aspectu comitis sūt admis
si. Quibz ille dixit. Nullā
prorsus vobis aliā gratiā
exhibeo. nisi quā vobis do
min9 papa veritate narra
ta dare consuerit. Qđ iter
mox illi cū inspernto gau
dio rapiētes. cū lr̄is secretū
comitis ad̄nentibz. quia eos
nō exheredare. sz p culpis
vexare volebat. ad sūmū
pontificē p̄uenerūt. Cui e
narrata causa adūctus su
lr̄as pape in hanc sentē
cā comiti retulerūt. q̄ qui
libet nūmū aureū solue
comiti. et sic adepti gram.
facultatibz reddēt. Tunc
comes mḡt. latitudinē nū
mi et spissitudinē ab ore
pontificis volo scire. et sic
vos ad gratiā quā man
dauit admittā. Denuo ꝯ
reuersi satellites. dño pape
respōsionē comitis ostende
rūt. Mox papa. astutus q̄d
respondet. p̄cepit comiti.
nūmū aureū habē debere
sēdm latitudinē tre. et spis
situdinē eius extēdi usq̄
ad altitudinē celi. eo q̄ o
ratio iusti qua cōuitē finis
tr̄nuerūt celos penetret.
et vtus eius corroboret v
niuersa. Ad hoc mādatū. co
mes satellitibz ait. Videte
miserrimi. qđ m̄ dñs pa
pa rescripsit. Hūc nūmū
aureū exsolue q̄s sufficie
et? Videte q̄nta vos pena
dignos exstimet. qui vos
debitores tāte solutionis
adduxit. quā nec totꝰ mū
dus solue p̄ualeret. Hinc
ergo trio ad papā redea
tis. et lr̄as absolutionis hu

ñ in me peccastis enormit. reportate. et sic penis sus finient exactis liberi ad p̃pria redeatis. Hic nobilis comes ille. et in seruis qđ deliquere punuit. et a liis post futuris digna ordinis fiducia deliquit. Discat ergo apes fideli ũ subditi prelatu suum foris ad negotia predentẽ tueri pbz. et cordis cõpassione iuuare. ¶ Si qua alam regis trãsiẽs uiã destruxerit non effugiet agmen. Caplm xiij.

¶ Si qua alã regis trãsiens uiã destruxerit. nõ effugiet agmen. Supple quin uindicẽt. Alã. cõtẽplationẽ uel spũalẽ uitã intelligo. Hanc si qs subditoz in prelato non debita uel indiscreta fatigatiõe turbauerit. alioz debet indignationẽ grauissimã experiri. Vnde nõ incõgrue spũs scũs i cãticis ammonet dicẽs. Adiuro uos filie iherusalẽ p̃ capreas cernosq; cãporũ. ne suscitetis neq; euigilare faciatis dilectã. donec ipa uelit. Et dñs ipse xp̃us p̃mitiue ecclie plat̃is ad cõsolationẽ dixit. In mũdo pressuꝝ habebitis. in me aũt pacẽ. Hãc in plato fiducias. et hãc eroptes. qa in pace eius erit pax tua. Cui caput infirmũ. cetera membra dolẽt. ¶ Vnũ de plat̃is vidimꝰ. quẽ malo suo a uita ꝓplatiua a suis subditis nouumꝰ suscitatũ. Abbas scĩ matthie monasterij tuerẽsis ꝓxim⁹ fuẽs ducẽs illustres habuit. Hic ab ad olescentia sua in oĩ puritate innocentie et ꝓplatiue uite fuerat educatus. Electus ergo a suis oibz in abbatẽ. annis plurimbz adeo deditus fuit actibz spũalibz. et monasticis ordinis disciplinis. ut cũ difficultate nõ modica nisi maioribz urgentibus causis. ab ambitu claustri poterat euocari. Ad utrũq; vidit et audit dyabolus. et suos officiatos hostilit̃ instigauit. ut qi importunus expulsibz abbatẽ ab ipo secreto uite celebris deturbaret. Ad ille quidẽ in p̃mis grauiter pertulit. sz paulatim exteriorũ uite delectamẽtis illecty. totas tandem frenus actibz manus dedit. Ipe tamẽ adhuc honestate seruata. et spũales diligit. et uirtutis

dctus m alijs bñdicat. Qđ utiq; et si bonū in alio ē. melius tñ et op timū sibi et suos tā in tpalibus q̄ in spūalibus extitisset. si gr̄aciosis vi te p̄mordia tenuissz. Et hoc quidē qui sedebat in thzono .xtm epl̄esiarum epm habuit. q̄ p̄mā fidē utritā feat. et p̄ma opa deliquit. Quāobrē p̄ma opa hortat facē. aliq̄n se cato vētiurū. et candela brū ei ꝫāmouē minatur. Horro si vnū est necessa riū. et optimā ptem q̄s ꝑplatuꝰ elegerit. nūq̄ tamē pauñtē deo vacan tibz sibi et suos obseruā tibz pedes. vel famulatus necessitas auferet. Qñ̄ mo p̄ sepe p̄spexumꝰ sub specie venandi p̄fectū. q̄ hij in curribz et hij in equis. curas p̄ncipū fre quentātes. ifinitas copi as īanitet dissipauit. et nichil secū preter pcm. et amarissimā remorsio nū stimulos reportauit. In p̄lato ergo alā .xtm̄ pla cādis non destruas. ne et si hic fugias agmen apū. angeloꝝ agmina ad vi dictā p̄ iniuria sūmu pn cipis non euadas ¶ Mi/ gturo agmīe nulle exire audēt. ñ rex p̄mo fuerit egressus. Capln xiiij.

Migraturo agmi ne. nulle e domi bus exire audēt. nisi rex primo fuit egressꝰ. et volatus sui vendicauerit p̄ncipatū. Vnde in libro Iosue. Sacerdotes q̄ portabāt archā dñi federis. p̄ cedebāt. Tobias etiā fami liā p̄cedebat. Et dñs de scribis et phariseis dicat. q̄ īponūt humeris hoim onera grauia. et īportabi lia. digito aūt suo nolūt ea mouē. Qui sūt limites dominꝰ apīs fideli subdito uis? nisi tm̄m monastice regule? Quā vnusq̄sq; i sua vocatiōe p̄fessus est. q̄s p̄cēs nostri singuli stu duerūt. Nos exire. istos p̄terīredi nullꝰ audeat sb ditoꝛ. ut sibi p̄ se supero gationis regulas ordinare p̄sumat. nisi p̄mo plati viderit auctoris et altoꝛis uie vendicare volatus. Nō enī est discipulꝰ sup magr̄m. nec seruus maioꝛ dño suo. Maiorū est enī regulas ponē. ordinare statuta. Minoꝛ vo ac subditoꝛ est. sm̄ regulā uiuē. et statuta seruare. Nulli tñ maioꝛ licet q̄ ue aliq̄ando difficile p̄ se

qđ ſtabilimentū obtineat ordinare. ñ p̄ aſenſū ſubditor̄ qui ad alia nō tenē tur. nec obligari pñt ni aliquo. niſi ad illa q̄ ꝓuerſionis tpe ſtatuta p̄ regu las īuenerūt. Maior tñ ē. ſi qđ min⁹ fit et ſtatu tū ſ. in obſeruācia regu lari. ſuperogatoīs opa facē. in ſe p̄ius ſuppl̄e qđ parū eſt. et ſic ad meli⁹ ſubditos ꝓuocare. Horū quoſdā et in clauſtris vi dim⁹. et in ſeculo expti ſum⁹. Dilectū valde ſo cium in ſcolis habui. coeuā fere. et ꝑpe pariter ſtudi orū. Hic a puero uſq; ad finē vite. a mulieribz in cōmixtus omno ſemp fu it. In adoleſcētia ſacerdos factus. in breuī tē ptibz ſuſcepit regimē ſuarum. quibz tā diligenti. tā ſin cera cura p̄fuit. ut quos in bonū vincere āmonitio ne nō potuit. multimo dis ꝓuocare ſtudebat ex emplis. Illis comedētibz ieiunus ip̄e manebat. aliis dormientibz manebat inſōp nus. atq; aliis intentis alias. ip̄e oratoribz meditabebat. Quicqđ inutilis ſuos deputatū erat. cōe pauperibz faciebat. Si quē ex oībz obſeruāe videbat. ꝑ tempora et oportune ad veniendū mſtabat. Hec foris. ꝑter illa q̄ mīti ſecus latebāt. talibz actib⁹ ferme viginti āni⁹ ſanctis imitādus emicuit. Cū aūt altiſſimo placuit. tali fine de functꝰ eſt. Febre acutiſſima p̄ dies aliq̄t laborauit. Et ecce ubi ſacramētis ſalutā bus p̄munitus. et attenu ato ſpū aiam felicē emiſit. mox ſine ullo interſticio. cho ruſcio tanti lūinis reſplē duit. ut p̄ vnā leucā cōi quaq; et eo āplius. q̄ dies eēt clariſſima. in luce ſedulā noctis tenebre ꝓterierunt. Qđ mīri. Illū recedē ſine luce nō decuit. qui multis illuſtratis exēplo. altioris vite volatus. feliciꝫ vendi cauit. Facta ē enī in mor te viri bē. dicta choruſca tio lucis. diffuſa p̄ patriā p̄ma hora noctis. adhuc vigilātibz plurimis. et ip ſū lumen emiſſū. multa milia hoīm vndecūq; vi derūt. qui ad maioris et ſpiritualis agnitionis et ve ritatis lucem. tanti viſio ne miraculi. pfecerūt. Be atus ergo ille p̄latus. q̄ ſubditis ſuis vtā vite ex emplaris oſtēderit. et vo latus altioris exercitij vē dicauerit principatum.

Reliquo tpe aũ aplꝭ ĩ labore ẽ. et opantes ẽm it. Capitulum .xv

Reliquo tpe tum aplꝭ in labore ẽ. ipse aũt operantes cernit. et solus ĩmunis ẽ ab ope. Paulus tñ ẽ supplebat ea q̃ sibi deerãt et hijs qui secũ erãt. ꝓpꝛijs manibꝫ laborãdo. Hoc tñ nõ ex necitate. ꝫ ex gracia faciebat. Sufferasset enim labor ei⁹ quẽ habebat in studio p̃dicacijs. et solliciudie oĩm ecclie. Non enĩ sc̃m discretissimũ augustinũ putãdus ẽ ociosꝰ qui verbũ dei studet. ita nẽ ille qui p̃est in solliciudie. Illis aũt quos oportz esse subiectos. ex ocij piculo labor corpis ĩcumbit. ut in labore manuũ. cordis ãt. ut psalle vel legẽ. vl' utrꝫ tpibz ostituis. Hijs ergo ut actus instent sollicitudine. adhibẽda ẽ exhortacio platoz. et q̃nq̃ si loci ẽ. manꝰ corpis adhibẽda. ne onera grua et ĩportabilia subditis videant̃ imponẽ. digito aũt suo nolũt ea mouẽ. Unde modernꝰ nr̃i tpis ille poeta ĩ ꝑsona alexandri dixisse legit̃ur. Si q̃n dixero fortius pcri. si in anima veni pre redẽ visus. tũc demũ socios sũ dignus habẽ sequces. Legim⁹ in libro cont̃ acta denuos. beatissimũ augustinũ manibꝫ ꝓpꝛijs laborãdo. q̃nq̃ discipulos ad opa ꝓuocasse. et exemplũ tam tũ posteris reliquisse. Audiui et vidi de illo venerabili et deo digno magistro walthero de marmutiernacẽsi epõ. q̃ vix vnq̃ ociosus dũ domi sedens vuet apparebat. Aut eĩ meditabat. aut legebat. aut cõfessionibz audiẽdis. aut causis discernẽdis mentus. lites hoĩm diriment̃. Horũ si aliq̃d exercẽ tedet. ꝓpꝛijs manibꝫ laborabat. Cũ est ergo p̃late diligent̃ inspice subditos. vide opa. singulos exhortari. Circa eũ satellites assidui custodes auctis eĩ.

Capitulum xvj.

Circa eũ satellites quidã sut. assidui custodes auctoritatis eius. Solũ enĩ ubi cũq̃ sit. nõ decet ee p̃latũ. nec sine testimonio q̃cq̃ agẽ. ne cũ ioseph et si innocẽs. scandalũ infamie paciat̃. Habeat aũt secũ nõ sicut roboam iuniores. ꝑ quos ꝑdidit isrl. nec senes nec mulieres ut

ysbozeth. et ideo ocrisus
ē. ꝫ seniozes et ꝓbaciões
sicut dauid. et robustiões
sicut salomon. qui lectū
suū ambiāt ꝓpter timozes
nocturnos. ¶ timozes et t̄.
mozes nocturni. Ubiq; te
nebre. ubiq; insidie latent.
¶ Tenebre sūt. et ideo laq
us spargit. ¶ Quid mirū.
Dauid dicit in ꝑsona xp̄i.
¶ Qui edebat panē meū.
magnificauit sup me sup
plātationē. ¶ In viridi g.
hoc factū ē. in arido qd
fiet. ¶ Venerabil hen
ricus sub nīo tpe canoni
cus regularis in urbe ble
zensi in monastio sancte
marie de burgomedio. cū
diu parisius studuiss. in
abbatē licet īuitus ab ō
nibz ē electus. ¶ Et erāt
in eodē monasterio. ut a
quibusdā audiui viri vi
ginti. sed̄m solū quide sa
pientes et ꝓuidi. ꝫ min⁹
q̄ decebat religiosi et cas
ti. ¶ Ingressus ergo ꝓmū
eos blandis et rationabi
libz verbis. hortabat eos
ad regulā seruādā. ad
honestatē vite. et ut te
nerēt in moribz disciplinā.
¶ Dz cū ꝑ hec nichil proes⁹
se ꝓficerē cernēt. nec libz
vellet ecclīam dissipare.
romanā curiā adiit. cui

Ger.

vir sanctus optime notus
erat. ¶ Qui inde sūmi pō
tificis munitus auctē redi
it. et cū eos aliter flectere nō
posse de facili. rigore usus
ē pastorali. ¶ Ad ut viderēt
sui. et nullaten⁹ se posse ad
stimulū calcitrare. nequit
hūiliantes se. colla regule
subdiderūt. Vestitū autē.
cibū et potū largius q̄ an
mīstrabat ōibus. ꝫ in clau
stro eos quiete sedē. et se
cundū ordinē mutuē spelle
bat. ¶ Hic aūt sicut legitur
de augusto. oīa cesar auct.
et nullū de hys qui religi
osi nō erāt. mīstrare in a
liquo officio obedīētie. ut
ē cellerarium vel vestī pro
curacio ꝓmittebat. ¶ Dz si
q̄s esse bone ꝫuersacōis ꝫ fide
bat. illis officia ꝫmittebat.
¶ Hoc ut viderūt alij. finxe
runt se ꝑ temp⁹ religiosos.
et simplices. et in vpocri
nequiter ābulātes. abbati
se quasi familiarissimos
iunxerūt. ¶ Qui ut vir pi
us et bonus. oīa tolerans
oīa ce dēs. eis liberiozis
vite frena laxauit. ¶ Quibz
illi in tantū dāpnabiliter
sunt abusi. ut viginti octo
ex eis pari malicia mieni
erent. et tres viros sceles
tissiōs ribaldos ꝫduxerūt.
et eos in mortē sci viri ꝑ

pecunias ãiarent. Qui q̃
dã vesp̃e. abbas ext̃ opi
dũ ad negocia ꝑpetanti.
sicut ordinauerũt. obuiart.
et salutãtẽ ac ꝑdicantẽ ei
salutis viã. extractis capu
lis vel ensibꝫ. eũ crudeliter
occiderũt. Roberto ãt so
cio eius. cui⁹ sup̃ mẽtionẽ
fecim⁹ euadente. corp⁹ occi
si ad monasteriũ delatũ ẽ.
et ĩ ecclia collocatũ. Et vi
de lector q̃d actũ sit et ꝑ
batũ. Diarũ enĩ ubi sequẽ
ti die ad sepulturã occisi.
de locis ubi ext̃ manebãt
rei ĕmunis ecclesiã intue
bũt. ecce vox sanguis frĩs
sui abel de tra quasi vin
dictã clamãs ꝑ vulnera.
q̃ a loco occisionis sicca re
mãserãt. habundãtissimo
sanguis impetu manaue
rũt. et hoc alias frequẽt
audiuim⁹ factũ ee. Qđ
ubi viri frẽs et filij eũ ꝑplis
astantibꝫ inspexerũt. diru
cultatũ eũ lacrimis leuare
tũt. Quid plura. Hepl̃
to mutuo. et ut audacter
dicim⁹ gloriosõ. ubi ad elec
tionẽ ventũ est. rei quidẽ
ut malicia suã palliaret.
bonũ ait ut imitatorẽ sã
ctis haberẽt. dictũ robert
tũ vnanimit̃ elegerũt. Q̃
stati eadẽ die ꝑfectus ad
papã. acceptis littis ad
philippũ regẽ. et ad bleẽ
sem comitẽ ludouicũ. capi
ões qui suspecti erãt ma
nu laym ꝓtraxit. Ex
tũ nõnulli veritatẽ salubr̃
confitentes. ĩ tẽpe tanti ꝓpetis.
penitentiã attigerũt. A
lij vo a sacris ordinibus de
gradati. morte puniti st.
Sedecĩ vo ex eis qui ĩ fre
le potissimi credebant.
manus homicidas sibim⁹
ipsis ponẽtes. seipsos in mare
ribꝫ. suspẽdijs vl̃ alijs
mortis ĝeneribꝫ occide
rũt. Ipe vo venerabilis
robertus abbas. officio
derelicto accessit. et cũ
ꝑdictũ rothomagensẽ
archiepm̃ mauritiũ. vi
dim⁹ post eius mortẽ. qp
ipe frĩbus ꝑdicatoribꝫ se
pariſius ꝑ temp⁹ aduix
it. et mr̃ eos felici fine
ꝯeuit. Bonos ergo fide
les custodes auctoritatis
et ĩnocẽcie sue prelatꝰ
habeat. ꝑ quos digne ꝛ
iuuari possit et defendi.

Sũt et circa seculi lictores. qui puniũt delinquẽtes. Capitulũ xvij.

Unt et circa
regẽ seculi licto
res. q̃ morte
puniũt delinquẽtes. Cer
tũ est. qp mortis penã ec
clesia nõ infligit. Quod

at in lictozibz q̃ ẽra regẽ
platũ sit. nisi officiatos
et platoz vices agẽtes
accipim⁹. ¶ Hj utiqz de
tractozes et susurrones
deo odibiles. irrepatiõe
rozripuit. ¶ Nã scdm aplm
utilius ẽ huiusmõi tẽde sa
thane in interitũ animis.
ut spũs salu⁹ fiat. supple
ẽ etnis cruciatibz tribu
lati. ¶ Moderate tñ rozri
gi vicia. senem docet dicẽs.
Esto vicioz fugax p̃mitꝫ
ipẽ tuoz. versus alioz
vo negz acerbus reprehen
soz. Ex vicio alterius sapi
ens rozrigit suũ. Optimũ
ẽ moderate rozrigẽ. tanq̃
si apẽ cotidie pectes. Ob
iurgationi aliqd semp
benignitatis admisce.
Odiũ oportz pellendi, nõ
metũ facias. et hoc optĩ
mũ est sequi maioz pesti
lia. si recte p̃cesserit. ¶ Maxz
q̃ necessariũ sit ĩ monas
terijs. ut p̃pres et senio
res quiqz. quioz tñ interest
et a supioribz ñumertũ pu
eroz et adolescentiũ doc
so emineãt. ne p dissolu
tiões varias tũ adolescant.
beatus augustin⁹ in libro
cõfessionũ de seipo sequẽ
tr dicẽs. ¶ Relaxabantur
mi puero habene ultra tẽ
peramẽtũ dissolutionũ
variarũ. et p̃dibat q̃ ex a
dipe ũquitas mea. ¶ Hu
ius exẽplo in anglie p̃tibz
cuidã accidisse narrat. ¶ In
monasterio nigrorũ ordiñ. pu
er quidã nobilis a p̃ntibz
traditus ẽ. regularibz edu
candꝰ disciplinis. et q̃a erat
decorus forma nature do
nis. et supꝫ talẽ etatẽ mo
rũ honorificentia gratiosꝰ. se
niores maxime et q̃ officiis
p̃erat. puero ultr̃ op̃ nõ ere
at. habenas liberas re
laxabat. ¶ Prior aũt qui cõ
uentũ sub abbate regebat
disciplinarem regimine. nec ipe
p optime nature. in tali
etate paradisũ putabat.
quia ut dicit philosophꝰ
pueri nõ tantũ monẽdi
sũt ecia arcendi. aggressꝰ
ẽ ia aliquantulũ insolescen
tẽ puerũ. verbis interdum
et verbere. ab illicitis re
frenare. Qui puer ad oẽm
informationẽ boni. q̃ mol
lis cera p̃cis correptionẽ
accipiẽs. in adolescentem
sanctũ et p̃fectũ creuit. et
ecia viginti ãnos finiens eta
te mortuus. p̃cor appari
it dicẽs. Cui correptioni
gr̃as agẽs p̃cor. q̃ mecũ tua
p̃uidẽcia id egisti. ne inso
lecia puerili paulati de
fluerẽ. et tandẽ placerem
in dãpnanda. ¶ Hec ut dix-

aīā beata tanto ſplēdore
reſplenduit: ut vix ī loco
ſuſtulus remaneret. qui
ab illo tēpe exps fuit.
¶ Dili ꝑpe modo ut au
diui a frē ordinis ꝑdica
tor. cū in theutonie ꝑtib⁹
ēra āni dñi milleſim du
ceteſim quadrageſim ſēm.
adoleſcēs quida nobil. cū
in lubricitate corpis exce
ſiſſet. a ſuis cānonicis
et decano. ab ingreſſu ec
cleſie arctus ē. et infra
ſepta monaſtij. qī ꝑ agē
da penitēcia in loco ad h⁹
deputato reclusus. Qui
hūlit valde pēnā ſuſcipies
flagellabat⁹ interī a decano.
et grauib⁹ ꝯuicijs culpaba
tur. Eo aūt adhuc ī pēnia
exiſtēte. cōtigit eū a cōca
nonico ſuo īnocent⁹ de noc
te et latent⁹ occidi. Vno ꝯ
eadē nocte ex cōcanonicis
ſuo viro poſt matutinas
orante ſupplicit⁹ in ſecreto.
vidit ſubito totā eccleſiā il
luſtrari. et apparente multo
comitatu ſcōr. gloioſā ꝑ
ginē mrem xpi in medio
oīm velut mgrām et do
minā ꝑſedē. et de diuſis
negocijs eccīe pnūſalis
tractātū habē. His finem
dātis. patron⁹ eccīe ipius
eroſius ē dicēs. Et ꝙs ex
vobis muſcbit⁹ mei cano
nici. ut pētem dñi noſtri
matrē parit⁹ rogitem⁹. ut
ſup ꝓnaculo eius ſolita pie
tate flectatur? Et mox ſup
plicātibꝫ ſcīs. allata ē aīa.
et oībus dicit⁹. Quia locus
iſte ſpecialit⁹ diſciplina vi
guit. et adoleſcēs iſte iam
mortuus diſciplinā libens
accepit. et ex corde penitu
it. ꝑ purgatorio cedat ei
mors īnocens quā ipe ſuſ
tinuit. Tu aūt aīā pete qđ
vis. et fiet tibi. Et anima.
Pro occiſore mgr meo pe
to. ꝙ me occiſo ſtatī valde
penituit. et ad dñm apli
cū iter arripuit. ut ipſe
miſericordiā ꝙſequat⁹. Et
mox reſpōſū accepit. Sic⁹
digne petiſti aīa. fiet tibi.
Hec ut audiuit oīās. cano
nicis qđ vidiſſet expoſuit.
intrātes ꝙ locū occiſi mue
nuit. et deplanxit. Occiſo
rē vō mor poſt factū de
nocte iter arripuiſſe ad
aplicū repperierūt. Hedu
li ergo ꝓcures ī cenobijs.
et decani ī canonijs. in
corrigendis et extirpan
dis vicijs semp ſint. ne
ecīa ſi ꝑpas non habuerit
ſubditorū neglīgēcijs ob
ruant⁹. ¶ Cautus semp eſt
ſollicit⁹. et fragili ſine cauſa
cerni nō pōt⁹. Cap⁹ xviij.
Cautus semp rex ē ſollicit⁹.

et nō de facili cernit patr̄. subaudi. sine causa. Et hō cont̄ prelatos. q̄ ip̄acietes quietis. curaī curta. uel in fra. sine ulla necessitate negocij cū maximus dispē dijs et expēsis crebrius e uagant. Hz forte uides ꝓpheta dauid imitari vis. qui optat pēnas et auo lare. Male tu in vbis ꝓ uidētissimus discreuisti. q̄a vanā et friuolā i oī bus euagationē exclusit dicēs. Quis dabit m pēnas? Quales? Audi. Qs dabit m pēnas sicut colū be. q̄ utiq; ifrequatia ē. et amat cōmune bonū. et volabo et requiescā. O rex. o ꝓpheta dauid. quo optas fugē. quo optas auolare? Dixisti enī in cōsequēti. Ecce elōgaui fugiēs. et mansi in solitudīe. Si fugi ens elōgasti. ergo ꝓp'm cui rex pēnas dimisisti? Absit. absit. Et hec ītra pe nultima psalmi īuiens ostendisti. Ego aūt ad do minū clamaui. et dns ex audiuit me. Quo fructu? Audi. Redimet in pace aiam meā ab hijs q̄ appi pinquāt mihi. quoniam int̄ multos erat meū. Et hoc quomō? Meū in cor de. meū in quiete. a pu sillanimitate spūs et tēpes tate. Et hoc erat fugē in tu multu. et fugiendo auolāe. in pace aiās redimi. et int̄ multos sine tumultu esse cū xpō. et ibi uit̄ humeos et amantissimi dñi requi escē. ut i eo et cū eo leue pondꝰ sentiat q̄cq̄d ꝓ illo habuerit sustinē. Hz nūquid talis erit volatꝰ tu us o plate qui vagans i stabilis. et fugiēs euanes cis? Nō pēnis colūbe ute ris. sit quies a tumul tu antecedētiū et subsequē tiū et cōmunitatiū. finiu locū dicā aut sociorꝫ. et nō potius dnoꝝ? Vulgo di cit. Male in obsequio fa mīlū. clerici socii. monachus dnm habet. Si vis credas expto. frequētissime vidi dnos pauas ee aretos. et famulos sirpfluis intypāe. Feda res et detestabil' m platis. Qd eo vēcūdius? Qd eo dāpnabilius. et hō maxīe in claustralibz? De tus ē enī in secularibz de ctis. luz et in ꝑpis hoc ma lū sit pestilens. ubi res tā sit m dnm. qd in religiosis hoc ē in claustralibz. nū q̄ fiem pt. n forte quis m epm assumat. Cui tri dis pensatio credit. nō dissipa tio. Absit tm ut dignus n

mercedibz obloquar fraudo
vū. cū dictū sit. Voca ope
rios. et redde mercedem
illis. Dz nō tā ipium. ꝑmo
sacrilegū iudico. ut qꝫ ab
bas vel ꝓlatus spiritalibz
filys quibz sume tenetur
detrahat necia. ꝫ et fraū
lis superflua largiat. Pan
nus vilibz isti. illi comitū
mollibz vestiant. Isti vas
anis calcys sordeāt. illi
ocreis lyrcinis nitreāt. Et
utinā saltē ista sufficerent.
qn̄ pocius. et si nō. nubēti
bus ꝓpt̄ vēa midiā vl' tō
tē. assentiētibz tñ vel dissi
mulātibz dnīs. aggregāt
imensas pecuias. quibz pos
sessionibz emptis. natales
suas trāseāt in nubēdo. et
viles rustici nobilibz coe
quant. Hij si frēs aut con
sobrini. aut ꝛsanguinei
sit dnōꝝ. tanto liberius fa
ciūt et audacius q̄ ꝓdixi.
Nō recordaris o monachę
respōsionis seniorus illius
i vitis pēm qui dixit. opa
monachoꝝ ignis suit. Et
vide q̄re. Di enī aliaꝝ sub
stanciā rerū igni miscue
ris. cū illo ad nichilū redi
gent. Dic et si ecclesiastici
bonis bona tua ꝓmoni
alia extra miscueris. cū ill
ad nichilū redigent. Hoꝝ
tot exēpla vidimꝰ. qꝫ nimi

ū cēt tedū singula ptractāe.
Vnū tamē de pluribz explica
bo. Erat cliens ex rusticis
natis. q̄ in ditissiō monaste
rio patruū habuit assūptū
a monachis in abbatē. Do
minus aūt a patruo eques
re didicit. q̄ ꝓrius re pe
des ꝛsuerat. Ad mensas
seruire ꝓrsꝰ ieptus po
nit. et qui solū auratū cū
torto collo regē et tenē
didicerat. erecta ceruice
cibos mferre pncipibz co
gebat. Quid plura. Ex
rustico pauper. factus est
dives ielitus. Domui do
mū cōiunxit. reditibz
auxit reditibz. agrū a
gro distentus copulauit
hīc villas emit et ꝓdia.
et q̄ olim fuit vnꝰ ex rus
ticis. factus ē dns rusti
coꝝ. Tande eū ad hoc for
tuna leuauit. ut spreto cō
nubio militū simpliciū
factus miles. uxorē sibi
nobilē copulauit. Mer di
u postea in hac eo gloria
ꝛstituto pes ei sucrꝰ est.
cui nutans inixus stabat.
et reddit miser tāto de
iectus. q̄nto sublimius
fuerat eleuatꝰ. Statī ei
mortuo abbate patruo
eius. spernit. eiicit. fugat
ab oīb. et ab abbate suc
cessore defūcti. nimiū de

lut monasterijs dep̄dator ī
petit. Cōuictus aūt in pli
bus minorat ē, ⁊ tñ di
ues ī multis copijs remā
sisset. ñ eū fortius ī fortu
nīū ad paupiē ī pulisset.
Mox enī contagia pesto
riū. agror sterilitas. ruina
edificior. ingratitudo suor
subsecuta sūt. ut nulli du
bium eet. iusto dei iudicio
tanta infelicitate ex iniusto
cōgregatis diuicijs succes
sisse. Extremo ad tanta
calamitate deuenit, miser
ille. ut nullꝰ ei miseret.
nullus ei ī quo sustineret.
Et digne. qa ex mimo se
ve indigne se extulerat su
p magnos. In se ergo. ⁊ si
unde uerecundus homo iu
stū in se dei iudicū bene
dixit. Misit uxore cū par
uulis ad pntes. laborare
cū ppris manibz ipe cepit.
et in sudore comedē panē
suū. Qđ ut viderūt sui.
viderūt et monachi. vl'q
bus abbas patruus suus
bonꝰ extiterat. hoi humilia
to in plumbz beneficia exti
terūt. Paulatī ergo tā p
labore. tā p alimoniā. re
pit resurgē. et ī paruo
tpe satis habuit p statu
suo. Intus itaq; prelatꝰ
bonus sit. et sollicitꝰ circa
suos. et ext̄ in tumultu
cerni sine causa nō facile pa
catur. Et si egredi necesse ē.
nō pōpose sicut comitē. sicut
pncipe. ⁊ sicut religiosū. et
xpī famulū decet. familiā
paucā habeat. utilē et ho
nestā. Nō foras egre
dit. nisi agmine migrato.
Caplm xix.
Qui enī foras e
gredit. nisi ag
mine migrauo. Ad idem
hoc ptinet qđ expositū iā
pcessit. Migraturꝰ aūt ag
men dicit. cū cōis natūas
cōgregatiōis expostulat.
ut p negocijs plātis exe
at. ecia cū instātia multa
ꝛpulsus. Didi quēdā ex
plātis maioribz. qui q̄ncū
q; ad exteriora negocia vo
cabat. ante egressionē se
cretū petebat. supplex pro
uoluebat in pabz. et a dño
lacrimis expetebat. ut se ī
ōibus egrediēte et regre
diente sua clemencia tue
ret. et in manibz suis ne
gocia cōta posita pspare
tur. Et vide lōz. quid secu
tū sit hūr. pcessū. Certa
et indubitabili relacione
didicim̄ de eodē. q̄ vix ī
oī tpe placiōis sue iniuria
passus sit vel offensā. Qñ
ti aūt periculi et mali sit.
ñ ex causa valde nctia cu
rā susceptā deserē aīaz.

patet ī eo qđ subiungit.

¶ Bruno in pribz theuto
nie in opido magno qđ mōs
martis dicat. bonꝰ presbit
et castus fuit. ¶ Hic refente
michi mēorabili henrico de
colonia fr̄e ordis p̄dicato
rū. sobrinū habebat p̄s
biterū. eque brunonē. viz
scia et moribz approbatū.
¶ Hūc auūculus p̄bz bruno
sepius deuote rogabat. ut
dicte prochie curā susciper.
et ipe iam senex veluti o
nē intrauet. ¶ Annuit ille
post multas p̄ces. iuitus
tm. eo qꝺ rectime tangte p
rochie formidaret. ¶ Hoc ut
obtinuit bruno p̄sbiter re
ligionē mutuit. ac ato post
hoc ab hac vita migrauit.
Diffente brunone iuniore
aiarū regimen arrēptare. eo
qꝺ aliud bn̄ficiū capellanie vi
ginti marcaꝝ. supius in cas
tro tenēt. vicarijs p se pb̄em
ī prochia collocauit. ¶ Bruno
ne ergo iuniore vna nocte ī
lectulo quiescēte. appauit ei
ī cappa nigra bruno senior
ia defūct⁹. et dixit ei ī eisdē
vbz. ¶ In greue missso male
te geris. et pedē sisso. Clau
dus es ispicito. q̄ pena fu
tura redito. ¶ Hec dicēs ele
uauit cappā suā qua videba
tur indutus. et se ignitent ī
tendi demōstrauit. ¶ Ad hec
bruno iunior expgefactus.
reuolut visionē et vers⁹. Et
mox iterū resoluit in sopo
rē. ¶ Cui eodē fremate defūc
tus apparēs dixit. Cur pene
causa. requies p te michi
clausa. Aspice sic vri cibus
ignis et esca futuri. Et hec
dicēs iterū illi tormētū ig
nis oīndit. ¶ Cui itez tertio
soporato. apparēs dixit. Nū
di delicijs int̄dū serua mis
ce. Ex hijs p̄incipijs vl' pri
micijs. cape p̄ces aut vesi
pisce. Ad cuius vba bruno
euigilauit. et flexis genubz
se ipleturū qđ auūculo ve
nienti p̄miserat deo vouit.
¶ Hec mora cū splēdore ni
mio manifeste defūcty ap
parēs. et vouēti gaudēs.
dixit letatus sū in hijs q̄
dicta sūt michi. in domū
dn̄i ibim⁹. Et hec dicens.
in sublimi ascendit. ¶ Vide
ergo q̄nti piculi sit curā a
nimaꝝ recipe. et ī mang
relīquie negligētis. Qđ in
brunone seniore potes ad
uertē. qui curā negligent
deseruit. et ī brunone iu
niore qui susceptā alteri
ī curate misit. ¶ Simul etiā
in ista narracione diligē
ter aduerte. qđ in p̄mis vbz
dicit. In greue missso
male te geris et pedē sis
so. Claudꝰ es ispicito. que

pena futura redito. Ut qui
dē manifeste significauit
scissū habē pedē affectio
nis. quē ergo gregē amis
sū integrū habē debuerat.
Claudiusq; eū ee mostra
bat. cū uni beneficio ca
pellarie seruiret in castro.
et curā missā prodire neg
ligenter deseruebat. Nota
valde qđ sequit. Volo ut
quicūq; hor legerit. sciat
me āno ab incarnatiōe dñi
millesimo ducētesimo. t
tesimo octauo fuisse pari si
us. ubi venerabil' guilhel
mus parisiensis epūs. q m
theologia ibi regebat. cō
uocationē fecerat i fām
pdicatorū capl'o. olim ma
gistrorū. Posita ergo ibi
tione de pluralitate bene
ficiorū. sollerti et valde lō
ga disputatiōe pbatū est.
duo bñficia. dūmodo unū
valēt qñdē libras pari
siensis. teneri cū salute nō
posse. Hor determinauit p
dict9 epūs. hor frat' hugo
ordis predicatorū. postmo
dū romane curie cardīa
lis. hor fr' guerricus. et fr'
gaufridus eiusdē ordinis.
frat' iohānes de rupella.
ordis fr̄m minorū. et alij
q̄ plures mgri theologie
determinauerūt in scolis suc
cessiue. Fuerat aūt habita
disputatio longa valde et ml
to solepnior ante āos tres.
in q̄ etiā oēs mgri in theo
logia exceptis duobus determi
nasse ꝓbant idē p oīa quod
et sup̄. quorū unus fuit ma
gister philipp9. cācellarius
pisiensis. et magr arnold9
postmodū epūs abrincensis.
Ed aūt de isto philippo a
tigerit audiam9. Agonizā
tē in morte. dict9 guilhelm9
pisiensis epūs. visitauit.
rogauitq; eū ut sinistram
opinionē cederet de pluralī
tate bñficiorū. et oīa / bene
ficia sua exceptō uno in
manus eccl'ie resignaret.
et hoc ꝺdictione media. ut
si ualesceret. ei supplē vellet
de suo ꝓpio qđ dimisit. Re
nuit ille. experiri se velle
dicēs. utrū eet dāpnabile.
bñficia plura tenē. Mor
tuus ē ergo sic. Post pau
cos aūt dies. cū dicto pari
siensis epūs. finitis matutīs
orare vellet. vidit mīc se et
lumen qđ umbrā hoīs te
nēbrā nimis. Eleuata ergo
manu ꝺsignatse. et si ex p
te dei sit precipit ut loqua
tur. Cui rndit apparēs. Al
ienus a deo sum. ꝑ tn mira
bilis factura eius. Et phil.
Tu quis es magr? Cui ille.
Ego sū cācellarius inquit
ille diu musetum? Cur

ſū epūs elato alcius gemitu. Et quō mǫt tibi ē ſic dolē ti? Male aut. ymo ꝙ peſſi me. ſicut qui dāpnatꝰ ſum etna morte. Et epūs. Heu aut rariſſime q cauſa tue dāpnacois? Tres ſūt mǫt cauſe. q̄re morte ꝑpetua ſū dāpnatꝰ. Una ē. ꝙ recreſcē tes fructus āuos itra pau pes. timide reſeruaui. Secda eſt. ꝙ cont̄ ſentēcaā pluri mor de pluralitate bñfi ciorꝫ q̄ licite teneorꝫ. opi nionē ꝑtīā defenſaui. et in hoc me periculo mortal culpe miſi. Tertia ē. et illa grauiſſiā oīm. ꝙ ab hoi nabili ceruus vicio. m ſcādalū multorꝫ multo tē pore laboraui. Et ad epm mox adūxit. Eſt ne mǫt finitꝰ mundus? Et epūs. Nuor ait et litteratiſſim viruꝫ te quōdā hoc q̄rē. cū me adhuc viuū cernas. et oēs nos viuentes adhuc mori neceſſe ſit. aīq̄ mū dus mſtāte iudicio finiat. Et ille. nō miremis mǫt. qr ner ſcīa ner opus nr vacio apud mferos venienti. Et hec dicēs. ūbra ab oculis mirantis euanuit. Ipe āt epūs. non tn ſub ꝑſona ſua quaſi hec vidiſſē. m ꝑdica cione ſua cūctis oībus reci tauit. Dili modo cū q̄ clericus maxīe creature. me agonizāte in morte mādā ret. et aſiliū quereret q̄ in proxīo muſtraturꝰ. reduxi ei ad meoriā diſputacionē illā ſolēpnē. et determinacio nē de pluralitate bñficiorꝫ pariſius. cui ille intſuerat doctor magn? Cōſuluiq̄ ei cū magna inſtācia la cmatū. ut vnā ꝑbendaꝫ dimitteret. qa duas ad ani mā ſuā tenuerat. q̄rū v na ad oēm vite copiā oi hoi clerico. ſufficē potuiſſē. Cui ille facie cōuerſa diſſi mulās hoc tamū reſpōdit. Orate dnm ut inſpiret. Videt dui poſtea cū recreſ ſiſſē. et tenuiſſio ſpū vir tutē recrete. hoc idē qd aſiluerā ei quōdā ſobrin? ſuus iu uencul? cū maxīs lacmis īclamaret. cū voce nō poſ ſet. manu īnuēs expimit. Poſt cui? obitū. cū quōdā ex nīis ſtupefacto nimiū cogitaret. cur tātus homo et tanto clericus ſi pectatū mortale eēt. plura bñficia retinē. in tali ſtatu mor tuus extitiſſet. mox quaſi ſemiuigilāti defuncto ap paues dixit. Hec ſola ꝑbē dandū cauſa ē. ꝙ ſi mfelix ego etnalit ſū dāpnatus. Dup hac eadē queſtione cū beate meoriē iacobꝫ de

vitriaco. tūr quidē archonēsis epūs. postea vō romane ecclie cardinalis. mgrum ql dā theologie ꝓbatissimū. ro bertū de corthon. romani apicis cardinalē morientē aīa ꝑmā damiate ciuitatis obsidionē mīrotractz. rīndit. Dico iā migraturꝰ a vita. q̄ mortale et dāpnabile ē. diūmodo vnū xpetēs sit. pluia bñficia retinē. Hoc idē mgr. petrus comestor sēc maīe cantor pisiensis. et dixit et scripsit. Hoc idem mgr. gwiardus. cameracē sis epūs. vbo huiꝰmōi xfir mauit. Nolle mgr. ꝑ toto auro arabie vna tantum norte duo bñficia retinere. et ctus tñ esse q̄ de mane vnū illoꝝ hoī ydoneo cō ferret. et hoc ꝓpt vite in cte discrimē. Sup hoc e cia narrāte frē bernardo q̄dā penitēciario dñi pa pe. et fratre ordis p̄dica toꝝ. cū btissimꝰ papa gre gorius nonꝰ interrogaret. si posset de plenitudīe po testatis cū pluriū bñficio rū detētoribz dispēsare. ip pondit. Nō possū inquit. nisi sup vexacione tantū detinentiū dispēsare. Qs ergo sapiēs qui fallat se. et sibi sup dispēsatione aliq̄ blādiatur. Esto q̄ multi mgrorꝝ dicat hoc. et multi alij opinēt in triū. hoc solū mortale ab augus tino oīm doctoꝝ maximo iudicat. q̄ q̄s inēptitudinis piculo. aut mortalī peccati discrimini se ꝓmittit. Nolī ergo fieri sub tyra iuocādē dini nois usurpatoꝝ. et sic sub tribz ꝑsonis iuocatur et colitur vnꝰ deus. vta tu dicē. tu sacerdos. duoꝝū. triū. aut q̄tuoꝝ bñficiorū vel pluriū possessor nō es istas. Lucifer ille sapiētis simꝰ et pulcherrimꝰ i cē atibus. lucifer inq̄ angelꝰ assimilari deo voluit. et ꝓpterꝓbriꝰ cecidit vniūsis. Q̄nto ergo nuosioꝝ exti teris in ꝓcēdis. tāto te superbius nō solū ꝑ deū. ꝟ eciā sup deū extollis. Ergo in q̄dā ciuitate episcopali cānus vndecī adoleui. vbi sexagīta duo canonici sub ꝓbendis pī guissis. ducentariū fere li brariū pisiensiū. in matri ecclia seruiebāt. quoꝝ plēs erāt bñficiatoꝝ pluriū de tētoꝝ. Vide ergo q̄lem vindictā dei. vidi i ipsos turpissios detētoꝝ. Multi testis et iudex sit sca trī nitas vnꝰ deus. q̄ paucos e oꝝū vidi cōi morte defun gi. ꝟ subito oēs et reprobe

mozi. Ita q; quidā eozū audito q; vnus ſoaozū i noc te ſanus. mane mortuus ſuentus eſt. xplosis mādbz dixit. Et q̄d vultis? Dom uſū et ſuetudinē ecclesie mortuus ē. ut videtis. Di di egoipe in ecclia eādem infra paucos āos. q̄tuoz archydiaconos fuit defūcti. Vide ergo lector. et mirare miraculū. Primus eozū de e quo falerato et ſtrandi re cidit. et fractis cerucalz ex puauit. Secundus mane in cathedra ſedēs. mortuus ē reptus. Tertius in choro ſtans cū ad missā eleuando corpis xpi ſi ez cecidit ve ſu pinus. et ſubtracta loqla cū ſenſu q̄ bzutū aial' die tra ſine ſacmentis catliastis eſt defuncty. Quartus cōfeſſi onē pcōz et ſacmenta re ciſas mortuus ē. et ext cimiteriū ſepultus. Si qua laſſata abermuerit: eam rex odoze ſuo pſequi tur. Capm. xx.

Si qua laſſata ē. aut forte aber mauerit. eā rex ex odoze pſequit. ſubaudi. ut vele uet laſſā. et reducat erra tē. Laſſus dicit pt. qui a cur rēda via mādatoz dei vl' penitq deſtitit. vel aio te puit. Abeuare vō apis diat. q̄n claustral' q̄s à ſubdi tus a rectitudiē vitutis aut regule. p deuia vicioz rece de non vetur. Tales nimi rū bonus platus odoze fame ad inueſtigandū et corrige dū. vl' deuote oronis odoze. vl' ſpū lenitatis. ad xpacien dū infirmo ne peat. ſi uſ te agit pie pſequit. Unde de pncipe paſtoz xpo p pphetā pdictū eſt. Calamū quaſſatū non teret. et lig nū fumigans nō extinguet. De ergo illis qui ſeuerita te nimia ſubditos cōtedūt. et illis maxie ve. qui eos vite male exēplis extin guūt. Unde ego. ſicut magro iohāne de leodio nar rante cognoui. pncipe a plorū petrus. audā plato multis ānis male regen ti. in firmitate. vultu ſe uerus apparuit. librūq; te nēs aptī. legē xpulit. re futāt. Erat āt hec ſcpta in tertu libri. Mortifica bas aias que nō moriūt. et viuificabas aias q̄ nō viuūt. Cūq; ille horreret nimiū āplius legē. vultu q; refugēt. aplus petrus ſeuerus iſtitit. ut q̄ glo ſā textq legēt. q̄ in mar gine videbat. legit ergo coactus. Qn̄ reduces āi mas de iſcmo. q̄s p tuū

destinatas exēplū eterno
supplicio tōdidisti. ¶Et cum
ille p̄ troze et ɔfusione īnde
nō posset. de visiōe ad se
rediens se sudātem et ar
dentē īuenit. ¶Nōa de ɔsilio
dicti venabilis vir sēm
deliquit. et xp̄i deditus
seruituti ī monastio han
none cisterciēsis ordinis.
qđ caheronū dicit̄ btissio
fine ḡeuit. ¶Ānū āt pe
riculū plātis īmineat. nō
tm̄ ex officio. verū etiam
ex subrepnōe multīoda
demonū. ubiq; sparsis ī
sidijs. exēpla et scripta mł
ta ondūt. ¶Severus sulpi
us. scribit btm̄ martinū
dixisse maiozē sibi vtutē
añ epīscopatū fuisse ḡ pos
tea. cū duos ante suscitauē
rit mortuos postea vero
vnū. ¶Apud sēm victoze
parisius referētibz canō
cis audiui q̄ quidā cano
nicus regularis erat. vita
et lr̄is et ḡne pollēs. Elēs
ergo in epm̄ rēnuit. et p̄
tinaci ɔstācia cone pluri
mor et maior ɔsiliū se
subtraxit. ¶Mortuū aūt
post multos ānos socius
quidā ei⁹ qui eū multū
dilexerat. adiurauit eum.
ſtenus ad se si deus p̄mit
ret̄ resolut⁹ morte rediet
Et ānuit ille. statiq; de

fictus ē. ¶Per dies multi
post mortē eius effluxe
rāt. cū ecce ānā sēm qđ p̄
miserat. rediens. eminus
ī pariete cuius signū im
pressit dicēs. ¶Ne dubites.
ner vacilles ī visu. quē
qđ vis. et me sinas ad po
ciora tēnsire. ¶Nox socius
ad visionē exultās. solli
tus ingt valde fui ne gra
uissimā ad minꝰ penā in
purgatorio sustinēs. quia
refutasti stra maior ɔsiliū
tā ptinacit̄ p̄sulatū.
in quo ad salutē āiārū tot
et tanta bona facē potuis
ses. Cui ānā. In me inquit
hoc ordīauit clemētissīa
bonitas saluatoris. quia
ex tūc timui et nūc scio
si episcopatū cathedrā as
cendissem. ppetue dāpna
cōis periculū inadisse. Et
hoc dicēs. q̄ cū ingenti
clozus cōis lumīe ptīsi
luit. ¶Dz et venerabilis
hugo. cameracēsis ecclesie
decanꝰ. vir in oī honestā
te. et ḡnis nobilitate cla
rissimꝰ. cū in diuīsarū ec
clesiarū epatibz se p̄nci
pari formidaret. ner pos
set subterfugē sedis aplice
iussionē. derelictis oībus
monasterijs cisterciēsis or
dīs in vastellis ingredi co
gitauit. Cuiq; ꝓposito de

Ex.m

clarato. accipitrē dereliq̄t mu
tacionē p optimū quē ha
bebat. multi nobiles petie
rēt. mira curialitate dissi
mulauit. et veniens ad
portā cenobij. monachus
mox futurū. accipitrē pedū
vinculis soluit. et ad au
ras libe euolare pmisit.
huiusmōi vbis usus. Hic
te dimitto laxū placidūq̄
remitto. libertate frui. p
bonitate tui. Dei mora.
multi dimissū accipitrem
cupe vl' reuocare conātes
frustrati sūt. qa postea nū
q̄ apparuit. Et hoc quidem
aliqñ nūciorib; dispēsatiē
pmittit. ut ī aubz reli lu
dāt horis et tpib; cōgruis.
ne tēptacionū diuisarū
fluctib; subruant. De ipo
ecia beatissīo viro et illud
ī monasterio ut ipe met
audiui a monachis q̄ vi
derūt. memorit ferebat.
In mesa nouicius sedens
passeres adiolātes de ma
nibz eiq̄ panis minutias
arpebāt. Hinc quo a ma
gistro nouicioz lenit re
darguti. hijs vsibz passes
sēm assiduitē venientes.
alloquit dicēs. Passer abi
ner habe mitiū q̄ habue co
gnatis. Et ms. ordo iubet.
me michi. nō tibi me. Hic
ut dignū erat. maluit sb
habitu monachali late sub
regula. q̄ pōtificali ifula
decorari. In huiꝰ morte be
atissīa ex īmūabilū angelo
rū pūcia. tanta dulcedo
credit resultasse. ut oībz
qui pntes erat singularis
gracia videt infundi. Dis
cāt ergo fideles culmina
celica. et neq̄quā cathedē
īpudent ascendāt. qa q̄nto
quis altior. tāto casus ei
nior. Hz et illud solēpne
miraculū ad eiusdē oim p
latoz enarrabo. Clericus q̄
dā in synodo epoz pdi
care expulsus. angustiabat
nō modicū. qd nā digne
possit coram tot platis pdi
care. Et ubi accessuꝰ m
ozone iacet. venit ad eū
dyabolꝰ et dixit ei. Quid
angustiaris istis dicas pdi
care. Dicas eis istud. et
non aliud. Dicipes īfer
ni tenebraꝝ. pncipes et
clesie salutāt. Letī oēs nos
tris referimꝰ eisdē. q̄a cū
ipis platis nobis eoz sub
diti deuoluūt. vl' offerūt.
et p eoz negligēcia. ad nos
fere pter deuoluūt totus
mundꝰ. Inuitꝰ quidē dico
tibi qd dico. ex altissimi
iussione coactꝰ. Respondit
clericꝰ. Michi quidē si
nar nauero nō credet. Vbi
dyabolus tangēs maxillā

enus. erre ait signū. nigre
do insolita faciei. ¶ Hanc
aūgim p̄dices nō stigas
q̄a frustra. ¶ Post p̄dicatī
onē vō aqua b̄nedicta de
lebis. ¶ Processit ergo cle
ricus p̄dicaturꝰ in syno
do. et admiratibz cūctis.
cū signo indito faciei. tū
tū que sibi iussa sūt vera
muit. et ad honorē max
imū cūctoz rexda p̄mo
iuit. ¶ Per eadē. āno ab in
carnatiōe dn̄i millesimo
ducētesiō q̄dragesiō octa
uo. fuerūt pacifius rexā
oī p̄plo et clero solēpniter
recitatū. ¶ Quare vera ista
sint. status p̄ cuidubio de
mōstrat ecclie. qui nullā
superbie. auaricie. luxurie.
x̄pationē recepit ī clericis
et p̄latis. ¶ Vidi moderato
res orbis. et reges mag
nos. vidi duces. comites.
et barones. nichil vidi ī
eoz cultu vestiū tā singu
larit' exq̄sitū. ¶ Eoz auari
ciā si attendas. nulla mi
natoz. nulla ingīm ciuili
talis. ¶ Qui tri hēdes legi
timos si haberēt. tolera
biliozī sania vidētur. ¶ De
luxuria vō eoz nichil dif
finire p̄sumo. nisi q̄ illam
solus oīpotēs nouerit. q̄
renū et cordiū scrutatoz
ē deus. ¶ Si q̄s clericoz culpabilis de dubia vbo
dictoz inquirit. corrigat se
et vtra se. plana nō audiet.
¶ Si q̄s vō legentiū se a re
p̄hensis mordaci vitio ī
uenit īnocentē. nō irascat
nō indignet' mitti. ß gau
deat vitia de q̄bz arcius nō
est. inōscius obmurmur. ¶ Si
q̄s vō indigne tulerit dic
ta vba. notabilē se reddet
in dictis. et vitatis ple
nissiē detractoze. ¶ Per t
hijs filia cū quidā nobilis
adolescēs de romanoz p
tibz. thomas de aq̄no nōie
veteretur. mittit ordinē fra
trū p̄dicatoz bononie. ¶ Cū
cū dnō ibidē in magno fer
uoze et alacritate spūs deser
uiret. īuidit dyabolus. et
instigauit parētes eius. ¶
maxiē duos frēs eius. po
tentissiōs ac feroces. qui ob
tinuerūt a papa. ut ad
curiā p̄ literas apl̄icas cita
ret. ¶ Cui ut x̄pauit iussus ē habitū deponē. et dig
nitatibz ecclasticis insigni
ri. ¶ Cui cū spernēt mira cō
stacia. furtim a suis fratrib
raptus ē q̄s p̄dixim⁹. et in
carcerē clam detrusus.
¶ Vbi cū grauī tedia. frigore
et penuria afflig'ēt. nū
q̄ tri roztores q̄ efficē po
tuerūt. ut salte habitū or
dinis susceptī vel cibos.

mutare vellet. Et hijs oī
bz neq̄s cogitātes p qđ
possent euertē aīm iuuenī
lem. secū mulieres ī trahē
p tēpus aliqđ excluserunt.
Qui fortius cp̄ prius spre
tis illecebris. sic ānis duo
bz vl' tribus ī carcere pdura
uit. Romā igit' adiens
mgr ordis predicatorū pie
ac bē mēorie iohānes. fu
p raptu et īcarceratōe f̄
tris impatoris frederico cō
questus ē. Qui re examī
nata et īuenta ut dictū
ut dictū est. pfratos nobiles
q̄fuit ad penā. nec ullo
modo mortis sentēnā e
uasisset. si dictus mgr m
q̄rōnia pstitisset. bz ve
ritus ē iudicū sanguis t
īpatoris aīm mitigauit.
Grauit' enī audita tanta
inhumanitate frīm ī frēm.
umpator īmotus erat. De
territi ergo dicti frēs solue
rūt frēm. qui trāsmissꝰ est
parisius a mgrō. Nec diu
distulit sathan insidias
spargē adolescenti. Instiī
tu enī frīm suoz carnaliū
et amicoz quos habebat
ni cura. p lōgas aplicas ire
tū mandatus ē. Deniēti
igit'. mox a papa rapit'
ut regimē abbacie montis
cassini susciperet. q̄ utiqz mx
ima erat in tocius apulie.
et cāpanie pribz plaritia.
Septē enī episcopatꝰ subiacēt
abbati illi. qui et ipē pōtifi
cale officiū in ōibus admīs
triat. Renuit ergo pclarissꝰ
adolescēs. nec ordinē vl' ha
bitū suū desere vlla ōdicio
ne īsensit. Cui cū papa ire
dēt. ut in ordīe et in habitu
suo pesset offīo. noluit ille.
et clam elapsus a curia fu
git. et in colonia agrippina
venit. Ibiq̄ diutiuꝰ ī loco illo
q̄ussꝰ pclarus lōge frīm ibi
dē frater albertus patrisius
ē trāslatus. et p īcompabili
scientia theologie cathedrā
sortitus ē. Post quē et idē
frat' thomas. ysilis solēpni
tatis regimē et cathedrā
adeptus ē. et digno remu
neracionis honore ad decus
ordis moliumis pseuerat.
Hijs narratis. nō ambigo
q̄ bonū opus desiderat. q̄
ēpatū desiderat. ꝫ trā qui
non tantū preesse desideat.
ꝫ pdesse. O utinā multi
tales. Si ergo confusionē et
obprobriū etīne pene effugē
voluerīs. cū prelatis puidꝰ
et pfectis lassos et oberrā
tes pseque. ne p tuā negli
gētia aut duritiā depere
ant. aut exemplum.

Rectis benignius et sol
licitudo maxima est ēm
ppōs. Caplm xxj.

Ert regis benignitas et sollicitudo maxia erga pplos. et cultra regē ppli adeo obediētia pseuerat. ut nūquā odio aut discordia ad iuicē moueant. Ecce ip culpā dū est vicīū corrupte natiue. ut illud inde tamiatī seruet breuis vita et i volatilibz apis. et hō racionis capax tā ferali mēte tūsgredit. Ut enī gloriosissi⁹ augustin⁹ in libro de ciuitate dei dicit. nichil ē hoīnū gnē tā discordiosū vicio. tam sociale naturā. nec ip modius cont vicīū discordie. vel cauendū ne existēt. vl sanandū cū extitisset natura sanaret hūana. quā ppterea deus creare voluit vnū. de quo multitudo ppagaret. ut hac āmonicōe et in mlīs cōcors vnitas seruaretur. Nūquid plenaq ī sociabiles bestie et solitarie sūt. ut leones vulpes et aq̄le tygres q̄ vel vrsi. q̄ filijs suis mites īmurmurant. et pacata ferocitate blādiuntur. Ds milnus q̄n tūlubet solitarijs rapinis circūuolat. nūq̄d in signū pacis iugiū copulat. nūdū ꝓferit. oua fouet. pullos alit. et q̄n cū matre familias societatē domestīcā. q̄nta ꝑt pace ꝑseruat. Cū tomatis homo infestus q⁹dāmodo nature sue legibz ad iūcta societatē pacē q̄z cū oīibz q̄ntū in ipo est in oībus obtinendā elaborare debēt. ut qd in bestijs irrationabilibz ee ꝓbatur. ipe homo racionalis seruare contēdēt. De pace philosophus elegantissie dicit. Pacē cū hoīibz habebis. bellū cū vicijs. Bē igit dissentio ab alijs incipiat. a te reconciliacio. Nō est extirpandus malū nem. ut ad discordiā moueam. Intra nos ē. in visceribz nris sedet. Et ideo difficulter ad sanitatē venim⁹. qa nos egrotare nescimus. Medicina ergo. nō regno q̄renda est. Cecū fuit que fugis. Te igit emenda. si vis habe iocūdas pegrinacōes. comite tuū sana. Si vis vicijs exiui. longe a vicioz explo recede. Magnanimes natura ꝓduxit. et ut q̄busdā aialibz ferū dedit. q̄busdā stolidū. quibusdā pauidū. ita nobis gloriosissimū et excelsū spm. Quare hoc. nisi ut honestissime et iustissime viuat. Multa. nō quia difficilia sūt nō audemus. q̄ quia nō audem⁹

difficilia sūt. ¶ Absolutū hūane nature bonū. corpis et aīe pace ītentū est. Que ris quare? Te fuga. ut cu ras minuas. non ut aduuat. te cū fugis onus animi deponēdū est. ¶ Non āt tibi ullus placebit locus. illud qđ queris in pace viue. oī loco positū est. ¶ Non multū pdest vicia tua precasse. si cū aliis ruxandū est. ¶ Magni animi ē placidū esse. tranquillūq. et iniurias et offensiones supme despicē. ¶ In ōibus que adiusa et dura videntur sic formatus sis. ut nūq̄ te a forma certa diuellāt. ¶ Valentior oī fortuna ē animis. et in utrāq̄ ptem res ipe deducit. beateq̄ ac miserē vite. ipe sibi causa ē. ¶ Prauā et dura atq̄ aspera ferēdi scia ē. et assuefactio emollit. ¶ Nō pt gratis assurē vtus hāt si magnū estimas. ōnia sine murmuratiōe tolerate. ¶ Malus miles ē. qui ipatorē sequit gemēs. ¶ Deus ē ille mūdo intulit natū. pacē viuēs et mortuus. et siq̄ illi oīa retrā reddiderit. ¶ Qđ ergo retribuā illi p oībus q̄ retribuit michi? ¶ Deū ē retribuā pcis. et si pse quant. tn vitē non reddamus. ¶ Si āt cōiter in oibus hoīb̄z securitas habēda est pacis qđ illis aliis agendū est. q̄ alterius vite regulis ītricti sūt. utpote successoribz a ploz. quibz xps pacē suā p testameto reliqt. ¶ Pacem meā do vobis. pacem relīquo vobis. ¶ Oz heu mse culariz psonis p pte cessauit pfectiōis insania. et nūc non tm tū clīcos. uerū etiā cernim⁹ et clausteles. qui toti ee deo debent nūc p fas nūc p nephas cōtra prelatū subditos. et p latū cont̄ subditos eq̄uat. ¶ Et in hijs oīb̄z iura spernūt ecclie. spernūt et iura ciuilia. Asserē iusticiā gladijs volūt. et armis bellicis ad nutū exercēt. ¶ Apud papiā longobardie nobilem ciuitatē monastio bti petri ext̄ muros. ubi gloriosissimi augustini corp⁹ cū boecio nobili pho et mr̄tire xpiano additū iacet. qđ celū aureū noīat. sub innocētio huj⁹ nōis papa tcio. monachi abbatē suū crudelissīe pemerunt. ¶ Quā ob causā digne expulsi. regulares ibidē pro eis canonici sūt locati. ¶ In finio vo germanie ciuitate nuncellēsi. epūs luxurie dedit⁹ et rapīs. tūc ē pscopatu priuatus ē et de

rectus. Cui loco cū viv no bilis et deuotus fuisset e lectus et aseruat⁹. et ep̄atū regēt digne deo. a p̄decess sore suo nequit raptus est et ostensus. Qua de causa a fratre ipo deplhensus. vi tuia morte punit⁹ est.

Quom regē miā ppli obediēcia obseruat. Ca.m xxij.

Quom regē mūa ppli obedīcia seruat. Hic de obediēcia parū lacius dis serēdū est. q utriꝫ seruā ta. tāto ē gr̄atior in subiec tis. q̄nto p necessitatē ipo sita timorator ī prelatis. Hāc adam cū vxore p̄ioꝫ in paradiso trāsgredit⁹ et eiec tus ē. Hāc moyses et aa ron ad aquas ꝛtradictiōis p̄cepti nō seruauerūt. et re p̄missionis t̄ram ideo nō m tuerūt. Hanc saul electus. ī occasione agag et ei⁹ ppli nō seruauit. et idcirco regi no p̄uatus ē. Dz forte dicis. Debeo deo obiam. nō p̄la to. Audi q̄d dns dicit ī deu tronomio. Qui superbierit. nolēs obedire sacerdotis im perio. morietur. Et paꝫ post. Si genuerit homo filiū cō tumacē. q̄ non audiat p̄tis ac matris ipsius. et coher citus obedire ꝛtēpserit. lapi dibꝫ obruet eū ppl⁹. Non ergo iustus tale sustineat ꝛ defendat. ne sicut quonda p̄ inobediēcia vnius hois. p̄tores ꝛstituant⁹ multi. Hic scribit paulus apl⁹ ad ro manos. ad thessalonicēses. īobediētē vitare iubet. q̄si excōicati. Si quis mat non obedierit vbo meo p epistō lā. hūc notate. et ne cōmis ceamī cū illo. Christus deus et hō ut euāgelista re fert. matri subditus obediuit. sed hoc parū. ymo patri p̄ putatiuo. Quis ergo o homo es qui te tibi credē p̄sumis et regi spnis. non obediēs regimini alieno. In imensis dromonibꝫ. mil ta milia ppli modico ꝛtuber naculo se ymittit. Qualit ēt obediēdū sit. dns in ex odo moysi et aaron figura liter repromittēs dicit. Absq; tuo impio nō mouebit q̄s q̄m pede ac manu. in oī terrā egipti. Moyses et aaron figurā ꝛtinēt p̄la torū. ad quez ī petrū oēs subdit⁹ tenet⁹ in oī ope bo no simplicit⁹ obedire. Hec obediēcia in quibusdā reli gionibꝫ. ut in ordie p̄dica torū et minoꝝ extenditur usq; ad mortē. In alijs vo religiōibꝫ nequaq̄ ita est. Et vide rationē quare ab hoīe obediēdū est homini.

Sicut dicit in libro iudicii obediēte dño vori hḡis. sol et luna stetit⁹ sunt. p̄fressibz tuis donec ulciscar de inimicis populi mei. Quale ēt malū quidā nr̄a etate p̄ inobedientiā male cauti⁹ incurrit referamus. Venerabilis frāciscus de assisio natus. canonic⁹ apud tulas erat. Hic ergo nobis ut ipse narrauit. a magro iacobo de vitriaco legato et p̄dicatore cruciate contra albigenses rogatus ut secū crucē p̄ fidē dilatādā p̄dicaret. renuit. Cui cū instisteret p̄ amicos. ut eū audiret in negocio ecclie tūc necessario et de voto. venit ille sēdo. et nullo mō se facturū asseruit. Cur magister iacobus illū magis p̄ceptum timē offendens. et ego magr̄ papie vobis auctē q̄ fungor. ut in nomine ihu xpi in remissionē oim peccor vror iste negociū assumatis. Cui dictus frāciscus. nullomō magr assumā. Et ego rogo vos. ut nequaq̄ me de hoc ultius fatigetis. Mox magr iacobus motus in corde. et febre usq̄ ad la cr̄imas fatigatus. aut illi. Cū utriq̄ digne possem auctē missa vos excōicare. et oī beneficio ia p̄ua uare. p̄ inobedientia stulta

re. nolo tamē: ne q̄uamen tantū ingere videar. tuto viro. Rogo tm deū. q̄ oim rerū est inspector. quatē reddat vos nō solū ad istud q̄d spnitis. sz prorsus inutile ad oē opus. Mira res. Nox ad hec ōba quartana febris eū cū fluxu ventris inuasit. et usq̄ ad finē vite sue p̄ viginti quinq̄ anos irremediabiliter fatigauit. Et audi lector mi rū dei iudiciū de hoc viro. Cū talis ac tātus esset. ut ei dns ihesus xp̄us. sicut p̄ fr̄em egidiū ordis predicatorē in frāciscū p̄ce pim⁹. ante mortē q̄ter ter extensus in cruce visibiliter appareret. et cū ante finē mensis augusti p̄diceret morituru. nullomō tamē dns illi in hac vita p̄ volut. quin eū p̄ inobedientia tanto tp̄is spacio flagellaret. Quid ergo de nobis miseris futurū est. qui paretibz inobedientes frequenter sum⁹ et p̄latis. et deo marie qui nos creauit et pascit. q̄ tm̄ p̄fecto viro p̄ sola inobedientia nō peperit? Discāt ergo apes fideliū cū prelato suo humiliter et sincerit concordare. et cum eū semp obedientiā obseruare. Heruet et pare

plati subditis. et pacē tene
ant subditi cū plato. ut in
subditis honoris et gratie
fructꝰ exaresat. et p hoc
in plato gloria cumulet
etiā in pniti. et etiāliter
cū subditis pace ōimoda
pfruatur. Her in expe
ditiōe a plebe sustollitur.
Ex Cap xxiij.

In expedicione
a plebe sustolli
tur. Ecce nūc subditis for
ma datꝰ. quēadmodū se
habē debeāt ad platum
et hoc idē est qđ ille mag
nus platus aplus pau
lus. subditis suis ait. Obe
dite ppositis vris et sub
iacete eis. ipi enī pugi
lāt racionē reddituri p
aūabz vris. Ad ē autē
regē platū in expedici
one poni. nisi contra sacra
tā in oronibz bellū pare.
Di reptacio subditis irrep
serit contra mundū. si pse
ciuis honorꝰ ingruerit
contra pacē. si mentē ad
luxū inclinare voluerit
contra carnē. Et hoc cum
mopse eleuare manꝰ. cū
dauid eleuate oculos. cū
āna mentē sustollē. ut
expugnet prāz hostes.
quos armis secularibus
etiā si nocuerit. nūqꝫ de
ber. Her sūt brachia do
bustorū dauid. brachia mi
litū xpi. preces et lacrime.
Audiui inqt dns ad ezechi
am. oronē tuā. et vidi lacri
mā tuā. Audetior visus
auditu. lacrime enī sūt testes
doloris. Her sūt arma et in
imica demonibz. et iumentis
lia mūdo. et nobis tutela
contra casus domestricū hos
tē. Her arma. her brachia.
q̄ spreuerūt p et irrumuerūt
p superbiā contra fluctꝰ elisi sūt
et deuicti. Unde dauid ī plā
tu sup saul et ionathan im
pratus ē dicēs. Montes gel
boe. nec vos nec pluuie veī
ant sup vos. ubi ceciderūt
fortes isrl'. quia in te abiectꝰ
ē clipeus saul. Ionathas in
excelsis tuis interfectꝰ ē. Sa
ul et ionathas platos sig
nificāt. qui idcō in gelboe
perire dicunt. quia in ea.
id ē pter eā. et notat sup
biā. Abiectus ē clipeus for
cium patiēcia. q̄ vincē in bo
nū nequiciā debuerūt. Un
satis egregie quidā philosophus
dixit. Nobile vincendi genꝰ
ē patiēcia virtus. Quappt
si vis vincē disce pati. Et
nōndū ep nō abze gelboe
superbiā signat. Dicit enīm
acerbius. ubi subaudis dom
aplm ira dei in die iudicij.
in q̄ attestāte ppha oēs im
pij q̄si stipula assumentur.

Nichil enī deo indignius
ſuperbia. et illa maxīe que
nūc ſceleſtiſſime regnat.
prelatoz dīcū. can nō pos
ius dicoz? Cu ergo veris
ſaul plat⁹ mitis et hūilis.
et ionathas donū in expedi
tiōe positus. nō extollas
coznua ſicut thaurus. ſz mi
tis tuoz pībz ſubditoz.
q te ſecū ſiſtollāt ad celū. et
ſine bono illa q te arctāt cō
cludent. Cūte aūt uirtutis
apud deū ozōnes fidelium
ac maxīe pfrōzū exiſtunt.
eudēti miraculo videat. cū
ipē iacobz dicat multū valz
deprīcatio iuſti aſſidua.
Nouī vite ſcriſſime mulie
rē in brabātie pībz. de qua
ut melius credas ſequētia.
modū vite xpēdioſe deſcri
bā. In breui tugurio lapide
o cluſa erat. lozicā ferreā
portabat ad carnē. et ſup
lozicā ex ſetis pilozū cilicīū.
quo p medīū lozice arctius
pungebat. Sup duriſſimos
coznutos lapides indiſcre
tis tpibz nudis pedibz ge
nūebat. Cer tīm in ebdo
mada. pane ni dimidia p
te mixto cineribz. et piſto
lixiuio. in meſura et pon
dē vescebat. Cer plures ſi
bi in ozōnibz cōmendatos
dnō cotidie ſupplicit offe
bat. ut eos ſua clementia
ab oīnibz aduſitatibz tuet.
Et audi ſiqme āmiratōis
miraculū. ut ipāmet mihi
dixit. In mōneto quotiens
de oībus in ozone memoz
erat. defectū virtutis aut
gratie ita notabilit ſentie
bat. ac ſi leſionē corpalem
in aliquo corpis articulo.
vl' mēbzo ſuo ſenturet. Qua
ppē certiſſīa ppbatōe zgno
ui multos valde a diutinis
tēptatoībz. periculis et aduer
ſitatibz. eius ozōibz fuiſſe
liberatos. De hac indu
bitabile miraculū ab oībus
ferebat. Filia fuit vni⁹ pau
perrimi. et cū puella nōdū
ſeptēnis miro interi⁹ fer
uoze ſpūs trahēt. rogauit
pīem cū lacrimis. ut ſibi pſal
terīū xpareт. Cui pater.
Unde filia inqt pſalterīū
xpabo. qui vix tibi cotidie
panē lucrari ſufficio? Nox
illa ſequēſa ſupplicit ad ma
trē xpī. oranit et dixit. O
beata maria mater xpī da
mihi pſalterīū qd pr daire
nō poteſt. et ego ppetua ā
cilla tua. In hac igit ſimpli
citatis pce pſeuerauit illa
p āniū. et ecce in ſōpnis ap
paruit ei btā virgo maria.
ferēs ut ei videbat ī ma
nu duo pſalteria dicens.
Ecce nūc filia mea qd cū
q ex duobz elegeris. Ner

mozā. ubi cū maxīo triplu
dio elegit vnū. dispārente
btā vgine. puella de sōpno
euigilās. nichil īuenit in
manibz suis. et illusā se
cōquerēs a mīe xpī. flere
cepit uberrime. Cū cū au
diuit pater utrisit filie. et
consolatꝰ ē eā. Vade inqt
tantū diebz dnīcis et festi
uis ad māgistrā. q̄ filias
diuitū psalterīū docet. et
p̄mo discens legē. et post
ea beata maria psalteriū
tibi forsitan p̄parabit. Ma
ra res. Cū ubi puella si
plicit accepit. et ad magis
trā q̄ filias diuitū doce
bat venit. psalteriū inspec
it et legit. Et sic btā ma
ria multo miraculosius p
missū sue dignacois īple
uit. Cū ubi viderūt ma
trone honeste et diuites.
prochie. emerūt puelle ps
alteriū. et subsequēti tpe
cū eā in xpī seruicio ala
cre cernebat et deuotam.
eidē iuxta ecclīam cellulā
p̄ reclusorio locauerunt.
Dustollas ergo platū. ai
cū al' primū xmissū tribu
onū uuamīe. et sanas
p̄ certo. qa qd illi īpendis.
tibi ipi rependis. et sis ē
digniorꝰ ī p̄cibz exaudiri.
in eo qꝺ dignatꝰ es aliis
misēri. ¶ Fessū regem

Hueris sustolit.
Essū Caplm xxiiij.
regē hueris sustol
lit validiores. et ex toto por
tat. Impossibile ē quēq̄ for
tissimū nequaq̄ sub magnis
et otinuus oneribz fatigari.
Fatigatos cū psonā tyr
ānus gemīe substāgie xp̄us om̄.
in se susceptit dicēs. O gena
no p̄ua atq̄ p̄ua ēt diu a
pud vos ero. ēt diu vos pa
tiar. Et unde o pissime. be
nignissime. atq̄ p̄stolātissīe
ihesu. tā insolite. tā amare
exclamacois et fatignacis
sentēcia. Utiq̄ quia ad ge
nerationē p̄uā īcorrigibili
tate. puersā incredulitate.
tāto tpe detinet. Corrigas
ergo mores q̄ subditus es.
disciplinis salutaribz erudie.
Quasi asinus fortis supp
nas humeros mādatis dei
ad portandū. et p̄latū fra
gracoibz fessū in humeris
subleuabis. Validiores āt
dicunt hij qui carismata
meliora sectātes. nō solum
subcē. ꝫ eriā p̄esse nouerīt.
et hij sūt offmati q̄ vices p̄
latoꝝ gerūt. et in hoc ex
toto portāt. Supportantes
inīc aplis ihūc ī caritate.
¶ In p̄uincia sueuie prio
rissa ordis p̄dicatoꝝ. nup
fuisse fratrū narracōe pce
pimꝰ. que in scō et p̄fecto

regimīe ſubditarū. mēbris
ōibus fatigata et attracta
iacebat. ¶ Dūiorē ergo turi
cēſem firm̄ p̄dicatoꝛ q̄ ſoꝛo
ribꝫ p̄erat. occulte p̄oꝛiſſa
demandās. rogat cū lacry
mis ſe abſolui. maxīe cū
eū ſup̄ hoc diu ante rogā
uerat. cū adhuc ſanioꝛ eēt
atq; validioꝛ. modo vō ita
ſtantta cū eēt ut nullum
mēbrū p̄ꝛet linguā mouē
valēt. ¶ Motus āt p̄oꝛ la
mis et ūualitudīe dēpiāti
tis. cū eā absolue voluiſſe.
totus iuenty ad pēdes po
tis p̄ſtrato. rogat uberrīe
plorās ne illā absoluēt a
p̄oꝛatu. q̄a ſe ad obediēdū
illi nūq̄ patū ſpondet.
q̄ diu vocē ad vba formā
da in p̄ceptis et exhoꝛta
cōibꝫ ordinis extollē p
ualeret. ¶ Her vidēs priōꝛ.
et multū edificat⁹ et ꝺſo
latus ſoꝛoꝛ verbis. poſiſ
ſq̄ eis cū tali ūialitudine
deliquit. ¶ Deputāt ergo
illi ſoꝛoꝛes q̄tuoꝛ q̄ abāt
eā et ꝓponit ar vertunt
in lecto. et portāt ad nūe
tū cū caplīm tenendū eēt.
¶ Audit illa culpas et coꝛ
rigit. exhoꝛtat ſingulas
ad ordīē ſeruandū. ordi
nat et negocia mōſterij.
ner ī aliquo deperit per
eā ulli p̄uidēte. ſp̄uali vl
ecīā coꝛpali. ¶ Her diu poſten
q̄ in tali defectu a p̄oꝛe re
licta ē. laboribꝫ ꝓpaſſa ſoꝛo
rū que eā humanissīe p̄ꝛat
tabant. cōuentu quodā die
in refectoꝛio comedēte. fu
it ſe ante altare in ecīa
deportari. ¶ Deredēntibꝫ ergo
ſoꝛoꝛibꝫ. eleuato vultu ad
coꝛp⁹ xp̄i in p̄ꝛide. cū la
cīmis dixit. ¶ Temp⁹ ē dīe.
ut one placōis absoluar
et coꝛpe. ¶ Dz quia placet ti
bi fir. ut qualiscūq; adhuc
gemā et laboꝛē ſub onere.
rogo te p̄ miſeriꝯdiſſimā
bonitatem. ut ſoꝛoꝛ mea
rū laboribꝫ parcas. et coꝛ
pus meū reſtituas ſanita
ti. vl̄ tibi placeat ut p̄ꝛoſ⁹
absoluar. ¶ Mira res. ¶ Ad
her p̄tinus verba mulier
exiliuit ī pedes. et obuia
uentui ſoꝛoꝛ ex refectoꝛio
cū decātacōe p̄ſalmi. mi
ſerē mei deus ſubito ve
enti. cū p̄ amīcīcōe ſoꝛo
res fugē voluiſſent. inda
mat dicēs. ¶ Priorissa vīa
ego ſū. nolite timē. ¶ Nox
ſoꝛoꝛes mutuā gratiaꝝ
actione p̄ p̄ſalmo. ymnū
te deū laudam⁹. p̄decēres
in eccleſiā decātaueruīt.
O vē digna remunerātio
ſubditarū. ¶ Dz heu q̄ pau
ci ſūt hoc maxīe tpe. qui
portare velīt. et nō po

rius portari. Erebat offi
cia ut q̄rant q̄ sua sūt. nō
que ihu xp̄i. Erat iudas
fur erat. et loculos habēs
ea q̄ mittebant portabat.
Et quia semp infidelis ī
fidelit̄ agit. murmurabat
cont̄ dīm veritatis. eo q̄
passus ē p̄cio ūguen
tū sup caput suū sanctissi
mū diffundi. Male ergo
iudas pietati assuesat ī
pius. et sub p̄cio vili dis
trahit salutis auctorem.
Credis ne iudā istū. offi
ciorē aliquē imitari? Nō
dubitas, subtrahūt non
nulli tales, platis. subtra
hūt furibus. subtrahūt et e
genis. et implent marsu
pia. Et si cupidi sūt hono
ris ā glorie. studēt inte
rim paratati. donec aliq̄
dignitas pateat. q̄ medi
ante symonē p̄sequātur.
Nec in hoc tm̄ diei mali
cia sua suffiat. ꝫ et si loco
occasiōis fuerit. surgūt ī
patrē. ꝑricide. sicut
iudas in dīm. et p̄plures
dam corruptos si quibz si
nistris accumulat grauā
cia. et ubi hec īuenire nō
potuerūt fingūt mēdacia.
Et p hec sacmenta firma
ta devorāt īnocentē ut p
eo regnet. aut regnare fa
ciāt ypocritā. p quē exer
cē et facē potuerūt q̄d mīt
dūt. Nec plenius patent. et
si q̄n latent possūt hoc fac
ūt. ne m suspitione malig
nitatis veniūt aut doli.
Nz absit ut frustret sentēcia
veritatis qua dicit. Nichil
opertū q̄d nō revelet. neq̄
absconditū q̄d nō sciat. Cōd
patuit ī iuda. qui suspens9
medius. et diffusa
sūt oīa viscera ei9. O nūq̄
tēpis iudas. redisne pati
lius? Nūne dubites. Ad
modicū dissilire potes ne
quicīā. ꝫ nō in longū. Ante
dit ciprius ulc̄ op̄ credē po
tes p̄tinent aut īptinēter
oratio. p quā non tm̄ ista
malignitas intelligi pateat.
veruetiā inuētiuda vul
garis audacia. veteris adia
ens nefanda feralit. ut p
fas et nefas in ore indif
ferent oim. abhoīabilis
habeamus. Nec afidas fa
me ante forsitan habite.
Absolon eni et si pulcher
rim9 in oi isr̄l. p eo tm̄ p
nisus ē extra patre. fuspē
dio jugulat9. ēplui hasta
affoss9 est. Cave ergo et tu
ne hasta fede sciēcie. hasta
turpis ifamie. hasta gehē
nalis pene. postmodū tūs
figuris. Horū tot exem
pla. quot regna. Omū tm̄
refero. cuidens ī subiecto.

Erant in flandria sicut
ꝓsbitero tre illius nauitate
cognoui. duo uiri diuites.
qui cont se grauit amici
oportunitate quebat. qut
ꝫ alteri capet ol' nocꝫ
ret. Erat aut quda neqs
simꝰ. q onus seruꝰ fuerat.
et nunc alteri seruiebat. Ad
hunc ergo cui olim seruie
rat ille veniens. ꝙquestus
e de dno suo. cuiꝰ ad ꝓs
seruis erat. sibiqꝫ forte ꝓfa
cile. ut eius manibꝫ illum
tradat. Qui gauisus ꝯti
nuo pactus e pecuniam illi
dare. Et spospondit. Et
exinde nacta oportunitate.
dum tradidit i manꝰ inimi
ci. Quo occiso. uenit ꝓdi
tor ille ad amicos ꝓs ad
uerse. et sibi dolo tradedi
illis obtulit occisore. Crede
bat enim scelus ꝓdictois in
ꝓmo. cibus nisi solus ill' cui
quibꝫ pactu mierat latuis
se. ꝫ no sic erat. Comprehe
sus ergo ab illis quibꝫ tra
de voluit occisore. oblatꝰ
e iudici. et suspensus turpi
morte nectꝰ est. Hꝫ scelus
eius. facto postmodu clarꝫ
it turpiori. Amicoꝝ enim p
ads patibulo deponi ꝓmis
sus. in tua sepultꝰ e. Ner
mora. die sequenti cu de noc
te sepultus fuisset. ignoti
anes sepultu multis vide
tibꝫ extinxerunt. et membratim
inter se miserabilit discerp
serunt. Regem si mori ctin
gerit. tristis ꝓlius cum eius fu
nera glomerat. Caplm xxv.

Regem si mori ctin
gerit. tristis po
pulus cum eiꝰ
funera glomerat. spectꝫ
tesqꝫ exanimem lugent.
Tunc nisi subiugatur eis
fame morimur. Revoluas
tertiu veteris et noui tes
tamenti. aliarumqꝫ gentiu
libros. no muenies i ges
tis filioꝝ hoim tantu pi
aculu quitu nunc in aptbꝫ
vides. q filij p parentibus
mortis dispendiu incurre
runt. nisi quis forte prem.
aut qd minꝰ e amicu vi
dicare voles occisu. aut
lesu. morte incurrerit
male cautus. Pres aut
p filijs. viros p femis et
econuerso. frequent inueni
mus. Luget ysaac matrem.
ioseph luget et prem. Op
tauit iacob filiu sequi lu
gtes ad infetos. dauid mo
ri p absolon. Hꝫ filiu pro
patre mori velle vl' mori
tuu no inueni. Quare nti
her pietas attribilis non
extat. ut sicut parentes p
filijs. et filij p ntibꝫ mo
riant? Notum hic quide
pt humane nate corruptio.

nisi forte iuxta quosdā illū
nature ordinē iudicium?
ubi uidet humor de radi
ce arboris in ramos exte
di. ꝫ non de ramis humorē
ad radicē equali mesura
reciprocari. ¶ Spūaliter tñ
filios p̄ p̄ctē mortuos legi
mus. cū gloriosos mīrtyr
p̄plos p̄ xp̄o regeneratos
oim. usq; ad penalissimas
mortes. sanguinē terni
mus effudisse. Hac morte
sēm p̄phām nichil uidi?
p̄clarius. hijs qui xp̄m ve
raciter dilectione in suis
ramis xplectūt. ¶ De hoc ī
libro de natura rerū sto
phadas valde figurate
describit. Altera causa ē in
deserto indie ī loco q̄ stra
gophales dicit. iuxta ma
re iouis. rapinis īsaca
bilis fere semp. Facie hoīs
habet. ꝫ in se nichil mi
tis humane. nā ferocitate
grassat ultr̄ humanū modū.
¶ Per causis p̄mū hoīnem
que uidet in deserto. fer
tur occidē. Inde cū fortu
na aquas uenit. et facie
in aquis fuerit ꝛeplata. suā
mox sui silem hoīem se oc
cidisse p̄spicies tristat nō
modice. et hoc aliqñ usq;
ad mortē. vl' plāgit mor
tuū oī rpe vite sue. Sīc
causis ista crudelis ñ gens
humanū signat. q̄ beluina
quidē semp ab ipo mūdi
exordio tumide sibi feritā
te grassata ē. ¶ Ad hoc tan
dē flagitiū īmane puenit.
ut oīm creatorē deū ad su
redēptionē in deserto secu
li huius suscepta forma ho
mis uenientē despicēt. et
occidēt saluatorē. ¶ Quis
ergo homo tā crudelit' in
humanū dei filiū hoiem mt'
hoiēs et xp̄t' hoies fructū.
et a se id ē sui causa pēp
tū. in septuris sēis velut
ī luculentissimo speculo p̄spicies.
nō horrescat. et totis uisce
ribz xpassus occiso nō mo
riat' mortuo. vl' irremedi
abilibz lacmis eū cotidie
lamentet'? Vnd iob. Visi
tās mat' speciē tuā. non
peccabis. ¶ Et paul? ad he
breos. Heroristinte inquit
eū. q̄ talē a pctoribz sustī
nuit ēbulationē. Di fueri?
socij ēbulationū. erim? et
cōsolationū. Et si sp̄atim.
ꝛefrenabim?. Exeam? ergo
ad eū extr̄ castra. ip̄roperiū
eius portantes. Dicms cū dauid.
Qđ retribuā dño. p oībus
q̄ retribuit michi? Et ꝛsul
tu mēo respondet. Calicē
salutaris sūi. id ē iheſu ac
cipiā. et nomē xp̄i ad me
ā sufferētiā imuocabo. Qđ
eū ex se ad hoc ydoneus?

O felicē hōiē. vicē xpō id
dē cupietem. O bēa mors
et ꝑ̄ciosa ōi vita. diu aīa
i morte tenebras exuuiet
morosius cōtuciādo. et ictū
splēdentis gladij ꝑ xpō
momentaneū formidabit.
Exul vnuo. ꝙue me corpis
mei pondꝰ astrīgens. Illi
gor etiā fortuna felix. ife
licissiē ⁊ habesres. et nō be
atū me putē. ubi tali mor
te fūctus eripiar. Moriar
desinā egrotare posse. desi
nā alligari posse. desinam
mori posse. Mortē ergo ut
nūq̄ timeas beatā semp
exopta. Magna res ē et
nō diu dicēda. cū hora ve
nerit illa tēuitabilis equo
aīo abire. Vnē noluit. qui
mori nō vult. Veniente
mortē nemo hylaris acci
pit. ñ qui ad illā diucius
se ꝑparauit. Et reuera ut
dicit seneca. honesta tur
pitudo ē mori ꝑ bona cau
sa. Et ego dico. honestissīa
pulchritudo ē mori momē
tanee. ut semp viuas. Vir
im⁹ ut moriāmur. hz q̄ fine
viuēdi est. Finis aūt le
gis ē xps. et maxīe legis
mortis ad iusticiā oī tre
dēti. Neq̄ enī dignus ē
aliqs bēa morte nisi vitā
desiderādo futurā. vehe
ment exoptet. Qd aūt
m exemplū huius mōr ma
tehie ⁊ tuferit referam⁹. sic
a fide digmus accepim⁹. Cir
ca āīū ab īcarnacōe dñi
mille sim̄ ducēte sim̄. sexto de
cimo. quidā vir fidelis et
bon⁹ de opido dinanthea
mare tēsit. et ingressus
terrā sctam loca singula ī
quibz pedes dñi stetisse q̄
busdā mdiciis ferebant.
multa deuocōe et lacrimis
visitauit. Cūq̄ venisset
ad locū calliarie ubi re
dēptorē nīm audiuit mor
tis angustias et crucis e
supplicū ꝓtulisse. ꝙ̄ssis
suspiriis mgemistens. cū
clamore valido et lacrimis
dixit. Qd tibi benignissiē
dnē. q̄d tibi xpē ꝛetribuā.
ꝓ ōibus q̄ ꝓcius amator
amabilis mūd⁹ mirabilis ⁊
bnisti? Vidi ꝓcius loca m
quibz natus. et mī hoies
uersat⁹ doctrīa euāgelīa
ꝑdicasti. Hec quidē ob a
morē et reuerētia tui sin
cero corde xplexus sū. Hūc
vō locū passiois et mortis
tue equo aīo vidē nō pos
sū. ubi clauus crucifigi. la
tera terebrari. et aīam pro
nobis tradē voluisti. Hec
ut bēus ille pozaut excla
mās ruptis vitalibz cordis
venis. spm exalauit. Qbz
et de fide volrando. prore

et deitatis tue īdicia per
miracula demonstrasti.

ordis frm predicatorꝝ ī ar
gentina ciuitate theutonie.
ē mirabilissimā et deuotā
puellā oculis vidi. Hic ut
frēs in testimonio veritate
narrauerūt. semp fere sine
gradiēs sine sedēs. pollice
signū crucis in pectore de
pingebat. Contigit aūt ut
maguntiā veniens ifirmi
tate detineret. et ingraues
cente morbo cū mira alac
tate spūs moreret. t apud
frēs minores sepeliret ubi
dē. Nondū enī tūc fratres
pdicatores. in eadē ciuita
te locū habebāt. Quo audi
to frēs in argentinā duos
frēs pro fratris defuncti cor
pe duxerūt ꝫ frustra. qa
fratres mīores sepultū eō
dē noluerūt. Contigit aūt
post anos paucos. ut fribz
mīoribz ad locū aliū trāseū
tibz. frēs iterū pdicatores
de argentina duos frēs in
maguntiā p dicto pōtis cor
pe destinarēt. Qui sine ꝛ
dictione acceptis vel assup
tis ossibz. in argentinā ps
pere redierūt. Qd plura?
Ossa frēs diligētius ablu
entes. os pectoris cui ex
utraqz pte cohereret coste. su
pius insignitū cruce opero
sissiā reppererūt. et hoc quasi
scriptū cordis intus. Erat aūt
crux. ut ipē ad hoc videū

quadraginta miliaribz labo
rauī. et vidi oculis in ossis
medio ex substantia ossea s
spissitudine eminentissima de
nata. tribz supioribz brachi
is crucis equalis lōgitudis.
et inferioꝝ brachio decussis
sic longioꝝ. Extremitates
vō triū brachiorꝝ supioꝝ
instar repandi lilij reflexas.
et brachiū inferius qī trūco
debēt infigi. exactiatū habe
bat. Qd igit in signo crucis
corporee. t osse pectoris. n
mortis xpi in mēte prius
habita stigmata passionis.
Et qd in foliis repandi lilij
in crucis extremitatibz. n
mūdissime castitatis ifigne.
qd ad meoriā mortis
xpi fundatissime fixū gere
bat in carne. Nouī fere
cuius in brabātie ptibz pro
gratiue sctitatis puellā. de
qua p veridicos frēs ordi
nis predicatorꝝ manifeste
pbatū est. qp p assidua me
ditationē passionis et vul
nerū xpi. in latere ei⁹ vuln⁹
ingens p plures anos ap
paruerit. et de ipō vulnere
sanguis fere ctinue in mul
ta qntitate pfluxit. Cui⁹
itaqz sanguis particulā ad
eundēcriā tanti miraculi
vidim⁹ diu in vitreo va
se seruatā. nec colozis mu
tasse speciē vel odoris.

Ald idē de quodā ꝑpenā
tā martive verdica vela
cione fustepi. Quia cum
captus auda gentili tiran
no seruiret. et ille eū hoēs
tissime tractaret. martir
āt semp gemebūdus incre
det. miratus causā quesit
tristiae. et q̄re cū seruis a
lijs nō gaudet. Cui mītur
Cū alijs inq̄t nō gaudeo
ꝙ semp tristis ītedo. quia
dei mei mēor mortis ꝓti
nue in corde meo ei⁹ passi
onis stigmata porto. Hor
mox ut tyrānus audiuit
grauit indignat⁹. et ego
inq̄t experiar q̄ dixisti. Nec
mora. exēptore vocato.
iubet apto pectore mītiris
cor eius euelli. et p medi
ū cultro secari. Vbi statim
murāte tyrāno cū suis res
miranda aspiat. exp figul
lo ps vna cordis. altera o
afixi ymaginē xpi. atrīes
repit. Quo viso tyrān⁹
mox credidit. et cū ōibus
suis sacrū baptisma susce
pit. Quid miri? Cui olim
ꝓpheta a xpō fuerat re
pmissū. Si posueris inq̄t
ꝓ peccō aiam tuā. videbis
semen longeuū. et i manu
tua voluntas dni diriget.
Quid ē semen longeuum.
ñ xpianū nomē usq̄ ad
cōsumationē scli dilatatū.

Et q̄d ē in manu filij ꝓpis
dirigi voluntate. nisi fideles
quosq̄ suos ad fide. opibz
bonis insistē. et ad regnū
ptingē q̄d nō habet finem.
Cregsē ergo bonū platū si
nos apes fideliū habe et.
mori eū audierit. uire nos
tristari nemo sapiētū re
phendet. ymo potius in
boni plati morte gaudētes
etiā scelestissimi quiq̄ ñ si
piersos et nequissios con
dēpnabit. Ver de regibz
apū hoc ē platis fideliū.
dicta sufficiāt. Nūr autē
ut gr̄acius ad apū ꝓpos tū
seam⁹. pausacois modice ī
teristicio respiremꝰ Explic.
liber ꝑmus. Incipit pro
logus in librū secundum.

OMnis ecclē
siasticꝰ ordo
sub diuisioē
tplici in epis.
m pbiteris.
et clericis ordinat. Et hij
oēs vnū pncipē. papā vo
manū habēt. Hic et ī fide
libz laycis ecclia toto orbe
diffusa. sub īpatore roma
no in pncipibz militibz et
plebeia multitudiē ygre
gat. Hz de hijs supsedē dis
posuim⁹. ñ forte incident
aliq̄ se obtulerit ꝓsequeda.
Dicit ergo textꝰ in pncipi
o. q̄d ordo monasticꝰ sicut

et ī precedētibz distīguatur.
In tribz distribuīt ordinibus.
apīi plebes. Sic et ois cō
uentꝰ monasticus sub tīna
distributiōe. scilicz officiatis
claustralibz. atqz seruis.
sub uno capite plato. ꝙsi
sub rege apes. ꝙmodius ad
unātur. Ps āt pma illarū
ē. que mātres et emerite
sūt. cetisqz maiores existūt
Iste āt officijs singulis pre
sūt. et oībz. Hec pma ps
officiatos officiatos ī claus
stris cū senioribz signat. t
hoc ubi mātres emerite
nominant. In mīribz affectꝰ
ondit. qui pozibz et supi
ozibz officiatis tanto fruc
tuosius ꝛsenat. qnto ex ca
ritatis rādice ergā subditoꝰ
fundatioꝛ īuenit. Unde ī
paulo. nō tm patris. ꝫ eiā
matris q̄ teneriꝰ diligē so
let obseruia. Aut eū filio
li mei. quos iterū ptiuro.
doner formet xps ī vob.
Tales mīres sūt. quibz glo
rioso pr̄ augustinꝰ ī regla
sua p̄cepit dicens. Suscipi
at mag ifirmos. ꝫsoletur
pusillanimes. pacies sit
ad oēs. Vere beatꝰ āimꝰ
ī prelato. q̄ se oīm āmis
subditoꝛ pietate ꝛpacies
ītinauet. Hūc paulꝰ eui
dēter ostendit dicēs. Qui
infirmat. et ego nō infir
mor? Qis scandalizat et ego
nō uror? Merēa emeritos
diamꝰ seniores. qui emeri
tū id ē supp meritū aliozū
ee diamt. quia retis annis
reuerētia maiores existūt.
Hij sūt per ꝓphetā dicti ꝓpi
ues. in quoꝛ maturitate
singulauit deus et totius
religionis norma laudat.
Hos signāt et viginti quatuoꝛ
seniores. quicūqz illi sunt.
qui ī apocalipsi cytharas
spūalis iocūditatis habē
tes. sedētes in throno. ī phi
alis meritoꝛ nichil se habē
penitꝰ cognoscētes. nisi q̄d
dispensatiōe misericordie ue
bi sc̄dm misericordiam nō se
cūdū meritū acceperunt.
Vidi virū sanctū et bo
nū. qui de nūo emeritoꝝ
rectissime dici pt et potuit.
q̄p diu vixit. fuit in monas
terio sc̄i martine apli iuxta
treuerim monachus q̄dā.
octo noīe. qui q̄dragīta
ānis et āplius pozis loco
deseruierat ī mētu. Primꝰ
semp ad oīs horas. primꝰ
ad matutinas de nocte sur
gebat. Nullo ūqꝫ in choꝛo
die vl̄ nocte appodiamēto
sedīū utebat. nūqꝫ sedit
aut iacuit. ꝫ erectus semp
stans ad celū mente. mē
bris et oculis nitebat. q̄d
in sede eiꝰ ꝺdesato pulue

affirm

cuidētissime ꝓbabat. Hanc
et breuit' in colloq̃o. ī studio
frequēs. certū tempꝰ in orō
nibz ac meditatiōibz expen
debat. Vt in necessitatibz
nō egerēt. murū iuentus
curā habebat. et ꝑ hoc eos
ad regularē obseruātiā fi
dentius ꝙpellebat. Circa
adolescentiores validissiō
zeli feruore vigebat. ut e
os instruē moribz. et ab il
lecebris carnis et aliis im
pedimētis arceret. Hic us
q; ad p̄dētem diē mortis
siue ꝑ sex dies occulte. quē
tū suū cū acuta febre sectu
tus. ī infirmariā deporta
tus ē. Cui ut p̄cepi veni
cū phisico visitare iacētē.
Quē ut vidit phisicꝰ. ad
uertit senē debilitate ni
mia et abstinētia fatiga
tū et ī anitū. ꝓcepitq;
statim occidi pullū. cū tñ
eēt q̃rta feria ante pascha.
Et mox ꝓr adiuso vultu
cū rēnuentet. dixit ei. Non
te ꝙpert sine periculo ānē
tue id ē p̄ti mortalis con
tēnere phisico. diuinō p̄cep
at q̃d ꝓt fieri luate cū iue
scpto. Cui ille placido vul
tu. dñe inq̃t voluntas mea
fiat. Nec mora. hoc dicto.
extēdit pedes et manꝰ in
lecto. et eleuatis sursum
oculis exp̄uauit.

Vidi et aliū virū emeritū
contēdū noīe. in ordīe p̄re
dicatorꝝ apud louaniū. vita
et ānarū zelo feruentissimū
et gloriosū. Quē cū audi
uisse mori. veni ad locū ubi
q̃ mutus et sui nescius de
cūbebat. Appropiante er
go hora mortis. intra spem
oīm oculos eleuauit et ma
nus. cū letissiō vultu ihūm
crucifixū dixit. Educ de car
cere ānam meā. ut cōfiteatur
nōi tuo dñe. Et cū hoc
dixisset. dimissis oculis expi
rauit. Vidi et aliū eiꝰ
dē ordinis in eodē loco ger
manū noīe dilectū valde m̄.
et m amicicia speciale.
De isto beatissiō et emeri
to valde viro. frēs qui cū
eo in ordīe p̄dicatorꝝ tēpꝰ
tanto q̃ānus fuerāt diuisati.
veritate testatissiā refebāt.
q̄ in tāto tpis spacio ergo
mtuerat ordinē. nūq̄ fra
trē. nūq̄ hoīem ex sua cul
pa vel īiuria p̄turbasset
Humilitatis et māsuetudis
tante fuit. q̃ñte nūq̄ hoī
nē meminerī me vidisse.
Cōpassionē vō et caritā
tē erga p̄timos. mirā et
vehemētē habebat. Hic ad
mortis exitū debilitate cor
pis approp̄quās. oculis ac
manibz celestibz īhiabat.
Et cū a frē roguret. ut sibi

sup patris statu sues sactie
rnderet. dixit hūiliē et de
uote. Pax vēra et firma
t̄ int̄ me. et saluatis nr̄e
auctorē. nec ullomō diu
ius ab eo⁹ stēplacōe frus
trabor. Vidi et aliū eius
dē ordis in ytandauo. egi
diū noīe. qui canonic⁹ a
pud sēm audomarū i flā
dria. seculū delinq̄t et pdi
cator ordinē intrās tātū
deditū lacrimis. tātū spūali
letitie et et aīarū zelo ef
ferbuisse. ut dē scūs rede
tur et cēt. Et hoc exitus
ius mōstrauit. Nā cū fr̄
ius carnalis sepeliret̄ in
claustro fratr. marmorq̄
supposituū male tatēs debēt
rorrigi. finite inq̄t fratres
sinite. diu nō latebit imo
tū. manifeste pdicēs se cū
frē defūcto. sub eodē mar
more i proxīo deponendū.
Qd et factū est. Iz et frē
quodā narrāte in. qui āte
ipm resedit die proxīa mo
dicuiū. didicit. q̄ querēti si
bi quō sentiret se. indit di
tens. Bn frat karme. bene
me sentio. q̄a tribz diebus
tantū in purgatorio hinc
exiens expurgabor. et sta
tim postea p dei grām et
miserīcordiā ad glorīā e
uolabo. Vidi et aliū e
minētis vite viū de ordie

frm mīor. fratrē wilhelmū
de mulrona. qui mīst theo
logie parisius. scissimā et
deuotissimā vitā duxit. Et
cū die quadā parisius pdi
caret. p horā obmutuit. Et
vbū inde resumēs. oībus cū
vultu seuenissīo valedixit.
et sic i pace q̄euit. Vidi
et aliū frem ordis pdicator
odonē noīe in iure repetē.
virū sēm et bonū. qui raro
volebat comedē qd seminali
fluxu ab aīali destendēt,
& olere vī pisa corp⁹ sobū
repabat. Huic i mgr̄io ordis. vite sue t̄mino reue
lato⁹ ē. et hūr fr̄ibus certo
die ante obitū reuelauit.
Vidi et frem conradū
ordis minor. q̄ mīster theu
tonie mira gratia pditus
fuit. et sanctor feruētissi⁹
venerator. i multis enī
tuit. Vidi et aliū emeri
te vite canonicū. in monas
terio cātipratēsi. diebz vn
decim aīi morte. q̄ iohānes
noīe. cognomēto bonus val
letus. vir litratus et bonus
inocētissimā vitā duxit. ab
ānis puerilibz usq̄z i ēuū
vite. De bono viro. m̄ sui
canonici referebāt. q̄ cū cēt
parisius. et cēt auditor be
ati et magni viri. magistri
petri comestoris. cātoris
pisiensis. quibusdā dubi

tnaōibz et tēptacōibz fluctu
abat. et ſimplex ſuꝑ hoꝛ in
oꝛōne factus. vidit manu
feſte btōs apl̄os petrū et
paulū: et mox eoꝝ ſolacio
ad ſpem gl̄iaꝝ vite me
rito ꝛfoꝛtat. Hic gloꝛioſiſſi
mā xp̄i matrē miꝛo feruo
re ꝓplectēs. mt̄ cetera q̄ de
ea ꝓpoſuit. duos iſtos ūſus
cōpabiles edidit. Felix
mater aue. q̄ mūdus ſoluī
tur a ve. Que genuiſtis cue
ve fans ēē breue. Vidi t
mgr̄m ſalomonē p̄dicatoꝛē
ſolēpnem et magnū. qui
p totā theutoniā multa doc
trina et miraculis celebra
tus. tandē p xp̄o oīa bn̄ficia
deliḡt. et in colonia p̄dica
toꝝ ordinē. plᵘo valde fa
tigatus ſenio. ītꝛouit. In q̄
velut puer benigne et hu
milit̄ ꝛuerſat⁹. poſt ānos
aliḡt ſcīſſimo fine quieuit.
Vidi et aliū nobilē. et il
luſtriſſimū uiꝝ. qui helge
rus nōie. filius potētiſſimi
comitis. i iuuētute poſſeſſi
ones. caſtra et multas ꝓ
xp̄o diuitias deliquit. et
p̄dicatoꝝ ordinē mtr̄as. fri
ſacēſis poꝛ effectus. Qui
poſtmodū multis ieiunijs
et laboꝛibz fatigat⁹. p̄ ni
mia debilitate eques ūe
xpulſ⁹ ē. ꝟ tñ aſino uſus ē
ꝓ uectura. Hic ſemel ſtās
i p̄ncipali caplo. et coꝝ ꝓpoſi
tis et diffinitoꝛibz accuſatus
ſe. audiuit aſinū ſuū hinni
tu uꝝ ſolēt hoꝛrido voce fe
rare. et dixit. Ecce fr̄es. a
ſin⁹ meus accuſat me. ip
nō ſū dign⁹ tenē officiū ꝓ
ozat⁹. q̄ inualid⁹ ure pedes.
cont̄ ordinē ſubuehoꝛ doꝛ
ſo ei⁹. Hec ut dixit. nō nul
los in triſtū. nōnullos vō i
lacrimas ꝛtauit. Hegē tñ
cōuentū. ut erat debilis
uſq; in fmē vite ꝓpulſus.
multis poſt mortē. et mag
nis miraculis clarūit. Q
Fuit et ſub eo et eius tpe
quidā conradus fr̄ ordinis
p̄dicatoꝝ. qui int̄ alia et
infinita miracula. tres e
tiā mortuos ī vita ſuſci
tauit. Qromde utrū
videri dubito monachū
ciſterciēſis ordīs virū pie
tate plenū. de quo tale mi
raculū ferebat. Algoꝛe ni
miū ꝛta brabātie veſp̄a
ꝓ totū. monach⁹ p̄dictus. p̄
miſſo i villā famulo. ſolus i
tīpis p̄ deſuā veniebat.
Et ecce uenit puerū ele
gantiſſīe forme q̄ ttiennē
magno fletu et eiulatu ſo
lū in niuis frigoꝛe reſiden
tē. Cōpaſſ⁹ igit̄ tali puero.
equo deſcendit. et ꝓplexus
flere cepit cū eo. et quere
q̄d habet. Lacrime aūt pu

ero. ingemiscẽs ingemiscẽs ac
gres. Vbi ẽ mater tua? Nũ
quid pdidisti meẽ? Ad ĩ
terrogacões illius puer fo
rtius eiulãs. tandẽ dixit. Heu
me. heu me. q're nõ flerẽ?
q're nõ eiularẽ? Ecce vides
q egẽs solus in fingore se
deo. et nõ est qui colligat
me. et hospitiũ pstet. Nox
monachi surgẽs. et puerũ
in brachijs eleuãs osculatꝰ
ẽ dicẽs. Cesses flere dilcis
sime. q ad hospitiũ portа
bo te. et fracã enutriri. Hec
dicẽs. cũ puero equũ asce
dẽ voluit. et puer de bra
chio tenentis exilies repẽ
te dispariut. quia xps filiu
s vginis fuit. In tra igi
tur cadẽs monachi. eiulãe
et flere cepit acerrime. Et
cũ diu sic eiulãs iacuisset.
tandẽ quesitꝰ a seruo tuẽ
tus ẽ. eleuatꝰ in equo ad
hospitiũ ductus. Quesitꝰ
cur fleret. nichil aliud u
na nocte dicẽ potuit. Heu
me puer bone. puer pulch
rime. q're me deliquisti?
Cur abisti ita cito. cur te
pdidi? Post hec monachi
solacionẽ recipiẽs. cuidã
euentũ retulit. q illius per
qs scirũ. tantũ rei miracu
lũ et piaculũ patefecit. Ecs
enĩ sine lacrimis audire pt
piaculũ tale et tantũ. q
filius vnicus pri deo. deus
existẽs. hospitiũ in tra q̃rit
egisset cibo. algore straĥitur.
et p habũdantia iniquitatis
refrigescente caritate mul
torũ. nõ est qui eũ recipiat
cordis hospitio. refocillet pa
tris placati benefica volũ
tate. et foueat deuocionis
sinu. veste stragat caritа
tis? Vidi et multos alios
ob vitа emeritos et
vtute. quoꝝ alij feruẽtes
spũ saluti gregiorũ istabãt.
alij in tribulacione pacientes.
in bono malũ semp euicẽ
laborabãt. Alij pio et casto
tiore q̃ tumẽtes fluctꝰ sup
se dñm pstolãtes. trinis
lacrimis insistebãt. Alij spe
grudẽtes. et i vita pmi
dulce dinẽ patrie celestis
pfustãtes. nichilominꝰ felicẽ
morte in tubilo pueniebãt.
Certũ tñ est loꝝ. nullũ ex
suis meritis. ß sincerissime
in dño confidatos. et eos
potius habũisse inspirata
letiã q̃ pcepta. nullũ
tñ sine horrore demonũ re
cessisse. Nullꝰ ergo senioꝝ
emeritoꝝ vl' maioꝝ nrorũ
de meritis suis aut vita
psumat. quia dyabolũ legi
mus auctorẽ vite insidiatũ.
q̃dragita diebꝫ et q̃dragita
noctibꝫ ecã ieunãti. et ni
chilominꝰ scdm q̃ dã scrip

tuims eaã in cruce moziẽti.
Explicit ploꝛꝰ. Incipit liber secũdꝰ Secũda pars ullaꝝ apũ est. que iuuen tutis vigoꝛe ℔ Caplm̃ pmũ.

Secũda ps il laꝝ apũ ẽ. q̃ iuuẽtutis vigoꝛe opa multa pstã tes. disciplina q̃da maꝛbz subdite fuit. nec q̃q̃ agũt sine maloꝛũ impio. Hic pla nissime demõstrat stat⁹ et vita claustraliũ. q̃ sedm lut teꝛã dñi iuuẽtute et foꝛtitu dĩe vigent. tpe. loco et oꝛ dine. vel laboꝛãt manibz. qui eñi nõ laboꝛat. nõ mã ducet. vel si labor mgnuũ ex: ordĩe non habet. cũtis spualibz hoꝛis debitis. et i teꝛdñi studijs sẽptuꝛaꝝ. nõ eaã regularibz disciplinis letant⁹ et gaudent⁹ insudãt. Huiꝰmõi eñi opa si sũt multa et ꝑ̃e saluti ꝑmo. et saluti sẽcũdarie pꝛoꝛũ. gñi exemplo vite. cũ deꝛe vtutũ. et oꝛone multiplicã fructꝰ uniamẽta pstabit. Cis eñi q̃ntũcũq̃ pcoꝛ. huiꝰ opa videꝝ. ad emẽda noꝛẽ vitã et penitẽciam nõ xpiãtur? Cis tã fla gitiosꝰ et amens. tã sedu las tã xtmas laudes au diẽs. deũ tiꝛacius adoꝛã do nõ laudet? Oꝛ taluum stet suffragio totꝰ mũdꝰ. et pꝛoꝛes apud iratũ iu dicẽ deũ. eoꝝ oꝛone iuuẽ tur. non ẽ dubiꝝ q̃ ambi gat xpianꝰ? Vnde tpe nũ dñi pꝛesto quo mũdus ta lũ suffragio iuuaꝛet. ysa ias deplãxit dicẽs. Nõ est qui ꝓsurgat et teneat te. Cui bñ patuit. ubi ner ãgelo peccãti i celo. nec hõi pepcat in tra. nec hostibz nature i sodomis. nec filijs isrl̃ ydolatriis. nec mmu rãtibz in deserto iudeis.

Cpe quo gens vngaro rũ cũ alijs regnis multis a gẽte tartaroꝝ de oꝛiẽtis ptibz veniẽte. crudeliter est destructa. et iã in theuto nia fines bohemie tuade tonaret. quida ꝑ vpa tra theutonie et maxie ptibz brabãtie. coꝛde tbato solli citus venit in brabãciã ad sciissimã tuã tpis mõi alẽ dicens ei. Sollicitoꝛ nõ modice mater caꝛissima ꝑ terris hijs pꝛoximis a facie tartaroꝝ. ne sicut a lijs fereãtur. faciãt et istis teris. qa iã tuade fines theutonie. saltz bohemiã inchoauit. Cui illa. Nichil iã caꝛissime vereaꝝis. quia tot sũt in tra ista aĩe bo noꝝ. et i hijs maxie clau

tris. qz nullꝰ est hic tartaro
rū exercituꝰ formidādꝰ. sine
ꝯonū iaculis repellēdus.
Benedictꝰ ergo deus m
oibz et p oīa. sicut audiui
mꝰ. ita et vidimꝰ. Huic
aūt rotitui qđ accidit.
anteq̄ in wallatria. sb rege
wilhelmo moderatore vo
manoz. a comite florētio
hollādie et zelandie. fla
mingoz exercituꝰ fereret
oranti cuidā. p dicta ꝯfē
te. id p flamingis. in ōrone
responsū ē. Ihme superbos
humiliari. Qđ tria die post
factū inspexiꝰ. licet tāmē
multi cū eis. et ī eis occisi
fuerūt. q̄ nullo mō meruit
rūt talē mortē. Hz notādū
ē. qz acerba mors bonis nō
obfuit. ꝟ. p fuit ad salutē.
qa treno obedierē dño. t
nullo pressurit aio ma
lignandi. Qđ patuit m
quodā fidelissiō viro. de
quo a matre regis dñi wil
helmi. venerabili metheti
de didicimꝰ. Cū enī ipsa
regis mater. hollādie me
morabilis comitissa post
factū redem ī wallatria
deuenisset. aggressa ē cū du
obz fribus predictoribz. in
uētes adhuc ꝯrē. et colli
gē sauciatos. Inuenit aūt
et ad idē pietatis opꝰ ma
tronā diuitē et p̄claram.
q̄ cū fletibz mīi vestis. tomi
tisse mandauit. Transiens mēt
huic. vocauit me voce flebili
quidā sanctus ex p̄sentis.
Qđ quē cū venisse. caput eiꝰ
locauit in sinu meo. et eū
ad cognoscendū dñm exhoz
tabar. Et ille ut potuit ele
uatis in celū oculis cū ma
nibz dixit. Fateoz me coactū
in exercitū venisse. et hoc
eo aīo ꝙ nullū ledere. nec
ī corpe nec ī rebz. Hic Iesus
sū. et ecce iā mozioz. Deci
soz meo. p̄sus ꝺulceo. ut
mei similit̄ misereat oipotēs
deus. et sī ei mihi indul
geat q̄cquid feci. Diatrium
corpꝰ rpi vehement exop
to. qđ licz ore nō sumā. m
mente tn̄ ututis eiꝰ gratia
nō frustrabor. Et hec dicēs.
cruce signauit se. et sic spm
reddidit. Testor aūt vobis p
salutē meā. ꝙ stari ubi ad
reddēdū spiritū os aperu
it. auicula tante pulcritu
dis. ut nichil ei in creatis
ꝓparari possit. de ore eiꝰ aī
odore mire aromatico. ad
sup̄os euolauit. Vide ergo
lect̄or ꝙ veridicu sit illa sen
tētia augustini btissimi. q̄
dicit. Vere dico credidi ꝓpt
qđ locutꝰ sū. nō pt male
mori q̄ bñ vixit. Studeant
itaq; fideles claustraliū in
sudare laboribz. ꝟ iugilare

ſpūalibz cantibus. ozonibz et ſtudijs mhevē. diſciplinis regularibz exercuit. Et p hoc erāt primus in exēplū. et prōzibz cōtēnēdis iudicijs mutuāmē. Capitu. Diſciplīa ḡdā mribz ac. Caplm. ij.

Diſciplina quadā matribz ſubdite ſūt. nec aſſunt ſēqm̄ ſine maoz impio. Hic notat humilitas ſubiectois. et abzenūcō pe uo lūtatis. Que duo ſi ſubiectus qs integre et ex toz de tenuerit. exaltatq; q̄de exultabit in gaudio. et absolute lūtatis gloria pfruet. Unde ꝯplus. Illa que ſurſū eſt iherlm libera eſt. que ē mater nr̄a. bz nō absurde ḡri pt. cui ꝯſulit et velut ecclia. ut hō ſubdat hōi. cū deus hoīem rationalē. ꝺditū ad ymaginem ſuā n̄ irrationabilibz dnāri nō hoīem hōi. ſz hoīnem perōi voluit. Cd patuit ut dicat gloriosiſſimꝰ auguſtinꝰ. in pntibz primis. et maxīe in pāarchis. q̄ pociꝰ fuerūt rectozes pecudū q̄ hoīnū. Unde eis dictū ē. Dnāmī piſcibz maris. et volucribz celi. et beſtijs tre. Et ſolui ſit pt. Illi quidē antiqui et p̄mi pntes ſoli deo ſubditi. nequaq̄ abutebant ꝺceſſa a dnō libertate. ſ̄m oī honeſtate mozꝝ creatoꝝ oīm ſeruiebāt. Cui vō p abzupta vitioꝝ hoīnes defluentes. vix etiā ſb duriſſima ſeruitute pnt a vitijs cohiberi. Unde petrā tibz filijs iſrl̄ in deutonomio minatꝰ dictū eſt. Eo q̄ nō ſeruieris dnō deo tuo in gaudio et letitia cordis tui ppt̄ ubertū habūdantiā oīm. ſeruies ūmico tuo i fame et ſiti et ariditate. et ꝛc oī ū penuria. et īponā iugū ferreū ſup̄ ceruicē tuā. Iudi ergo q̄d dictū ſit. et minas tanti iudicis vēa vis. Ut enī mirabilis ille doctoꝝ auguſtinꝰ ait. nichil interest ſub cuiꝰ imperio ſiclius hō ſeruiat morituꝝ. dūmodo ille q̄ imperat ad īpia et īiqua nō cogat. Felicius enī ſeruit hōi q̄ libidini. Conſidera xp̄m dei filiū ab ipſa maieſtate ſupna. ad nr̄am miſeriā deſcendiſſe. qui alios ſaluacione ſua vē liberos facit. ſubdi pntibz voluit. et p īiquitatibz nr̄is ſ̄m prophetā duriſſimā ptulit ſeruitutē. Proinde videaꝝ q̄d dictū ē ſupius. q̄ ſubdite mribz iuniores. nichil aſſūt ſine maioꝝ īpio. optime clauſtralibz ꝛpetit.

qui abrenūciātes ꝓpꝛie
volūtati. nichil agẽ debẽt
ſine maiozi impio. vl' ſal
tẽ ſine licẽcia ꝑ traditiõe
claustrales ꝓncipẽ ſalutis
nr̃ẽ ihesū. ut volūtatem
ſuã ꝫ ꝓꝛis faceꝛ. nõ vẽiſſe.
atq; p hoc pꝛi obediens
uſq; ad moꝛtẽ. nõ liberas
manꝰ. nõ liberos pedes af
fixos cruci. coꝛpus q; ſacriũ
īmobile. ꝫ ſolũ os tantũ
liberũ ad oꝛandũ habuiſſe
monſtꝛat. Rea mẽs tibi
dico kime ſeruiẽ. qui talẽ
nõ mult paſſũ talia dãm
imitaꝛi. liberas ergo ma
nus ad dandũ aliquid vel
accipiendũ. liberos pedes ad
ãbulãdũ. libera mẽbꝛa ad
cõmãdũ aliq̃d nõ habebis.
ꝫ totũ coꝛpus cũ xp̃o affix
ũ penitẽcie cꝛuci. ſola tibi
lĩgua ad oꝛandũ ꝓfitendũ
et laudãdũ libera remane
bit. Temptãt curioſitate
oculi. oculos xp̃i attẽde ve
latos. Tẽptant aures vani
loq̃o. xp̃us ꝛtũelioſos ſeꝛmo
nes et ꝛꝛoꝛes audiuit. Tẽp
tat olfactus redolẽcijs pig
mentoꝝ. xp̃i facies ſputis
fetidiſſĩs illinit. Temptat
guſtus ſupfluis cibis et po
tibꝫ. xp̃us felle cꝛbatus eſt.
Tẽptat manus ad illicita
ꝛtrectãda. xp̃i manus ĩmẽ
tĩſſixas. Temptat coꝛ ad
reſistenda vl' cupiẽda noꝛma.
xp̃i coꝛ lãcea terebratũ aſ
picias. Tẽptant pedes ad
ãbulandũ vl' pꝛadãdũ ter
ras. xp̃i pedes cruci clauſ
affixos attẽdas. In hac vlti
ma tẽptacõe tibi ſpãliẽ ca
uendũ ẽ o claustralis. cũ dy
na filia iacob q̃ pius inter
frẽs ſecuriſſime ꝛuſata vi
dẽ expreſſa ẽ feꝛas reginis.
que et ſi pmo violẽter coꝛ
ꝛuꝑta ẽ. poſtmodũ tñ eſt
blandicijs delinita. Et fortẽ
dicis. Vd ẽ michi cũ ſychẽ
et emoꝛ. quoꝝ vn9 labor vl'
humer9. alter amaritãs in
tẽptat. ut cũ ſecularibꝫ ſĩ
mã hꝫtetos ad tolerãdos la
boꝛes mũdi vanos. ut a
maiꝛicnta ꝓ illos aĩa mea
in fel aſpidũ ꝛuertat. Vn
pocius cũ fidelibꝫ ꝓpꝛis ac
deuotis. leui xp̃i iugo ĩ cꝛe
ſuſcepta tñſibo mare tra
ſeam adibo. vl' in alijs mũ
di ꝓtibꝫ. ubi ecclaſtica ne
ceſſitas. filios pios ũuitat.
et ꝓ ꝓpãm cꝛucis ꝑegꝛina
cionẽ. a pena ſil' vẽ et cul
pa ſub bꝛeui tꝑis ſpacio li
berabor. Dana ſalus ꝛ bñ
indulgẽcia oĩm delictoꝝ.
et q̃ hanc meꝛuerũt. iuꝛet
pꝛudiãt. Et ea nequaq̃ ſibi
iſta via ꝛeligioſ9 aut clauſ
tralis q̃s vendicet. ut cont
votũ ſuũ ſine licẽcia. vl' ꝑ

crucē ſuſceptā. vl' modo alio
in abſolutionē peccaminū.
pīā pegrinacionis aſſumat.
¶ Ligatos tibi dixim⁹ pedes
ligatas et manus. Cris te
ſoluet ut ābules: ¶ Forte tu
des xp̄o. in ſuſcitatione la
zari. petro et aplis. dixit.
¶ Soluite eū. et ſinite abire.
Cur ergo me vicarius petri
papa nō ſoluet: ¶ Non dicis.
et nō negam⁹. ſi ſoluit. ce
ſoluit. ¶ Iz vide ſi rectā et
debitā causā oſtendit diſ
pēſandi. Alioqn nō eſt diſ
pēſatio. ſz potius diſſipa
tio. ¶ Neqz enī credē fas ē
tāti moderamis patrē. a
liqd taliū facē ſine ratio
nabili causa. qm̄ꝑ id forte
fieri mi⁹ iuſte putet. Et
quidē ſicut paulo oīa licēt.
ſz nō oīa expediūt. ¶ Huiꝰ
occaſiōe ſententie blādiri
ſibi quidā īpudentiſſimē vo
luerūt. qui oīa ſibi licē dix
erūt. q̄ in poſitiuo iure ve
tant. ¶ Inē que et ſymoniā
ponūt. quā tm illicitā et
p̄ſcriptā. ſcripture teſtamē
ti noui et veteris poſue
rūt. Giezi et ſemī eiꝰ pre
dicēte helizeo. adheſit le
pra. ¶ Symonē cū petrinia
petri appli īpetratio ꝺdēp
gauit. ¶ Sup hac q̄ſtione q̄
dā maioz eccl'ie a venera
bili mīſco guiardo tame
tarēſi epiſcopo in lugdūno.
ubi p̄cipalis curia teneba
tur. ſub ſpecie pronie q̄ſi
uit dicēs. ¶ Credis tu ne fr̄
epiſcope. ꝙ ſum⁹ pōtifex
poſſit ꝓmittē ſymoniam:
¶ At ille audaci vultu ꝙſpi
ciens. non credo inq̄t ſcē
pater. ꝓmo potius ēt'iſſimē
ſcio. ꝙ vltroē papa poſſit.
ꝙ ego vl' aliq̄s in toto mū
do. ¶ Et ſi dubitaueris vel
forte diſſimulas. p teſtamē
tū veteris et noui manife
ſtabo. ¶ Quo audito. ca
lūpniator p̄bra nō intulit.
ſz ſtatī quaſi vbo captus
obmutuit. reuēs utiqz.
virū ēē ydoneū ad oēm
veritatis vegulā ꝓpugnā
dā. ¶ Nulli ergo p̄latorū
in diſpēſatione eccl'iā diſ
pēſibiliū causa ſit ꝙ va
cone voluntas. ſz cū ſumo
moderamiē diſpēſatiōes
fiāt. q̄s ſedm̄ loci. temp⁹.
et p̄ſonā eccl'iaſtica neceſ
ſitas q̄nqz deposcat. De
cipi ſe de facili diſpēſator
nō p̄mittat. ne ſe decipiat
diſpēſationē extorquens.
q̄a eccl'ia fē periculū ē. vel
decipe velle. vel decipi.
¶ Et ne nīo tpe nouitas ex
ortū malū. ex īcidenti ma
teria intactū penitus p̄t'
mittā. ¶ Nouū gen⁹ apoſ
taſie. antiquus ille decep

tor dyabolus aduenit.
nō solū de antiqs. ymo
heu de pfectissimis ordi
bus fratr pdicator atq;
minor tot euertit quida
qui ner statū suū ner ca
dinē reputates. ipudētis
sime se iūxerūt maior cō
sortijs platorū. ut p pdica
cionē crucis aut aliquo of
ficio mediante. a platorū
suor obediencia penitus ex
imant. heu op fera. heu
op pessima. et ab oi pfes
sione religiosa aliena ex
emplo talis fit. Et ideo
iusta dei vidicta visū est.
ut qliscūq; necessitas in
cubit ecclie acta et dispen
sata p tales. vix finē bo
nū et debitū sortant. Cū
potius plati superiores et
clesie i moderamine sstitu
ti. maioribz ymittent ordi
nū pdicator atq; minorū.
ut eis q diligēt vultū suū pe
rorus isperentur. tales de
suis oribz assignarēt. q
sctā ecclia tiorata. et viribz
expediti. nō sua quererēt a
suor. Ē pura et pure que
xpi. Nolo teste xpo spon
sor ee p talibz. ut si p eos
debita negocia non pspe
rant ecclie. mendax et
piurus teneat in die tre
menda ante factē iudicā
tis. Utilit quidē et si lōge
digressū. diligentē lectorē
non sortitan tedebit. Hese
rū tū anteq; materiā repe
tā. postq; de pegrinacōe cru
cis mentio habita ē. q̄dā
valde memorabile qd audiui.
Fulconē quēdā canonicū
insulensē. cui⁹ supius fecim⁹
mentionē. virū religiosū ⁊
piū. cui⁹ relacione et tpe
strigit qd subiūgo. Anno ab
incarnacione dnī. millesimo.
ctesimo. nonagesimo primo. cū
orbē fere totū fames vali
dissima i morte inūmerabiliū
hoim occupasset. hēmita q
dā beatissim⁹. in belvacensi
dyocesi hūano generi i mi
tis lacrimis et miseracione
ꝑpassus. dnm frequētius ar
guebat. cui⁹ pplm suū tanta
aīaduersione ꝛtepnet. et tā
irremediabiliter flagellaret.
Hoc ubi nocte vna cū mino
rodis estu ante ꝛspectū sū
mi iudicis itervenisset. apparu
it ei vir et etate et psona
grādeuus. dicens. Surge.
et missā inchoa. salus po
pulis reta. Cui hēmita.
Dies inqt nō est. missam
celebrare nō licz. Oportet
inqt. ne differas. Tremē
factus ergo hēmita. et ve
ri non audēs. surrexit. ꝛpa
ut se. missāq;. salus pplī.
ut iussus fuerat inchoauit.
Et ubi post euāgeliū. offer

tozuū dixerat. accessit gran
deuus ille. et vas plenum
aristis obtulit dicens. ¶ Repos
ta libru ad aliud altaris cor
nu. et de scā cruce. nos āt. t.
missā ptinus inchoabis. ¶ Qđ
ubi hēmita usq; post euā
geliū ut ante xpleuit. dic
to offertorio. grandeus ille
vas plenū fascibus disco
lozatis cruris signū habē
tibz. obtulit dicēs. ¶ Regula
librū trio ad aliud altaris
cornu. et missā inchoa. p
defūctis. ¶ Qđ ubi ille usq;
post euāgeliū sicut ante
pfecit. grandeus ille calua
riā capitis in vase obtulit
aurētatā. ¶ In hoc quidē hē
mita mirabiliē horruit. t
ni hoc. si a deo eēt ostēsio
plurimū dubitauit. ¶ Cui
cogitatiōi grādeus ille ītī
dit. ¶ Petrus mgr apls ego
sum missus ad te ut ostē
dā tibi q̄ oportz fieri tpibz
post futuris. ¶ In mortalita
te hūana generi xpassus
es. et exaudiuit te deus.
¶ Et in signū huius obtuli ti
bi vas aristis plenū. vide
bisq; ānis finiat augustꝰ
ꝑ mensura. p viginti dena
rijs habebit. q̄ modo p vi
ginti solidis venūdatur.
¶ Secūda oblatio quā feci
tibi de diuisis fascibus dis
colozatis signū crucis ha
bētibz. pegrinatiōes diuisas
signat. que oēs crucas titu
lo signabūt. ¶ Tertia obla
tio quā de caluaria capitis
obtuli. tēpus in fine diem
storz signat. in quo tāta
strages hūanoz coepm est.
qñta nūq̄ visa fuit. ex quo
xpīani nois gentes ēe cepe
runt. ¶ Hec dicēs grandeuus
ille disparuit. ¶ De anona
vo qđ ꝑdixit. euenit. ¶ Disco
lozatas cruces. et ex oībus
mūdi ptibz. q̄dā sanctissiā
reclusa. ut ipā mich vetuit
in brabātie ptibz vidit. ¶ Et
secūda expeditio ad purga
dā albigensiū terrā. p le
gatos romane curie missa
fuit. ¶ Dz et crux a multis nū
in diuisis ptibz ꝑdicabetur.
visa fuit manifeste. ¶ Nec nō
et ego fideliū nouissim⁹ aīa
q̄ pissim⁹ ludouicus fdā
corū rex āno ab īcarna
cōe dñi millesiō ducēte
simo q̄dragesimo sexto. cru
cē tñ sinarmā susceꝑ. crē
in celo ex clarissimo et si
dereo liīe vidi. nec recolo
me decētius et oposius for
matā crucē. iiq̄ sub aliqua
materia vl̄ figura vidisse.
¶ Octenos habē cubitos. c
cem ipām in lōgitudine.
m planissiē visū est. ¶ De
renū celū erat valde. et
sine vlla nube in aliqua

pte ſiu ſub nō orizonte
telū erat coloꝛis vni⁹. ¶ De
diſcoloꝛatis vō cruciū fiſ
cialis vidim⁹. q̄a ꝑma
cruꝛ nīi tpis ꝺtra tiram
albigeſiū ꝑdicata ē. ¶ De
cīda in tiram ſcam. cont̄
ſaracenos. ¶ Tercia iterū
cont̄ albigeſes. ¶ Quarta
ꝺtra ſtadmſos. quos in
theutonia. hēricus duꝛ
brabāie cū ſuis ſtrauit.
¶ Quinta iterū in tiā ſcam.
¶ Sexta ꝺtra aquiēſes. q̄ ſe
ꝑ ſaſmatico fredꝛico q̄n
dā impatoꝛe. cont̄ wilhel
mū regē romanoꝛ elām.
ſtultiſſime oppoſuerūnt.
¶ Septīa ꝺtra henꝛicū
nobilē ytalie. et ei⁹ ſpli
ces. q̄ ꝺceptaꝝ et publi
cus hēricus. fidem catholi
cā gꝛauit⁹ inſectaꝝ ē. ¶ Ut
ergo genꝛa cruciꝝ. tot co
loꝛes. tot faſciculos cruiꝝ
aſſignatos. ¶ De indulgen
cia aūt que cruciē ſuſcipiē
tibꝫ ꝑdicat̄. nulli⁹ fideliū
dubitare ꝑmittit. quin in
tegꝛaliť vē penitētes et
cōfeſſi indulgenciā recapi
ant oīm pecꝛoꝝ. et in eā
deſideriꝭ voluīate. qua ꝑ
fide ſi ſe obtulerint locus
mozi geſtuīt. totaliter a
pena ſimul abſoluīt̄ et
culpa. ¶ Certa ergo michi
fides de hijs oībꝫ eſt. et
nichil heſito de hoc. q̄d ſūm⁹
pontifex noſter ꝑ legatos aue
ꝺxitatis ſue mandauerit ſu
ſcipiendū. ¶ Ꝺz de hijs multi fi
delīū nō ſufficiuīt āmirari.
qui cruciē pecunia redimūt.
et hāc in tā modica pecu
nie q̄ntitate. ut vix decī
mā. vix vicesimā. vl' vix
certe bonoꝝ ſuoꝝ mobiliū.
ſaltus hēditatibꝫ intereſſe
cēteſimā dare velīt. ¶ Cum
enī laboꝛis iteꝛ diſplicueīt.
vl' certe lucroꝝ ſuoꝝ viderit
cpa depereꝛe. q̄rūt diſpen
ſatiōes. legatos ꝺoma ml'
tipliciť. q̄ eos pecūia me
diante ſcribicent. liberos ꝑ
ꝺatis ꝑ lr̄as recōmendent.
¶ Bona ſcīficatio. q̄ liberat
a peccatis. bone et beate
vitē. q̄ ſecurā et mūdatā
āiam ab oī culpa et pena
fecerīt. ¶ Ꝺz o q̄nti monachi.
in ciſtercīēſi oꝛdiē. vl' alias
in clauſtris ſūt. q̄ longa re
uuma lōgo tpe diſciplinas
gꝛaues. ſilēciū ꝑpetuum. veſtē aſperā. noctꝛnas
vigilias. et in hijs oībus vi
tā tenuem et vix ullū ſola
cīū. et tñ nerdū de peccꝛ
ſuoꝝ abſolucōē lr̄as indul
gencie acceperūt. ¶ Credo t̄
paule. ꝟ in aplātu tuis ſuc
ceſſoꝛibꝫ. credo tibi inquā
credo. qui verdicto oꝛe dix
iſti. q⁹ reddet vnicuiq; dñs

ſed̄m ſuū laborē. Carnā de
frib⁹ p̄diatoribz.q̄ ſtudijs co
tinuus et vigilijs macerat.
nō habentes in ẓona es.ſ
mēbranas maxīe pauli.nō
in equis aut curribz.ſ feſ
ſis artubz et pedibz gra
diētes.p̄diatorib⁹ tras cru
ciāt. Alij et de frib⁹ mīoribz
q̄d nā dicā. q̄ duro cincti fi
niculo.et ſine amictu cap
pe vel pallij. induti tunica
ſup nudo. pedibz nudis ſup
niuem gelidā q̄i ſup lanā
deābulāt. et panē ſuū co
tidie q̄i paupes emēdicāt.
Q̄d mḡ dicam de talibz. ſi
nō etiā cū hijs vl̄ ſup hos
qui p̄ modicis vl̄ nullis la
borib⁹. ſ tantū pecūia pecō
riū ſuoz indulgētiā attepe
riūt. ſed̄m ſuū laborē retri
butionē p̄mij ſortientur?
Nouerīs lect̄or curioſiſſime.q̄
xp̄c portauit crucē. porta
uit latro qui credidit. por
tauit et ille q̄ a ſiniſtris
latro pependit. Ab hijs duo
ſo fine excluſū eſt. Nō cre
dis et hoc idē ſub nro tpe
diſpenſari? Crucē verā ex
p̄o corpe dedicatā menſus
eſt xp̄us. Hāc ſe fideles ꝛ
mēbris affluxūt et mētib⁹.
Fingit et dyabol⁹ cruces ſu
as. quas reprobi mēte p
uerſa tātū mēbris affigūt.
Vidim⁹ āno ab incarna
tione dn̄i. milleſimo ducteſimo.
octodecimo. infinitā pueroz
multitudinē ſpū deceptionis
arreptos. cū ſigno crucis.
iter theutoſolimitanū agere
ſos fuiſſe. periſſe diuſis i
locis. et maxīmā ex eis mul
titudinē p̄ maleficos q̄ſdā
ſaracenis i mari vēditos
extitiſſe. Vidim⁹ et ab i
carnatōe dn̄i milleſimo duc
teſimo. hac mirabili et laudi
ta vane. paſtoꝝ multitu
dinē. de diuſis regionib⁹ con
gregatā. qui ſub crucis ti
tulo p̄ quoſdā flagitioſiſſi
mos viros. ad tantā p̄nicie
inducti fuit. ut i multis pti
bus gallie villas. ciuitates.
et pp̄los tuade et deſtruē
conarent. in tantū. ut hoc
pariſius et aurelianis. ꝛ
p̄clariſſimis urbib⁹. ortis
pluribz cleric⁹ attēptaret.
Et vide lect̄or mirabile et
p̄grande p̄iaculū. Hijs il
laz facinoribz in odiū cle
ri. applaudebat pp̄lis lay
corū. Maioraq̄ facta fu
iſſent. niſi tandē et cū de
uo cōis plaga ip̄os laycos
tumultuaſſet. Et hij quoq̄ aut
ore deo diuſis locis et pe
nis citiſſime perierūt. Cō
ſideret ut̄ ex hijs q̄ nat
cata ſūt. q̄ntū ſibi pp̄lm an
te ip̄s cū venit. ex ipo xp̄i
ano pp̄lo congregabit. Diſcāt

ergo apes fideliū claustra
liū. ḡimode subdi matrib⁹
hoꝝ inferioribz ꝑlatis vel
senioribz disciplina. nec sine
eoꝝ ipio vel saltē licētia q̄r
ꝯ agant. ut ꝑ hoc humilia
ti. postmodū exaltent. et
hic superioribz obligati. p̄
modū libertate ꝑpetua ꝑ
fruant. ¶ Caplm .iij.

Tercia ps apū
ē. que fuce di
cunt. ¶ He sine
aculeo sūt. velut ipfecte
apes. ¶ Hys quidē uersi
seu layci fratres ī claustꝝ
aptissime designāt. et hoc
ḡa sine aculeo ee dicunt.
¶ Nō enī uocē accusatois
in uētuali mplo habe
solent. n̄ forte se tuitē in
suis caplis int̄ dū tentus
accusēt. ¶ Nā sc̄dm aplm
dicit. aduersus presbteꝝ
accusatiōnē de facili ueri
pi nō debere. ¶ Et m hoc ꝛ
spectu sacdotalis ordīs. lay
coꝝ impfectio demōstrat.
Sc̄dm iura enī aduersus sac
dotē de facili nō admittit
laicoꝝ testimoniū. nisi cum
eis et testimoniū tulerīt et
alij sacdotes. ¶ Et hoc tā a
pud seculares q̄ apud clau
strales pocius obseruat.
¶ In claustris enī. nec ē deo
dante. nec ee debet odiū
int̄ laicos et ordinē cleri
cale. quale int̄ seculares ee
pbat. ¶ Intriqui. q̄tuor odia
int̄ diuersi generis posuerūt.
¶ Int̄ hoīnē et serpentem. int̄
griphū et elephatē. inter
lupū et agnū. int̄ corui
et vulpē. Ego aūt quārtum
odiū addo ꝑpetuū. int̄ ꝑ
uersū layci et sacdotem.
Huius rei exēpla plurima.
¶ Vt aūt in claustris exe
crāde rei sīle caueat. nuō
tpe in monastio quodā
gallie ordīs alioꝝ acid.
qd subiūgo. Dormitoriū
ingens et maximū in op⁹
suū uersi frēs layci astrin
ebāt. Qd videtes mona
chi. vl' emulatōis vicio. vl'
necessitatis gratia. manus
illo sibi cōstrui pauerūt.
¶ Maiorꝝ ergo posito fūda
mēto. monachoꝝ supex
celle opus suū. grauit in
dignari. mḡm opis. Nisi
in ipo ope pemerūt. Qd
plura? ¶ Deceptōr dicē. q̄
secuta sūt oīa. Ad hoc tri
ues deducta ē. ꝙ ordinaci
one maiorꝝ ꝑ manū vali
dā pncipis secularis. acto
res tanti sceleris ꝛphensi.
puniti sūt et dispersi. Qd
ergo mirū. si uersi fratres
sine aculeo accusatōis ad
uersus cleri velut ipfecti
exemplo apū refulgenter
ordinātur? ¶ Caplm .iiij.

Dte sūt q̄i clientes et q̄si ser
ui p̄marū et vexarū ap̄u.
Non indignent frēs ꝟuer
si. si quasi clientes et q̄i ser
ui clericor̄ hāc nr̄ā expo
sitōē vocētur. q̄ et si seruu
dicant. ꝑ manualiū ope
rū silitudinē. nō tamē se
cundū vere existēcie ꝑpetra
tē. Et ideo in textu līē nō
nō est dictū clientes simplr.
ꝫ q̄i clientes. ut vē dicant
frēs et nō seruu. Et si ī offi
cijs suis seruire videant cle
ricis. cōditionē tm̄ suā hūi
lit̄ recognoscāt. se debē sub
ici nō posse. nec velint cle
ricis equipari. ꝫ discāt tm̄
ordinē reuereri. ¶ Narra
tur de bn̄issimo bernardo
clareuallēsi abbate q̄ ali
q̄n in messiōe segetū sue
cōuersū vidēt deuote q̄dē
et ulr̄ vires in actu cū mo
nachis laborāte. Ihū ergo
sēo tactus mn̄i secus bn̄us
bernardus. dixit cor̄a ōib⁹
laborāti. Ega frater age q̄d
agis. nullū aliud post hāc
vitā purgatoriū sustinebis.
Vere beatꝰ ille. cui post mo
dicū laborē reqes etna pro
mittit. Od enī sēm aplm
mōetaneū est et leue tri
bulacōis nr̄e. supᵖ modū o
perat̄ in nobis etnū pon
dus etne glorie. Proinde
frēs clici et monachi frēs
cōuersos et laycos ap̄lexen
tur aut vere frēs. honorent
ut socios. nec sibi p̄mittāt
a laycis fribus et ꝟuersis.
nisi necessitas maior exegit.
viliora seruicia exhibeāt. Et
hoc tanto ꝟuicius. q̄nto eos
in exhibēdo viderit p̄mpti
ores. Salomone enī testā
te. sup̄bū sequit humilitas.
Humilē aūt spūs suscipiet glo
ria. Unde apte in textu sub
iūgitur. ¶ Caplm. v.

Os p̄mas expellit
m ope tardātes.
et sine clemēcia
necant. Sicut boni et dis
plinati frēs ꝟuersi honore
et dilcōne mutua digni sūt.
ita puersi et sup̄bi ꝟtelia
et correpcōē dignissimi.
Hij quidē et si frēs habitu
sūt. seruu tm̄ non imerito di
ci possūt. qui seruu sūt pcā.
q̄d est genus vilissime et
dāpnatissime seruitutis.
Hos tales p̄mos in ope
deret expelli. et tardantes
ꝟtumacit̄ sine clemēcia fla
gellari. De talibz ī ecclia sti
co dicit̄. Cibaria et virga
et onꝰ asino. panis et dis
ciplina et opus seruo. Et
infra. Seruo malīuolo tor
tura et pedes. mitte illū
in opacionē ne vacet. Et
hoc tamē sēm bn̄issimū
augustinū. nō fit crudelit̄

ꝫ miserecordit. ne ꝛatagione
pestifera plurimos ꝑdat.
Di enī puersa ꝫ suetudine
luctuus ūualescāt. et alios
cottidie ī malo exēplo cor
rūpant, nūquid dissimu
larent crudelit. et miseri
cordit punirent. Qualit
eciā tales sc̄dm regulam
sc̄i benedicti exp̄ōicādi sūt
et tractādi. satis notū est
atq; planū. Ubi sup̄ tex
tus necādos tales posu
erat nos dr̄i flagellādos?
seueritatē exēpli in ꝓbo
bitātes. cū tn̄ oīs disciplī
na aut flagellor̄ vexatio
nem sēdā et mortificatio
dicī pt. Unde paulus. Mor
tificate mēbra vestra sup
terrā. Non ñ indignent
pueri si tales. si eos ad opa
rogi suadeā. Multa enim
mala docuit ociositas. Reg
nante dauid deiecit ocū.
quē bella nō poterāt. Qd
ergo tales? Nichi credas
expto. q̄ tales ī cenobijs
videri. qui in laborib⁹
manuū deuote et sancte
vixerūt. Exposiri vō offici
is vl' ocio et quodāmodo
redditi libertati. irrepabi
liter ceciderūt. Circā illd
tēpus quo ānus dñi mil
lesim⁹ ducētesim⁹ tertius
voluebat. expedicio pegri
nor̄ validissima facta est
in tram sc̄am. ita ut sarracenos
qui xp̄ianor̄ fines ūuaserāt
ꝓpulsaret. Factis aūt agres
sionibz plurimis. multi ex
utroq; ꝑplo ceciderūt. pluri
mi ecia in captiuitatē de
ducti sūt. Inē q⁹ ex ꝑplo dei
duo milites. vn⁹ ex gallia.
alius ex brabācia. cū quo
dā nobilissimo viro in tra ge
tiliū sūt addicti. et cōtra
natales suos et cōsuetudīs
usū. grauissimis laborib⁹ ma
nuū ānis tribz addicti. Pr
igit michi vn⁹ militū enar
rauit. in die quodā sedebāt
sub estu solis grauissime la
borib⁹ manuū fatigati. Cū
q; optarēt milites cū grau
cordis suspirio ee in terrā
suā. ille nobilissim⁹ eor̄ m
pena socius. segnitē eor̄
redarguit dicens. O miseri
qd optatis? Redibitis for
sitan et eritis miseriores ī
ciuitatibz pauperū. cp̄ fuistis.
Hic aūt si velletis. possetis
utiq; finē ute felicissimum
expectare. Et hoc dicēs flex
is genubz ad celū man⁹ in
tendit et oculos. nūq; michi
deus oīpotens reduce ꝛte
dat ad patrios portus. ꝫ
hic sinat me morte pacta
pnā p̄estolari. Mira vī
dentis ꝛtacia. nec mira mi
nus dispensacio saluatoris.
Ambos milites vidi libēa

Ex.m

tos postea. et forte malis
q̄ ante portozibz ut̄ retentos.
P̄zo illo āt nobilissīo et be
atissīo uiro. cū rex theroso
lunitan⁹ et multi alij nobi
les laborassent. nūq̄ tamē
efficē potuerūt. ut eū a cap
tiuitate gentiliū liberare.
Insup et hoc ipm de eo mi
les socius eius qui ñ hoc
retulit referebat. q̄ tantū
post cottidianos labores oro
nubz taumbebat. q̄ ei came
li more calli ī genubz accre
uissent. De ergo illis q̄ du
cūt in bonis dies suos. et
ī p̄ncto ad inferna desce
dūt. Et euge ī laborubz di
cet̄ isti. ut introeat ī gau
diū dñi dei sui. ¶ Caplm

Apes mino. vj.
res aut fuce. nō
in ope tantū. sz
in fetu q̄z adiuuāt matres
ad calozē ꝛferente turba-
Matrū noīe affectū pla
tozz et seniozz supdixim⁹ de
signari. Qui quidē nō tm
nuari dicunt̄ in ꝛuersozū
ope manuali. sz et ī fetu
fructuose ūtutis. dilc̄oni
dei et p̄ximi sīcetus the
rendo. augēt et nutriūt
ī tendiū caritatis. Non t
enī districtio iudei et greci.
clerici et cōuersi. dūmodo
rite et regulariť uiuant.
Qui et ip̄i sicut et illi. bo
nū exemplū p̄bendo. oroibz
deuotis et lacrimis insistēto.
de diuinis p̄miis et bñficijs
meditādo celestibz. talium
q̄ bonū augeāt et salutē.
¶ Unde quēdā cisterciēsis
ordīs layc̄ in monasterio
aquirie in brabāna hermā
nū noīe. egritudiē ꝓtinue
laborantē. uexatū ꝓtume
lijs falsoz fām. q̄ nō pdes
set donuū sz obesse. elegāt
valde respondisse cognoui.
Dūmodo mq̄ ordinē me
ū. sc̄dm q̄d languor p̄mittit
et dolor. ī infirmitorio tene
ā. et aīam meā paradīsa
saluem. credo q̄ in oculis
sūmi dei melius. gratius
et sublimi⁹ monasteriū p
mouisse. q̄ si illud ī mille
marcarū copijs augmēta
rē. Bē digne. iuste et optīe
dixit. Nō enī ꝓpter monas
teriū aīe. sz monasterium
ꝓp̄ aīas instituū est. Dic-
nō ꝓpter locū gentē. sz ꝓp̄
gentē locū dñs elegit. ¶ Mu
nozes apes adiuuāt ma
tres. aliť exponi p̄t sc̄dm
mādatū decalogi. ubi p̄ci
pit honoz p̄ris et matris.
q̄d naturali pietate oībus
hoībz insitū esse debet. bz
isto p̄cepto abutiť oī aīali
nequior humana natura. nl̄
la fere uicē dilc̄onis ā opis
filij p̄ntibz ī pendēte. Alias

m libro de natura rez legi
aues. que seneſcētibz ꝓnis
vel plumis nudatis q̄ reas.
foture uicē rependūt. affe
rūt cibos. medelas querūt
ut hupupa. quousq; vl' mor
te definat. vel recuperēt
sanitatē. ¶Omi ergo aiali
turpior homo. q̄ parētibz
debilitatis aut rebus p̄di
tis nō succurit. Et ꝓp̄ hoc
seneca talibz cōsulit dicēs.
¶Ne des seruo aut filio im
perū sup te. Dñita deme
tia ē res p̄parare hēdibz
suis et sibiꝑ necessaria
denegare. ut sibi ex amico
magna hēditas fiaat ī
micū. ¶Plus enī tua mor
te gaudebit. q̄ plus accepe
rit. ¶Dup hoc āt valde mi
rabile stupfit qđ subūgo.
¶In normādie ꝓtibz vir ad
modū diues erat. ꝫ ingno
bilis. ¶Hic filiū habebat v
nicū et dilectū. quē delica
tū educauerat ad robur
viri. ¶Conuenit ergo p̄ēm
miles quida nobilis cum
amicis dicēs. ¶Filia ē dero
ta nobis ninis et prudēs.
ꝓ quā si tibi placuerit pos
tēritas tua exaltari potit
et uilari. ¶Hāc filio tuo
dabi in uxorē. hoc tamē
modo. ut redas possessiōibz
vnúsis. et fili tibi et ma
tri ꝙp diu aduixeritis habū
dātissime mīstrabit. ¶Casus
enī diuisi fuit. in quibz fili
tuus possz. te ī possessione
manēte. hēditate frustran.
¶Hoc p̄e audiēte et heren
te sub dubio. ab amicis tādē
ꝓpulsus ē. et si mente paui
dus. tedē cūctis bonis. ¶Dac
tis ergo nuptijs. filius et
uxor ei anno quidē ꝓmo ho
norauit ꝓntes. uictū copi
osius mīstrauit. ¶Iz secūdo
minus. et tio tuereūdius
q̄ decebat. ¶Quarto āt āno
suggente uxore. filius pnti
bus suis domūcula puā in
opposito dom̄ sue ꝛstituit.
ut min⁹ cēt indecēcia senū
iuuenibz onosa. ibiq; eis
necessaria insufficienter mīs
trare. ¶Detulit ergo sener
pater ibidē nō modicā esce
tatē. cū uxore decrepita. et
uix intrōū domū filij aude
bat intrare. ꝫ p clientulū
mādauit ei quibz poterat
nō cure. ¶Una āt dieꝝ ac
cidit. ut mater ex opposito
dom̄ sue uisa auca infixa
ueru in domo filij. dicēt vi
ro suo. ¶Ne femina dez nīg⁹
pauris ēe ꝛtentū. tu āt va
das ad domū filij. et salē
semel esurientē aiam saci
es de auca quā ibidē vidi
esui ꝓparatam. ¶Hoc āt audi
to senex īnixus baculo ꝓce
dabat ad domū filij. Iz mor

ut eū filius vidit. aucā vex
it ab igne et clam abscōdit.
statīq; obuius p̄i quid q̄ret
inquisiuit. Et mox factū p̄
notās dissimulauit. et rediit
ad domū suā. Filius āt puel
le p̄cepit. ut mox aucā repo
nat ad ignē. Nec mora. ubi
puella in thalamo aucā vi
dit. bufonē maximū auce
pectori inherentē īuenit. Ea
ergo clamāte. accurrit uniuer
dñs. nisusq; bufonē excutē
ut violent' instituit. bufo ab
aium resiliens. facē adeo co
nātus īua sit. ut nulla arte
vel cōsilio deponi possē aut
extuti. ꝫ sic multis ānis ho
minis neq̄tiā inheredo pu
niuit. Et erat illud sup̄mi
stuporis miraculū. ut si q̄n
mōstri illū ps aliq̄ tāgebat.
ac si pautētur in corde ita hō
sensibilit' ledebat. Contritus
igit' mirabilit' et attritus. adi
it dyocesanū epm. et cū oī
dolore confessus. p pn̄ia rece
pit ab illo. ut p oēs fines nor
mandie et gallie ciuitates
reuelata facie circuiret. et u/
biq; narraret pl̄is euētum
rei. ut p hoc. exemplū su
ment filij honorare pntes.
et discent q̄ periculosū sit et
noxiū vitem nō tependē
laboribz. q̄s ip̄i pntes filijs
īpenderūt. Hūc ergo hom̄e
cū bufonis mōstro circūtē

ut dixim⁹. frater iohānes de
magno pōte. fē ordis p̄dica
toz. sicut p ip̄m nobis rela
tū est. vidit i uuiētrute pa
risius palā referentē oibz
et mōstrantē. q̄d p mhono
tacōe paretū passus fuit
multas ānis. et adhuc sōm
volūtatē dn̄i patet. Hūr
postea ꝫ nō p dictū frem
iohānē audui⁹ scōz quo
vūdā p̄bus liberatū. et dis
pariisse subito fedū mōs
trū. Hui⁹ igit' exēplo discāt
apes fideles filij. adiuuāre
et honorare parētes. et e
is vicē amoris retribuāt et
laboris. Capitulū. vij.

Oibz igit' cōis ē
oīs labor. Et hoc
ē q̄d bt̄us augus
tin⁹ in regula sua dicit. Dia
opa vrā in vnū fiāt. ma
iori studio et frequētiori
alacritate. q̄ si vobis singu
li facētis ꝓpria. Caritas ei
de q̄ scriptū ē q̄ nō querit
q̄ sua sūt. sic intelligit'. q̄a
cōia ꝓpriis. nō ꝓpria cōibz
ānponit. Et ideo q̄nto āplu
us rē cōmunē curauerit is
tāto vos āplius p̄fice nō
uerit is. ut in oībz quibz uti
tur trāsitoria nr̄itas. sup
emineat q̄ p manz caritas.
Et bt̄s bn̄dictus in regula
monachoz. Dnōsitas īimi
ca ē aīe. Et ideo cīis tp̄ibz

occupati zelet fres in labo
re manuū. certis uero hois
in lōne dīna. Hinc idē pr
benedictꝰ ordinat tpa ī q̄bz
debēt laborī manuū. lectī
onibz vl' ozōnibz occupari.
Tempalibz utiq; rebz neces
sitas trīsitoria. Utiq; eciā
sēm qđ diuīsi ordines hnt
tpalibz studijs. litz spūalibz
usibz debeāt occupari. Sed
trī semp in oībus debet ca
ritas pmīné. Caritas enī
nō tantū est vtus. sz pot
ius forma oīm vtutū. Her
ē sēm aplm via excellen
tissima que ducat ad celū.
Hāc qui gradit. calcabit
vicia. calcabit et mūdum.
Vidi capellanū quēdā
apud scm anthonīū ī mo
nastio ordis cisterciensis pa
risius. frem brunonē noīe
virū scm et bonū. et mire
deditū pietati. Vita eius
tali ordine dispositā vide
bat. Noctes frequēt fere
ducebat ipōnes. ozōibus
gemitibz pfusius inhēndo.
Primo aūt mane horas et
missarū solēpnia psolue
bat. Postmodū vo usq; ad
nonā audiēdis confessiōibz
dictoz mira deuotōe solli
citꝰ intēdebat. Ad mesā
vo sobrius venies. panē
quē comedebat p buccel
las mensū et intictū oleiz
comedebat. et mr comedē
dū pauperibz scolaribz ēter
nos serebat. ut feliz oē
tempus spaniū utiliter occu
paret. Post pndiū vo usq;
ī noctē. diē in scribēdo tota
liter occupabat. Her vita eiꝰ
extioz fuisse pbat. Interioz
aūt tal[illegible] erat. ut m itinere
mussi[illegible]m yemā. āno cen
ter ab incarnatiōe dnī mille
simo ducētesimo vicesīo sep
timo. miro feruoze spūs ani
mā exalauit. et post moz
tē eū dīns multis miraculis
honorauit. Discāt ergo apes
fidelīū in cōe vel manualiter
vel spūaliter sēm diuīsa statu
ta tpm vl' psonarū alacter
opari. ner mareste otio nr.
inutiliter tempꝰ expendē. sed
agē aliqđ in quo pximi pfi
ciant. et quietē ppetuā po
tentiū pmereri. Caplm.

Omnes vnj-
indiffēnter ad opa
expellūt. Ecce q̄
ta oībz sedulitas laboris in
niuit. Et hoc ē qđ paulꝰ dic.
Qui nō laborat. nō mādu
cet. Egregius ille cisterciēsis
ordo illud q̄si sūmope seruat.
ut ner pozes eoz n in sūmis
nīitatibz ab opibz eximāt.
Et qđ miri. si subditi plātis.
si filij parētibz coopant in
bonū. ubi plati subditos.
et pntes filios labore pue

nuit in exemplū? Vbi autē
hoc nō fit. et sepnicie torpēt
filij pnīū laborib⁹ puocati.
nonens eis vl' egestatis vl'
ignitatis pīculū īminere.
¶ Vidi iuuenē. cuiꝰ ama
rissima relacōe merū quod
subiūgo. Hic prior fratrum
suoꝝ manuū labore viuebt.
ipe vō segnis otio vacabat.
et tedio. Et factū ē aīadu
sione diuina. ut eo tp̄e
et fratrib⁹ sedēte ad mensā.
ibi ut ei soli videbat vte
rent in anfract⁹. sapore tn
retū decurrentiū nō muta
to. Hoc tn p aliquot dies
otiuaret in penis. tandem
mutato vite ꝓpōito liberatꝰ
ē et sanatus. ¶ Caplm
Pllus cū p .ix.
celū licuerit. otio
perit dies. Vide
q̄nta diligentia laborē sectā
dū. et otiū fugiēdū mculcat.
In significacōne mali qd ē
otiū. cū missiset moyses ma
nū in sinū suū. ptulit leprā.
Vnde salomon otij nocumē
tū mīnuās dicit. Desidia
ondūt pigrū. id est otiosū.
Et vide causā. Noluit enī
manus eiꝰ quicq̄ opari. Ni
chil sic timēdū est otiosis. q̄
plapsus ī scenū luxurie. Et
hoc in dauid euidēt aduer
tas. Vnde et salomon iterū
dicit. In lapide luteo. in quo
aduertas luxuriā. lapidabi
tur piger. et oīs loquent
sup aspnacōe eiꝰ. Deinde
post paum q̄ ide mulcent.
De sterore boū lapidabit
piger. et oīs qui tetigerit
eū manꝰ exuriet. In signi
ficacōibz vō boni qd ē ma
nuū opus. ab exordio mūdi
tulit deus hoīem et posuit
eū in paradisū voluptatis. ut
operaret et custodiret illum.
Di ergo in loco voluptatis.
et qd eius ope opus erat.
ñ q̄ posteris suis quibz ne
cessitas īcumbēt exēplū opis
ꝓberet. Vñ illi et suis post
modū secuturis. dns dixit.
In sudore vultus tui. vesce
ris pane tuo. Et ne aliquis
excludat. dns ꝑ moysen in
deutonomio dicit. Non erit
apud te sterilis utriusq; sex
us. Vt enī dicat phs. vitū
in odiū sui adducē solet in
ers otiū. Iusta ergo operi.
q̄ turpe ē oneri cedē. Nō
ē vir fortis aut strēnuus.
qui laborē fugit. Nullū la
borē recusent manꝰ. vnde
honesta vita cōsistit. Otio
enī paupis patet infamia.
Nūq̄ vacat lasciue remis
sa manꝰ. nichilq; tn certū
q̄ otij vitia negotio discuti.
Murū est aliq̄d fortit dici
vel fieri. ab hoīe molliciem
ꝓfesso. Labores q̄ manuū

tuarū mādumabis. Opus ei⁹
iusti ut dicit salomon. ad
vitā. fructus āt impij ad
pcm. Honor āt laborum
gloriosus t fructus. Unde
iusto in fine dicet. Date ei
de fructu manuū suaꝝ. et
laudēt eū in portis opa
eius. Paulus ut dicit glo
riosissim⁹ augustinꝰ alit edu
catus utpote vir nobilis
ad chorinthios scribit. La
borā⁹ mḡt opantes ma
nibꝫ nris. Et ad colocēses.
Nocte ac die opantes. ne
quē vrm grauarem⁹. ¶
Memor fu illustris virgi
nis mātildis. que nrō tpe
obdormisse pbat. Her fi
lia regis scotie ut pbabili
ratione didicim⁹. quatuor
frēs habuit. Duce q̄ relic
ta vxore p xpō pauperim⁹
exulauit. Cū alio comite.
qui vnā hemitā duxit.
Cū archiepm. qui relicto
regimine. ordinē cisterciē
sem intrauit. Quartꝰ fu
it alexander iunior frat.
ānoꝝ sedecī. Que cū pr
rege regnare cogēt. mech
tildis soror eiꝰ virgo virgi
ti tm annoꝝ dixit frī. Alex
ander frater carissime q̄d
nūc agis? Frēs tui maio
res natu. terrā vel mūdū
deseruerūt ut celū acq̄re
rēt. regnū spreuerūt mor
tale. ut regna ppetua possi
derēt. Tibi ergo soli regnū
relictū est. p quo es celeste
gloriā et aiam pditurus.
Her moza. alexander re
solutus in fletus. heu aut
soror. et q̄d agis facere?
Paratus ego sū. quicq̄d iusse
ris adimplē. Quo audito
soror gauisa. accepit frem
mutato habitu. et ad remo
tora tm̄duxit. ubi eū et
multe vaccas. et lac ad eo
agulū adunare. et caseos
optimos facē docuit. Inde
venedūt ad gallias. ad fomi
clastrū cisterciense. ubi soror
locauit frem. p mulsorevac
carū. et pbaty tuentē in
optimis caseis faciēdis. Hic
monasterij frem conuersum
factū soror alloquit. Mul
tū inquit apud deū meritū
acquirem⁹. q̄ tram q̄ pntes
dimisim⁹. Ex in hoc specia
lissimā remunerationē ha
bebim⁹. si usq; ad temp⁹ fu
turū quo nos iunctē in celo
ad cōsolationē ppetuā vide
am⁹. ad pns nos ut nullus
nim aplius altm videat ab
iunctē sequestrem⁹. Hoc au
dito fleuit frater. grauius
istud dicēs oibꝫ q̄ amisit.
Et licz inuitus. imꝑat aio.
et a sorore totaliter sepatur.
Illa āt ad nouē miliaria
villa q̄ dicit alapion ibidē

māsura ſeceſſit. domūculam
paruā habēs quaſi aucturū
rugurūū. ſolo manuū labore
viuebat. Domū vel elemo
ſinā accipe nō voſi potāt
ner voſtari. Cū ceteris pau
pibus in augusto ſpitas col
ligē recuſabat. ꝫ extrema
cum poras q̄ vx euaſerāt
dirpientū manus mur
ſima colligebat. Vx aliq̄d
ſubſtratū mēbris habebat.
et caput iacēs equatū hu
meris. abū et potū inanim
bēs calloſis ꝯenibz capie
bat. Vor idē et m plurīs p
abz fluebat. In oculbz mul
tocies ita ſenſibz abſtracta
erat. ut ner clozū ſanctōes
adūteret. ner tonitrua au
diebat. Ner āt de fratre
ei⁹ allexandzo q̄d ꝯratus
ē ptermittā. Cū monach⁹
quida fiſtulatū ex ulcere
pectus habēt. ozareturz ad
tumulū iā defūcti. appuit
ſc̄ allexandꝛ ſole lucidioz
cōnā geſtās in manibus.
et cōna capitis inſignit⁹.
Cū ergo monachus q̄reret
q̄d cōna duplicata ſigna
ret. corona inq̄t quā geſto
manubz. cōna extitit tpal
quā p xp̄o deſeruī. Corona
vō quā geſto m capite. co
rona ē. quā cōem cū ſctis
accepi. Et ut tibi fidentius
i iſta viſione credat. ſcdm
fidē tuā ſaluus eris ab oīi
tōmodo quo timeris. Et notādū.
q⁹ incognit⁹ māſit vſq; in di
em mortis ſue. Et tūr eſt
tus obīa poris fui. ſe frem
ſcē mechtildis de alapion.
et filiū regis ſcotie reuela
uit. Fecerat āt eū in nobi
litate ſuſpectū factū q̄dā.
q̄d multū poſtea doluit eue
niſſe. Vir nobiliſſim⁹ dns
hugo de kyrmēni. aprum
īmanis magnitudis vena
tu laſſauerat. et ut nature
ē beſtie. ſtare coegerat ad
reſiſtendū. Equo āt nobil⁹
ille deſcēdēs. aptato pugi
one cū beſtia vellet īperē.
et cū ei⁹ truculētia ſormi
daret. ſc̄ allexāder q̄ vac
cas m vicino paſcebat ar
repto pugioē de manibus
ſormidātis. beſtiā audacter
īperuit et occidit. Quo vi
ſo. nobilis ille ī oſcula ſcīs
allexādri ſilico ruens. vē
mq̄t nūquā vaccarū cuſtos.
nūq; erā ruſticus. vndecūz
venedis mercuſti. Dolor
vō eius btā mechtildis. vñ
et q̄ eſſz p quoſdā milites
qui eā in ſcotia videranr.
noue annis īnotuerat añ
morte. Et tūr ſtatī a tra
fugiſſz. ñ violent retenta
ab hoibz extitiſſz. Miraclis
multis in vita claruit et
poſt morte. Et quonā ut

dignū est p scripturas et ex
pla q ponim⁹. laborātes
manibz vehemēt extuli⁹.
obicit pdictor et mīorū
scis ordibz pt. cur nō ipi
sdm idē qd apls in pdicta
cōe primus. manuū labo
rē non habēt. Et breuit
quidē p ipīs rndeo. ut eis
ut īmin⁹ pfectis defecty
ē. quo tantū aplm carnis
se mīme dubitam⁹. Verū hec
ratio nō sufficeret illis. qui
oblatrādi bonis et pfectis
viris occasiones forsitan
q̄rē non desistent. Xpūs
veritas. martheː respondenti
de octo sororis magdale
ne. rndit. Maria optimā
partē elegit. q nō auferetur
ab ea. Prius si optima ps
fuit vbū vite q̄rē. et anhe
lāti corde sitire. ergo min⁹
bona ps et mdignior mar
the. q ex sollicitudīe laboris
erga plurima turbabat.
Ecce et alia pbatio. Primo
a calūpniatoribz quero.
Qs labor ḡuior et dig
nior dici pt. corpalis aut
spūalis? Nō est q̄ ābigat
quin spūalis. Eterni fruc
tuosior. et dignior. ideo Xps
suis de spūali. nō de corpa
li labore dixit. Operamini
nō cibū qui pereat. sz qui
pmanz in vitā eternā. La
bor ergo cor. quibz laqos
clusionis īcertitis. labor est
studij. labor ocij. labor p
meditationis. labor sollicitu
dis. ne indiscussū qd et in
ordinatū pferant. labor
tūorū labor pdictorū. Ca
libz haut dubiū ē. qui spūs
bonor frm in ordine mysti
ter attendant. Omittā reli
qua. q sdm exptos ḡuissa
vident. Qd dictū de labore
ocij et confessionibz audiendis
in quo spurcicias prorū.
tolerare cogunt. ut p au
res ad cor trīsitiā faciāt.
et spiritū corripiaz totaliter
defatigēt. et in medijs īcen
dijs positi p angustia qd
faciāt quo se vtant ufno
rāt? Qs enī sdm beatū.
tā opposite felicitatis ē. ut
nō cū status sui ḡlitate vix
etur? Credo multos ee et
fuisse in ordīe. qui potius
p tēpus sustinuissēt flam
mas incendij corpales. sp
huiꝰ spūalis incendij ängus
tias sperituliss̄et. Potēs est
tñ deus īseruis suis flam
mas ignium mitigare. ut e
os nō tangat incendiū si
cut pueros īfor
nace. et fuit medium eor qī
vētū roris flātem. Vere ē
aūt consolatio bonor frm.
ut si ad modicū eos in con
fessionibz audiendis eos o
porteat contristari. Mulier

enī cū pāit tristiaā habet. Gaudēt tamē in spe. qa p penitēciā natus ē homo in mūdū. Videntes enī q̄ prodigi filij a regione lōginqua ad pīm patrē redeūt. videntes nichilominꝰ eos in osculo recipi. p̄mā stolā īnocē ac̄ pferri. eos anulo fidei q̄ p dilāc̄onē opat̄ gloriosiꝰ adornari. calciari exēplis p̄m. et in ōibz totā angelorꝝ et scōrꝝ familiā. tanto tripudiosius q̄nto eorꝝ multitudīe nūo sūus gratulari. Neq; enī credo sub celo in corde boni frīs maius posse gaudiū genāri. q̄ q̄ videat p penitētem gratiā et suā exhortatiōnē ꝛuerti ad penitenciā p̄cores. et sua lugere crīmina ꝛfitendo et satisfac̄e corde p̄mpto. Et de hijs vidi plures. q̄ p nimio gaudio lac̄mas dulcissimas ediderūt. Ni q̄s aūt dixit. offica ordīs que p̄misi. cū multo multōc̄ grauamīe spūs. et corpis attenuatiōe nō fieri. a mentē dico vl' ordinu detrahentē. Hīc venīā ad labōes qui sūt in ordīe corpales. si p laborib; nō reperīt que dicta sūt detrītores. Nūq̄d vides. i p̄dicatorꝝ ordīe fratres. q̄ et si studijs strenuus et vigilijs macerati. nō habentes in zona es. p luto sa et lubrica pedibz q̄ dīctes. terras p̄dicatōibz curruire. p̄paratu fr̄egit̄ hospitia. cibos duros et crudos. et sup oīa multitudinē hoīm sustinē. Patrux enī alia q̄ ea quibz utunt̄ et hospites. frogalitis maxīe grauē est. q̄d mīme ē de aliis religiosis. qui eā carnibz nō utūt̄. qui hospitibz suis p̄nt̄ data refundē. et de suo emē q̄d nō habent. Hinc q̄dā memorabile q̄d dīcit nō tacebo. Vallis ducis in brabātia monasteriū ē. q̄d nobil' dux henrici brabātie. margarete sue filie sub cisterciēsi ordine ꝛstruxit. Huiꝰ p̄mā abbatissam vidimꝰ nobilissimā. aleydem. q̄ natūli ingenio. virtute et virtutū clara fuit. Ad visitandū aūt monasteriū abbas wilhelmꝰ ꝛylariēsis postea clarevallēsis. sc̄dm ordinē venit. Tento templo a quibusdā actrisata ē abbatissa aleidis. q̄ fr̄ibz p̄dicatorib; et mīoribz vinum daret et pisces. timitas ad pausandū lotus et mūdas credēt. et lotura eorꝝ pedibz ꝛstaret. et hec oīa nō fuerēt monachis siu ordīs cū veniēt. Illa ergo q̄sita et obtenta licēcia vendendi. dixit. Ut actrisant ita est. Ex q̄d hec racionis habeāt

Ex.m

audietis. Fribus quidē pdi
catoribz et mūoribz vinū
et pisces qnqz cū possū ⁊ afe
ro. qa vnde emāt habe nō
pnt. Vestris āt monachis
idipm nō facio, qz egredi
entibz ut ⁊ fido et sao dat
pcūa vnde possint emē
et habe. Fribz egredientibz
pedes. et lubricatis ī sreno
ꝛcedo vestes mūdas et tu
nicas. ut nocte possint qes
cē. Monachi āt vī equi
tres vadūt. et ī mantris
suis tūicas et vestes por
tāt. quas cū voluerīt po
terīt ⁊ mutare. Lotura pe
dibz fratrū facio pcurari.
quia sudoribz sordēt ⁊ lu
to. Monachis āt vīs idē
nō facio. quia equis alto
ribz insidētes. ab īmūdicijs
talibz poterūt cōseruari.
Hec ut audiuit venabilis
abbas. cū monachis suis.
in risū senussimū resoluū
tur. ī muliere mentē nobi
lē et sapiam ⁊ mendātes.
Igit quales defert ⁊ fribus
in sūma nātate ⁊ tigerīt.
frequent audiui. Quid
aūt et m cōperire volēti cū
fribus ⁊ tigerit in tra na
tiuitatis mee. simplicit e
narrabo. Veni pedes in
villā ignotā michi. in lon
go itinē fatigatus. in tātū
ut p debilitate nimia. cor
de me defice mox putarem.
Ingressi fres domū pbiteri.
ner salē frustū panis niger
rimi. quo fāulig vescebat. po
terāt obtinē. Inde digressi la
te p villā. nichil prorsus. n
ī fine ville a quadā paupa
la fragmen panis furtiuei
habuerūt. domū satis mag
nā. ymo multa maxima
donatiuā. Hesedim⁹ ergo
sub duo. panē comedimus.
et licet palearz aristē ⁊ erāt
in pane palatū comederū
stimularēt. nūqd tn ī vita
mea sum tā suauī delica
tū edulio delectat. Cōsi de
rauī ergo ner sine graui do
lore cordis qd illi bti viri
in multis locis et ī multis
articulis gnūoribz sustinebāt.
q hoc vno die nō poterā
sustinē. Tacea ergo de tali
bus. q illis frequent occur
rūt. Vnū ⁊ sideret ab oībz
qd subūgo. In clericis nrīs
triplex mod⁹ vuiēdi distī
guit. Clerici seculares la
borāt in studio. Canonici
seculares vel regulares. ho
ris canēdis īmigilāt. Mo
nachi vo et alij religiosi. ī
strictoribz regularibz dili
gent insudāt. Et in hijs oī
bus. suo mō vuiēdi singuli
sūt ⁊tenti. Fres āt pdicto
res vl' mioꝛes put ordo e
oꝛ instituit. simil' et semel

hos tres uiuēdi modos si
mul seruare uident. ¶ Tru
dēt cū clicis. cū canonicis
horis canēdis ītigilant
¶ cū monachis uō et aliis
religiosis in ieiūnijs suis
actusacōēs. uapulacōēs.
ieiunijs. et p̄ magna p̄te
silētiū. ac cotidianas fere
ac geniales post epletoriū
disciplinas. p̄ter illa q̄ in
sēsus fuit. ut ad nudū q̄
in p̄dicatoribꝫ funiculꝰ sup
lūbos. uestros in itinē pedes
tri lanea. multis sudoribus
ī sassuia. sine ullis possessi
onibꝫ et p̄petatibꝫ uiuē ele
gerūt. ¶ Q̄lis et q̄nta labor
fribꝫ mīoribꝫ instat. ut suū
cotidie q̄rāt panē. ¶ Fribus
uō p̄dicatoribꝫ gr̄ialit oībꝫ
post augustū. ut p̄ residuū
tpis necessariū panē habe
ant: quo minꝰ studiū eoꝝ
impediat aut cesset. ¶ O sta
tissimi uiri. nō uos pudeat
panē petē. cū xp̄s dns a sa
maritana mulierē aquam
petierit ad bibendū. ¶ Non
ueream dici ul' ee mēdici.
q̄m btōs pauper xp̄s uitaꝰ
hos asseruit. ¶ Testant hec
scripture noui ac ueteris testa
menti. ¶ Hāc et oēs fere plī
in scripturis suis ꝛmēdabilē
relīquūt. ¶ Et īpsue seneca.
qui pauli doctoris gentiū
multis epistolis ꝛmendat.

lit enī ide illustris uir. ¶ Ni
chil magnū in rebꝫ hūanis.
nisi aīmꝰ magna despiciens
¶ nopie parua desuī. auari
cie oīa. ¶ Quietissime uiueret
hoīes si duo uba tollerent.
meū et tuū. ¶ Plane ergo est
felicissimꝰ cū felicitate opus
nō est. ¶ Potentissimꝰ. qui habet
in p̄tate sepm. ¶ Auaricia e
pauptate ītulit. et multa
ocupiscēdo p̄didit oīa. ¶ Sine
hoste patit hostilia. et classis
causas. ¶ Si alia deficiūt ni
mia felicitas sibi īuenit. ¶ Ac
quid longa etas multis la
bozibꝫ multa demū diligē
tia strauit. id unꝰ dies sp̄git
et dissipat. ¶ Est aliud imbe
cillitatis nre solaciū. rerū
q̄ nrāz. si tā cito repara
rent ēcta q̄ fluxiūt. ¶ Sed
nūc incremēta lente exeūt.
et festinat in dāpnū. ¶ Pecu
nia exquo in honore ee ce
pit. uirtus rerū honoꝝ ce
dit. ¶ An diues q̄s sit ōnes
q̄rimꝰ. nemo an bonꝰ. ¶ Big
tāti quilibet q̄ntū habuit
fiut. ¶ Nulla auaricia sine
pena e. q̄nus sit satis ip
sa penarū. ¶ Maiore tozmē
to pecūia possidet. q̄ q̄rit.
¶ Necesse e ergo pauio as
sueſcē. ¶ Nō puto pauperem
ee. cui q̄ntulūcūq̄ sup est
satis e. ¶ Et quidē certus e
q̄ qui mlta possidet. ¶ Cui

A Honesta res est leta pauꝑ
tas. ¶ Dia hīt. q̄ nichil acupiet.

cū pauptate bm̄ cōuenit. di
ues ē. Ille btissim⁹ et secur⁹
sui possessor erit. q̄ erasti
nū sine sollicitudīe exp
bi res exigue sūt. nō sint
tū angustie. nec tua defleas
nec aliena mireris. Cicq̄d
eū vult nemo habē pt.
Illud tantū potest nolle.
qd nō habet. Nichil habes
pure n̄ te. Nichil graue qd
lauter extrinas. Pauptas
nulli malū ē. nisi repugnā
ti. Cur bonū te ee iudica.
cū tibi solū vtutis gaudi
ū omē nascet. Cur te ha
bebis tuū. cū intelliges t̄
felicissiōs esse felices. Irri
taue at est calamitate. cū
te felicē vocaueris. Aut
ista bona nō sūt que vocā
tur. aut homo felicior deo
ē. Denīquē que pata no
bis sūt. nō habet in usu de
us. Ergo aut incredibile bo
nū deo deesse. aut hoc ip
sū argumētū est bona nō
ee que deo desūt. Si vis sa
pe q̄ nichil in pauptate ma
li ē. cōpara te se pauper
et diuitū vultus. Sepius
paup et fidelius ridet ho
rū qui felices vocant hila
rius ficta ē. aut grauis
aut suppata tristicia. Eo q̄
dē grauior. quia vtiq̄ nō
furet palā miseros ee.
Dim istor psonata feli
citas ē. Contēpnes illos.
si vē te reperis. Nichil lo
cupletius eo. cui qd donet
fortuna nō inuenit. Sed
cui sua nō vident ēplissi
ma. licet toti⁹ mundi dns
sit. miser est. Nemo ali⁹
est deo dignus. n̄ qui opes
cōtēpserit. Quare posessi
onem secularibz nō mēdi
co. sed effice volo ut eas in
trepide possideant. Hedi
gē ad pua. ex q̄bz tamē nō
possis. Nudū latro dimit
tit. egnā in obsessa via pau
peri pax ē. Is maxīe dnet
qui mīme diuitijs ādiget.
Breuissima ad diuitias
via ē p̄ceptū diuitiarū.
Nā contēpnē alijs pt̄ o
nia. habē oīa nemo potest
Multis ad philosophandū
obstitere diuitie. pauptas
expedita ē. Et ideo p̄dica
tor ordo nō desipuit. elisse
do pauptatē. Ista nō ofide
rat qui. destituit hoc rea
sua. ut faciāt ēplioza. Ac
cumulāt copias. ut dicāt
sibi. Eare reposita habes mul
ta bona in ānos plurimos.
Comede. bibe. rege. Cauc
ait ne dicat eis sicut et illi.
Stulte hac nocte repetet
aīa tua a te. Hec at que
parasti cuius erūt? Et vide
at cū dauid. partes vulpi
um erūt. Ex quor vulpiū?

Pars vermiū corpꝭ. ꝑs de
moniū aiā. ꝑs filioꝝ uxo
ris vl' ꝑncipis diuine quas
reliqt. Et hij tres sibi tam
modę diuiserūt. ut neut
eoꝝ ꝓtem suā ꝑ cetis re
siduis ꝛmutaret. Quibꝰ
testis sit xp̄s. qp in ōibz hꝰ
gloriā doctoꝝ duoꝝ ordi
niū non ꝙsiui. ē qui ꝙrat
et iudicet. Dz rndę detrac
toribz sit ꝓpriꝰ. q religi
ones has nouas simplici
ales iudicāt. et ꝯanes firm
discussꝭ nouas. et ut utar
eoꝝ vbo. ꝓfugos frēs
vocāt. Eya frēs non vos pu
deat cū paulo doctore gen
tiū. dia vel ēe ꝓfugos.
q ab hyspania usqz ad hy
liricū repleuit euāgeliū
xp̄i. Decet illi in claustris
domi. et utinā cū maria.
vos cū paulo ꝛcnitas obe
dientiā adiplentes Et spe
ro qp si in mūdo ꝑssuēā ha
betis in xp̄o tamē pacem.
habebitis. tāta forsitan.
vl' maiorē qꝑ illi qui in lo
co ꝙctis mmutāt. et sibi
met ꝯuicē discordias suscitāt
vel ꝑlatis. Qꝝ si a discordi
is ut forte dicēt fuerūt ali
eni. sedeāt vestiti ꝑplicibz.
gaudeāt pace sua. ꝓmittāt
frēs ut dicūt ꝓfugos ī
semicrucijs pannosos ꝛcu
re ꝓmundū. cūas viuifi
care xp̄i morte redēptas.
de faucibz demonū extra
hētes. quas illi ī pace sua
et leui cura dissimulāt ad
inferos descrēdē. O si vē re
ligiosi et vē xp̄i amatores
ēēnt. qui talibz detrhūt. nu
dicāt et despiciūt. quos si
sinceris oculis inspiceret.
qꝑ leto vultu frībz ꝛgnude
rent. qui rethendis. libertā
dis et soluendis cūabz in
sistūt. qs xp̄s tanto digniꝰ
ꝓcio sui sanguis ꝛpbauit.
ut respectiue pupenderē.
q̄ꝛdꝙ ꝑ redēptiōē eoꝝ fuę
potuisset. Quę hoc qda
cisterciēsis ordis monachꝰ
vite tā sancte. visionē mira
bilē vidit. ut ei nō crede fla
gitiosissimū putaret. et ipsū.
Rapty eū in spū. patronā
xp̄i ꝙ cisterciēsis ordis vidit
xp̄m ihesu benignissimā ge
nitrem. Cui beata virgo.
Ut sincē inquit diligas. et
p eis mitteris oꝛes. tue cā
tati meos frēs filios vero
mēdo. Cū ille letus ānue
ret frēs ordinis sui hoꝰ cō
fidēs. btā virgo mḡt. Ha
beo et alios frēs. quos me
o patrocinio fouēdos et cus
todiendos ꝛplector. Et hec
dicens. reuelato pallio. fra
tres ordis ꝓdicatoꝝ sub eo
ꝓtutatos ostēdit. et adiec.
Hij sūt mḡr. q̄ specialiter

insistūt negocio. ne dilā filij
mei sanguis īutilit' sit effu
sus. Simulit' cū quedā in
saxonia. ut nobis fr̄ walthe
rus de treueri ordis p̄dica
torū retulit. frequētissime opti
onis reclusa p̄dicatorū no
mīe excitata. vidē frēs in
tīcio ordis vehemēcius af
fectasset. et tandē duos iu
uenes frēs data occasiōe
vidisset. attonita mentis
acie dixit ad dnm. Ad t
dnē. q̄ p̄dicatio vbi tui p
tam tīmultuosos et īpitos
hoīes usurpat. Cui mox
ad hec verba bt̄a xp̄i ma
ter appār̄es. velato pal
lio ut pius dicitū t. ei frēs
ordis ondit. dicēs. Ne des
picias quoscūq; tales. Ego
sū que vestio eos et p̄tego
et eorū vias dirigo in viā
pacis. Ecce vide lector q̄ ve
racissīe hec dixit veritā
tis mater. Vidim⁹ maxīe
i tūnio ordis p̄dicatorū. vi
dem⁹ et nūc iuuenes ēgr
ptos. delicatos retent' a
seculo venētes. ēcluse tra
sociis. obstinatos. int' p̄uisos
nō electos. int' noxētes in
nocentes. simplices sicut
colūbas. int' astutissime
maligūātes. prudēter tñ
sicut serpētes in sīu custo
dia ābulantes. Cūs non
miret' ut olim et magis
nūr istos pueros i medio
flammarū estuātis ignibz nō
exuri. q̄n aliorū a turbis se
cularibz restrictissīorū ordi
nū religiosi sine maximis
periculis. ut frequētissīe heu
vidim⁹ et audiuim⁹ vix e
uadit'. Aiunt' illi in labo
ribz et diuīsis negocijs dist̄
hūtur. et tñ infracti p̄sistūt.
Isti vo vacūt saluti mentis
et corp̄is. et vacillāt'. Et
hec cui īputāda sūt. Nōne
vtiq;. Maxime. Dz mīr xp̄i.
Si qui vo caditū quia sp̄s et
caro sūt. non colūpne reli q̄
maria est. fr̄ baculo arūdi
neo confracto eripti desides
initiunt. Et ut hec sub exē
plo pateāt. miraculū eius
dentissīm apponam. Vi
dim⁹ frem in ordie p̄dica
torū de domo bruxellensi flā
drie ravenū vl' rapyguerri
noie. iuuenē sagacē īgenio.
et secularibz litis īstitutū
hic studium ut ordinē īgres
sus est acrit' studio theolo
gie cepit īsistē. Dz cū nū
dū illūīata mens. nec oīo
nibz ꝓpata stupēt ad lu
men. et mīn⁹ capax ālm⁹
vēto incōstātie fluctuaret.
cepit cogitare velle dis cu
tē. q̄ sectarū. videlicet gēti
liū. xp̄ianorū. pocioi ven
tatis culmine fulgeret. Videb̄
quidē q̄ int' gentiles et

philozophos q̄ naturali ꝺ̄na
one regebant. videbat. ⁊ u
dos legē a deo ātiq̄tus ac
cepisse. videbat et xp̄ianos
euāgelicis obseruatiōibus
gloziam. ¶ Dz quid m hijs
retinus eēt tenēdū. segnu
us fluctuabat. ¶ Cōuenit
ergo iudeos. disc̄issionē
legis ꝓposuit. ¶ Dz cū frēs or
dinis vidissēt ex freq̄ti col
lacione hoiem fluctuare.
arrendū eū a talibz cēsue
runt. ¶ Ut q̄m aūtatꝰ ignis a
chor assurgit i flāmas. iu
uenis in tantū dyabolo sti
mulāte q̄rauatꝰ ē. ut medi
a nocte fugā oīmodā antēp
taret. ¶ Statim ergo ut ad ex
itū portexerunt obuia illi
fuit maris stella vgo ma
ria. ad portū salutis deuiū
reductura. ¶ Cui dixit. ¶ Fluctu
asti a via deuius. ⁊ vitatē m
fide filij mei te dubitas iue
nisse. ¶ Nouis certissimē. q̄ sci
ret p orbē gentilitas diuer
sis errorib. ¶ Videri nichil so
lidi tenēt. diuīsas ūbras se
quūt. nequicie tenebris ob
fuscata. ¶ Euāgeliū vō noue
rē. p hoc vīutē habē pro
bat. q̄ caritate. humilitate. et
castitate refulget. q̄ tria i
ordie quē intrasti. purga
to mentis oculo p̄spicari
ue videbis. ¶ Ego āt sū mr
xp̄i patrona ordis tui. q̄
nō passa sū solita pietate
tua cassā medelē deapi vel
perire. ¶ Her dictis gloriosa
vgo disparuit. et iuuenem
cōfortatū ac firmatū in fide
in magna cordis iocunditā
te reliquit. ¶ Hic idē in ordi
ne tantū p̄fecit. ut lector in
ordine fieret. et cōsumatus
i breui ad portoria trānsiret.
¶ Vē ergo digne et iuste a
frībus p̄dicatorib parisius
ē sanxitū. ut post expletō
ium oī die cū p̄cessione et so
lēpnitate cereor. salue re
gina mīsēdie. flexis flexis i
inuio genubz in laudē et
gloriā gloriosissimē vginis
decantet. ¶ Caueat ergo ma
ledici et ipij detractores. ne
cont patrocinium matris xp̄i
ei filios īserent. et cū pat.ꝰ
cinantis et defendēs m
curvāt. ¶ Quidā nrō tpe
papa. cui nomē ꝑ reue
rentiā sc̄e sedis silentio p̄ti
simꝰ. cū sicut ab illis ꝺubi
tant acceperimꝰ. qui vome m
aura tūc fuerūt. literas de
disc̄ cont p̄uilegia a sēpo
et suoz p̄decessoz q̄rtoz a
plicoz obtenta. duoz ordi
nū. quoz vnū p zachariā
p̄phetā. ꝺditoz ab etno voca
uit decorē. p̄dicatoz scīliret.
alterū vō funiculū. q̄ luci
dissimē intelligus et mīores.
eadē die paralisi p̄cussus

Ex.m

obmutuit. ner ūq̄ postea m
ualuit aut surrexit. Lutas
vō datas. brūs allexander
papa cōsilio frm cardinali
ū solepnit reuocauit. Et
vide q̄ felix fuit illa ecclie
reuocatio lrārū. Vro status
eni reteptuq̄ a fide dignus.
q̄ sup̄pressū suū machinato
p dictas lras habuissz. potē
tissimi reges orbis. ut audi
ere postea papale mādatū
cōuiuarēto dixerūt. sibi p
latoz et dictoz scl'arū pos
sessiones et redditus usur
passe. si dictos ordies du
os aplicus destruxissz. Dix
erūt eni predicatores et
minores p exemplū et doc
trinā in salutē maximā a
deo datos ee hoibz. et hoc
manifestū e toti mūdo. Ar
les aūt illi essēt p quos il
lorū destructio parabatur.
ner deū ner scōs latet. ner
ipos mhabitātes orbē. q̄bz
eoz vita nota est et pba
ta. Huj crudelissimi e
dicti q̄tuoz mgri papie
fuerūt parisius tfingabi
les mtentores. qui simpli
citatē scolarū pisius cōt
dictos fres feraliter detauerūt
m tantū. ut i se pissim⁹ ac
deuotissim⁹ ludouicus rex
francoz. nerno et fatet
ur pius comes petrauie al
fonsus. ann̄q ipe rex a tnr

marmis ptibz reduret i tnl
lia. murū mgr se p frībus
posuisset. abdicatos frēs
rebz et rozpibz exminasset.
Hinc cū nichil aliud posset.
lras mfamatorias plenas
mendaciis cont fres p diu
sa loca et regna miserūt.
¶ Post has et libz ne fin
dissimū apilauerūt. qui sic
incipit. ecce videtes clama
būt foris. titulū habes de
piculo nouissiorū tpm. In
quo libro spū nequicie et
vesano dictos ordies elide
et destruere nitebant. Qui
liber qualit citatis et vo
catis ad curiā et pntiam
sūmi pōtifis dictis ma
gistris. dapnat⁹ sit et com
bustus. non solū in ppa ci
uia. ſ et pisius coram vniu
sitatis multitudie copiosa.
scire potit qui collationes
et disputaciones legerit. p
capue cont magistros q̄tu
or in capite aduersarios.
disputaciones quoz dñi
hugonis pbiti cardinalis.
fris ordis pdicatoz. dñi ivy
cardi. et dñi tyuoletani. et
aliorū cardinaliū pluriorū.
nerno allegaciones venera
bil' pris fratris humberti.
mgri ordis pdicatoz. ſ et
ministri ordis fm minoz.
et max. mgri alberti fris
ordis predicatoz. ad hoc

ſpeciali a dño papa vocati. et aliox platox atq; magno rũ virox disputationes plures et magnas. habitas a magne coꝛã multis. et in pfis inuenire potit veꝛũ gestaꝛũ enucleatissimã vitatẽ. Quapꝛ ia dicti mgri frem adiutarij. dignitatibz et bñficijs ꝯibus sunt priati. donec inuenerũt mãdatũ dñi papę. et reuocare patuisus et in alijs ciuitatibz et locis vbicunde pdicatoꝛis eoꝛ. ſcripta dicta ꝛra dictoꝛ frem ordines ꝛplicite vl' explicite euomuissent. Et notandũ. q; anteq; pfatus mgr albertus frat' ordis pdicatoꝛ curiã romanã intrauit. dictus mgr wilhelmꝰ cũ suis pluribz miromodo clerũ vocauit. et manu necauit et plũ ꝛ pte sue pfidiatis puerterat et seduxerat multos vbis. Dz post pfatas disputationes cũ ad petitionẽ dñi pape et ꝯm cardinaliũ. ipe mgr albertus euãgeliũ iohannis totaliter. et epistolas canonicas mane et mane dicto modo sing oẽm hoꝛam exponendo legisset. cũ tanto fauoꝛe ꝯm. negotiũ frem pdicatoꝛ. negotiũ et miꝛaculũ. ꝛminatũ est et ꝛclusũ. ut oẽs timiditatis obstupescerent et horrerent. et vitatis fautoꝛes

ſuma pace ꝛgrederet et regrederet. Ad at sup hoc quida sco viro duobz anis anteq; discreptano fieret ꝯsum sit indubitabiliter referam. Bene erat quida ꝓpositus ordis regularis de bauaria vir scs et bonꝰ ad curiã romanã. ꝓ negocijs q habebat. Una ergo dieꝝ in ecclia scã petꝛi rome oraꝝ ad extasim mentis raptus ẽ. et vidit ipam ecclesiã plenã serpẽtibz. ꝛribili sibilo non tantũ ipã. veruꝝ etiã tota roma replebat. Mox mora. eode sco viro sibilo serpentũ exterrito. vidit virũ in habitu ordinis pdicatoꝛ intrãtẽ ecclesiã. Quẽ cũ stupet incognitũ. dictũ est ei ꝛ viso diuino. q; albertꝰ noie vocaret. Hunc ergo dicti serpentes sibilis ꝛportunis agressi. uolue bãt se pedibz eiꝰ et pectoꝛi. brachijs quoq; ac totius coꝛis mẽbris. De quoꝝ medio se virilit et violenter extrahentes ascendit extra dra. in q° factũ euangeliũ diebz solẽpnibz legi consueuerat. et legit in ea euãgeliũ scdm iohannem. usq; ad locũ ubi dr. et vbũ caro factũ est. et habitauit ꝛ nobis. statimq; serpentũ sibilus ꝙquieuit. Serpentes fugati sũt. et pax rẽdita ẽ omnibus. Nec igit q̃d

signaret nimirū vir sanctus
ignorās. in terrā suā reuersꝰ
est: et sororī sue caudā serpentis
reclusse qđ sibi tome reuela
tū fuit indicauit. Cui illa
vehemēter exultās. Ecce in
quit audiui. q̄ ille albertus
qui tibi ī visione forte mo
tratꝰ ē. nup̄ comitū de orthe
ainum ꝑpe terrā istā locuturꝰ
uus aduenit. Et ꝑpositus nō
modice grauatus in vbo. va
dā mag̃r et videbo quis sit.
Spero enī q̄ adhuc faciem
eiꝰ ex dicta tibi visione cog
noscā. Et hec dicēs ꝑcepit
vidē virū. Et ex certissimis
signis stature. faciei colorꝭ
et parue macule quā habe
bat sub palpebra ꝛioiem re
cognouit. Mirare lector. ob
stupescre miraculū. Qđ eo
euidentius qđ vidisti? Nec
in vbo distat visio diu ātē
p̄cognita a re facta. postmo
dū subsecuta. Indicauit ergo
vir beatus dicto magr̄o alber
to modū q̄e viderat visio
nis. ꝑ neuter qđ hoc signifi
care posset agnouit. Addidit
āt postea ut facta dissenti
one int̄ vnitatē cleri pa
risius. et frēs ordīs p̄dica
tor atq̄ mīorū. ciuitis ptib
corā papa. ipe aplicus ma
gistrū mandaret albertū.
anteq̄ iter vellet arripere.
expiri forsitan p̄ eto volens
p̄sate visiois effectū. Nec
nū fefellit ut dictū vl' dign
nū. enigmatice reuelatois
vitas ꝓphetalis. Ymo sdm
ostense rei ordinē oīa atq̄e
uit. Gratia āt dei. vnus
ex q̄tuor dictis magistris.
scilicz xp̄ianus belnacēsis.
infirmatꝰ. et amarissimo
corde afflictus. recognouit
nichil se et xplices suos ab
dictos ordiēs habuisse. nisi
q̄ illis equari sctā nō valent:
et p hoc eos pluipendit au
ditores. Et addidit Qm̄ aut
nichil habeo qđ vobis p in
uria grauī illatā refundā.
in signū tamē q̄ ex corde
peniteo. corpus meū apud
vos frēs ꝑdicatores tradēdū se
plurie eligo. Audiit et mgr
laurēcius anglicus. post
grauissimā ꝑsecutionē fir̄m.
datis librorꝝ suorꝝ copijs frī
bus predicatoribꝫ parisius.
moriturus apud eos mire pe
nitēs delatꝰ ē et sepultus.
Hoc idē de alijs pluribus
qui ordinē ꝑsecuti sūt. Ad
git nutu dei. Et vide lēctor
q̄ amarā et q̄ execrāda ab
frēs ꝑdicatores ꝓmo. et post
ea ⁊tra frēs mīores simul
p vnitatē etiam discordia
suscitata ē, quia cordibꝫ nō
tantū clericorꝝ secularīū et
laycorꝝ. verū etiā oīmodis
quorūcūq̄ religiosorꝝ. tā

dirū scandalū est impssū. ut
nullis racōibz. nullis auctō
ritatibz sēōz flecti posset: do
ner p dnm papā et totam
curiā romanā flectent. Et
in hac tēne ptinaci et gē
nēali stultitia. qs nō videat
maximū xpi ecclie periculū
iminē? Unde homo supme
opinionis in brabātia. p ex
cessū mentis qđ vniūsalē
ecclesiā sub velo collectam
vidit: et cū ordibus vniūsis. pdicatorū ordinē in sin
gulis psonis vibratissimus
radijs chorruscare. Hec mo
ra vidit toti mūdo caligīnē
tetrīmā supfundi. itā ut
vix toto orbe aliqđ lūminis
videtur. Hec ut vidit. gemu
sime ingemuit. dz paulatī
tenebris dissipatis. lux pī
stina reddita ē vniūsis. Vi
dit quoq; et i illa collecta
genialissima psonarū eccle
siasticarū. maxīe aūctis vi
rtū veluti speculi gloria. e
uidēcius pminē. Cuīus stu
pens qretz qs hic eēt. cūsū
ēei. Paulus iste apls pri
mus doctor ecclie ē. q̄ mlta
passiōe aquirit a tpibz
suis nūq̄ sanctā vniūsalem
ecclīam tam grui periculo fluc
tuasse. Et vide lōz euiden
tia veritatis. Di enī tā per
fectis tam discretis atq; ut
rentissimis viris. ut nec
studē. nec regē. nec pdicare
vl' afessiones audire possent
ora obstructa fuissēt. et hoc
solis secularibz clicis facē li
cuisse. quoz pmaxīa ps pri
pue in sacerdotibz parochialibz
vita et scīa min' vdonea ad
pbat. qnta tactura fiet aīaz
qs auctor et pceps saluti
nre ihesus suo sanguīe pro
so redemit: O q̄ pauci sut
ex hijs q̄ nō gpzie sola que
rūt q̄ sua sūt. et i nūmis
que ihū xpī. mallēt potius
amissas sibi aīas sanctas p
totū annū in mortalibus
dissimulāe pcīis. q̄ equū
sūū clauo pedis lesum v
no die vl' duobz negligere
claudicāte. Summa aūt i supdictis mgīis et secularibz
clicis tūndie causa fuit. q̄
fres. parisius plures. et ppe
oēs littatiores in scolis au
ditores habebāt. et in regi
mine pemīnebāt. Videbāt
enī q̄ magīstī seculares si
cut viri diuinaz dormierūt
sōpnū suū. ducebātq; in
bonis dies suos. Et cū de
vespe multiplicitate fera
lor obtinerent et potiū. et
postea vigilare nō possent.
neq; studē. et p hoc nichil
tuenire in manibz qđ pro
ferret. sequēti mane. solep
nē die astituebāt audito
ribz in adensis. et sic p iēp

tns vanationes dia qua ſua
inuit expendē ſe dolebāt. op
tato ſtudio p̄uabant. ¶ Mauo
re enī rospis ſartina ut ſene
ca dicit. aīm̄ elidit et nim̄
ngtus ē. Deinde copia cibo
rū. ſubtilitas ip̄edit. ¶ Nutū
eſt enī aliq̄ fortit dicī. ab
hoīe mollitie p̄feſſo. ¶ Frēs aū
p̄dicatores ſiue minores ſi
cut uiri pauperes ī magna
ſobrietate referti uigilare
poterāt et ſtudē. et p̄ ꝫſeq̄s
uenire q̄ auditoribz digna
eſſent. ¶ Stud in ſūmo otioſio
fiut. q̄ in mgtris ſecularibz
ſēm vulgare puerbiū. cal
cius pedē preſſerit. Calibz
ſenem cuidē ī clamat. et
iudoz excludēs uerū dic.
Frens nō culpes. ſs̄ mutare
nō potes. Sz q̄nta felicū ho
minū bona. tanto maioz
iudoz tſtitia. Et ideo ſēm
eundē dicat. Utinā iudo
rū oculi m oībus eēnt ci
uitatibz ut oīm felicitatibz
verarent. ¶ Illo in tpe cū
venerabili philippo priore
p̄dicatoz misso ab excellē
tiſſiō romanoz rege wil
helmo ad alfonſū comitē
pictauie fr̄em regis fran
cie et p̄curatorē regni. p
negocio pacis imperij. au
diuim̄ a dño alberto aplice
ſedis legato in gallias ꝺſti
tuto. q̄ dicti mgri ex pte
vniuſitatis. et frēs p̄dicatores
qui tūc ſoli ī orētiſſime ver
abant. datis ſup hoc lis in
ipm finalit̄ uenerūt. ut o
nes q̄relas mt ipos p̄prio
arbitio t̄minaret. Quereꝫ
ergo legatus a mgtris. q̄d
illud eēt q̄d magis m̄ calūp
niā ꝺtaret. reſpondērunt.
Qz frēs predicatores duas
ſcolas haberēt. et duos ma
gistros ī theologia refetes.
optime āt pacē fieri ſi una
ſcola vellēt ee ꝺtenti. ⁊ u
niuſitatis mādata ſerua
rēt. Legatus āt. q̄ſiuit a
frībus ſi hoc vellēt. Et ī
tūt frēs. una libent ſcola
ſe ee ꝺtentos. et vniuſita
tis mādata ſe velle ſerua
re. dū tamē illa eis p̄ſe
darent expreſſa. Et ī hoc
prudēntiſſice p̄ſuerūt. dic
ēnt poſtea p̄ eos q̄ m ꝺſilio
fuerāt mgroz frīb dictū
eſt. ſi ſimplit ſine expſſi
one p̄miſiſſēt frēs vniuer
ſitatis mandata ſeruare.
in mādatis poſtmodū ab
vniuſitate daret. ut et fra
tres oīmode a regimīe the
ologie et lōnibz ceſſarēt.
Legatus ergo nichil talū
ſuſpicato grauiſus ē. finēq̄
ſperās ꝺtentiois hoc habē
mandauit mgrōs. et ob
tulit ex pte fratz. q̄ una
ſcola vellent ee ꝺtenti. et

vniuſitatis mandata in ſcripto redacta ſeruare. Cuius magiſtri malicie ſue ꝓpoſitū nō habētes. turbulentiſſime vixerūt. Quid nobis inq̄unt pdeſſet vna ſcola ee ꝫ tētos. dū cupio parietē medio mt̄ duas ſcolas. tot ſi cut ante habent minuā cauſitate ābitus auditoꝝ? Et mox legatus ad ꝺoū natiōnē cōmotus ſtuteret. ut video mag̃t. trī ꝓpoſiti aut voluntatis nō eſt. ut qs frater rector ſit. et vna ſalt̄ ſcola gaudeat vl' duabꝫ. Dum hoc qd fres faciāt videbimus. Ner credo qꝺ romana curia obtēto p multos anos duarū ſcolarū magiſterio. ꝑuare eos debeat ure ſuo. Dicut audiuim9. ita et vidim9. Nā dns tūc papa qꝺqm grauiſſimꝰ fribꝫ fuit ut ſupꝝ poſuim9. tamē ut in hoc iuſtus iudex. iuſtitiā fribus denegare non potuit. et p eis iuris ſentēciā tulit. nec hoc ſemel et iterū. ymo et tcio. Tanq̄ ſp p nūcios vniuſitatis appellatiōē expulſus. Et notādū qꝺ ꝓcultari quidē et tbulāt iuſtoꝝ vita et vitas pt ad tps. ꝫ extinctui nūqꝺ. Calcari āt diſpēſatiue et ſuppeditari pt. ꝫ hoc ut exaltati iuſti poſtmodū eluceſcāt. Animā vō eoꝝ ad modicū elevari poſtmodū nō exiſtant. Unde gratulabūdus dauid. nō relinquet inquit deus vgā ꝓcoꝝ ſup ſortē iuſtoꝝ Ac ſi diceret. Nō relinquet deus virgā dnāntiū ꝓcoꝝ nequā ſanctis. ut eos ſp affligāt. Dz ſortē pacis et remuneracōis vēiente. ſcoꝝ virgā hoc ē ip ſa tribulatiōnē. vl' ut melius dicat. virgā ꝓpos tribulantes. ꝺceptibilit̄ admonebit. vel ꝓpenitētes in ign̄e ꝓcipitabit etnū. Et ut euident̄ pateat. quēdam referā de magiſtro quoꝺā. opinioē p maxīo. qui primus ꝓpoſitꝰ ſolēpnis ecclie. domū fr̄m ꝑdicatoꝝ ꝛſtructā in opido violent̄ eiecit. ꝫ viua turpiter ut audies eſt piectus. Factus ēt epūs romane curie cardinalis. tyrānizauit feraliter cont̄ fres ꝑdicatores pl̄r et minores. Et ob hoc ut patuit. tali morte multatus ē. Cadens ēt de loco editiori. fractis cerebrib̄ expiravit. Et vide mirabilius et grauius ꝙꝺ audisti. Eadē die q̄ cecidit. cū eo mors subita ex revelatiōe cuiuſdā mulieris ſcissime p fr̄em minoꝝ ꝑdicebatur. ſpreuit arguentē ſe et inuectus

cõtumelia dixit. Nõ es ꝓpha-
neq; filius ꝓphete. Et ego q̃
dẽ ꝓcurauī. ut ordo vester
et ordo ꝑdicatorꝝ subiciant
epis. Addã ad hoc. ut sub
iectionis vilissiõr pedibz sa
cerdotũ. Her dicẽs. vidit
signa ꝑdicta sibi et nõ ad
uertit. Exceauit enĩ eum
superbia. quã nõ vidit. Et hꝫ
signa fuerũt. ꝙ ira īmode
rata dñi averꝫ ei. dũ in ipso
mane diei quo accessurus
erat ad altare. pacificari nõ
posset. ꝙ lotur⁹ manꝰ suas
epalem anulũ ꝑderet. que
oĩa lux clarius fuit xple
ta. Cũ enĩ dñs papa eccle
siã quãdã fratꝝ minorũ
ꝺsecrare debuisset. et dñs
epis cardinalis ad portam
fratꝝ mioꝝ pulsas. mtmus
sius celeriꝰ nõ fuisset. tãta
ira raptus ẽ ext se. ut cele
braturus ꝓmã missã nullo
mõ eciã facta ꝺfessiõe pacꝫ
ficari posset. et tñ ad terri
fica sacramenta pcessit. Post
hec vo cũ manus suas re
gressus ad hospiciũ abluẽ
voluisset. et astãti epalem
anulũ ad tenendũ porrex
isset. lotus illũ mox qui ha
bẽt anulũ nõ inuenit. Sta
timq; mirat⁹ dixit. Ego p
didi pfulatũ. Subticẽtibz
ciibus atq; stupentibz. asse
dit ediculis. et solus cont-
ꝺsuetudine sua senex et de
bilitate ꝺfectus pressit ad
cameraꝫ. et dissilĩete asseve
deorsũ exiuit et expirauit
Et vide stupendiũ valde et
occultũ dei iudiciũ. Cogno
ui ipe hoĩnẽ ut ꝺmẽsalus
dilect⁹ et familiaris eiꝺẽ. secũ
una domo parisius hospita
tus. de quo fateor. raro se
culare clericũ tam sobriũ.
tam honestũ. tã affabilẽ. tã
largũ in paupes me vidis
se. Et eũ utiq; vidi nouem
epatuũ ꝺceptorẽ. tandẽq;
ꝙ tres mẽses m extoicacõe
coactũ archiepatus cuidã
suscipe dignitatẽ. Inde veo
tꝰsiatus. romane curie fit
epus cardinalis. et ī tali
eminentia talit̃ desipuit ut
audistis. Sed spero. ꝙ nõ in
finẽ obliuiscat eiꝰ deus. et
in ira ꝺtinens miserioꝝdiã
suã. et magna pietate sua
miserebit̃ forsitan peniteti.
Cipit̃ nõ tacebo diuine
ꝓmissiois mirabilia postq̃
cepi. Narrabo et de mseli
assimo quodã noto michi
sacerdote ꝑmũ prochiali. et
postea decano xpianitatis.
et demũ canõico cuiusdã
eccle cathedralis. q̃ oĩbus
religiosis et specialit̃ ꝑdi
catoribz et piter minoribz
sicꝫ modũ ꝺtrahꝫ. eoꝝ pre
dicatoribz et maxime ne

cōfessiones audiret d crudelissime detrahebat. Verebat autē sicut oēs fere tales. ne īmundissima et luxuriosissima eius vita p tales quoquo modo in noticiā deueniret. Et factū est ut paulisi destructus p septēnium veraret. In q egritudine nec vbo saltem dñm recognouit. Cuiꝰ a p prio epo sociis et filiꝭ dicto rū ordinū sepius visitaretur. corripereturꝙ et nō curaret. sine cōfessione et diuinis nōis reclamatōe et sacramētis. vita piuatus ē. et extra cimiteriū asinina tumulatōe sepult⁹. Et digne qdē. ut qui alijs bñficiū p dicationis et cōfessionis inuidens impediuit. ipe p dicōis cōfessionis et sacramentis priuaret.

Narrabo et de mgro philippo cancellario parisiēsi. de quo supius retuli loco suo. Hic cont fres ordis p dicatoris in omi fere publica patrisq; stratōe et sermone laborabat. Et quidē cū ipe diebus q̄dcim ante mortem cont eos crudeliter p dicasset. sequenti dnica. frat henricus dictus de colonia dicti ordis feruentissim⁹ et discretissim⁹ p dicator. coram vniuersitate. singulis q̄ intra fres dictos. cancellarius p dicauerat retractatis ad vnguē oīa

luculentissime p diuine scripture pagina impugnauit. Cuius improbatōis confusione cancellarius mox tactus dolore cordis intrinseci. repete cōtremuit. et infirmat⁹ ad mortē. obiit tali modo. ut audistis iā in p dictis. Hec sūt que extra aduersarios fidei facta vidim⁹. exceptis alijs q̄ multa et veracissime nouim⁹. et occultis dei iudicijs. q̄ grauiora et dampnabiliora istis oīb⁹ reputam⁹ Hec cont mundos. ꝛ de hijs ad p̄s ista sufficiat. Nos aūt ad exponēda reliq̄ oriū tis accedamus. ¶ Caplm. x.

OMnes vnam incolūt mansionē. Neq; enī ea natura diuidi patit. Probabile ē oībus tutissimū ee fidelibꝫ oīb⁹ vnā incolē mansionē. Vnde dauid. Ecce q̄ bonū et q̄ iocundū. habitare fratres in vnū. Deus enī equi. vno mitescit loco. Et iterꝙ dauid. Qui habitare facit vnius moris in domo. Hoc cont ꝓfuetudines quotidiane monasteriorū. qui monachos suos vel clericos ut ita dicā. si fuerit regulares. ī aurijs à in prochijs solos mittunt. solos q̄ reliquūt. et hoc ꝛ ipsīm dñm totius rectitudis et ōtutis exemplū. q̄ suos

binos et binos misit. De eñ
soli ut dicit salomon. qm si
ꝛciderit. nō habebit sublē
uatem. Q̄ vera hec sentē
cia sit ego noui. qui tȳmta
ānis et eo āplius vices e
piscopi in pūcijs diuisis t
dyocesibz habui. q̄ in hoc ar
ticulo quo religiosi vel soli
uadūt in vijs. vel soli ma
nēt in ciuijs. horrēda ma
la scandala. horrēda picla.
frequēter audiui. q̄ nūq̄
sustinuisset adiūcto socio
vel ferisset. Hz et pater dis
cretissim⁹ augustin⁹ in re
gula sua statuit. ut nō mi
nus q̄ duo vel tres. ubicūq̄
necesse habēt uenti. In hȳ
eñ articulo oēs fere ordi
nes regulares. extra votū
et regulā graviter peccare
videnť vel pbantť. q̄ suos
p se solos et nō binatos
in via mittūt. Hz sic dicūt
ut audio et n̄ sepius obie
cerūt. q̄ de frē socio intel
ligendū nō sit. Ex eū quibz
ut regula dicit ꝓpositus
uisserit. ire debet q̄ mittť
eosq̄ intētari velle secula
res quoslibet gyrationes vl'
seruos. Ego pbare volo p
regulā. q̄ interptes tales
extra animā suā pessime
mentiūť. Et hoc evidenť
in pcedentibz regule vide
ri pt. ubi dicitť. Cū simul
estis in ecclia et ubicūq̄ fē
ne fuť. ūuere vitā pudicā
cā custodite. Deus eñ qui
habitat in vobis. ecā isto
modo custodiet vos ex vo
bis. Si ergo vos ex vobis
id ē frem ex frē deus cus
todit. qd est qd ista dicit
ut ex seruis et ex vilibz
psonis. nullā sui curā ha
bētibz aut custodiā. q̄nto
minus vxām custodiet in
via. Si āt duo ex frībz sil
fuť. et se vic⁹ custodire nō
vult. tm custos ē frat. qd
nequaq̄ pt de seruo et
garsione sperare. n̄ forte
sit talis q̄ nō inuenit in
multe. Q̄ q̄nta custodia de
bēt esse in oculis eoz ad
quos declinat. eorā quibz
eis icumbit et sua ꝓpria
famā. et nichilomin⁹ sui
famā ordis custodire. Le
gitť et tenetť de bō patre
augustino. q̄ monastiū
instituit scdm regulā sub
scīs aplis ordinatā. quia qui
de fundamētū habuisse ab
ipo salutis auctore. qui et
instituit ut dictū ē. ut bi
nati septuagīta duo discī
puli mittēnť. et p spūm
scm in barnabā et paulū
segregatos et missos pdi
cauit. Hanc
ergo regulā canonici re
gulares specialiť et pci

pue. et plures alie religiões
sicut p̄mõstrate ses. sparsim
p vniu̇sale ecclesia pfitent.
Hz nulli penit9 dictū regule
articulū obseruare vident.
Et deridentes arguētes et
dicūt. Que necessitas. ut
p negocio qđ solus aplē pos
sit. duo abinuicē pīr emittā
tur? Cur frustra bona ecclie
cōsument? O cp miserabil
derisio. et cp deridenda vi
sio. Non sic ipi non sic. ut
tegus caluicie stercore supduc
to. Vulgo dicit. nō iacet hic
lepus. Ibi ergo reuera latz.
ubi alius nō accedat. In cor
de latet. ubi nullus testis
ñ cordiū pscrutator. Heu
quātis procellis tutiliū expē
sarū obruit monastica cel
situdo. quarū copia i custo
dia fim et ordis deo gratā
us locarent. Gallice pūbuī
dicit. et nescio si vba latina
suffiaat. Vbi custodia bona.
et bona pax. Dicā qđ sen
tio. et si iuite a regibus au
diat. Credo solus. id ē sine
socio foris ābulātibz. mille
infortunia. et plura cp cre
di pt sepius occurrisse. in qbz
ner ope ner saltē aiō offe
rre dissent. si custos frater so
cius affuisset. Hz q amat
periculū. incidet in illud. Et
hor iuste. ut dicit seneca.
Cotidie ē deterior. dies a
posterior. Quis nō timet
periculū qđ casui patet. qi
bruto demētior ē. Hz dicis.
Tutela tutissima e sibi qsq;
imissus ē. Verū dicis. sed
hoc loco. tpe. et psona. Pre
dicator atq; mūorū fratrū
ordines expēsas nō habēt
ner copias. et tñ abinuicē
semp i via. Ner socius soci
i debet deserē in colloquio.
maxime mulieris. ñ alter
alter videat colloquētē.
Narrauit michi frater or
dinis pdicator cui optime
credo. cp cū cognatū habēt
in ordine. virū quondā di
uitē et pclarū. arridit ei
ut nocte dormitū pgens
vnā de tunicis expositam
posuisse ad caput. Habebat
cū secū fr̄em dilectū sibi.
cū quo solebat secretius
et iocūdius ābulare. Do
mitatus ergo. audiuit vo
cē dicentē sibi. Surge in
quit et vide quid facat fr̄
tuus. nā iā morti proxim9
agonizat. Euigilās ergo
et nichil inueniens. obdor
miuit. Et vox secūdo ait.
Surge. et visita fr̄em tuū
morientē. Ad hāc iterū vo
cē euigilās et nichil ad
uertēs. iterū obdormiuit.
Et vox tria dixit ei. Ma
le dissimulasti. qa mortu
us ē frater tuus. Mox ille

cuiusdam. tunicā quā ad caput posuerat sup se ex tensam tenuit qñ patram ad induendū. Quā ille mox ⁊ fusus et admiras induit et surrexit. fremēsq; q̄si cū teneut letali fine ia sopi tū. Ecce q̄ manifesto exē plo p̄ stratū vera ee īnu itur sentēcia salomonis. frater qui adiuuat a frē. quasi ciuitas firma. Cayn p̄mꝰ et nequissimꝰ homi cida interrogat a dño. ubi ē abel frē tuus. cuꝰ supple tutor fuisse debuisses. nō oratus. et negauit ille di cens. Numquid custos frīs mei sū ego? Et ideo male dicere dño. sup trā p̄fugꝰ agitat. In figura huiꝰ qui frīs custos ee recusat. et a frē venuit custodiri. va riis frequent et vagus di uersis tēptacōibz agitat. et terra in eiꝰ ope male dicta. spinas ei remorsio nis et scandali tribulos germinabit. O vē beata et in oculis sūmi iudicis ⁊sti tucio bndicta. p quā fama tuet. et nocta vitat. ⁊ oīs malor suspicio et tēptaci oīs occasio p̄ceditur.

Caplm. xj

Qis est oībus cibus. Neq; ei sepatim vescunt. ne ine qualitas opis et cibi fiat ⁊ tpis. Et idē usus oībz iure monasteriis toleuit. ut of ficina et refectoriū habeāt ubi oībz in cōe sine p̄sona tū acceptiōe cibaria mīs trent. O q̄ dctes hec. et q̄ digna deo ⁊suetudo in monastiis obseruat. Hāt et xp̄us ipe totius virtis exēplar in suo btissimo ⁊ uētu hoc ē cū discipulis obseruauit. ita q̄ ner ma nū inde horruit in papsi de p̄ditoris. Tu ergo por tu plate q̄s es. ut queras āgulos in cōi? Istud hospi tū causa q̄nq; aut nō sp aut sepe fieri nte est. q̄s pastu xp̄etit refia lauriōe Cōsuetudine bona non dāpno. ꝫ abusū penitus nō ⁊mendo Beatus benedic tus quid in hijs agendū sit indicat. Mensa abbatis cū p̄grinis hospitibz sp sit. Quoties tñ minꝰ sit hospi tes. quos de frībz vocare vult in eiꝰ sit ptate. Benio res tñ vnū aut duos semp cū frībz dimittendos p̄cauz ppt disciplinā. Vide lector quia ex tūr tanto homo p talia minima occasione hos pitū insolētias ee fiendas prudit. Et notandū q̄ vir ille discretissimꝰ augustinꝰ ni chil horū scripsisse in regula

ꝓbat. ꝫ suos ꝛuenire ad
mesam. ubi nō solū fruces
sumāt cibū. ꝫ et aures ēsu
riāt ⁊bū dei. optime beatus
benedict⁹ posteriozū tpe ut
ꝑdiximꝰ ista dispxit. ¶ Sacm
āt ꝛuentuale familiā. esse
necessarijs. et ꝑlatos cū hos
pitib⁹ sinꝑflua dissipare. ysa
ias aduent dicēs. ¶ Pascent
agni iuxta ordinē suū. et
deserta heremi in ubertate
versa. aduene comedēt. Quo
sūt agni nisi claustrales īno
cētie veste cādati. q̄ iuxta
ordinē ꝛsuetudis. non īstī
tucois. pisa vl' olere male co
dito pascūtur. ¶ Et qui sūt ad
uene. ni cardinaliū legatoꝝ
archiepoꝝ. epoꝝ. aliozūq; ꝑ
latoꝝ hospitū multitudo. q̄
cū maꝛimus exercitib⁹ suus.
porcus q̄ familijs. q̄ nō sit
singul⁹ numer⁹ familie uire
canonico diffinitus deserta
hēmi. hoꝝ ē possessiones ac
quisitas noualiū. et in uber
tatē versos comedūt. ¶ Et de
o uꝛ ē mōstrū tātis diui
tijs opulentū. q̄ talib⁹ sufficere valeat in expēsis. O q̄s
ueniet? O q̄n ventur⁹ ē
sūmus pōtifex. cui⁹ ētate
ubrata msanja ista coꝛrigā
tur? ¶ Ꝛ dicet forsitan michi
nec dubito quin dicat. Qs
ē iste qui posuit os suū i
celū. et ad archā fedens

ecā melingatā. manū mdignꝰ
extendit. ¶ Trascent forte m
ꝫ non dīs ciuꝰ vices semp
doliū et dolebo. ꝑ ciuꝰ veri
tate et mstricia utinā dignꝰ
esse mēbris oīb⁹ dissipati.
¶ Ꝛro tm quicūq; q̄ntuscūq;
mdignabit. ex hijs sēptis se
debite ꝛpehensionis obnoxiū
iudicabit. ¶ Hmc ad nrām
materiā et ꝓpositū redeam⁹.
Quicūq; ext⁹ refectoꝝiū in
ordinate. et sine debita cau
sa mstauraꝛit ꝛsuetudinē. q̄nus
sine pecūie. Et hoc multi
plicat. ¶ Fiūt enī ꝛrū ꝛsuetu
aliū distractiones. et hoc est
rapina vel furtū. q̄a illis
que sinꝑflue seoꝝsū tribus
aut q̄tuoꝝ exhibent. totius
alicui ꝛuentꝰ posset cū suf
ficientia. et moderamīe pro
curari. ¶ Fiūt msup fissuraciones et mutmūra. quib⁹
pax et unitas claustraliū
dissipat. Ex hijs ille beatꝰ
ordo cisterciensis alienus
habet. ubi nullus ext⁹ re
fectoꝝiū. infirmaria vl' mē
sa abbatis comedē ꝛsuet.
Legim⁹ in libro regū ꝑmo.
q̄ filij heli sacdotis non ti
mentes dīm. neq; qđ iusti
est iudicātes. ꝓplm dīi a
sacrifijs detrahebāt. De
oꝝsuq; sibi ꝛstra ꝛsuetudi
nē reseruari carnes crudas
ut eas lautius ꝓparent;

exactiõē voluentia faciebāt.
Ad pm̄ pueroz ḡrande
voza dño describit. ibidē fu
isse. Et vide qm̄ ḡrauit hoc
a deo aīadūersū sit. Ad vm
dictā ambo i vno ocidūt
bello. et pater hely qui et si
bo. verbere tamē nō cor
ripuit tm̄ sup̄fluos. audiū
filioz morte retroxsū de sel
la ediuoi cadēs. fractis cer
uicibz expirauit. Tu ergo
hely. tu abba. tu pox. tu ip̄o
site. tu p̄late. ne facias ip̄ē.
qđ vetas in alijs faciendū.
et hoc ip̄m in filijs patiaris.
ne vīdictā in eis aut̄ re
sentias quā audisti. Tu
di et quid meo tpe i fratia
talibz ꝓtulerit in exemplū.
Erāt duo senes monachi
ab ip̄is puerilibz ānis pa
ves in sclē. dissoluti valde.
i monastica obseruatione
nutriti. Hij sibi pluves ex
uuenibz i imundicia assi
dui cotidie copulabāt. Deoz
sū vacabāt epulis. risibz
et cātibz exultabāt. et īno
centibz et simplicibz detrhe
bāt. Cuiꝰ de coz isoletijs
uentus cotidie nō medio
criter turbauet. nec eēt q̄
corrigēt delīquentes. vidit
dñs et ad ira cundiā iacta
tus ē. Vix enī sinut turba
tionē pioz claustraliū tul
tā. Accidit quoda vespe
ut sēm̄ ꝓsuetudinē suā exu
leto ore ad voragīnē mitta
ret. vix oz cibis appositis. ip̄i
tū aut q̄ntū morsellū man⁹
obtulerant. cū ecce un⁹ p̄dicto
tū senū subita ingluuie stra
gulat⁹. cuersis stati oculis.
expirauit. Territi oēs ig̃it
qui ꝓsederāt. surrexerūt. nec
diu post supstes vetulus so
cij aīadūersione nō fract⁹
licet ad momentū horreret.
sicut occiso a carnifice por
co. resūpta audacia resedit
ad mensā. et cū enormi cra
pula fit repletus. ut cunctis
penit⁹ portaret ad lectū. et
si brutū animal expirau.
Horrore ergo oēs taliū ex
emplor ꝑturbati. vitā suā
et mores i melio⁹ correxe
rūt. coemq̄ vitā et cibū.
strictissīe seruauerūt. Dis
cāt ergo apes fideles clau
stralīu cibis parcē. nec m
gurgitari sup̄fluis. et sēm
augustinū ad mēsam tāq̄
ad medicamēta nō ad de
lectamēta sūpturi cibos
accedāt. Aplus habūdare
sciuit et penuriā pati. et
hoc q̄ oīa potuit in eo. q̄
eū in oībus cōfortabat. Mul
tos morbos ut dicit sene
ca. multa fercula fecerunt.
Numera coquos. et nō nu
merabis morbos. Bene mo
rigerat⁹ venter et tume

liā patiens. estimari nō pt.
Ubi se āimus ꝓpauit et in
dixit sapiētiā vel patiētiā
nō eque appaꝛet ꝯtū ha
beat fumitatis. Si qđ dari
debet. tpe nō desidetado
supleuit. et cogitauit aliq̄
ꝓsuetudini fue. sibi nil de
esse. Multa ꝙ supuacua
ceīt non intellexi. ñ qđ
de esse repetūt. Utebamur
vō illis nō quia debebam⁹
ꝫ quia habebam⁹. Sapiēs
assuescit futuris malis. ⁊
q̄ alij leuia sūt diu patiēdo
hic leuia facit diu cogitādo.
Nulla res adiuuat eque
ruſū vite. ꝙ tēperātie mo
deramē. Corpus multis e
get rebz ut valeat. āim⁹
ex se tristat. serpm exercet
et alit. Uirtus nichil vam
te patrī locis. totū āimū
tenet. desideriū oīm tollit.
Sola sibi satis ē. et oīa o
pera ei⁹ cū ipa ꝛeꝛedāt et
ꝛstruūt. Que admodū de
siderare delicatus res luxu
rie ē. ita usitatas. et non
magnopabiles fugę. de mē
te est. Que voluptates sē
sus et tactus. hoībz cō
munes et bestijs. Idcō in
peculiū nūo habendi sūt. q̄
hijs ferinis voluptatibz bes
tialit inuiuntur. Nō uacūda
res est aqua et polēta ac
fragmen ordeacei panis.
ꝫ suma voluptas ē posse ca
pe ex hijs ecīā voluptatem.
et ad id se duxisse. qđ nulla
fortime iniquitas possit. Ma
ioꝛ sū. et ad maioꝛa genit⁹.
ꝙ ut mēbꝛoꝝ corpis mei
sim. qđ equidē nō aliter aspi
cio. ꝙ vīculū aliqđ libertati
ꝛēdatū. Cōtempto aut corpo
ris sui. ēta libertas ē. Vidi
hoīē mr̄ modernos excel
lentissiē gratie m̄ ꝓdicatoē
et exhoꝛtatioē fideliū. mgrm
iohānem cognometo van
chū. canonicū regulare sēi
iohānis in vineis suessionis.
watimianēsē. postea ⁊ ble
sensē abbatē. Uir quidē m
abstinētia sedulus. et in oī
virtute chozuscus. a se multo
usu et violētia paritatis
extoꝛserat. ut ei eḡli modo
trudissimi et delicatissimi ci
bi sapent oze supti. Nec hꝫ
credim⁹ natūli potētia sti
tisse. ꝫ virtute illi⁹ et gratia.
qui hoc olim efferat in mede
is. ut sēm illud celestis ci
bus i oze oīm sapiebat.

¶ Caplm. xij

Simul silent. Ad
uespasiēte enim
die. in alueario strepūt
min⁹ ac minus. donec una
cū uolet vocis buccina q̄e
tē impans. et hoc castroꝝ
moze. Hoc idē facūt in ma
tutino. Ad liām ego ipe ista

m apibz sim exptus. et ista
tpe estatis potis exptr. Inle
cū ab ysaia ꝓphe ꝛmenda
tur. ubi dicit. Cultus iusti
ce silētiū. Et bn dicit cul
tū iustitie. quia testante ma
bo. si qs putat religiosū se
ee. non refrenās linguam
sua. huius vana ē religio. O
pulcritudo terraz exptus
tuus loqabz legit flagella
ta. unde expulsi sūt ozare
moysen. ut dns auferret ab
eis ranas. Ita et vē religio
si magis ꝙ secularis tēpā
tur ranis. Nemp cū nitū
tur i verbis. Jeremias quoz
in ꝓsona religiosoz dicit.
Ingrediam ciuitatē muni
tā. religionē intelligē. et
sileam. ibi. qa dns deus
nr fecit nos silē. Causa
āt reddēs quare. i septi
bus dicit. Bonū est pre
stolari cū silētio salutare do
mini. Existimo āt esse salu
tare dnī. gram cōsolatois
et pacis in xtēplatōe dina.
Unde postea dicit pheta
subiūgit. Sedebit solitarius
et tacebit. quia leuabit se
supā se. Et hoc ubi? In xtē
platōe. De hoc xtēplatoz
ylioſſim⁹ augustin⁹ li. lib.
cōfessionū ait. Intrui in in
tima mea duce te. et potu
i. qm factus es adiutor me
us. Intrui et vidi qliacūqz
oculo aīe mee supā mētem
meā lumē dnē immūtā
bile qd tu es. Ista ergo gra.
ista dignitas. maxīe in silē
cio pstolat. qa deliciata res
ut dicit bn⁹ bernard⁹ amo
ris affectio. et tenui oīmō
ne ledit lectica spūalis.
Unde salomon. Lingua que
īmoderata ē ꝓterit spm.
In libro vetū qrto dicit. ꝙ
nō in igne. nō in ꝛmotione.
nō in turbine dns. sz in si
bilo aure lenis ibi dns. De
silētio et paucitate vboꝝ
seneca dicit. Ad diu tacui
eris. id puta verissimū. Arri
felanus plus qsitus ē. quō
quis placē possz hoibz. Ho
fecit inqt optima. et locu
tus fuerit pauca. Socrates
rndit introeuntī quō possit
optīe dicē. Si nichil nouit
dixeris. ñ qd bene stultis.
Salomon cū aliis loqtibz
tacēt. nemo magt stultus tu
cē pt. Tetyreus vel tortus.
T minimo tacenti tristico. et
doctus magt hoc solū habeſ
qd tacēs. Socrates cleonā
garrulā volentē disce. cō
pescuit dicēs. Dicē et discē
nō sibi xpaciunt. qa discen
tē silē xpetit. Nichil eq⁹ p
derit ep quiescē. et minui
cū aliis loq. plurimū secū.
Ver sit xpositū nrī summa. qd
sentim⁹ hoc loqmur. et qd

loquum hoc sentiam⁹. Cotor
det sermo cū vita. Sermo tu
us nō sit ianus. ℞ aut sua
deat. à moneat: aut dsoleā
à ꝓpiat. Turpia fugito
anteq̄ accidāt. Ner quēq̄
alīū verebere vl' vereaꝛ
plus q̄ te. A verbis q̄ tur
pib⁹ abstineto. ꝑ luceat e
oꝝ ipudicicia nutrit. Ser
mones utiles magis q̄ fa
ceros et affabiles ama. ver
bos potius q̄ obscenidates.
Reprehensibil' risus e. si i
moderat⁹. si puerilit' effu
sus. si muliebrit' mutilitꝫ
effictus. si alienis malis
cachinnat⁹. Sales tui sine de
te sint. ioca sine leuitate. risꝰ
sine cachinno. vox sine cla
more. mœstus sine tumul
tu. Quies tibi sine desidia
erit: et cū aliis ludit. tu scī
aliq̄d honestiꝫ tractabis.
Tace qui nescit. nesciat et lo
qui. Quēadmodū sapienti
viro mœstus modestior cō
uenit: ita verbū pressū. nō
audax. Summa autē sūmaꝝ
her erit. Tardiloquū te ee
iubeo. Q̄ q̄ntus opus e. ut
stabile q̄d aggreras mirime bo
nitatis. Si sapies q̄d eet vir
bonus. nondū te ee credes.
fortasse ecia posse fieri despe
rares. Ante āt virtutis silē
tiū sit. exēplo manifestissimo
demōstrabo. ¶ Afflugenūū
monasteriū ordinis scī bene
dicti in brabancia religiōe p
batissimū e. et in caritate p
cipuū. In hoc cenobio mona
chus erat ita in silētio dedi
tus. q̄ infra sedecī anos ab
ore ner una vbi sillaba per
tantū tps audiret. Cōtigit
autē sicut a monachis ibidē
audiuim⁹. ut in claustro q̄
dam ignis mirendū q̄nq̄
saret. Cuic idē monach⁹ vi
delis hūanū auxiliū nō valē
mox se extulit ad dīnū. oraꝝ
paululū in silētio. linguam
diu mutā in hec vba laxa
uit. Stes ignis hac hora. fla
ma penitus aquiescas. Mira
res. Vim virtutis sue oblitus
es ignis. sterilitꝫ i verbo vi
visancti. flāma ꝑtinus est
extincta. Q̄ q̄ longe iste e
rat ab hijs. quor lingua ma
culat totū corpus. Et ut di
cit iacobꝫ totā nrē natiuita
tis inflāmat. In ore inquit
salomon stultor ebullit stul
titia. et homo sapiēs tacebit
usq̄ ad temp⁹. Et vide q̄ ꝑ
uide. et q̄ discrete hic distin
it. Sepe min⁹ circūspectos et
stultos. vba discordie. verba
puocatiua ꝑcē cernim⁹. q̄bꝫ
si audiēs statī respōdē volu
erit. multiplicabit incōmo
dū. Si āt tacuerit usq̄ ad tē
pus. in se moderamen repe
riet. q̄d neq̄q̄ ante subito po

tuisset. Et ysaias. In silētio et
spe erit fortitudo vra. Hi enī
causa remunerationis etne cō
pressēris labia ne stulto vīm
deas iuxta stultitiā sua. fortī
tudinē in aīo sequeris. ne pe
riculosius ꝙt deū ad impatī
etiam mouearis. Unde bēs
augustinus. Tene arma exte
rius. ne sēsuz līgua malulo
qua ad ipperiū moueat pri
mi. et iperator tuus superi
or cor interius gubernabit.
Et notandū ꝙ plator ꝓpū
est. cū aīos videbit subdito
rū contrariē ad vba ꝓtue
liosa ꝓrīpe. vbo eos. à pre
cepto obedīcie refrenare.
Unde salomon. Qui īpoit
stulto silētiū. uras mitigat
sufficatas. Cōsultissimū aut
ēēt ut quis videns aduersum
se proximū ee īmotū. sub si
lentio ptīsuret. vel curialita
te vboz īmotū ꝓximi aīm
mitigaret. Legit in gestis
phoz ꝙ pyrrus rex cū au
disset quosdā de se in nu
uio male fuisse locutos. mā
dauit ad eos. q̄rens si verū
ēēt. Cui vnus illoz. Nisi vi
nū inst potantibz defecisset
ludū reputares ea q̄ dicta
sūt. rspectu eoz que bibitu
ris dicenda restabāt. Ser
mona. tam urbana. ꝓfessio
ne vitatis. regē ꝓus cōmo
tū datauit in risū. et curia
litare respōsionis. regule aīm
mitigant. Magnaz virtz
in bonis claustraliū apibus
tenē silentiū statutis horis.
aliisq̄ fidelibz ꝓ tpe moda
tis vbis tpare sermonē.

Caplm. xiij.

Pax inter eas p
cipua. Cōd nichi
sine qua nec videt qs. nec
videre potit deū. Ut aūt q̄
pacis sint īmoda videam⁹.
sēdm btissimū augustinū.
pacē multiplicē distinguia⁹.
Aut enī in libro de ciuitate
dei. Pax corpis. ē ordiata
tēperātia partiū. Pax aīe
irrationalis. ordinata req̄
es appetitionū. Pax aīe
rationalis. cognitionis. actī
onis q̄ sensus. Pax aīe
et corpis ordinata vita.
Pax hoīm. ordinata cor
dia. Pax hoīs mortalis et
dei. ordinata in fide sub e
terna lege obedīcia. Pax
ciuitatis et claustri. ordīa
ta imperandi obedīendiq̄ cō
cordia. Pax ciuitatis celes
tis. ordinatissima et cor
dissima sōcietas. fruendi
deo. et se īuicē in deo. Pax
oīm rez. est tranquillitas or
dinis. Cū deo aūt pax
ꝑma habenda est. Cui
uisq̄ restitit ei et pacē ha
buit. Qui dicēt. nullus.
Unde q̄rto legit nono di.

Que pax iheu? Adhuc for
nicationes yezabel id ē aie
pertatis. et veneficia mlta
vigent. Dīcēdo iob asulut di
cens. Acquiesce illi et sic ha
bebo pacē. et p hoc habebis
fructus optimos. Unde ī cā
ticis aia fidelis īstulat et
dicit. Ego murus. id ē fortis
mr aduersa et pspera. et
ubera mea sicut vitis fruc
tifera. feliciz m affectionibz.
exquo facta sū coram eo q̄si
pacē reperiēs. Postq̄ igit
aia fidelis coram deo pacem
adepta ē. pacē cordis habe
nere sse ē. In pace enī factꝰ
ē locus eiꝰ. Est aut pax. ut
dicit augustinꝰ. serenitas m
tis. tranquillitas aī. simplici
tas cordis. amoris vinculū.
sortū caritatis. Hec ē q̄
simultates tollit. bella cō
pescit. cōquescat uras. sup
bos calcat. humiles amat. dis
cordes sedat. ī mitos cōcor
dat. cunctis ē placita. nō que
rit alienū. nichil reputat
suū. docet amare q̄ odisse
nō nouit. De hac cordis pa
ce salomon rex pacificꝰ mi
to loquit. Qui pacis ītuit
cōsilia. sequit eos gaudium.
Ad hāc iheremias nos hor
tat dicēs. Querite pacem
mutatis. feliciz cordis. et ora
te p ea dnm. q̄a in pace illiꝰ
erit pax vra. In iherusalem
semey vixit pacificus. q̄ ext
positus ē trucidari. Hāc et
angeli xpō nato. bone volū
tatis hōibz nūciauit. De hac
et seneca. Nō est pax vā. ni
quā mens sciā boni possidz.
Et illa ē vā tranquillitas m
quā mens bona sentit. Si
speciosa ste pnim? nulla ve
nos aduocabit. Nullus hōi
nū ste ptus mtrīpet cogita
tiones bonas. solidasq̄ iā
et certas. Cui te scito ee cō
positū. cui ad te nullus cla
mor ptinebit. cui te nulla e
vox aut visus exturbet. Ubi
cunq̄ sū. ibi meus sū. Rebus
enī me nō trado q̄ modo. nec
sector pdendi tpis causas.
Et quocunq̄ sancti loco. ibi co
gitationes meas fīo. et aliq̄
in alio salutare verso. Hanc
etiā mtr pressuras mundi.
in xpō. eo pmittēte veram ha
bem?. q̄a sicut nec mūdus
dare pt pacē. ita nec habi
tā pt auferre. Inde post
primā pacē cū deo. post se
cundā quā cordis dicimus.
tertio pacē cū primo distin
guam?. Pacem mea dns ha
bete int vos. Hec ut dicit
beatus augustinꝰ tanta est.
ut ad hēditatē dnī nō po
terit puenire. q̄ hāc noluit
obseruare. Abdicat a patre.
exhēdat a filio. et a spiritu
sancto alienꝰ efficit. Salomō.

de pace diffiniens dicit. Cū placuerit dño vie hoīs. inimicos eius conuertet ad pacē. Et de hoc in deutronomio dicit. Nō sit int vos vadix germinās fel et amaritudinē. Paulus eius nobis inculcās pacē. si fieri inqt pt qđ ex vobis ē. cū oībus hoībz pacē hītes. Nō enī est deus dissentionis. sz pacis. Et magne quidē virtutis ē. cū hijs qui oderūt pacē esse pacificū. Cōsideratis igit que sūt immoda pacis ad primū. de illa sempiterna pace que erit i prīa videam⁹. Et hec ē illa de q̄ paulus dicit. Et pax dei que exuperat oēm sensū. Sup quo dicit beat⁹ augustin⁹. Si pax dei oēm sensū superat: ergo et sensū angelor. Et ē argumentū a minori. Qđ ergo dicem⁹ ad hec? Vtiq; pax dei. deus ē. Hanc nemo pfecte nouit. qa deū nemo vidit umq̄. Vnde in euāgelio dominus Nemo nouit pr̄em nisi filius. Qđ ait sequit. et cui voluerit filius reuelare. hoc sumat p capacitate āgeli vel hoīs. Vnde bts augustinus. Et hoc intelligē q̄s angelus dabit angelo. q̄s angelus hoī? Ysaias clamat. Dne pacē da nobis. Sup quo beat⁹ augustin⁹. Pacē mat dabis nobis. pacē requiescentibus. pacē quietis. pacē sabbati. pacē sine vespa. Et hec ultima etnitatis. De q̄ david exultabūd⁹ inclamat. In pace in idipm. dormiā et requiescā. Ad hāc ait venire nō potuit. q̄ nec ad deū. nec ad se ipm. nec ad primū pacē habuerit. Et hic quidē miserim⁹ ē. et oī misero prorsus miserior. Magna et gloriosa res ē. ut dicat plus. humanus animus. nullos sibi nō coēs et cū deo terminos ponat. nullū seculū magnus ingenijs claruit. nullū vo cogitatio puluis temp⁹. Animi magnitudo nūq̄ maior ē. q̄n cū aliena se posuit. et fecit sibi pacē nichil timendo. fecit sibi diuitias nichil cupiscendo. Qs ergo sit summi boni q̄rens animus hic. q̄ deū nō capit. Oia ergo impedimenta dimitte. et vacua bone mēti. Nemo enī venit ad illa occupatus. Proinde q̄ cū q̄z cor tuū laniant. q̄ si aliter extra nequunt. ipm cor cū ipis enelledū. est. Q̄n illud videbis temp⁹. q̄ sries ad te nō penitus ptinē tps. Cū aīa nr̄a noster habebit q̄d gratulet sibi. cū emissis hijs tenebris in quibz hic volutat non tenui usu clam per

sperent. ꝫ totū die admisceat.
et redditꝰ celo suo fuit. ℭ
quo destinauit uult pueni
re. uia sequitur uia. nec per
plurimas euadet. ℭ Hui⁹
que cepia in prib⁹ galliae sub
philippo rege nr̄is temp⁹. uio
religioso referente fuisse ag
nouit. Hic ab ineunte etate
puericissime uite fuit. ut
illud qd de ysmaele scr̄m
est. manꝰ eius contra oēs. et
manus oīm contra eū. i eo ita
uidet impletū. ut nec patē
tes ꝑpos quiescē sineret. ꝫ
ad amarissimū uite finē
ꝑduceret. ℣ Post qs et ipe mi
serabiliter infirmatꝰ. et in
passione mortis positꝰ scr̄ptis
ecclesiasticis sacramentis. subito
int̄ manꝰ assistentiū clamas
horribiliter eiulauit dicens.
Surgite oēs. auima accipi
te. iuuate me cont̄ ꝓpeium
patrē. qa oīm inimicoꝝ me
oꝝ ductor factus est. et co
nat̄ me occidē. Et hoc dixes.
qi cont̄ expectātē multitu
dinē ad ostiū ire conabat.
℣ Nec mora. cadēs euersis
tribulit oculis clamauit
expiras. ℣ Heu me pr̄ meus
validissimꝰ lapide frontem
meā ꝑtriendo struit. ℣ Hij at
qui assistebāt neminē qdē
videbāt. ꝫ qi turmas se cō
mentiū et infrediētiū
audiebāt. Vide ergo qui
nec prem ꝑpium ꝓpriū habē
ponit. qritus diuine uindic
te aīaduersionibz dignus
fuit. ℣ Non tn absolute eū
q̄ apparuit. illi⁹ prem dixe
rim. ꝫ quēcūq; forte ex spū
bz siue bonis siue malis.
cū dictū sit. armabit creā
turā ad ultionē inimicorum
eius insensatos. ℭ Caplm

Capitulo cōue. xiiij.

Pendis floribus
ciza inter apes fit.
ꝫ intervectu pulueris aut
fimo tota discutit. ℣ In floꝝ
genē diuise species sut. unā
reree dignitatis substātiam
facientes. cui⁹ alimonia lu
cis int̄ noctis tenebras do
mus trene habitatoiz sol
iocūdissime decorauit. ℣ In scr̄p
tura uō assuetū est floꝝ no
mine spem fructuū sumi. ꝙ
tutū dignitas designat. q̄
ꝙutes et si diuise sint i spe
cie. ad una tn patriā. et ad
unū finē fructꝰ uite gratia
tenduit. Vide beatus augus
tinꝰ in libro confessionū. de se
ipo dicit. Displicebat michi
quicqd agebā in seculo. pre
dulcedine dei et decore do
mus eiꝰ quā dilexi. Et illud.
Volebā. confeiti estus me
os ut ꝓferret quis eet aptꝰ
modus uuedi ad ābulandū
in via dei. in q̄ alius sic. aliꝰ
sic ibat. Diuersis ei ꝫ non

auersis vnis. sñ quiq; ad vnã
patriã dicunt. In vna vtu
tis et iustitie noe saluatꝰ ẽ.
in fide abrahã. in timore ꝙ
saac. in ꝓpagatõe iacob. in
innocencia ioseph. in mãsue
tudie moyses. in obediẽtia
iosue. in lenitate samuel. i
humilitate dauid. helias in
zelo. ezechias in oõne et
lacrimis. posias in oĩmoda
ꝓfõne. iob in pacientia. da
niel in abstinẽcia tobias i
misericordia. ysaias i veri
tatis ãnũciatõne. ihemias
in sãctificatõe. His floribz an
tiqui prẽs vernantissime mi
cuerũt. Hz et hijs prẽs no
ue ẽcie singulariꝫ floru
erũt. In maria ꝓmo matre
xpi. que ẽ totius vtutis ex
emplũ. cũ virginitatis ho
nore effulsit castitas. in io
hãne ꝺtẽplacõis assiduitas.
in petro fides. in ceteris aplis
caritas. in magdalena deuo
cio et penitẽcia. in paulo
labor labor. cũ ꝑdicacõis doc
trina ꝓfulsit. Hoz oĩm spar
sim nũc a fidelibz flores v
tutũ singulariꝫ rapiunꝫ. ut
vnũ edificiũ corpis xpi qd
ẽ mistici. cũ sarcinis bono
rũ opm onusti ingredi fes
tinentes. materiã laudis qꝫ
cetã ꝓbeãt in ecclesia dei.
q̃ in tenebris ꝓcoz q̃ solu
to ãplius ꝺdensant. solẽp
niter illustret. Qd aũt i ter
tio dicit ꝙ ꝺuchedis floribz
tyria fierit inꝫ apes. nully mi
retꝫ. cũ inꝫ ꝓpos xpi aplos
cõtentio facta sit. quis eoꝝ
meritis vel vtute maior vi
detur. Qmq; et tyria alꝫ
dici ꝓt. cũ quis in vna vtu
te ꝓpolleat. ut in abstinẽcia
et parcimonia cibi. eos q̃
emboliſmũ vel naturaliter
vl' usualiꝫ pacitiꝫ. sed cũ ab
stinẽ ceã cogit ĩuitos. qui
tñ illi in feruore spũs vl' ali
a vtute aut caritate ꝓpollet.
Pter qd apls ad romanos
scribẽs sic dicit. Qui nõ ma
ducat. maducãtem nõ iu
dicet. Diuisa enĩ dona ygra
ciarũ sut. vnus aũt dns.
Vnde nota qd in textu sũ
mitꝫ. Tyria inꝫ apes inter
rectu pulueris tota discutiꝫ.
Et iuste quidẽ. Qd enĩ sup
bis tyra et cinis. Nemo al
tero nobilior. ut dicat plus.
ñ cui rectius ingenũ et ar
tibz bonus aptius atq; facili
us. Cito ignominia fit sup
bi gloria. Ambitio nullum
ꝫminũ habet. cũ sollicita ẽ
ne quẽ ante se videat ꝙ se.
Similiꝫ et tyria fumo discu
tiꝫ. Qd aũt vita hoĩs. n va
por ad modicũ parens?

Caplm xv.

Erarũ apũ sin
gule habẽt arule

um. ℟ hijs nichil mitibz no
cēt. ℣i qui vō ſuōres ama
vos habēt. et ex natā ferōdi
ſūt. hos pſequūt et punigūt.
℣ūp poſſum⁹ regē apū ca
vē aculeo. hic vō dicat vera
vū apū ſingulas habē aculeū.
℣z notandū ē qp int aculeū
regis et apū aculeū fit mag
na diſtātia. cū ille crudelita
tē m plato. iſte loco et tpe
redargutionē vicij in ſubdi
to ſignat. ℣erarū enī apū
ſingule. q religioſos aut fi
deles qſqz ſignāt ſine acule
o ee non dcet. cū diſcretiſſi
mꝰ auguſtinꝰ dicat in regu
la. ℟Magis mgt īnocētes nō
eſtis. ſi frēs vōs q̄s indiscādo
corrigē poteſtis. tacēdo per
re pmittitis. ℟t btūs bene
dictus in regula ſua. ℣i q̄s
frat⁹ ſtumax aut ſupbz. aut
īobediēs aut mmurmās aut
ī aliquo ꝺtrarius regule ſre
et ꝓceptis ſenioꝝ ſuoꝝ ꝺtēp
tor reptus fuerit. hic ſcōm
ꝓceptū dnī nri ihesu xpi ā
moneat⁹ ſecreto ſemel et ſe
cūdo a ſenioribz ſuis. ℣i nō
emendauerit ſe. obiurget⁹
publice cora oībus. ℟alis a
culeus in claustralibz ee de
bet. ℟e hoc ezechiel apha
terribilit⁹ loquit⁹ dicēs. ℣i nō
āūciauerīs ipso īpietate
ſua. et ipe in īpietate ſua
mortuus fuerit. postabis ī
iquitatē eius. ℣z dicas cum
cayn. ℟Nūquid custos frīs me
i ſum ego? ℟t quidē negan
do vm dixit. qui frem non
custodiēdo īuidus mfecit.
℟aue ergo tu. ne ī eo qp nō
custodis occidas. ℟t utiqz nō
custodis. ſi pectūtem nō ar
guis. ℟ꝺ ſciens doctoz gen
tiū paulus. discipulo ꝓcipit
dicēs. ℟Argue mgt obſerva.
īcrepa. m oī patiētia et doc
trina. ℟t bn dixit m oī pati
ētia. q̄a dauid ꝓdixerat. ℣u
pueriet māſuetudo et mozti
pliem. ℟t quidē virga aaron
q̄ prius ꝺsa fuit in colubrū.
postea florēs et amigdala
tulit. ℟Unde in ecclīaste. Qui
corripit hoiem gratiā postea
ūenit apud eū. magis qz q̄
p blādimēta decipit. ℟ualit
ār argutiēdꝰ est primꝰ. apls
docet dicēs. ℣i preoccupat⁹
fuit aliq̄s m aliquo delicto.
vos q̄ spūales estis īstitu
te hmōi in spū lenitatis.
℟ſiderās teipm. ne tu tēpte
ris. ℟ene dixit in spū leni
tatis. ℟ſperitas ei crudeli
tas appellata ē. ℟t si qnqz
corda timidoꝝ frāgat. fere
tn oīm ut frequēter exas
perat. ℟Moderata ār lenitꝰ
et si qnqz pectātibz reprobis
audaciā prebeat. tn in ge
nerosis aīmis. maleſuadi
uolūtatē exuichilat. ℟lteq⁹

vicia ut dicit plus emendan
da sint. et alterius frangen
da. Nec desperaueris diu
turnos egros posse sanari.
si cont tepancia steteris.
si multa inutilis sfaté toe
geris et pati. Verecud⁹ est
enī pudor. q̄ q̄ diu in aīo
duraverit. aliqs exit bone
spei locus. Vicia altius et
si nō extirpaveris. tm inhibeo
nō desinet. ꝑ intermittent.
Fortasse aut et desinet. si
intermittendi cōsuetudinē fece
rit. Debet enī cont vicia
dici aspera. cont pticula aīo
se. cōtra auaricia superbe. ir
ābitionē crudeliose. luxuria
detestāi. fallacia obscurgari
Quocūq; tm. sive severiter
sive leniter excessus corri
gat peccātū. malle debet
cora fribz et a fre vulgo ꝺ
bere vapulare. q̄ in illo ter
ribili et extremo iudicio de
monū seuicia cruciari. vel
salue si xpi benignitas no
bisc̄ remissius egerit ad
tēpus aīn iudicū in purga
torio tribulari. Miserū et
plus q̄ fatuū iudico. q̄ dif
fert et eligit cotriti i futo.
Huj⁹ aūt rei videas exēplū
manifestū. Apud scm
victorē parisius i monas
terio canonicorū regulariū.
mgr⁹ hugo canonicus fuit
q̄ secūdus augustin⁹. id est
secūd⁹ ab augustino i scia
dictus ē. Qui et si vite val
de laudabil⁹ fuit. in hoc tamē
min⁹ pfecte fecit. q̄ disciplī
nas in secreto vel capīo cū
alijs p cotidianis excessibus
nō accepit. Habebat enī ut
michi dictū est. carnē tener
timā. et nimis a puericia de
licatā. Quia ergo natura vī
cōsuetudinē potius min⁹ bo
nā in se virtutis exercitio nō
euicit. audi qd eī mde sustī
nē cōtigerit. Ad extrema ve
nies. a quodā cānonico su
o q̄ eū in vita valde dilexe
rat admiratus ē. quapen⁹ ei
post obitū apparuit. Libēter
inq̄t. si hoc michi p vite et
mortis dnm cōcedat. Hijs
cōdicōibus medijs. magister
hugo defunctus. Nec multo
post redit ad sociū pstolan
tē dicēs. Ecce ego. sive qd vis.
mozari nō possū. Timet ille.
et si cū timore. nō tm̄ modi
ce gratulat⁹. quō inq̄t dulcis
sime tibi ē? Bene ait. nunc
m est. Dz qa venui accipe
disciplinā. vix ullus demo
nū in ifemo remansit. q̄ nō
michi retū validissimū dede
rit ad purgatoriū tm̄ sentī.
Ecce nūc carissimi. q̄nto me
lius. q̄nto gratius. q̄nto le
nius i vita q̄ post mortem
vir ille doctissim⁹ vapulasset.
Videāt nūc qui nec i templis

Exēm

arguiē voluīt nec arguī. Cessāt
actusatōes. et ideo actrescūt
exercitū. Differt vn⁹ alti. ut
sibi ab altō differat. Veniet
certe tēpus. in quo cani muto
nō valēti latrare silētiū in
dicet. ore p ignē flāme vo
rantis obstructo. et ille q̄ lat
tus actusantiū vel corrigētiū
sustinē nō tēpsit. clamores et
irrisiones et cachinnos demo
nū ad pēnas ēternabiles ō
pellentiū. sustinē coget. Hīc
p̄phetā dicat. Freges eos ī
virga ferrea. et tanq̄ vas
figuli cōfringes eos. Et post
pauca q̄ causā subiūgens.
Apprehēdite inq̄t disciplinā.
neq̄n irascat dn̄s. et pea
tis de via iusta. Memor
virge ferree cui⁹ p̄phā iam
meminit. q̄d mōde in puerili
etate audierī audiatis.
Erāt in scola duo īsolētissi
mi scolares adolescētes. qui
nō solū pati nolebāt corre
ptiones mīstri. verū etiā ad
mīsolēnias et dissolutōes a
lios studē volentes sepissiē
xpellebāt. Et hoc quidē ma
gister emēdare nō potērat. nec
audebat. Contigit ergo ma
gistrū mori. et tertia die ā
quarto in media scola ī ef
figie mīstri dyabolū cū virga
ferrea corā oībus apparere.
Ver mora. cū torvo vultu
in adolescentes dictos exur
gens. et cū virga illis morte
mīntās. repente disparuit.
Moraq̄ illi pauore ī furiā
versi. post dies aliq̄t obi
erūt. Ex hīc ergo scolares
diuinū adiutariū audiendum.
et magistris suis subdi discāt.
ne cū p̄ refugiāt corrigi. ne
eis stingat postmodū sub
virga ferrea vacillare. In fi
ne aūt hui⁹ partīcule de api
bz notari p̄t q̄d dicit. q̄ p̄ acu
leo nichil mutbz noīet. q̄a
nō ap̄t legū obseruatores.
ꝫ ap̄ter trāsgressores. pena
est in legibz statuta. Vi qui
vō suāores amaros habent.
et q̄ a natura fetidi sunt.
hos p̄sequūt et pūgūt. Suā
ves amari pcā sugūāt. que
ad amaritudinē p̄trahunt
sēpiternā. Natā aūt fetidissi
p̄ suauitudinē pcōz q̄. p̄rie
nō est natā ꝫ q̄ altā natura
infames facti sūt. et fetore
turpis fame sue corda hoīm
q̄ fetore ḡminis infecerūt.
Talesutiq̄ boni claustrales
vel veri fideles q̄ vere apes
nō īmerito p̄sequūt et pū
gūt. sicut dauid de illis dicit.
Perfecto odio oderā illos. īi
mici facti sūt m̄. Et supra.
Iniquos odio habui. et legē
tuā dilexi. Cōsequēs enī ē
ut q̄ diligit īmicos legis. i
iquos odit. p̄fō tm odio
id ē p̄fectoz. qui dei frūā

dilugūt hoc ē hoīem. et factū
hōis qđ ē pcīm. cōsequēter
odeūt. ¶ Caplm. xvj.

Apes q̄ aculeū
pdiūt. mella
de cetō facēnō
possūt. Qđ melle dulcius?
qđ virtute iocūdius? Nam
utiq; in primo pmouē non
satisfūt. qui peccātē pmiū
arguendo vl' accusando non
punisūt. Vel aliť exponi pt.
ß grauius. Apes q̄ aculeum
pdiūt. mella de cetō facē nō
pnt. Quia sepiꝰ fit. ut qui
primo subuenire arguēdo
vl' indicādo non curat. iusta
vindicta dei a melle virtutis
cadat. Et qui frī suo a foue
a cauē noluit. pēmet labo
rinthū mōtalis ītrat. Qđ
miri? Maledictꝰ a pphā dr.
qui phibet gladiū suū a sā
guine. Prohibē āt gladiū
a sanguīē ē. pmiū nolle a
cibo cohibē. quo mori posset.
penitēdo a pcō. et vnde cor
reptus a deo. Talis maledīs.
id ē malo addictus ē. qa in
eo qd proximū curare nolu
it. eū in malū culpe ī pnti.
et malū pene ī futuro pe
tue dāpnacōis īuoluit. De
hoc qđ nrō tpe ītigerit au
diam? ¶ Vidimꝰ in monas
terio quodā monachū natu
rali ingenio et scīa p̄ditū.
virtute castitatis et oī mor
honestate p̄clarū. In quo solus
ille defectus erat. qd nullam
ītra pcīm rigiditatē habebat.
Quē defectū in eo corrigen
dū speratēs monachi eū ī
abbatē vnanimit̄ elegerūt.
Et ille factꝰ abbas. ut ante
ī pusillāimitate et ignaui
a pstitit. et ex hoc ordo mo
nasticꝰ notū satis grauem
dissolucōis incurrit. Qđ su
piores eius ordinariꝰ nimi
rū grauē ducentes. illū ab
officio remouerūt. Qđ ille
sinp modū grauiter ferēs. ad
tantā paulati īpatientiā
venit. ut manꝰ iniquitati to
talit̄ daret. et se īprudentis
sime neqssimis in dilapi
dacōem ecclie locaret. In
hoc tempꝰ districtus intes
sit cui eēt positꝰ in agonia.
īportunos exactores sibi īsta
re vidit. seqz oportē reddē
racionē. nō solū de suis ex
cessibz. verū etiā de illorū
excessibz. qbs corrigē qnqz de
buit et nō correxit. Exacto
res ergo cū declinare vellz
nō potuit. et clamās inter
angustias expirauit. O qꝑ
horrendū est illius horrēdi exitus
expectare. et nō cū lacrimis
debitis et lamētis ⁊ dignis
penitētie fructibz p̄uenire.
Huiꝰ ergo exēpli gracia cor
rectiōis aculeū habeas. ne
frustreris melle et a virtute
cadas.

Exm

Caplm xvij.

Unt apes rustice aspectu horrē de multo uacūdiores. sed labore et ope prestantes. Ille aliqn in tantū addacto aculeo punxit. ut intestinū sequat. et tūr illico moritur. Apē rusticā et aspū horrendā claustrales quos dā intelligo. q̄ in exteriozis ordis obseruatoē supflua lit abulates. nulla intrius dulcedīe spūs sc̄i uiuozant. Hij bene in actibz apl̄oz signati sūt p illos qui se spiritū sc̄m ignozare respōdet. et se tm in iohānis baptis mate baptizatos. Qui utiz dura abstinencia p̄ditus. zona pellicea et camelozū hirsutijs horrestebat. Tales ut p̄dixim⁹ in austeritate moꝝ extius abulātes. actiue vite multo labore ope pstāt. Et ideo uacūdiores sunt. Martha enī sollicita erat circa frequēs mūsteriū. et ideo extra plurā turbabat. Tales aūt et si intantū addacto aculeo punxit. ut intestini rācozis odiū sequat. vel etiā occasionē infirmus et nōdū pfectis frībz dederit. ut ab ipis odio habeāt. mortalissime peccāt. et qi uremediabile p̄cm manz. quousqz frībus reddaliet. et correctis mozibz se abluet. ut et ipi in pace uiuāt. et alios sc̄m in pace uiuē permittāt. Et vide ip̄m reprehensibile istud xp̄s in euāgelio denotauit. Qui scandalizauerit unū de pusillis istis q̄ in me credūt. expedit. supple magis ei ut suspendat mola asinaria in collo ei⁹. et demergatur i profundū maris. Nota quia rarissime xp̄s ut hic. penas etas in aliq̄ p̄cto distinxit. Hic aūt p solo scandalo demersionē in mari cū mola asinaria fieri iudicauit. Qd aūt magis scandalizat hoīnē. ip qui ei occasionē p̄cti et scandali prestat. De hijs aūt quoz reprehensiones vel mordacitates odij sequit̄ intestinū. exēplū nr̄ tpis ostendam⁹. Venabilis iacobz de vitriaco cui⁹ sup̄ fecim⁹ mētionē. ut multis adhuc notū est. crucē ihesu limitanā ob salutē multoz in brabātia p̄dicauit. Contigit aūt ut pacificatur⁹ q̄da die mortales inimicitias. in uirā passiū p̄mo suppliciter. deinde p̄stratus pedibz eius semel. iterū et tercio cū multitudie ppli p̄nte rogaret. nec p̄ficeret in rebellē. Conuersus aūt ad ppl̄m. dixit palā oībz. Cōtestoz vos q̄ qui spnit nos. spnit et eū qui mittit

nos. Rogate ergo dnm. ut
tale signū ostendat in hoīe
obstinatū. quo cūctis pūtib⁹
pateat. cū hostilit' comit' se
in retētione odij comit' pr̄im
hoc essse. Nec mora. ubi
vir sancty oīonem expleuit.
miserādus ille euersis ocu
lis. semel iterū et tr̄io in t'
rā corruit. ozeq; cruorē spu
mās. et saniē horrozis. mi
rimū spectaculū et piaculū
oībus. p̄buit. Cūr flēte pplo
venerēdū vir fusa p̄ce pro
stratū exegit. Qui mox in
terrā se ōspitaty. ubi an se
timicū vidit. qī aliqd amicis
simū vociferaty venia petiit.
cū lacrimis. tuensq; in ostē
la ei⁹. ad lacrimas et laudē
xp̄i omniū corda cōmouit.
Nili. et de hoc eodē articulo
quodda valde mēozabile in
germanie p̄tib⁹ contigit.

Ex.m

Nobilis quida. fratrem
uterinū. a quodā plebeio e
ignobili occisū p̄dicebat. Fu
gere ergo de patria occiso
re. statuit ut nobilis ille cum
multo comitatu peregre p̄
fectus ī premeditate soli ī
agro occurreret occisori. Qui
mox extracto gladio ubi ūmi
cū expetiit. in terrā p̄stratus
clamauit. occisor. Miserere mei
nobilissime vir p illo q̄ tui
miserty et oīm. mūdū istū
sua morte redemit. Crepē
te nobilis dim⁹ in lacrimas re
solutus. illā qua extenderat
retrageratt manū. Sz cū h⁹
ignauie assribet' a suis. et
iterū manū extēderat ī p
stratū. iterato reus ob re
missionē p̄cōz ei⁹ veniam
petens. sed manū deposu
it. Tercioq; incepaty a su
is. cū morte certius mtēta
ret. et miser ille ob euasio
nē angustie quā oīs timo
in extremo cēt iudicio per
pessura. venia p̄caret. ir̄n
dit nobilis gnē. ꝑ nobiliozē
mente. Et ego mat tibi p
suis morte frīs indulgeo.
Nec mora. cadē die ut au
diret missā ecclesiā intro
gressy. ubi coram ymagine
crucifixi tr̄io flexit genua.
visus ē a quoda scō viro
ad singulas genuflexiones
nobilis illi⁹. crucifixus caput
suū hūiliter inclinare. Deorsū
ergo vir scūs ille q̄ solus h⁹
viderat. nobilē euocatū. qs
cēt mirozat. Et ille. Miles
mat dilor in tra in q̄ natus
sū. Et rursū ille. Dicas mat
carissime. nichil celes. ī quo
cōfidis te magis diuina mi
sericordia meruisse. Tunc
miles. Pectator mat sū. et
seculo dedity. ī nullo p̄sus
q̄ hodie forsita venia p̄me
ruī. Et hoc dicēs. qd actū ē
tetulit. Mox ille et qd vidit

ſet expones. ad actū vite ſtra
ciozis et meritū nobilē exhoꝛ
tur. Et dignē quidē de vio
nobili hoꝛ audit. qꝛ phs dic.
Vera ingenuitas nō recipit
cōtumeliā. Unde terentius
ille nobiliſſimꝰ. diuitē mtu
ens vilitatē male diſpēſan
tē vebz ſuꝑſiſſe mgt de te ſup
pliciū. niſi tibi iratus eſſem.
Maluitꝙ ipunitū reliquē.
ꝙ p ira mpiū punire. Di
cbil enī tā preclarū. tā magt
nificū. qđ nō deſideꝛt tpantie
moderamē. Pmde qđ phs ſe
tāt ſuꝑ eo. ꝙ iniuria dimit
tenda ſit primis videamus.
Dicat enī phs. Nunq̄ ſrelꝰ
ſcelē vindicandū eſt. ꝙ ipūn
ē memiſſe qđ oderis ledere.
gñto vīquinus odiſſe qđ leſeris.
O ꝙ magnarū virtū eſt le
dētem negligē. Rex igitur
magne clementie ē. indulge
do cozrigē pcā nō vindictā
do. Ridiculū eſt odio noce
tis inocētiam pdē. Iz vetu
mēoziaꝫ bñficoꝝ fragilis. ē
iniuriaꝝ tenax. Si qs iraſcit.
et ab aliquo penas expetit.
a ſe exigit. Magnu aī ē ꝑpū
placidū ee tranquillūꝫ. et m
nurias atꝙoffenſiones ſuprne
deſpicē. Si magnanimis fu
eris. nullꝰ tibi iniuriā fieri
iudicabis. Honeſtū enī vī
dicte genꝰ ignoſcē. Poſitū
optimi viri et ingentis aī
ē. tam diu ferre miſtū. donec
fecit gratū. Ner te vano iſta
decipiet. ſuccūbūt vicia vtu
tibz. ſi illa ꝛcato odiſſe pauceris.
Diſcāt ergo apes fidelium
p tpe loco et pſona aculeo pū
gē. et nullū intestinū fratꝛ
odij in coꝛde retinē. ut ſic m
mellis dulcoꝛe pficiāt. ⁊ fr̄ez
caritatiue coꝛrectū. emēda
tū oñdant. ¶ Capitulū.

Inter oia tpa. xviij.
aialiū illud ſuꝑ mo
dū mirabile ē. qꝛ a
pes cōem ſobolē habent. et
eis cōis eſt fructꝰ. Qđ mo
nachje religioſe viuēs. quid
p̄dicatoꝝ egregie de fructu
multiplici ſingulariē ⁊ floꝛi
ans? Et fructus tuus ſi cō
gaudeo. meus ē. Et hoꝛ ut
dicat augustinꝰ. caritas opa
tur. Caritas enī teſtāte repl̄o.
nō eſt ābitioſa. non q̄rit q̄
ſua ſūt. Rex dauid que de
us hoīem ſc̄dm coꝛ ſuū inue
niſſe teſtat. i multitudine
ppli. q̄ ſub eo auctus creuerit.
gloriatꝰ. cū pplo ſuo tāta aī
maduerſiōe p̄uiſſus ē di
uinitꝰ. ut ſexaginta milia po
puli angelo cedēte coꝛruerēt.
et ipe regni gloꝛie deſtitutꝰ
ꝑpū fugeret filiū. et i maxi
ma penuria tbus menſibz
exularet. Si ergo verſi dauid
i multitudiē ppli. nequaq̄
gloriari ꝓmiſſū eſt. quid ē

tibi pastor plate. qđ tibi mona
che. qđ tibi pdicatorē et gēlie.
Coem tibi sobolē reputes.
coem tibi fructū cū alijs. Pau
lus ille excellētissi⁹ pdicator
olim in electis fidelibz repē
hendit. qđ dicebat. Ego quidē
sū pauli. ego āt appollo. ego
vō cephe. Et iuste. qa poste
a subiferet. Ignobilia mundi
et dspectibilia elegit deus. ut
nō gloriet in cōspectu eius
oīs caro. Quare āt nathā
nael cui xp̄us fere supi oēs
aplos et discplos suos testi
moniū phibet dicēs. ecce vē
israhelita in quo dolus non
est. sicut petrus et andreas
qui utiq hoies erāt sine lēis
et pdicte. aplatus nō accepit
dignitatē. Hinc augustinus
tenuē videt. qđ nathanael si
pdicta fuisse. aplus extitisse.
Qđ ergo pdicator. qđ doctor
pli de multis litis gloriaris.

Memor sū loci. tpis et p
sone. qđ bīssime mēorie frat
iordanꝰ pdicator strenuus.
iuuenes vno tpe tā parue
luctature ad ordinē recepit
seraginta. ut plēs eorū vix
possent ut audiui cū multa
repetitōe ad matutinale of
ficiū vnā lectē lōnē. Dum
quo ut diat a frib gēuiter
ad gēnale aplm accusatus.
spū scō repletus dixit. Dimi
te istos. ne dspnatis vnū
ex hijs pusillus. Dico vobis qđ
multos et fere oēs pdicatores
videbitis gloriosos. et p quos
dns supi multo lucidiores et
lōnatores salutē operabit aīaꝝ.
Qđ nos veridico ore dictum
usqđ in hodiernū diē vidimꝰ
et videmꝰ. Discat ergo melli
flui fructus apes cū gaudio
et admiratōe fidelē sobolē cō
munē habē. et nō in fructu
singularit gloriari. Cap^m

Qra apes xix.
amicitia fouentur
iustum. Et hoc u
te. cū xp̄us totius virtutis ex
emplū. nequaqđ discplos ser
uos. sz amicos vocare digna
tus ē. Ecclīastic⁹ qđ de amicīa
a elegant insinuās dicit. Ne
obliuiscaris amici tui i ānō
tuo. et nō memor sis illi i
opibz tuis. Fidelitatē amici
cie oēs diuine scripture men
dāt. Hz et phi iocūda nimis
et pulchra de illa testantur.
Nit enī phus. Nulli⁹ boni sine
amico vl socio. iocūda ē pos
sessio. Cū hijs vsare. qui te
meliorē facturi sūt. Illos ad
mitte. qs tu potes facē meli
ores. Tales ufiq xpabis amos
quibz possis et in adūsis cō
fidē. et in pspis nō timē. ut
et hīt te in adūsis sublenet.
et inde te i prospis nō supplā
tet. Qualē āicum habē vo
lueris. talē te exhibeas ergā

ipm. Ita semp amicū habeas. ut posse fieri inimicū putes. Ita credas amico. ne sit tūi to locus. Turpius nichil ē. q̄ cū eo bellū gerē. cū quo fāi liarit' vixeris. Ego tibi mōstro amatorū. sine medicamē to. sine herba. sine ullius vene ficij q̄mlīe. Si vis amari. a ma. Negociacio ē nō amici cia. q̄ ad modū accredit. Nō q̄quid ꝓsecutura sit spectat. Detrahit amicicie maiesta tē suā. qui illā patit ad bo nos casus. Si aliquē amicū existimas cui nō tantūdē cre dis q̄ tibi. vehemēt errās. & nō satis nosti vim vere ami cicie. Oīa cū amico tuo deli bera. & de ipo plus post ami cicīā credendū est. ante ami cicīā iudicandū. Cū ita vive ut nichil illi ꝛmittas. nisi q̄ ꝛmittē eā tūmodo possis. Diu cogita. āq̄m tibi alīs m āi cicīā copulādus sit. Cū placu erit toto illū pectore admitte. tū audacter cū eo loqre. q̄ te cū. Utriusq vicia ē. et ōibus credē et nulli. Semp ī amici cia firmus esto. Cont' amicū nulli credas. ñ q̄ ipe pba uerit. Vera amicicia nūq̄ fefellit. & semp stabil' ꝓseue rat. Si vo īm ꝛtrariū actū est. nūq̄ vā fuit. De duobz āi cis vir plūe deditus ista nar rauit. Erat ut memini patr ante nrā tpa iuuenis q̄dam sagax ingenio. diues valde. qui nūcios suos p diūsas mūdi ptes mercacionis cau sa mittebat. Qui ut vene rūt quida ex ipis. in partibz orientis. repperūt gentilem quēdā in oībz copijs et rebz mundi sup oēm modū ditis simū. liberalē in oībz et fidelē. Qd plura? Placuit illi se habē talē dnm. Vadūt et redeūt. munera ex pte do mini sui gentili deferūt. re ferūtq̄ maiora iuueni xpiano. Et inde tantū amore succendit. et admiracōe. q̄ ꝑe rat cū multo comitatu & mu neribz in orientē. vidē gentilē. Quē ille cū magna gloria et exultacōe susceptū. erpto ē honestū hoīem moribz. sa gace ingenio. et p oībz libera le. secūq̄ illū tenet & nō puo tpe. nec paruis expesis. Et cū redire deliberaret ad pa triā. eū ad thesauros īcom pabiles introduxit. Sz cū ali quid ille accipe recusaret ꝛ stātissime. tandē ostendit il li septē puellas vgines īco claui nobilissimas genē et pulcherrimas decore. q̄s se cūdū ritū suū ducē ꝓpone bat tpe oportuno. Et dixit ei. Ex hijs tibi vnā eligas ī vxorē. Nec mora. iuueīs sup modū ad̄o captus et

oculis. vnā elegit ꝑ ſtātiozē
moribz et decore. Cui ꝯfestim.
Optionē inq̄t dedi tibi. et tu
quidē michi ꝑ oīb; dilectiſſi
mā elegiſti. Et tu quidē ut
ſapiēs experiens q̄d dederi
tibi. et ego ut min⁹ ſapiens
ꝑpt̄ te q̄d dimiſerī nō cauſabor
Iter dires. ſponſe tradidit cō
digna munuſcula. et eā tra
didit xpiano. At ille ad ꝑpa
veniēs. ſpōſā ſuā in magna
gloria baptizatā accepit vx
orē. et mulierē mire ornatus
ſuenit. Ipe aūt auctus gloria et diuitijs. ī vrbē ꝑfect⁹
maximā. Gentilis aūt fre
quent⁹ tepolens q̄d in dicta
uuiētula ꝑdidiſſ⁹. grauari
cepit aīo. nūc ꝯ credi pt̄. et
paulatī ꝑ triſticia ꝺtrahuit
in eo ſpūs atq; ſenſus. Qd di
e aūt in diē. de āno in ānū.
de tpe in tēpus detreſcēs re
bus. cū nichil curaret de oī
bus q̄ haberz. tandē ad extre
mā miſeriā deueniēs. exul
de ꝓpria q̄ infatuat⁹ pulſus
ē ab amicis. Cui cū q̄d age
ret ignorar̄et. īcidit cordi e
ius amicū viſitare debē. ꝓ
quo iſta ꝓtulerat. nec poſſe
credē eū futuz īmemorē. et
nūc tanti piaculi cōtempto
rē. Infeſſ⁹ ergo iter. venit
ad locū ubi ille manebat.
Pulſauit ad portā quondā
amici ſui. dixit quis eēt. nec

ciuitatis

lexit nūcius vbi. nō intermiſſo
eſt. Quo in facto ꝯfestim cō
triſtat⁹ ad mortē. veſpe veien
te ſup vaſtū ecīe atriū ſe ꝓ
iecit. In tēpeſte igit̄ noctis ſi
lētio quidā inſidiatus latitā
tul⁹ tñ ſeunti. occidit eū. clam
q̄ diſceſſit. Mane aūt inuent⁹
homo occiſus. et incerta ignot⁹
gentilis capit̄. et cōſtregnatis
nobilibz et ꝓcio ciuitatis offer
tur captus. et illi factū ꝓpōit.
Qui cū deſpatione fractus
homicidiū non negaret. ille
quidā amicus eius ſtans diu
tius ſtupefact⁹. ꝺtēplatus ē
hoīem et cognouit. Ita tñ
ꝓſilies cū ille duceret ad mor
tē clamauit. Innocēs iſte eſt.
ego ſū qui factū feci. Ver
mora. dū cū maxio clamore
et merore ꝓpli ꝓtrahēt decol
landus. ille qui factū fecerat
pudētia dīna veritat⁹ tā nobi
lē et innocentē hoīem depe
riꝛe. ī medio ꝓſilies exclama
uit. Innocētes ego. et ꝓmus
et ſecūdus. Ego ſū ille neq̄s
ſim⁹. qui hoīcidiū ꝓpetraui. Mox
iudex et ꝓcres ciuitatis mi
rabilit̄ ſtupefacti. ſimul ca
piūt dictos tres viros. et fac
tū diligētius ꝓſcrutātes. cū
vitatē ꝓ oīa exīmouiſſēt. īno
centes abſoluūt. et ipm reū
ꝑ āmiratōē piaculi dimittūt.
Criſtian⁹ aūt ille obuijs mānb;
et oculis amicū ſuſcepit. Et

ut breuit dicā. iuuat ad fidē
ānuit ille. baptizat⁹ ē. ¶ Accep
uxōē nobilē cōsobrinā āici.
et eo rogente dimidia cū illo
bona partit⁹ ē que habebat.
¶ Apes ergo fidelū xp̄iana &
debita amicicia ad iuuādē pone
ant. studeātq; diuine gr̄ie
dedit exemplū saltē gentilis
hoīs imitari. ¶ Capitulum

¶ Sunt apes .xx.
hospitalitatis u
tuti dedite. ¶ Apes
enī extraneas dūmodo bone
et mitis nature sint secum
recipiūt. ¶ Vnde miri⁹ p̄ hāc
enī et lothy euasit incendiū.
et abrahā receptis et refec
tis angelis meruit bñdici.
¶ Et aplūs. ¶ Hospitales inuic
uicem sine simulacōe. ¶ Et
bene addidit sine simulacōe.
quia maxīē isto tpe ī plūrib⁹
videm⁹ hospitia simulatu. ut
hoc faciāt hoīes seculares
aut ꝓpter vēnūdiā honestā
tis. aut ꝓpter fauorē et gl̄o
riā seculārē. ¶ Pauci vō simpli
ꝓpter deū. ¶ Et vē credo q̄ qui
modo debito ī diuersitatibꝫ hos
pitiū exhibēt. ei etiā dñs re
funderet in p̄nti. ¶ Et de hoc
digna frīs p̄dicatoris rela
tōē. manifestū miraculū e
narrabo. ¶ Fuit in roma
vir pius et bon⁹. qui indiffe
rent hoīes religiosos et pau
pes ad hospitiū suscipiebat.

¶ Contigit aūt eū ꝙdam senio
attenuari vel apponam rebꝫ
tpalibꝫ. et ꝓpterea diuitias suas
q̄ solitā hospitalitatē exercē
nō posset. q̄ ad usus suos sufficientia
non habē. ¶ Cuidā vna
nocturnū angelus p talibꝫ iacentē
in lecto. seminuditatis audiuit
vocē dicentē sibi. ¶ Vidi angustia
tē tuā quia in exhibēda hos
pitalitate multo tpe īfatigabilē habuisti. et p̄ hāc ad vi
tā paupem deueniſti. ¶ Volo
ergo non solū in futuro remu
nerare te. verūetiā in p̄nti.
¶ Loquē illi diuiti de vinea tua
q̄ melior ē cū vinea illius
scrūbiū facies. ¶ Ipe aūt libenter
ānuet vōbis tuis. ¶ Habita er
go illi⁹ vinea. ī medio illius
acerui fodies in p̄fundū.
et sub eo reperies q̄dā roma
nis copijs ē tumulū. ¶ Ad hāc v
ḡit vocē cū non hō p̄tm⁹ obe
diret. sēdo quoq; et tuo idem
q̄dā p̄mo. vox dīna p̄cepit. ¶ Et
homo ad diuitē veniēs. obtu
lit cōmbiū vineaz. ¶ Cui
dues. ¶ libenter inq̄t. et quo me
lior tua vinea mea. tibi solu
uā. ¶ Cui paup. ¶ Nolo aūt. sed
equolare scābiū fiat. ¶ Et fm
ē fit. ¶ Mox paup cōiugato secre
ti ꝙsilio. filio quē habebat et
duabꝫ pt̄ filiabꝫ. ad acerui
cū eis sup̄dictū accedit ī vi
neā. et ceptū fodē cū spe
magna. ¶ Cūq; diu fodissent.

ner adhuc effectus sui signū
aliqd̄ ūuenissent. reperūt pū
suo filius cū sororibz ĩsultare.
Quibz pater. Nullo aut mō
possū credē q̄ frustrabor. Al
terno ugit pr̄ cū filijs uirilit
insistētes. tandē in pfundū
int ingentes lapides uas mr
moreum plenū aq̄. et ĩ ore
ipius ollā vitreā plenā bal
samo. et in orificio olle vas
parūm fictile. et in eo tres
lapides p̄ciosos. smaragdū.
saphirū et carbūculū. q̄rū
tatis nō modice repperunt.
Nichil āt aquā in vase re
putantes effuderūt eā. Q̄r
ut mox effusa ē. instrumē
ta quedā erea in ip̄is labóra
uerāt pfusioē stupens. colo
rē eris in pulcherrimā au
ri speciē ꝓmutauit. Erat e
nī aqua ex sanguīe et car
nibz basiliſci. ĩ modū aque
rosacee p elevacōem facta.
q̄ solet ab alchimistis auxi
fieri sophisticatū. Ex hac aq̄
deus noluit dicti uiri ĩno
centiā maculari. et ideo diffu
sa dispariuit. Balsamo vero
cū dictus hō debilitatē uisu
usus fuiſſ nescius q̄ eōi o
leo. p dies aliq̄t. recuperauit
integerrime usū. et post cog
nito p pbrm suū q̄ eēt bal
samū. uendidit illud testa
bili p̄cio. Et p lapidibz quos
ūuenerat p̄ciosis. pecunias
copiosissimas et multas acce
pit. Factusq̄ dives et ĩclitus
glorificauit deū. et post se fi
lios et nepotes suos ĩ multis
copijs deliquit. Studeāt ergo
apes fidelū hospitalitatis gra.
pauper et pegrinos et maxiē
pbatos uita sectū recipe. et ne
cessaria mīstrare. ¶ Caplm

QUm pluri. xxj. ꝙ
genera cuāliū cupi
da sint et auara.
apū gen⁹ nullis auaritie spē
cijs frater. ꝑ sup bñ ficū gra
tulat. Et digne quidē. qa auā
ro sēdm verbū sapientis nichil
ē sceleſtius. et hic suppleas.
xpiano. Est enī sēdm aplm
auaricia ydolox seruitus. qđ
ē pcm maximū. et xpianis
finibz ꝓpulsandū. Hāc auā
ritiā et plī detestant. Dicit
enī seneca in puerbijs. In
nullo auarus bon⁹ ē. ĩ se pes
sim⁹. Cupiditatē effuge. reg
nū est vincē. Negandi cau
sa auaro nūq̄ deest. Pecunia
si uti scias ancilla ē. si nescias
dna. Pecunia nō sanat ava
rū ꝑ uexitat. Quid hac fici stul
tius reputa⁹? Nichil satis ē
morituris. Qz diu satis ni
chil tibi fuerit. npē alijs satis
nō erit. Resistendū ē ocu
patōibz cupiditatū ne ex
plicāde ꝑ submouēde sūt. si
semel inſuerint. locū suū ali
as instituēt. Pncipijs illaz

obstem⁹. melius nō mapient
ꝯ desinent. ¶ Nos rerā cupidi
tas īoptatura nō satiatura ꝑ
capitat. ¶ Quibꝫ si mquit satis
ēt posse fuisꝫ qui nō cogi
tam⁹ ꝯ iocūdū sit nichil habē
ꝯ magnificū plenū. ner ex
fortuna pendē. ¶ Discedant
aliqñ ista mstruosa bona et
superātibꝫ meliora. ¶ Si quid
in illis ēet solidi. aliqñ mple
rēt. nūc hauriētiū sitim cō
tīnāt. nō extīguūt. ¶ Cū dyo
genī a capite de nocte furā
culū cū nūmis trahē cona
rēt, et ille sentiret. trahe in
quit infelix. ut facias utrūꝫ
dormiue. ¶ Doctoris ergo mo
bilia ēe que dedit casus. et
maiore cursu fugē ꝯ venie.
ner hijs portīonibꝫ quibꝫ ad
sūmā quentū est retroiue.
ꝫ sepe mt fortunā maximā
et ultimā nichil penitus in
terē. ¶ Unde ītigit ut didi
ci frē minore referente ī por
ta frontis ecclie cathedralis
in gallia ymago usurarij.
sculpta de lapide desup ās
cū sacculo pecunie euiden
tius ꝓmineret. ¶ Ut āt q̄da
maxim⁹ ac ditissim⁹ usura
rius ciuitatis ecclīam debu
it intrare ꝑ portā. ymago usu
rarij desup cadēs. caput in
trare conantis illisit. et re
pēte ītritus. ēpiter expira
uit. ¶ Vidi et egoipe in
brabātie pribꝫ usurariū ne
ꝯ valde. qui multos nobiles
et potentes exhēdauerat. ⁊
paupes spoliauerat sicꝫ mo
dū. ¶ Hic frequēter ocurrēs
religiosis rogabat q̄ cū la
ēmis ꝓ se orari. ꝫ ī nullo pe
nitus se correxit. ¶ Cūq; super
hoc eū fregētius arguissem.
ner tn in aliquo ꝓfecisse. ar
guit ut repētina infirmita
te corrept⁹. ad exitū ꝓpin
quaret. ¶ Et ecce subito duo
ingentes tenebrarū canes. let
tū iacentis ēruētibꝫ ābiebāt.
¶ Ipē vo ꝓtracta lingua ꝑ
ad longitudinē pedis dehis
cens. horribilit expirauit.
¶ Vos igit apes fideliū ex
horrēte que audistis. ¶ No
lite auaritie sordibꝫ inīnāi.
ꝫ sicut a deo bñficiū hylāt
acrepistis. ita hylarit nō ha
bentibꝫ cōredatis. ¶ Caplm

In apibꝫ q̄ ha. xxij. ꝯ
bituālit totus vtu
tis insigne reperies.
¶ Et q̄ in alijs aīalibꝫ
singillatī sparsim videntur.
in ipis natura mater ꝑpen
siori bñficio ꝛgregauit. Et
hijs illa quidem fidei fas
ē. felix xp̄ī mater maria
signat. ¶ Cui vernit et ele
gant sapiēs dicit. ¶ Multe fi
lie cōgregauerūt diuicias.
tu supgressa es vniuersas.
¶ Hāt et tu fidelis aīa ꝑ tuo

studeas imitari. Si vē conaris
nō frustraberis m̄ logīmquū.
Quīte ār. quales q̄ vtutes
sint. oīs sar̄ scīptura testat.
Dz et has p̄ diūsa capla su
p̄dicta descīpsim⁹. Ait ei pho
rū maxim⁹ augustin⁹. Minū
vtutis ē. ymo maxīa virtus.
amaīe vtutē. Et seneca ī p
uerbijs. Scias eū mltis vtu
tibz habundare. qui alienas
amat. Virtutē vērā mtelli
go. aiosam. excelsā. quā mai
tat q̄cquid infestat. Nō dat
natura vtutē. ars ē bonū fi.
Si p̄t vtus effiē ne aliquis
miser sit. facilius efficiet ut
bonus sit. Mun⁹ eū intual
lū a bono ad btīssimū testat.
ēp a miserō ad btm. Quīm ho
nestaz verū semīa ai gerūt.
q̄ āmonitiōe exstitant. Nō
alit̄ sīntilla ēp flatu ieu ad
ulta ignē suū explicat. Cui
git̄ eū virtus cū tacta ē. et
ꝑpulsa vtus. et aliozū scīēta
ē et sui. Ostendū est de ipā.
ut et ipā discat. Nō stringit
tīquillitas. nisi timitabile q̄d
cūquaz adipiscaris. et hoc
ē deus. ex āo illū nō ēa ne
cesse ē sequi. Vn̄ hōis bonū
ipā vtus ē. que nec hāc fortu
nā et illā adest. nec aduersa
et pīa superba tredit. cū maz
no utrūsq; cōtemptu. Nemi
nē estimam⁹ eo ip̄ē. ꝙ adici
mus illi et a quibz ornat⁹ē.
atq; cū volens vērā hōis estīa
cionē inire. et scire q̄ntus sit.
nudū inspice. ponat p̄īmoī
um. ponat honores. et alia
fortune mēdacia. corpus ip
sū exuat. aīm intuē qual q̄n
tus sit alieno an suo magno.
Corp⁹ multis eget ut vale
at. cāmus ex secte sit. seipm
alit se exercet. Q̄d tibi opus
ē ut sis bon⁹ velle. Cūr scito
te in oī vtute ꝓfectū cū eo
ꝓueneris ut nichil deū roges
nisi q̄d rogare palā possis.
Sic ergo cū hōibz viue. tāq̄
deus videat. Sic loqre cum
deo tanq̄ hoīes audiāt. Nul
lo honestamēto virtus eget.
Ipā sui magnū deus ē. Vir
tuti vetvoire nō licz. Q̄cq̄d
intiugit. in silitudinē sui ad
ducit. Q̄cquid tractauit. id
amabile. Aspectū. mirabile
facit. Oīs virtus ī modo ē.
Mod⁹ certa mēsura vtutē
materia nō incitat. nec pe
iozē facit dura. nec difficil.
nec meliozē. Hylaris aut le
ta. Quēadmodū mūdana lūa
na claritas solis obscurat.
sic dolozes. molestias. tūultus.
vtus magnitudiē sua elidit
et oppīmit. Nec magis ulla
portionē habēt īcōmoda cū
m vtutē incidērit. q̄ ī mari
nimbz. Virtus nō p̄t maioz
fieri. vni⁹ stature ē. Cathō q̄
die repulsā ē lusit. q̄ nocte oc

ndend⁹ lesit. Eode loco habu
it ⁊ftulari. et vita extede. ſſ⁊f
nus et vtuos⁹ aim⁹ deo pare
at. et quocuq; fortuna ⁊pu
lent. ſine cuctacõe pariatur.
Nõ mirũ est in tranquillitate
nõ iuuari. Illud mirare. ubi ex
tolli aliquẽ. ubi oẽs deprime
rent. ubi ſtare. ubi oẽs iacẽt.
Sapiẽti nichil hoc displicz que
fieda ſiũt. Nã q̃quid ⁊ hoĩe
cadẽ ꝓt. in se recidisse nõ que
rit. Sapiens nichil se miroꝛ
urbe ⁊q̃rit. ꝙ ꝙ ututes eius spa
cio breuiore claudit. Perfecta
uirtus ẽ equalitas et tenoꝛ
vite p oĩa cõsonãs sibi. Vbiz
idẽ eris et ꝓut ueru uarietas
exigit. ita te accõmodes tpi.
nẽ te in aliquibz mutes. ſſ po
tius aptes. sicut manꝰ que
cadẽ est cũ in palmã exten
dit. et cũ in pugillũ ⁊stringit.
De dubijs non diffinias. ſſ
ſuſpẽſam tene sentẽciã. Que
possit ⁊tigẽ ãio tuo cuncta p
pone. Nichil tibi sit subitum.
ſſ totũ ante ⁊spicies. Cogita
cões vagas et inutiles et q̃
sopno siles. nõ recipies. Cogi
tacio tua stabilis et cta sit.
siue delubẽt. siue q̃rat. siue cõ
tẽplet. non retardat a uero.
Nõ extollas qcq̃ nec deici
as. Mobilis esto nõ leuis. cõ
stãs nõ pinax. pauis fami
liaris. oĩbz equus. Oms tibi
pares facies. si inferiozes sup

biẽdo nõ contẽpnes. Superioꝛes
recte uuiẽdo nõ metuas. Cur
tus esto benigne. nemini blan
dus. Seueriꝰ esto iudicio q̃
sermone. uita q̃ uultu. Rari
sermones q̃ tpẽ. ſſ et loq̃tur
pariẽs. seuerꝰ ac serenus. hy
laris nõ aspnãs. Que nosti
sine arrogãtia ꝓpartẽis. que
nescis. sine occultacõe ignoꝛã
tie tibi postules ꝓpariri. Ve
lis oĩbus ꝓdesse. nulli nocẽ.
Altitudo magnanimitatis ẽ. nec
timidũ esse hoĩem. nec auda
cem. Nulli ꝓclusa est uirtus.
Quibus patet. oẽs admittit.
oẽs ꝛuitat. ingenuos. liberti
nos. seruos reges et exules.
Nõ electũ dñiũ nec censũ. ſſ
nudo hoĩe ⁊creta ẽ. Corpoꝛa
obnoxia ſiũt et assepta dñis.
mẽs quidẽ sui uuris. et que
adeo ẽ uagũ. nec ab hoc q̃
curẽ cui inclusa ẽ teneri q̃
at. q̃ min⁹ ꝛpetu suo utat. et
ingentia agat. et ⁊finitũ co
mes exeat. Cutũ iter ẽ. locũ
dũ iter ẽ. ad quod natura te
instituit. Dedit tibi illa. que
si nõ deseruieris. par deo ⁊sur
ges. Subsilire enĩ in celũ ex
angelo licet. nec adhoc effica
cius uehiculũ q̃ uirtus ẽ. Dos
tremo quidẽ exemplũ uirtutis
oĩmode posuisse. si nõ defec
tũ uirtutis in oi hoĩe reppisse.
Nemo enĩ bonꝰ. n̄ solus deus.

Scio tñ psonã in brabãtie

ptibz adhuc in carne viuentē.
quia et ꝛnſanctōe et vita āni⁹
triginta fuliarissime noui. De
qua q̄ cū illa āni⁹ q̄draginta
fuerūt fidelissime attestati ſūt.
q̄ nūq̄ in factis eī⁹. nūq̄ in
dictis aliq̄d aduerterūt. quod
saltē veniale p̄cm iudicari ab
illo posset hoīe. Mores. ītes
sus et ꝺba tua ꝓpositu tū sin
cera. tam angelica ſūt. ut mo
dus eī⁹ vite sup hoīes credi
posset. Vultus eius tāte matu
ritatis et gl̄ore vl' gr̄ie. ut oīm
in se contuētiū vultus p nimi
o stupore ꝛuertat. Saluſat i
gr̄it apes fideliū sīm̄ datam
sibi gr̄aā habitualit̄ insigni
vi. Qd̄ enī sine multiplici ex
ercitij ingenijs nris adheseit.
sicut artes diuise ſūt. vel cor
dis intimis. ut vtutes. facili
ma dissimulatōe abolebit ob
liuio. Qd̄ vō habitualiter
infixū est. ꝑmanet meritissīm.

¶ Caplm. xxiij.

Vnt et mt̄ apes
diuisa q̄dā officia.
Alie struūt. alie poliūt. alie
suggerūt. alie distribuūt ex
eo q̄d allatū est. Hic notāe
potes diuisa officia claustra
liū. Ad l'am struē dicūt. qui
monasterijs p̄sident institu
tis. ut ꝓpositi. Polire vō dicū
tur. qui ecclīasticis opibz pre
sūt. ut matriculary vel sacris
te. Suggerere vō dicim⁹ illoz
quoz cōsilio regit̄ monasteriū.
ut sūt maiores. seniores. atz
p̄udētes. Distribuē aūt cel
larioz ē. qui tribuī aliis tēnuit
in tpe oportuno. Hoz officia
in regula beati p̄ augustini ꝛ
in regula bti benedicti singu
lariter distīguunt. et ex eoz
traditionibz ecclīa mt̄ canonicos
seculares eozūdē officioz no
mina sortiunt. Hijs ꝛpetit. q̄
sūmo iudici deo rationem de
suis officijs reddituris. ita do
mino deseruire. ut mt̄ bonos
et fideles seruos. cuius mere
ant audire. et intrantes dñi
gaudiū. sup oīa bona illius
cōstitui mereant. ¶ Caplm

Videres cēs. xxiiij.
certare de munē.
lucidissīe vem est.
mum⁹ ee apud fideles opus
oīe virtutis. Sicut aūt non
oīm ē virtus. ita nō oīs vir
tus ē oīm. Nemo ē bon⁹. ñ
solus deus. et dicit̄ bonitas
ēntialis q̄ soli ꝛpetit deo nō
accidētalis. Sicut enī oīs cre
atura ex nichilo facta ē. ita
teste bt̄o augustino ad nichi
lū tendit. si sibimet relinq̄t.
et nō diuina p̄uidētia i suo
mobili teneat. Nō ergo oīs
virtus ē oīm. quia soli⁹ dei ē.
Certes ergo fidelis aīa de n
mūnē virtutis alicui⁹. et si
nō de virtute oīmoda. Certe⁹
deo tuo offerre aliq̄d. q̄d in

conſpectu eius ꝙratificet ob
latū. Alij aurū m pplō dei. alij
argentū. alij ꝙēmas. alij pur
puraꝫ. alij coctū bis tinctum
atq; alij alia offebāt. Necū
bene agit. ſi pnos capraꝫ
aut minutū cū vidua in ꝙ
zophilacīū dnī posuero. Pri
mo cornelīū. postea romā
obtulit petrus. maria mag
dalena p̄aosū vnguētum.
paulus fere totū mūdum.
apli ceteri ſingulas regio
nes. utpote andreas achaiam. iacobz maiorē hyſpaniā.
iohānes asyam. thomas in
diā. iacobz minorē iudeam.
philippꝰ phrygiam. bartholo
meus indiā inferiorē. ma
theus ethyopiā. ſymon et
thadeus meſopotamiā. ma
thias paleſtinā. martires ge
neālit̄ ſanguinē. cōfeſſores
linguā. virgines ſām̄oniā
Nec defuit ſcōz aliq̄s. qui
nō de ꝓpo certaret munere.
ne m conſpectu ſūmi iudi
cis vacuus appareret. Sed
et nēm quilibet certare de
mineꝫ geſtiat. ne lāpade va
cua cū fatuis vīginibz ex
cludat. Palmes quidē cū
lignis et ꝙamidus cultru
q̄ filo tenuiſſīō m ſtipite
pendet. ut vix̄ poſſet cuel
li. Quātilacūq; virtus ſit
cōpage cauitatis te tenebit
in xp̄o. dūmodo ōino nō ca

das. Virtute enī nemo ma
le utit. Nullū die penitus
p̄termittas. nulla te ſolli
tudo. nullus labor excuſet.
quin boni aliq̄d facias. Et
vide cauſam. In libro de na
tura verū plinius auctor ē.
qui dicit. q̄ ꝙallina a ſerpē
te nō p̄t mſtri a ſerpente.
ea die q̄ ouū ediderit. Ods
m ouo. in quo ſpes pulli ē.
niſi fructꝰ boni op̄is. p quē
ſpes vite ꝑpetue deſignat?
Quale aute debeat ee op⁹
illud. pulſa yſaias ondit di
cens. Frange eſurienti panē
tuū. et egenos vagosq; ducī
domū tuā. Cū videris nu
dū operi eū. et carnē tuā
ne deſpexeris. Quatuor
ponit hic. dare panē eſu
rienti. hoſpitē ſuſcipe. veſtire
nudū. nō deſpicere ꝓximū
& ſouē. De his quatuor ex
ēpla ponim⁹. De ꝓmo. q̄
ſubuenit egēdū. ē pauper.
Hoc tpe ano ab incarnatōne
dnī milleſimo ducēteſimo tri
ſimo ſcdo. quidā abbas ꝙuil
helmꝰ nōie monaſterij vila
rienſis in brabantie ꝓuinz
fuit. qui ī paupes largus
fuit valde. et plus tali oc
caſione miraculi extitit
ſicut fert walthero quōdā
p̄pōſito ꝓcessorī ſuo in tve
uerē. a quo et ipē accepi. idē
abbas ſeruatus enarrauit.

Ecm

Curia autē cenobio vilarē
si in losensis comutatu sab
baudie que heyx dicit. in q̄
bos diuersis fūdꝫ fuit ele
gans forma. pīgruedine t
virtute de cuiꝰ carnibꝫ pau
cula prefnās comedere
irremediabili desiderio cō
cupiuit. Flebat aūt cotidie
et q̄ cū vite periculo torque
batur. Dabant illi carnes
bouine pulchrime. ꝑ ad
restringendū eiꝰ cōcupiscē
ciā non valebāt. Veniente
ergo abbate wilhelmo ad
cuiā. et narrāte frē cōuer
so periculū mulieris. respo
dit abbas. Melius ē occidi
boue q̄ hoiem. ꝑ secrete hꝰ
facias. et xple desiderium
mulieris. Induxit ergo frat
cōuersus boue vespe secre
cius in clau. et occisum
excoriatūꝫ mēbratim diui
sit et reposuit. Particulā
vō quā mulier ceperat. i
boue mox trāsmisit. Qua
comesta. mulier ex toto cō
ualuit. Mira res. hoīrēdū
spectaculū. Nanc facto cū
frat cōuersus famulos suos
ad aratrū sequeret. vidit
boue occisū arante in ara
tro. et ext q̄ credi pt. terri
bilit stupefactꝰ recurrit ad
domū. intrat thalamū. re
quirit carnes reposītas. ni
chil de boue ꝓsus inuenit.
nec carnes nec pelle. nec sal
te sanguine q̄ effudit. Hu
ius rei tres frēs cōuersi in
domo testes ydonei ꝓ veri
tate fuerūt. Erat ipe carnifex
vir fidelis et bonꝰ. necnō et
sup oēs ipa mulier que sola
bouis occisi carne comesta
cōualuit. et nō alijs potuit.
quia in eis quodā occulto.
ꝑ tīn naturali instītu. cum
violēta desideriꝰ vtute der
uit. Familiā aūt curie res
penitꝰ latuit. quia cā diuul
gari abbas districte phibu
it. Apud ipm abbatē res
adeo valuit. ut sicut ipe
dicebat quīq̄ante nālit par
tus fuit. laurus sup oīs
abbates ordinis. et pius i
pauper extitit. Vir post
modū in clarevallensi mo
nasterio abbas electus et
trīsflatus. cū multis valde
archiepīs episcopis. abba
tibꝫ et plaris ad ꝛenale
cōsiliū vocat ꝰ a dño papa
gregorio nono vocat ꝰ a fre
derico īperatore t lombar
die pribꝫ captꝰ ē. et post t
emporis ab ipo impatore
ꝓ vite meritis spōaliū est
dimissus. et post pauca ve
bis hūanis ē exēptus Hic
spōalissīe dedītū lacrimis
vidimꝰ. ut illi dixerūt qui
hoiem secretius ꝛfnoue
rūt. in tantū diuine item

plancis assiduitate vacabat
ut ei dñs multa in visione
monstraret. de quibz nõnl
la scpta vidim⁹ et pbata.
¶ Hz hint potius spealiv
videa⁹. de eo qp panis dan
dus ẽ paupi. et qp in exẽ
plũ huⁱus rei ãno ab incarna
cõe dñi mlleslio ducteslimo
vicesimo qñto. multa p
gallias et theutonie ptes
miracula cõtigerũt. ¶ Ex q̃
bus vnũ refero qd cuida
matrone in brabãtie ptibz
cõtigit. quã optime noui.
¶ Erat in illo tpe citra mõ
tes alpinũ et angusticiũ mãe
fames pualida. ita ut cotis
ptis multitudo maxima mo
rẽt. ¶ Cũ illa quã dixi⁹ ma
trona. genere clara et opibz.
exenis cepit sine ponde. mẽ
sura et nũo liberalit erogã
re. Qd cernẽs vir miles ar
cauit eã. et ei farine men
surã certã p singulas ebdo
madas dari fecit. Quã u
bi die q̃dã tota expẽderat.
instãte paupe et petente
pcepit ancille dnã. ut dili
genter scopata cista. in qua
farina repõita fuerat. pau
peri ut si quid ueniret af
ferret. ¶ Et fecit ancilla ut
dnã iussit. ¶ Post hũc venit
et alter. qui se nichil come
disse infra biduũ deploza
bat. Qd ut audiuit dnã
fleuit. et iterato iubet ancille
scrobare cistã. et paupi ali
quid ipartiri. Iurat ancilla
nichil in cista remansisse. Hz
instante dnã cũ lacrimis ut
attẽptet. curres ipatienter
et cistã aperies. plenã flo
rentissima simila inuenit.
¶ Mox ad eⁱus cõtuitũ ancil
la clamãs horrifice. cecidit
in extasi resupina. ¶ Clamo
re audito occurrit dnã. occ
rit dñs. occurrũt famuli.
et viso miraculo in cõe do
minũ benedixũt. ¶ Mox vir
tpe horrei letus aperiens.
oibz ex illa die ueniẽtibz
dedit. nec defuit ãnona ca
tarijs. donec supueniẽte
augusto ppiaret dñs po
pulo quẽ afflixit. ¶ Dixit
aũt michi dictus miles ma
ritus dnẽ. qp n̄ fuisse mira
culũ. nequãq̃ sibi tm vel
q̃nq̃ horrea suffecisse. ¶
Hz et ipa venerabilis et no
bilis femina. sicut michi cõfes
sori suo sincero ãio et cum
gaudio mentis dixit. qp et
nocte et die septẽ horis q̃
canonice nũcupant. anus
mire pulchritudinis et decoris.
eã dulcissimis et ineffabi
libz vocibz ãnis ante mor
tẽ plurimus solabat. ¶ Ela
guit enĩ multo tpe lecto
iacẽs. ¶ Cũq̃ q̃sissem ab
ea cui⁹ anis vocẽ imitari

illa voluerit videret. Nichil
aūt aut in trenis ē. qđ illi
possit vocibz xpiani. Hec so
lus auribz delector in illis.
vetū etiā ad cor intuus trā
fundit modulamē. et ex
eo spūs meus ad delicias
etnales desideratius ex
citat. Huic eidē beatissie
mulieri. ut in ipā cū lac
mis revelauit. teptacōe
quadā anis sedenti quasi
cotidie laboranti. i vigilia
solepnitatis sue bēs mar
tin⁹ in etia oranti appuit.
qui qñ vult potificaliter
infulatꝰ. altaria singula
cū thuribulo aureo circui
uit. Indeq; ad eā veniens.
eā ab illa teptacōe diutina
liberauit. Qđ mirū? Ome
animal dilexit simile sibi.
Martin⁹ adhuc catheru
minus. xpm in paupere
veste texit. Ista aūt nul
q̄ letā vidim⁹. nullq; vidē
tem. ñ cū manus liberas
ad celestia extēdē potuis
set. Et vē bene et digne.
qa hoiem cui deus cor be
neficū tribuit et eleōsinis
dandis hylarit delectavi.
nichil in trenis credo dul
cius experiri. Si vō taliū
qs nō sufficeret dare qđ vo
luit. ut frequent et sepe
visū est. eidē benignitas
dni qđ nō habuit mīstrauit.

Unde michi pī res mira
satis cōtigit. qua et si facta
tacē voluissem nō potui.
eo q multis cnotuit. Me
se augusto familia cēa mes
sem instatius occupata. fac
to mane prandio int̄ me
et dyaconē qui meū re
ligiose defebat. vethe sup
simꝰ. et ut tēpus deducere
mus. ad piscinā late diffu
sā accessimꝰ ad piscandum.
Demisso ergo dyacono in
custodia domꝰ intrauī solꝰ
nauicula piscaturꝰ. Multo
ergo nisu corpe aliqđ longa
die frustra cōnatus sū. et
cēa occasū solis cū exire tēp
tauē. ecce pdictꝰ dyaconꝰ
cū tribz fratribz miōribz re
ceptis hospicio veniebat.
Quos ut vidi gauisus sū.
et obmissa salutacōe pre
gaudio dixi. Per totā diē
laborās nichil prendidi.
i verbo aūt vō laxabo re
the. Et accepta cerda qua v
nus cinctus erat. vethis fu
niculo alligauī. Dma ergo
vice iactato vethi. in tram
traxi octoginta pisces. talis
q̄litatis saporis et esus. q̄lis
nūq̄ ante vel post in eade
piscina vel alia eiusde spe
ciei videri vel gustauerim.
Leti ergo in facto mirabili
domū pcessimus. cenauim⁹.
Deuersa familia qtqt erāt

mdomo saciati sūt. Russis q̄z
pribz hijs qui nō sibi ꝑparā
uerāt. gratias retulit dño
largitori. Narrauerūt m
fres ordis ꝓdicatorz in tra
iecto. q̄ ꝓz eorz frat̄ gnuar
dus vl' gnuinard⁹. quē ipse
cognouit. domū hospitū p⁹
prandiū intrauit dicens.
Vade magr cellararie et affer
fribz et michi caphū vini si
potes. Et ille. Vere inquit
tres dies sūt q̄ eleuato do
lio vinū totalit' ē extractū.
Qd plura? Jubente priore
redit ad doliū cellerarius. re
pletū inuenit. et ultr̄ spem
fribus diu postea ad aug
mentū miraculi mīstrauit
Quer ab re vidi quēdā
iordanū incrū in rebz terra
em. q̄z eleosinis deditū sup
vixes. Anno āt ab incarnā
one dñi millesimo ducētesimo
trigesimo ꝓmo. sup renū et
mosellā in theutonia vi
nor tarsita habebat. Et
accidit ut duo fres ordis p̄
dicatorz ad dicti viri hospi
tiū declinarēt. Quibz hyla
riter introductis. filiū cum
lagūcula pro vino misit. Q⁹
reuerso. dixit filio mater.
Defectū cordis frequēt m
mane patior. tu āt michi
nocte hac haustū vini re
ferres de lagūncula. quia
nimis tarde solet pater tu
us ante prandiū demādare.
Hijs dictis omēs consederūt
ad mensā qui erāt in domo.
Ebibito fere āt de lagūcula
vino. filius in aure pris. ma
tris verba susurrat. Que
ille q̄i cū indignacōe dissimu
lans. lagūculā cū hospitibz
in magna iocūditate exhau
sit. Mane ergo illis recedē
tibz. et eos hospite deduce
te. cepit mulier sedm ꝓsue
tū modū cordis defectum
pati. et vocato filio. q̄siuit
si q̄d eēt in vasculo. Et ille.
Nichil magr. Cui anxia mr.
Uersa inquit. ut intincta bur
cella panis. cordis mei de
bilitas releuet. Iuuenis pu
er. leuauit vasculū. inuenit
plenū. Qd ut vidit mulī
et exclamās cecidit. et fere
p pauore defecit. Currens
aūt filius post patrē. z fra
tres. q̄d factū sit recitat.
Quibz in laudē xpi cū la
crimis resolutis. orat hospes
redire fres. bndictionē re
cipe quā dedit omipotes.
Refert illi. mendat illū
deo. et cū benedictiōe re
mittit ad ꝓpa gratulantes.
Post multos vo āños cum
her a fribz treueresibz au
diuissem et p̄ destrensū mo
selle fluuius domui dicti
viri in naufragio primasse.
exiui naue. et ibi pedes

Exm

iui videre uirū uxorē illi⁹ et filiū. et redij edificatā nō modicū in modo ac ⁊ tus eius. Erat enī tot⁹ ex modū vite ⁊bozz et ꝑfectu ū habitatoz illi⁹ tre. quī vinetis montiū et desertis. agrestes moribz uersant⁹.

¶ Ad sedm quoq; articlm. q̄ exteni siūt hospitijs mdā tendi. venerabili ade de belomen tale miraculū contigit. Recedente uiro suo nobilissiō milite. et nō ꝙsi diebz pluribz rediturο. petente lepzoso hospitiū. receptus ē. Illo ergo ꝙmente et causante debilitatē corpis fatigati. petit i lectū suauissimū se deponi. Dna autē credēs nullū lecto sui dñi meliorē. in eo lepzosum hoiem mox deponit. Nec mora. ex ꝓperato dñs recedit. petit in thalamū introduci. Dissimulāte ergo dna coēcat ille absq; cē in thalamo. et irruptiōe facta hyemali tpe lectū suū rosis fragrātissīs cooptū inuenit. Immutat⁹ igitur. q̄rit q̄d factū sit. indicat uxor. Nec mora. in laudē xpi ābo cū lacrimis resoluūt.

¶ Ad tertiū articulum. q̄ vestiēd⁹ ē nudus. illustris dna alepdis. cōmitissa m de suo auo retulit dicens. Nobilissimus ac potentissim⁹ in baronibz gallie comes cōmotensiū ac blesensiū pariter theobaldus. liberalissim⁹ oī suo tēpe extitit in donando. Isto. hyeme media. q̄ tūc solito magis mhorruit. p̄ via cū mltitudiē tīnseūte obuiū habuit pauperē nudū. Quo clamante rndit comes. Quid petis? Cui pauper. Da inquit cappā. quā habes indutam. Nec mora. comes extractā cappā. pauperi dedit dicens. Hi q̄d vis ampliꝰ petas Et pauper. Da et supiumale quod habes. Quo statim habito. tunicā petiuit. Quā ut comes dedit. remansit in linteis. Cui pauper. Vides inquit comes. q̄ caput habeā rasū et nudū. da et pilleū. Tūc comes paululū erubescens. calluus enī erat. nūc inq̄t carissime nimis insistis. q̄a hor ipe carē nō possū. Hoc dicto. relictis vestibz pauper euanuit. Comes vō de equo cadens. planctū lametabilē fecit. et oī tēpe postea tale q̄d cauēs oī petenti se tribuit.

¶ In q̄rto aūt articulo. q̄ primū nō oportet despicere ꝛ fouere xpm cundē de quo dixi comitē cōsolatus ē tali mō. Leprosus quidā q̄ in meditullio

Exm

Exm

vicinter carnotū et blesum
mēbris deformat⁹ et fedus
valde manebat. Quē comes
theobaldus p̄ sēritate vite pli
mū diligebat. et semp per
candē viā tēsiens visitau.
Cōtigit āt comitē alias mo
rā facē fere p̄ āntū. et medi
o tpe leprosū mozi. Heiss
āt comes p̄ locū tēsijt. ve
lutis⁹ōibus solus cassā in
trauit. et hominē quē tabe
factū reliqrat. cute nitentē
et integerrimū mēbris in
uenit. Stupefactus comes
et diu secū hesitans. qs nā
cēt. Ego sū inqt leprosus ille
amicus tuus. et nūc p̄ mi
sericordiā dei san⁹ effectus
sū. supestq; m̄ corona iusti
cie. tibi vō vicē rependz di
lēcionis ī illū diē iust⁹ iudex.
qua michi et alijs pauprbz
exhibē dignātissimē voluisti.
Hoc dicto. comes cū magno
gaudio et lacrimis sicut an
semp in rpo et in alijs lep
sis assueuerat. osculabatur
man⁹ ei⁹. et valedicēs ei. su
os p̄sequebat. Venienti āt
comiti. quidā ex militibus
arridendo dixit. Credebatis
more solito lepsū amicū
vrm̄ qī adhuc viuēt visi
tare. q̄ frustra. qz iā diu cī
nis viā ingressus ē vniuse.
Tūc comes p̄mū sciens le
prosū ee defunctū. caute dis
simulauit. et vē recolēs qd̄ vi
disset. respondit. Dīe ei⁹ mise
ratur clemens et omps deus.
Quid aūt philozophi de
misericordia in paupes sen
tiāt videam⁹? Homo qui in
hoīe misericordē ē meminit
sui. Et quidē auarus sibipes
sim⁹ ē. et ī nullo bon⁹ topi.
Qui bnficiū dat bis dat. si
dat celeriter. Qui sucurrē
pt̄ morituro et nō sucurrit.
occidit. Qd̄ ē dare bnficiū?
Imitari dīm. Ductire paupi.
ymo potius acturire. Eo aīo
quo accepis. dare debes. Si
vō nō exhibuisti accipe. eo len
ius dare debes quo min⁹ e
ges. Errat ergo si qs bnficiu
um lubentius accipit q̄ red
dit. Nepe qd̄ dat exiguū ē.
quod aūt sequit magnum.
Nichil carius estimam⁹ q̄
bnficiū q̄ diu petim⁹. nichil
vil⁹ q̄ cū accepim⁹. Queris
qd̄ sit qd̄ oblionē nobis
acceptor faciat. cupiditas
accipiendoz. Dic debemus
erogare quo vellem⁹ accipe.
Ante oīa. libenter. cito. sine
ulla dilacōe. Ingratū ē bene
ficiū. qd̄ diu int' man⁹ dan
tis hesit. Gratissima sūt be
neficia grata. facilia. occur
rētia. ubi nulla moza fiunt
in accipiētis vēcundia. Qui
hoc tormentū remittit. mlt
iplicat mim⁹ suū. Nō tulit

gratis. qui cū rogasset acce
pit. Nulla res carius ꝙstat.
ꝙ que p̄cibz empta ē. Op
tima res addicē ꝺba bona
rebz bonis. et p̄dicatione
hūana ꝛmendare q̄ p̄stas.
Nonnūq̄ magis obligat
qui dedit parua. ꝙ q̄ mag
nifica. Opes aīo equauit
qui tribuit exiguū. vel sic.
ß lubenter qui pauperatis
sue oblitꝰ ē. dū meā vespi
cit. Nichil eque vitandū i
beneficio, ꝙ iactātia. Res
loquent nobis tacētibz. No
ē beneficiū. nī qđ a bona
voluntate p̄dit. Nō est be
neficiū. nī qđ ratiōe datur.
q̄a ratio ois honesti comes
est. Videbo ergo q̄n dem.
cui dem. quēadmodū. q̄re.
Des igit̄ tpe necessitatis
paupi. large. ꝓpter deum.
Primo dem̄ necessaria. de
inde utilia. postmodū iocū
da. Et i hijs q̄ sūt necessa
ria. queda primū obtinēt
locū. sine quibz nō possū
viuē. queda sēm obtinēt
locū. sine q̄bz nō debē viuē.
queda tertiū. sī quibz no
lum̄ viuē. Sūt queda no
citura ip̄etrātibz. q̄ nō dāe
ß negare beneficiū ē. Esti
mabim̄ ergo utilitatē po
tius. ꝙ voluntatē postetiū.
Pepe enī noxia acupissim̄.
ner respisce ꝙ pniciosa si
licet. q̄a indicū interpellat
affectus. Unde ca dem̄ que
nō tantū arripe. ß etiā arre
pisse delectet. Erozari i per
niciē rogantiū. sena bōitas
ē. Turpissimū ꝙsen̄ dandi ē
inōsulta donatio. Uno bo
no dabo. erit enī in sūma
copia gratus. et cū oīa illi
deerūt. nō deerit āmicus.
Elusa virū simplicē integrū.
memorē. gratū alieni. ab
stinētem sui. nō amarū. nō
tenacē. beniuolū. Animus
totus q̄quid ꝛmiseris illi
ad onus suū et pniciē et
occasionē miserie facit. Ni
chil enī potest ad malos
puenire qđ prosit. ymo ni
chil qđ non noceat. Tu ꝙ°
lector sēm ista q̄ legis ex
erce virtutē. et oī tpe ter
tiare de munē videaris. q°
deū places et proximū. et
copiosius meritis auferis.

Caplm. xxv.

Videres alias iui
tilare q̄endo vir
tualia. alias de custodia
ee sollicitus. et diligentem
custodiā adhibē. Certare
de munē dici pōt. q̄ sēm
literale sensū in aliquo cōe
negociū studuerit cotidie
pmouē. Iuitilare āt que
rendis victualibz rerū ve
nalium mercatōes exercere.
et ꝛmutatōe nō necessariaꝝ

rerū. cotidiana ſollicitudiē
pudē. Et hij mercatores i
aſſertieſi ordine nūcupāt.
Hijs qī in egipto mī mundi
tenebras pfiaſcentabz valde
neceſſariū eſt. ut cū ioſeph
ihesū puerū ſerū tollant.
Hijs vigilātiſſime cauēdū
ē. ne aliq̄ p talē modū ex
ercēat. p que ſanus ordo int
illos qui religioſor actus
frequent obſeruāt. ſcādalū
infamie patiat. De eni illi
p quē ſcandalū venit.
Hinc actidit q̄ in vacellē
ſi monaſtio qdā nr̄o tpe
molēdinū factū ē. qđ ſtra
mina et paleas q̄ in fari
nā ꝛtricē pualida cōuer
tebat. Tali āt farina por
ci admixtis furfuribz ipin
guabant. Venūdatisq̄ eis
in proximā camerācēſē
ciuitatē. cū pulmoſa et nō
ſolida caro inueniret illis.
et ex hoc graue ſcādalum
oriret. quidā ipius monaſ
terij ſaſſim fr̄. lābert nō
mīe. cognomento p̄r noſter.
audito qđ actū eſt. manus
et oculos eleuauit ad celū.
et dixit. Nūq̄ amplius
dnē deus huj molēdini
mola vtatur. Nec mora.
dicto citius. machina tota
liter corruit. et ſimplicioēs
frēs et monachos ſui mi
raculo a ſcādalo liberauit.

Dinde de caſtris ſollicitos
dirī et eis cuſtodiā adhibē
platos. ut p̄ores et ſup̄iores
in clauſtris. vl' illos qui dici
tur officio curritores. Iſtis
maxīe vigilant incūbit ne
ſeſſiones īordinate. et mitra
vel ext̄ ſuſpecta colloq̄a te
neant. p que pax domeſti
ca vel regularis diſciplina
neglig̃etius ſubruat. Iſtis
etiā int̄ cetā p̄ſtantius in
cūbit. ne frēs minꝰ honorati
aliq̄ p uſurpas vl' iuſte acq̄
ſita. ubi certe p̄ſone īueni
rit p̄nt quibz debēt reſtitui.
monaſterijs attrahāt. et ex
hijs diuine vīdicte periculum
nō ſolū conſciis. ſ̄ etiā ge
neraliter. ſicut ex pcō achor
pl̄ō iſrl̄. cūctis incūbat.
Hīt actidit nr̄o tpe ut chriſ
tima relatōe didicī i p̄dcō
vacellēſi monaſtio. ut con
geſta cuiuſdā defūcti fene
ratoris de attrebato pecūia
in ip̄o cenobio ſeruaretur.
Igit die q̄dā cū ille famoſiſ
ſime ſcītatis monachꝰ coal
terus ſolitꝰ de hyamōt iux
ſtrimiū in quo pecūia ſer
uabat oraret. deſup̄ diabo
lū ſedē vidēret. Territus āt
ad hora ſ̄ ſigno munitꝰ in
terrogat. Quid hic ſedes.
q̄d hic expectas nequiſſi
hūani gen̄is īimice. Cui
ille. Bene inq̄t et iuſte hic

sedeo. hoc qđ meū est cōseruā
do. ¶ Ter mora monachꝰ ad
abbatē ruit rēs. qđ vidisset
exponit. ¶ Abbas vō m attre
bato petūam cū oī velo
citate remisit. ¶ Hz et hūt
qđ nr̄o tpe fere. sub qđam
religiosissīo abbate ī vila
rēsi monastio in brabātia
ītigerit audiamꝰ. ¶ Maxīa
petūe sūma. lubraz forte
mille sexcētarū. mortuo
quodā usurario ī namurco.
in dictū monasteriū ē dela
ta. ¶ Ex q cū multe possessi
ones empte eēnt. quidam
vir arte conscīetie abbas
monasterij est electus. ¶ Qđ
ubi cōperit factū cōdoluit.
et venditis ouibz atqz pe
cudibz. rebus qz mobilibus.
pecuniā in namurco remi
sit. ut spoliatis singulis rēd
deret. ¶ Remīe at assūmē
volente restitucōis negocia.
pecūia iterū ad monastiū
ē delata. ¶ Hius ergo abbas
reportātibz indignat. Jussit
enī ītcētato referri. et ī foro
rozā ciuibz et oī plebe de
poni. dicens. ¶ Pecunia qui
velut accipiat. nr̄am ee rē
nuo quā iniuste acqsitam
nō dubito. ¶ Qđ ubi viderīt
ciues. edificati nō modicū
in hoc facto. cōi cōsilio p ma
nus fideliū virorz pecūia
ipsa īmutatis singulis rēd
dideruīt. ¶ Monastio at deus
nō multo post ī dēcuplo plā
restituit. et qđ an tenuissīm
et fere mēdicū fuisse ꝓbat.
mō elegans et multis copijs
opulentū vide et ampliatū.
¶ In hoc monastio multos
vidimꝰ scōs. et pleroqz qui
ꝓphetie spū et miraculis cla
ruerūt. Int quos walterum
quēdā vidimꝰ dictū de tier
to. qui cū eēt vir nobil gnīe.
diues et delicatꝰ in sclo. op
time lris. et maxīe qđruūi
alibz ī statutꝰ. nūqz tamen
adeo vilē in oculis suis vi
di. et vē humilem. De eo qui
dā robertus abbas varellē
sis me rozā posito referebt.
qꝺ ab ore illius audisse. freqꝰ
ter eū ꝓ dimidiā vel totā
fere diem dū meditaret ā
oraret. in tāta mentis se
renitate et tranquillitate fuis
se. ut nec ulla saltē tenuis
sima cogitatiōe eiꝰ animus
alt̄sercꝰ pulsaret. et hoc
sup hoīnē fuisse nō ābigo.
¶ Est et aliud malū quod
cauē debent plati in hijs
qui negociant exterius. Qđ
dā enī ut vēraciter exptus
sū. causa promocōis domus
sue mentiri hoibz nō vere
tur. patrocinium mendacij.
ab abrahā. sara. et ysaac
et iacob et ꝯsilibus de scrp
tis veterū ꝓsentes. qī hoc

ustus modo sub nouo testam
to facē liceat. qđ olim fieri
sub veteri testamēto licebat.
nō attendētes qđ in euan
gelio dns dixit. ¶ Nisi habū
dauerit iustitia vra plus
qꝫ scribaꝝ et phariseoꝝ. nō
intrabitis in regnū celorum.
Verū etiā et si secularibz
qđ absit vna occasioē lice
ret. religiosis tn et clausť
libz nūqꝫ. qui pfessionē vite
et sanctimonie sūt pfessi. ¶ Me
mor sū qđ a layco viro sim
plicissimo in camerario prepi.
Religiosi quida pmissū ei
nō seruauerāt veritate fir
matū. ¶ Nō videś aūt quō
illos aliť excusaret dixit.
Isti mendacť cotidie quod
pmittūt infringūt. ¶ Ez credo
qꝫ p abbatis sui licētiā men
tiant. Qđ usqꝫ hodie illud qn
aliqs religiosoꝝ minꝰ vel loq
tur. qđ p proūbio retinetur.
¶ Alia res ē. et p abbatem
suū licētia se mentit. ¶ De vi
no falsitatis ut plis dicat.
Nichil simulatio pfuit. te
nue ē mendaciū. pluret si
diligent inspexeris. ¶ Veritas
aūt in oi pte sui eadē ē. ¶ Nu
qꝫ in fastidiū veniet vitas.
falsa saciabūt. ¶ Simulatorie
loqui et facē. eiusdē ē vicij.
Quia qꝫ facē turpe ē. loq
inhonestū puta. ¶ Ad agas.
ut oia facta dictaqꝫ tua.
int se cōstruāt. ac sibi res
pondeāt. et vna forma p
cussa sint. ¶ Nō est huꝰ aūmꝰ
in recto. ciuꝰ actus discordāt.
¶ Vobis turpibz et mēdacijs
abstineto. qꝫ licētia eoꝝ im
prudentia nutrit. ¶ Antiquiz
magnꝰ ac potens sis. i con
ceptu si mendax fueris re
nies. ¶ Honorabit aūt iops.
veritatis amicus. ¶ Viri boni
ē. etiā non pollicitā fidem
seruare. ¶ Monstrabo tibi cu
ius rei inopia. laborēt mag
na fastigia. Quid ōia possi
dentibz desit. si ille qui vez
dicat. dū nemo ex aī sui se
tencia dicat suadetqꝫ. ¶ Ad u
lādi certamē vnū amicoꝝ
oīm officiū vna cura. quis
eoꝝ blandissime fallat. Di
cat eis nō qđ audire nolunt.
¶ qđ audisse semp volent.
plenas aures adulacōibus.
aliqn vera vox intret. Qui
stricte aūt mendaciū in lib°
de mendacio et xtra mēda
ciū ad cōsentiū ab augustio
sumat. legat claustralis et
videat. Et extricatū librū
illū quē in patrocinium me
dacij queda maledictū fecis
se cognouim⁹ respuat nec
attendat. ¶ Capl'm. xxvj.
Videres de castris
alias ēe sollicitas.
et diligentē custo
diam adhibē. ¶ Hos utiqꝫ pre

latos diximꝰ et ꝓpozes. Istis
maxīe vigilantē incūbit. ut
si qui ēuersatiōe suspecti st.
et ꝑlatos calliditate deludt.
arceant in claustro. vl' ab
alijs diligentius obseruent.
Qd si nec sic deꝑhendi pnt.
de facili. zelus in ozōne ma
gis spūales attendāt. ut di
uino adiutozio fiat. qd hūa
no nō potest. ¶ Vidi frem
in ordīe tepulari. q ꝑlatis
suspectus de tōtinētia.
multa tñ sollicitudīe calli
dissime latitabat. ita qd in
nullo penitus poterat de
ꝑhendi. Cuidā āt de colle
gio. visio talis apparuit. Vi
dit ipm qui suspectus erat.
et aliū qui bone fame crede
bat. in claustro stātes. qui
subito nisi in arbozes ut
in sōpnis pleruꝝ fieꝛi con
sueuit. et in tra ꝓstratu. ip
sarū arbozū caude mēbro
pudozis femineo ligabāt.
Quod ut ille vidit. abbati
retulit. Qui cū meroze ꝛsꝰ
pōdit. ambos finē vite in
luxuria finituros. Qd nō
multo post vidimꝰ. nam
uterq factus infamis. de
monastio sūt piecti. ꝑmꝰ
tñ ꝑmo. alius multo post.
Verdica enī dñi sentētia
in talibz frequēter expta
t. nichil optum qd nō veue
let. neq absōditū qd non

Capl'm xxvij.

Vibz t eaz ado
lescētia ad opa
exeūt. seniozes intus opāt.
De opibz adolescētiū vel
manualibz vl' spūalibz satis
diffuse dixisse supius cstiā
mus. Hui āt exēplo euidē
tissio doceamꝰ. q a seruicio
xpi nulla prozsus etas ex
cipit. cū ꝑfectissimꝰ ille in
tefibz. rex posias octenis
cepit timē deū. et obsequi
mandatis eius. Cui brissio
viro iob ab infantia creuit
miseracio. et ab ūtō matris
egressa t secū. Per admi
tacōe dissimili sub nouo nup
tie in thozouch opido flan
drie puer achaz noīe anoz
ūq honestus valde ꝓntibz
oziundꝰ fuit. Qui ꝑmum
visis miozibz fletibus a ꝓntibz
suis lacrimis multis obtinuit.
ut ipoz habitu vestiretur.
Oz cū hoc illi ꝑmū qi puerile
videret. crederetq sicꝫ qi
alijs pueris videri solet. ob
liuione tpis in illo sibi abo
leri. aīaduertūt ꝓntes et vi
cini eoz oēs. q seriose cepit
puer cōsuetudies ordinis mo
dis missas observare. incēdē
nudipes. nodata et diua oz
da ꝓcingi. argentū et aurū
sūmopē vitabat attigē. Et
in hoc articulo cassus acidit
murus valde. Negociatores

Istiac.

quida ad hospitiū prius eius
hospitādi gratia declinavat.
qui viso in talu puero habi
tu mutati sūt. Et cū intelle
isset puerū oēm vitave pe
tuniā. nūmū in fundo vasis
quo tubebāt latentē inicuit.
et cū modico vini puero
potulū p̄ōi exercuit. Qui ubi
exhausto vino nūmū vidit
exclamās horrifice vas p
icit. tentisq; i celū oculis
et manibz cū lacrimis dixit
Tu nosti deus omps. q̄ mihi
us ordinē meū violaui.
Hinc tremebundus expallu
it. et q̄ ad mortē tendens
nigredo eius faciē occupa
uit. Vd̄ videns eius pater ex
pauit. et curres ppere sacer
dotē adduxit. qui puero ab
soluto manū imponēs eū
a dolore et penitudie miti
gauit. In platea puer sedēs
pueros vicinor diebz solēp
nibz inuocabat. et eos si dis
torti eent i moribz. si supb
bi. si ornati vestibz arguebat.
Penas inferni p eor excess
sibz ponebat. Bonis vero
pueris celor gloriā promit
tebat. Interdū eos docebat
orōnem dnīcā salutor pater
noster. et q̄ bonū eēt matri
xpi in salutatōe xpi angeli
ca et genuflexionibz deseruie.
Vd̄ has puerī admonitiones
et exhortationes senes etiam
ipi cū iuuenibz accurrebāt. et
muro mō delectabant in pue
ritia et infis eius. Patre
ppū iurante vel leue in ges
tibz aut ebrioſū si qn̄ videt.
eū cōpatiendo et q̄ cū lacri
mis arguebat dicens. Pater
carissime. nūquid presbiter
nō in ecclia dicit. q̄ qui in
lia agūt regnū dei non pos
sidebit. Mater quoq; cū in
solēpnitate q̄da optimis scar
letinis et rubicundis vestibus
uteret. cū graui metore cor
ripuit. in ecclia coram cōsedē
tibz dicens. dignitoq; demon
trās ymaginē crucifixi. In
tuē mater intuē. et videas
dnm nrm ihesū xpm. nudū
in cruce pendētem. sanguine
rubricatū. et tu te in contu
melia eius vestibz scarletinis
adornasti. Cane mater. ca
ue carissima. ne p rubore
vestiū penas etnalis ignis
incurras. Per mora. mater
verbū filij nō modicū ex
horuescēs. vestes deposuit.
et eis vel talibz uti ulterius
penitus abnegauit. Sz quid
moror. Impossibile quidē
eēt verbis umq̄ attingere. q̄n
ta discretas mor eius. q̄n
ta in orōne sedulitas. q̄nta
oculor grauitas. q̄nta in
cedētis humilitas. q̄nta i lo
quēte cōstantia. Et hor
quidē mirabilius ōibz ex

redebat. q̄ etas tantū et ū
bra exilis corpis pueri of
tendebāt. mores vō et ḡes
tus eius pfectissimū in ōib
vtutis viris p̄dicabāt ¶ Hic
nondū etatē septēnem im
pleuerat. et ꝑsimatus ī bre
ui expleuit tpa multa ꝑpla
cita enī erat deo aīa illius.
¶ Raptꝰ ē. ne malicia muta
ret intellectū ipius. aut ne
fictio deciperet aīam eius. ¶ Ip
piquās enī morti. ꝓfessus
sacerdoti. sacmentū corpis
xpi postulauit. ¶ Cū hoc e
ꝑpter ḡnalis cōsiliꝫ veritum.
ne in etate tali puero ꝓfer
ret. sacerdos facē nō audet.
puer cū mira ozonis ḡtia
ertēsis in celū manibz dixit.
¶ Tu nosti dne ihu xpe q̄ si
mū desiderīū meū est. te
habe. ¶ Petiui te. feciꝫ quod
debui. et spero ꝓfidentius
q̄ tui p̄sentia nō frustrabor.
¶ Hijs dictis. p̄sentes cū tū sedēn
tes et flentes cōsolatus est.
et ad meliora p̄uocās inter
ba exhortatōis ozonis et
laudis spīritū deo reddidit
īpollutū. ¶ Decimora. sine ul
lo interstitio habitꝰ ordis fra
trū minoꝝ. tunica scalicꝫ cū
assuto capucio q̄ sup eū ex
tenta iacebat repente dispa
ruit. et nūq̄ postea visa fu
it. ¶ Sept̄ post mortē eius cū
ad sepulchrū illius stantes
quida de fratrbz psalmū de
ꝑfundis. dicē voluisset. nllo
modo natu. nulla ratiōe. hunc
finire vl' dicē potuerūt. vide
licz ut p hoc daret intelligi.
nullis scām aīam ozonū suf
fragijs indigē. Credo q̄ et i
dē michi ad sepulchrū eius
cōtigerit cogitanti. ¶ Daretes
vō pueri post mortē eiꝰ in
tantū exēplo pueri ꝓficerēt.
ut oīa oblectamēta secli de
serētes. patrē ordinē p̄dica
torū. matrē aūt cisterciensē
ordinē simul eisdē tpibz m
tuerūt. ¶ Similiꝫ deuotōe
et si nō simili etate. qa ad
ultus magis puer nobilissiꝰ
anoꝝ tredecim in theutonie
partibz fuit. ¶ Hic filius co
mitis de flanken bert a ma
tre missus ē ad regē fratre
cognatū suū. cū eius filijs
educandus. ¶ Ar q̄m mos est
in alienis maxime ptibus
ꝓpatotas sibi iuniē ꝑgaudē.
accidit ut puer albertus no
mīe. beatissīe memorie frem
ozdanū. magistꝝ ordis pre
dicatoꝝ. natōe theutonicū
eo tpe patrius ꝑmorante.
et alios fres theutonicos
visitaret. ¶ Cuiꝫ id sepius ꝛ
diutius faceret. ex collocu
one sci viri puero cepit
tena vilescē et placē celes
tia. cōcepitꝫ intrare ordi
nē. et apud mysēm ozdanū

occulte p ordine petē. Erat e
ni puer pariper imbutus
litteris. Dz magister iconstū
tē ducēs affectū pueri. eū
ad regimen comitatus sui.
cuiꝰ solus puer legitumꝰ he
res erat. ut mā suetudine
subditos gubernaret. potius
hortabat. Factus ergo puer
ānoz sedecim. p solēpnes nū
cios a mīe mandatꝰ ē. gsi
ducturus uxorē nobilissimā.
et comitatus gubernacula
susceptur⁹. Pater eni eius
iā longa etate senuerat. Di
cit ergo puer militibz et ser
uis suis. Eamꝰ vidē patri
otas nros frēs ordis pdica
toz parisius. anteq̄ recedā
mus. Veniens ergo cū suis
ōibus ad domū fratz. m cō
dauī seorsū magrm ioēdā
nū vocauit et frēs. quoz pe
dibz puolutus dixit. Con
testor deū coram vobis. q̄ ho
die patus sū mūdū deseruē.
et vobisū in ordie xpo dño
deseruire. Oz si volentē resi
puitis. videat et iudicz ipe
deus. et nō multū iri a
vobis meū sanguinē pacī
atur. Hec ut dixit puer. ma
gister fleuit. et frēs atto
niti in verbis eiꝰ artati sūt
spū. et soli dño negotiū cō
miserūt. Cōuocato cōuentu
causā et verba pueri dili
genter exposuerūt. et recep
tū statū habitū ordinis indu
erūt. Qd ubi suus audiuit.
planxerūt valde. et reuersi
ad patriā. rumores tristis
simos parentibz detulerūt.
Cuiꝰ pz senex assūpta copi
osa familia venit parisius.
et cū filiū volent exthere
conaret. fere a nouitijs frī
bus lacerat⁹ membrati. ad pa
triā infecto negocio reuers⁹.
Erat at ea tēpestate pa
risius archydiaconꝰ quida
theutonie. speciosꝰ forma
p ōibz clericis ciuitatis the
odericus nōie. nec abre pul
cher theutonicꝰ cognomēto.
Hic quidē ex matre dicti ad
olescentis auunculus erat. et
turbatus q̄ inter cōsobrino.
diu distulit vidē illū. Tandē
at cū repatriare debēt. ma
dauit ei p dictū suū q̄ ad vi
dendū eū sequēti die veniet.
Qd ut audiuit puer frat
albertꝰ cucurrit ad magistz.
cucurrit etiā ad frēs magis
spuales. supplicat ōibus. ut
p salute auunculi quē sincē
rius dilegebat. dīm exoraī
ret. Quo facto. venit archi
diaconꝰ auunculus eiꝰ. et in
capellā ad colloquiū sedē
runt. Et mox abortis lacrimis
dixit puero. Quō hoc ca
rissime potuisti facē. ut ma
trē sororē mea que te solū
in filijs supstitē habuit. et

me auūculū tuū qui te pre
ōibus dilīgo deserē potuisti?
Et nūc ut audio mater tu
a p̄ tristicia morit̄. Ego aūt
post migressū tuū fere mor
tuus elangui. nec iūm̄ ul
lo solacio relevabor. nisi vi
dea te infra āūū p̄batōis
licite ad seculū redeuntē.
Cui puer cū mira oris gr̄
cia respondēs ait. Ecce
triū ymaginū figure pcte
in fenestra vitrea coram no
bis. qui nā sūt illi carissie?
Quor meoria representat?
Nā xp̄i et mr̄is sue. et io
hānis sobrini eius i cetis
p̄dilecti. Ex hijs vē conicias
q̄ et si xp̄s multū dilexe
rat matrē. et in tantū ex
passiōe cernēt cruciari. ut
aiam ei⁹ doloris gladius
ptr̄nsiret. consobrinū vero
dilectū iohānem euāgelis
tā gr̄uatū ulr̄ quā credi pt
doloris anxietate videbat.
tamē cū potens eēt de cru
ce descendē noluit p̄pt̄ illos.
q̄ in cruce p̄stitit morituros.
A simili me scias carissime
religiois hui⁹ sc̄e crucē cū
xp̄o et p ipō xp̄o dnō ascē
disse. Et licz matrē moriēti
dea predoloze. et te cariss
sime relictaū. i cruce tamē
usq̄ ad mortē īmobilis per
manebo. Et hāc quidē si cre
dis m̄ ascendes et tu. ne te
mundi hui⁹ ut cepit dāpnabi
lis laborintus tuoluat. Ad
plura? Resolutus archidya
con⁹ in maximas lacrimas eor
de cōpunct̄. ascēne stimulis
angit̄. et nō valebat resistē
spīu qui in puero logbatur.
Dup̄ hoc instituit ordinibz inue
nis. et tandē in paucis diebz
archidyaconū flexit ad ordi
nē mirante clero et pplo ciui
tatis. q̄ tam subito leoninū
aīm ad tanta humilitatē. dba
pueri domuissent. Creuit
āt puer frater albert⁹ in
virū pfm̄ et bonū. et usq̄
hodie p̄dicator nobilissim⁹
declarat̄. Hūc dns papa
epm̄ maxime ciuitatis p̄fic
re voluit. q̄ vir scīs restitit
meorabili obo dicēs, Deci
dius et letius moriar ordis
frat̄. q̄ ullo umq̄ episcopij
honore sublimatus. Bonū
ē ergo hoī cū portauerit iu
gū dn̄i ab adolescentia sua. re
cruicē subdē leui sarcine ih̄u
xp̄i. ¶ Caplm xxviij.

Integritas ē cūctis a
pibz corpis vginalis
q̄z eni ullo mō se
dubitu miscēt. nec i
libidinē resoluit. et īn max
imū filiorū examē cpīi e
mittit. Et in hoc maxieni
tū scdm̄ iram videbi p̄t. et
vnū ex abditissimis nature
secretis. Hi ergo hoc i mini

mis ãialibz reperit. qd aliqp
niaris iudee vna apud xpia
nos vginẽ peperisse. Et hoc
nõ quelibet hoiem. ꝙ xpm
que messiã venisse credim⁹.
et vos dicitis ee ventuꝝ.
Videas iudee xpm natũ. et
nõ miteris vginis partũ.
Obserua lector ꝙ notabilit
dicat. Integritas cũctis ẽ a
pibz corpis vginalis. Quãe
ergo deus eas sicut et alia
ãialia nõ statuit ymisteri.
Absolute credo nõ ambigo. qr
et hoibz dare voluit vgini
tatis exemplũ. et resoluꝝ in
libidinẽ extraordinarie. cui
denter ondẽ ꝙ sit nociuũ.
Queri aũt potest cur in
antiquo pplo dei nõ ymen
dabat integritas vginalis.
et nũc post aduentũ xpi
deserta hemi vginitatis li
lijs decorant. Una ratio
magnifico fuit humani gnis
et marie pplo dei. Beda. qa
tridis ille pplus ad litteram
maledictã sterilẽ metuebat.
Unde filia vepte. vginẽ se
moriturã expauit. et a pa
tre deflendi vginitatẽ suã
temp⁹ tantũ trium mensiũ
postulauit. Beatissima deo
vgo maria sup qua resedit
spus sapiẽtie et intellectꝰ
virginitatẽ deo pmã oim
vouit. et sterilẽ a fructu
ponoꝝ opm lesus maledic
tione plectendã ondit. In cuꝰ
rei figura xps postea ficu
non habenti fructus male
dixit et aruit. Ihz et discipu
lis plane dixit. Dis arbor
que nõ facit fructũ bonũ ex
cidet. et in ignẽ mittet. Un
de nota ꝙ vginitatis de
cus cont illos qui pferunt
nuptias in vginitate vgis
miris. nec nõ et eaꝰ filij vir
gis qui oĩs virtutis exem
plar ẽ. gloriosissime ymedat.
Et ad exẽplũ baptiste vi
de. quo maior int natos
mulierũ nemo surrexit.
Sed et applm iohãnẽ et eu
angelistã. qui de nuptijs spe
cialit vocat a dño. cui in
cruce vgo vgini ymendat.
ut liliũ liliorꝝ xpus nĩi a
more languidus ex utrãq
pte fulciret. Et bn quidem
virginitas lilio xpatur. tũ
pter candorẽ niueũ. tum
quia ex sex folijs vepadis
constat. ut ozdi pmo. de
inde qnq sensibz corporis
ab oi contagio illibatis
sime caueat. Et bn folia
ista repanda dixerim⁹. qd
xpminẽs et aptũ signifiant.
quia liz oĩs gloria filie
regis abintus gnãtũ ad cõ
scientiã exigat. tn qa dns
in euangelio iubet ut opa
nra ad exẽplũ luceat pxi
mozꝝ. necesse ẽ ut xpoſi

cio fozinsecā sensuū ad ꝺmē
dacionē virginee dignitatis
ordinatissīe famulet. Ad
utrūꝫ de regina vginū scūs
quida elegant asserit dicēs.
Licet maria etiā in corpe
mulier pulcherrima fuerit.
utpote que cepit sine ad
nuptione virili. et peperit
filiū forma p filijs hoim
speciosū. tn ita ordinatis
sima fuit i moribꝫ. ut nū
q̄ eius decētissima pulch
rudo. quāq̄ etiā facinoro
sissimū luxu. ad cupiscētiā
saltē tenuissima tēptacōe
mouerit. Et hoc p spiritū
scm cooperante in ea credi
et fatemur. Quō enī aliter
fieri potuerit nō videmꝰ.
Ex.m
Ffit lectorē nūm ut ple
ne ꝓfidim⁹ nō pigebit de gllo
riosa vgine aliquid inserē
tioni. p qd et ad amorem
ipius. et dignā veneracio
nē ipius sinceriꝰ accēda
mur. Juuenē fuisse ꝓpe nos
tra tpa in germanie ptibꝫ
certa relacōe didicimꝰ. hic
mortuis pentibꝫ prauorū
cōsilio deprauatꝰ hēditatē
pclarā in ludo tesserox et
fabernis totaliter dissipauit.
Hic vagabundꝰ et miser
p patriā ferebat. qui et si
alias stultus. castitatē tn
corpis conseruauit. Quē
quida miles patruus eius
nō modice miseratus. obui
um die quoda alloquit. di
cens. Male te cōpetit cōso
brine carissīe taliter oberra
re. q̄ clarus genē pbū virū
et magnū effice potuisses.
n te talis infamia rapuisset.
Cui verba cū q̄ multebri
a iuuenis derideret. subiūxit
it miles. Est ne aliq̄d cu
re meus. qd p me face tu
curares? Cui ille. Est utiq̄.
Cui miles. Volo ergo ut
gloriosā dei genitricē ma
riā salutes q̄nquagīta vi
bus q̄ die. Cui cū cachinnā
do rideret. hoc semel nūc
et nō q̄ die. patruus istud
dicēs. Hoc te face modis
q̄bz oportebit. si q̄n te ocu
lus misēdie sue gloriosa ꝓ
spo respiciat. et p tua mise
ria suū filiū inpellet. Ad
huiusmodi verba annuit iuue
nis et recessit. Inde post
annū exigit patruū vide
re iuuenē. quē et si promissū
seruasset interrogat. Et ille.
Seruaui inquit. et nolle me
illatenꝰ nō seruasse. Re
missius enī michi e q̄ ante
in vanitate mundana. Cui
patruus cū gaudio dixit.
Ergo in isto sequēti anno
seruicū tuū xpi matri in
salutacōibꝫ duplicabis. Et
iuuenis. Fiat inquit. Exac
to āt sēdo āno. reuersꝰ e

ad patruū dices. ¶ Ia ſuffra
gante matre xpi. oīs uero
dia miſerrimi mei ſtatus
euanuit. et firmo bñfacīe
di ꝓpoſito uolūtatis mee
cōſtantia ſtabilit. ¶ Cui pa
truus cū lacrimis dixit. Be
neditꝰ ſit pietatis mater.
et tibi quoq; rarisſīe ꝑfras
refero. qui ſalubri ꝯſilio
ꝙdidiſti. ¶ Nichil ergo reſtat
n ut ꝓtin⁹ āno. ꝓpoſitū tuū
fine expediat. et ſi dignum
ꝑuenero. ꝺdignas tibi nupti
as ꝓcurabo. ¶ Tu aūt medio
tpe auxiliatrīce tuā in ſalu
tacōibz ꝙquagene trie ſedu
lus honorabis. ¶ Conſentit iu
uenis. ſtabilis ꝑuentꝰ ē. ¶ Et
euoluto āno patruus ꝙd ꝓ
miſit iuueni cōquiſiuit nup
tias. et inſtaurato cōuiuio
ex utraq; pte cōueniūt pa
rentele. ¶ Poſitisq; meſis et
lotis manibz cū ia ſponſo
et ſponſa cōmeſſum parit
cōſediſſent. ex ꝛopinato i
memor ſponſꝰ nondum ſe
ſponſionis debite ſalutacōis
illa die gloriose ꝛginī oīa
pat⁹ alias ꝓſoluiſſe. repente
ſurgens ſuſurrat patruo ut
paululū īduciet feriam mi
niſtrādo. ¶ Quo āuēte. ſolus
iuuenis intrat thalamū. ſol
uit matri xpi ꝙd uouerat.
tanto deuocius. q̄nto ſe cle
mentius ꝓbauerat exaudi
tū. ¶ Ter mox. ubi extīmam
ſalutacōnē tertie q̄nquage
ne ia cōpleuit. appariuit ſibi
gloriosa ꝛgo lucidior ſuꝑ ſo
lē. tres torquas in tumulū ſua
iuueni una anteriorē et
duas laterales ōrdens. ¶ Ter
ce mr ſalutacōes tue tribꝰ
aureis ſcrꝑte. quibz me in tbz
q̄nquagenis ſedulus hono
raſti. ¶ Et q̄m in tuo corpe li
ret uan⁹ et uagus ꝛginita
tis mūdiciā conſeruaſti. et
mox te febris lenta corripi
et. et ad me die tria ſine
ulla carnis deſcriptione p
uenies. ¶ Hec dicto gloriosa
ꝛgo diſparuit. ¶ Iuuenis aī
expreſſius hortat⁹ oēs letari
epulari et gaudē. ſe uero
appetitu comedēdi deſtitu
tū. et ad ꝓmiſ cū eis ēe nō
poſſe. ¶ Humulus ergo ad mē
ſam ꝫ ſedentibz et comeden
tibz. iuuenis intrī lectū aſ
cendit. et facto prandio ſpō
ſam ſuā patruū et amicos
in thalamū ꝓuocauit. et eis
ꝙd ſibi cōtigerit ꝛl dictū fu
erit. intimauit. ¶ Mortuus
ē ergo iuuenis die tria ut
ꝓdixit. ¶ Ipōſa vō ei⁹ nulli
poſtmodū nube voles. i ſcia
ꝛginitate ꝑmaſit. ¶ Nec mi
rū ſi in tbz q̄q̄genis bīſſia
virgo a iuuene ꝓdicto ſe
dixit ꝑ ſalutacionē anteli
cā honorata. cū in tpe gre-

q̄ ano iubileo electa ſit et ef
fecta nobile trilinīū t̄nitatis.
¶ Vnde venabilis adam ma
nonitꝰ ſcī victoris patriſius. cū
in dictāda ſequentia. ſalue
mater ſaluatoris. aliū trif
mi ꝟſiculū ediditꝫ. ſalue mū
pietatis. et totius t̄nitatis no
bile trilinīū. gloriosa virgo ma
tria appares ei. et q̄ꝑ honō
ris laude ſatiſfaciēs rogitan
ti eidē ſupplex et altiſſimē hūi
litatis cernuē inclinauit.
¶ Ad iterato de triplici q̄nqua
gena in ſalutatione v̄ba ā
gelica. aue maria. ano ab i
carnatōe dñi milleſimo duce
teſimo q̄nq̄geſimo primo ꝓferent
referam. ¶ Vidi et cognoui
iuuenē in brabātie ptibus
generoſū. qui q̄nus eēt tem
liter ſeculo deditꝰ. beate tri
ginti marie deuotus. cotidie
tres dictas q̄nq̄genas i ſa
lutatōibz exſoluebat. ¶ Infir
matꝰ āt ad extrema ꝑduc
tus ē. Cuiꝫ ꝑ horas diei pli
mas mortuus iacuiſſet. re
uixit ſubito. et ſorori mo
niali que iuxta ſedebat i
clinauit dicēs. Soror ecce re
dij. cito admonui factas ſat
dote. ¶ Muratibz ōibus pſbr
adiūctat. et in maxīa cordis
letitia palā ōibus ꝟfitetur.
dicēs. Ad tribunal iudicis x̄
raptus cū in tribz maxime
a demonibz actus ſaret. ferti
q̄ deberet ſentēcia ꝺtra me.
piſſima mater x̄pi rogauit
filiū ut ad corpus reduceret.
locū penitēcie ſuſcepturus.
¶ Nec mora. factū eſt ut ro
gauit. ¶ Vnū de pcis meis
erat q̄ quo dāpnatus eram.
decime quas de bonis ar a
gris meis ſubtraxerā ſacer
doti. ¶ Secūdū erat. q̄ cū ſo
dalibz meis piſces quozūdā
religioſoz furto ſubtraxe
rā. ¶ Tertiū erat. q̄ fruges et
ſegetes pauperū cū canibz
venatus vagabundus deſ
truxerā. ¶ Nec cū ora ōibz
loqueret. quida ex māſiona
riis reſpondit. ¶ Et cur inq̄t
ꝓ dāpno iſto extremo dāp
nandꝰ eratis. ¶ cū nos oēs
illud vobis puro corde remi
ſerimꝰ. ¶ Et ille. ¶ Mihi q̄de
q̄ remiſſio neq̄q̄ ſuffece
rat ad ſalutē. cū copioſior
eēm vobis in t̄murijs reſti
tuēdis. q̄ vos m̄ in t̄murijs
dimittendis. ¶ Et ꝓtinus
reſtituenda dāpna ꝓtinus
aſſignauit. ¶ Sicq̄ diſpones
rebz et domui. in ſpe et
pace mirabili ſpm exalauit.
¶ Hinc de ipo verſiculo ſa
lutatōis angelice aliquid
ſpualius attollam. ¶ Dotiſ
ſimū enī laudis ei illud ei
angelū reputam in quo
ea decentiſſime paranymphus
gabriel honorauit. ¶ Et ad

hor quodda a cisterciensibz mi
ru plane miraculu recitatur.
Erat quida emerite milicie
veteranꝰ. qui seculo et si tar
de renuncias. cisterciense ordi
ne intrauit. Quesiti a ma
gistro nouicioꝝ si sciret o
rationē dnicā salutz pr nr.
negauit. se nūqꝫ discē potu
isse cōtestas. Quid plura?
Fit labor iannis ut discat.
Et cū non posset. precepit ab
bas ut saltē illi breuē angeli
ce salutacois ỽsiculu memo
caret. Qđ et si multo et di
utino labore. factu est tn.
Cū enī ad exhortationē ma
gistri sui qm ỽsiculu inter
prandēdu ad vnaquaqꝫ bur
cella fere ne obliuioi tradet
ruminaret. ex frequenti et lō
go usu tanta in ipa saluta
cione mentis dulcedinē cō
cepit. ut cordi eiꝰ et ori sola
meoria mris xpi tangꝫ alias
aduocatꝰ indelebilit adhe
ret. Cōtigit ergo ut post a
liq̄ annoz curricula vetera
nus ille deuotissiē moreretur
tuꝰ. et sepeliret in cimiterio
intꝫ fres. Nura ves. de tumu
lo eius nō multo post a pte
capitis arbor nasci ignoti
genis visa ē. cuiꝰ folia litteris
aureis insignita. aue maria
gracia plena. notabilit sin
gula stinebāt. Qđ ubi notū
fit dporesano pōtifici. ad lo
cū venit miraculi. radicem
arboris diligēter effossionē
scrutatus ē. et ea de ore ve
terani illiꝰ ortū habē pba
uit. Nō mora. ubi diuine
onfessionis arbuscula debitū
officiū executa ē. in oculis
oīm aruit et defecit. Qui
cuiqꝫ ergo matri xpi cupis
ee deuotꝰ. salutacionē istā
frequēs deuotaqꝫ iteminet.
Nec credo quicqꝫ gracius
illi vocalis laudis offerri.
Proinde fateor a me gsi
tū qđ in tpo ỽsu salutacois
angelice audiret letius mr
xpi. Ego at nichil ābigens
mox respōdi. letant quidē
audisse ỽgine gracia se ple
nā. secū dnīm maiestatis. et
se ī mulieribz id ē p cūctis
mulieribz bndictam. Dz in
eo maria gratulantius ex
ultasse fido. in quo audit
fructū ventris sui singula
rit benedici. Qđ mirū? Ipa
sa dilecto suo. et ad eū cōuer
sio eius. Benedictū at. id
ē bono addictū. vl' bndictū
id ē digne dictū dicim fruc
tū eius. qa xpē malo pene
crudelis mortis addictus.
bono addicit. sedēs in po
tioribz bonis patris. Vnde
p ppheta dicit. Maledictꝰ
oīs qui pendit in ligno. q
utiqꝫ xpus fuit. Pter qđ
et deus exaltauit eū supp

omē qđ est. et donauit illi no
mē qđ ē sup oē nomē. Be
nedictus etiā diat qa bon⁹
dictus. qa nemo bonus nisi
solus deus. Et hoc eēnialiter ut ī noīe ihesu oē ḡenu
flectat celestiū. terrestriū. et
infernoꝝ. Quoties ergo
xpm benedicim⁹ fructū vte
ri vginalis bonū simplicit
vel bono addictū dicim⁹. et
in hoc potissimū maria cre
dim⁹ gratulari. Preterea
remistor me adolescētulū
adhuc vidisse pt et audis
se pie temerariū quēdā m
hac sententia. ꝫ nō p eadē
vba de maria mīe xpi lo
cutū. Erat aut int religi
osos quosdā spū mūe fer
uentes. sermo mutuus de
maria. Alius sēm euāge
lū luce specialit extollebt
pudoꝛositatē ei⁹. ubi ī ser
mone angeli fuit turbatꝰ:
alius prudētiā eius atꝫ con
stātiā. ubi fecundādā se au
dies modū ꝛceptois mīrit:
atꝫ alius humilitatē ei⁹. ubi
anellā se vocās cū tamen
eet dna angeloꝝ. gnbrielis
assertioibz obediuit. Tūc ille
pie temerarius aboꝛtis la-
mis cū applausu. et ego mīt
meā sententiā dicā de maia.
Nichil illa stultius in creatu
ris inuenit. Cūqz in hoc vbo
oēs pariť attoniti stupem⁹.
an ignoratis inqt qp oēs fere
totalit pctoꝛes ubi post lap
su surge cepeīt. deū ultoꝛ
nū et vniuersitatis dnm fo
midates. ad matrē gnitatē
pietatis cfugiūt. et eā ut
vē recōciliatricē cārus apler
tunt. Nec mirū. qa cūm
frequēs ministeriū satagē
nō desistit. donec pditos fi
lios reconciliet vite pri. Ut
illi clementissimū patrē sup
se penitētes. cū angelis ut
viderīt exultantē. fere post
modū reconciliatris obliti. te
nerrime nimiū in pij pris
oscula p dulces lacrimas re
soluūtur. Audias lector. si
miraris ausculta. Verissīe
et exptissīe dicit. Quid mīi
mater? Quid mīi o dna?
Bona p oīa. ꝫ ille poptim⁹
ē. Dulcis p oīa tu. ꝫ ventris
tui fructꝰ oī suauitate voci
dioꝝ. Quāto enī altioꝝ. tāto
suauioꝝ. Plane et si pie te
merarius ille. tamē verissi
me dixit. nichil in creatūis
stultius maria posse īuenī.
O benignissīa mater. ne vi
vo illi vel mihi in tuo assul
tu qī temerarijs indigneꝝ.
Nec dicēs o dna stultus frs
sū. ꝫ me coegisti. quinymo
vehemētioꝝ amoꝝ tui. Nec
ut ferose loquar de te inp
sēa vuragō. nō te mīnꝰ deuī
it in reconciliatione penitē

tui stulta dici. qꝫ filiu tuu ut
saluos faret credentes. que
paulꝰ stulte ꝓ sapiẽtia
ꝓdicauit. Certus su pia mr
et dna qꝫ nullu in reꝯatio
ne amicte pateris detri
mentu. cu ergo feruore tui
emissiores existut. ut in a
more filij tui pleniꝰ trasfun
dant. qui potius oim̃ode ti
bi dilectiores sut. ꝯto illi fu
erut gratiores. Hz et illud
referam⁹ qđ certu valde et i
dubitabili relatꝯe didicim⁹.
in ptibz lombardie in domo
quada predicatoz firm̃ ap
tranu ciuitatẽ de gloriosa
matre xpi miraculu acciden
se. Deuotissimi fres sub sin
cerissio ꝓpore ordis beata v
gine erat in oibz orõibz de
uoti. et infusi sepius lacrimis
diuine ꝛeplacoi vacabant.
Accidit aũt ut quida magis
sedulus seredetibz alijs vel
ad studiu vel ad quiete. di
es qꝫz et nortes ꝛtinuaret
in ptibz. Hic gloriose vgini
specialissie deuotus et sup
plex. speciale meruit ab ea
solaciu obtine. Et ꝛtigit ut
eo solo in ecclia remanente.
altaris ciuitis lucẽ iocudissi
ma ciusfundi. et ei sup al
tare gloriosa vgine cu ipa
sua nobilissia ple laudibus
vultuu et formaru scema
tibz appare. Sup eos aũt in
modu stellaru septe globi
ꝑei irradiabat. Hec ut
vidit frater timuit fantas
ma. quacꝫ in signu verissie
visionis solacio mirabili et
stellali lumine repleverut.
Dixit ergo cu magna re
uerẽtia cordis et lacrimis.
O gliosa dna et mater. no
su dignꝰ solus vide q video.
rogo supplicit. ut si ve es
mater xpi ut sentio. appa
reas ꝓpore nro. appareas t
toti conuentui. q ve sut ser
ui tui. et tue gratie ferue
tissimi dilectores. Hec ut dix.
annuit mater pietatis. t toti
uentui scema et forma ꝓ
pore aperuit. Et vide lcor
miraculu cuctis seculis iau
ditu. Referebat fres q hoc
viderut. qꝫ illa visio ymagi
naria quide fuit. ꝫ ex ctis
grossis et ctis scriptibilibz
liniametis no ꝛstabat. Ut
aũt coꝑatoe aliq et si non
ꝓpia nos utam̃. corꝑ illud
appares dyaphanu videba
tur. et tn tam ꝑpria. ta ex
cellent expressa imgebat
forma oculis intuentiu. ut
nichil iocudius. nichil capa
bilius vide posse a morta
libz videtur. Hec videtes
fres. crebrius soluto ꝓbz
et fletibz insistebat. et ora
bat benignissima matre.
ut sedo et cito fribz appa

ret. ut si forte ꝑmo dyaboli
ca fuisset illusio. i nõie ſcē
et indiuidue tnitatis fem
preū instatia fugaret. Ut
quoniā nulla xpī uentio
vl' mris ei⁹ ad belial. ſcdo
et tcio ſcdm formā ſupius
dictā toti se uniuersi gliosa
dei genitrix demõstrauit.
Facta āt sūt hec in tcio
ordis fere ꝓdicatoꝝ. ut ta
li et tā speciali miraculo
reftima mis̄die filiꝰ ꝑ de
ditū ordinē ꝓbaret.
Vidi in brabantie ꝑtibus
cisterciēsis ordis moniā
le. in q̄ cōuersa de iudaif
mo opus digne marie ma
tris xpī gl̄osius extellebat.
Innoꝝ nō plene q̄nq; in
domo ꝑnitū uideoꝝ aduer
tē cepit aio. cur distictio
fiet nōim uideoꝝ ꝑt et
xpianoꝝ. cū uni⁹ vultus
atq; loquele hoīes eēnt.
utriusq; gentis. Mira talis
puelle discretio. mhebat
tñ ut postmodū retulit
audius audiēti cordi ei⁹
magis xpianū q̄ iudai
cū nomē. et specialit̄ btē
marie nomē letabat' au
dite cū xpiani aliq̄d tui
cē petē vl' iuuare solebat.
Furabat' āt sub utq; asel
la panē de mesa ꝑntum
et puellis occulte mēdicis
partiebat'. ut reftriando
sibi marie nomē audiret. In
hijs ergo de tpe in tēpꝰ mi
re ꝑficies ita sagacit̄ latita
bat. ut neuter parētū aliq̄d
sup cogitatu filie aduerte
poterat vel audue. Cōtig.
autē ut parētes eius a colo
nia in louanium brabātie ꝓ
pidū cū filia deuenirent.
Vbi cū successu tpis in do
mū ciuiusdā preclari ꝓbi
magistri reymeri nōie. cū
xpianis puerīs aduenisset.
et eā ex nōie nouiss ꝓbr.
eāq; venire libentius ad
se frequētius aduertisset.
introgauit eā dicēs. Vis
ne rachel carissima fieri
xpiana? At illa. Volo mgr.
dūmodo eruditas me quid
sit fieri xpiana. Cui ꝑsbiter
ut vir sctus mire grauis in
spū sentiebat de puella fu
turū nescio q̄d diuinū. et i
cipies a sstitucde mūdi re
pit illi spturas exponere.
p q̄s fides xpi vl' ipe xpus
significari potāt vel osten
di. Quarū exposicōes ut
michi ipamet dixit ita ite
gro sensu in illa etate fer
anoꝝ tuit et dimidij discre
tione spūs intellexit. ut ra
ro oporteret ꝑrem racionē
aliquā iterare. Per eruditio
fere p anū et dimidiū
ꝑduauit occulto aditu p
que furtiue et oportune

rapta puellula edocebat. Et vide admiracois insigne pdigiu. Nuq; rachel auditu vbi dei sacian poterat vel lassari. cu tame psbiter et martha mistra ei⁹ mulier religiosa et prudes valde ambo lassari sibi nue sut redent in docendo. Qd plā. Mox ut paretes in filia re perut aduerte cogitatu. co uenientibz iudeis pluribz conenerut in hoc. ut missa filia de louanio ulte renu. sponso tradent artius co seruanda. Qd ubi puella cognouit. pbro cu lacrimis indicauit. ut si illa eadem nocte no rapet et xpiana efficet. pdita eet in ppetu um et confusa. Qd audiens plz. puelle precepit ut ad so litu auditu sumo mane ve niret. Qd cu incuctanter anueret. de vespe matri eius dixit. Der me mater volo ista nocte iacre. Qd du simplex puella dixisset. et mater diutius renuisz. cosensit tame eide sup cer uical ad pedes suos lectulu prepies pparari. Jacete ergo puellula usq; ad mane et obliuiscete penitus qd pf bitero predente nocte pro miseiat. astitit illi gliosa mater xpi maria. in habi tu cādido sup niue. et offe res illi virga splendida qua gestabat. dixit. Surge katherina et iter arripe. quia dis eu tibi restat via. Jec illa dicente rachel virga apparē de cedes de lecto cecidit et exclamauit. Cui⁹ clamore excitata mire et grente cla moris causa. filiaq; cautius dissimulate. mater primus obdormiuit. et rachel sur gens ad dictu locu pbrm mox uenit. Qui letus as supsit ea. et venit ad mos terii qd partu dnaz dicit. qd erat ad leucā dimidiam dicte ville. et gaudentibz cūc tis baptizauit illa. nomen katherine ponies ei. q⁹ vo cata pius fuerat a matre xpi. statimq; habitu ordis induit baptizatu. Jec mo ra ut audiuit pater et a mici eius qd gestu e. con sternati sut. Et p ducem dnm terre. et p epm leodi ense. tande p papa hono riu datis maxis pecunijs laborarut. ut infra etatem legitima filia ablata pare tibz redderet. que si in domo pntu usq; ad duodenem etate pseuerarz in fide sus cepta. tut iuste xpiano no mini reddi posset. cogita tes neqssime medio tpe i fantile aiu facilit deflet te posse. ut ad natiua pa

rentū vota reduret. ¶ Horū
fraudulēta romamia, pch
dolor multi magni et frāti
uiri pecunia suscepta foue
bāt. ¶ Pro quo pbr supdictꝰ
nō modice tribulatꝰ. solum
xpm et matrē eius q̄ auc
trix fuit facti hui⁹ multis
lacrimis uocabat. ¶ Mira res.
et usq; in pns cictis seculis
inaudita. ¶ Decijt a pbro
ad oēm citationē et iudi
cē se puella dedura. ¶ Forsi
tan inqt iudices flectent
etate. et ad mei piaculū
mouebunt. ¶ Et factū ē ut
petiuit et dixit. ¶ Vt enī q̄
dā die apud leodiū venit
rorā epō. clericis et mag
natibz. diuisos aduocatos
et iudices tā ꝟstanti q̄ ve
tidica ratiōe ꝟfudit et mo
uit. ut voces ululantiū ꝛ
clamātiū cū lacrimis p stu
pore in ecclīam scī lambti
a locis distātissimis audi
rēt. ita ut oēs manifestiꝰ
sic discerēt et viderēt. in
tā exili etate diuini spūs
sapiētiā preualē. ¶ Nec post
anos duos cessatū ē a li
te iudicis. et aliud deceptio
nis tendiculū ꝓpatū. ¶ Inue
nis elegantis forme iude
nis ꝟductus ad hoc. venit
ad monasteriū supdictū i
quo puella erat. similato
q̄ baptisma susceperit. Q̄

cū se fingēt miro modo ut
puelle quasi cognate sue eni
dicibis gratia loqui posset.
Dicebat enī. ¶ Plus sup oim
sermonibz in cognate vbi
salubrius iprimēt. ¶ Illa tñ
ut in ueritate mtebus disc
nebat fictū ad fidē uenēdā
accessisse. Et ideo nec pce
nec pcio. nr. ulla obediētia
flecti potuit. ut solū verbū
iuuenī loqret. ¶ Cer ut vi
derūt iudei cessauerūt ab
illa. ¶ Iuuenis āt ad vomitū
ē reuersus. ¶ Nāc postea tā
ta gratia potiri vidim⁹. ut
nichil ea seuerius videri pos
set. Cuiq; nobiliū mōniali
um parētes cū multa ābi
tōe veniret vidē filias vl'
cognatas. Hec corā ymagiē
bte vīginis veniebat. et ꝛ
cioso vultu dicebat. ¶ Hic
sorores nre moniales a ma
tribz et amicis solariū ha
bēt et gaudiū. ego āt pau
pcula pupilla et indigna
ad te dnām meā vt cogf
natā meā fidenter accedo.
Tu sola p oibz esto m̄ re
fugiū et solamen. Et hec
dicentē quis dubitet eā
miserēcordissima pietatis
mrē solatio defraudari.
Nec te deceat odnā tuā cog
nē tuā sanguinē spūalē. de
cuiꝰ ytie ut rosa de spinis
orta es. liliū de tribulis

generatiõ. Et qm de iude
is sermo exortus ẽ. de cõ
uersione iudee cuiusdã al
terius rẽ nup gestã mi
rabilẽ referam⁹. Erat in
prib⁹ theutonie monasti
um vrsinõ. quo bellorum
euẽtu funditus destructo.
ad dom⁹ pntũ moniales
redire xpulse sũt. Quaꝝ
una pulcherrima agnes no
mĩe ubi ad prẽm militem
rediit. ab eo volent⁹ oppssa
mox impregnata fuit. Ad
partũ ergo ꝑpinquas anx
ia fugit ad deuia. Et par
tu edito. ad est dyabolus ĩ
specie monachi. qui se eius
sobrinũ ꝓtestãs. et cõsciũ
facti ei⁹. dixit ad eulantẽ.
et qĩ pre tristicia desperantẽ.
Ne tu mirissima p partũ
editũ cũ patre et pntib⁹
cõfundaris. paruulũ ĩ stag
nũ proximũ pice. Hi ei vox
erit. late nõ potes. Tũc mi
mire certamis ponde fati
gata. tandẽ post lacrimas.
post dolorẽ. vicit erubescẽ
tia matrũ pectus. et mox
paruulũ submersit in stag
nũ. Et statĩ dyabolus ad mi
re tabescentẽ pcessit. dolore.
O inq̃t olim femiaꝝ miser
rima. qd nũc restat. Melĩ
ẽ ut sine scãdolo tuoꝝ et
tui. et grauiore mortis pe
riculo. facta michi confessiõe
m aquã cũ filio te submer
gas. Hoc audito vlamans
mulier exhorrescat. et gl̃osã
vginẽ matrẽ xpi inuocat
cont̃ dyabolũ adiutricem.
Nec mora. vidit demonẽ
cũ fumo et fetore terrimo
dispauentẽ. Et mox effusa
in laudẽ matris xpi. ad spem
meliorẽ in pce et lacrimis exor
tat⁹. Venit ergo in proximã
ciuitatẽ. et hospicio suscepto
ab honesta matrona. locata
ẽ ab eadẽ cũ quadã iudea sa
ta nõie. ut ei⁹ paruulũ enu
triret. Mansit ergo annis
q̃nq̃ cũ eadẽ iudea in tanta
cordis tristicia. ut eã vix q̃s
posset vidẽ ridentẽ. bis ĩ pane
et aq̃ p ebdomadã ieiuna
bat. Interi dñe sue iudee de
fide xpi. et bonitate ac pie
tate miris eius. ut erat feꝝ
prudẽs et eloquẽs ꝑdicabat.
et sensim cor illi⁹ verba e
dificatria et efficatria pene
trabat. Cui⁹ hortatu oronẽ
dnicã. et angelicã salutaci
onẽ addiscens. xpm et ma
trẽ ei⁹ cotidianis ꝑcib⁹ in
uocabat. Hinc factũ est. ut
nutrix ipã crudã fri ordis
ꝑdicatoꝝ nõie conrado cõfes
sa. mitteret ad papã. Obtẽta
ergo absolutõe ad patriam
ẽ reuersa. et accelerauit vi
sitare iudeã dudũ dnam
suã. Quã illa gratulabunda

valde ſuſcipies. rogauit feſſam
ꝗeſtē ſup lectū. Et ubi veſpe
iudeus venit. et cognouit
hāc ee nuptē. ſi in furtam
raptus ſuſpectū eā ꝙ puel
trīcē ſue uxoris habebat.
Certe iſt male venit hui
inſidiatrix iſta. iā occidam
eā. Et mox extracto cam
plo tuadit dormiētē. et ti
dedit ei vulnera circa vl' int̄
ora. Hoc uiſo iudea abhoꝛru
it. et mitīs thalamū obſe
rauit. Hic noctis medio. ſō
ſigno. iudeus ſynagogam
cum iudeis vicinis intrauit.
Iudea āt poſt luctū obdoꝛ
mies in ſōpnijs vidit ꝓlo
riosā dnām cū duabꝫ puel
lis ad mulierē occiſam intrā
tē. et ex tribꝫ puellis quas
ferebāt vnā aquāꝫ vnguī
ne ſalutauit in tediuiū ſta
tū. mortis vulnera reducē
te. Intuē lectoꝛ. miraīe mi
raculū. Iudeus mane redi
ens. occiſā fēmā non inuenit.
credebatꝫ ꝙ uxoꝛ ſua gaudā
uer mortuū ſubtraſſe. Hoc
idē de viro uxoꝛ illuceſcēte
die credebat. Et ſuꝑ hoc re
net ꝗs altīm requiſiuit. Dix
dies quadraginta ꝓplen ſt.
cū ecce venit mulier peg
na. iudeāꝫ et viꝝ eiꝰ ex p
te agnetis occiſe officioſiſſi
me ſalutauit et abijt. Tūc
iudeus uxoꝛi ait. Qd eſt
ꝙ illa viuit. Nūquid occidi
eā? Cui uxoꝛ. Potēs eſt iuſt
xp̄s dns eius. mortua ſuſci
tare. Et iudeus. Hoc ē ait
qd ſꝑ timui. ꝙ te apoſtatāē
ducerz in erroꝛē. Nec mo
ra. hec dictēs cōprehendit
uxoꝛē. et in thalamo duobꝫ
anis recluſit obſtrictā. Hic
arridit ut ad remotioꝛa re
cedente iudeo. uxoꝛ euaſit.
et cū duobꝫ paruulis. trīū
geriēs in utero ad eccleſiā
fugit. et cū gaudio fideliū
qui eā ditiſſimā et honeſ
tiſſimā nouerāt baptiſma
recepit. Hāc poſtea duo fi
lij eius adoleſcētes et vna
filiarū ſecuti ſūt. et fidem
alacter ſuſceperūt. Mānſit
autē poſt baptiſma cū filijs
dicta diu iudea in colonie
ſi dyoceſi mutato noīe voca
ta gertrudis. et uenit agf
nē quondā nutricē ſuā ibi
dē manentē. et de conuerſio
ne eiꝰ meſtabili gaudio ſf
tulantē. Queſiuit ergo ab
agnete gertrudis. quo re
uixiſſꝫ. Et illa mirata ſub
riſit dicēs. Quare nō quā
mortua ſuſcitaret? Ad hec
ſtupefacta gertrudis. vere
mr̄ vidi ꝙ te vir meus trīs
vulneribꝫ cultro cōfodit oc
cidēs. Et ait. Nouerit xp̄s
omps. ꝙ in ſōpnis tātū me
vidiſſe et non feciſſe videbar

ordi. ¶Mane vero offensam
viri tui si maxissem p̄cogitas.
ōibus insalutatis vetede fes
tinauit. ¶Per moza. gertrudis
apphensa veste citra collū aſ
neris. lacetauit eā. similq;
alicuī quo ībuebat ad car
nē usq; ad pectus medium.
et īuenit manifestissimas
trū vulneriū cicatrices. ¶Ma
nifesta facta sūt ātista ar
chiepō coloniesi. dño conra
do. ¶Mortua ē enī in maxīa
penitētia et feruore spiritꝰ.
¶Annꝰ sēcūs ē mulle simꝰ ducēte
simꝰ sexagesimꝰ quīntus eo tpe
volucbat quo ipa agnes a
iudeo occisa ē. et p̄ gloriosa
xp̄i matrē et virginē suscitata
Gertrudis vō suppstes ē mi
po fidei calore succensa. ¶
¶Huic quia de iudeis mētio
facta ē. miraculū celebertim
referā. qđ āno p̄nti ab īcarna
cōe dñi. mille sīo ducētesimo
sexagesīo p̄mo. factū ē in pvi
la theutonie forchen noīe.
Cōtigit āt ut q̄da maligniſ
sima vetula iudeis familia
ris effecta. puellā eis ānoꝝ
septē orbatā p̄ntibz vendēt
ornenda. ¶Hanc igit in se
creto sup plura paria linthe
amina obstructo oze eiꝰ in
ōibz fere nūctuis mēbroꝝ
incisoibz vulnerauit. maxi
mo romanīe sanguinē exp̄
mētes. et in ipis linthеami
nibz dilusetissīe receptātes. ¶Hāc
aūt post tormēta defūctā. in
dei in aquā fluuiā p̄pe opidū
p̄cesserūt. et sup eā congestē
lapidū posuerūt. ¶Tercia āt
vel q̄rta die p̄ manū erectā
ad celū a p̄sentoribz ē inuīcē
ta. et in opidū deportata.
horrentibz et clamātibz p̄plis
ab ipijs iudeis tantū flagi
cīū p̄petratū. ¶Erat āt in vi
cīno marchio de baden. qui
mox audito tanto miraculo
puenit ad corpus. statimq;
erectū residēs tetendit ma
nus ad p̄cipē. q̄ vīdictam
sanguīs vel forte miserꝰ
dia īmplorauit. ¶Post horā
fere dimidiā iterū se depo
suit defūcti more supīnā.
¶Adductis ad hoc spectaculū
ipijs iudeis. statī eruperūt
oīa vulnera corpis. et i tes
timoniū nefande necis copi
osū sanguinē effuderūt.
¶Mox clamor vulgi ad side
ra tollit. et i vindictā scelis
totalit̄ ulciscit̄. ¶Ex quibz in
dicijs capta vetula et inqui
ta maxime cū filia eiꝰ par
uula oīa p̄dideīt. quia a
puero et ebrio extorquer
veritas. ¶Iudei īq; capti sūt
qui in puellā manifesta
rias extenderūt. totaliq;
et suspesi sūt cū vetula.
Duo vō se mutuo iugu
lauerūt. ¶Per nobis fratres

ordis predicatorz. reuerens
et egregius. sicut illa q̄ in villa
fuerūt. post triduū quo hec
testa sūt verata retulerūt.
¶ Hic ꝑfecte videndū ē. cur
iudei in oī puincia quā in
habitāt sēm cōsuetudinem
xp̄ianū sanguinē fundant.
Certissime enī reptū est. q̄
oī anno ī qualibet puincia
sortes mittūt. que ciuitas vel
opidū xp̄ianū sanguinē alu
is ciuitatibz tradat. ¶ Costat
quidē ex sco euangelio q̄ py
lato lauāte manꝰ et dicēte.
mundus ego sū a sanguine
huiꝰ iusti. iudei ipiissimi cla
mauerūt. sanguis ei⁹ sup
nos. et sup filios nostros.
Sup quo btissimꝰ augustinꝰ
in sermone quodā qui incī
pit. in cruce. tunc̄ videt. q̄
ex maledictione paretū cur
rat adhuc in filios vena fa
cinoris ꝙ macula sāguinis.
ut ꝙ hāc fluidā importune
ꝑles ipia inexplicabiliter
cruciet. quousq; se ream sā
guinis xp̄i recognoscat pe
nitēs et sanet. Preterea au
diui quēdā luctatissimū iu
deorū nr̄is tpibz cōuersum
ad fidē dixisse. quēdā quasi
apiam cor in extremo vite
ap̄hetasse uideris. Certissime
nos inquit scimꝰ nullo modo
sanari vos posse ab illo quo
puniimi vēcundissimo cruciā
tu. ñ solo sanguine xp̄iano. Ad
verbū rei semp iudei et ipy
rapietes. induxerūt in omi
āno. in oī puincia fundendū
sanguinē xp̄ianū. ut tali sā
guine sualescent. Et addid⁹
si tale inqt intellexerūt ver
bū. sanguinē intelligentes
xp̄iani cuiuslibet. ꝙ prorsus
illū sanguinē. qui in salutē
peccaminū cotidie fundit in
altari. quē quicūq; nrm con
uersꝰ ad fidem xp̄i suscepit
ut dicūt. mox sanat ab illa
maledictione paterna.
¶ Magistro vgardo normano
viro ꝙ oia litterato et pio nar
rāte cognoui. ꝙ et in scriptis
ciuisdā fris ordis predica
torz in beluacō legisse me me
mini. quēdā in normanie
ptibz virū flagitiosū valde
et impiū fuisse suis tpibus.
rapinis et credibz hoīm deba
chantē. quē inimici sui in de
cliuo montis cuiusdā depre
hendētes. ꝑcutiūto capite pe
merūt. Cuiꝰ caput abscisum.
truncꝰ corpis in loco manēte.
i vallē subiacētē deuolutū ē.
clamās horribiliter ꝙ hec vba.
Virgo sca maria. da veram
confessionē. Hoc nō paucis ho
ris īcessanter capite clamare.
vnꝰ inimicorz ꝑ sacerdote cu
currit in villa. Venit ille. ꝙ
appropiquare ausus non ē.
nisi relatū caput suo corpi

xpaginaret. ¶ Qđ ubi factū est
aduenit pbr. sedit et loquēte
capite xpaginato sfessionē il
lius audiuit. In fine ergo sfes
sionis. pbr inquirit dicens.
Aurea in miraculo de te sto.
sup oe miraculū qđ audiui.
Et ille. Causa inqt miraculi
ē ista. Audiui adhuc iuueis.
q̄ quicūq; q̄rtā feriā aut sab
batū in honore gl̄ose v̄ginis
ieiunaret. vera cōfessionem
ang̃i ab hac vita decederet
matris xp̄i precibz obtineret.
Hoc ut audiui. in oī sceleste
sima vita mea dictū ieiunium
obseruaui. Alterū boni nichil
aliud feci. ¶ Hoc sacerdos au
dito miratus ē. et statī ubi
hec dicentē et sfitentē absol
uit. spm defūctus efflauit.
¶ Nota ergo lector me nō cre
de ee regulā necessariā su
p hoc. et in dictis feriis ieiu
nijs efficace. quāq; gl̄ozosa
v̄go in isto p̄cōre tale volu
erit miraculū demōstrare.
ut sedulos dilōres suos in
uādos a se et honorādos al
ijs approbaret. Ideo tn̄ et
ctus sū. q̄ in multis dictū ie
iunijū efficaciā habuerit sa
lutare. ut in fine vite sfes
sionē veram haberet. et arti
us penitēret. ¶ In germāie
pribz ctā anū ab incarnacōe
dn̄i millesimū ducentesimū
vicesimūnonū. gl̄ose v̄gis
marie assūpto solēpnis in
stabat. Russus ergo frater
ordis p̄dicatorū religiosus et
feruēs valde ad stationē quā
da indicta solēpnit p̄dicāde
venit mane ad fluuiū qui
medius erat loco stationis et
loco fratrū. et nō inuenit a
liquē qui eū in nauī trāspo
neret ut solebat. Angustia
tus ergo nō modice p̄dicādi
tpe iā instante. nec loco erat
trāsire p pontē. eo q̄ sinum
amnis extenderat. in xp̄m
et matrem eius fido corde cōfisꝰ
eū p̄ce supplici cappā ordinis
exposita sup undas liquidas
explicauit. signo crucis edi
to. resedit desup. et sicus oī
no vestigz ptransiuit. Frat̄ vō
socius eius tantū miraculum
admiratus nec sequi ausus.
nauē ad trāseundū diu post
modū expectauit et trānsijt.
¶ Dimili modo frater eius
de ordis predicatorū vir de
uotus multū et bonus in
angliam trānsiturus rogauit
portu dnm nauis. ut se et
socū in naui socū reciper
ppter deū. Iz ille nec deū
timuit nec hoīem reuerit ē.
ꝫ sublato velo nauigauit
a portu. Cui frater angustia
tus ꝗuiter. urgēs eni eat
negocium trānseundi. post ora
nes et lacrimas fiducia mē
te corrept. et ad sequendū

frem socii exhortatus. inter
undas profundi maris tractus
tandem in summa extremitate
vestigijs abulauit. Per mo
ra. ubi nauta vet⁹ sperat ex
horruit. et fres mox cū ve
locitate naui reflexa fuste
pit. veniaq; petes cū lacri
mis indulgentiā impetrauit.
Vidi hominem fide dignissim.
qui frem eisdem in fluctib⁹
abulantē vidit. et multi ī
magna deuocōe aborus la
crimis enarrauit. In or
dine cisterciensi specialit dedi
to virgini gloriose. multa val
de miracula referūt. q nō
nulli ex eis p scripta digne
memorie tradiderūt. Nos tn
vnū qd nō stringit tpe. ut et
forte assertū sit vefevamꝰ.
Sonij claustrū xpi ē nobi
lissimū atq; ditissimū. Con
tigit aūt ut obnubilacōe te
lū tēpestatē aeris ītuissi
mā minaret. q et fra ē.
Ipsis ergo chorustacoibz
undeq; p aera. sequūt et
fulgura. Que ut viderunt
monachi. certatim ad ecclē
siā fugerūt. ubi cōuentu in
choro totalit assretato. videt
patrie. et specialit claustro
pericli imīné. inchoāt altis
simis vocib⁹. Salue regina
mīe. ꝛc. Et cū venissent ad
locū illū antiphone. ecce
ergo aduocata nra. illos
tuos misericordes oculos ad
nos cōuerte. subito vehemē
tissim⁹ ventus ab oriēte ve
niēs cū horribili fragore to
tum fenestras ecclie vtre
as cū tanto īpetu totaliter
dissipauit. ut ecclia firmissīe
solida corrue videret. Per
mora. ubi in tanto discrimīe
satis p̄ritus cōuentꝰ flexit
genua. et illa vba antipho
ne cantauit. et ihesū bndictū
fructū ventris tui nobis post
hoc exiliū ostende. statī yma
go crucifixi que media stabt
int⁹ chorū monachorū et cōi
sortū fem. cōuersa ad orātē.
versus chorū monachorū re
flexa ē. Et ut in a monachꝰ
dictū est. cont̄ naturā pietu
re oculos aperuit. et mox
oīs timor sublata tēpestate
cessauit. Quis ergo ī tanto
miraculo nō obstupescat. Ers
nō videat et plene collau
det illā misericordie patronā t
matrē. que specialī p̄uilegio
xpō pt impetrare. et filio re
cōciliare miseros qs nora
p̄scripserat. ut bndictū ihesū
fructū ventris sui illis m
salutē ordinat. qui vētturus
est reprobis in dāpnatōez.
Cuiꝰ fructus ītra mirū ac
cidit qd subiungo. Est fi
oribus p̄dicatorū walterus
nōe de meysenborch. vir
nobilis et religiosus valde.

Qui prebenda cathedralis ec
clesie m trevueri delicta nino
et alijs possessioibz magnis
sub anis etatis sue sedecim
pdicatoz ordine introiuit.
et in tantu scia et religioe
pfecit. ut poz m multis do
mubz et lectoz in ordie mag
nificus haberet. Hic a quo
da pncipe pperij vocatj ml
tm instantia venit. ut ei ad
salute ysuleret. et ei cofessi
one audiret. Precedete at
nocte quo pncipe de mane
auditurj erat. merui thala
mo uno in domo iacebat.
In tepeste at noctis silentio
clamare valide cepit qi in
sopnis. benedictus ihesus
fructj ventris tui. Quo au
dito. muratj sumj piter et
pauisi. Mane fco coueni se
cretius dictu fratem. qd sic cla
mas valide sopniasset. Qui
tndit. In cosuetudine mag
dixi anis multis. ut i salu
tacoe angelica nome ihesus
adda. et benedictus ihus fruc
tus ventris tui. Hac nocte is
ta factu est. ut neq ille huma
ni generis inimicus inudes sa
luti pnapis que audituj sit.
strangulare me volut. Et ego
i solita salutacois voce pau
dus exclamaui. et hec dices
absscessit. Simile qd accidit
m. ut cu illa nobile iuuencula
relicta frederici filij comitis
de vienna a seculo recessisse.
et ad cysterciese ordine addux
isse. illaq pmo ihuissimus deo
nu insultibz pulsaret. vidi q
dyabolj a dextris ei stabat.
et ea ad se fortr trahe cona
bat. Ego at ex adiuso stans
et ea ad volutu retrahe non
vales clamau audietibz fribz
qui merui erat. Benedictus
ihesus fructj vetris tui. Ter
moza. iuuencula liberata est
et in ordie pfectat. tantuq p
fecit q abbatissa effecta est.
et custos collegij virginalis.
Hic ide frat e. qui nobilissi
ma illa puella. filia comitis
de vienna ut postea dicem?
et ad statu vite pfectissimu
addixit. et i miris et tau
ditis tribulacoibz lacrimis et
pribz ditinuis astatissima co
sebauit. Retulit qz m
frater ordis pdicatoz de cu
ius vita et sanctitate no
dubito. miraculu de gl'osa
xpi me plane pijssimum.
Vir quida longo tpe deuotj
deo. cistrience ordine intiut.
In quo et si diu sce vixit. ta
de tame dyabolo teptante
deuictj i pcm cecidit et ml'
tis p hoc occasione scandali
dedit. Pro quo ut i ordie illo
cosuetu est ttuissime tbulatj.
ad cor tame amarissima pe
nitencia rediit. et se ad xpi
gl'osa matrem totalit i pribz

et lacrimis ꝓstrauit. In magno igi-
luctu p tēpus non modicum
pōitus. tandē quadā die ora
uit. et raptus i extesſū mē
tis gloriosā virginē vidit. et
in brachio eius ꝙ lactentem
puerū paruulū. ſup oēm pl'
chritudinē ſpeciosū. Qui cū
videret ꝓ ſe filio matrē ſup
plicantē. inſtabat ille. ſe a
pctō et tribulationibz liberaui.
et ad gr̄am p̄ oris vite veſti
tui. Hz cū puer ꝙ renitēs vol
tū auertēt. et mat econtra
puerū in altā brachij ꝓtēdēs
ferret ut modius vultui
eius vultū ſue benignitatis i
ferēt. illeꝙ iterū vultū auertēt.
et auerſū mater frequētius
refouaret. tandē poſt mira
et pia ſupplicationē. euicit mi
m filio. et vultū eius ad piacu
lū ſerenauit. ut pām hōi ad
idulgentiā et ſtatū p̄oris vi
te ad gr̄am condonaret. Ad
miri. Marie enī ſpeciali p̄
uilegio ꝛceſſū est. ut ſcdm
ꝓphetā utriuſꝙ poſſet artifex.
et manū ponē m aboꝛz. Ad
m libro de natura rerū apte
valde ſignatū ē. ubi dicit. ꝙ
i deſerto ubi vnicornis. illud
ferociſſim aḡt m morte hōi
nū ꝙraſſat atꝙ ſeraꝝ. pu
ella vero reliquit. Qui ad
uenies oī ferocitate depo
ſita caſti corpis pudicitiā
in vrginē venerat. qui recli
nās caput in ſinu vrginis ſo
porat. Cui cornu ut vidimꝰ
in burgeſi ecclia flandrie ſep
tē pedū m logitudie. virgo
manuꝛ apphenſo. flexibilem
reddit. et animis moderatū.
ita ꝙ qn capit et occidit. vel
ad ſpectaculū exhiberet. Quid
in vnicornu ferociſſio animali.
n̄ xp̄m ſignatū accipiꝰ. qui v
nice ptās est. Quia nō e
ptās que xparet ei. et ptās
etna que nō auferet. Quia
aīa incarnatione puniēdi m
relo angelos ꝓpt̄ ſuperbiā. in tra
hoīes ꝓpter inobedientiā. Sodo
mitas ꝓpter luxuriā. filios iſ
rael ꝓpt murmur ſine crapu
la ſeuiebat. Huic nullo audē
te contradicē ſeuieti. yſaias cō
queritꝰ clamās. Nō est iḡt
qui cōſurgat et teneat te. Et
vide ꝙ vere et ꝙ recte ꝛgiritꝰ
Neꝙ enī hoc angelus i relo-
ne ſcīs in tra p̄ſumpſit. Hz illa
pulcherria mulieru maria
virgo ſtirpis dauitice in deſer
to mundi a filio dei media
te angelo paranympho ſuenta
ē. cuius pulchritudine virtute
et ſapietiā et pudicitiā caſ
ti corpis veneratꝰ. illectus
et i ſinu uteri virginalis ca
put altiſſie dignitatis ſue hu
militꝰ inclinauit. In quo no
uē menſibz ſopoꝛatꝰ. i tā
tū a ſua ferocitate deflexꝰ
ē et animus moderatus. ut

se capi ꝓmitteꝛ et occidi mā
bus iudeoꝝ. Indeꝛ resurgẽs
et ascendẽs in celū. ante con
spectū patris vultus et ciuiū
suoꝝ in gloria solēnis
victorie qua cont demones
triuphauit. admirabile vo
luit spectaculū exhiberi.
Et inde ē. q̄ nō modo seruit
uniuersis nr̄ ihesus sicut a
liquis seruiebat. quia q̄ maio
res pr̄es nr̄i sint q̄ tur
fuisse ꝓbant. eo q̄ salutis
veritas magis inotuit. et ho
mes pr̄i ꝙ morte ei⁹ miora
tus sit i peccāte. Nz virgo
materq̄ ꝓpter nos matno
iure et fiducia p̄ronali ꝯ
nu illud vnite potestatis ob
seruat. ut ipos quosq̄ lōga
nimitate sua patient expec
tet. et nō ut olim ruor i sce
le feruat deliquētes. Nz quid
timor florentissima virgo pia
mater et dna. q̄d timor pro
sequi vtutes tuas? hi cur
ta corpis mei mēbra. et oēs
gutte vitalis sanguis mei
vertent in linguas. potius
tñ muchi laudis tue verba
deficient q̄ exēpla. Sit de
clarissima in psonis vginita
tis dignitate. sēm textꝰ
ꝓsequētia aliqua videam?
Integritas Iste in eode cap°
e cūctis aptz corpis vginalis.
Dicā illud ergo et si a multis
odiosius audiat. Multoꝝ

hatten⁹ fuit opinio. ut si in
mulieribz pudoris sigillum
integrū ꝓseueꝛet. habita xtri
tōe et penitētia ia pacta.
dari tñ debēt et credi ꝯ
rupte. etiā si alias corrupte
sint. et vginitatis aureolā
pmēri. Ad ille incōparabilis
scie mr albertus fr ordis
predicatoꝝ scripsit et dixit.
nullomō debē vginē reputari quia sopita sensuū ta
tōe. in carnali delectatōe
fluxus ꝯcupiscētie polluis
set. etiā si sigillū pudoris in
tactū incorruptū et integrū
ꝓseruet. Alioquī in sexu viri
li qui illo sigillo caret. neq̄
vginitatis dignitas habere
tur. q̄d utriq̄ dicē ipm et ab
surdū eet. cū beatissim⁹ a
postol⁹ et euāgelista ihēs
vgo electus sit a dnō. et ꝓ
eo mr retōs magis dilectus.
Teneam⁹ ergo quia et i mu
lieribz et in viris dignitas
vginalis ē. et i utroq̄ sexu
sancti. aureolā mēbrantur.
In mulieribz vō et si vēcun
dius ꝓ fluxū ꝯcupiscē carnalis aliqua in mente ꝯ
rupte fuit. dū tamē sigillū
pudoris a coitu viri inte
gritū ꝓseueret. habita xtri
tōe et penitētia de pctis.
Asserari et velari ab epīs q̄
vgines iure pnt. Et hoc q̄
dem fit ad solēnitatē pie

mris ecclie. q̄ in casu vēcūdie
hūane ꝟsulit et pudoris. Nūr
preterea ꝺfinitatis exēpla q̄
nris tpibz euenerūt. ad exhor
tationē ꝺfinū differamus.
De ꝺfinitate āt loquit bēs
augustinꝰ dicēs. Multe q̄dē
contrios conatus pūtū suoz
ignite. ardore supni amoris
superauerūt. Fratris ē pater.
plorauit matē. nō curauit
illa. cui ante oculos ꝺsaba
tur speciosꝰ forma p̄ filijs
hoim. Cuius rei exempla
ꝯplūa. quoz unū sub nr̄o
tpe sp̄ a nobili de gonnelin
ppe cametacū acepi. utpote
que psonā vidit et nouit.
gliosissimū referentē. In ro
ma quedam sanctissā virgo
fuit. noīe isabelina. Hec sorore
nobilissimi et ditissimi comi
tis apulie. sapiā ardenter p̄
stātissima fuit. Que cū a fr̄e
comite trādi nuptijs conare
tur. assūpto virili habitu.
clam aufugit. Directis ergo
nūcijs p̄ oēs vias. frat̄ co
mes eā insequit. via qua
fugiebat. Multū aūt effu
gium sororꝭ videns ad obuiū
mare se ꝓtulit. et crucis sig
no se signās. se ex alta rupe
i mari proiecit. Qđ ubi frat̄
vidit. eiulatu magno sorori
de rupe clamauit. Huc oīa
mi soror carissia reuertaris
ad me. cōstruā tibi monasti
ū dictatū copijs. in quo libē
seruias deo soli. Cuius clamo
res virgo sancta q̄ surda aure
p̄tr̄iēs. p̄ apla maris spacia
p̄cedebat. Et vide q̄nta ꝺtus
diuini miraculi. Mirifica
tandi artis ignara oculis ac
manibz in celū extensis. q̄
p̄ aridā ambularet maris
p̄funda tr̄ansibat. Quo tr̄ansito.
in desertissimis ytalie silius
tribz āīs sub virili habitu
sacrificio cuidā seni hēmite ser
uiuit. ut sibi spūale vitē
di modū plenius īformaret.
Inde verens asturias et ne
quicias timuit. ne se proderz
femīa. quia hēmitā erga se
affici soluto āplius aduertebat.
fugit rūs mare in p̄pinquis
siculie desertis. Et ibi sup ar
borē adiutorio cuiusdā fide
lis viri. arto valde cōstricto
tugurio. p̄ nouēniū latitauit
eodē sibi vivo ita elemosiaz
mīstrāte. ut nūq̄ p̄pr̄ victū
desendē cogeret. Per post
ea spū cogente i roma pue
nit. et innocentiū papam
tertiū. cū oī clero et ꝑplo ci
uitatis seuera et audaci
redargutiōe p̄monuit. Hic
victus ei longissīo tpe fuit.
Per in ebdomada nullo ad
iecto. panē cū aqua comedit.
et sup nudā penitus ter
rā. equata cernice pedibus
reqeuit. Talia et hijs silia

de ũginibz facta et ffesta ĩ eo
tpe si referrẽ. potius me tẽ
pus deseret ip exẽpla.
¶ Vidim9 enĩ plures filias co
mitũ et baronũ · q ſmetdnip
cijs in monasterijs vel
ſtacoibz ũginitatẽ vitã celibẽ
elegerunt. Quarũ int cetas
una filia vienensis comitis
vidi. q ad pdicationẽ ciuius
dã frãz ordis pdicatoz val
teri noie ciu9 supp fcadmẽti
onẽ. mandata cõstantia pa
rentes eluit. ut sponso suo
xpõ ihu cũ sororibz ordis p
dicatoz ĩ valle btẽ marie ĩ
dyocesi treuerẽsi libẽ deser
uiret. Iter enĩ romanorum
moderatoris neptis. et ipa
toris ffrederi sobrina. et a
chaie pncipis soror. a pntri
bus et amicis ppabat nobi
lissimis et nuptijs copulãi.
p quã posset cor posteritas
sublimari. Illa at alias mtẽ
dens sollicitauit aiõ matrẽ
dicti loci sorores ĩuisẽ. Quo
ubi venit. alias cũ militibz
et familia intẽta matre. fili
a ut pius ordinauerat vo
tis ĩ caplm sororibz. votũ
religiois fecit. habitũ induit.
et ipositũ respõsorũ. regnũ
mũdi. ipa met inchoauit.
Ad cõuentũ letissimis vocibz
psequentẽ audit mater. mi
ratur cõuentũ repẽtine le
tiãe. mittit vnũ ex suis vi
dẽ quid eẽt. Heniũciat ille.
beatissimã volendã habitu
sacri ordis insignitã. Quo
audito. mir attonita. accitrit
rapẽ filiã furibũda. nec cũ
tata emunitatẽ loci violẽt
infrigẽ. rapta secũ adduxit.
et ĩ palacio vienneſi artissiẽ
custodie mãcipauit. Et vide
quali cõstantia vixerit. Cibis
tantũ refitlaribz cõtenta se
cũdũ ordinẽ. alios comedẽ
nulla cogi violẽtia potẽat.
Alia quoq statuta ordis a q
bz corpus vl' aiam arceri no
potat. vigilãtius obseruabat.
Detracto tantũ illi habitu
ordis. violẽter coloratis eã
vestibz ãduebãt. Nuditatem
ei pati. ũginalẽ pudicitiã
no decebat. Ad mozor vbis.
D epos. abbates. et platos.
et p altius pfessiois moni
ales et religiosas diuersi
genis tẽptabat. nec tñ inf.
trienniũ vel ad reditũ seculi.
vel saltẽ ad laxioris vite or
dinẽ. aiam ei9 cõuertẽ potu
erũt. Dicebat enĩ. verbis
ĩnitens apli. In ea vocatõe
qua vocata sum. ĩmobilis
pmanebo. Parentes ufq; ad
amica a reuocatõe illius fi
nalit desperati. eã redire ad
dictũ locũ et ordinẽ pmise
runt. Vbi tantis exẽplis vite
fulget. ut nulla in ea deesse
virtutis dignitas videat.

Lxx

Vidim⁹ et illā quā mun⁹ iuste extremā ponim⁹. filiā ludouici regis frāciorū. sorore scilicz deuotissimi regis ludouici. qui feliciss regnāt ad presens. Hec despōsata filio friderici. conradō. romanorū imperatoris. i virginitate pmanē inupta pe legit. Que soli deo vacans adeo ste placōi dedit et virtuti. ut nulla ei cura i ullis trāsitoriis videat. Hz et ipā fatea quē dixi⁹. rex deuotissim⁹ ludouic⁹. in tantū amplectit virginee dignitatis pudicitiā cōsectātes. ut parisius collegerit maxiaz multitudinē beginarū. ut se in humilitatis obsequis exerceat et salute. Capl'm

Des xxix.

Nullo mō se cō cubitu maculauit. nec in libidinē resoluit. Sapient et bene ꝗba distinxit. Coitus et si naturalis ē matris et filie. tamē ad fornicatiōis vel adulterij ptinz malū. Resoluto vō in libidinē. innatalis viri tāgit crimen. Et hoc fit dupliciter. vel p se. vl' p aliū. qđ fit pter dei ōiū preceptū. Et quidē de demonibz incubis in diuersis libris expositorū legi. ut in libris augustini sup genesim cont' manicheos. et alis multis locis. De demonibus vō silvaticis nie nūq̄ legisse reperi. Et in hoc notat⁹ q̄ vicia cont' naturā demonibz ē etiā vēnandi. Vđ glosa velle videt sup illud ioēl ezechielis vnctiōis. ubi dicit⁹. Dabo te i manibz palestinoz. vō ē deōnū. qui etiā erubescāt de vna tua sceleritate. vicia cont' natura intelligēs. Michi p plures ānos in cōfessu cuiusdā reclusi vices gerēti epi in cōfessiōibz audiēdis. quēdā mulier cū maxīo merore et pudore ꝑfessa ē. se abhominabile factum hoc scelē in lectulo lasciuisse. demonēq̄ int' se et parietē cū cachinno clamātē audisse. fy. fi. fi. int'iectione significās indignātis. Quia voce ꝑfessa mulier. cadē hora euasit ad me. et beneficio absolutiōis accepto. penitētiam etiā ult' quā statuam ausima egit. Hz et aliā p idē fere temp⁹ audiui vocē. que cū multis lacrimis in confessa. fere se i simili vicio polluē tē audisse vocē demonis et dixisse. Age misera. age qđ agis. bene tibi soluer' in p̄imo qđ nūc facis. Per multo post ubi mulier cōfessa ē et a pcō resiliit. ex timore maxīo mortē incurrit. et qđ hic p pniam nō expleuit. i purgatorio diris penis ex

solut. ¶ Richarda quedā hȳ
uaij ut m certissiē relatū est.
nefandissiā uetula fuit. que
multis āis in monasterio
degens. nichil tñ religionis
ī eo ꝛsecuta ē aut ōtus. ꝑmo
tanto erat deterioꝛ. quāto ma
ꝯis ꝓfessa fuerat sc̄itatē. Mor
tua ergo. in claustro sepulta.
Nec moza. sequēti nocte scro
pha nigerrima cū porcellis
sepē colorꝫ eiusdē manifes
te visa ē intrare claustrū. ve
tulāq; sepultā effodē et mem
bratī corpꝰ miserabile laniare.
et uiscera eꝰ longo tractu ꝑ
claustri ābitū dissipare. Quo
facto. cū porcellis scropha dis
paruit. et post se feda uestī
gia deliqt. Et notādū ualde
et admirandū ē. ꝙ nōnulle ex
monialibꝫ claustri. scrophā cū
porcellis uidē nō poterāt. ꝛ
grunitū earū clarius audie
bāt. Certū quidē est quoꝛūdā
oculos minus ēe ables dēo
rū fantasmata cernē. aliq̄n
uō natā ꝓlucidos. ut eis pos
sint demones assūptis coꝛpo
ꝛibus nō latē. ¶ Venerabilis
bonifacius quondā lausanē
sis epūs. nup rector in theo
logia pisius. michi tūc et ml̄
tis aliis retulit. quēdā clericū
se in cōfessione audisse. ꝙ ma
lo assuefactus usu se strecta
cōibꝫ illicitis ad libidinē pro
mbat. Pronefas auditu. Et
vide q̄d sequit. Ubi hoꝛ semel
ut erat solutus attēptauit.
manū mīā cruēta loco uirilis
mēbꝛi colubꝛi ap̄hendit.
Quo in facto. hoꝛꝛoꝛe ꝑcuss9
ad confessionē mox uenit.
et in multis lac̄mis ꝑnām
egit. Aristoteles in libꝛo de
aīalibꝫ auctoꝛ ē. qui dicit.
ꝙ nullū aīmal erit extra se
mē nisi homo. et in hoc ordi
natōe nature contrꝫ plus ꝯ
peris. Hoc tantū malū ihe
ronimꝰ ee dixit. ut ꝓ eo mlto
tpe filius dei distulerit īcarnari. Hoc etiā tantū est. ut
augustinꝰ dicat. Deo natē
uenīēte in carne. oēs hostes
nature. sodomitas ītellige.
morte reproba et subita pe
risse. ¶ Adolescēs adhuc so
dalē habebā m scolis pariſ
iī studioꝛ. carū ualde pudi
cū et bonū. ꝛ heu postmodū
a mgrō quodā suo ꝓ hmōi
mē uicij depuatū. Ammōitꝰ
āt ꝓ me et alios amicos et
alios familiares suos. cur ip
se tante nobilitatis uir. talis
turpitudinis īfamiā pateret.
Cessauit ille pluries. ꝛ semp
ꝛerū in pristina labebatur.
Ad hūc euentū dāpnabilē.
res mirāda ꝓuenit. Venert
ad eū in ciuitatē in q̄ erat
canonicꝰ uir nobilis ꝛsan
guineꝰ eiꝰ. et apud eū hos
pitati sūt. cū multo seruien

tuī cōmittit. ꝑcta ar tena cū
selomans hospitibz iuuēis so
pora dedisse. vix clientibz sopo
ratis tribulē clamare cepit.
et auxiliū fortiter ītocare.
Ad dnī ergo sūm clamorē cli
entes turbati surgūt. et tacī
onē nullā in eo clamoribz ī
ueniūt. Aduertētes cū ca
nonicas dectimū accepisse.
Concito ille venit. ad lectulū
sedet clamitātis. Confite
pcā iuuenē adhortat. et di
uinū nō humanū auxiliū
ītocare. Ille cū decanū et nig
nis vocibz inclamaret. tandē
post diutinā decani clamā
tis vocē. cū terribilibz oculī
insperit dicēs. Ve illi qui se
duxit me. Ad qd sup me di
uinū auxiliū inuocabo. Ec
te iā video patulū infernū.
pītes demones. et ad rapi
endū me tribulē minantes.
Cuīz oēs ut se potius sig
naret. cū latinus inclamaret.
ille qui nichil audiens. clau
sis oculis auertit faciē suā.
et cū duris vocibz aiam exa
lauit. Cemulus in vitio q̄da
de epatu ramarensi cū sa
cerdote suo accedēs ad me
rogabat ut eū absoluerē.
quē reiteranter p̄ annos plu
mos absoluerā. et pnīam
ei iniunxerā salutarē. Que
cū ad pdicatorū epm mitte
relle qui grauius afflixerū.
a sacerdote rogatus sū. ut tali
crimine absoluere penitentē.
ut fleris genubz coram nobis
rogaret dnm. ut si postea re
ciderauet in scelē. eū mox di
uina vindicta puniret. Con
sensi ergo crimini. et heu mi
misero q̄ assensi. Mox ille flex
it genua. et vindictā in se
reciduare precatus ē. Ab
solui eū. recessit gaudēs. Sed
feria tēia aut ārta post pas
cha. instigante dyabolo pas
sus ē reciduū. mortē horri
fice clamās. vindicta dei su
p me. ut in postea sacdos re
tulit. amarissīa morte multa
tus ē. Vidi et quēda hui
vicij nefandum virū. de quo
mī vir boni testimonij pbr̄ refe
rebat. quia cū ille p̄ viride p̄
tū anteiret. pbr̄ vō sequeret.
tuent vestigia ptereuntis in
gramine q̄ igne attacta mā
festissīē paluisse. Que et nos
postea ꝓpemodū p vim scelera
tissima. morte turpissīā peri
isse. Nullū eū prīm tū sepe
deus reꝑba morte ꝺēpnat.
Dicit nōnulli et vē credo. q̄
nullus talis vicij postq̄ rēp
vite mortalis xp̄i. qd ad āos
fere triginta tres extendit in
scelē pseuerās exacerbauerit. n̄
speciali miraculo redēptoris
potuit liberari. Ad frequētes
in eo pbrium. q̄ in octoge
narios et ī centenarios ista

crimē p cōfessionē inuenum
urretitos. Qd miri? Omē te
pus qđ xp̄us vixit mozū dis
ciplina finit. Quis ergo spe
to tpe qđ ad penitēciā abiis
simū iudicet amicꝰ nature
qui xp̄s ē. ab hostilitate na
ture conuerti neglexit. vix ū
qđ postea sine difficultate p
maxia ab hoc stelē cōtinebit.
¶ Beate mēorie magister
petrus quondā cantor pari
siensis. cuidā m̄ noto narra
uit se vidisse locū in ytalia
ne. ubi de vespe quidā clerī
a hoc vicio infecti cōsederāt.
de mane ōibz eurā locis ha
bitātissiō roze infusis. sine
ullo roze qi sceleris cōsciuꝰ
fuerissimū inuenisse. Unde i
libro sapie aptē satis de zo
doma dicit. In testimoniū mēt
negnitie. fumiq; fabrida ystat
deserta terra. Et hoc iuste
in gente que ita exarsit. In
sterilitate etiā illa loci illiꝰ q
exps mansit a roze. sterilitas
denotat que fit in talī vicio
tenuis ipse. Unde psalmista.
Extraxerūt ab ito. locuti sūt
falsa. quia vix pfecte et ītegr
tales confitentur. Unde ille
vir fortissimꝰ iudas. qui tot
victorijs fuerat insignitus.
dextris ad dextrā hostiz
sinistro cornu tui bachides
pēbat cōtritus ē et ostisus.
hic multi cōfiteri volentes.
de pctis cōibz et assuetis aut
dacter se expediūt ysti cēdo.
Et cū ad īusitata pcta sicut
sūt mactalia venerit. pudo
re erubescēcie pdo segnit̄er
obmutescit. Unde bene sodo
ma interpretat̄ mutā. quia qđ
diu tales muti sūt. ad eos
spūs scūs intrare non pt.
Quapter iob dicit. Non
parcam ozi meo. ꝑ loqr in
tribulatōe spūs mei. et cō
questabor in amaritudine
aīe mee. Quid at̄ pdus de
cōfessiōe pcōz videat dicē.
in medijs pferam. Dzoziam
ad īnocentiā tenet locū. vē
cuida pcī ysessio. Sopnium
narrare. vigilantis ydioti
ē. Non late pdest peccātibz
qa si latendi facultate habēt.
fiduciā nō habent. Cuta ē
sceleza non pmt. Maxima
eni pena peccātiū est pec
casse. nec illū scelus. hzz illū
fortuna exornet muneribz suis.
īpunitū est. quoniā scelus
i scelē supplicū est. Aliquē
ergo habeat oīs hō secretū
quē vereat. qui cōscius sui
secretī sit. cuiꝰ auctoritate se
cretū cōrigat si errauit. Ta
les cōsolatur et animat ad
audaciā. vir ille cruditissimꝰ
et hūanissimꝰ augustinus.
Qd mgt erubescis o homo
cōfiteri? Pudōz fūgit et tu.
Cōfitē ergo homo hoi. pudōz

hom̃o. hoc pcōz. Qd times
ofiteri? Homo sū. hūanū
a me nichil alienū puto. Qd
times ofiteri? Id qđ p ofessio
nē scio. minus scio. q̄ id qđ nesao.
Confiteri times. qui nō cō
fitendo potes ee occultus.
Fuge qđ vis. Si nō cōfessꝰ
fuerō. inconfessus dāpnabis.
Id hoc em̃ deus exigit cō
fessionē. ut liberꝫ humilem.
Id hoc dāpnat nō cōfiten
tē. ut puniat superbū. Ergo
tristis esto aīq̄ cōfitearis.
cōfessus exulta quia iā sa
nans. Ipe est iudex tuus.
pcursor tuus. Preuidet em̃
et puenit sanē cōfessionē. pter quē et p quē cō
fessus ē. Fuget manꝰ eius
et defensor ē penitētis. et
ipetrator venie cōfitētis.
Confessus fabula fiam̃. et
exulta iā in via. Noli ti
mē iudicē. Adiutor tuus iu
dex tuus. aīq̄ ees ofessꝰ
fueris saluatorē. Impu
te ipsi ut redimēt. redēp
tū deseret ut poat. Pec
as in confessione pcursor os tu
um. ne claudat sup te puteꝰ
us os suū. Et nota q̄ pu
teū dicit infernū hic. Qđ
hic nris tribꝰ accidere au
diam? Erat in villa brac
tellesi brabātie. sacdos q̄dā
vita et moribꝰ plurimū ꝛ
honestus. Hic crule et luxu
rie deditus. nichil fere vide
bat aliud meditari. Post fi
nē ānoꝝ pauoꝝ postq̄ pbr
fuerat ordinatꝰ iusto dei iu
dicio ipremeditate defluctus
e. Per multo post. quida pbr
comensalis eius et socius. cū
crepusculo noctis viā ingre
ꝛ extra villā. audiunt miserabi
le vocē q̄ de sub tra plan
gentis. Consternatꝰ at pbr.
quis nā esset cōsignās inqui
rit. Quis es tu? Et vox. Ego
mat sū infelix ille socius tuus.
Et rursus pbr. Quid in
quit tibi ē? Quare de hu
mo eloquiū tuū? Cui ille
dato rugitu maximo. Ve mi
hi mich. ve. ve. qm̃ clausit
sup me puteus os suū. Et
cū q̄ pēnifero volatu vox
plangentis defertur. in horri
bilius tm̃ intel
ligens ipse qui hoc audiuit
presbiterū in nullo prius
vitā miseram correxisse. sed
obisse morte turpissima. et
feda nequissie conuersacois
vestigia posteris reliquisse.
Didiꝰ tm̃ multarū de
licarū et possessionū pbr̃m.
qui postea audita dāpnacōe
pbri. ola penitus cuncta di
misit. et religionē cisterciē
sem intrās bene vixit et o
bijt. Nota ergo. qa illi ad
humilitatē dāpnatoris. et isti
ad vitā conversionis res ista

gesta sucressit. Videāt itaq; fidelīū et potissīē claustraliū apes. ne mī se coitu mistreāt. Indutū enī grīale diluuiū tpe noe legit sup terram. eo q filij dei filiabz hoīm miscebā tur. Et ecce plus mō fit. ubi nō solū filij dei filiabz hoīm. sī eciā filiabz dei gd grauius est. Sic religiosi feīs religio sis misceātur. Ter vidimus et hoc frequēter. q quidam sēm verbū apli ceperunt spū. et carne cōsūmati sunt. Voluerūt quidā et utinam beato modo. filias sibi spūa les. et eas fecerūt postea cō cubinas. Econuerso. nōnulle feīe ex viris spūales filios sibi voluerūt. que postea cār nales mēes effecte. ex filijs spūalibz carnales filios pe pererūt. De subitu ēt talīū. narrāte mī sanctissīo abbatissa ordīs cisterciēsis. ipso moderno tpe in burgūn dia audiuit videam⁹. Erat quidā noīe semis tantū. et mis tus. monialē quandā alte ris ordīs iuuencula sub re ligiosis spē perurebat. Tacta ergo occasione cū socia seni ore iuuencula monialis pī bitenī visitauit. Post lautos aūt cibos et potū imoderā tū. monialis in loco uno. et pbr in alio quieuerūt. Tra ne frō. vetula monialis so cā iuuencula ad matutina rū execucionē officij nisa ē exitare. Quā cū strepitu p̄mo quia silētiū tenebat. deinde pulsacoibz ut attēp tasset nec pferret. surgens ēsumit socia nec inuenit. Turbata ergo cū tota familia nonialis cū pro sensione facti cōclare vellet. nō pos sent. cū horrore et scandalo multoz sicut inuenta fuerāt ābocū simul cadauera sūt sepulta. Sed et hīc queri pt. si miraculose aut naturaliter factū sit qd narrauit. Et ēt pōdeo. et miraculose et na turaliter. Miraculose ad exē pla facti detestabilis ut uiteť. Naturaliter. quia p ni mio ardorē libidīs. in tpe luxu et delectacōe nimia coitus. exhaurīūť spūs aū les. et cor nimie delicatū recluſionē nō recipit. sub ins motibz interceptū. Ad āt de luxuria et turpi amo re et īpudicicia plīs sentiāt audiam⁹. Luxurie hoīes de dit voluptatibz se īmersit. quibz i cōsuetudinē adduc tis cārē nō pnit. Et ob hoc miserrimi sūt q eo puene rūt. ut illis q̄ sup̄flua fu erāt facta sūt necessaria. Pereunt voluptatibz non suis. et mala sua. qd malo rū ultimū ē dilexīt. Tunc

at cōsūmā est infelicitas. ubi turpia nō solū delectāt. sed etiā placēt. Et desinit cē re medio locus. ubicūq; fuerāt vitia mores feruātur et sūt. Necesse ē enī. ut in ūmen sū ereat cupiditas. q̄ natāle modū trāsilit. Illa enī habet finē suū. Insania āt et ex libidīe orta sine tēmino sūt. Consiliari nisi turpi ratōe turpi ratōe. turpis amor nō pt. Et si fedū. delectatiōis tū cōmodū luxuriāte sequit. cōsiliante vo tpia nullū. et hoc tpissimū iudicio. Quāto ihonestior turpitudo luxurie pdicet. tanto ho nestificētior pudicicie mstimonia approbat. Est autē pudicitia virox ac mlierū pariū firmamētū. nullo minus respectus sinceritas integritas flos pmanēs. q̄ nisi de matrimonial scola nō esset. Due voluptates sūt gustus et tactus. hoibz cōes et bestijs. Et ideo ī penditū nullo habendi sūt. qui his ferinis voluptatibz deseruiūt. Dū quidā stolidus audīēte pictagora diceret. malle se cū mulieribz q̄ cū philosophis versari. ait. Et sues magr maluit ī cenosis q̄ in floribz volutari. Et q̄ nīa ad oēm timorē semp via dirigit. de viis p quas ad fornicatōis lapsū mulier pueniat. aliq̄d latius disse ram9. Et hec via pīa ad fornicatiōē. cogitatiōes malas et turpes. cōsensū aut malā voluntatē precedē certū ē. Has maxīe vel polluētes polluētis oratiōis nre sacrificiū. virtus tanas qua deus pater filiū liberauit vel ver berauit. ait abrahā abigens Unde ysaias. Auferte malū cogitatiōnū vrāz. ab oculis meis Auerse enī cogitatiōes sepant nos a deo. ubata āt virtus cogitat insipientes q̄ audi tanas. Demones utiq; qui vexant nos in cogitatiōne maligna. Ad ī libro de natura rerū apissīe descr nat. Aer enī. Edisio vl pōtio arbor ē in pside. et int ptās eius dexteā. In hac re libe q̄ fruitur serpentes volatiles. tum ppter tutelā. tū ppter fructū eius quo mirifice delectant. libentius deq; escāt. Aer mutū. Non enī solū odore exīt et ūbra serpē tes vexat. tm ut eā vetent attingi. Quid in ista arbore ñ crux xpi? Ad in dextera nisi mater eius q̄ iuxta cruē stetit. Et quid ī serpē tibz ñ demones. qui tot bas id ē stās animas valide psequūtur. Unus nō solū odore ūtutis que in fructu

xps ꝯtrahit. veruꝫtiã et
ibiã. hoc ē crucis signũ fu
giũt et abhorrẽt. ¶ Vna tes
te ãgustino. ubicũq; crucis
xpi signũ cũ fide p̃cessit.
nichil ibi notẽ poterit ĩmi
cus De hac arbore sc̃a ec̃ia
lerabũda cantat in ymno Ex
fidelis mit oẽs arbor vna no
bilis. nulla silua talẽ pfert
fronde flore ꝙmine. ¶ Nun
ptiũ sponsa in ãnus dic
dilẽ ꝙtinui suo Q̃ autẽ
arceꝝ ē ãmus a cognita
cõe. plus odit elegantes
dicẽs Nõ ato ruinã patit.
ñ qui ruinã timet. ¶ Nullus
maior ē cõgnestio. q̃ q̃ tolle
ceas ãm ãnũq; capiat. Po
tes eñ ãm effugẽ sine ca
pi. et hoc plane pbatur sic:
Dẽ p̃cm actio. ois eñ ac
tio voluntaria. ergo dẽ pcm
voluntarii. ¶ Dimitte ergo er
risacionẽ. quia nemo per
mt ñ nisi vs. ¶ Erat quoꝺ corp̃
mortũ est. et ĩ mille fun
dorũ fines. mẽs viciosa dis
currit. ¶ Nichil peccãt oculi.
si non oculus mens ipeꝛ.
Quãdũ ãt malũ sit. cogita
nones fouẽ puersus. et p
eas allui ad consensu. sub
exẽplo ponim9 euidentiꝰ
¶ Vidi virũ in babilonie
pbꝰ decore ũtutis et for
me despectũ. quẽ inuenem
puella lasciuiẽs impetebat.

Nephas ãũt duxẽs inuenis
virginẽ deflorare. stupꝛũ
rẽnuit et aufugit. et in con
spectu familie dom9 q̃asi
tum a puella recedit. Que
illa ĩuerecũdius insecutũ
sup eius genua se lomuit.
et dato gemitu suspirio. ãm
nuseũ euersis ũbꝛis exa
lauit. Que viri gemitu
cõtristatũ. si rei mortis sb
ite ĩ puella. put potuit con
fortauit. eius astutiã. ac
pectꝰ dei iudicii in desiꝛ
io sicut debuit collaudam.
¶ Leda via fornicatoꝛis est
turnis oculoꝝ in visu. Ld
iob cauebat cogitat dicẽs.
cogitaui mẽ dẽpdatus ẽ oculꝰ
meus. Ld utiq; patuit in
dauid. q̃n incaute visa bet
sabee captus ẽ oculus. et
cũ adultero crimen pdicꝰ
et homicidij petrauit. Et
pter hoc sollicitus oꝛauit
in psalmo. Auerte oculos
meos ne videãt vanitatẽ.
¶ In pbꝰ sueuit ꝙs ala
mãnũ cotinuꝰ. sicut a fẽ
mulierꝰ quẽ sibi posuit. nu
per audiui. mulier quedã
deuotissia erat et nobilis.
pulcherrima etiã sedm ei
nẽ mẽ oẽs patrie femas
reputatã. Ad hãc videndã
cũ multi nobiles ac potẽ
tes sepius cõuenirẽt. et
illa p̃ insitacõe hmodi

grauius sepius ebaret. ne sa
luz curiosa uidentibz occasio sa
dali pberet. qa sedm phm. mg
no uel mro periculo custodit
qd multas plagz. oratoriu
sui sola semel mras fusis
ad deu lacrimis. dixit. Video
michi xpc ihesu ex aduerso q
induxti me periculi imine.
tuer. cui aiam meam fortiter
fixeris. ut nulla prorsus uani
tate ammoueat. tamen non
modicu primeste dare me
posse causa debilibz. ut tp
tationu cupidine aliquatenus
cassitent. Vosco ergo te mi
seri cordissime pater et dne.
ut spem meam in tua fedi
tate inmites. ut carnis mi
sere turpitudo in horrore
potius sit. qm pulchritudo
fuerit in honore. Hoc dicto.
strui lepra fedissima cotu
buit uultus ei9. emperunt
pustule. oculi tumuerunt.
os latenu inepte patuit. na
sus q gibbosa deformitate
cotortus. aliena penitus fa
cie demostrauit. Aer mora.
effrenate illa ocurrit ma
tronis. uirq ea tanti p ha
bitu recognoscens. quis que
pa sit. Et ea dicente ego
su. mox ille totus horruit.
Et ut uidit familia oms
simul exclamauit i planc
tu. mirates pcipue. qd sa
cubito sue dne strigiss. Cur
baris pntibz illius notis oib;
et amicis. cosulit physicus.
Vnde et incurabilem lepra
fore. nichil aliud ee cosiliu. ni
si ext habitatione hoim colle
ctetur. Qd ut factu est. et
audiuit frater ordis pdica
toru. qui ei confessione au
dire solebat. uenit ad illa.
et mire fraudente inimicu
q rem causa ignorabant et sub
uti morbi. Quia ut illa per
ordine enarrauit. frat xpe
turbat9 et miratus no mo
dice. increpauit ea dices. O
miserrima et stultissima mu
lieru. que i periculu et pe
riculu uiri tui opus dei m
te pcium instantia destruxisti.
et parentes et amicos tuos
qui deu laudauerut et ue
nerati sut in te. ad blasphe
mandu nunc p tale ifortu
niu coegisti. Age nunc cau
sima. insiste plor. et ad
cotrariu rei qeste diuina
misdiam impelles. Hoc
dicto. recessit frater. Illa aut
totalit in lacrimis resoluta.
oranit ad dnm dices. Dne
pr et dnator uite mee. ut
libentori mente et puriori
spu seruire tibi. hoc i me
flagellu lepre a tua boni
tate fidis precabz expetiui.
Vbz qa audio a pre meo spi
rituali cui me tota deuoti
one tradidi. me sua salute

mea a te oim dño petiuſſe
voſo te p tuã benignuſſima
miãte. ut ĩ me tuũ plaſ
ma reſtituas. ſedm qđ tue
placuerit optãe voluntati.
Mira res. Dr ẏba ꝑpleuit
et in tãta claritate cutis et
elegãtia formę ſubito fit fa
ies reſtituta. ut nec in ea
vmꝰ rugę veſtigiũ. vl' tenu
iſſiã ſaltẽ macula remane
ret. Quo viſo. gaudet mile.
et vxoꝛẽ reputat ſibi quaſi
reddita reduuia. Exultat
fãula. fama rei geſte diffũ
dit. letant amici. applaudit
et ꝓxia. et meritis xpi pietas
oꝛe oĩm collaudat. Et vꝛ
quidẽ miles ãno dimidio
ſuperuixit. Cũ meritis multi
ereuis nõ ĩmemoꝛ bõitatis
xpi. ni filia vnica qua
habebat: et poſſeſſionibꝫ v
niuſis ad monaſteriũ ſoꝛoꝝ
ordĩs predicatoꝝ tẽpoꝛe. qđ
Lemberti dicit. et in eo
auctoꝛe deo religioſiſſime
inerſat. Vide ergo lectoꝛ.
aſidera vtute in femĩa. ſpe
nimirũ abhoꝛruit oculi
ſpudiũ. ut ĩ ſe ꝓcul iſtã
tia lepꝛe plagã ꝛetinet. Ad
nimiũ negũs oculo quod
creatũ eſt. Deo moyſes in
lege phibet filijs iſrl ne ſe
quant coꝛpoꝛũ ſuas. et
oculos ꝑ res vanas foꝛni
mites. Et ecclĩaſtes. Oculꝰ

malus ad mala nõ ſaciabi
tur. et in ẽſtiam erit ſemp.
Nõ ab re dñs in euãgelio
dicit. Si oculus tuus ſcãda
lizat te. erue eũ et pice abs
te. ſĩmꝫ hoc ad ĩram diuĩ
ſit intelligẽ. ſinpotius per
oculũ negua cõcupiſcẽtia
male voluntatis intelligas.
et hãc eruendã a capite
coꝛdis. priuendãq; mutuato
ꝓpoſito ne in factũ ꝓdiens
plabaris. et ſit ſcandalizan
tis a proxio. et ꝑ conſequẽs
primũ ſcãdalizes. ¶ Vidi
ſẽm viũ mgrũ ſpudonẽ
pb'am beſtiarũ in nouella.
de quo ctiſſĩe ferebat. qa
dã in ſenectꝰ optdo hano
nie ſcolas regere adoleſcẽs.
ſenute ſemel femĩa ꝛeplã
tus. p ãnos tres ipa moꝛ
tua in tãtũ ẽptatus ẽ. ut
exrepto eo ad vigilias ſuſti
nebat. oi noꝛte ĩ ſõpnis ex
derꝛ ee pntem. Lentes ꝛſ.
ſedm ſe dyabolũ nõ ceſſare.
de noꝛte dam tumultũ mu
lieris moꝛtue aperuit. et
nates et fẽdẽ in ſcẽno pu
trefacti coꝛpis tam diu te
nuit. ut pene nimio fetoꝛe
ſuffocatꝰ ĩſi moꝛtuus ca
deret ꝛefupin. Que ꝛes
in tantũ valuit ſcõ viro.
ut nullũ poſtea ſtimulũ
in carne ſentiret. De hoc
illud ſecretũ accepi. qꝫ ſtnã

ubi dicti viri bm aiã p ꝺdictꝫ
eminus corpꝰ extruit. cuidã ad
ꝑtuordecim miliaria lõge po/
sito p visionẽ appariuit. et
cui? ẽct meriti lapis pciosꝰ
quẽ in pectore portare vide
bat ad illustrandũ totũ orbẽ
ꝑdoneis et claris ostendit.
¶ Nec mirũ. ut ꝙ multoꝝ cor
da ad cognitionẽ dñi nr̃i il
lustrauerat ꝺbo dei et vtu
tis exemplo. felix eius aia
tanto lume poterat. ¶ Ibꝫ
ludouicus methalanesiũ epꝰ
fuit vir corpe ꝝ enustissimꝰ
et prudens. Quẽ ut vidit ꝙ
dã gilliaꝫ regum oculos co
uerit i eũ. et opportuno loco
vomitũ ad scribitũ inuitauit.
Quẽ ille torno vultu et ocu
lo mdignati despicẽs. verbꝭ
minis nõ ꝛsponsit. Cui? oculꝰ
post mortẽ eius in fetore cada
uere extinctꝰ et mligniꝰ nõ
potuit. ut michi et multis
alijs audientibꝰ mgr̃ iohannes
de fiuitate abbas quondã
regularis in eadẽ ciuitate. qui
ipm oculũ quasi cristallinũ
lucidissimũ vidit. et postmo
dũ nobis enarrauit. ¶ Mirꝭ
ur eleuatoꝝ dicti sã corpis.
qd anus plusq̃ quadrigẽtus
in tra iacuerat. ¶ Et iuste ꝙ
dẽ oculus eius in mortuo
corpe extingui nõ poterat. ꝙ
totũ mortifimitẽ hostẽ in
fragili vasculo viuidꝰ ꝑma
nebat. Et ꝝ merito extiterꝭ
mligniꝰ nõ debuit. ꝙ venenũ
corruptoꝝ intꝰiste reape
nõ curauit. ¶ Qd ait de oculo
nõ figendo plinꝰ senem sen
tiat audiam? Quid deponẽ
mgr̃ vult desiderii rerum
oim quarũ cupiditate fla
gitauit. et oculos et aures
ab hijs ꝙ reliquit auertit.
¶ Nichil enĩ facilius q̃ amoꝝ
recrudescat. ¶ Affectus quoniꝫ
se vertet. ꝑtĩ aliqꝺ pnã su
e corruptoꝝ tuebit. ¶ Co
gitationes vagas et inutiles a
uelud somno similes nõ re
cipies. ¶ Cogitatio stabilis sit
et rectꝫ. sine deliberet. sine
quirat. sine ꝛsipiat. nõ recedat
a vero. ¶ Si cotinẽs es et cũm
corpis tui p sensꝰ singulos
motus obserua. ne ideoꝝ
sint. ¶ Nec ideo ꝛsponas quia
latent. nã nichil differt si
nemo videat. ni ipe illos
videas. ¶ Si oculus cõtami
cat aliene. si aures heserint
fluge. si auferat lingua restiꝭ
ge. ¶ Si tactꝰ manꝰ alterent.
retrahe. ¶ Si animosus odor ir
repserit. narẽs stoppe. ¶ Et
hoc quidẽ si primo motu in
ictu diuersꝰ abhominabunt
sensꝰ vicia. et mito fedẽ ni
hil cognoscet. ¶ Excluditur
affectus facilius q̃ expellit.
¶ Quia nõ ẽ certo regredi
facile. optimũ ẽst omo nõ

pfredi. ¶ Nure pulchitudinis adolescēs cernēs in sua spē sollicitari plūmas illustriū feraꝝ. vultū suū confodit vulneribz. malēs deformitatē habē fedatas. q̄ formā ornamentū aliene libidis.

¶ Tercia via fornicationē. ē osiliatrū abhorreda ūmanitas. De hijs ecclīastes dicit. Unctiones tue mulieres fortes decerpent. et p̄uauit eas laboribz suis. Unctio tercia ē tpitudinū media trix. q̄ p̄me matris euē speciē gerit. q̄ vitū in omī sapiēcia et decore p̄fectū seduxit. et expulit a paradiso. Que es q̄. r̄ puella simpler erps fallacie q̄ taliū manꝰ possis effugē. si semel eā remisseris p̄bes audiri? Dolū tibi restat consiliū. ut taliū ꝫsortia tibi sēp vites. nec cū eis vadas aut sedeas. q̄a nil puellis p̄mio suis isto malo. Nuroꝝ certe et duꝝ mutatꝰ sū. q̄ tiulia ium tales nō puniūt. q̄ p̄ remodiū fuē iudicāt et suspendūt. Lex moysi in lemti co p̄cepit. q̄ si q̄s hoīem furatus fuerit et vēdiderit. sī ulla nusdia moriat. Sit f. tī mami. furtū ꝫsilio. nī ullo mō differūt in pcō. Qua q̄ pena plectēda ē lamia. que puelle aiam qua seduxit tradit dyabolo. et corpꝰ lenocinijs defedandū? Preterea turpius dehonestare vel dānificare nō p̄t hoiem. q̄ in filia vel vroze. ¶ Audi q̄d hic nup̄ tpe vemus audierit. Erat hō. ut in frater ordis p̄dicatoꝝ retulit. faber lignarius ad modū tenuis. vroze habēs pulchrā et bonā. In hac dies quida pecūa. ꝑ inops corde oculos iecerat ipudicos. Missa ergo ab ea nesciā da vetula. intrat domum iuuēcule. salutat eā q̄ ītroḡ nitā. resedit ad ignē. Nec mora cū ciridūctis oculis fatigatā se plangit. Querit hic iuuēcula anū cur veniat. a q̄d querat. Et vetula. Di ipā sis nescio talis nois. talis q̄ muris filia. quā habē me cre do in ista vicinia cōsobrinā. Cui iuuēcula. Di sū nescio q̄ dē. noīe tali censeoꝝ. et eciā habui talē matrē. Cui ve tula ruens in oscula iuuencule. bene īḡt assimularis optīe mri tue. Tu āt qualē virū habes? Cui illa. Bonū inḡt. ope fabri lignarium. Mox vetula altius emulato gemitu. Heu inḡt optime mris filia. quō ad istā miseriā venisti. ut fabz habeas virū. que tot in pulchritudine tua magnos et diuites habuisti? Cui dicēs. q̄ mestu

nil ap̄lius lorica repressit. Inde
q̄rit die reuersa. ve mḡr mi
hi̅ sollicitor. ut post iforti
nium tuu̅ salte copiosius re
bus valeas habundare. Inue
ni ergo viā qua hoc fieri po
terit si cōsentis. Est in ciuita
te ista vir potēs et diues. q̄
te ut ieri michi dixit cū tuū
iforcunium deplorare sup oia
diligēs cōpiscit. Cū isto q̄
dē habebis q̄tūd corpi pla
cē potit vl decē. Cui iuuen
cula. Domi mḡr viri. et me
liorē me habeo. Diuinas at
tu prāo non cupio augere.
Cui vetula q̄ blando vultu
ingratulans. et hīr mḡr ma
gis te diligo curiosiā. Hec
dicens abiit. et post dōm̄
reuersa dixit. Veni mecum
carissima. et ecclesiā pri
ciose virgis visitem. Nic
hil ergo mali suspecta. sim
plex iuuencula paret illi. et
cū vetula vadit. Ut ubi ad
portā diuitis tulerit. ut p
ordinauerat vetula. iuue
cula rapit. et ptrahit in
cōclaue. Angustiata ergo
iuuencula. et eminꝰ ad au
res vetule se inclinās. mi
hi mḡr hac nocte iniqit.
iuxta cōsuetudinē fēmarū.
Do horā mihi liberes me ig
nara dilassiā. et fide dam
spondeo cras redire. Annu
it vetula. Assensit et diues.

Hic ergo iuuencula domū red
ens. q̄d fiat exoptat. Quant
de vicinia tres fortes et vali
das fēmas. et eas cū scopis cla
m thalamo collocauit. Quasi
at vellet cultioribz vestibz in
dui. veniente vetulā velut
ad sui auxilii introduxit.
firmatoq̄ hostio iniunit fē
ne. et nudatis vestibz pauti
it scopis miserā usq̄ ad ef
fusionē sanguis. nec cessant
a verberibz donec eiulatu
tonante vetula ostiū exiuit
et nuda penitus p plateas
auffugit. Narratibz cunctis q̄d
factū sit audiūt. et cōstantē
in castitate iuuencula p tom
nimiū ciuitatē extollunt.
plusq̄ luctata ē in honore t gra
bone fame. q̄ fuisset in oibus
copiis diuitis adepturā.
De tribꝰ quoq̄ afflictrice
miseriā. a fratre ordis predi
catoꝝ verissiā relatōe prepi.
Erat vetula infelix que illectā
iuuencula p septēniū circum
duxit. et diuersis vendidit
viris p ōpne corrupta. Ra
lefico at sno hoc efferat vetu
la. ut vnicuiq̄ cognoscēti illā
violam penitus videt. Con
tigit inde ut p fata mitte
augusto mēse vetula predēt.
iuuencula subsequēte. Nec
mora. a demonibz rapit ve
tula. et videte iuuencula p
aeris vacuū usq̄ in lōginquū

quo eā amplius videꝛ nō po
terat ferebat. ¶ Hoc viso. reti
tur iumentula. et illi qui mi
hor retulit sequēti die ꝓfessa
penituit. et laudabiliter post
ea vixit. ¶ Dicit aūt de cōsiliat
ore; diximꝰ q̄ puellas ꝓstitu
it. ita et de adulteris dicimꝰ
q̄ proꝓrio vxores defedāt.
quare sēm legis ciuiles sta
tuti non sit. ut emendā ab
hōiabile nō puniat. ¶ Nā
tū aūt malū et ꝙ deforme
sit. deus ōipotens in quoda
pulire theutonie demiauit.
¶ Hic de late cōiugis in tem
peste noctis silētio exurgēs.
cōpleto cū aliena flagitiō do
mū luna lucente redibat. Cu
ius fenestrā ꝑ fenestrā mētris
vxor eminꝰ ꝓplata clamat
horrifice. Ad cuius clamorē an
cille dominꝰ et familia cōcur
rentes. mox ad cōmuni dni
piter clamauerūt. q̄ a ꝙspiri
demonis deꝓati. ¶ Qđ ut mi
les vidit. q̄adiuerit fuisse sua
a forma ꝓpria recessisse. et di
uino iudicio sēm vilitatem
pri ꝓfusioīs ignominiā mi
disse. Ergo ubi delituit nsp
mane. ꝓperat vsus ecclesiam.
ut cōfessus sacerdoti formam
ꝓpriā recipe meretur. Cui cū
uarte et perides ville ꝓdē
tes ad pascua lōginus obuiaret. mox
diros dedē mugitus. et q̄ mor
minari fulmīe retronarte. oēs
quoq̄ possūt diffugiūt. Dem
pastores. et obuii quiq; fu
erūt. Bardos aūt in ostio ec
clesie ad dicendas horas re
sidēs. mor ut illū vidit sig
nauit se. et intrās ecīam
ostiū post se clausit. Cui mi
les ꝓsternēs se ante fores ec
clesie. miserē mat̄ sce.
miserē miserrīo ꝓtori. Nō
eni sū ille q̄ videor. sī hoc
in prīs exigentibꝫ meis ac
cidit. ut i me laruata q̄ fa
cies deformet. Dz penitēti
mihi ꝙfe q̄d vis. et sic de me
q̄d deus voluerit expectabo.
¶ Per mora. ubi miles cum
mitra contrade et lacinis ē
cōfessō. larualis illa cōfusio
detersa ē. et ꝓpriam facie cū
sua integritate recepit. Vi
mus plures ex his qui mul
tē optime cognouerūt. nobiꝫ
q̄ isti de illo veritate testi
ficā narrauerūt. ¶ Quēta
via ad fornicationē ē luxus
i verbis. Qđ salomon de mu
liere blanda et vagā testa
tur dicēs. Illaqauit eā mul
tis sermonibꝫ. Dur enī mu
lieres. et q̄d turpius ē mu
lieres viros illaqant et il
laqeāt. Talū lingua ut
dicit bt̄s iacobꝰ aplūs in ca
nonica epla. ignis malū
q̄d mentes in se ante pacī
ficas fluctuare facit. vl in
cutit. plena veneno mortifo.

quia mentes ita ifiat tẽpta
toui. ut nec tiore dei vi ho
minu vel dãpno aut ſcãda
lo poſſint anelli. ut ſit m
corpe p corruptionẽ z in
aiã p pctm. in oculis dei p
mu. et ſubſequẽr in oculis
hoim cõfundar. Tu ergo v
ſto xpi. ſine in ppõito vidua
vel quis honeſta mulier ma
trimonio copulata. ab inutio
cõtere caput tẽptatoris. et nõ
erit neceſſe cũ labore et ne
ceſſitate nõ modica hereti
aim renocare. Maria virgo
oĩs vtutis et caſtitatis exẽ
plar etiã in ſermone angeli
ubi ad ſe clauſã ingredientẽ
vidit. turbata ẽ. et hoc qa
aereu corpus i ſilitudinem
viri loquentis accepat. Viſim
cões enĩ angelorũ in ſpiritu
p. ppriũ ſubiectũ hoc ẽ i ppa
natum angelicũ. ut credi diſ
puſſiẽ pt aſſiecta erat habẽ.
Salutatẽ ergo angelũ et fe
cãdandã virginẽ aſtrictẽ
nõ vbi dubia. ꝓ modi neſcia
ſtant inquiunt. Quõ inquit
fiet iſtud? Dz et tu caſtitatis
amatrix ſi ſaltẽ verbũ viri
ſuſpecti audieris ſande mo
ras. diſrũpe ſermonẽ. auditũ
animas. Ariſtoteles teſtis ẽ m
libro de aialibz. qꝫ qꝫ diu ſus
ſollicitãte miare rigidas au
res tenuerit nõ ſentit ni
coitũ. Vbi vo aures laxare
incepert ad luxuriã ſtimulas.
Vid enidẽtius hoc exẽplo.
Et nota qꝫ ide plinius dicit
qꝫ oẽ aiãl habet aures mo
biles pretiꝫ homo. Rigidas
ergo et ĩmobiles aures ha
bens. et cũ aſpide cauda er
ratis rei que tibi ſuggerit eas
obtura. ne exaudias. id eſt
ex corde audias incantãtẽ.
Raro enĩ fit ut nocumẽ qꝫ
aures introeat et cor nõ le
dat. Et ꝓpter hoc hortat ſa
lomon dicẽs. Sepi aures
tuas ſpinis. ne ſalizut q
ĩportune intrare voluerit
ĩportunus hũc repellas.
Et hoc patet ſub exẽplo
venerabilis iohis boſnenſis
quodã epi. et poſtea mẽbri
ordis pdicatorũ. ut a fratre
xpiano ordis ptepi facta com
mẽdatiſſimi audiam. Fre
derico nuper imperatore
romanorũ. luxu corpis im
pudẽtiſſimũ. huic beatꝰ vir
ſecretius arguebat. Qd li
cet impator patienr audi
re videt exterius. ĩ corde
tñ indignãtiſſiẽ ruminaba.
Precepit ergo auidã ſue
pulcherrie mr cetas ſcabi
ne. ut ſcm virũ ſecretius
cõueniret. et eũ ſi ullo
modo poſſz ĩclinaret ad e
lapſũ. Qd ubi illa ſecretius
et cõuenientius et mali
oſius attẽptauit. dam in

insidiis impatorē cū pluribz
cōtinentē. vir beatus manū
exerēs in sublime. mētrice
in maxillā cū virtute pcus
sit. et facetenꝰ in trā elisit.
Quo in facto sēm viri ipa
tor in tanta postmodū re
uerentia habuit. ut vix illi
tantū in ecclia sca credidēt.
Vide ergo serue dei. vide ō
go xpi. q̄ntū lingue malū.
q̄ntā siluā. nisi repta frussꝫ
mira viri vtutis soliditas
intendisset. Quis no videt in
tanto viro lapsu totū et tā
tū ordinē vacillasse? Credo
salomonē tunc ꝙ expto. q̄ vi
reū virus mulier mala
Ner sexū hunc exclude vi
le. Dixit enī sapiēs. Cum
furiis nō habeas cōsiliū.
Nō enī poterūt diligē nisi
ea q̄ sibi placēt. Et iterum
infra. Cōsiliarijs malis
fecisti animā tuā. Et beatꝰ
augustinꝰ sibi cuiq̄. oppe
tit mat et appetit cōcupīa
mulierē. Et vide q̄ exactabi
lis dolus ē. q̄ quidā magis
teptant de hijs psonis que
spēm in habitu et religiōe
pretendūt. q̄ de hijs que se
nullo se dederūt. Et mulie
res similit que nūq̄ de vi
ris secularibz teptarent.
eas dyabolꝰ et mens prisa
in sōs et religiosos vel vi
ros etiastricos stimulabat.

Cui simile quid in libro de na
tura rerū plinius apte pōit.
Duus mat. q̄n luxurie furijs
agitat. in viri irruit mōdi
mātie veste indutū. Et hoc
pateat. sub exēplo q̄d nrīs
tpibz in hyspania stigerit
audia? Predicator q̄dā
et actiō et ordiē in hyspa
nia maxim⁹ fuit. qui frat
dnicis dictus. cū bto dnico
ibidē pdicatoz ordinē am
pliauit. Hic optimōē scīa
tis et gra acceptissimꝰ e/
rat. regi castelle et nobilibz
vniuersis. sicut a fratre
ordis predicatoz i nouita
te ipi⁹ ordis annis ia fere
elapsis q̄drag̃inta accepi.
Qdā ubi quedā soldaria
ut gallice uocant tales. q̄
reuera solēpnissiā mētrix
vidit et iuuit. dixit regi
et suis. Qd credītis de is
to hoīe quē sanctissimū reputa
tis? Onda vobis quid
ipē sit. et cū vobis viden
tibz ad cōcubitū flectam.
Cuiq̄ rex mētrice ut vir
urban⁹ et nobilis inuepa
ret. et illa hoc i periculū vi
te sue si nō posset hoc istan
ter pmittet. respōdit rex.
fiat ut sponspōdisti. Vet
moza. ubi quadā die vir
beatꝰ in pdicatiōe stabat
publica mētrix ad destrui
a eiꝰ cū muro emulatu et

lacrimus spectante ꝙlo se ꝓstra
uit. Cui ut ille vidit. exhila
ratus i se qꝫ sup penitentē
ꝓpassioīs lacrimas fudit. Cui
audita confessione eā ꝙ multos
dies cōsolat eā. et ꝑam
sentidū qd decebat mutare
habitū fecit. Humilitate ergo
et obediētia in oīb; simula
ta. post multos etenim flex
nosos. quos ātiquo serpente
dorente tēptauerat. ad istud
tandē inauditi doli tenditā
lit cōuertit ingeniū. Flenit
diebz multis. nec ulla lacrī
marū causā extorqre potuit
vir beatus. donec ille ꝓuit
tenz ut erat inocētissime si
plex. i subitā noē salutis illi
us totulit se daturu. Ad hāc
vocē mētitr cū clamore va
lido et lacrimis. o deus inqt
oīpotēs. ubi hec miserīa
metuit. ut ꝓ voto tanti
seruū tuū in salutē meā
ad oēm libitū obtinere?
Et ille. Audacter inqt pe
te qd vis. et fiet. Et illa.
Deus inqt nūc ꝙa mei
misertus ē deus. Unū rest
at. quo pacto pata sit er i
morte et in penā ue. qaz
ꝑpis expiri. Cui ille. Qd
ē hoc inqt? Et illa īdignato
vultu suspirās. quo nichil
min9 qī mētitr vilissia pu
taret. Detundor inqt dire
qd tamē vitā omitte vitāe
nō possit. nisi vite sola tuo fru
ar cōtubiū. mee salutis à vite
spes ee nō pt. Nox ille dolū
viperee mentis intelligēs. nr
hoc inqt frustraberis. esto cer
ta. Et hec dicēs. assignauit
ei locū quo eā soliī sūmo ma
ne post dies ēqnoz ꝫuenīret.
Intermedijs igit hijs diebz vir
bēs in cellā cōtinuus per
noctabat. Mulier vō regres
sus qd actū sit occulte indi
cat. iubēs eos suū introitū
obseruare. Qd plura? Itupe
facto rege cū suis. qd fieri de
beat ꝑstolat. Ignis vō dei a ne
dia nocte ad usque tertia ex tur
bonibz igne in cella micuerūt.
Mane ergo pulsante ad ostū
muliere. intromisit eā vir be
atus. baculoqz cōfrimis igne
ut magis ignesceret. mox se de
posuit sup igne dicēs. Ecce
lectus tuus opē dign9. Inr cu
pa meā. aliū non habebis.
Hoc ut vidit mulier. qī mor
tuū reddit. Multes vō ignis
ex insidijs urentes. beatū
virū sine adustione aliqua
corpis aut amictu ī medijs
ignibz. mulierē āt urentiā
tā ad pietē qī mortuā ui
uificauit. Horrore igit et ā
miratiōe cōfusi. rogāt ab
igne surgē sem viri et stul
tis suis ꝑceptoribz indulgē.
Quo facto exhibit cū furo
re miserimā. et nisi vir bēs
fiet

instantissiō et cū difficultate
ei fuisset psidio. illā strictū iubē
te reste ignibz cōsumassent.
Mer mirū. in facto isto p totū
regnū hyspanie pdicatoꝝ ū
ordo recens adhuc coaluit ꝛ
ualuit sublimari. Nota igr.
lector qnta pruinarius ī muli
ere vilissima. cui fornicatoēs
in tota hyspania neq; sibi
sufficere potuerūt. n̄ etiā in tm̄
sō ordiē qreret corruptores.
Ideo de muliere neq. salomō
cōquerit dicēs. Inuenī amā
riorē morte mulierē. que la
queus ē venatoꝝ ū. et sagena
cor ei⁹. Vincula sūt manus ei⁹
Qui placet deo effugiet illā.
et qui pctor est capiet ab illa.
Multos enī vulnatos dejecit
et fortissimi quiq; interfecti sūt
ab ea. Et iob. Lutus inquit
ei⁹ primas ardē facit. et flā
ma de ore ei⁹ egredit. Quid
tibi ergo serue dei q̄d tibi cū
femis cōfabulacio tā assidua?
Mirabant de xpō qui deus
et hō simul. et ab oi suspecti
one remotus. mirabāt inqm̄
discipuli. q cū muliere dns
loquebatur. Quid ergo faci
endū est tibi pctor homo. q
mentē gestas infirmā. et na
turā infectā? Si iuuenis es.
nulla securitas. si senex. ex
pone in te cū illo q̄ dixit. Ad
huc ignicul⁹ viuit. Sz rndes.
Zelus me tenuit. et hoc salus
proximi. Et indeo. Quid q̄d et aī
mas viri habēt? Quare nō
cū illis assiduas colloq̄a? Et
utiq; viri pluribz et maioribz
prudis patēt. Moderetis ꝙ.
verba cū feris. semp sit tibi tes
tis in oculis. Sermones utiles
et succinctos ꝓponit. huis simo
lūt ee otente. flectiq; nequit
ad salutē. cōsilio q te subtra
has. et negotiū deo ꝓmittas.
Hoc q̄q maxīe. si specialis sol
te psonarū cura nō habes.
Quid enī tibi pdest si oīm
ūsū mūdū lucreris. et aīe
tue detimentū patiaris? Si
forte in longeuo etatis ūsu et
retroacta castitate ofidis. au
dias q̄d dicat sapiēs? et vē
verīdicꝰ augustin⁹? Cū muli
eribz sermo brevis asper et
rigidus habendus ē. Mec ꝛo
min⁹ vitande. quia bone ī
dolis et honeste vident. sed
q̄nto religiosiores. tāto ma
gis allicit. et sub spē veli
gionis plurimū nocet vitus
libidis. Crede m̄ ut episcop⁹
loquor et exptus. cedros lī
bani. ꝙ ꝛectū arietes reppe
sub hac peste corruisse. de q
rū vita nō min⁹ suspicabat.
q̄ de hieronimi vel ābrosij
turpitudie ipudica. Audiui q̄d
audisti. Si ī viridi ligno hec
facta sūt. in arido q̄d fiet?
Ignis est mulier. et ignis
usq; ad cōsūptionē deuorās

Exm

Qd nr de se iuuenes sentiat nescio. ego ia sexagita ano rū sū uno mino. et undiq; pstrepentiz malis casū adhuc lubricantis horresco. Meor sū facti qd moderno tpe nr̄e ruinā cesem dyoresim actid.

Quida clericus a puericia celebs et castus. post lōgū theologie studiū in solep ni; cōuentuali ecclia canonia est adeptus. Iuuenū zelo ergo ductus. p̄bendā p prochiali ecclia mutauit. In q̄ cū p septenniū fructuose et fideliter multū laborasset p̄dicando et exēplo aiās lucrtus ē xp̄o. qs dyabolus conabat auferre. Tandit ḡ. ut ego sexagenaria q̄ alicui illius sacdotis lauare et mūdare solebat. sola sine teste vel socia thalamū ingredēt. Qd plura? Ad tā nefandū infortunium res deuenit. ut ābo sacdos et mulier a inuic̄ separarent. diu seruato vginitatis et castitatis lilio; frustrauerūt. Et quidē mulier in tantū doluit. ut pre nimia amaritudie morte acceleratz in plāctu. Later dos vō exptus īcognitū. in luxuria adhuc ut credim; vltim? p̄seuerat. Qd mirū? Quāto loc̄us altior. tanto casus ḡuior. Unde mito ā gelor casus irrepabil' fuit.

Qd in ordie aliorū religioso rū fiat ītmoro. Uer ei ē meū iudicare si scire. De fratr̄ p̄ dicator̄ ordie utpote magis familiari m̄ et cognito. scio oēs fere quos in scandalū sū or dis recidisse cognoui. ꝯ ire pabilit corruisse. Credo tn̄ usq; ī hodiernū die q̄ preses opinatiū sorbo unū ee mt̄ or dines istū quē dns ihesꝰ xp̄s sua pietate et ḡtia mitius nr̄ traduit. sicut ipe exptus sū q̄ a tginta ānis in diuersis re gionib; vites epor confessio nes audies exequiebar. Quā ta uia ad fornicatione ē luxꝰ m̄ ostiulo. Qd salomon ī p̄ uerbiis insinuās de mulie ḡmercula et vagn. apprehensū magt iuuenē ostiulat. Causa huiꝰ ē. qa luxuria p ostiulū inuitat. quia ī ostiulatib; cō uenientia p̄ui fit. et quales spūs cōiungunt. Unde aris totiles dicit. q̄ equi ante coptū cōspirāt anhelitu et p̄ hoc ad luxuriā p̄uocant. Quō hoc uim sit illi magr̄. conscij sūt qui cōfessiones au diūt illius ḡneris mulie rū. qs nolo ꝓpter scādalū ꝓpalare ex habitu. Quāti enī ex ostiulis enormitas fedtatū eueniat nolo de tegē nescientib; ne nitant ī occultū. et a dyabolo ḡtius atteptēt. Uir forte di

nis. Nulla prorsus m osculis li
bidine moueor. ꝑ deū in vir
gine veneror. et pntia eius
inhibitoris affligor. Ne
quissime mentiēs. qui hec di
cis. Audi qd dicat xp̄s dicat
qui falli nō pt nec failere.
Xp̄s est deus. et eos qui
adorat. in spū et veritate o
portz adorare. Cur ergo di
cis deū p osculū in virgine
venerari? Esto. Donam9 te
m osculis libidie nō move
ri. Cur secuū te facies nō
metem saltē virginis. nō vas
fragilissimū corp9. m osculis
lubrici? Prim9 maxime
mulbz feiarū ecclā deuotaz
affligit corpa. ꝙ tamē nō move
rit. Et in hoc euidentissima
ratio demōstrat. qua hosti
illis maiori delinioē contus
miōrat. ꝙm in istis expis. qui
solū sine corruptōe corpis li
catū augmentat. Absit tm
ab illa mēte xp̄iana licentia
et sine crimine credendū osci
lū. du veridicus augustin9
in retrila sua. ecclā fixum
oculū tanta pena censuit
uidendū de te. Si igit vir
gine aut feīnā in xp̄o di
ligis quia sca. ei cauē debes
sicut et tibi. De te quidem
ut dicis securū ee potis m
osculis nō moueri. de illa
nūq. Discrimē ergo te sine
mortali pcō omittē nō licet

bit. Si quis. virgo xp̄i qui ad sac
tū osculū tuū mouent te. spu
tū p osculo reddas. pugnā
infernas cōtrectatiōes. nec tre
das hūc seruū xp̄i ꝑ sathā
ne. nō amatorē ꝑ corruptō
rē. nō pudicie ẓelatorē. ꝑ
cū vilissim nouis lectatorē.

Exist̄es m oppido magno
brabātie bruxellesi. venit
ad me puella ꝓdā vebz te
nuis et formosa. cū multis
lacrimis sibi postulās mise
ri. Quā cū hortarer dicere
ꝙd habēt. illa cū eiulatu
theu inquit me miseram. ꝙ cū
sacerdos quidā violēter me
vellet oppme et oscularet
me inuitam. illū adusa ma
nu prussi in facie. et p na
res sanguinolētū reddidi.
Pro quo ut m dicat a clīis
romā me adire modis o
bus oportebit. Cui ego vix
dixī a crimo. et ꝙ seri
ose locutus. terrui illā tm
ꝙ grauit expressiss. Tandē
iuramētū ei9 accipies. ꝙ
staret mādato meo. dixi
illi sub pstito iuramēto. Tibi
ꝓpio. ut si ille vl' alius pbr
volētā tibi m osculis vel
cōtrectatiōibz facē voluit.
stricto pugno valide ocu
lū si potes extrahas stret
tati. nec in hoc ulli ordī
parcas. qa castitate tueri
licet. sicut corpis vitā. Hoc

et letitiã

Exẽ

ut dixi. ꝺ̃s qui aderat. ⁊ ipsã puellã in risu maximũ cõmittau. ¶ Vidim⁹ in gallie ꝑtibz ꝟginẽ. cui⁹ ꝟtutẽ mirabilẽ. nõ expedit fabricẽ Her nitroq; orbata parente in domo fris multis loco ꝑ dissequę seruiebat. Que cũ nullũ⁹ eoꝝ locos ꝓ. ꝙ vellet admittẽ. ea quadã die m ꝓpanda salsa manꝫ occupata. quidã ex satellitibz illã nisꝰ ẽ osculari. sed frustra. Nã pistillo quo salsam teꝛebat ei capite mox pcussit. Cui ille lesus. o ne quissia mgt. quare me volentẽ ludẽ pcussisti. Cui illa substomachans. et ego mgt. In tali ergo rigore ꝟ tutis ꝟgo nobilis pseueras adeo famosa ẽ effecta. ut comitissa de cucholismo eam cũ filia sua regina agnoe. ut illius instrueret obsequiis collocauit. Her cũ nullomõ postea virũ accipe cõsentiret. cũ multis regijs muneribz et honoribz ad gallias ẽ reiisa. et in domo hospitalis apud pranmũ hũmilis ꝛoꝛ effecta. Quã nos vidim⁹ eiusdẽ dom⁹ magistrã. et ĩ seruitute xpi labore et senectute cõfectã. ¶ Hẽ quidẽ et si mõ ad ꝓpositũ nõ spectat. ista nirrante narrabo. Eo in tpe quo in anglia morabat. nostrũ in mari captũ regine dilatũ ẽ. qđ in paucis distabat a feria. ñ ꝙ caput itm signatũ habebat. ac si sup frontẽ cõnia in modũ vasis qđ ficellã dicim⁹ mfigniret. Comedebat et bibebat. et nouis marie fructibz lembatur. Nullis ꝟbis utebatur. aut voce. ñ ꝙ exili gemitu molestias exꝑmebat. Tribz annis in palacio fuit. Etiam hic magnificandꝰ deus est. qui digne in creaturis talibz. etiã deus mirabilis ꝓcreatur. ¶ Sexta via ad fornicatorem ẽ luxus in cõtrectu cõibz uberũ vel pudendoꝝ. Vnde salomon ĩ ꝓuerbijs mõnuas de muliere vaga pacem mgt. Vultu blandit dicẽs. Veni ebriem⁹ uberibz. ⁊ fruam⁹ cupitis ãplexibz. Veꝝ ꝙ flagitosis actibz. se ĩmisceꝛ humana nobilitas. Hec nota irrationabilitatis. solus irrationabilitatis capax homo fedat. nec illũ irrationale aial hmõi moꝛ feꝛibz maculat. Nota ergo ꝙta miseria illo rũ est. qui numeris insipientibz isipientioꝛes fieri ꝛpbant. Nec bestia factus hõ. ꝙ bestia turpioꝛ ẽ. Legit̃ ꝓmo libꝛo legit̃. q̃ azoti qui intꝛpetantur incendentes mutuo palpatoꝛes et cõtractoꝛes ĩtel

lige. in secretiori pte natium
vindicta dei iustissia sūt pas
si. Vide qntū sceleris et qntā
negaa. cū accubuit viri feis.
nudi nudis. et credūt se cor
ruptoīs euasisse spurcicias.
si arta regione polluta. figu
rā carnis integrū pseueret.
Hoc saluo factū qđ volū.
Absit hoc a mūdissime vgi
nis filio. ut hāc sponsā ve
putet sceleratissīe sordida
tā. Aplius eū despōdit vni
uo virginē castā. exhibere
xpō. Castā inquit. nō pollu
tā. Testor deū spem quoq;
cōem oīm bonoz. q̄ plures
me in cōfessiōibz audiuisse
q̄ magis detractationū occa
sione extra predicta pecca
uerit. q̄ si decē prioos de
tribus fribus genuisset. Que
ni xpiano pcī natālis. ad
inaturale? Plagicū hoc ma
lū late p orbē serpēs. etiā
vicinio cōiugali uictos uiol
uit. Et vide qđ hīc etiā
vicinio cōiugali in ciuitate
si ciuitate. sub venerabili co
spectu eiusdē urbis epō ite
gerit. Virū quēdā fuisse p
cepiō qui tali vicio subiace
bat. ut nō ei sufficeret delic
to coitus cū vxore. quin e
nā cōtrectacōibz illicitis eā
molestaret. Ergo ut nocte
quadā declamāte vxore ī
impcante vindictā dei ma
tritus ꝑpetrato vehement' sce
lē ad ventris officiū surrex
isse. mox soluto ventre p se
creta nature in cloacā vas
cera eiꝰ defrenderūt. Per mo
ra clamās reportat' ad lec
tū. et publicā voce cōfessus
cū durissīo manuū cruciatu
qs qui ignibz ureret' absūdi
perist. in horā diei tertiā ex
piauit. Vide ergo q̄ dig
na tali opi vindicta illata sit.
Si ergo viri flagicū cū vx
ore. tanta animaduersiōe puni
tū est. qđ illi actum fuit. qui
in ꝓposito cōmendi et sub
specie religioīs talia emise
rūt? Iste sūt vre ser certe
verbis. p quas ad fornica
cioīs ludibriū pruenit. Per
illud vitabit caut petrus. q̄
p eas vl' vnā etiā cōsense
rit frequētare. Un ecclias
ticus. Via ipioz explatata
lapidibz. et in vijs eoz in
feri et mors. Et psalmis
ta ipcatdo dicit. Fiat via
illoz tenebre. q̄tū ad exem
cionē. et lubricū. q̄tū ad
facilitatē petendi. et an
gel9 dñi subaudias mal9
coartās eos. q̄tū ad exi
tū. Exont. semite iustoz
q̄ lux splēdes. et via eoz
vie pulchre. et nō coarta
bunt' gressꝰ illoz. P vias
ergo īmūdoz flos agri in
iuriatus. et lilia cōuallīū

in ūgnibz steterūt. Quo fi
gredi est. quo dirigendū ē.
In libro iudicū regre ysiliū.
angelū gedeonē instruere
attendas. Cū enī gedeon
q̄ et yerobaal sacrificiū sup
lapidē ex coctis carnibz ob
tulissē. precipit āgelus ut sil
lis carniū supfusū offerret.
Qđ in carne. nisi fornicatio
nis aut adulterij carnale p̄
cutiū? Et qđ ī iure m q̄ caro
exroquit. nī predicatū mazz
luxus. p̄ quas etiā mentes
cōstantissime m mollitiē re
soluūtur? Prius enī q̄ mēs
immundis cogitatibz imoze
tur. oculos vagos īmute. pi
cat. suggestiones cōsiliatrī
exaudiat. amatozijs se vbis
īmulceat. osculis mulceat.
et tandē cōtrectatoēs illici
tas patiat. Prius q̄ mō istu
sustineat. mēs et caro ysras
fortissiā pseuerat. Cū vō ta
libz, dare aīm cepit et sense
rit miserijs delectari. velut
exocta caro in tabem resol
uit. et absq; ulla fortitudi
ne subsequit ante factē tri
bulatis. Caplm. xxx.

Hes quidē licet
nequaq̄ cōtu mis
ceant. tamē mix
tiū filioz examē emittit.
Quid ē at sine cōtactio
luxus castē et pudice mix
tiū examē emittē filioz.

nisi in vnitate miris ecclie non
adulterātes vbiū dei sicut di
cit aplūs. id ē lucrū aliud m
tinantes. sedule p̄dicandis
et vtutis exēplo. xp̄o dño ad
optiōis filios ḡenare? Inde
ē q̄ sps scis in carnis āmi
rat. O q̄ pulchra inḡt castim
ḡnacio cū caritate. Nichil
fedius caritus patit. sī mū
da et pudica cōplectit. Vñ
beato augustinus m libro sup
iohem. O sponsa xp̄i. pulchī
mē mulieres. hoc ē vtutes.
intḡ dealbata. ascendes et ī
cubens sup pectuclē tuū. ga
nus līne illustraris ut cōde
as. eiq; adiutorio fulcaris ne
cadas. Vnit zelator aīaruī
migaris cōsortio. hāt in nl'
lo negotio p̄mittas. quia
q̄cquid sine illa q̄ forma vir
tutiū est agit. oī vtute frus
trat. Hoc p̄ceptū dñi luci
dū. in quo vniūsa lex pēdet
et ppheē. Hec ē lex xp̄i cōti
tens nias. testionii dñi fi
dele sapiam p̄stans parvu
lis. id est hūilibz. In lucro
ergo aīaruī sicut lex dñi te
nī caritas opetur. et non
ages ppriā. Quīquot enī ī
lege caritatis q̄ est gratia
p̄ legē caritatis nitis. cor
nas meritoriū in gloria tot
habebis. Sete ergo turbido
examiē filioz potis laboa
re. qui singulorū gloria vi

deberis dicere. tm̄ vt ab
ysaia dicat tibi. ¶ Leua t̄ circuit
oculos tuos et vide. oēs isti
congregati sūt venerūt tibi. filij
tui de longe venient. et filie tue
de latere surgent. Tūc videbis
et afflues. et mirabit̄ et di
latabit̄ cor tuū. qñ cōuersa
fuerit ad te multitudo ma
ris fortitudo gentiū veniet
tibi. ¶ Ad hec aūt meis tpib⁹
audierit videa⁹. Nota res ē
et in multis ptib⁹ ia audita.
Magister iohānes de nuella
leodiēsis ecclie decan⁹ diui
tias reḡpsit et gloriā. et in
monasterio de oignies ad
regulare ordinē venit. De
hoc bto viro queda vidim⁹.
et queda audita narram⁹.
Vix ūq̄ indulsit otio vl̄ qe
ti. quin semp̄ indefesse in re
uocatoe aiaz pereuntū la
boraret. Et vide zelū. Eo
diuina et q̄tū podagre mo
lestia laborare. quida nō ra
rissim⁹ physicus a superioribus
ptib⁹ gallie ut eū in ppriis
expensis curaret aduenit.
Cūq̄ a medico q̄reret. q̄ntū se
tpis expendē in morbi vene
dū oporteret. respondit. Si certissīe
mqr infra meses q̄tuor vos
curabo. Vox ille tibi manu
pruines clamose dixit. Heu
me misere tūc. si p̄ ista tū de
us voluerit in primo pulue
re diue resoluēda a pdicatoe
et salute hoīm etiā ebus eb
domadibus cessem. et aīe q̄s
xp̄us pcio sui sanguis emit.
p me miser liberāde a deo
nibil destruat. Vos aūt mgri
transsīe ad patria pedire po
teritis cū placebit. Bonam
voluntate vrām ac labores.
xp̄us vobis ipe restituat. Ipse
se quidē beatissim⁹ no adeo pi
us cū zelo aiaz in pauperes
fuit. ut cū qđ daret pauperi
bz obuius nil habet. spetiali
infirmitate semp̄ p defectu
muneris torq̄batur. et tūc
p corpalē elēosina spūalis
bñficij ozone p eis supplicit
exhibebat. ¶ Ozoīs cor sfi
dera zelū quē habebat. Ad
gonizabat in morte eo vespe
re quo nocte defunctus ē. Et et
re nud⁹ vagus et nudis ex
hijs quos ribaldos dicimus
in ertiori pte dom⁹ venit.
q̄ ille interi⁹ decubebat. Ho
gauit ille vagus de cōfessi
one colloqui seō vtro. cui rē
ponsū est q̄ nō posset. Rece
to illo recedēte. q̄reda ex
circūsedentibz audierat vir be
atus. Reducite illū inquit
ad me quē repulistis. Hoc
audito. mirati et confusi oēs.
hoīem reduxerūt. Cui cū
ōi diligentia facta confessione.
et absolutoē susceptā decre
sit. Et dixit ois vir beatus.
Nolle p mille marcis aurī

me hoīem non audisse. Et
unde quo fructu. Vix enī p
quartā ptē leuce hō secessit
a domo. cū ecce repentina
morte prisso. cecidit iā defū
ctus. Nec mora. in seqti nocte
uno sō mistrauite qđ dnm
accidit qđ subiūcto. In ul
teriorib; ptib; anglie. quidā
uir sciūs et bonꝰ. p̄dicandi
officio p̄minebat. Eo aūt in
stante publica p̄nitē. qđa
petiit mulier amarissime
ploren ut patuit. in ꝓlio cum
lacrimis exclamauit. Miserē
mei serue dei. Audi miserē
miā. et absolue me a pcīis.
Cui ille ut potuit eā cō
fortauit. et usq; post suū ser
monē expectare p̄cepit. Cū
plura. Iterū paululū cum
clamore surrexit. et petiit
mox audiri. Qz cū iā finem
dū sermonē p̄mitteret p̄dica
tor. illaq; pacī quiesceret. sur
git iā tertio. clamat horrifi
ce. audit in fine et expirat.
Turbatus ergo nō modice
p̄dicator cū ꝓplo. orat oēs p
sentes orare dnm. ut alicui
quid sit factū de aīa pecta
tricis ostendē dignaret. In
terē p tres dies clausis i cel
la p̄dicator nil dormiuit nec
gustauit. Et cōtinuus in ora
tione p̄mansit. Tercia nocte.
aīa defuncte luculentior sup solē.
apparuit p̄stolāti. Assum

mit aīā p q̄ oras. ab oī pe
na soluta sū. nichil restat. ni
ad superos stati auolare. Cū
illo nimiū interi hesitante.
inquit aīa. Vox signū tibi q̄
non decipiēris. Quidā mgr
iohānes in p̄tibz brabātie.
in monasterio de oignies.
leodiēsis dyocesis ista nup
hora obiit. Et sicut hic i vi
ta semp sup afflictos et pau
pes pius fuit. ita nup cum
post mortē ante ianū pur
gatorij in quo cū inmisabili
multitudine detinebat. eius
felix aīa ab angelis deferre
tur. et inde multos recognos
cēt. quoꝝ ī auctor salutis ex
titerat. pietate cōmotꝰ pro
eis supplicat dnm exorauit.
ut a pena purgatorij solue
rent. Nec mora. exaudit
a dño. ut nō tantū p illis
p quibz oranerat. verūetiā
cū multis aliis et ego p̄t
liberata. ad celos i patria
gloria sit receptus. Nec di
cēs aīa in oculis mirantis
euanuit. Ipe vo in tm̄a
nimis stupi directo cū luctus
nūcio. sicut aīa p signo de
derat die hora q̄ vir mi
grauit inuenit. Vide ergo
lector q̄m gloria digna sit.
q̄ in salute p̄xiorū fideles
existit. Explicit

Incipit ex. xxxj.
pedicōe deplyese

exaudãt ſuplice. ut alas a
voce ꝓtegant. ¶ Nox in ſacra
paginã ꝓ ignorãcia põit.
Si ergo in ignorãtia vie ꝓ
ſpiã ad xp̃m ꝓgras ĩcideris. &
tuba in ore ſuplicij. erigas
oculos et manꝰ in celũ. donec
eluceſcat ſplendor in tenebꝝ.
et viã dirigas ad optatũ.
¶ Dẽ facias. ſi nocte vel tene
bras ĩcideris ꝓtozũ. ¶ Oz ſi o
culos cũ publicano leuare nõ
audeas in vita. ſcõs angelos
mꝰpella. ut deũ tibi mitigent
ꝓuocatũ. ut ſcdm ꝓpliam dñs
exaudiat celos. celi tra. et
terra te. ¶ Dicit ecã mittalam
ter ꝓcharis ad ꝓximũ. et ſpe
rtiozi ꝙ ꝑmis hyplantatẽ pa
terni vultꝰ retrigas. ¶ Unde
beatiſſiꝰ auguſtinꝰ in libro de
vera religione cõfident hoc
fiei aſſerit dicẽs. ¶ Ipſe enim
lozũ dilexit eũ. etus ſũ ecia
ꝙ me dilexit. ¶ Ipſe in illo
manet et ꝑ hũanas ꝑſes
ſentie. ĩ illo me exaudiri. ¶ Si
quis ipm habet bonũ ſuũ.
in ipo me adiuuat. nec ei
ꝓcapacionẽ in potit iudẽ.
Et notandũ valde qđ aut
oz tangit in hũ. ¶ Ipis ideo
exibat ex ĩ nocte ſupina.
ut alas ſoliciꝰ a voce ꝓtegat.
In voce hui rigoze tribulaci
ois. in alis vo virtutes ſtu
itus et naturales accipiũ. ¶ Dñs
ſponſꝰ in cãticis querulat.
Caput inq̃t meũ plenũ eſt
rore. et cincinni mei gutis
noctiũ. ¶ Nox ẽ ut dicit glo
ſa. miozibz et ꝑfectioribz tri
bulacionibz xp̃s caput ecclie
cumulat. ¶ Supina ergo. id
ẽ ſupplex peccatꝝ aia i oze
ne ꝓcubat. ne cũ ꝑfectis v
tutibz nãlibz ſpolietꝝ. ut dñi
gratuitis q̃ deũ offendens
ꝓdidit adiuuari nõ valeꝝ
at. nãlia cõminicula peãs
exigentibz ꝓdat. ¶ Et idẽ fere
m hore factũ eſt. qñ deſcen
dẽs a ieruſalẽ in iericho
incidit i latrones. qui eũ
deſpoliauerũt eũ gratuitis.
et plagis ĩpoſitis naturalibz.
abierũt ſemiuiuo relicto.
Ablatis ei gratuitis a pec
ce. et ſi naturalia penitꝰ
nõ tollat. debilitatur tn. et
nõ ſicut ante hoi ad bona
ſuccedit. ¶ Vidi hoiem ſi
ne ꝓpacione fere ſui ꝑfis
humilem. feruidũ caritate.
eſtimis beneficiis. ſobrium
ſiꝑ modũ. erga afflictos
piũ. in oze ꝑfis caſtigatione
ꝓpinc aſſiduũ. ab oĩbus
detractionũ ſpurticiis alie
nũ. ¶ Hec in gratuitis. In
naturalibz vo ita erat bene
et decenter ozdinatus. ut ni
chil i eo ipfectũ reliquiſſe
ei potentis bonitas putа
retur. ¶ Oze celibatꝰ ergo et
ſcimonia ab oĩbz honora

bat. qui scis ia in ytia mr ho
mines habebat. ita ut de eo
maria quedam dicere audiret.
Nunciaq; isti me vide dixit.
me hoiem no puto vide sz
angelu. Nuc postea grada
tim a tuore ustitie vidim
recedente: et tanta ergia de
um tepiditudine incurrisse.
ut missaz solepnia audire
depneret. et nullu in eo v
tutis vestigiu remanet. sed
oi labe polluty. nulla pz
luxuria. nulla fam? abhoz
rez. Et hoc qa alas vtutu
tpatrute vl' nalis. oronib;
insistendo et latenus no p
texat. Qualit aut oronib;
pteam. bts augustin? i lib?
de miris euident ondit di
cens. Sident ang fres. nras
pces ad dnm dumtam?, pro
nobis eni angeli deorsu de
celestib; descendit et ptexit.
trisusq; ad celestia ascendit
ut pro nobis dnm petant.
et hec desideria nra ad ipm
et nce ad nos bnficia dmi
na reportet ad pmiu. Facto
e aer ipe angelor gressib;
plenus. nitescit tondie p co
mutatu scoz. Nichil enim
remansit in elemetis vacu
um. qd no xpi morte fuit
aperti. Eius man? in cruce
levate fuit. ut fideles sui pos
sint ipetrare qd petiit. Per
uenit ergo cu fide petns. et
accipies. Dine feruore aute
vel fide. oro tua debita vtu
te puat. Derupti siderad
e. qp in orone vocali duo sut.
labor et intetio. Si cu mte
noe oras. loqueris cu deo. et
exaudiris. Si vo sine inten
noe oras. oratio quide pe
dia no pt. sz tn labor tuus
pmiabit. et no frustrabit.
fructu suo. Multu tn i fruc
tu et in pmio differt oronis
vtus et labor. cu oronib; deo
iugmr. et in laborib; prem
sternacq; penar ad quas p
petis obligam? exolue depo
nam?. Fratre m ordie p
dicator vidim?. de quo vitu
te testanssia ferebat. qp du
in via peteret et oraret. se
pissime a sociis visus e. qui
en a tergo posterius seque
bant. ad altitudine vni? cu
bit a tra suspendi. et p ae
in ferri. Hoc ide de monia
li quia ante edificatiu ano?
in foresto brabatie mostio.
q multis anis in die pthe
costes hora tria du in cho
ro veni creator spus mentia
bat. ad vnu tubitu eleuaba
tur a tra et usq; in finem pn
a suspesa manebat. Me
quonda in adolescentia co
stituto et querulante q ali
is deditus. oronibz vacare
no posse. quida sce vite
tndit. Ad mun? ingt senp

(a de)

semel in die vel nocte aptes hoꝝ vel spacii. qua. deum libera mente devotus exo res. et tales quidē ozo vob virtutis pstat. et iacula sb mouet inimica. Rupina ergo id ē supplex fidelis apes. a nia in ozōne pcūbas. aut ut ppos veatꝰ aut alienos emundes. vel ppriu status pcula vel aliena dimoue as. vel celestibz desideriis iheredo. huiꝰ miserē cōmus molatū euadas. ¶ Caplm

Licet posite .xxxij. sint sub lege. tamē libē sūt. Dns dic in euāgelio. Qui fuerit pcm. serui est pcī. Rup quo bts augustinꝰ. A quo qs devictꝰ ē. huiꝰ seruus addictꝰ ē. Un gdm in antiqs tpibz post di luuiū innocentia in hoibz p duravit. nemo int hoies do minatꝝ fuisse describit. Cū āt habūdauit iniqtas. t pax refriguit et caritas. nem roth robustus venator. hoc ē raptor. hoies cepit dep mē. et subiectis p potētiā pcipari. Exinde reges fa sūt. et totū iniqs legibus subiecerūt. Unde beatus augustinꝰ in libro de civita te dei. Et qd magna reg na. ni magna latrocinia. ¶ In die quadā quidā pi rata captꝰ a nautis. allerā dro magno oblatus ē. Que cū interrogatꝰ si mare vellet habē infestū. ut p qd pcm uenat p hoc et torqueret. libera stultitia mentis ei al lerā dixit. Et tu inquit si totū mundū velles hz infestū? Rapinas quia ex exiguo pua nauicula latro vocor. tu quia qa magno nauigio imperator. Cuꝰ vīn sicis et inerte vitatis culpa cā in tantū et minarꝰ et oplexus ē alexander. ut pi ratā redderet libertati. Itaz lex libertatis ē caritas. qm si ferre volueris. eritis sub xpō principe liberi. Unde dns in euāgelio. Si vos filiꝰ liberauit. vere liberi eritis. Qui si recusaueris ei subdi. eritis regni princeps subitarie ris diabolice seruituti. ¶ Et quidē nro tpe in ferma nis pribz sicut in frat ordis pdicatoꝝ narratur et vidit. virgo quedā fastima fuit. que nullis artari claustris vel seris potuit. nullis pre sis vinculis expedita teneri. Quin mox ut spū mouebat sicut sagitta q quito in arcu fortius stringitur. ita to robustius nabulat. ita so luta claustris vinculis q disrupta mistar auis quasi p aera ferebat. Unde dicit. Ubi spūs dni ibi libertas.

bz et illud notū oīb; solēp
ne miraculū dicebat. ꝙ ſa
cra virgo videntibz multis
frequent exibat in cāpum.
et aues indomitas cuiuſcūq;
generis clamoribz inuocabat
et i medio earū qī gallina
int pullos ſuſtulas manu
demulcēs et oſculis reſide
bat. Ad mirū in illa ino
cētia pſtitit. a q̄ adam lap
ſus principatū aīaliū p
didit. q ei deus p obedien
tiā in prima creatōe ſubie
cit. De libertate plis dic.
Non pt gratis eſtime libertas
Hāc ſi magno eſtimas. oīa
parua exiſtimāda ſūt. Nīl
ta nō quia difficilia ſūt nō
audem⁹. ſ quia nō audemo
difficilia ſunt. Libertas ni
chil aliud ē. ꝙ aīm⁹ quoda
modo ſeipm habens. Ad ꝙ
magnis hoīes tenent exēp
libz qui dmandi cauſa ma
ria cupiūt pmeare. ignora
re qd ſit infens pauꝑ rel
retinū. Imperare ſibi. mxi
mum eſt impiū. Debz ha
bitus implicite ut ipſe hꝫ
tatis eſt. Beneficium ac
cipe. eſt libertatē pdē. Et
n̄ incubat ociōſitas de fami
li nō mendices. Sapiens
ſe otiosꝰ ē non ut velit eē
ſine amico. ſ ut poſſit. Ea
ſola putam⁹ emi. p quibz
pecunia ſoluim⁹. Ea gratui
ta vocam⁹. p quibz noſipſos
ipendim⁹. A deo nichil eſt
cuiq; ſe vilius. Depe maxim
pnā eſt. ꝙ quo nulla dat. Dei
eſſem⁹. ſi alia nra nō eſſent.
Qui ſe habet. nichil pdidit.
Dēs adhoc nobiles ſum⁹.
nec pauper abiit phia. nec
diuites eligit. Bona mēs
nec imodat nec emit. Et
puto ſi venalis eēt nō ha
beret eptorē. Et mala mēs
cotidie emit. Anim⁹ nobilē
facit. Et quacūq; eni vidē
lit ſuā fortunā ſurgē. Nō
deformitate corpis fedatur
aīm⁹. ſ pulchritudie aī cor
pus ornat. Dicit nec illa co
dicois ſeruitute ſubiect. ſic
int ſe libertate fruēs. ad nl'
lū ſui cōtrariū coſi pt. Vī
dē igit apis aīa fidelis. ut
libera ſeruias vere xpō.
ne tibi dñet diabol⁹ tirāp
ſeruio. Capm xxxiij.
Sicut rege ordinat
ſic et ꝓlos creat.
Nemo ei ſibi aſ
ſimut honorē ſicut dicit
apl's. ſ qui vocat⁹ a deo ta
ꝙ aaron. Vocati at deo dr.
qui voluntate diuina tanq
alice ab his quoz int eſt diſ
nus eligit. Reges dico. ui
dices ul' plato. Et ve illi.
quoz indigni electionis ſuffra
gio ſuſtollimt. Eis fiet ſic
m libro iudicū dicit. ut iſt

nus egrediat a ramno. et fue
rendat ligna siluarū. Q̄ quo
cēs pbleuma istud erā isto
tpe vndem⁹ impletū. Creat
miseri fatuellos et simpli
ces. et oīs vtutis obliti. gen⁹
tm respicuit. nō psonā. Et vi
de q̄liter illis rependit iustu
mercedes. Isti quidē dignita
tis apice roborati. quid sit
iustitie. vtutis aut curis nō
curāt. frās fē ntēpnit. grās
sant in clicos et laycos de
bachāt. et cū horū ulterio⁹
talnem nō suppetūt. ppue
ecclie manū ponūt. et suos
creatores ipie spoliantes. eos
magis q̄ alienos et tpius er
rant. Horū in figura istor
sicut in libro regū testat Za
charias filius ioiade sensit.
qui a poas rege. quē pater
obtenne rege pplis pfecerat
imaturū. occisus ē. nec reor
datus ē que sibi p̄r ei⁹ fer
set bona. sz eū crudeli mor
te multauit. Et notādū q̄ p
dicit. sicut ordinat rege. ita
et pplos creat. Q̄d sit aut
apes fideliū pplos creare. id
ē gnare. breuit' dicit p̄t. In
generatōe quidē tria p̄cipue
necessaria sūt. scilz valitu
do virtua generatis. debita
ōlitas in semētina generā
tis materia. matrix in cō
plete nutriens. Generātis
psonā dicim⁹ platon. semē
tunc gnātionis materiā p̄di
ctionis vbī. conuenientē i.
cōplete matrem. catholice
ecclie sinū. Et hoc semp sat
ydoneitate cōuenies. Heli
corū erā nimiculoz si q̄ dici
potit matrix. disrupta est
et fissa. et ideo fetus viuos
gnare non pt. Et ideo ysaias conquerit dicēs. De
nerūt filii usq̄ ad partū.
et nō erat vtus parēdi.
Quantū⁹ ergo de valitudie
cōgrua generatis. Tres sū
sicut dicit aristoteles qui
ualidi sūt gnare. Infirm⁹
puer. et senex. Infirm⁹ ge
nerare nō pt ppt debilitatē et defm
vtutis actiue. Ds p infirmos
accipim⁹. ñ illos qui lan
guient i vicijs. ualidi ad
virtutes? Delle quidē bonū
pnt sicut dicit aplis. pfice
at non. Isti ergo p pdicati
onē spuales filios gnare
ydonei nō sūt. sicut eis dns
p psalmistā imprecat dicēs.
Deus aūt dixit deus. que
tu enarras iustitias meas.
et assumis testamētū meū
p os tuū? Et vide causam.
Tu vō odisti disciplinā. et
proiecisti sermones meos re
trorsū. Indign⁹ ergo. q̄ ver
bū dei ore seminat. et ma
nu dissipat. Ideo gnare nō
pt p qui puer ē. ppt tremē
tū. quia semētine generā

aōis maria ⁊misit puerus in
remētū. Et in signū huius
dns ihesus ⁊ū factus ē et an
nor duodecī inuētus ē in
medio doctor nō doces. ⁊
audiens et interrogās eos.
Et illud qđ lucas de eo in
actibz scribit. Cepit ihesus
crescē et dotē. Comedē er
go ꝑmo iuniores id ē in
corpare sibi ad icremētū
virtutis ꝑdm ezechielem
volumē debent sacre scp
ture. ut in ore eor ꝑ ꝑdi
cationē fiat opportuno tpe.
tanq̄ mel dulce. Tertius
ꝫ id est senex grauis non
potest. Et huius causa. qa
natura nō pt in eo digere
rē sanguinē seminalem.
Dn̄ in libro vetū dicit. qp
rex dauid senuerat. et cu
lefiei nō potat dū cooperi
ret pellibz. Nālis enī vtq
in senibz a rigore deflectit.
et nōn est ut dū organis
mus corpis ḡi formar ad
instrumentū ignis destru
itur feruoris. et sensꝰ ḡli
tas minuat. Hi enī verū
ē qđ magnꝰ ille ḡmanticus
dixit. ḡnto iuniores tanto
ꝑspicaciores. ergo ex cōse
quētia vim est. ḡnto seni
ores tanto tardiores. Hz in
libro ḡto vetū dicit. qp a
za rex iude in senectute
doluit pedes. et hoc affec
tuū. qui utiq̄ fiūt in senibz
cū salute ꝓximi tardi
ores. Calor ei feruide cari
tatis causa ē. ut sermo ex
hortationis in ꝑdicante ap
te et bene digestus ac uti
liter auditoribz ꝓferat. quod
vix et sine diuino miraculo
in senibz qui a seraginta
vel si in longū a septuagin
ta ānis sensibz minorat.
fieri ꝓbat. Qđ aūt de be
atissimo ꝑē augustino legi.
teste possedonio calamēsi
epō. qp senectute longa ꝑfer
tus. verbū dei usq̄ ad ex
tremā ipsam etatis finē
impermisse alacter et for
titer sana mēte. spūsq̄ cō
silio in scā ecclia ꝑdicauit.
membris ōibz sui corpis in
columis. integro aspectu
atq̄ auditu dorminit cū
ꝓbis suis. Diuine vtiq̄
potius ascribēdū est qp na
ture. Et vix in tāsacto tpe.
et ete in pūti simile nō vide
mus. Tertio nōta ē qlitas
in sementina ḡnationis
materia. ut salez i ea tē
peratia maioris sit fruditā
tis sanitatis. et hūiditatis.
Dn̄ dixit dns in euāgelio.
Hemē est vbū dei in scie
ā predicatoris necesse est
ut ꝑdicator sermonē ite
peret audientibz. ne exces
su feruoris et zeli erūpat

m talia p q̄ scādalizet. aut
turbet aut pturet audie
tes. Unde psalmista istru
it dicens. Et bene patietes
erūt ut ānūtient. patietia
voles intelligē in pdicātibz
moderamen. Hoc idē cetis
exessibz caueat. ne tepoz
aut frigus in obo. ne sine
humoze grate. siccū ve et
tnūdū nimis. hoc ē sdm
pphām aquā id ē secularī
scīētia nuxtū. nimō eddat
mentos et sollicitos audi
tores. Discat ergo apes fi
delū reges id ē prelatos
pdoneos ordinare. qui per
pdicatois semen sueniēs.
possint adoptiois filios ge
nerare.

¶ Caplm xxxiij.

Herodianū ex
amen iudicij te
net. Introrigibi
les eū nemo. castigant
mox. et morte puniunt.
Ad mur. Audi quid dixe
rit iosaphat rex iude iu
dicibz ppli. qs ostituit. Vide
te mqt quid faciatis. Non
hois exercetis iudicīū. sz
dni. et qdcūq; iudicaueri
tis. in vos redūdabit. Ad
ep horrēda sentēcia illos
s. puertit vel puertē p
mittit iudicia. Eadem pro
phetā iustificant p mune
ribz impiū. et causa vidu
e nō ingredi eos. De
ergo ipis in malū. retributo
eni illoz venit. Quia iustus
dns et iustitias dilexit. equi
tatē vidit vultus ei⁹. Si aūt
dilexit iustitias et approba
mus oculo ifidelitatē.
p ifinitēs iustitias odit in
iudicibz. et reprobat falsita
tē. Ubi ergo iustitiā habē nō
poterūs. parent ad dnm ius
titie cū fiducia cōuertamus.
qui ipsamīt nesciētia ire nō
sinit. et ai accepit tempo.
ipe iustitias iudicabit.

¶ Ad aute sup hoc nro tpe fe
sdm qd a fratreordis predi
catoz audiui in lotharingia
cōuētu brabātie factū sit
audiam⁹. Monasteriū scī
iacobi apud leodiū. notum
multis est et acceptū. Istud
quida adolescēs et cōsobri
nus maioris ppositi causa
deuotois et religiois fratia
uit. Qđ ut audiuit ppositus
indigne tulit. mandat con
sobrinū p dictos. renuit il
le. Tūc ppositus forti manu
collecta satellitū. intrat
violēter cenobiū. reperit
inuenē. et nudatū sancto
habitu. induit secularī.
Abbas ergo monasterij col
lectis primoribz vl̄ poribus
ciuitatis. epō conquerit.
et totū deriū p tantus in
iurijs impetrat. Hoc tū
indignāter vix audire

vellet episcop9. et abbatē
potius impetet diuis vbis.
flexis abbas genibz nō mo
deramē vbez irrit. Iudi
cē tont te o ꝓpositc in tm
habē nō possū. et ideo cō
tra te deū sūmū iudicem
impello. ut infra ꝙdragīta
dies uteꝝ nim ꝓpareat
cora illo. sententiā ꝑ mitis
accepturꝰ. Ad hoc ꝑsul ma
chinas nō sinus irrisit hoiez
atq; spreuit. et repulit ex
pbratū. Qd plura? Qua
dragesimo aūt die tm nona
mozmus ē dictus abbas.
Et nō ꝑ eo solepnit pulsa
ret. sedēs in balneo ꝓpo
situs quesiuit a tristantibz
ad hoc cet. Mor quida ī
gredies et requisitꝰ de so
nitu mpanaz. respōdet
abbate sc̄i iacobi iam de
functi. et ꝑ eo pulsatione
fieri tā solepnē. Illico re
cordatus ꝓpositꝰ ꝙdragesi
mū diē ēe qua se citatū
cora sūmo iudice iudicem audierat ab ab
bate. cōsternatus aīo dixit suis.
Cito videte qd facia. mor
tuus ego su. ꝓparē me ho
die sūmi iudicis aspectui
bz oportebit. Nec mora.
post hec cū balneum
egredi festinaret. in astum
tuū manus cū duro eiula
tu et vocibz expirauit.
Ibi tnde ꝓpulsus. ubi cau
sarū strepitꝰ cessans. iurispe
ritoz adiocatio tacuesset. u
bi nec ꝑtes nec ꝑcū libera
būt. Simile quid et de co
mute quoda hanonie fide
dignitate ꝓcepim9. Qui dū
vellet in ecclia sc̄i iohannis
i valentenis canonicos ex
pellē regulares. et ꝑ eis po
nē canonicos secularis. ab
bas eiusde loci ad sūmum
iudicē appellauit. Appo
pinquante aūt appellacois di
e. cū abbas ipet infirmari.
et se ad ꝓparendū cora sū
mo iudice. ozonis instātia
mauuz. ipeꝝ comes subi
odē tpe sentuz ī cōmodū.
causse cessit ōmode. die ve
ritus. iudicū et sētēcē ex
pectare. Et notā ī pcessu
ne iudicij duo mala. Unū
qp offendit deū. et ꝑcū
qp offendit proxim. Cmū
siē mādatū dei trāsgredien
do. sdm proxīo iudicū sb
trahendo. Cherbutio ergo e
ius venuet. ut offensā dei
cora si hic penituerit per
affrictionē corpis luat. et
offensā ꝓximi qua ꝑ iudi
cū ministū incurrit dāp
nis eq; satisfaciēdo restitu
at. Dē eū iudico qō manu
dirupe. vl si ꝑpenitens ꝑse
uenit. ꝑ utroq; ꝑpetuo dāp
nato exsoluet. Qua frōte
m futuro illo extremo et

iudice

ꝙdragesimo

tremēdo iudicio xpi ſtiam iudicē expectabit. q̄ hic tpa lit iudex eū p iuſtū et ſal ſū iudicū irritare nō timu it. Qd aūt ſit tenē iudicū ad illos maxīe ſpectat qui iudicare et corrige debēt exceſſus et opa ſubditorū. Unde dicit. Incorrigibiles eū necāt. cruciatū mox et morte punit. Cuj exē plū in libro p̄mo reſti inue nies. ubi hely ſacdos ſont legē execrātes filios nō cor rexit. et cū eis in vno die victā crudeliſſīe. ſ iuſtiſ ſime aūdiuerſioris accepit. Qd veritj in utroq; qđ dictū eſt de iuſtis iudicibz. et de hijs qui ſūt cēn corre nonē ſubditorū incorrigibi liū negligentes. comes q̄n iuſtiſſimj iudex ut crudelia relationē didicit in ꝑpīū filiū et vnicū tale iudicū fecit. Denubierat comes annus duobz aut tribz langueb. Et vno die rū filio ei⁹ vīg nē opprimente. clamor ꝑpli p ciuitatē validus excitat. Quo clamore pater attō nitus. inquirit que causa ſit. Nectit p̄mutꝫ q̄ aſtabāt. ſ tandē minus territi. iti māt veritatē. Quo dicto vultu diſſimulāte cū lacra mis. petijt ab aſtāte ſeruo cultrū exactatū et lōgū. q̄ vellet ſibi unguiū exce menta reſcindi. Per dū im moratus. q̄ dū per horarū ſpacio mittēdo filiū ꝑcipit adnotari. Quo veniēte et ꝑius audiēte dixit pater. Quid noſti q̄ ſim dns t te. et tu me ſuſpitte et ui nente. in cōfuſionē mei et tui opprimē virginē voluiſti? Abſit ut te talē heredē ha beā. et talē poſt me terre dnm relinquā. Per dicētis ſubito eū in corde pcuſſit. cū cultro. Per ātiōr dicti poſt hoc ſpacū intēeſſit. cū ecce comes morte ſibi i mīnē aſſpiciēs. quēdā ſeruē ti ſui cōſciū mandauit ab batē. Cui cū ꝓfeſſus eēt et peteret corpis xpi. et nichil in cōfeſſiōe de occiſione filij tenuiſſet. abbas nolēs eum abſoluē uel cōicare. quare tantū ſcelus filicidij obmu ſiſſet ꝓfitens queſiuit. Cui co mes mira cōſtantia reſpō dens dixit. Abſit ut illū re putē paterni principatus hē dem licet ꝙgenitū carne me a. qui contra fas iuris vio lator auſu nefario exiſtēs ſe dignū fecit mortis uidi cē. et oī iure ſucceſſionis in dignū. Per de ergo filiū pater. ſ legū et patrie iu dex. legis et pīe violatorē occidit. Cui aūt abbas vita

rius iudicis dei cont legē me
iudicas. q deuthonomij libro te
te. in nece ꝓterui filij ꝓmas
ꝑntū mandē ꝓcepit. Vn̄
ad xp̄i iudicis tribunal ap
pello. ubi sine tua absolu
tione facti hui⁹ astare volo.
et rectus ei⁹ iudicū expec
tare. Non solū peto. ut pi
dē aperias dnm sacmēti.
et me saluare dei ouilis
tanti⁹ vidē ꝓmittas. Cū
ubiānuit abbas. hostia salu
taris mox se ori tomitis pa
tent infudit. et eū iustum
ꝓfanatiui examis iudicē.
et rectissimū vindicte ce
letū ꝓbauit. ¶ Caplm

Quō modo .xxxv.

Quō nocue sut. Illū
utiq; apes fide
liū imitantes. qui sēm
pphetā ꝓtm non fecit. nō
minet⁹ ē dolus in ore e
ius. Rara res ē istis tpib⁹
ecia in puerīs. qui nomiē
et facie īnocentie puritatē
ōndūt. puritatis īnocētā
uenire. ꝙ etatē supplēte
malicia. luxurys i se pres
exhauriūt añ temp⁹ deo
decus oē deperijt. robur
elanguit. In adultis fac
noxosi quiq; ꝓferūt palmā.
virtus abiecta sucūbit.
Cayn in fratricidijs reui
uscit. abel īnocēs de nouo
pstemit. Nō est qui repu
ter puritatē. et ideo sectato⁹
īnocētie rarissim⁹ inuenit.
Hijs quidē si soli eēnt pn̄
cipes obnoxij seculares.
possz utiqz. sed tn̄ cū ꝑemi
tu tolerari. Dz in illis ē cū
detestatiōe malicia cōspicē
dū. qui sūt loco aplōz dis
pensatores ecclie. qui des
pectis īnocentibz et ꝓbatis.
nō ponderāt ꝓmoue' nnphū.
si eū videat et versutū. Nō
sic vilis deo īnocentia credi
tur. qui ab ītio mūdi inno
centē enoch a seculo tūstu
lit. noe iustū seruauit. abra
ha ãplexauit. esau reꝓbauit.
iacob dilexit. ioseph ignoti
um toti mūdo ꝓfecit. Inno
cētia puritatis in matre
xp̄us elegit. in īnocentibz
coronauit. in baptista lau
dauit. in iohāne dilexit. ī
illis quos vocauit ad se et
xplerus ē parvulis. dicē
dauit dicens. Sinite par
vulos venire ad me. taliū
ē enī regnū celoꝝ. Et qd
dicā? Temp⁹ me potius de
seret q̄ exēmpla. Cū q
aliqz dnō placuerūt. aut ꝓ
vite ꝓfectionē post lapsum.
aut ꝓ vite īnocentiā aū
lapsum. aut ēte ad vite pu
ritatē ꝑ pēitenciā redierūt.
¶ Quid aut in cōfinio
bitrandū ꝓ īnocentiā ac
tū sit. ut a finitre ordinis

minozū ꝓcepim⁹ referam⁹.
Antiquissimo more seruatū
ē. ut in ordie scī benedicti
a tenabilis fere pueros
indui. et sic eos in ordine
p vite ītegritatē ēducari. Cū
ortu tñ sepius actū audiui⁹
ner aggbam⁹ p oīa puerū
racois merꝑtū vouē quod
nesat. ꝫ potius adultū quē
libet. qui possit discretiue
rgbare qđ displiz. et elec
tione digna aggbare quod
placet. Quer quidā in
ofinio burgundie fuit. q̄ in
monastio sancti benedicti
apud clusacū ab ꝑis fere
tenabilis ītegritatissim⁹ ac
simplicissi⁹ adoleuit. Adul
tū ergo iuuenē abbas suis
p pertinacioē vel ioco secum
ꝓfata ert ꝓcepit. Differ
rādorū ergo equoz causa
abbate cū suis ante domū
ferrareā descendēte. miratꝰ
ex simplicitate iuuenis. eo
q̄ nūq̄ tale qđ viderat. fer
tū candēs. nuda illud ma
nu sine adustioe aliq̄ vl'le
sura elenās strectruit. Ītu
pefactꝰ ergo abbas et oēs
qui ꝑtes aderāt. īnocētiā
in iuuene venati sūt. et ite
rato ac pluries ꝓbauerūt.
Post hoc abbate cū suis a
lias occupato. iuuenis mox
in ītegroza domicilij ē in
gressus. ubi vroze fabri cū
puero sup genua miratus
iuueniens. cū parulo cui
nūq̄ sile viderat iocabat.
Illico aūt mulier iuuenē
q̄ merꝑtū malicia stimula
tꝰ. si tale habē vellet rgrit.
Et ille libentissime inquit.
Que mox nesciū ad cōcubi
tū instruēs. puerū sic fieri
ꝓmittebat. Ergo ubi iuue
nis post aubitū īnocentia
spoliatꝰ egressus ē. fervi
tandēs ut ꝑius existimas
strectare. admistus gemuit.
exclamauit. Qua in re tur
batus abbas nō modicū ā
mirat⁹. adiadidit ex intioꝛi
lesura aīe. iuuenē forus le
sū. et ꝑoꝛi que eū totū ig
nē ꝓtexerat īnocentia de
nudatū. Reductū ergo ad
monasteriū iuuenē. abbas
sup gestis diligent⁹ inqrit.
Veritatē ille simplicissime
fatet. Et sic cū multis la
crimis dāpnū suū tremebū
dus expauit. Hz et potētē
ptra demones puritatem.
mira gesta iuliane vrginis
et cypriani testant. Ubi
cyprianꝰ adhuc puer a ma
gistro magō expulsꝰ legit⁹
decē et octo āīas purita
tē vginalis īnocentie sue
todisse. ut p hoc maiora po
tētia et impio comit demo
nes potuer. Cuius hoc qđā
valde memorabile certissiꝫ

relacõe ab hiis qui ꝑntes ad
erãt et viderũt in magthli
nia opido brabatie ꝓcepi⁹
actidisse. ¶ Quella quedã.
sacro die dñico cũ uniuersis
chorizmient diu valde; fa
tigata ergo do mũ rediit.
Nec mora. dormitũ ꝓgens de
mone fit repleta. Qua clamã
te. surgit familia. lugãt vm
nulis seuiente. Nome in
hansiorr ad oratoriũ gloſe
ꝑgrinus ext opidũ deportat.
frequẽter enĩ ibidẽ maria
virtutũ opatrix miracula
plurima demõstrauit. Qđ
ubi scolares pueri prepert.
ad locũ ubi verbat puel
la in oratoriũ cucurrerũt.
Quoz vn⁹ ãnoz ferme di
odecim audatioz retis atq;
sagittioz. cepit cõpellẽ et
aduersare demoniũ ut coz
pus obsessũ deseret et exi
ret. Nec mora. ubi demon
ẽm vmbelicũ ꝑ timorẽ se
ẽe monstrauit. dictus puer
crucẽ cũ pollice in contrariũ
fixit. et sic paulati ꝑ crucẽ
versus os ascendẽ cõpulut.
donec eũ in spẽm inſuti
vermis oĩs ꝑplus int̃ ha
tũ oris herentẽ vidit. Qđ
miro conatu ad inferiora
redire volẽte. clamauit po
pulus. Puer instant signũ
salutis opposuit. et cũ max
ima violentia demonẽ ex
ire coegit. Electũ ergo ut
dixim⁹ i modũ hyrsuti ver
mis. puer audacter dextã cõ
phendit. et in fossã paruã
lam ubi pluuialis vnda ꝛse
detrat mox ꝓcit. Qui sanit
in oculis totius plebis dispa
res. letiae et laudis oĩbz ma
teriã dereliquit. Deinde ma
nus pueri a cõtactu vmis
nigredĩe infecta remãsit. ſ
ꝓtinus aque bñdicte lauamẽ
to discessit. Sacrosca ergo
res ẽ esse ab oĩ labe criminis
nocente. ſ simul ee cõuenit
simplicẽ et prudentẽ. ¶ Ca

Hunc plin. xxxvj.
tibz nullis nocent.
ſ nec mortuus q̃
dem. Expũs de ꝓe dicat. Oẽz
palmitẽ qui fert fructũ pur
gabit eũ. ut fructũ plus af
ferat. Recte autẽ subditur.
Nec mortuus quidẽ. subaudi
nocet. Et hoc est qđ in euan
gelio de xpõ rege fidelium
legit signant. Calamũ ꝛſſ
satũ non conteret. et lignum
fumigans nõ extinguet. Qđ
et ad nos moraliter referri
pt. Fructibz nullis nocet. id
ẽ fructificãtibz ꝑ opa nocẽ
no debem⁹ ut ipediam⁹ eos
in aliquo. ſ potius adiuue⁹
ut eoz exemplo ad ꝛsimilia
ꝓuocem. Vnde salomon in
ꝓuerbijs. Noli phibẽ eũ q̃
benefiant. si potes et ipe be

nefar. ¶ Multis modis dicit̃ homo nocẽ hoi. ℟ Parue tbz. Corpus occidendo. aiam sue dicẽdo. vitã infamãdo. Corpus ꝑplicit occidit. Gladio matiali vel cõsimili. ut cain abel. Subdola prodicõe ut iudas xpm. Victus fiub tractione. ut q̃ necessitatis et famis tpe nefando vic tu. pauper perire ꝓmittit. De ꝑmo dicit̃ in decalogo. Non occides. De scdo in eo dem. Non feres contꝝ primũ falsũ testimoniũ. De tcio dicit ãbrosius. Pasce fame morientẽ. ip si nõ pauerit. or ndisti. Aia eiã proximi ꝑplicit seduat. Peccato ex emplo. ɔsilio. Peccato. ut q̃ hoiẽ peccare facit. sicut fi ly hely ophny et e finees. qui peccabãt cũ mulieribz q̃ excubabãt ad ostiũ taber naculi. Exemplo. ut salomõ. qui illectꝰ amore mulierũ ydolis ĩmolauit. et ꝓ hoc peccare fecit multos ex isrl. Consilio. ut q̃ tpe iude ma chabei ꝑsuaserunt multis ut delinquẽt leges pẽm suorũ. et ydolis ĩmolarẽt. Vel consilio dira ꝑnt sedu te. qui mouita ꝑdicatione nescientes et simplices de occultis patris reddit cau tos. et solliatos de hijs q̃ prius ignorabãt. De ꝑmo dicit̃ in decalogo. Nõ mecha beris. De scdo in libro hester in fine. Gladio et igne pere ant. ꝓ exẽplo cõtemptꝰ et in obediẽtie. De tcio in libro iob. Addiuit cõsiliatores malos in stultũ finẽ. Vita eiã ꝓxi mi ꝑplicit infamat. Vel mi miendo bonũ q̃d in eo ẽ. vel fingẽdo malũ si q̃d ẽ. vel fingẽdo malũ q̃d in eo nõ est. Primũ quidẽ malũ ẽ. secundũ peius. tciũ pessi miũ. Et hec ẽ bestia quam vidit ꝓpha daniel cũ ꝑplici ordine dentiũ. que multos ꝓplos deuastabat. Et hoc quare? Quia eo minus pẽm detractiõis vitat a pluribz. quo min9 peccati mortalis culpã ab ignoraũ tibz habẽ putat. cũ tamẽ multo grauius sit ꝑsonã culpa primũ infamare. q̃ furto vestẽ eiꝰ auferre. Et hoc q̃ dẽ multꝰ. illud vo ponderat pauci. ¶ Huiꝰ rei vidictã horribilẽ valde et mirabi lẽ vidi. Nouꝰ ordiẽ nõ re. noie nõ actibz sacdotẽ. hic in tantũ vitio lingue deditus erat. ut potius de se pessima mẽtiret. q̃ nõ socios vel co habitãtes sibi cũ ibz ifama ret. Hic ante mortẽ raptus in furiã. tanta in se debacha tus ẽ rede. ut ꝓpꝛis dentibz linguã maliloquã laniaret.

et palā cimetis ōnderz ḡa lī
gua sua dolose efferat. et ve
nenū aspidū sub labijs eius.
ḡi sepulchrū patens guttur
illius fetorē tetertumī anhe
lāret. ¶ Caplm xxxvij.

NOn solū ab odore
feris. verū etiā a
fetidis herbis mel
lus alimoniā trahit. Nare
tū bonis odoribz delectāt.
et natālit fugiūt fetida. dz
m eis ppt̄ mellis bonū ad
tempꝰ utilit demorant̄ur.
Et hoc ē idē qđ paulꝰ dicit.
Dīa pbate. qđ bonū ē tene
te. P odorifera intelligim⁹
opa bone fame. et p feti
da opa male fame. Unde
aplus. Bonꝰ odor xp̄i su
mus deo. Alijs quidē odor
vite in vitā. alijs odor mor
tis in mortē. Augustinus
sup eodē verbo dicit. Dicit
quondā illud p̄ciosissimū
unguentū fracto alabastꝝ
odore domū repleuit. ita
et aplōz opinio bonorum
fractis eorū corporibz p mar
tiriū. quasi suauissimū bo
locaustū dnō. ecclesiā to
to orbe respsit. Et hoc ḡdē
alijs īfundentibz fama vi
te in vitā. alijs īuidentibz
fama mortis in mortem.
Lu ār apis fidelis aīa. de
lectare fame opibz odoribz
bonorū. qui tibi in mutua
collatiōe de bonis et edifi
catorijs ōbus. os sapiēū et
odorifer̄ū reddat. p qđ edifi
cet̄ pximꝰ. et cor mūdatū
spurticijs ḡtulabūdi fan
ant. quo magis ad desideriū
colliū et mor eius suspiriū
excitet. Gratius tibi sit ḡi
suos mellis et lactis dulce
dine. linguā tuā et labia dis
tillare. ḡ amaricare ventrē
tue memorie. et felleus ve
cordatoribz ad vomitū. puo
care. Illud vō qđ textus ap
te subiūgit. ḡ licet fugiant
natālit fetida. in eis tamē
ppt̄ mellis bonū ad tēpꝰ utilit de
morant̄. sic intelligi debet.
ḡ nō solū in bonis hoim
actibz pficiēdi occasionem
sed cām sumit. verū etiā i
malis. dū in his videt quod
iuste displicz. et ī illis imitat̄.
qđ bonū videt. ¶ Vidimus
et valde dilectū et familia
rē habuim⁹ nobilē philippū
militē de mōmirail vite p
fectissimū virū. In quo illud
memorabile frequent̄ aduti
mꝰ. ꝙ totū tempꝰ suū vel in
oratiōe aī deuotiōe cōtinua.
vel in sctis collocutoribz expē
debat. Nouerat enī multos
valde religiose vite viros
ac fēmas. quor in gretie. lō
bardie. burgundie. pruincie.
gallie. flandrie atq; brabā
tie pribz cōuersatiōe ḡuēdo

lustrauerat. Quoꝝ ūbitates
moꝝes et ūba. cū miro fer
uore et desiderio referebat.
et ad meliora ꝑ hoꝝ mentes
audientiū excitabat. ¶ Hz et
auditores suos et colloquito
res mira oris ſuā cōpelle
bat. ut sibi aliq̄d dignū re
latu q̄d audissent vel vidis
sent in ſuo vel in dicto bo
noꝝ. exponē dignaret. Et
hec quidē ille ꝙ credi pt
in eo tanta deuotione. tā
ta lenitā et tanta de fide
cū exultabāt. ut ipſis solus
uiuē crederet. ¶ Bi q̄d vō ex
talia eū audire cōtingeꝝ.
ꝙ eēt in capite prauſſq̄ cum
mira amicitate ſpūs. facie
auertebat. ¶ Nec frustratē
fructū oris alūs bonoꝝ ſci
liꝝ q̄ libent ꝓtulit et au
diuit. cū eū deus mirō mō
remunerauerit etiā i ꝓnti.
Vir enī habuit de oīb; pa
ternis bonis necessariū
vite victū. Et tñ octo mo
naſtioꝝ cisterciensis ordinis
fundatoꝝ extitit indefesso.
exceptis cōgregatiōib; be
ginarū. quas ipſe ad q̄nq̄
milia in diuſis locis et eo
āplius. in xpi seruitio mā
cipauit. Ecce q̄d ſit bo
nis bone fame odoribus de

Delectari. ¶ Caplm
ta mim xxxviij.
Dicta ſancta eaꝝ

admoliūt oīa in medium.
nulla opa ſpurcicie latent.
quin et extremēta opantiū
um mitꝫponūt. ne longius
reſedāt. ut ꝙgesta in vnū
loū turbidis diebus et opez
cio efforas efferāt aggre
gatū. In his verbis notat
capitulorū nitīa et celebris
officina. ubi debent exteſſe
peccātiū ꝓfecti gemisan. cor
rigi et purgari. ¶ Cōuēta
les eni oēs generaliter deꝝ
et ꝓpiue venobitas ut mi
in sit mūdicia cū eos. Et
hoc quō cōuenientius sit
vel fiat. ſp ut in medium
exteſſis singulorū q̄ ex
tremēta opantiū ſalute
mutua ꝓferant. ¶ Et sic
fit q̄d ſcriptū est. Saluterem
nram iuuate opem. ¶ Multi
ē eni remiſſius. miſeretoꝝ
dns et tolerabilius i ꝓn
ti. coꝝā paucis et hoc co
ra fribus corripi et emē
dari. ſp in illo horrēdo iu
dicio coꝝā oībus bonis et
malis sentēcialiter cōdēpna
ri. ¶ Et hoc ē q̄d dicat apls.
Si nosmetipos diiudicare
mꝰ. nō utiq̄ iudicaremꝰ.
Hz hen rimet pari quilibet
ſue et peccātē vereat ar
guē. ne ſibi a ſocijs cū per
quirit talio refundatur.
Qui potius ꝙnde debe
res aliū cū peccare. t

illa fronte socii audacter cor
ripe. qua velles eos tuos ex
cessus vel negligencias tuce.
Lx nunc sedin xpheum iob ptc
gunt umbre umbras eiꝰ. et cor
pus eiꝰ qui scutis fusilibus xpar
ti qui ex squamis se pmentib⁹.
Et in hoc diabolus cū suis
oīb⁹ intellexit. q̄ nunc se vel
defendit vel coteguit. ut sic
ois ordo monasticus in dis
solucionē. ois honestatis de
cus in turpitudinē. ois for
ma vtutis in vicū. ois ri
gor iustice in pcipicū fa
cinoz euanescat. Hec oīa
prorsus euenerūt. eo q̄ actu
sacōes et correctiones m
plo nō habent. Petrus
ananiā et saphiā q̄i m
plo senioz p vicio ꝓprie
tatis corripuit et punuit.
Paulus principē aplōz pe
trū q̄i in aplo coram seno
ribz fribz arguit. q̄a repre
hensibilē iudicauit. Hec i
tūo nascentis ecie. et int
dispēsatores fidei maximos
ad instructionē nram acta
sunt et scripta. Obsecro ergo
horū seruat exēplū. ibi in
diuidua semp cū ipa habi
dantia rerū tpaliū. xpi
gra pseuerat. Et licz in
multis actusacōibz et cor
rectionibz aplōz. subinte ali
q̄n turbacōes ꝓnieāt ai
moz. sps tn sū vutute ei
ctus ꝓsecutū. et ad se redeūt
corde pnitt. Unde tertius
minut. ip hec fieri solent tur
bidis diebz et operū otio. hꝰ
ē cū deliberacōe et discreto
moderamine plator. Ex nt
pmittit poni in medū ope
tantū extremeta ne lōgi
us recedat. intelligi sic debz.
ut p actusacōib⁹ et correcti
onibz aplōz appellacōes t
diffamacōes fieri phibeāt.
Dolentissimū quēdā m
remensi ecia conflictū ghie
dem ab his q̄ virū cog
nouerūt audiuim⁹. q̄ cano
nicos suos p excessib⁹ vilit
corripiebat. Acciderat aut eius
tpe ut venabilis et deo dig
nus albertus leodiensis eps
fuit' duris brabātie ab im
patore henrico exul ab im
perio pelleret. et a multis
eiꝰ iuxta remense vrbē p
iustitia dolosissime necaret.
Ad cuiꝰ exequias cū ve
nerabil' archardꝰ ex regali
ghie ortus. tūc quidē archi
diaconꝰ remensis. ꝓ i cathe
lonia presul electꝰ. sm̄ nup
tiali veste cū multa alia
nobilitū mtexisset. Sepulto
at sacro cadauere in choro
cathedralis ecie ut dece
bat. decanꝰ oēs canonicos
ne rō. et ipm cathalane
se electū ad capitlm euoca
uit. Presidentibz ergo tūctis.

dixit decano electo. Nondū
adhuc ut credo. archidyaco
natū aut canonicā resignas
tis. Cui electus. Nodū mgt.
Et decan⁹. Iungite ergo ꝛ
satisfactis ecclē. et dozsū
ad disciplinā corā fribz p
pate. eo q̄ sine veste nup
tiali chorū cū canonicis
introisthis. Ner mora. sur
gens et p̄cubens electꝰ ves
tes exuit. et a manu decani
validissimā disciplinā accē
pit. Qua accepta. electus
vestibz reindutus erexit se.
et decano cū maciā oīs q̄
cia corā oībus dixit. Gras
ago deo et patrone vemeſis et
clesie. ego pissime genitrici
p te talē hic in regimīe de
linquo. Hic magis diligā
locū istū. et in sede ista dig
na semp veritatis memo
riā venerabor. Ner dictus
archidyaconatū et canonicā
resignauit. Et in se verifi
cauit illud vulgare. pibū.
q̄nto caput alcius. tanto ce
li mollius. Nunc ergo decꝰ
nobilitatis celsitudine. hu
militatis mansuetudinem remol
lim. Ego at̄ q̄ritū m̄ re nar
rata canonico. nō mirū cor
recto exēplū vtutis relin
quit. q̄ in cōstantia p̄ces
serit corrigentis. Diu nobi
lis et electꝰ i p̄sulē cor
rectionē qualibā cū patie
cultpe cū pacia et hūilitate
sustinuit. et ille erga m̄ tā
to viro iultū ire nō ptulit.
qd nō correctū alijs i cru
nā forē fiducīā p̄endit.
Audi iterū qd idē dem
mus de filio sororis sue e
gerit excedēte. Ob amorē
et reuerētiā dicti amīculi
sui canonicā p̄benda i at
trebateſi ecclā dudū ē liba
lit collata. Post tēp⁹ aut
ipe electꝰ p lapsu anni
primitꝰ. p annū suspedit
a p̄benda. Inde casū accidit.
ut decan⁹ eiꝰ amīcul⁹ ad ci
uitatē attrebateſē causis e
mergentibz deueniret. q̄
honeste ut talē virū dece
bat a canonicis ē receptus.
Narrat ecclā ei excessꝰ ne
potis a sociis penaq̄ inflic
ta ut canonicā portione
vno āno auferet. p̄mptiꝰ
ee caplm. pena libalit re
laxare nepotis. q̄ p eo pces
sit de dignaret. Et ille.
Quare nō mgt? Filiꝰ soro
ris mee ē. Conmoto ergo
caplo canonicoꝝ dixit. Ne
pote meū excessisse p̄cem.
et iuxta cōsuetudinē ecclē
p annū raptū reddā. p̄mitti.
Rogo vos. ut i meū arbi
trū ponatis hāc noxam.
Ner mora. cūctis ānue
ntibz leto vultu. emit enim
clinis de bonis sociis illis.

quoꝝ ner vnꝰ ut vulgo dic
vnꝯ beneferent. dem̃is
subiūxit dies. Vestri ḡm̃
pos dñi mei carissimi nr̃a
nepotis mei in mei arbit
ium posuistis. Cōmendo q̃
dē et approbo cōsuetudinē ve
tra. q̃ p̃ annū lubricos i cur
ne punitis. Isti āno q̃ ne
pos meus a vobis i pbe
da punit̃ē. alteri ānum
addo. ut duobz ānis oī be
neficio careat p̃bendali. Et
si quidē medio tpe se cor
rexerit. mlt modo ut digne
restituī meat. vīe m hoc
negocio benivolētie lactitia
ti. Sinautē ipo facto q̃ ma
le se gesserit. ut nūq̃ ad
p̃bendā vel gremiū huiꝰ
ecclie i ꝑpetuū admittat?
Iter ut audiere canonici.
mure i verbo edificati sūt.
et tanta ūnite decreui p
totā italiā vulgauerūt.

Capl̃m xxxix.

Spirit̃ assyregate
suauiter cantāt.
Id ait de cātu apū ad
laudē xp̃i sēm̃ lectū ac
ceperit audiam⁹. Quar
tante m̃ uiro sc̃o abbate
quodā. audiuit quēdam
pauperem hoīem m̃ suburbio
ciuitatis ciudā alueā
apū maxīm nūm habu
isse. Cū frequētius pau
apes sollicitꝰ visitaret. p̃mā
aditur eas mōre sepius mi
ra alacritate ꝛcine. et postea
cū curiosius mirarꝛet. sep
tus mēpolare cōtentus. ne
ullis cōtingendis cibis ope
tā dare. Iter diu post hec
cū casu nocte media surrex
isset. vidit sūp apes totum
aerē illustrari. et cont̃ cōsue
tudinē oīm apū. apes ipas
in nocte cantibz modulari.
Stupefactꝰ ergo vir et rem
frequentius pbās ad cīuitatis
epm cū suo pb̃ro venit. nr
tat de apibz q̃d agat. Iter
mora. pfui in ꝑria psona
ventate explorās. sicut ei
dictū fuit inuenit. Cōmi
to ergo cōsilio pbis viris.
et euocato pplo ciuitatis. q̃d
i alueari sit aggredit exper
iri. Et fracto vase inuenit
in modū pyxidis eburnei
vasculū ex cera cādidissīa
in fastigio aluearis. et in
eo sacrāmētū cor̃pis xp̃i.
cra rp̃m vo. apū choros i
modū phalāgarū celestiū
exercitus celebrātes. Sibila
to igit̃ validissīo clamore
cū lacrimis cor̃pū x̃i i ecclīaz
detulerūt. et i loco ubi i
uentū est i remediū lāgue
rū inūmerabiliū. oratoriū cō
strūxerūt. Cuiꝰ rei narra
ta ubiq̃ trāsiū fama celebꝰ
vulgauit. duo fures rei p̃
veritū nouitate. sponte

ꝑfessi sūt. ꝙ in vrbana ecclia
corpꝰ xpi cū pixide aurifere
a rapuisset. et ecclesia pixi
de sacmentū corpis xpi nō
tūsciuntes sub alienari pcto
in fuga sceleri precasset. hic
ergo mouit. si tū dia pces
cū breuissē in volatilibus
api. panis ille vnus quide
celo descendit et dat vitam
mūdo. et hoīē credē monu
it vitaq; dixit. panis
ꝙ ego dedero caro mea ē
p mūdi vita. Et quidē suf
ficies mdo ē hmōi pciosissi
mi sacmenti. ista vitas at
testūs que falle nec falli
pt. ꝙꝙ et hoc manifestissi
mis miraculis cōfirmare
pbz nō cessauerit ꝓbare.
¶ Opidū diuacese āplū
et magnū ē int camiacū
a dextris vie. et attrebatū
nobilissimas ciuitates. Hic
i ecclia canonicoꝝ sācti amati
epi. cū sacdos in pasca cō
mito populo. corpꝰ xpi sup
nuda terra stupidꝰ inuenis
set. et flexis ꝛgenibz elemo
re cepit. mox ꝙ se i ae
ra sublimatū. paruulo
quo ꝛfectos digitos sacdos
deferre solet mhesit. Cla
mās ergo pbz canonicos vo
cat. Accurrūt illi. spectāt
i pāno corpꝰ viuificū m
specie (sanguinis) denuistissimi pueri.
Et mox cōuocato ꝓplo ad.
spectaculū pcurat. et idif
ferenter nulli tanta celitus
visio denegat. Hec cū au
disset fama vulgāte. veni i
opidū qd ꝓxi. Accessiad
ecclām cui optime
notus erā. petij vide mira
culū. Annuit ille. precepit ut
fiet. apta ē theca. Accurrit
populꝰ. Mox ubi pixis
reuoluit. clamat oēs. Ecce
ia video. ecce cōspicuo salua
tore. Stabā ergo attonitꝰ
nichil videns. in tanti spe
cē panis albissimi. Nichil
quidē in cōspectus quare sa
crosēcm corpꝰ cū ceteris non
videm notauit ista. mecū
volucbā. cū ecce vidi fuci
em i mensurā etatis pleri
dis xpi. spineā coronā
i capite. et duas guttas sā
guis de fronte ex utrāq; pte
nasi ꝙ facie descendentes.
Mox rigit ꝛgenibz flexis.
cū lacrimis adorauit. Vultus
at nec cōna in capite nec
sanguine vidi. & facie hōi
nis sup effigiē honorata cō
uersa ad dextrā. ita ut vnc
dexter oculus videri posset.
Nasus erat admodū longꝰ.
directus valde. superalia ar
cuata. oculos simplicissimos
et demissos habebat. cesa
riē longā sup humeros des
cendentē. barbā mtensā.
et sub mento cuatā. sub

rictu exterminatā. ioculdissi-
oris eruptiōs pementi nu
dans pe a pilis mallicul⁹ as
ut i iuuenib⁹ apparē solet.
ꝙ barbā a puero nutrierūt.
fronte latā. mascletas ge
nas et collū longū. cū capi
te pruīper inflexū. Dor
forma hr decor benigmissi
me faciei. Eā nūc diuersi
mode unius hore spacio ui
de solebāt. Alii āt in cruce.
extensū. alij qū ad iudicū
ueniente. plerūq; et ex mīs
na pte sub puer forma.
Qz sctm āt et ꝙ mitozmi
sit missā audire cotidie vl'
saltē cū se facultas obtule
rit. exēplis manifeste ostē
dit. Sacdos quida de da
cia andreas nōie. ut fres
dacij boni et bn̄ viri de oz
die pdicatoz. cū eo de pa
triis remeans. ctissima
relacōe didicit. cū iuuenē
is suis ritum sancti pegri
nus audiuit. Cisito ergo
mari in vigilia pasce vene
runt in iherusalē. et sūmo ma
ne reredē voluerunt. Quib⁹
sacdos dixit. Hodiernus dies
ē pasche. et locus resurrec
tionis dnīce ē. Audiatis
pius missā. et eucharistiā
sumite. postea reredem⁹.
Ubnuerūt oīb⁹ et reredeū
bz. sacdos remansit i vrbe.
et dicta missa. factoq; prā
dio. solus cepit insequi pre
cedentes. Quē ut attigit
quida in equo sedēs. quid
ē ait q solus pcedis pegri
nus? Et ille factū narrās
hac mīt de causa solus a
sociis sū velociꝰ. Cui ille. Si
cende inqt retro me. Et il
le sic resedēs obdormiuit.
Cūm vesperam vō cū eu
gilaret et circūspiceret ubi
esset. dixit illi ductor suus.
Potes ne cognoscē locū istū.
Et ille p timore maximo
vix respōdit vales. Videt
inqt mictu drīe. q ecclia q
ante nos ē. ecclesia mea
ē. et dom⁹ hec pria in q̄
mansi. Cui ductor ei⁹. Hec
tibi videt. tpm glorifica-
cui⁹ sacmenta veneratus es.
et quoz causa in pegrinas
terras solitudine nō horru
isti. Hec dicēs. subito disp
ruit. Sacdos āt diuina su
is oīb⁹ narrās magnalia.
qd secū actū esset p regressū
sociorū postmodū cognouit.
Ut quonia in dubiū plī
bus venire posset. qualit
sub breui tpis spacio i tā
tū torpe p tot maris et t
re tractus hic trāsire posset.
excepto euidenti exēplo
abbatuck. p patria diei
hora in babilonie de ude
a trāslati. miraculū assi
qd diebz nris in brabātia

cōgerit. qđ nulli qui hoīez
nouit dubiū eē potuit refe
rem. ¶ Anno ergo ab icarnatiōe dñi millesimo de
centesimo octauo ītrauit
tīs marina pdicare ibiq;
fere triēnio. erat vir i brabā
tia estimabili sanctitatis. qui
desiderio longiō habuerat
terrā in qua steterat pedes
xpi peregrinos nouisse. ⁊ re
mirari a cōtemplatōe diua
i corporali exercitio vebat.
Anno ergo cū existes in vi
gilia petri ad vincula clau
so cubiculo assurgit illi cū in
genti luce. erat enī nox. ā
gelus dei dicēs. Audit dns
mgens desiderio tuo te vel
le tuisse trans seam. et nūc
ad hoc mittor ad te ut tuū
desiderio cōpleat. ¶ Hec di
cens angelus hoiem capite
dit. et i una nocte ad ona
loca spectabilia tre sce tra
tulit et reduxit eadem
nocte. ¶ Videbat aūt illi ipsa
nox oi die luculentior. ita ep
oim ciuitatū gallie. burgū
die. lombardie. tuscie. et tre
sce loca et dispositiones et si
tus hijs qui trans nouerat
apīssime designabat. ¶ Post
modū vo factū e. ut horta
tu quorūda deuotorū viroꝝ
quibz hec nescire no pote
rat. cū illis crucē susceperit.
et eoꝝ dux fieret in tra scā

planeq; p viarū demōstra
tionē cunctis ondēt. ip neq;
quaq; mendax ⁊ verus dei
nuncius. qui eū direxerat ex
titisset. ¶ Hic vir beatissimo post
ip reuersū ē ut vidit ipa in
honore habere cepit apud
ciuitatenses suos. dilexe solū
natalis pātie dilexit. et usq;
in finē vite in alienis ptibz
ste vixit. ¶ Ex hoc mirācu
lo questio difficilis ozit. quō
vir iste monētanea vsioē
tā diuīsimodas viarū dispo
sitiones retinē meozit. potu
it et dorē. Et sic solū potest.
Cronice tpa vereſſe habet.
¶ Anno aūt vrbe gallie atq;
germanie remotissimi fuit
vereſſe. ¶ Dis ergo eas semel
attēptatas vias ad nidos
nō redire docuit. ¶ Dis m
quā. ñ nature sagacitas.
¶ Dō igit naturā hoīe et dō
nature potuit. et rte plus.
De sanctissimo aūt dñici cor
pis sacmēto nacta ocnsio
ne loquēdi. qntū petīm sit
indigne xpianoꝝ. exceptū
bti pauli solidissima vitate.
mirari dū subsequēs demōs
trabit. ¶ Prope villā i q̄
natus fuit. sacdos luxuriosus
et īmundus fuit. Et olim
quidē cū īmundis mulieribz
panē illū festale sabbati
sigmante hūt panē vinū.
edē non licēt. infelix ille pbr

hūc rotidie pollūto ore su
mebat. Et vide vīdictā dei.
Os ei im nasū et mēbrum
et lingua xpi putrefact̄a ut
vix possz pre fetore ab ami
cissimis sustineri. Erat et a
linus i gallia fuit. ut quida
puer audiui. cui⁹ manus
in missa sup aīa extense
igne celesti usqz ad cubito⁹
abuste sūt et sūpte. Pro
inde octaue laudis xpi
ad lram. qua in gloria xpi
corpis eas exhibuisse dest
bim⁹. de vocali etiā lau
de angelor aliqd dicē la
borem⁹. Si at laus ange
lor in pria vocalis futura
sit. magna questio int the
ologos ventilat. Et ego q̄
dē si vocalis laus i celesti
tum sit nescio. vnū scio.
qa t si nequaq̄ angelis
laudare deū sicut nō nul
li volūt vocali laude fore
te qi ex nātate cōueniat.
tm utrāqz et vocalē t mē
talē laudē in ptāte viacē
obtinebūt. Hinc vō hoc
m aeve in tra pfirma
cōis nre angelos vocali
laude usos fuisse. legi plu
ries et audiui. Vidi
suessionēsem ciuitatē in
gallia extōiacōi subia
cuisse diutius. et nō nisi
sub silentio diuina mysteria
dicos celebrasse. In visi
lia igit assūptionis bte marie
dns iohānes cognometo
res vl bas. por canonicor
regularū scī iohānis i vi
neis iuxta muros eiusdē
ciuitatis. assūptis secū tbz
canonicis deuotissimis vi
ris qui nūc oēs defuncti sūt.
i monte prio ciuitati in
loco ubi quondā hēmita
resederat. ad celebrandū
solēpnitatē gl'ose vīginis
secessērit. Inclinata nāt die.
cantatis vespis pane et a
qua sobrio ore libauerūt.
In cōpletorio dicto post ora
cionēs deuotas et longus mē
bra sup nuda humū. deser
tus eni locus erat. ut pau
lulū quiescerēt. pstrauerūt.
Nec mora detentor sur
gūt ad matutinas. cātant
simplr et deuote. Et ubi
imtē laudes por nocturnā ter
nionē ex more finiuit. sū
ito concētus numerosus in
sonuit angelor. et insoru
ū felix nāqz. alacrīs vocibz
cātauerūt. Quo pacto. tm
quor ex illa inuitem ml
titudie versū et gloria si
gulariā sucinuerūt. multi
tudie semp cū repetitōi
bus respondere. Post re
petitionē vō sedam itato
felix nāqz. nyctm more gal
licū inchoauit. et psequtibz
oīb⁹ cōuter finiuerūt. Finito

at respõsorio. fm est sile
tiũ angelorũ. ¶Prior autẽ
inchoato te deũ laudamus.
matutinas cũ suis laudibz
pferebãt. ¶Quibz dictis. ql
singultus. ql latine. ql sua
pria ĩ recordacõe suauis
simi modulamis ab ymo
pectoris ediderũt illi qtu
or beatissimi. nõ est mẽ
possibilitatis enodare vel
effari. ¶Hz in eis xpletum
plane potit credi. et reli
que cõstitacois die festum
agent tibi. ¶Horũ scilicz du
os nomi. porẽ et robertũ.
dictũ coquinariũ. retorũ
noia fere noia scire non
potui. De vocali etiã lau
de angelorũ. istud quoq mi
raculũ audiuit. qđ subiungo.
¶Camera bte marie mo
nasterii ẽ monialiũ ordis
cysterciensis ĩ brabãtia iux
ta bruxellã. ¶In hoc loco mpe
lan⁹ erat godefridus nom̃.
deuot⁹ nimiũ. dilectissimus
michi et notus valde. ¶Hic
dico ruptura viscerũq; cru
ciatu ãnis ferme qtuordecim
ã tribulatus. nullq; a pdi
cacõe tñi et salute hoiũ
quiescebat. ¶Contigit ergo ut
ipe morte subita nãm nocte
media mtrepto. melodia ⁊
cant⁹ mirabilis angelorũ
qui de loco ppe ecclesiã audi
ret. Quo cantu attonit⁹
vigil mirabat. qp cõuentus
solito tepestiuius surrexis
set. et cum⁹ eet solepnitas
sci. quã feriata nocte tam
insolitis vocibz et cõcentibz
efferebat. ¶Non cũ sustine
ri poterat aliũde ee cer
tũ. nisi a monialibz intra
chorũ. Ergo ubi cant⁹ ille
cessauit. horologiũ reddit.
matutina pulsata ẽ. et sic vi
gil cognouit primo qa cantus
celestis. nõ monialiũ fuit.
¶Mane ergo iuento mor
tuo. cibus patuit. qp ĩ exitu
sci viri angelorũ excercitus
tantis tripudijs exultauit.
¶Per de cantu isto ad hrẽz
in laudẽ et gloriã creatoris
xpi. necnõ et de cantu voca
li spũs angelorũ satis qđ
dictu sufficiant. ¶Huic de ca
tu spũali apli fideliũ dis
seram⁹. ¶Cant⁹ et laus vo
calis a pribz institut⁹. ab
ecclia frequẽtat⁹. unde sep
te horas canonicas a vbo
psalmiste tenem⁹. q dixit.
¶Septies in die suppli na
turali. q est dies et nox.
laudẽ dixi tibi. Et illud.
Oẽs gentes plaudite ma
nibz. iubilate deo ĩ voce
exultacois. Cantate ei et
psallite ei. narrate oĩa mi
rabilia ei⁹. ¶Hic quidẽ can
tus et laus vocalis ĩnuit.
de quibz augustin⁹ in libro

ꝛfessionꝫ dicat. ¶Flebā autē
uberrime ī ymis et ātus
suaue sonātis erāt vocibz
vehemēter affectus. Vocē
igit ille nfluebāt auribz
meis. et eluḡbat vitas in
cor meū. et fluebāt lacrime.
et bn m erat cū eis. ¶Gal
lica vulgatꝫ puerbio utꝫ
tur et dicit. ¶Bons vins
chasse larme as oeils maine.
¶Dō latme et si nō eq̄ sic
dicat. ¶Bonꝫ vinꝫ. pfice
lacrimā dicit ad oculos.
¶Credo ergo ꝙ illud vinū ex
ultacois m tantis qđ in au
gustino patuit. lacrimas ꝛ
pfices exussit. de vasis op
timis ꝙ manabat. Et ideo q̄
voce celesti fecūdatꝫ mūdo
sublimius intonabat. ¶Sed
heu nūc corruptis doleis
acessit vinū. et abhōmati
one potus puomt ꝙ de
uocōne. ¶Dū enī qs sine de
uocōe formare voces ni
tit. nī mentibz audiētium
deuotio dissipat. Et ī va
nū ertius diamātis līgua
laborat. n spūs artifex cor
intꝫ tangit. ¶Unde ī gal
lia meorabile qđda cirta
tempꝫ philippi regis acci
disse refert. In quada ec
clesia mentinali amonito
rū secularū ꝓpria sācti
cuiusda festinitas agebat.
In xpletorio aūt int pr nr

et credo. rspōsoriū illud. in
pace ī idipm dicis cātātibz
et dicātantibz. statī ubi se
cūda repetitoīe post gla
finierūt. et symbolū fidei
credo. sub silentio dicē cre
diderūt. vox celestis oibus
audientibz dicit. ¶Nullus ē
exaudituꝫ nisi rancis. ¶Dni
pfacti ergo oēs. adūterūt
despectū quēda cū voce
luctuosa et distordāti ī ā
gulo sstitisse. nec eū alīqs
ambigebat sinp quē vox
descenderat extitisse. Cū
tū aūt malū sit in psalmo
dijs et cātibus spūalibz dor
mitare. cuidēt ostendā.
¶Erat monachꝫ ut mele
gisse recordor. qui ad ma
tutinas frequētissīe dormi
tare solebat. Cōtigit aūt
ut eo nocte quada ad ma
tutinas ī chorꝫ in laudi
bz dormiēte. vidēt ī sōp
nis demonē tetrimū cū
pice in patella hquata.
monachos singulos visi
tare. et dormientibz q̄busq̄
da offerre ferreū rodear
pice plenū. Ad se vō cum
veniss demoniū et rode
ar ferues ori dormitātis
offerret. retracto subito
capite ad accubitū sediū
cui initebat offendit. et
lesus cuspidas. se sauciū
et vulneratū inuenit. ¶Ini

maduit ergo ꝺsequēt̄ m
facto. q̄ntū neglig̃tia tra
hozas diuinas dn̄o displi
cet. et q̄ntū ea demonibz
ꝺplacet. ¶ Unde etiā accī
dit qꝺ p illas q̄ vere nouē
runt audiui eadē de q̄ si
pius fer̄m̄ mētionē de ar
tensoles venabili abbissa
Lū demon neq̄ oēs ī con
uentu moniales sōpno fal
lacie deluiss̄. et nulla eaz
ad matutinale officiū eui
gilass̄. illa demonē tactū
nis irridētem oīb; vidit.
et fusa p̄ce ad dn̄m eum
visibilē multis ondit. ¶ In
uitatis singulis ī ordine p
negligentia pena. et de
retero ꝺ astucias drabolī
reddidit cautiores. ¶ Simul
ergo apes fidelīū agitre
gate mente ꝺsequēt̄ et vo
ce suauī cantēt. ut ī au
res dn̄i sabaoth dulcī mo
dulent. et mediantibz an
tibz oriente deuotio ī me
ntibz fidelīū exaret. ¶ Ca
Habet plin xi.
gitata mirāq̄
voris suauitate
Lūd cū gratius qꝺ suauī
us laude dei. ¶ Hōm au
gustinū. multitudo p̄cm
maxīm diffinit. ergo vtiq̄
maxima ꝺstitudo. ¶ Deo oēz
psalmodia et cantū. ī lau
dis gloria t̄minam⁹. ¶ Dn̄

nato ad red̄ptionē oīm in
bethlehem saluatore. gloria
in excelsis deo ⁊ cetā āgse
li cantauerūt. ut p pace m
tra danda hoīb; laudis oī
bus maria p̄beret. ¶ Imq̄
et gta mirāq̄ vocis suauī
tas ꝛeplatiue aīe mentā
lis vbiq̄ possit intelligi.
qui p magnitudīe celestis
gaudij conceptus intus. n
silen p̄t nec exp̄mi. ¶ Et h̄
tuba dicit̄ ubilea. q̄ lata q̄
dē intus et capax ē. ℔ lo
co ubi ozi diuīsit. angust
tat. ¶ Huiꝰmoꝺ tubā ī hac
bātie p̄tibz monialē vidi.
q̄ ubi de iocunditate aliq̄ꝺ
etna et celestibz gaudijs au
diebat. rapiebat in spū.
et cū ad hoza paululū
quieuss̄ ī semdesebat v
vultu. et clausis oculis tā
quis vocabz inbiāt emit
tebat. ut nullū melos mu
sicū. possz eiꝰ dulcedini
cparari. ¶ Et ipe quidē so
nus nulla articulata vo
ce penitꝰ p̄mebat. ℔ mt
pectus et guttur armoni
a illa mirabilis resonabat.
¶ Her ē illa de q̄ dicit bēt
simꝰ augustin⁹ ꝛeplacois
spēs. q̄ rapit oēm aiam
tanto desiderio sui. tanto
ardētioze. q̄nto mūdioze.
et tāto mūdioze. q̄nto ad
spūalia resurgente. ⁊ tāto

+ qui impedire semp̄ nititur
diuinū officium. cūctas

ad spualia resurgete. qñ
to carnalibz desideriis et
trenis affectibz morientē.
Ad hāc beatissimā stem
platione ipe ḡlōsus aug-
tinus raptꝰ fuit. cui sicut
btūs possedonius mlamē
sis epūs de eo testat. sine
ullo labe potu ve in stem
platōe celestiū tbz diebus
et noctibz stinuis pmanet.
De seipo quoqz i libro cō-
onū apte testat dicēs. Li
qñ intromittis me in affec
tū multū mustatū introꝛ
sus. ad nesao quā dilectdi
nē. que si pficiat in me
nescio qđ erit. scio q vita
ista nō erit. bz recido m
hijs erūpnosis ponderibz
et resoꝛbeoꝛ solitis. et te
neoꝛ. et multū fleo. et mlt
tū teneoꝛ. Sic ee valeo
nō volo. illuc volo nō va
leo miser utrobiqz. Est aūt
ḡaudiū ipd nō dat ipijs.
ꝙ hijs á te ḡratis tollit. q°
cū ḡaudiū tu ipe es. Et
ipa ē bta vita. ḡaudē de
te. ad te. p te. ipa est et
nō alia. Qui aūt putāt
ee aliud ḡaudiū. sectant
illud nō tame vez. In-
uocabz igit mentalis iubi
li ḡratis eris deo. ḡratꝰ
angelis. nec mirabilius
aliud sb celo. nr iocūdius
potis expti. ¶ Caplm xlj.

Licet pmatim cō
silia. Et hoc sm
salomonē. cūt sa
lus. ubi multa cōsilia. Cōr
in deuthonomio moyses in
cantatis de reprobis dicit.
Gens absqz cōsilio et sine
prudētia. Ubobias filiū
suū mstrnes obis dicit. Cō
siliū semp a sapiēte require.
Utilitū est enī voluntati p
pzij motꝰ initi. Et ppt hoc
salomon diligent ammo
nuit dicēs. Fili sine cōsilio
nichil facias. et post factū
nō penitebis. Cōsiliariū
aūt habe illū qui prudus
et discretus ē. et cui cōsciam
et vitā tuā in ōibz reuelas
ti tutissimū. et iustū ē nr
dēm hoiem inducē in do
mū tuā. Unde in puerbijs.
dicit. Cōsiliarꝰ tibi sit vnꝰ
ex mille. ¶ Erat vir bonꝰ
ꝙ simplex valde. sicut in
dubitabili relatōe peripa
tū fuisse ḡallicanū. cui dya
bolus in spē et visione ā
gelica frequētius appare
bat. Cui et dixit. Quisq
quidē voluntatibz fluctu
as. et qđ facē debes ignō
ras. In hoc ergo mussq sīt.
ut meo vegtaris cōsilio. et
cōsiliū aliud oē postponas.
Quacūqz aūt hora pdideās
me. cōsilio meo et sincera visio
credis. Nec mora. ubi

miserrim⁹ ille pactū cum
morte ꝓposuit. visitat⁹
serenat⁹. illustrat⁹. et ī tā
ta tranquillitate cordis ꝑse
uerat. et corpis. ut vix se ho
minē nīt hoīes. ⁊ sup ho
mines angelū estimaret. Hic
nū tēptator astutus in fa
uare sibi superbiā p nimia
securitate hoīem extulisset.
paulatī cepit ei mollities
blandiri. et p hāc tandem
miseꝛ ichinauit. ut ī tēme
matim ꝓpe corruer̄et. et ip⁹
corporee mortis papulo
ꝓnqret. Dz misꝛdia eiꝰ
dina puenit. et tali remē
dio liberauit. Erat ī mēti
nia eiꝰ vox salvatꝛis ingenio.
et exptus mīra. cui ille cō
fiteri cōsueuerat. pulsq; in
laqueū diaboli cecidisset.
Hic ut vidit hoīem solita
tū mœde. et abstinē se
ab oī sobrietate bonoꝛ. eū
alloquit̄ m hūt modū. Mi
ror nimis. cuiꝰ diu ia ve
ginis ofilio. et multis ꝓ
tinis moꝛibz nec ofiteri te
video. nec loq; spūalibz vi
ris. nec p̄dicationē ecclias
tica frequētare. Videas
ergo ne deceptus temeritꝰ
sū. et ireteris lasus dy
aboli tēptatoꝛis. Et ego
quidē te simplicē noui et
fragilē. quo te solū puarim
ofilio emulus hostis eliat.
et no habens sibilatēm.
ad cuiꝰ vba mox ho rubo
re pfusꝰ. credebat illi oīa
q̄ gesta erat p spm patu
isse. cōmotusq; et effusꝰ in
lacrimis arguenti se totam
cōscīam patefecit. Nec mo
ra. a tēptatōe ofilio eius
solutꝰ est. et p ofequies a
temptatoꝛe. ¶ Capitulū
Empa. xlij
pnostīt. Et ī hoc
diligens fidelium
querela notat. Dn paulꝰ.
Redimentes mḍ tēpus.
quīm dies mali sunt. Mali
quidē dicūt dies. nō quia
mali sūt. ⁊ qa mala ī eis
fiunt. Nos ergo redimamꝰ
in bonū. si p cauta nicq
sacerdem et cura aut spū
prudētie. malignātiū cōt
nos insidias deiciamꝰ. Et
ait plenius fidelium qui ī hiꝰ
q̄ pnitia sūt oculos aptos
habet et claros. ea vo q̄
futa sūt nō attendit. De
ata illa aialia q̄ vidit ezc.
chiel oculata erāt ante et
retro. totūq; corpꝰ eoꝝ ple
nū oculis erat. Quo plu
ride datꝝ intelligi. oem vi
tā nostrā pteritis. pntibz
et futuris oportē prudā
cīū spectioē munire.
Erant quidā nobil' adole
tes. q̄ valde sancte ifenio.
regi p̄i successit ī regno.

Hic accidit ut in regia ciui
tate nundinis ꝯstitutis. rex
cū sodalibꝫ suis ad ispānē
dos mstitores et res venā
les sollicitus circuiret. Et
vidēs horem grandeuū e
tate sedentē in nūdinis.
quēt qs sit. si qd venale habe
ret. Cui ille. Dicor inquit
plus. sapiēnā venale ha
beo. Ad hoc grauiter rex
et subridēs. bene inqt ut
iuuenē in regnāndi ꝯstitu
tū ꝓpetit sapiēnā me ha
bē. tu āt videas quantū
velis vende centū marchis.
Et senex. Vnū inqt tibi p̄ bñ
statuto p̄cio dicā. qd si te
nueris. optīe p illud re
gēris et reges. Teme nil
loquaris. teme nil attēp
tes. nisi prius rogites quid
sequat. Si plus volueris.
addas et p̄cii. Ad hec igi
tur ois concitatus in risu.
rex ꝯsiderātius ubi pōdꝰ
aduertit. et pro statu sol
ui p̄cii imp̄auit. Verbū
āt qd acceperāt. i suplimi
naribꝫ palatij et in men
sis. i ciphis aureis et ma
nutergiis scribi fecit. Hinc
postea succēssu tpis rex
in sapiēnā et virtute pfi
ciens. istituit fortiter ai
mū eripe ꝓpīm huīlē de
manu potentiū. q a nobi
libꝫ tre grauiter p̄mebat.
et regnū suū in ois iustitia
gubernare. Pro q nobiles
sui in seditionē vsi. cū neq
q in manifesto ꝓpt timorē
ppli ronē eū auderēt aliq
attēptare. occulte ꝯsorem
quēdā p̄cio adduxerūt. ut
regē in cōclaui radendū
nouacula mutilaret. Ergo
ubi rex lotꝰ et adeptata bar
ba se radendū exhibuit. dic
tus ꝯsor i manutergio qd
erat circa collū regis sēptū le
git. Teme nil attēptes. ni
p̄ius rogites qd sequatur.
Et stup̄ oppositō strēc pauefts
expalluit. et manū tremula
mor retraxit. Quo viso rex
exegit. nec sine causa cue
tū ꝯsideras. dissimulātem
ꝯsorē qi sibi hoc ex ifirmi
tate stigiss. extendit ad pe
nā. et veritātē rei cū tormē
tis extorsit. Hic ergo rex li
beratꝰ a morte vē didicit.
q melior ē sapia cūctis op
ibus. et oia que desiderāt
hūc nō valent ꝓpari. Dos
sum? tn et ad tram p̄cog
nosce tpa futura. nō tn q
ex nobis. sz reuelāte illo
qui dixit discipulis suis.
Nō est vr̄m nosse tpa vl
momenta. q pater posuit
in sua ptāte. Si āt hoc per
spm interius suggerēte. vl
p sopnū in enigmate. vel
p cōiecturas. ut hoīes sa

gates īfenio de ꝑtitis del
ꝑtibz. futuroꝝ causas eli
uit. ¶ Dñi uocatõe pre
fatus fr henricꝰ de colonia
ordis predicatoꝝ. ad quẽ ipe
ordo ichoatus fuisset. sicut
p ipm didicimꝰ futuꝝ pre
dicatoꝝ ordine profecit.
¶ habuit patruu militẽ se
dulũ in cultu dei i ꝑtibz
theutonie opido montis
martis. ¶ hic dictũ henrici
iuuenẽ sacrate uides etã
te adultũ. et optĩe ĩformati
is institutũ. nusit pisius
ut dyaletica et artes cete
ras assequer. ¶ Ad ut frem
ẽ. patruus eiꝰ defuncto est.
et intromissũ est eiꝰ studiu
anis tbz. quibz i predicto
opido scolas tenet. ¶ Hijs q
dem elapsis apparuit ei
patruus eius dicens. ¶ Sume
in remediũ pene q in pur
gatorio cruciꝝ ihersolimi
tana cruce. q in theu
tonia ꝓdicat et tñs fretis
bis. et exacto ibidẽ tpe cũ
redieris ꝑgens parisius. ¶
Inuenies nouũ ordinẽ pre
dicatoꝝ. quẽ intrabis. ¶ Pau
ꝑtatẽ eoꝝ nõ uereatis. et
nõ despicies paupertatẽ. qm
in salutẽ multoꝝ feliciss
ualescent et ualescet. ¶ Ad
hec ꝝba dictus clericꝰ stu
pefactꝰ. sine ulla tbulẽta
tionis cõe qđ iussus erat agꝫ
gredi. Et sicut pfirmatõe ui
bi iã redist et uenit pisius.
inuenit ordinẽ ꝓdicatoꝝ no
mĩe in ꝑtibz albigẽsiũ uicho
atũ. dominũq iã inceptum
pisius. et sine hesitatõe ali
qua i quo post tpe ordinẽ
ẽ adeptus. ¶ Ubi cũ aĩabz
plimis deuotissie ꝓfecisset.
iterato illi apparuit patru
us dicẽs. ¶ Pena q tritia
bar te uiuente solutus sit.
¶ Uiuat ne cũcteris iterato
tñsire mare. si te seruoꝝ
tuꝝ elegerit tñsmittendũ.
Et hoc quidẽ cũ dictꝰ frat
henricꝰ delatũ habet. a ma
gistro ordis et diffinitoribz
puincialiũ finm. in tiã scam
tñsmissꝰ ẽ. ¶ A qua postea
rediẽs. terraqz a felicissimo
rege francie lodwico in sdm
pertinaciã fuit ad tñsma
rinã deductꝰ ẽ. ¶ Elapso at
tpe cũ rediret. m uia qm
reutebat ad gallias. felici
morte defunctꝰ ẽ. ¶ Spũ
at uir iste ꝓdicatõe ꝓfecit
in clero pisius. spũ uẽ cõ
silio aut erã alias ubi di
uersis clericis et ꝑsonis pre
dicauit. ad plenũ posse ne
mine arbitroꝝ estimare.
¶ Ut erã hoies sanctã in
genio futura ꝓuideat. tali
exẽplo ꝓbabo. ¶ Comes
losensis in ꝑfinio brabãtie
ludouicus nomĩe. physicum

exptū valoꝛ in comitatu hā
bebat. Qui cū p villā quā
dā. iuxta q̄ndā chozeā ꝓcet
tisset. puella quedā pul
chza fuit cū mira suauī
tate vocis chozeizātibꝫ p
cinebat. Quā quidē comes
p hoza nimis intuitꝫ dili
gent. cū fatua ꝓtisset. Et
cū stupente videt physicꝫ.
miraris mq̄t o comes vo
cē et pulchitudinē ꝑcine
tis. magis iā miraberis
mozitura. Vix ꝗ̄ verba xple
uit physicꝫ. et clamoꝛ va
lidus i villa sublatꝫ est.
Cognouitꝫ diectis nūti
is dictā ꝓcessisse mozte
subita cozruisse. Et nota
lectoꝛ q̄ physicū nō credo
alias nisi vocis cantatiꝫ
vir mdaiabilis. vidā morte in
puella subitā ꝓgnosce
potuisse. Quidā ecia
brabātie nobile alexsan
dꝝ nobilissimū henricū
ducem duceꝛ. p̄ physicū
ꝓcis ei⁹ ducis burgundie
ꝓmoꝛuisse. ipō referēte ꝛef
fioꝛ. q̄ ꝓmo cōceptu vir
nato et baptizato ꝓtinꝫ
ꝓuaret. Laudo vō debili
tatis postmodū letaret.
Qd quidē euidētissime
vidꝫ et nos. hoc fozte phi
sicus potuit ꝓuidē. cognu
ta qualitate et debilita
te matris. Ꝑpū aūt ꝓpie

cie ioseph sōpnio. saginanta
te hoīes q̄ꝫ. et maxime
demones tpa ꝓgnoscūt.
Sōpnio quēdā imminēte
morte ꝓuidisse cognouit. In
uia quōde domo nos dēt
sacdotes et duo draconistu
dio dediti moꝛabam. t spēo
q̄ sine labe ꝑcī moꝛtalis.
Unꝰ ergo nrm visū sōpniū
sic narrauit. Missā me m
sōpnis celebꝛare putabā.
et ecce vidi sacmentū sanc
tuis xpi in calice esse ꝓsꝫ
ad supficiē et effundi. Cui
vnꝰ ex nris suspiꝛans ꝗuit.
dixit. Calix passionē signifi
cant. Et nūc cauisse ꝑpa
ra animā tuā ad tēptationē
validissimā. vel ad mortē.
Nec moꝛa. secūda nocte ita
ꝗuit infirmatꝰ ē. ut moꝛi
subito credēt. Tertia aūt noc
te quidā ex sociis dictis ma
tutinis oꝛare volēs. dormi
tare cepit. Et ecce vox ito
nuit et dixit. Vigila t oꝛa.
Hoc cū tꝛio fiēt et tꝛio dor
mitauꝝ. subito occurꝛit fa
mulus qui custodiebat egꝛotū
dicēs eū moꝛtuū. aut ꝛex
catabilit dormiēte. Attoni
ti oms q̄ eramꝰ in domo cu
curꝛimꝰ. inuenimꝰ hoīez moꝛ
defuctū et verificatū sōp
nii et int̄pretationē eius.
Mistio calicis ꝑsignatum.
Nom ergo in exaltatōe doꝛ

mutantis. qñtã dilufeñã. qñ
tũ oꝛõis mſtantiã. velut cũ
moꝛiẽtes demẽtia ſaluato
ris. ut ab ĩmũdi mſoꝛiatis
calameo nõ tueant' intuꝛ
ſu. ¶ Multũ ergo reprehẽ
da ẽ negluſeria quozudam
religioſoꝝ. qui ſine ꝯpaſſiõe
ſine coꝛde. ſine mtetuſſia e
ciã obſectiõis ope. ut ñ vi
dẽt frẽs. qñ videꝛẽt peccãtes
moꝛiẽtes. Et tales quidẽ ti
me debẽt ne eis ide iuſto dei
iudicio repẽdat' in fine. et ſic
auxilio deſtituti. ãguſtiſſiẽ
a demonibꝫ arꝛeant. ¶ In qui
buſdã monaſtijs regulaꝛiũ
approbabilis valde ſuetudo
tenet'. ut ĩmuniẽte frẽ fine.
diſciplinas acꝛbiſſimas ſingli
ãi iuocãde ſtoꝛũ accipiant.
ĩ ꝓpulſatiõe demoniũ. et ſub
ſidiũ moꝛientis ¶ Capl'm
Qxxxiij.
Prediuinat. xliij.
Ymbꝛes vẽtosq; t
tuũ ſe ꝓtinẽt tectis.
Id in ymbꝛe ñ tribulatio.
et ventis. ñ conatꝫ demoniũ
deſignat. ¶ Paulus quidẽ ad
uerſo ſe tribulatiõe erigi vi
dens. a frẽbꝫ p muꝛũ ĩ ſpoꝛ
ta ẽ dimiſſus. et ſic in noĩe
dñi magꝭ ꝓfim ꝓſequentis
effugit. ¶ Et ꝓꝛ qde dñs in eu
ãgelio ſuus ꝯdulſit. ¶ Si vos ĩ
vna ciuitate fuerit ꝓſecuti.
fugite ĩ aliã. ¶ Hoc nuꝛq frẽs
minoꝛes et ꝓdicatoꝛes ĩ ton
gruẽ polonie regnis. et poſt
ea tꝛe ſrẽ ꝓuincijs. irruẽtibꝫ
tartaris et toꝛuoſonimis ſi
mili mode fecerũt. ¶ Vbi de du
ce quodã qui ordinẽ ꝓdica
toꝝ mtuerat. qddã meoꝛa
bile a frẽbꝫ referebatur. ¶
Dux quidã in vngaria po
tẽtiſſimꝰ relictis ĩ pricipa
tu filijs. ordinẽ ꝓdicatoꝝ
intuit. Erat aũt ſufficiẽt
ꝑ bis inſtituta. et facto ẽ e
gressus ꝓdicatoꝝ. et deuotiſſi.
Irruẽtibꝫ ergo tartaris. et
ꝓꝛe dom' cũ frẽbꝫ fugiẽte.
petiuit ide fiꝛi. quodã dux
ut ĩ ſolariũ dimittẽt debili
um ꝓpꝛiũ. ſe aũt infecti ſenio.
et etiã ſi nõ occidẽt a tar
taris. ſe tñ in ꝓximo moꝛi
turũ. ¶ Dimiſſꝰ ergo. remaſit
in domo ſim. et ãmonitõe
dulciſſia pauꝑibꝫ et debi
libꝫ qui fugã inire nõ po
terãt ad patiẽtiã cõfoꝛta
tis. ipẽ uſq; ad irruptionẽ
barbaroꝝ in oꝛone et lacri
mis in ecclia. ꝓnus ĩ modũ
cruꝛis extenſꝰ ante altare
iacebat. et ſic ab ipꝭ eſt
occiſꝰ. ¶ Recedẽtibꝫ ergo tar
taris. ad domũ frẽs reuer
ſi ſũt. et frẽm quondã dulce
lateꝛis terebꝛatis manibꝫ
et pedibꝫ atq; cõfoſſis oꝛbꝫ
membris. et cerebꝛo exciſſo
de capite. coꝛã altari ut
dictũ eſt ĩuenerũt. ¶ Duo

placido cū aūcti frēs nimiz
ad lacrimas mouēnt. quida
p tres horres insemuit.
dicēs. Iudīe deus. quare
tantū hoīem tū inqua
morte et pessima passus
es interire? Cūq; luctu la
crimis et redargutiōe nidi
norū dei tribz diebz et noc
tibz fe reimus et sine sop
no penitꝰ pmanēt. tandē
in extessu mentis raptus
vidit ostiū quē fleuerat
dicentē sibi. Nūqd opor
tuit xpm pati. et ita mīre
in gloriā suā? Nō sūt cō
digne passiones hui⁹ tpis.
ad futurā gloriā q̄ reuela
bit in nobis. Et hec dicēs
disparuit. et frī querulāti
dīna iudicia q̄ insc̄rutabi
lia sūt. obozz breuitate et
auctoritate exclusit. Qui
si tribulationū ymbres. si ve
tus tēptationū aut suggess
tiones demonū imminere
puderis. nō p defensione
fidei et iustitie casꝰ emer
gat. te tectis tutis retineas.
aut fugias in remotis. Me
lius ē fugē bene et latē.
q̄ bello succubē et pugna
re. Unde paulus sapiēter
nos āmonet dicēs. Fugite
fornicationē. Qd ecclā dns
āmonuit cont regē hay.
et postea it filios beya
myt sic hostes ppls simu

lam fuga demeat. Vel sic. Im
minēte mīe frēs txta à vēto
discordie. pmū si potes labo
ra ad pacē. si nō potes aqui
escas à fugias. Qui enī se
miscet ut dicit salomō. rixe
altius. sī qui tamē auribus
apphendit. Caplm xliij.
Dies futuri ē
mitis. puolat v
nuse. Nota q̄p
hic dicit puolare. ethiologi
ce. sī penit volare. id ē re
mote volare. Unde dauid
optat dicēs. Quis dabit m
pēnas sicut colūbe. et vo
labo et requiescā? Et subi
fert. Ecce elongaui fugiens.
et mansi in solitudie. Et dī
hec solitudo xtēplatiōis ī de
ū. vl solitudo meditatiōis ī
studiū scripturaꝝ. Dicas ei
tpe opa iustitie liberius ex
cent. Et ideo alibi dicitur.
In tpe vacuitatis hor ē pa
cis scribe iustitiaā. q̄ dicerz
q̄ tpe belli nō potis. Unde
in libro machabeoꝝ scr̄ oro.
ubi dicit. Aperiat dns
ros vr̄m in lege sua et in
preptis suis. et faciat pa
cē. ut saltez subiscrvet ymo
dius fidei predetia. si subditi
sequeret qd ē pax. Salomo
pacis tpe dilatauit q̄ plu
son sapiētia. Job enī post
dura tribulatois examina
morale illā phīe sapiētiā

scripsisse credit. Dauid post
datas victorias psalmos
plures in laude dei retinuit.
Esdras et neemias post re
uersionem in hierlm libros
suos xmodius ediderunt.
Ipe at dns ihesus xps re
motis a turbis. qn ubi tba
ibi turbago. in mote discu
pulis. et i cenaculo ant pas
sionem spualia predicauit. hz
et in signm quietis i studio.
ipe theologus euangelista io
hannes. sup pectus ihesu sal
uatoris meubens fluenta
euangelij de ipo dnici pecto
ris fonte potauit. necnon
etia eundem in pathmos i
sula diuino nutu credims
relegatu. ut ibidem fine ipe
dimeto apocalypsim id est
diuinas retinet visiones.
et in erudicem ecclie studio
se scribet que vidit. Hz et
quedam paru ante nra tpa
in epatu leodiensi brissime
vite mgrm fuisse prepring.
Qui cum opus quoddam
theologicu inchoasset. et
ei clerus ifrmissimis psecu
toribz impediret. tradem in locu
solitariu diuina volutate
trslatus e. et in eo reptu o
pus agente sibi paulo a
postolo. et nctia mistrite
ipleuit. Ergo apes fideliu
quibz deus sapie talenta xmi
sit. apparete die tpis a pse
cutoribz mitori. i capo scrip
turaz pualent uniuse. et
ibi qd textus indicat sequen
ter attingat.

Capitulu

Procede xlvi
tes p ruru redo
lenia. inhyant
floribz. et fugientibz ruuis p
gramina. et herbis dulci
bz intentes. curiose sataguit
redoleta experiri. Ecce ip
manifestissime apparz studi
osoru delectabilis fructus
in scripturaz scrutinio. Un
dns in euangelio. Scrutamini
scripturas. in quibz vos pu
tatis vita eterna habe. Et
notandu que sint rura. flo
res. ruui. herbe dulces. In
textu enim hec qtuor distin
guit. Et pt in his qdrip
tita scaz scripturaru assig
nari spes. Prima species
lege tinet. sub q et diuise
hystorie tinent. In scda
specie pphe sut. quibz tres
libri salamonis. liber sapi
ie et ecclesiasticus iungunt.
Tertia ant spes in qtuor p se
euangeliorz libris. et hi ni
chil habet aductu. In qrt
ta spe. actus aploz et e
pistole copilant. In lege
ergo rura redoleta sumas.
et hic e afer odore plen.
cui sdm verba psalt be
nedixit dns. hinc cu eode
ingrediaris ad meditacoi

in agrū. In ꝓphetis vō dul
ces flores accipias. De q̄
bus sponsꝰ in canticis dic.
Ymber abiit et recessit. flo
res apparuerūt in terra
nra. tempꝰ putationis adue
nit. In euāgelijs riuos flu
entes id est declinantes
p̄ ḡmina denotes. De q̄b⁹
in principio geneseos dicitur.
fons egrediebat de medio
paradisi. hoc e xp̄us de cor
de p̄ris. qui dixit. Egressus a
p̄re. et veni in mundū. De
hoc diuidunt quatuor flu
mina euāgeliorū. q̄ orbem
irrigat vniuersū. In actib⁹
vō et eplis aplorū. herbas
dulces intelligas. q̄s dns
in principio mundi tercia di
e terrā germinare p̄cepit.
ut haberi virtute poterī. aia
rū nostrarū diuersi mo
bi. efficacissīe pellerentur.
Fructib⁹ ergo. floribus fluuis
et herbis dulcibus inhérentes.
curiosius sanctam⁹ in sin
gulis ꝑuntis vedolēnas ex
perim. Insistam⁹ tn̄ p̄mo o
rationi et postea lāoni. ut o
ratio p̄cedat studiū. et
p̄fectū intellectū. De studio
ait lāonis augustinꝰ loq̄
tur dicēs. Mutua animā tua
lectionib⁹ diuinis. pabūt ei
tibi mensā spiritalē. De
lectione enī diuinorū eloq
orū. dulcedo e palato cor

dis. Et dū cū auiditate p
cipit. utilis e si teneat. In
hac enī p̄senti luce nichil
puto iocundius pectilo septē
plū. quo oīa mella sapiant.
Homo timēs deū. voluntate
eius in scripturis sanctis diligent
inquirit. et ne amet etn̄
mina. pietate mansuescat.
Pius enī affectus penetrat.
quo sapiat loquatur nō actes.
qđ in daniele patuit cuidē
ter. Qđ aūt plus de studio sa
pie sentiat breuit videamus.
Prem maximā p̄mittit tibi
sapiētia. ut te reddiat tibi.
Talē tibi animā statuas. ut
multe in illo artes sint. mul
ta p̄cepta. multarū etenim
exempla. Nichil aūt habē ad
qđ exterioris vel fumitate
ni tui tēptes. ꝑ in otio iō
cussō inde non e tranquilli
tas. ꝑ malicia. Magna et
spatiosa res est sapiētia.
vacuo illi loco opꝰ e. Non
dabit se in angustijs vtris.
laxū spatiū res magna
desiderat. expellamus oīa
totū illi pectꝰ vacet. Libera
lium artiū affectatio. molestos
vbosos. et tempestiuos et
sibi placentes facit. et ideo
nō discentes nocua. ꝑ frugua
a didicerūt. Nō ergo p̄sp
cienda ista sunt. ꝑ p̄spicienda ta
tū et breuit salutanda. La
dū enī imorandū e. ꝑ du

aīm̄ nichil agē mai⁹ pt. aut
plus aliq̄d sciaꝫ. ℟ qđ melius
Qđ est quare estimem nō
futurū sapiētē eī qui trāsi
nescit. eī sapiā nō sit mitis
sires tradit vbo⁹. Et nescio
an timor mēoria sit. q̄i que
milli ext se subsidiū habet
Nos oīa nobis difficilia. si
nlli⁹ fuerit studio fcam⁹. Sufficiat
ad id natā qđ possit. Quae
ris qđ sit āplissimū spatiū
usꝫ ad sapiētiā puenire?
Qui ad illā puenerit. attin
git. Nō longissimū carissimē
ℓ maxim. Nō est q̄ tibi cellē
tiorem animū mittas ī probo li
mina. a tenebris primo et om
brosa prede. Deiī pl⁹ aude.
et paulatī clarā luce assues
ce. Quemadmodū salutaria sunt.
sepe agitari debent sepe ver
sari. ut nō tm̄ nota sint nob.
ℓ etiā pam. Dicis qđ aper
tet. et qđ didiceris agendo ex
mes. Nā qui didicit et faciēda
et vitanda precepit. nondū sa
piens ē. ni in ea q̄ didicit. eius
animꝰ tm̄ figuratus sit. Antiqua
sapiā nichil aliud q̄ faciēda
ac vitanda precepit. et tm̄ lō
ge meliores erāt viri. Post
q̄ vō docta tm̄ pdierunt. boni
esse desierūt. Simplex illa et
apta virtus. in obscurā et sol
lertē sciētiā versa ē. docereq̄
disputare nō vitē. Duplex
erat ex causa. valitudo. Nō
simplia

multū ad firmitatē cōferet loca.
ī se sibi pfecta aīa. Dēs va
rians q̄ volūt. neminē res se
quit. Si vis ista quibꝰ ex
ceris effugere. nō alibi sis op
tet ꝫ alius. Beatus sapiētie
libertas ē. mira letitia. et
illibata mentis. integritas
vera. et quies a tumultibꝰ
iocundissimē serenata. Vidi
adolescētē in vtrisq̄ gallie. in
ordiē regulari. Hic sanē tenu
issime fiunt et ebes ingenio.
instituit tm̄ posuit aīm ad
distendū. et studio septēm
denorius tribebat. Habebat
nāt cōsuetudinē ut eo tene
brate cogitaret. q̄ semp oī ves
pe post sedulā ocōnē totius
diurni studij memor erat. et
sic se in lectulo deponebat. Hic
mox ut nole sonū in exci
tatē fim̄ de nocte aure captā
bat. illa extrema recordatio
lectionis cui q̄a vespe obdor
mierat. ei in mēoriā veni
ebat. et cū illa ad chorum
ad matutinas pgens. clau
sis ocūlis stabat. Apparebat
at ei q̄ ampliꝰ. altiꝰ. logiꝰ.
et pulcherrimū palatium
tota series scripturarū. et eā
illa in hora ita pfectissime
intelligebat. ut nulla ei e
ā difficillimarū q̄stionū
insolubilis videret. ℟ oīa oc
culta scripture q̄ q̄nq̄ dicti
tos ī manu. lucidissime dis

rernebat. ¶ Si qñ vō vel ad ictū
oculi oculos aperet. visio fugi
ebat. nec nūme pcipule visi
ois ipō ñ sustinebat tñ me
mor ee poterat. ¶ Reclusis āt
oculis. viso repete redibat.
¶ Et erat illud mirac visione
sup modū mirabile. ip eo psal
lente cū cetis ñ. nullo pen
tus vel stēplande vl' eq ad
mirāda dilectie frustrabat.
ß dubitabat quodāmodo et
psallētis et stēplantis mitē
tio. et utrūsß fructu estima
bilit fructabat. ¶ Et hoc ē quod
plius nsimiat dicēs. Una
quēadmodū ymisa mūdi
species in aspectu nro venit.
ita pfia tota possß nobis oc
curre. pulcritudinē mūdi sp
taculū exhibet. ¶ Profecto enī
oēs mortales i admiratione
sui rapet. et delectis hijs q
veri ignorātia magna cre
dim⁹. paulatī p partes m
formatione totalis vitatis
facilius ducēt. ¶ Hoc et m
hispania. qđ dicat quilibet
pruntiaz. in monastio or
dinis cistrciensis argensoles
vidim⁹ abbatissā. que sine
ulla lectura artis grāmatice
nō solū libros theologie. de
trinitatē libros augustini de
trinitate plenissime intellige
bat. et difficilimas qstiones
eor lucidissimis solutoribz
exponebat. ¶ Et hoc quidē
sicut venerabilis robertus ab
bas vacellensis m retulit et
pbauit. ipefuerat a dño an
nis pluribz ante mortē. ¶ Hec
cade cū videret quonda tpe
reruici comitisse chpanie dñe
blanche que monastriū fūda
uerat cū gladio angelū im
minē. supplicauit cū lacrimis
dño ut comitisse pēt. et ad
rectioris indicias daret. ¶ Cui
dñs. Diffinitiua mēt sentē
tia lata ē. eā mori oportē.
vel te morituram ictū gladij
ferentis extinge. ¶ Et illa felix
inqt mors. qua comitissa sē
tētiā dispnatois euadat. et
ego cupies dissolui et esse
cū xpō. ab malatia misere
carnis absoluar. ¶ Nec mora.
post hec verba decubes. ad
pcidora trāsiuit. ¶ Et qđ i hoc
facto. ñ illud xpi maiorē
caritatis exēplū. ¶ Capitulum xlviii.

Unus patrie limitē claudunt. ¶ Et in hoc
vnitas ecclie et integritas
fidei designat. ¶ Vt enī dicit
sponsus i cantico. Una ē co
lūba mea. ei⁹ ecclesia sine
ullo infidelitatis felle arcē
tans. quā sine macula sor
dis in secle. et sine duplicita
tis ruga paulus affirmat.
sicut vn⁹ deus et pr oim.
sic fides et vnū baptisma i
sinu mris ecclie ministrat.

¶ Ob hac igit testimonia vitare
quicquid turpit' excederit. se
ipos a mulitate infer' ecclie
nio. et a sacrm' cumplate
mito paderit. ¶ Unde ihere
mias sequest' p ppho isti' dix'
Eram' miseredibus ad dnm
dei nrm. et dissipati recessi
m' ne gudirem' lege vel vo
te illi'. ¶ Deo adhesernt nobis
multa mala. et maledicto
nes q's constituit dns moysi. Et
hoc ide sapies in ecclesiastico
dicat. ¶ In gente incredibili ex
ardescit ira dei. ¶ Tales sut
qui illa tunica dni inconsu
tile. significante fidei vnita
te. quam milites crucifige
tes scinde noluerut. passim
lacerare stendut. ¶ Unde in
ecclesiastica hystoria reperitur.
Cu enim dns nr ihesus xps
apparuiss cuida epo scissa
tunica. et quesiss eps quis
hoc fecisset. respondit dns. Ar
rius hoc fecit. ¶ Per mirii. qr
mt' hereticos excepto ma
nichco. nullo ea crudelius
scidisse putat. ¶ Hoc et quida
nro tpe in urbe antwer
pulensi brabantie sup ma
ritima wilhelmo cornelij
noie. sup modu irrationa
bili heresi. scinde fide dni
ea est conatus. ¶ Hic quide
m ypocrisi et simulacoi de
dit et diutius incarsatus
pbende beneficiu qi sub pre
tertii pferte pauptatis dimi
sit. et in luxurie dedit' erat
totus. ¶ Dicebat aut sinut vulg
gine ignee. sic oe pcm pau
ptate assimi. et ante dei ocu
los annullari. ¶ Meliore esse
publica meretrice paupem.
q aliquem castu pfectissime
mentem. Et propter hoc profes
os religiosos ee dapnatos.
¶ Hec aut dicebat pauperi lux
uria no esse pcm. blasphe
mia magna vel maxima
fiut. qi esse vellet iustior
iustissim' deus illis quibz
ipe precepit: no misereb's
in iudicio pauperi. ¶ De isto
aut certissima relatoe didi
cim'. q cu defuncto eo atq
in ecclesia bte virginis cu
honore sepulto. quida die
tertio ipam ecclesiam intro
isse. vidit corporalibz oculis
sepulchru dicti wilhelmi
cornelij. vacuu et aptum.
manifestissia significatoe
psagiens. future dapnati
onis eventu. ¶ Ha post a
nos aliquos cognita. denu
data ac pbata nequisse
heresis illius nequitia et
malicia. p venabile prem
nem nicolau camatense
epm. cadauer eiusde sepul
chro qi sicuti nullus stolm
ysaia loquente de nabu.
chodonosor. precisu est et
robustu. ¶ Unus ergo eccle

ſ romana et catholica dicat.
unꝰ de fidei claudaris lumi
ne. ne ostio clauso tibi. cū
fatuis vginibz excludaris
a sponso. et in sedicione
choze cū flāmis ultricibus
deuozeris. ¶ Capitulum

Dn tus xlviij.

gredit tꝫnos
ſtitutos. ¶ Termi
nus ſtitutus dr prus mo
dus intelligēte ſcpturarū.
Huic modū ante baptiſma
augustinꝰ nondū mundi
plus ignorabat. quonia
tumens iani plia. volebt
humana racōe reprehēdē. qđ
pia mens viuacitate fidei
nutrit apphendē. ¶ Multū ei
et frustr reprehendēdi ſut
qui questionibz vl' pdicatio
bus difficilimis et ſuperua
cuis ab intellectū pturbāt
potius q̄ instruant audito
res. ¶ Cont tales dns p mopſen in libro nūi papir di
cens. ¶ De qn̄ admirandꝰ est
ppls. ſimplex erit tubarum
clangor. ¶ Vñ ſalomon vi
det exponē in pubijs dies.
Doctrina prudentiū facilis.
Et ecclīastic⁹. ¶ Nō abscondas
sapiēciā in doctrinā eius.
¶ Prex hoc ysaias de bonis
predicatoribz vl' doctoribz
pdicat inquiens. ¶ Conflabunt
gladios suos i vomeres. et
lāceas suas i falces. ¶ Vñ p
gladios n̄ acute q̄stiones in
disputatoribz. et qđ placens
nisi vba pdicantiū in suble
mitate sermonis. ¶ Que q
dē in vomeres et in falces
bn̄ cōflamus. q̄n ad aptitu
dinē intelligētie disputa
tiones audiētiū vl' pdicationes salubrit ordinamꝰ.
¶ Tali vomere sicut dicit in
libro iudicū. percussit sāgar
ducentos. Et sāpson i mā
dibule asine. plurimos
mille pstrauit. ¶ Paulus
in legē doctissimꝰ preposit
pdicare nō in sapiēcia vbi
ut nō euacuetur crux xpi.
bz xplacuit inq̄t deo p stul
ticiā pdicationis. salvos fa
cē credentes. ¶ Audi qđ de doc
toribz curiosis plius sentat.
Que admodū inq̄t rerū
oīm. sic quozulibet bzz
intēperantia laborāmꝰ. nec
vite pficiam. ſ scole discamꝰ.
Nullos plus verear de o
bus mozalibz iudico. q̄
qui pficiam velut q̄ddam
artificiū didicerūt. salubz
ut qualit̄ vniēdū ee sit
prepiat. Et quidē nate ē
ad alienā virtutē exercē
dā. ut q̄s exerceat t suā.
¶ Inde certis et bonis mo
ribz. non q̄stionibz q̄ finē
nō habēt. ¶ Studeas non
multa legendo pauce. ſ
q̄ utilia tantū. ¶ Fastidie

tis ſtom achꝰ. ē multa deſtiꝰ
tare. ꝙ ubi uaria ſūt ⁊ diu
ſa mquināt no aliꝰ ¶ Pba
tos ittaq; ſemp lege. et ſi ali
qñ ad alios diuerti libuerit.
ad pozes redi. Ex plurib; q̄
legis. aliq̄d apphendas hodi
ernū. ¶ Dolet ei cautus mile
m aliena caſtra tīſiue nō
tanq̄ tīſſugia. ꝑ uelut ex
plozator. ¶ Dandū eſt aliq̄d
mundū aīo. nō ut reſoluā
tur. ꝑ ut remittat. ¶ Arcus
nō remiſſus aut fregit aut
molleſcit. ¶ Deū tamē ſine
ūis moꝛs ē. et uiui hoīs ſe
pultura. ¶ Nō multū āt refert
utꝛ obmittas ſtudiū. an m
tmittas. ¶ Ex eoꝛ moꝛe q̄e
mtēſa diſſiluit. uſq; ad uici
a ſua recurrit. q̄d ā cōtinua
one diſceſſit. ¶ Dortuno aut
mnuū ītinentie uel tyran
ne moderame. ut fatiſcēdo
nō ꝛſumat ītenū ꝑ ꝛſūmet.
¶ Non ſp in actu ſis. ꝑ mtdū
āo tuo requiē dato. ¶ Dz ⁊ re
ques ipā plena ſit ſapiēte
ſtudijs et cogitacoibz bonis.
¶ Prudēs ei nūq̄ otio maxīs
āīm aliq̄n remiſſū habet. nū
q̄ ſolutū. ¶ Sapia āt fabꝛi
cat et formar uitā. diſpoit
actiōes. regit agenda. et ob
mittenda demōſtrat. ſedet
ad ꝙbernaculū. et ꝑ antiq
pia fluctuātiū dirigit curſū.
acceleraī tarda. ꝑplexa ex
pedit. exequat ardua. ſſima
leuat. diuꝛa cōpat. aſpa mol
lit. ¶ Cogim hūc ee ſapiē effec.
ſtudij qualitate. ¶ Studiū
hoc nō naſcit. ñ ex ūtutū
ſcia ⁊ uita pura. ¶ Duritas
ūi mentis ex paruis nīq̄
na eſtimat. ex aptis obſcu
ra. et ꝓximis remota. ex
ūtib; rota. ¶ Nō te moueat
dicentis auctoꝛitas ñ quis
dicit. ꝑ ſꝙ dicit intēdito. ¶ Q
q̄re. q̄d potes ūenire. ¶ Q dis
ce. q̄d potes ſcire. ¶ Q opta. q̄d
optuꝛ coꝛā bonis pt. ¶ Non
ap multis. ꝑ q̄ibus placeas
cogita. ¶ Ne altioꝛa rei te ꝛ
ponas. in q̄ ſtanti ē tremē
du. deſcendēti cadendū eſt.
¶ Hoꝛtoꝛ ut pīam ꝛ ꝓꝛoꝛdi
a tua dimittas. et ut exꝓi
mentū ꝓfectus tui capias.
nō oꝛone nec ſcripto. ꝑ āīmi
firmitate. cupiditatū di
minutoꝛe. ¶ Verba rebꝫ ꝓpo
ba fiāt decet plūa uera.
nō dicā tm. ¶ Maxim hoꝛ
ē officiū ſapiē et mdictū.
ut uerbis opa ꝛrdeāt. ut
ubiq; āīmꝰ ꝓꝛ ſibi. idēq;
ſit. ¶ Q te coꝛques in illa
ſtione et laceras. quā ſb
tilius ē et melꝰ tēpſiſſe
q̄ ſoluē. ¶ Nichil īcōſide
ratius. nichil ſtultius. q̄
q̄ſtionibz et uebꝫ aīm ocu
paꝛe quas nec ſcire utī
le ē. nec exputi honeſti.

Moueat te ⁊ſtio honesta
moꝛibꝫ. cogitacoibꝫ pcis
accōmoda. ſpectaculis dile
ctionis nō excedēs. Impossi
bile multū et mōgnū est
attīgere velle ſūmū pncipi
ū. cum ipa nāliū rerū pn
cipia ī oī arte agnīa pro
batōe nonſuſtinet. Habet
et ipa nature tacio metas
ſuas. hīt et fines. q̄ ſoli deo
note ſūt et apte. Quid te
iflas humana ſuperbia? Quo
tenderis? Quo assurgis
fortius. tāto tpius aquas
ſaris. Audi illū de quo bēs
voluſtanq̄ ī laude mirabi
li teſtat ſcribēs. In alijs
mḡr ſacerdotibꝫ p mundū
quoꝛūq; toleraīt mſacia. ad
ē ignoꝛātia. Cū aī ad au
guſtinū ventū ſuūt. legi di
deeſſe credit. q̄cquid ⁊rogit
eū ignoꝛare. Quid aī m
magnifico viro ſuꝑ pfun
ditate ſermōis. et arduaꝝ
rerū diſputatioe ⁊rogeret
audiam⁹. Int̄ miracula
quedā augustini. tale de
eo miraculū tenet.
Eo in tpe quo bēs augusti
nꝰ libꝝ de trinitate ꝺposu
it. illi tale miraculū deus
ondit. Ponēſis animus
affīre nobilis in q̄ beatꝰ
augustinꝰ epāt̄ amīstin
bat. ſuꝑ litus maris pul
cherrime ſita erat. Beatꝰ
aī augustinꝰ in cōſuetudine
habebat. ut poſt diurnū ſtu
diū et laboꝛe. veſpe ſuꝑ litus
maris ſequētibꝫ alongē ep̄is
et clīis. ſpu eū. p aſilio et ne
gotio vniuſalis eccie frequē
tabāt. ſolus añedēs deam
bulabat. ne ſclaꝝ eiꝰ ⁊templa
tionē aut ſtudiū collogiētiū
fabulatio ꝓpediꝝ. Cū ergo
ſic ſolus meꝺet. puerulum
mire pulchritudis ſuꝑ litus
maris ſedentē inuenit. qui
facta in ſra foſſa. parmula ſic
pueri ī plateis ludētes ſolēt.
rotcam argenteo aquā de ma
ri hauriebat. et ī illā foſſam
pmulā effundebat. Quē ut
beatꝰ augustinꝰ ita ſerioſe ſe
dentē vidit. pedē mox preſſit
et ſtetit. ꝓpedēs inde pueru
ſalutat. et mḡrit q̄d agat. Et
puer cū magno ſerio rndēs.
Volo mḡr totū iſtud exhauire
mare. et iſti foſſe ſi poſſim
mſunde. Quo dicto q̄ pue
li vir ſcīus in ipſa decentiſſima
ētate. ondit. Et quō mḡr o
bone puer hoc potis? Ingēs
mare eſt. parui rotcar quo
exhauris. foſſa parmula in
quā fundis. Et mox puer.
Poſſibilius ē m̄ mḡr hoc fa
cē q̄d inuendo. q̄ te ipſe q̄d
roḡtas. Ad hoc bēs augustinꝰ
mirabilit ſtupefactꝰ. q̄d hoc
cēt mtroḡnt. Ait puer. Lo
gitatu ait volus eſtimans

volumīe breui ꝛcludē ꝙd sit illud īdiuidue trinitatis ineffabile sacmentū. Et hoc ꝙdē aīaduertis possis. isti fosse paruule pocius totius maris undā infundā. Hec dicēs puer recessit. Beatus ergo augustinus xpm in fō ecclie natus. cū vim puer dixerat mox aduertit. Vide ergo ꝙd ipē ecclesiasticus augustinus huic rei cōsonū. in libro de baptismo loquit. Vbi mīt de re obscurissīa disputat. nō adiumētis diuinaꝝ scripturaꝝ certis clarisq; documētis. cohibē se debet humana psumptio. Hinc dispendio ei promisse salutis humane. multa possūt ignorare. Caritāde tn sūt diuine scripture. nec eaꝝ supfine debet ēe extenta. q; ad exercitationē nrām ita modificata sūt. ut ī his semp penetrari velīt. Et vnde ꝙd dicat idē brīssimus augustinus in libro de opē monachoꝝ. ad illos qui sine ēdificatōe fideliū scripturis sacris insudāt. Cōferamus inīt cū fratribus q; ad nos ab estu seculi venīūt fatigati. alloquamur eos assidue. exhortemur. pungamus eos. edificemus ī eis si qd in vita eoꝝ p ḡdu suo deesse psentiamus. Talia opa si nō facim⁹ periculose a dnō ipā spualia alimenta sustinem⁹ Cū vera autē inīt efficax sit illa sentēna vsque dicētis. Confundēt oēs plectentes et rapientes subtilia. exēplo euidētissīo sub nrō tpe fere vidēam⁹. Augustī symon de tornaco ꝓfessus in theologia regebat. et erat excellens ille suo tpe. ꝑ stra detestanda offiaj suū modū īmoderatōnēs et superbiā. Hic cū sup oēs doctores trinitatis audītores habebat. et in scola coram oībz de humilitate altissime docēte xpī questionē disputationē habita ēmutauit. in fine tandē datus ī reprobū sensū exectranda stra xpm blasphemie verba prupit. Dies fuit mīt qui mūdi sectis suis et dogmatibz subiugauit. Moyses. ihesus. et machometh. Moyses primo iudaicū ꝑplm infatuauit. secūdo ihesus a suo nōie xpianos. tercio gentilē ꝑplm machometh. Hec mora. euersis ocīdis p humana vocē mugitū emisit. et ꝑplentia stratī elisus in trā. die tercio eiusdē morbi predictā accepit. Plaga ergo insanabili eū percussit ōnipotens. et oī sciā usq; ad prima elementa priuauit. Et ꝙa mori quidē in aīa cū hac plaga potuit. cū usq; ī diē mortis sue qī muti xpatus ē numēris insipientibz. et ī luxurie fetidine permansit.

Et vide ſupme ãmiracois mi
raculũ. ¶ Legda ſonancia cõ
cubr ĩ ſua noiare potũt et
ſi nõ. Boeciꝰ vo de tinnitu
te qui mixta eũ ad ſpectacu
la ponebat. que dm̃ corde
teno ſaciat. poſt indita pla
ga. nec noiare nouit nec
valebat. ¶ Nõ trãſgrediaris
ergo tminos ꝑſtitutos. t pũ
modũ ſp habeas ĩ ſcripturis.

Caplm xlviij.

Gaudet plauſu
et tynitu eius.
Eius natã ſonora ẽ. et m
ea ꝓdicacois ſonoritas deſig
natur. Vnde yſaias ꝓcepit
dicẽs. Clama ĩ fortitudiẽ.
ne tuba exalta voce tua.
Tuba hic ductilẽ intellige
ne er ere vl̃ argẽto fiebat
ſecm ꝓceptũ moyſi. q̃ erãt
dicte iubilea. qua talibz ute
bant in feſtis et neomeni
is ſacdotes. ¶ Has ꝓmuto
res ẽbi dei rectiſſime figurãt.
quoꝝ vox q̃ tuba vehemẽs
nũc terret impios. nũc uſ
tos ad reſiſtendũ hoſtibz er
hortat. ¶ Hic roborat exem
plis debiles. hinc alios nt
bulacoibz ꝺſolat. ¶ Nũc dila
ter exaudiet pijs. nũc me
tens de malox intritu ꝙru
lat. ¶ Et notandũ qp ĩ textu
duo ponunt in qbz exaudiet
apes. plauſus pcedit et tyn
nitus. ¶ Plauſo ſecũdu pſalmiſ
tã manibz fit. q̃ dicit. Omes
gentes plaudite manibz. et
ſignificat boni opis cũ vnite
conamen. ſ̃d ꝓdicacois tinni
tus ſonatu. murũ reddit fide
lẽ xpĩ audituz nodulamẽ.
¶ Plauſu igit̃ boni operis et
tinnitu ꝓdicacois exhortãt
fideles apes. et eoꝝ modu
lamie ad vite ꝑfectionẽ et
deſiderii celeſtis ꝓficere
tur. ¶ Exẽpli gra referam
quodã. qd multis valuit ad
incrementa virtutis. Erat in
ſuille ꝓbz vir notus et mu
predicator quidã. iohannes
nomẽ. cognomẽto polimꝰ. hic
erat quidẽ qñ iſtud accidit e
rat canonicus regularis ĩ mo
naſterio de eſſonnes. ꝑ poſtea
ad ordinẽ predicatoꝝ in quo
obiit dei non cẽſit alacritati de
uota mente tranſiuit. ¶ Hic nup
ramatenſe vrbe in moſterio
religioſiſſimo ac deuoto cantu
praeſſi in choro canonicoꝝ
regulariũ ꝑntibz beatissimis
multis cũ ꝓcõ in feſto apli
ti philippi et iacobi ꝓdica
uit. Cuiꝰ illud obiit. qui ma
net ĩ me et ego in eũ. hic fert
fructũ multũ. habẽt ĩ ma
nibz. et illi crebris vocacoibz
miris modis inſiſtẽt. virgo
quedã anicula ferentiſſimo
ſpũ cepit ꝓmo ĩmẽſe fremẽ
re nimio dentoꝝ ardore
et acuti oibz membris ſuis.

ꝯ; q̄ ter aut q̄ter alīq̄diu re
pmēt arrisedentiū pulsibꝫ
sonaīt. tandē ubi p̄ceptor
inseparabile mixtum ex p̄me
ret q̄ vini et aque aīe bte
tī deo. spūs ei⁹ q̄ mistī ab
ꝯ spirando laxamentā cordi
ei⁹ tī validā effusionē sāguis
et clamore disrupit. et i eō
spūs oīm expirauit. Erre bra
ius n volantibꝫ nr̄is. q̄ liter
ad p̄dictōris tinitī gaudia ē
ner se posthea tristibꝫ misuit.
que gaudiū mitīs dñi inizā
siq̄ olim sumit requiescit.
Habet et dñbol⁹ tīnitū luso
res suos. quoꝝ applausu ser
ui ei⁹ et subditi gaudet. Dñi
horū ifern⁹ est. torneamētis
milites aut satellites dediti
sūt adeo fidelibꝫ p̄lis et ple
bei multitudini maxīe no
ua fuit. ut dāpnabilibꝫ et
intolerabilibꝫ expensis eorū.
ut ulla copia tirāni sufficia
at. Exheredant diuites. eccl̄
nas. ciues urbū deuastant.
expoliant pauperes. et ut e
is relinquit frustū panis.
Et hoc totū fit. ut tyrānis ap
plaudentiū hystrionū longe
lateq̄ nomē p̄bi militis dis
uat. Et cū petist nomen
eoꝝ cū sonitu. q̄a uocē stre
pitꝰ p̄tinuit. Quid habet i
tali laude p̄bus miles equo
bauardo nitꝰ. Guillermꝰ de
barris nr̄o tp̄e miles opti
mus dictꝰ ē. insonuit nomē
eiꝰ dū uixit. ita mortuo no
audit. Bauardus uo equus
tpe karoli uiguit. q̄ngentis
et eo āplius annis mortu
us ē. et adhuc supē eius
fama. Bucephalus equꝰ
magni alexandri regis
macedonū. ob honore sui
mortui⁹. meruit ostrui et
suo nomē bucephale ciuita
tē. Et tu miles tu satelles
p̄bitate tua q̄d sile meruisti.
Audi q̄d nr̄o tp̄e gestum
sit teste tota rhetonica. An
no ītes ab īcarnatōe dñi
millesimo ducentesimo q̄dra
gesimo. uxta ruspram sup
tenui opidū nobile. ad tor
neamētū multi nobiles du
ces. comites. barones. ac mi
lites aggregati sūt. Cupiēt
quidā frater bernardꝰ de
ordie p̄dicatorū ai sorio.
voluit supplicit et q̄ cū
lacrimis ut sibi parcerent.
et desistent ab tanī p̄posito.
xpatentiq̄ xpianitati t af
flicte matri ecclie. que illo
tpe in vngaria. sclauia et
polonia a tartaris miserā
biliter vastabat. Et cū milli
cent qui ad p̄ces eiꝰ liben
tius destitissent. quidā ro
mes dictus de castris. subsa
nauit frem et assentētes
eidē. et aggregans turmas
militū. ferale illud torneā

mentiū. infelicissimꝰ ītroa
iuit. Mane aūt cuiusdā dei ut
a pluribꝫ ferebat. qī gleba ī
gens et lata sup̄ aera vide
bat. et ēa glebā ac sup̄ qī
rorum genus volucres
crocitādo diurnus volitare.
Nec credo aliud ꝯ demones
has fiusse. q futuri mali p
dignū hoc dederūt. Nec mo
ta. cū torneamētū hoc fiet.
milites ac satellites in tā
ta strage et in tāta multi
tudie. plurimi ī morte. nō
nulli ī desperatiā. plerīq; etiā
in lāguores ꝑpetuos cederūt.
ut nullꝰ ābigeret ludū hūc nō
tm hoim. sꝫ verissīe dilectione
diuina demonū extitisse. Des
de mortui usq; ad trecentos
sexagīta septē ꝑpetrati sūt.
int quos etiā ꝑmꝰ mortuꝰ
dicit comes ille de castris.
qui dicto fr̄i predicatori to
tumulat ītradixit. Hūc ea
dē nocte quo die hec facta
sūt in spectaculis militū arma
torū iuxta villā beabatie
q̄ vska maior dicit. ītrepta
tiones fiei a demonibꝫ pbro
ville teste ītroui. Et hoc
credo in signū letrie tunti
mali fiut ī theutonie p
tibꝫ sicut a frē ordis p̄dica
torū audiui. q illis incola
tie fiut. miles potes. mix
dedit torneamētis. Mo
tuus ē aūt miserabilit sic
uixit. Reliquit aūt uxorē
deuotā valde et sciam. q mo
tuo marito ut ipamet mihi
alberto fri ordis p̄dicatorū
cū fletu magno narrauit.
et ipā michi. rapta ē in ecs
extessū mentis. et vidit ēa
aiam viri sui demones in
magna multitudie ītrepta
tos. Diritq; mꝰ enumerato
rem ad ysortes. Ponit mili
tes ī pedibꝫ eiꝰ. quarū spicu
la penetret a plātis pedū
usq; ad cebrū. Hic eū lorica
induit. cuiꝰ spicula ante
petro penetret totū corpus.
Hic galeā capiti eiꝰ ip̄onit.
cuiꝰ filū spicula descendēdo
trifecat usq; in plātas. Hinc
scutū collo eius tiēte. cuiꝰ
pondꝰ membris oībꝫ aquas
set. Nec oīa cū ad iussum
pricipis demonū in aiam
miseram ꝑpetrat. dixit ita
to demonibꝫ. Consuetudo
istius erat. ut post torneame
ta balneis foueretur. et post
balnea deponet in lectum.
et iuxta eū puella teneror.
cuiꝰ ꝑplexibꝫ in coitu frue
bat. His oībꝫ aptate simi
lia. Nec mora. flāmis bal
nearibꝫ aia cruciata. in lectū
candēte ferreū deponit. et
iuxta eū buso terribilꝫ oculꝫ
ad magnitudinē et longi
tudinē lecti. cuiꝰ ꝑplexū. tor
tu et oculis adeo exhaustꝰ

est. ut magis eā buffonis illi horribilis. ꝙ armoꝝ ꝑdictoꝝ tribulū. balnei pel lecti vexatio cruciaret. ¶ Jen ꝙ digna pena fit talū. ¶ Illa aūt bēa mulier q̄ hec dispensāte deo de aīa mariti vidit. oībz diebz vite sue ex recordatōe visiois adeo afflicta fuit. ut nullo posset ābigere qui eā antea cognouisset. quin illa sūpta ꝙ credi pt. corpis mō modo vexaret. ¶ Vidi ego brīnā prīs mei. mulierē annoz centū triginta. hec in villa in q̄ nata ē leuues iuxta bruxellā in brabātia fructi humoī suo tpe referebat. In hac villa seraginta mulieres arma portātes sp̄sim p̄ plateā morabant. ubi vir vnꝰ ē modo. ¶ Hij oēs alijs militibz ēt̄ centū regi oīū sine ullo armoꝝ p̄sidio. exceptis lanceis. scuto et galea indūti. nec nō et plicatilinea tunica. torneamenta frequentius faciebāt. Et cō tigit ut frequēt. ut ī ogressu opis miles quidā male pro tectus dipeo in corde lācea ferret. Cū grauī igit luctu ad domū ꝓpriā corpꝰ exāime sic delatū. in lectello ꝓponit. Cernibus vō fluentibz p̄ntibz et amicis. fit nocte media cū corpꝰ mira ꝛfusio. Et post horā expresso famulo et missso p negotio ꝓpe villā. obuius ei in equo nigro facta est mules ocīsꝰ. et dixit illi. Iste dns retro me. et festina te ad locū quo mitteris ꝓpe villā. Territꝰ aūt famulꝰ. ut iussꝰ ē ascendit. et cū brachijs teneret se ad latera sedentis in equo. et nescius vulnus lateris manu tetigisset. dixit miles. Fortius infige manū vulneri. et extūc ferrū lancee q̄ p̄cisso fuit. Tremebūdus igit famulꝰ fecit quod iussꝰ est. Ad locū aūt ubi trāsmissꝰ ē famulo veniente dixit miles. Descende mūt. et ocīsori meo salutē dicas et alijs oībz quibz vis. ut veniāt ad tale locū. et videant iudiciū dei factū de me. Et in signū huiꝰ ꝙ me vera videris. ferrū lancee ostendas eis. ¶ Iame aūt facto famulo ea que iussꝰ est fecit. Et cū venturi eēt ad locum ubi venire mandauerat ceteris ocīsoribz. inuenerūt corpus et multoꝝ multitudinē infinitā. qui validis morsibz cadauer miserabile discerpserūt. ¶ Quoz et hūc forte quierēdū est. quomō ocīsus resurgē. viuē. loq et equitare dicit. ¶ Et vīdemꝰ. ꝙ ī vnū bēti benedicti abbatis asserto bēti gregorij pape suffragat.

ubi dicit. pistorius mortiu
corpus de tumulo surrexis
se. et reuersu ad ppa. et ad
pistrinu familia exitasse.
Postimo tñ salue indicio
meliori. phabile satis redde
tionē. Manēte adhuc mor
tui corpis organismo. velut
vestē homo. corpus organi
zatu pt dyabolo subintrare.
et ad voces et ad vba refor
mare fauces. et ad motum
membroz arterias venas mouere.
Non multu tñ hoc pt. qz
natura corpis flexibile sm
am vegetabili in robur de
bitu reuocare nō pt. quin
adlentato humore citius cor
rumpat. Est et aliud ludo
rum genus plenu vanitate
sub sole. Luit enim lusores
tesserarii. qui adeo nocui
sunt mundo. ut vix quod illis
nequius reputet. Hoc ludo
pauper nudi fiunt. media
diuites. nobiles infames. et
simus rusticus uliores. Ex tes
serarii at ludo despatissi
mos fiunt. sicut fures rapa
tores. et homicide. Insuper
talibz. de facili nō desistunt.
Ludor tanta ē in lusoribz.
ut oem verecundia pdant.
usq ad venda nudari.
Fui in quada villa capitale
ubi iudeus cū xpiano i
sac nocte pascues i tesse
rarū ludo sedit. Cuq nu
deus multū pecuniam pderet.
et ex hoc ipacient⁹ turbare
tur. tandē in xpm retorsit
iniuria blasphemauit. Et nī mo
ad iactandū hassardū tesse
res collegisset. manū ei⁹ cū
tesseribz fit stractu. Qui
repbo furore sumpto cū ipē
stracta manu mensam luso
ria pcute nitet. iterato in
xpm et mrem ei⁹ blasphe
mia turpissima eructuans.
sinū eius fibulit oculos te
adit et exprimit. Ep̄iam⁹
vō collusor illi⁹ pauore ni
mio in amentia uersus ela
guit. et vitā misera dira
morte finiuit. In brabā
tie ptibz vbe louanio ciuē
vidim⁹ genosū et bonū. q
in nocte sca pascues ad ma
tutinas surgēs. inuisibat ōm
cellariū mplatea. in que p
ditissimi adolescentes ad lu
dū tesserarū sedētes. blas
phemijs et uitupijs inui
cem strendebāt. Visiens at
ciuis uenit hoies platee
ante cellariū. qui cū mag
no immure plāgebāt hoiez
quēdā ignotū. plagarū mi
serabilit. et sanguie cruen
tatū. Qui cū quereret aut
orē lesionis tante. nō
rnderunt. Iste mquunt unus
nes qui hic i cellario ad tes
seras ludit. Hoc audit⁹ in
gressus ciuis ipperat ludē

tibi tali nocte. et eos dixisse ubi
bis introfisse. cui homine ignoto
tii ingressu ad eos tm risse
lit verbemisset. Intonuit aut
iuenes nesciũ aliquẽ ad eos
intrasse postq̃ discesserat. nl'
lũ vo ab eis vl' verbo vel
verbẽ laesisse. Et mox cũ
hec surgentes oes. spiritũ ho
minẽ cruentatũ. nec tñ eum
uit. Conversiq̃ singuli ad seip
sos animadvertũt inuenies
suis tribulis cursu xpin dñm
omnibus affectũ. cursũ im
pensis cruciare. Iccirco fr
frat ordis pdicatorũ sub di
bio retulisse. exinde in dicta
urbe pueniẽs interrogauit
p viro. Inuenem hoiem. que
sim vitate rei sub pfecto in
tramẽto. narrauit ille ut e
scripsim. Et addidit. qd dñs
damq̃ in cuq̃ cellario lusoes
fecerat. in dicto facto tanta
dissensione pmotũ est. ut medi
ante rixe illo qui hec nar
rauit. nũ droze oia bona
diripuissent. et q̃ per usuram ra
puerat. Iniuriatis restitu
eret. et vitã sua bñssime
terminaret. Narrat quoq̃ or
dis predicatorũ bonq̃ et ve
ridicũ narrauit mi. qd quidã
nudatũ ludo tesserarũ. adeo
desperatus q̃. ut arrepto ar
cu sagittã in aere iaceret.
qñ ipm celi dñm pcussisset.
Et mox sagitta reuersa cũ

facie iacentis. sanguine rete
ri totaliter infecta repta est.
Qui mox in vrremediabi
libz lacrimis resolutus. siem
qui mihi hoc narrauit. ad duo
miliaria quesitũ mouit. et
confessus. vitã suã cũ mira pe
nitentia et deuotõe correxit.
Est et tertiũ chorizãtiũ lu
dorũ genus. qd q̃ notissimũ sit. i
libro de ciuitate dei bts au
gustinus insinuat. Ubi nar
rat. nasicam scipionem. roma
norũ nobilissimũ ducẽ sub
sellia de theatro sustulisse.
ne romani qui de nouo tri
phauerãt in bello pũ carthagi
nẽ diu ãmitã imperij. cho
reis et ludis veneris dediti
vacare posset. et p hoc effe
minati iuderẽt alteritz. et
cessantibz bellis. ad discordi
as moueret. Iccirco i cho
reis ẽ euidentissime manifes
tũ. q̃ ad sinistra cruciantes
in qua pte hedi maledicti
ponent. vetitũ pdicatur fuit.
qd benedictis ad dextrã a iu
dice oferet. Si aũt sedm ve
ritatẽ augustini sentẽciam.
melius est diuino vel festo di
e arare q̃ choreas ducẽ. et
opus seruile qd ẽ arare mor
tale sit festo die. ergo multo
fortius ẽ choreas ducẽ q̃m
arare. Exaudiant tñ in pte. si
nõ in toto q̃ in nuptijs fide
liũ fiũt. et quibz solatium

modesti ꝯfaudij habẽ deꝛet illos qui ad vitã laboꝛiosi matimonij ꝛueneꝛut. Unde vulgaꝛit' dicit'. viꝝ dignũ habẽ ꝓuã nolã cũ cauꝛea ꝯtꝛena ſuſpeſã. qui infꝛa ãnũ de ſuſcepta vxoꝛeno doluerit. Et quidẽ quãta mala in choꝛeis eueniant. mulieꝛes expte nouerũt. tã ex viſu q̃ in auditu. tã ꝑfabulacoibz q̃ in xpleribz.

¶ In villa quadã bꝛabã tie. ut m̃ fꝛat' ordis ꝑdicatoꝛũ narꝛauit. mulier pꝛo cax et vana erat. que i oĩ fere feſto choꝛeas ũge conſueuit. Et factũ ẽ. ut in cimiteꝛio vnus ad ſaltũ ũge choꝛeã ludẽtibz. vñ coꝛã pila ferietur manu. bacul9 de manu cõmunis euade tet. et dictã mulieꝛe dure te choꝛeã ꝓuſſã in capi te mox neꝛuet. Hec ci ut viderũt oẽs ꝑſiſi ſunt. et coꝛpus ad domũ ꝓuã de tuleꝛũt. et in feꝛetꝛo poſue ꝛũt. Obꝛo aũt cũ diebs diꝛ tuꝛo vigilias veniẽte. eccẽ thaurus nigeꝛꝛim9. ꝓmo demon peſſim9 cũ mugitu actꝛẽs feꝛetꝛũ cũ coꝛpe de iecit. et coꝛnibz illud diſſi pas mẽbꝛati ꝛõdit. ita ut diſcꝛetis hinc inde diſꝑſis. fe toꝛ itolerabilis ſꝑgeꝛetur fugientibz ergo cunctis. an

dauer lacꝛatũ uſq; ad cimi tiũ ſolũ ꝛeliquit'. quouſq; ſalicz euaꝑoꝛato fetoꝛe pꝛi mi eo intꝛare poſſet ad coꝛ pus. et ſublatũ ext' cimite ꝛiũ ſepelire. ¶ In ytalia uxta laudiũ ſicut a ꝑſb' bitꝛ ville pꝛeꝑio. quidã choꝛi ſantes ſaltibz ſup ponitꝛ. diſꝛupto ſubito ponte foꝛtiſ ſimo. in aquis validis to tus ſuꝛ ſubmerſi. ¶ Vidi et ego adhuc puer i choꝛe is ꝓtaciſſimã ſaltantẽ. q̃ me ꝓnte poſt choꝛeas in ſolent' cũ adultꝛo luctaba tuꝛ. Et cũ ceſſaſſi. ſubitꝛa nea moꝛte ꝓcuſſa. miꝛabi liꝫ expiꝛauit. ¶ Eſt ⁊ q̃ꝛtũ illoꝝ gen9 qui i aquis ꝛeli et cannis teꝛꝛe ludit. ꝗm dãpnato maꝛie in diebs manifeſta ẽ. qui ꝑ vana tiones ludoꝝ taliũ. debitũ ꝑpõ obſequiũ nõ exſoluit. Hz et laicis nobilibz iſtꝰ dãp nabilia ee ignoſcas. ſi oꝛõ nes cotidianas et miſſas neglexeꝛit et ſpꝛeuerint ꝓpter illa. Unde cũ a tꝛeue ui ciuitate cũ fꝛibz ꝑdicato ribz de theutonia ꝑ venit deſcendẽs in coloniã agꝛip pinã. et multa ab eis me moꝛabilia diſceꝛe. inꝛ ceteꝛ fuit inter quidã naꝛꝛauit dicẽs. ¶ Fuit in theutonia nobil quidã venatoꝛibz in tantũ

deditus. ut ī nullo sāctē do
minico vel festo die missā
audiret. ꝫ semp venatoribz
intentꝰ eēt. ¶ Corripiebat aīr
cū frequētius vxor sua de
uota deo. et ille qī mulie
bres monituꝫ nō curabat. Ac
cidit aūt. ut ipā vxor post
multos ptus editos ipzeꝫ
nata. puerō parēt aborti
uū. habentē caput venati
cū cornis. pendētibz auribz
et porcinis. ¶ Cōfusa ergo ma
tre et multis matronis nō
bilibz q̄ aderāt. ꝯsiliū fiunt
oīm. ut terra cretus partꝰ
obruꝰ tegēt. ¶ Veniente ꝯꝫ
a venatōe marito eiꝰ. ꝯsi
uit qs puer eēt quē editū
habuisset. ¶ Dissimulātibz aūt
oībz cū pudore. instat miles
detracto gladio ut eiꝰ ptus
ostendat. ¶ Et mox timore
ꝓmissa vxor eius de tra u
bet plenam tste spectaculū
monstruosū. dicēs. ¶ Cave q̄
manifesto ꝑdigno insipien
tiā tuā vindicauit oīps. q̄
nullū honorē debz sactis.
nullā reuētiā sacmentis
ꝑi corpis ēbuisti. ꝙ magis
vanis ludis venationū in
discretis tribz ꝯstituisti. ¶ Ver
ut vidit nobilis correxisse.
et egit penitētiā de missis.
¶ Ite et quidā alius potē
tissimꝰ miles. cū multos ex
subditis cogēt sectā vacare
cotidie et venationibz insudāe.
et ꝑ hoc plerīq; culturas
agroꝝ. et ꝓpria negotia di
mittentes. ad paupiē et
ōpiā cū vxoribz et filijs
veniebāt. ¶ Contigit vt vna di
erū cū ꝑuata familia domꝰ
sue. miles ingressꝰ nemo
ra fera ꝑpetēt. et agitātibz
omnibz equo residēs sequētur.
¶ Cū nichil ꝓfice tota die
ꝙ semp fera videt aīa fugā.
in amēna versus cū suis
oībz fera de nocte secutꝰ ē.
¶ Et ex illa die nullꝰ hoīm
vidit aut audiuit. q̄d de eis
fiet aut euenīret. ¶ Dixerūt
nōnulli et bene credim⁹.
ꝙ sicut dathan et abyron
infecte terra viui absorp
ti sūt. et ad inferna trūsmis
si. ¶ Est et q̄ntū ludorū ge
nus q̄ diabolꝰ in ꝺēpna
cionē multoꝝ modis diu
sissimis adinuenit. ¶ Dis ei
dubitat obscenis et venē
is cātibz corda eoā religi
osoꝝ aūt bonoꝝ fidelium
multotiēs ꝓmouere. ¶ In is
tis ē tymanis deorū. et istis
applaudūt vanissimi spec
tatores. ¶ Istis merito nun
ciunt cū suis gesticulatoī
bus et obscenissimis
aut scurrilibz hystriones. ¶ Ca
libz dare. ē ut augustinus
dicat. demonibz sacrificare
¶ Q̄ nociua sit ista. ꝓhus

dicat. Auctui tñ dāpnosñ bonis moribz. ꝯ in aliq° ſpectaculo reſide. Cur ei p voluptate facilius viciaſ b reput. cñ eoꝝ ſilitudines aut exēpla ſenſibz inſibi lit ipsi mittur. Subducēdꝰ e ergo pplis tener cāmus. et paru tenax verti. ſa pnū exēplū luxurie. aut alteri⁹ mali. multa facit. Qd at talibz applaudt dēmones. p ifendosñ et dē ſem uirtu dñm ihesum. dñm de velpia militē in ducatu brabātie. veridica relatōe ſuſcepi. Habebat ille ut in retulit familiā quēdā. noctne cuſtodie deputatū. qui obſcen⁹ nimis et lubricus. ꝯſtrepitacōes puellaꝝ ac iuuenū tamꝫ tibia et ſiſtulis faciebat. Hic cū ſemel veſpe i tbra cubaret. et ꝯfeſtitulacōibus et ſaltabz ſtreparet. vidit dict⁹ miles manifeſtiſſie demonē cornutum villoſū. vibratibz et igneis oculis ante tibicinē ſaltitare. et ſedm motū illi⁹ duiſimode ifaude. Hoc cū ſeruo dñs intimaſſet. et ille nollet deſiſtē a dāpnabili ludo. et maxie puellaꝝ cātōes i obſcenis carminibz puellaꝝ. dimiſit eum ac repulit. Ille vō poſt paucos dies repba morte pauſa. uitū miſerā tmiaut. Huius exēpli. multo tribulio rē cuentū in huius libri ultimo capło. ubi legit de inſidiis dēonū diligens lector inueniet. Qd at obſcena carmina fingunt a dēonibz et pdoꝝ mētibz imittit. quida demon requiſſit qui in quella urbe brabantie puella nobilē ano dñi mil leſimo ducentesimo decimo ſexto p ſeqbat. manifeſte pplis audientibz dixit. Cantū aute celebrē de martino. ego cū collecta meo xposui. et per diuſas tras gallie vel theutonie pmultas. Erat aut turpiſſim⁹. et plen⁹ luxuriosis plausibz cantꝰ ille. Eſt et alius ſextus tyrannus demonū. dāpnabil⁹ valde et notabilis fidelū aiabz. De hoc frem ordis pdicatoꝝ natiuitē audiui. cui acciderat. qđ ſubiūgo. Ad pdicandū villā intrauerat. et aſcenderat ſolariū veſpe ad prandiū. Et ecce in oppoſita domo duo pditi adoleſcētes ad funus defūcti conuenerāt. et obſcenis cantatibz luſibz vigilabāt. Vt aut vidit frat⁹ et audiuit p oppoſitā feneſtrā eis tumbebat. fleve cepit vbervime. pditoꝝ iſanias miſerat⁹. Nec mora. ubi ſe

deposuit sup lectū. vigilāti q̄
dā astitit dicēs. Legatōe fū
gor aīarū in purgatorio p̄
grandarū. Iter enū mādāt
sius in delictis possessionbz
ostitutis. Miserēmī mei mi
sēmī mei. saltē vos amici e
mei. q̄a manꝰ dnī tetigit me.
Et mor fū. Ex hijs mgt ver
bis. cras tibi sermōis thema
susc̄pies. et vselles ludos ꝛ
exēcrabiles q̄s vidisti. et ido
es p̄ strata hoīes. ut defūt
tor aūorū pie subueniāt a
mabz. Iter distulit frater ī
aristinū. sepulto corpe mor
tui. iūncta legatiōe cōue
nētibz pl̄is moderare. Lan
tūq̄ in illo sermone p̄fecat.
ut oēs a mimo usq̄ ad ma
iorē ad tanta lacrimaꝝ habun
dantia mouet. ut mirus fer
uor exstitaret in pl̄o defūc
tis p̄ximis subuenire. et lu
dos quos p̄dixīꝰ exēcrabiles re
mouē. Abhōinent ergo apōs
fideliū tyrānus dyaboli. et
applaudētiū sortia dyaboli
detestent.

Caplm. xlix.

Hilaritate et nitōe
capū sanitas estī
mat. Et hoc ē idē
qđ salomon ī p̄uerbijs dic. Lā
mus gaudēs etatē floridā
facit. Tps tristis exsiccat ossa.
Testimonio scīe bone nichil
letius credo. nichil gaudio
sius ī hac vita. Testimonio vo
cōscīe male nichil credo tris
tius. nichil horribilius ī ter
renis. De hoc gaudio non
solū spūs. vīmetiā pticipat
et caro. Iuxta illud psalmiste.
Cor meū et caro mea exul
tauerūt in deū viū. Hoc
idē credīꝰ et vidīꝰ de ystoria
ostē gehēnali. ut āo mtius
meroze t̄ basso corpus extius
ptabescat. De hoc quiddam
sup modū probabile certis
sima relatōe cognoui.
Erat vir multis notus ꝑ cla
tus ī burgūdie pūbz. qui q̄dē
aliq̄nto tpe ī iuuentute sm
terit iustatus. postea a vtute
repessēs. repit ad vicia declī
nare. Iter moza squalenti
mente tabescēs incidit ī lan
guoꝛē. nēc dei manū castī
gātis agnouit. ꝙ mala ma
lis accumulās. pallore vul
tus et macie q̄ hō ītus
etnū miserabiliꝰ habilitaba
tur ad penā. Cuīq̄ nulla me
dicoz cura pficet. nec saltē
ei languētis vite causa ali
q̄s apparet. tandē in se re
uersꝰ sola causa lāguoꝛem
aīe intellexit. Confessꝰ ergo
cū lacrimis cuidā sanctissimo sa
cerdoti. statī ubi bñficium
absolutōis accepit. in silitu
dinē ferebusonū in facie. ꝙ
diuisificata postius aīalia
tute tetrima et pua q̄ vi
troēū septē dēonia de ore
diuina miserīcōe p̄euentꝰ.
penitens

simul exerit. Fl̄ura res, vix modico spacio tpis intecto in tabē aīalibz resolutis re florē repit caro prorsus & facies penitentis. mentegz et corpe integerrīe sospitatis. multis postea pfuit ad exēplū. Q Prom notādū val de est. qđ in ipō textu dicitur. q nitore etiā capīi sāctas estimat. Q Dd ergo hic in nitore. n conscīe puritas designat? De q̄ qđem in libro ecclīastico dr. Q Sapiā illūstrat corđis mūdicia. habebit amicū regē. Et illū q dixit. Beati mundo corde qm ipi deū videbūt. Tales fuerūt et sūt oculi ppheq qui a pncipio mūdi ea q̄ erūt et fiūt. lucidissime speculates. nūc ipleāte. nūc explicāte. nūc m testimēis mediis. nūc verbis eudē tissimus pdixerūt. Q Sup nitore puritatis et gracie q̄ clarte cōgdissīo loci fuit oculi volubaru scīarū scalicz a nīaz. q̄ in nubibz et sup nubes volāt. et ad fenestās suas alongē celestē patrīā speculāt. et cāmde ꝑ nōdū valentes mutuo salutant pīt et suspirāt. Q Intrāt tn nōnulli nī paulo. et ī paradisū p spēm rapiūt. ꝑ hora et mora breui. Q Monialis gen̄e et vita nobilis elizabeth de vvaris. ī mōsterio brabātie qđ aquiradicē. a cunabulis usq̄ deuotissima fuit. Cui scāmti pntes ei⁹ simplicīat īuidētes. eam militi pbatissīo hīz īuctā ī nuptiis tradiderūt. Cū quo ī uno lecto ānis integris ageret. pudicā tn ipolluta pmansit. Q Nam pedetēptim fere tribz ānis ymago crucifixi undiq̄ seqbat. Et si qn īmūdū quid aut noxiū cogitasset. manū de cruce porrecta ei⁹ pectori supponebat. et īcōmodū ptin⁹ effugabat. Q Nec angelicis sepius assuefacta colloqiis. ad cunena vitēs padisi die q̄da erecta ē. Ubi quidē sicut in cōfessa ē non solū ex vīnis adhuc et tūc natis. vnicā postmodū nascturis. cogr mgr qui ab illo tpe visiōis. usq̄ ī finē mūdi saluādi erāt similitudines vidit. Et qđ mirabilius est. in quo statu iustis vel virginitatis singuli signādi essent spūs reuelate discrevit. Q Nos ergo cū postea videriz ī vita. quor similitudies ī celo viderit. hīz eos antea nō nouisset specialissīe ex facie cognoscebat. et subito ī virtu oculi in singulis. mētiū vel statuū differētias discernebat. Q Ut aūt m xps iudex et testis sit ī die iu

dum si falsū loquar. ipē met m
me vitatē ēt̄issiē ꝟpbaui. cum
m̄ statū meū quē nisi ꝟfessor
meus nullꝰ hoīm nouit hucu
clarius idicmet. ¶ Hoc et mi
tis aliis quibz idē fecit ēt̄issiā
relacōe ꝟgnoui. ¶ Audiuit aūt
illud valde miraculū. qđ mul
la nobilꝭ puella elizabeth de
aska euidentissiē contigit.
¶ Hāc cū vidisset ī pompa et
ornatu gloie secularis. utpo
te illā p̄ quā pauētes eius
spe posstitatis gaudē cupie
bāt. ꝟstanter dixit ad eā. ¶ Frus
tra tu conaris et tui. qm̄
puidi te ī statu ōtinuitatis
certissiē moriturā. ¶ Quo aūt
hoc et q̄ mira ostensiōe fm̄
sit. ipamet puella nobilis.
et oēs qui audiere mirati
sūt. ¶ Est et gaudiū sicut di
cit augustinꝰ in libro ꝟfessi
onū. qđ nō dat impijs. sed
eis qui eū gratis colūt. qđ
ē sola ista iocunditas. qđ dici
gaudium de cōscia bona ⁊
fide nō ficta. ¶ Hoc solo fere
gaudio vulgē putant illu. q̄
morte habēt in desiderio.
et vitā in pena. qui vitam
istā putāt exiliū. et tenē
habitacōis dulcedinem in
volatū. ¶ Hij risū reputāt erro
rē. et gaudiū decepi dicūt frus
tra. ¶ Vidi iuuenculā mlierē
pulchrā valde. nobilē et reb
mūdi effluent pollentē. ¶ Hec
a puellaribz āhis vsq nobi
li mrimonio copulata. cito
postmodū sprevit mundū.
et ī se oēs scupiscētias āim
lauit. ¶ In domo mariti velut
ācilla hūilis seruiebat. Et
tm̄ ut michi vir eiꝰ dicebat.
gratior illi erat uxor in vili
habitu. q̄ in pōposo. ¶ Nec vir
tudē iungꝰ visa ē. nisi cū de
uotis et bonis. et tūc solū
iocunditate mirabili repleba
t. ¶ Cū ergo vir eiꝰ aliquos
dilcos hospites et seculares
habēt. quos ex more festiua
re volebat. deuotos aliquos
occulte mādabat ut uxorē
hospitibz letā redderet per
aduentū et societatē illoz.
¶ Consūmata aūt in breui ve
nit ad mortē. Et cū diu sine
voce et exteriori sensuū exer
citio iacuisset. tandē supli
tis oculis eleuatis in cachi
nū et risū maximū erum
pta ē. Et sic repete emisso
spū cū ipa dispositōe vidē
tis. facies nubilo et letitia
plena ꝑpō mirāte remansit.
¶ Nulli paulubio dubiū. q̄n
illa ad ꝟspām angelorꝫ astu
tiā exultauit. ¶ Caueāt tam
q̄titumcūq; deuoti et pij. ne
ꝑpō motū in morte gaudē
videant. ⁊ tūc et veuēn
tia die ultimū expectare.
Et ad hoc exēplū quietis
sim enarrabo. ¶ Garnerꝰ

quidā amōnitus regularis ī
monastio scī iohis in vineis
apud suessionē in gallia. vir
mire sctitatis ut vidi9 et ī no
centie ante mortē infirmi
tate iguissia laborabat. Ec
ece dyabolus qui semp nō
mſidiat calcaneo. īmisit m
ti ei9 psūptuose exultacois
tripudiū. ita ꝙ lūgua ei9 et
fauces tūto iubilo resultaret.
ꝙ oēs ītuētes eū vide
rent iā celestē pātam et
gloriā intrare. et ꝙ oms
scī in magno deuocois et
exultacois spū ei9 exitum
expectabāt. Solus āt q̄da
walter9 agnomēto patru9
magn9 īm mito sctatis de
huiꝰ mortis ꝓpudio tris
tis ſtabat. Cūq; mortis
agonizare ſperet. p spa
tiū tpis ab illa exultacōe
refract9. flere cepit uber
rime. Ad eū ergo quida ex
frib9 accedēs. querit cau
sa post tanā exultacōnē
tristicie. Et ille. Fatuas m
dacitū fratrū totalit cōue
nire. Mer mora. frīm ē ut
profauit. Et mox oīb9 dix.
Heu carissimi. vidistis ī me
fugiente dyabolo. vane ꝑ
ſūptuose exultacois au
dacia. Dz no ꝑmisit me pi
clitari misēdie mater et do
mina. q̄ me redarguit ab
ſepta vanitatis letitia. et
admonuit potius cū spei
modeamīe. et dei timore.
die ultimi expectare. Vos
āt frēs karissimi rogate de
ū ut īm de ista noxa et ali
is multis ignoscat. et iudicī
me nō ſcdm opa mea. ſ ſe
cūdū suā misericordiā saluet
me. Mox ut hec ꝺba ꝓple
uit. et oēs tridissent amē.
ſoluti īm fletū oculis expi
uit. Et hic quida illi9 hester
dignissīe recordam. que sup
oēm mundi gloriā ſtituta
dixit. q̄m oēs iustitie nīe q̄
pānus mēstruate. Dz et hic
notādū est. ꝙ multos ī morte
lestim9 exultasse. et q̄ ia ce
lestē patriā ꝓuenientes ī
iubilo dulcat exultasse. Et
hoc ut exēplo pateat audi
am9. Quida frat' ordis
ꝑdicatoꝝ vite bone et scē.
lectoꝝ frīm predicatoꝝ ī pru
gesi flandrie domo fuit. hic
grauit infirmat9 cū letissīo
vultu appropiquare videtur
morti. quida frat' cū lacrimis
flagitauit. ut si q̄d cōsolacō
nis mitius acceprisset a dīno.
sibi dicē dignaretur. Cui ille.
silere nō valeo ꝓ gaudio.
vē mat accepi. q̄a dīns ipse
ihesus se morti mee ꝓsentia
lit adesse ꝓmisit. Cui frat.
Et ego inquit ꝙ eūde dīm
obtestoꝝ te. ut m dignito vel
nutib9 tuis cū eū videris

ce pñtem. Cui ille ſancta m
ꝙt lubent. ſi quidē pmiſerit
dñs. Die poſtn odñi trio mor
bo ꝛgraue ſrēte. tabula pauſ
ſa ē. et frēs in infirmaria
q̄uenerūt ꝓſtolantes ei ſo
et ozī ꝛ, frib⁹. ſr̄ moriens
dextrā ſñi manū ad ceruīcē lo
cū extendit. Et cāſuſis odis
cū amaru lamentatiōe dicē cepit.
In galilea ihesū videbimus
ſicut dixit nobis alla. Duo
finito. ſtatī expirauit. Cui
vō pntes fuerūt. in hoc cadē
cū gaudio et lacrimis vetule
tuit. Ido idē quoꝙ audiit.
ut ego et meū quida pbr
ſbē vite. cuiuſda mulieris
le pauperule domicilū int
venī. Erāt et ibi duo frēs
odis pdictor ꝙ ea de cauſa
venerāt ꝙ et nos. Et ecce
mihi tuenī inſtante iacen
tem et agonizante ꝛ tamis.
Per moza et amiratibz no
bis. morte puer amariſſia
torquebat. Ingebat vultu et
oculis. et caput anxiū ſtoꝛ
quebat. Subito paululū de
preſſis oculis et itez adap
tis ſuſpicē in celū cepit. et
adeo vehemētiſſīe vultum
mēbris et oculis exultare.
ut risus et cachinn⁹ ei⁹ ſicut
in tali puero audiri extra
domū clarius potuiſſ⁹. Et
niſi mēbra ei⁹ laſſata ſtrige
rent. ſtrictius. ext cīmas ſñi
tripudias exiliſſet. Per du
bitam⁹ ꝙ hec vidi⁹ illo mō.
quin ad viſionē meſſabil'
ꝙoꝛie et ſtuit⁹ angelorū an
ꝙi puris ⁊ mocentibz o
appetebāt. in tali pu
ero tā dire et anxie mori
enti ſua natura talis ex
ultatio ſtigebat. Qd autē
plus de gaudio et natoꝛe cō
ſcē dicat audiam⁹. Gaudi
u inēſt verū tantū ſapiēn
ti ingit. Eſt ei clarū ac ſin
cera quēda et mera letitia.
ſuis bonis veris⁹ꝙ fidentis.
et hoc tm ex virtute ſcīa
ꝓpenſius inſpirata. Nichil
enī iocundius ſcīa bona.
Magna ꝓs bītitudis erīa ē
in pñti. nichil ſibi ꝛſtricta.
nichil ī mente reſiſtē. Hāc
ſolā vitā quieta dicā ꝙa
intius mētē pacata ſuenī
m⁹. Illud ꝙ⁹ eicias. qd remoꝛ
det. qd angit. qd diſpliceat.
qd nullo alio teſte arguta
ri te. Gaudiū qd foris ē le
uius euanescit. nec ſtabili
pede figit. Illud at qd int⁹
eſt ꝓmanet int⁹ cruſtū. et
ſi mille ꝓtuſibz quatiat.
Hilaritate ergo et nitoꝛe
apes fidelīū ꝙgient. ut ī
eis ſanctus īnolabilis et
intīminabil' ꝛfirmetus.

Caplm .X.

Dnt qui dicūt
apes reuiuiſce

si mt̄ tecta hyeme seruent. et
ad solē verno tpe reponā
tur. Hic post pditā gratiā
q̄ vita ē aīe. vnctq; vē pnīe
denotat. Cui ītuq; dns p
pphetā ezechiele india
rens. Nolo mortē peccatoris.
sz ut magis viuat et viuat.
Tecta q̄ apes fidelīū seruā
re debent. vnitas eccle ē.
adūsus quā porte nō
pualebūt. Nūmodo despā
tione nō fracte. soli nūc po
tius q̄ iustitie xp̄o spe ve
nie p penitētiā se xponāt.
ut sic cordis duritia q̄ hy
eme frigata pcī. verna
veritatis tēperie. gratiā cō
pīat redīuiue. Surgd qui
cecidit nō resurget. Istis y
saias clamat. Eleuare. de
uare. Surge. Et paulus.
Fidelis sermo et oī acceptī
one dignꝰ. q̄a ihūs xp̄us
venit in mūdū pctōres sal
uos fac̄. quoz pmꝰ ego sū.
Huic ergo vē penitētie sub
meo tpe facta exēpla ppo
nā. In germanie pnīb
quida nobilis comes. sz fero
paupm spoliator ex miser
cordissima pietate diuina
tui infirmitate correctꝰ ē.
Et amarissiā pfessione ottꝰ
oīa ad restitutionē posuit
que habebat. et irremedi
abilibz lacrimis cotidie lec
tū rigans. angelos t suos
dei ad impetrāda miam de
uocabat. Demūbēs vō corpi
sio tantū supplicū infebat.
ut talos pedū et crura fri
cuz ad ignē. et nitē v nerue
ne ac neruos vi. ostēta assi
duitate diuellet. Cui ia fri
gida in hyeme tanq; ad tribē
dū accepta. clam pectori su
pfundebat. ut ex hac glaci
ali frigore torqueret. Nec
diu post hec positꝰ ī agonia
a tanto spū repletꝰ ē. ut si
cut xp̄s de publicano euan
gelistā. ita et de isto fateret
pphām. De scipo enī pdixit
q̄ sine purgatorio ad vitā
auolaret. et eo mortuo ac
heredo rege defuncto. tota thu
ringia magnis calamitatibz
subiacet. Ad ultīm fastrum
vidimꝰ. Fuit et alius no
bilis eiusdē pīe miles. sed
pdo pessimꝰ. Hic post an
nos plures ad pnīe lamen
ta uersꝰ. et facta restitu
tōe ad hēmū tūsijt. et ibi
multa tedia maceratus. se
ipm p se vl̄ p socios oī mt̄
dū vespe cū flāmea arde
tis candele cera tāquito pas
sionis xp̄i cruciabat. Hic p
ter seueriorē vite modum
ad pdicatoz ordinē trāsiēs.
muris crastis datur et exē
plis. Venabilis et deo
dignꝰ mag̃r bonifacij q̄da
lausanēsis epī verdicta re

lacõe rogatõi. ꝙ quidã nobil
sue dyocesis venatũ cũ mõ
tes alpiũ pgens. familiã suã
ĩdimata ia die cũ canibz pdi
dit. solusqz in silua ẽ reuersꝰ
illo ergo horrente solitudinẽ
ut si quid audiret diuicius
expectante. tandẽ duos ex ca
nibz auisultat. quos venabu
lo insonante exortans reptam
do manibz et pedibz ad loꝛũ
sonat ascendẽ ubi latrãtes
canũculos audiebat. ¶ Et ubi
cũ difficultate puenit. ĩuenit
loꝛũ planũ pulchrũ valde atq;
graminẽũ inẽ montes. ĩ q°
qꝺ hoiem magnũ et elegan
tẽ forma facietenꝰ pstratũ
vidẽs. duas clauas ferreas
ad utrũqz latus iacẽtes. hoꝛ
rentibz oculis intuet. ¶ Hunc
multis plagis et vulnibz cru
entatũ. dicti duo canes vena
tici latrãbz ĩruebãt. ꝙ mox ad
aspẽm dñi sui multus obmutes
cunt. ¶ Post horroꝛẽ aũ assũp
to spũ. pstrato dixit. Si ex pte
dei es loquaris mi. et qꝺ sis ꝺ
unde venis edicito. ¶ Cui ille.
Ex pte dei sũ. et ordinacõe di
uina tibi talis appareo. ut in
me miserꝛ pnẽ sumas exẽ
plũ. ¶ Mortuꝰ sũ. luꝛ tibi coꝛpa
lis apparebã. ¶ Miles fui vnes
paꝛ. ĩmanissimꝰ. ea tẽpesta
te qꝺ richardus rex anglie xt
philippũ regẽ francie prelia
batuit. ¶ In illa ergo expedi
one qꝺ a brabãtigenis ĩpicta
uia in pictauia et ĩ gascõ
nia facta est. ego infelix luxꝰ
uriis et hominibz debachaꝰ
bar. nec ĩ hijs aliqui ꝺmcoꝛ
vel seruꝰ flexꝰ misericoꝛ pe
pci. ¶ Medio igit̃ tpe. validis
simã febrẽ aquã meruiꝛi. et
cũ nec cũr ꝺtus sũ. nec ꝺfes
sus. nec xpi coꝛpis sacramẽ
ta susceperi. ¶ Instante aũt hoꝛa
mortis obmutui. et ecce subꝰ
speratũ mia diuina pũcen
tus sũ. et valida ꝺtioe p
motus. ¶ Cui luꝛ loqui non
possem exclusi cũ lacrimas.
et in hijs vitã deo pmiscẽte
finiui. ¶ Nec moꝛa defuncꝰ
sũ. et duobz demonibz tra
ditꝰ neqssimis. mstar clauaꝰ
tũ istarũ ferreaꝝ. tormen
tis usqz in die iudicij cruciã
dus. ¶ Et hodie quidẽ p aspe
sũ montiũ istoꝝ mecum mi
seꝛã animã impulerũt. et v/
terũ p abrupta coꝛ eã cũ
dictis clauis ferreis pcipite
depulerũt. ¶ Cras tũ tormẽ
tũ istud tã magnũ et tã di
uturnũ. spe venie quã ĩ fine
mũdi habiturꝰ sũ. mirabiliꝰ
releuaui. ¶ Nec moꝛa. ubi spꝰ
ritꝰ ille hec ista finiuit. coꝛ
pus qꝺ videbat aereũ dic
tis clauis ferreis qꝫ fumus
euanuit. ¶ Miles cui ꝙ hec
viderat et audierat. a iu/
uenis paupm et mala vita

merſus. correctus ãmodo
vixit. et multos alios pñ
tes ad exẽpla penitẽcie ſu
a narratõe pmouit.
Alius in theutonia mlꝭs
rapinis et rediby p pñam
debachans. captus. ad decol
landũ poſitus. petiuit a iu
dice et obtinuit. tẽpus pro
luxius penitendi. Et mox
aſtanti iuuẽni aſobrino ait.
Ni vẽ amicus es. cooperator
eſto in miſero in ſalutẽ. Af
fer mat obſecro inſtrumẽ
tũ ferreũ. qđ dentibꝫ diuidat.
quo fere ſubtiliat limũ ſuũ.
Qđ ut factũ ẽ. dixit iuueni.
Ducteſſine in manꝰ. ulnas
brachia uſq; ad humeros.
pedes vo et tibias et femina
uſq; ad nates poſtea genitalia
aures. oculos naſũ. labia.
capiat ad ultimũ ãputabis.
Iuuene ut ſic et ſi tñ dolore
qđ corpꝰ fuerat exequẽte.
penitẽs ipẽ vnũqđq; mẽbꝝ
anteq̃ truncaret inſtrumẽtũ
ferrei dentibꝫ p inflexiones
multiplices et pualidas du
ctus affligebat dicẽs. Hãc
penã pro pte vilissiã mẽ
bra pcipite. quibꝫ actu ne
fario ſcelã ꝓpetraui. et deũ
creatorẽ meũ offendi et
redẽptorẽ. Extimo ut ſit poſt
õnem penã. trunco corpo
ris capite ſolo ſupſtite. hi
lari vultu dixit. O ultima
tormẽti iſtud qđ reſpectu ſce
lꝭ meoꝝ patrauꝭ ſuſtinui. i
tervalle ſemel. itez. ac trio
lireꝫ in miſerrimo. et i eo
diutius cruciari. Et hoc di
cẽs. orat cũ lacrimis ꝓlixe
cũſtantẽ ſe. q̃tenꝰ ſibi miſe
ri eleoſinis pauperꝫ et om
nibus ſubueniꝫ. His dic
tis. extendit caput. et mox
a iuuene decolat. Hz hinc
forte dicit qs. neceſſaria q̃
qui morte et ſi penalioꝛe
acruit ꝙ meruit. Cõta
cta cruce tales pcẽs. dñi
ne ſit miſerie magnitudo.
ylõſus ꝑ auguſtinꝰ in libro
collationũ ꝺcta nouatũ in
ſinuat dicẽs. Quecũq; ne
ceſſitas coegerat ad penitẽã.
nec q̃ritas criminis. nec bre
uitas tpis. nec vite enormi
tas. nec horꝛe exiguitas. ſi cu
ta fuerit voluntatũ muta
tio. excludit a venia. ſꝫ in
ãpliſſimos ſinus ſuos. mꝰ
caritas reuertẽtes ſuſcipit
ꝓdictos. et velut nolit no
uatus hereticis. ſemp vẽ pẽ
itẽtes ſuſcipit xpꝰ. Et ali
as idem dixit. Poſt adul
terii. ꝓditionẽ et homici
dii. dauid dixit petrus.
et nathan a dño miſſꝰ ſub
intulit dicẽs. tua ſunt ſolatia
petre tui. O dulce verbũ
petrus. O tres ſillabe. que
portas aperuit paradiſi.

Aude ergo dicē peccatū. Non te terreat pudor hoīs. nō timor dyaboli. non desperatio p̄ magnitudine. Ad penitētiā nō ignoscit. cū effusus xp̄i sanguis ignoscat? Ad homicida desperet. cū in spem venie rediturus ē a quo xp̄us occisus ē? Bene et optīe dixit. Illuc ei nec maria magdalena veniam. nec petrus fiduciā. nec paulus gratiam ip̄etrasset. Ad hoc et si supplicacione p̄blandū quidā ad nr̄os tp̄e in gallicanis ptibz audit. fideli relatione tradim̄ non silebo. Ad illū venerabilē virū magistrum petrū de corbuel senonēsē archiepm quidā p̄cor. qui p̄ncipū filiā violenter oppressam confessionis gratia venit. Confessus igit̄ in maxima et mirabili contritione et lacrimis. cessauit si cui posset ullo dolore vel pena a dño veniā impetrare. Cui presul ita ingt indubitanter. si penitentiā subire voluis tanti mali. Et ille vehementer exclamās. volo magr. et si mille mortes me sustinere voluis. Collacrimato ergo infelici p̄mo ita felicissimo p̄cori. et ego ingt septenē tibi p̄nie penā impono. Et ille. Ad est ait. q̄ p̄nām tantū m̄ magnificentissimo septenem iniungis: Quin si vivere usq; in finē mūdi. tantū facinꝰ penis innumerabilibz diluere nō valem. Cui p̄sul. Da de magr. et tres dies tantū i pane et aq̄ remissa. Tunc amplius ille plorās et stridēs se. vociferabat ut penitentiam ei iniungerz salutarē. Cuius modi ergo admirantꝰ et exhilarantꝰ epūs. tandē diffinitiue p̄cepit hoī. ut abiret. et vnū tm̄ p̄r nr̄ diceret. sciret p̄ eo p̄mām ia esse dimissam. Nec mora. diru illē eum latus emittēs. et in tra pedes expiravit. Nec dubia fides ē. sicut deo digni epūs postea p̄dicauit. quin īde penitens sine ulla alia purgatorij pena tm̄ validissima stricte purgatus. ad gloriā evolauit. Et q̄m multi sint qui ad religionē in morte confugiunt. q̄d eis habitꝰ ordis valeat in ultima necessitate susceptus dubitare plures voluerūt. exemplū ad hoc indubitabile et instructissimum enarrabo. Et ipse quidē nōnulli religioso rum in extremo vite penitentiz habitū nequare solent. q̄i tē indigni sint recipi. q̄ neq; validi mōre voluerūt. Ipse norma unus hūmodi sero penitentē in cruce latronē paradisi ianuas comitē intrauit. Dicit supdicto valtero de mesenborch finitre ordis p̄dicatorz narrante

rognoui. rōtigit ip quida mai
nus ꝓpositus ciuitatē made
burgensē vespe qi in ēstiuū
tēpus maneret. Et ecce in
ꝑmo sōpno subita infirmi
tate xpuls⁹ ꝓpē firm predi
ctoꝝ cū festinatē mādauit. Veniente ergo ꝓpe
rogatur ꝓpositꝰ instantē cū la
crimis ut eū recipet ad ordinē
et mox vestiret. Cui prior.
Cras mane hoc fiet. qa ī hoc
fratre assensū requirēdū est
ꝓpositꝰ. Deo mane meo qd sen
tio. crastinū vix habebo.
Ibi diligitus saluare aiē mee
festinate recipe penitentē.
qa certus sū ip in seculo nō
saluabor. Ut ergo instituta
pieri ꝓpe vidit. ꝓcessit domū.
exuituit mentē. requirit
assensū. allegat sufficientia
viri ad ordinē. etiā si adhuc
adiuuat. Annuit mox co
uentꝰ. defert infirmū ad
domū. receptꝰ induit. coro
nat. unguit. et ante die vi
ta defungit. Iter mora. ī
monastio ꝓxio ciuitati. mo
nialis qda vidit in sōpnis
quēda ꝓmīfamilias ī lo
co modo residē. Ad quē cū
multi frēs ordis ꝑdictoꝝ
si post labore ꝑ denario di
urno accēdē vidēt. extre
mo quida ignotus frater
manē tū ꝓtendit manū
ut denariū accipet tuncꝰ
frater. Quē ꝓfamilias diligē
ter inquirit. denariū mgr ꝑ nō
mō accipies. multis ꝓbis re
mediis expurgandꝰ. Ibi cū
dicta monialis pbro monas
terij recitasset. assumsitq; si ꝗs
firm ꝑdictoꝝ defunctꝰ ēet.
cū pbr se fuisse de vespe in
domo frm. infirmū vel de
functū neminē uenisse respō
det. mane post ꝓmā simꝫ ꝓ
uenit frm ꝑdictoꝝ. q; pro
miserit ꝑdicare mentū.
diritq; se ꝑdicare nō posse.
quia defunctꝰ talis frīs sepl
ture interesse debet. Im ergo
veritatem ē ꝑdicta visio mo
nialis. et manifeste mōstra
tū est. qa multū ꝑdest colla
tus habitꝰ penitenti. dum
modo prius fuerit mutatio
voluntatis. Est et aliud mi
ges mahū in quibusdā re
ligiosis. qui ī recipiēdis a
postatis penitētibz. nimis
difficiles sūt ī initio.
Nouū quenda frēm ordis
ꝑdictoꝝ leuitū et magnū.
qui cū apostatasset ab ordīe.
et ꝑ infirmitate correp
tus. regressū ad ordinē pe
tēt nec ꝓpetrare ꝓ[illegible]ē
despatꝰ mortuus ē. Et accidit
in aqria monastio brabā
tie fuisse monialē. ordīs se
ꝓnio ꝺēpnati. sicut ab ip
sa eade accepi q; hoc vidit.
Et ego quide dico. q; nollem

illi in morte penitēti ordinē
vel habitū p nullo auro arabie
denegasse. ¶Credo enī et certo
scio. qp ommonē illi mortis ppe
die prebuerit. qui ei in ex
tremo vite puncto miaz negla
xerit. ¶Postq ergo et ipse
tor oēs p aspsionē sanguī
nis dñi nri ihū xpi. ut hē
ad meat oīs ordo. quia si
nit p peccō actiōz quōdam
electus dei pplus flagella
tus ē. ita et nūc pro tali
excessu. qui tm maior i mfi
nitu ce dinoscit. ¶Ad enī
regula aurea vl' pallium
coronā. ad aiam xpi san
guine primo redēpta: ¶Per
tantū solus deliquēs quis.
vm et totus ordo vl' offen
dēs vel dissimulās flagella
tur. ¶Distant igit apes fide
lū et si qñ mortue p pcīm
int tecta cere p bona inte
rī opa pmanē. ner fratri
desparōe vel tedio. mox si
ad libitū plene in viridū
robur gratie nō resurgant.
¶ prīs igit mortalibz pri
mo nī vtute vestiat. deinde
ostiā stimulati imitat eterna
tur. ut hīc confessione cū lac
mis vel dolore. p penitē
tiā tenuisse. ¶Ante at pru
dentie sit penitētiā agere i
hac vita. exemplū subse
quēs demōstrabit. ¶Erat
vir fidelis et bonus sicut p
dictū magister albertus fr
ordis pdicatorū. sibi ab hiis
q rem familiarē nouerant
traditū referebat. q post
diuturnā priam qua sanus
fuerat. medit in lāguore
ultimū. ¶Quo p annum
nō modice tribulatus. confes
sus est cū lacrimis dnīm. ut tā
to dolori finē ponēt. de
ta morte. ¶Per mora. mis
sus ad eū angelus dñi. dix
it ei. ¶Exaudiuit dñs pce
tuā. si citius qd vis. aut
tribz diebz purgatorij pe
torqueberis si nūc discedis.
aut si adhuc p annū in lan
guore manē voluerīs. in
illo purgatorio ad sūpos
cnolabis. ¶Cui ille pēitem
penā reputēs. nec futurā
aduertēs. respondit. Ad horā po
tius eligo. et nō tm tribz
diebz. si ita dño placuit.
in purgatorio tribulari. ¶Cui
ingt angelus secūm vbicūq
tuū. ¶Per mora. lāguiens
morte solutus ē. et ei aīa
in purgatorio deportata.
¶Uno ergo exacto die. venit
angelus ad locū purgato
rij ubi aīa torquebat. et dix
it. ¶Ad nūc agis o aīa. q pro
lāguore vnius anni tribz diebz
eligisti i purgatorio deti
neri. ¶Ad seductor mūdi. non
angele. qui me in penis
multis annoz cētenis p tribus

Liu nīa.

dierū ſpaciis fefelliſti. Et an
gelus. Nō mora mgt. ſed
meſtā bilis torturā dereq
tm es ſa nō ñ vnū diē de t
bis in purgatorio paſſiſti.
Tu tn adhuc ſi retractare volu
eris qđ elegiſti dns miſer.
et ad corpus tuū qđ nōdū
ſepultū eſt reporteris. t p
annū vnū langorē quē ex
ptus es patiaris. Cui aīa.
Annuo mgt. ut nō p annū
vnū tm. ſ uſq; in finē mū
di langorē eā detineat
acriorē. Hoc dicto aīa depor
tat ad corp. et p annū i lā
guore detenta. mlt os q̄s
hec retulit ad pniam aīa
uit. Et poſt annū vnū ita to
defuncta. riſit ad ſupna.

Quom cū anno dnice
incarnacōis milleſimū du
centeſim viceſim ſeptū. res
mirabilis gaudit m opido
nivellenſi. In hac urbe ut
plibz adhuc vicinis notū
e. mulierē deuotā q̄ be
gghine dicunt. nup late dif
fuſa p orbē religioſitas i
chonuit. Nam plures que
magis ſpiales erāt ecclīe
ſacro adhr ſuū accēſe. et hoc
i mēbris tm. in quibz ma
gis peccauerāt. poſtq; ad
agnitionē venerāt vitaꝰ.
Alie in lingua. otra inſtitu
tē vel loc̄itate. Alie m
auribz. alī ſuſurrū. Alie i
manu. otra opus illiciti vl'
actiū. Alie in pede vl' tibia.
otra īmoderati diſcurſū. Alie
alie in pectoris medio cont
ractiones nimpes vl' tēpta
tionū aſenſū. inſanabiliter
torquebant. et hoc prēpuis
ſdm manus à minj. q° pcis
et negligēciis fuerāt irretite.
In ecclia ergo ſce gertrudis
deportate. exticte ſunt. et mē
bra q̄ ignis exuſſerat ut m
alijs aſſueti eſt denigrata. ſpe
ciali miraculo ad naturam
ad colorē et formā et vigo
rē priſtinū redierūt. Et ne
hoc caſu et nō miraculo fi
ebaret. quēdā puella vite
ſecularis de ſuburbio nyuel
leſi. allata ē. ecclīe ſacro ſuf
tenſa. clamās et dicēs. O
ſca gertrudis virgo. beſtiina
nō ſum. ut ad eccliā ſuſtenē
dor? Nec mora. manꝰ illiꝰ
aduſta cū pte brachij. a pte
reſidua cecidit q̄ carbo. Et
hoc velut bta gertrudis
puelle manifeſto miraculo
indicaret. Beſtiina non es.
et ideo tibi ſicut beſtiine nō
fiet. Plures ex hijs q̄ dicto
modo curate ſunt. vidi poſt
et ante. Beati ergo et feli
ces illi ſunt. qui hoc et nō i
ſtitō pcm luere meruerūt.

Caplm .lj.

Iam capiū lōgiſſima
ſeptēnis. nup

aut ille dece annos durare
possit. Quid aut in septe
nario nro. n septiformis gra
tia scī spūs. et quid in dena
rio. nisi legis decalogus de
signatur? Et his duobz. to
ta vita pendet xpiani. In
his versent apes fideliū. pt
hec nil libeat. nec liceat in
hac vita. Mandata tibi sit
qī forma vite moralis et
modus. et ex his septa sep
tiformis. Et vide qualiter,
ut salutz spūs sapie. quo ad
deū ho refert mtiores. et ad
ꝛeplationē diuini cultus
accendat. bpū vo intelli
gentie. in necessarijs vite
quo ad proxim ps mentis
inferior ordinet. et ad sui
regimē ho exterior gubnet.
bpū aūt cōsilij sup. precepta
ut vendat oīa et det pau
pibz. nudū xpm sequatur nu
dus. tvenis altior attollat.
bpū vo fortitudis. ꝛeptis
prosperis ꝛ aduersa et aspa
ra solidet. bpū aut scīe. lesse
mple festinet. ut i xpa
ge caritatis p vnitatē pa
cis et fidei ꝛuigat. bpū
vo pietatis p xpassionē
liquefiat et molleſcat. ut
i omibz et p oīa pietas or
dinet. Postremo spū ho
ris ponds aīa capiat in
spūs moderamē. et per
hoc i ea ois rubigo pcti

macula destruat. Et hec
septiformis gra scdm sep
tē ꝑprietates vel effectus
ignis q spm scm significat.
diuisitatē donorū in code
spū plenius optat. Et hij
septē effectꝰ vel ꝑprietatēs
ignis sunt. quibz significa
cant actꝰ spūs scī in septē
donis. Retrogradē tamē
ponit. ut pmꝰ ultio. tul
timꝰ pmo velud ordo ꝓpo
situs attendat. Unde dns.
Destruit. emollit. diuigit.
solidatq. Altius attollit.
illuminat. ignificatq. Ignis
eni destruit rubiginē. et
spūs hostis expellit perm.
Ignis scdo emollit. id est liq
facit. et mentē spūs pie
tatis p xpassionē. Ignis
tcio diuigit multa. scilicet
ligna i vnū cinere. et spūs
scē que ē caritas multor
mentes in vnā pacē et fi
dē. Ignis qrto solidat. qa
passa figuli ꝓbat formam.
et spūs fortitudis mentes
fideliū ꝛ aduersa roborat.
Ignis qnto altius attollit
et spūs scīam nō solū in ꝑce
ptis. sz etiā sup ꝑcepta
mentes erigit. Ignis sex
to illuminat. et spūs intellē
dorē nos dēm vitatem.
oculis cordis et opis. Ignis
septō ignificat. id est feruē
tē effīcit. et spūs sapietie

id est sapide sue. mente ad
ste placione accendit. Dum
ergo tabernaculu dei i hoi
bus qđ in vitassitudie tpis
septiformu. tribz septe lu
nis in dem decore et gla
illustrat. ut ex hijs in de
caloco legis precepta dni lu
cidissia resplendent. Hic
ghe et si columpna luris in
nocte a tenebris reuelet.
in die tn pnitus vite ignora
tia stamis sin qi nubis cu
ligine ne eluceat intio
adubrat. Desit ei homo.
an amore vl odio dign sit.
Cub hoc dubio cum illa
pia et bta luthardis i aq
ina monialis ut i vita ei
desepti est lagnez diutius
et cotidianis lacrimis cru
ciari se posset etia in pnti
voce ad se manifestissima
facta audiuit. Secura esto
carissia. qa placz dno vita
tua. Ad hora ergo pia lu
thardis exultas. repit ite
ru ut pius nichilomi for
midare. Credo at vificata
e. vel sic venuit ad solam.
Tertio no est ea passimi
seniors dns diutius tbu
lari. cu esset vir spectabil
et ignotus oibz. locutoriu
ubi moniales sedebat m
tromuit. Salutatis breuit
oibz. postulauit pia luthar
dim ocius accersiri. Que
ut venit. salutauit ea. et
ois audientibz dixit. Hec
tibi mandat omps. Ia sea
ra vnias de cetero. qa in te
dns bn xplacuit. Hec dicens
iuuenis sine mora dispa
ruit. nec ult restabat quere
vnde venat. aut qs fuit.
Audim iuliana quedam
amonita cantipratensis te
nobij. qui cu diu vita inno
cente tenuiss. a demone
nocte qda qi suus ect. tristis.
plena voce clamas et ciu
lans rogauit dnm. ut si sal
uad ect. ei aliqd signu de
mostratz. Nec mora. patet
te celo. et lux ctusq ad
spe vna stupefactis solabat.
Nec hoc mirū. qe bis homo
cu celu patebat. Qd aut
de bono mortis et beata
morte pbi sentiat audia.
Du est vita grata. mortis
e iudicio opportuna. Grata
at vita intellugns. qi ni
chil in scia reprehensibile
sentiens. morte gratanter ex
pectas. Mori felicis e du
in pace vsat. Tolerabilior
e qui mori iubet. qi q ma
le viuit. No enim viue bonu
s bene viuit. Undesapiens
semp cogitat qlis vita. no
qnta sit. Citius aut mori
aut tardius ad ve non p
tinet. Bene at mori. est
effugere male viuendi pcula.

Nichil melio etiã lex fecit. ip̃ qp nobis unũ introitum dedit. exitus multos. Bono loco res hũane sũt. q̃ neõ ñ vicio suo miser ẽ. Vis ad uersus hoc corp̃s liber ẽe. tandẽ migraturꝰ sẽp habita. Cũ venerit dies illa q̃ mixtũ her diuina hũanaq̃ secernet. tẽpus hic ñ fuerit ingẽ ubi me ñ reddet. Nec tñ nũc sine me. ipe sũ. sed ĝtu tre mole detineor per has mortales moras. quibꝫ illi meliori uite ꝓludit. Ut quid enĩ te iuuet. tecũ sẽp hospitãtis loci sarcina spectat. Cõsentiũ est. exeunt nata redeunte sicut intrãte. Nõ lucꝫ plus efferre ip̃ minueris. Nonne ex eo etiã ad uitã minuisti ꝑs mũsna ponenda ẽ. Equo igr aiõ mẽbra tã supuacua dimitte. et corp̃s habitatum dñi pone. Scindet. obruet. abolebit. veniet q̃ te reuelet dies. Cũ natiue tibi artũa retegent. discutiet ista aliqs. et lux undiq̃ clara circumdabit. Ymaginare te cũ q̃ntus ille sit fulgor. ut sideribꝫ mĩ se lumẽ misceãt. tibi dies et nox aeris ista cessabũt. Cũ in tenebris te uidisse dices. cũ tota luce et totus aspexeris. spiã nũc ꝑ angustissimas oculoꝝ uias ãgustissiẽ mtã ceris. Et cũ admiraris illã in ꝓcul. q̃d tibi uidebit diuina lux. cũ illã suo loco uideris? O ip̃ stolidũ. illi spei. illi bti tudiñ ĩmitti. ut hũc letꝰ exeas m id. q̃d semp mortis ꝑpendio mutes q̃d ĩꝑtenũ non tollat. Hoc igr unũ dissas. vitã stẽne. Nemo ei illã bene exiit. ñ qui eo tẽpsit. Vita nõ imꝑfecta est. si est honesta. Vbicũq̃ desines. totã ẽ. Non ẽ magna ues uiuẽ. Magnũ ẽ honeste mori. prudenter. fortiter. Nã uita. si moriẽdi uirtꝰ abest. seruitꝰ ẽ. Quo fabula sic uita. nõ ip̃ diu ꝙ ip̃ bene acta sit refert. Multũ teimes. si prudẽs aduteris. Vitã sequeris fugit illa. et mortẽ fugis et illa ꝑsequit. nec umꝰ est olim qui euadat. Vide ergo. mors me sequit. fugit uita. Adiuꝫ hor docte me aliq̃d efficẽ. ut ergo mortẽ nõ fugiã. uitã nõ sequar. Et maiori aiõ ad emẽdatiõem nostri debemꝰ actedẽ. quo semel nobis ẽ ditus ẽ ꝑpetua boni possessio. Mors quã ꝓtimescimꝰ et recusamꝰ. mtrapit uitã. nõ eripit. Veiet iterũ qui nos in luce reponat dies. Et ideo equo aiõ debet reditꝰ exire. Hic nos tene

debem⁹. non tam⁹ ꝑ̃ corp⁹
viuē debeam⁹. ꝫ tam⁹ possi⁹
sine corpe. Ante senectutē
turam ut bene viuere. in
senectute ut bene moriar.
Bñ aūt mori. ē libent mori
Ut satis vixerim⁹ nr̄ anni
ner dies faciūt. ꝫ aīmus.
Mors ā finis ē aut tñsit⁹.
Nec ergo desinē timeo. id
ē esse qđ nr̄episse. nr̄ tñsire.
ḡa nusq̄ tā augustē ero.
Nolu tuit tñquillitatē ifi
dē. In mometo manē euer
tit. eodē die ubi lyferant
naufgia sorbent. Nulli ve
felicior amissio ē. q̄ q̄ desi
derari amissa nō potest.
Liquet tm̄ hoim̄ ꝓuden
tiā. ut tñore mortis cogat
ad mortē. De bta mors. q̄
meliorib⁹ ista ꝺdiciis le
ta suscipit. nec vitā dese
rere grilat. q̄ potius inge
rit tediū. q̄ solet. ꝓperat
uenire quod futū ē. et ꝑ
peti sorte mā sua. Ubi ē
ꝓperem⁹ reliquum. Actū n
actū velox dies. Incerta ea
prim⁹. ota in futuz dispon
am⁹. et nr̄ ꝑpua leti sum⁹
Tu ergo fidelis apis aīa. vi
tā tuā stinues et semp ex
ercebis in ḡtia septiformi.
ut eā in decalogo legis ꝑ
fecte assumes. ¶

Caplm. lij.

Heme latet. et et

vescunt melle. qđ estuo tpe
ingregauerūt. Hyemē dieꝝ
mediū temp⁹ quo aīa exu
ta corpe tñsit ad requiē vl̄
ad penā. et die resurrectio
nis ultimā quo aīa sociabi
tur corpi. et īmortalitate ꝑpe
tua fruet. Et bñ dicat latēr.
ex hoc corpe in sepulchris.
qđ daniel ꝓpha in puluere dor
mire distinxit. Et bñ dixit ī
puluē. qa sedm qđ ꝓmo hoc
dictū est. pulus es et ī pul
uere reuerteris. corpa ī pl̄
uere ḡnaliter resoluūt. De
hac dicē exurgit corp⁹ xp̄i.
qđ nō vidit corruptionē. ꝫ
die tcia resurrexit. De hac
sedm veridicā augustinū.
corp⁹ exurgit mris xp̄i. De
hac ut ve credim⁹ et euāge
lista iohānes. qui sicut fu
erūt soci⁹ passionis. ita fuit
sut et ꝺsolationis. cū xp̄o in
īmortalitate vestiti. ¶ Di
dim⁹ et corp⁹ cui da sancti.
qđ ānis ferme sexcentis. in
regredit māserat īcorrup
tū. Quia aūt occasione hui⁹ nō
facti sit indicū. breuit ē
narrabo. In vrbe ytherniae
treuēnsi. tori⁹ europe ātiq
uissīe ciuitate. structura
quedā mirabilis erat. que
helene ystrutrix mris pa
latiū dicebat. Hec ne ab
timicis corrupiaret ī pri
mū ciuitatis. a ciuibz est

destructa. In cui⁹ late a pte
aquilonari oratoriū pul-
cherrimū est. in quo altare ex
alabastro candidissimū erat:
et in late dextro sepulchrū
cū scriptura vō sup sepulchrū
in pariete legebat. Scē theo-
dolphe. nri petim⁹ miserē.
In sepulchrū vō erāt similiter ad
huc multa. vocati sunt fres pre-
dicatores. et ego rationabiliter
supueni. Depōito ergo la-
pide. corpus inuenim⁹ incor-
ruptū. et apto scemate ad
cooperiendū nate secreta.
man⁹ sup verenda dimisso.
De pmissione vō cuiusdā ma-
nū ei dextram qua i sacrifi-
cio corpis xpi extenderat
mox abscidi. et fribz pdica-
toribz dedi. Hui⁹ reliquias.
capillos et vestimēta in antiqs
sīo monastrio iā dicte ciuitatis
qđ in horreū dicat. cū supsep
sione veti. et aliis reliquiis
sōz muem. De hoc beato
viro et frē ei⁹ bono theode-
rico qui in alia pte structure
supdicte monasterij ē. fama
antiquissima ferebat. Fuerunt
ābo filii sororis cuiusdā im-
peratoris romanorū. quoz scs
theodolphus iussu amici sui
filiā regis britanie despon-
saverat adhuc puer. Cūq;
adolescēs factus spe ciuitatis
vite sponsā nollet accipere i
vxorē. ē visus i petrū rema-
nē. rex indignatus pmotū
illū de pria expulit. Qui tre-
uerī venies. et habitū mo-
nachalē suscipiēs. qđ in ar-
tissīo specu in loco quē dix
im⁹ se recludit. Erat aūt et
lectus ei⁹ lapideus cū cer-
uicali lapideo. iuxta oratō-
riū qđ pdixi. Decuit⁹ vō frat
ei⁹ credit. et vitā beatā in
eodē loco duxisse. Decreto
aūt ciuium pli ciuitatis. sacra
corpis i ecclīa sīm pdictō
viū tūslatū est. et retro al
tare digna veneratōe locatū.
Reuoluī aūt postea cronicā
tpm. et de his duobz fribz scp
tū legi. qa sub diebus vestis
frātoz. hij btī viri floruerūt.
Credo cū saluo meliori iudi
cio dicere quōdē btm theo-
dolphū p signo et incorrupti
one virginitatis. in carne. in
corruptiōis gloriā ecclīa i cor
pe suscepisse. Unde in libro
sapie dicit. Incorruptio fit
proximū ee deo. Justicia enī
perpetua ē et imortalis. In
iustitia aūt. est mortis accessi
tio. Mirabilis deus i ma-
iestate sua. q ecclīa pulueri
nrm ita glorificat i pātri.
ut digne in eo future resur-
rectionis gloriā pleno pec-
tore et fiducia speraverim
simꝰ. Inter plūma sanctōz inno
centū corpa sub herode pas
sorū vidi incorrupta. Nā

tū ergo et ꝗue ſcōz corpa
veneram. beatus auguſtin⁹
in libro de ciuitate dei decla
rat dicēs. O ip venanda
ſunt corpa defunctoz ſcōz.
Si enī patrimonia veſtis et an
nulus tanto mirora ſunt filijs
quāto ergo pentes maior af
fectus. multomagis corpa
bonoz quibꝫ diuinius atq;
pfectius in oē bonū uſus ē
ſpūs ſcūs. Certū ē q̄ qui ho
norauerūt et dilexerunt
ſcōs. multū p eos būfitia
ſunt expti. Et de hoc quidē
exēpla plima. Frat oz
dinis p̄dicatoz cū hoc ac
cidit qđ ſubiūgo. nauigauit
in. nūq̄ ſe p āños plures
aliqđ dormiuiſſe. Jacebat
in infirmaria ſpu oppꝛ ſe
rēte. mire at̄ deuot⁹ erat
ſeruitio mātis xp̄i. Dictis
at̄ fribꝫ matutinis nocte
quadā uſq; ad laudes. dnā
nrā cū ingenti lūie appa
ruit fri infirmo dicēs. Ego
mater xp̄i et patrona ordīs tui p̄munire te veni-
ēa in ſilentiū habitū tui
dyabol⁹ ut malus frat ad
ueniet. Dz ot hūc verbis
iſtis te ſignabis. Benedicat
me deus p̄z. q̄ cūcta creauit
ex nichilo. Benedicat me
deus fili⁹. q̄ hoīē p̄dicti
repauit ex ſanguine ꝑpo.
Benedicat me ſp̄s ſanct⁹.
aug⁹ me ſaluet pre ꝛſolacois
infusio. Per diu ſentes p
tracte infirmitatis incōmodū
ſ. nocturnis fribꝫ i unū fa
ces qđ inſpirabit tibi. et i
tegrā recipies ſanitatē. Ipſe
dicēs pietatis mr. repēte
diſparuit. Frat at̄ q̄ p plu
rēdānos ocr ad dormiendū
oculos clauſerat. ſpacio pſ
almoz qui in matutinis
laudibꝫ dicebāt. primo ob
dormiuit. Expergefact⁹ at in
cāticō benedictus. vidit dy
abolū in ſpecie frīs i hab
itu venientē. q̄ paulatim
creſcens. dom⁹ faſtigiū at
tingebat. Per moza. uboz
memor q̄ a pietatis mre
didicerat. ſignauit ſe. et
mox dehiſcente tra hoſti
antiquo patuit ruina
magna. Paucis inde diebꝫ
quo hec geſta ſunt euolutis.
de p̄dicatoꝝ fribꝫ undiq; cō
uenerūt. Quibꝫ lotis et ue
ſtis. dict⁹ frat debilis ſedim
verba prone ordīs inſpia
tus dixit. O deus omip⁹.
pnoz laboz miſeriis ret
butoz. ſeruoz tuoz ſudoes
q̄ gratis oculis intuer⁹.
reſpice nūc ad me indignū
famulū. ut me principe dig
neris effice eoz q̄ in iſtis
ſudoribꝫ et laboribꝫ famu
tui meminerūt. Hec dicens
ſordes lotuue fēm in uno

alueolo referēs capiti suo
suppfudit. et sanitatē non
solū capitis. ymmo etiā totius
corpis cui ois infirmitatis recep
pit. Hinc postea ad laborē
multorū patientissim vidit.
et in ꝓdicatoribz strinuis ex
peditū. Fuit sacdos quē
dā vita et offitio dignū. qui
btm bartholomeū aplm
spāliter dilexebat. et i sua
solepnitate plures ip alio
tpe pauperes recreabat. Ac
cidit aūt ut in festo eiusdē ce
lebrata missa. demone
in specie pulchrime mu
lieris honesti habitu et de
ntis stantē ext ecclīaz
inuenirz. Qua salutata
rogat. ut secū ad prādiū
declinaret. Qua annuēte.
introducta ē. et ad mesā
cū sacdote resedit. Iurta
solutū aūt nullū paupm i
uitat. Dō immemor ergo
beatus bartholomeus de
uotionis ergā se plēz et frequē
tis seruitutis. venit ad por
tā illius i spē pauperis et
mēdici. Quo damāte. ot
auxit famulus dominū. ingres
sū nectat. ꝓcipit postꝓpā
diū elemosinā expectāte.
Cui aplus benigno vultu.
Bene mgr expecto. si ma
neri dicas dño tuo. ut ve
niat m. qđ illud sit qđ in
rebz mūdi mūtabilius sit.
vel ē. et tm vnus pedis spa
tio timiat. Subridēs ergo
seruus. venit ad dīm suū.
exponit illius mēdici hois
qstionē. Cui cū sacdos re
dē nō posset. suffurrauit ei
mulier iuxta aurē. Fra
ces hois est. q in tot hoī
bus diuersitatē ꝑsistit. ut
nulla sit filius alti spē vl
natura. Qstionē ergo so
lutā remittit pbr. Et cum
solutā laudasset aplūs. vade
inqt adhuc et requiras ex
pte mea. qđ sit magis ꝑpū
hois in rebz habitis. Regres
sus iussit seruus. qrentis ver
ba ꝓponit. Cui hoc erāt nes
cio sacdoti. mulier in aure
rīdit. Prudentissimū hois i re
bus habitis ē pcm. Solutiō
nē ergo seruus suscepta a
dño suo. refert ad portam.
Qua cū iterū laudasset
aplūs. sapientē mgr die qsti
ones solute sūt. Adhuc ad
dā et trīa. et tūc quiescā.
Vade et qras a dño tuo
ex pte mea. qt miliariz
via ab inferis ad celū ex
tendat. Regressus seruus
tuus. ibi ꝓponit. Et hoc qđ
pbro ignorāte. mulier in
aure susurrat dicēs. Hoc
nēo melius nouit. q̄ qui
mā sepius ciudo ad iferos
mēsurauit. Bene mgr a
postolus. vndit dns trinus.

Vade ergo et dic illi. Et qs
ē ille q̄ via sepius ad iferos
mesurauit. i nequissimꝰ
demon. qui ī specie mulie
ris prādētis terā lenit
ī aure susurrat. Et te ad
scribitū illecturꝰ erat. nisi
ego bartholomeꝰ apls. cui
deuote seruisti. te miseri
cordit̄ puenisse. Nec mora
ubi hec seruꝰ dño suo nūtiauit. stim̄ ab oculis eius
demon euanuit. Qui mi
ve stipes a mēsa surrexit.
et aures ad portā ut sui
libatorē reuēret. nō inuenit.
¶ Quatuor ecclie int̄ cathe
drales ecclias sancte spāli
usu dignitatis. et sibi solet
et dici. Vt sca romana et
ecclesia. sācta ierosolimitana. sca treuērsis. et sācta
colonesis. nō ab re venā
bilit̄ nūcupant̄. Sanctus
ei dicit̄. qi sanguīe tinctꝰ.
Fuit ei sca romana ecclia
sanguīe tīcta p̄cipue apl̄ō
rū petri et pauli. et īnūme
rabiliū mārtm aliorū. Sca vō
ierosolimitana ecclia. ipiꝰ
xpi gl̄iosissimo sanguīe dedicatur. Sca vō treuērsis ecclia
exceptis ptīcularibꝫ mīrīs
quibꝫ a pncipio fidei frequēt
extitit cōnata. tribꝫ vicibꝫ
tm tota illa ciuitas p xpo
legit̄ martirizata et occisa. Sca vō colonīensis ecclia
ab illo gl̄iosissimo virginali collegio. cuiꝰ nūm solus deꝰ sca
ꝑhendit. nosc̄it tūphata.
Licet igit̄ undecī milia v̄ginū et multa milia viruū. mulierū. v̄ginū nobiliū
et ignobiliū cū illis eiusdē et redeūciū a roma.
nūcta et cū eis mārtirizata fuit. ut mito ex pfluuio
sanguīis sancti. id ē sanguine tīcta dicat̄. Unde
quidā ciriacus papa. et
multi epi. reges et regine.
quoꝝ noīa cū corporibꝫ lapidibꝫ inscpta. int̄ tumulos
sacrarū virginū repta sunt
et leuata. Hoc ideo memineri. ut miraculū qđ dicturꝰ sū gratius audiat̄.
¶ Durella urbs nobilis
ē. et magna brabātie. In
hac hospitale pauprm est.
pcipue caritatis. et veligione p̄latū. In isto sorore
quadā multo labore vidiuꝰ satagente. q̄ grauiꝰ
infirmitate detēta. rebus
humanis exēpta ē. Cuiꝰ ab
hora diei tria. usq; postꝰ pas mortua iacuisset. revixit subito et exepit se.
Conuocatis q̄ sororibꝫ et oībꝫ
q̄ pntes erant dixit. Vir
ginale illū exercitū colonesiū. vnēs cotidie ve
nāta sū. et earū pcibꝫ nūr
a purgatorio lauata. Et

ob hoc ad vitā redire ꝓpulsa
sit. ut ōibz eaꝛ digne niemo
vitā hūitabz affuturā ī morte
suffragia nūciare. dūmodo
de vita tales exeāt. quibz
ozō valē possit. In hoc testi
monū. reddo spm ītato. Ne
moza. sicut dixit. et fecat.
¶ Narrant in dns will
elm⁹ de aska. villa brabā
tie. vir nobilis et deuotus.
q̄ cū ext terrā positus ī ex
pedicōe fuisset. infirmat⁹ ē
usq; ad mortē. et penitꝰ a
medicis desperatus. Febre at
acutissiā laborabat. Fuit
autē semp deuot⁹ et suppler
ergā gloriosā virginē ma
trē xpi. Et ut vidit nullū
se habē vel sperare remedi
u medicorū. ad pronam
suā. tanq; ad ꝓpiatoriū
dine maiestatis. fida mente
iuisus est. Et facta nocte me
dia. appuit ei gloriosa mr
et dna cū pixide medica
mīs salutaris. quo punctū
sub momēto sanauit. et dix.
ei. Ecce sanꝰ factus es. vita
tua cū oportune potis cō
mutabis. et ut desideasti.
mes postmodū macipabis
seruituti. Mane igit⁹ post
hoc facto ītrauit physicus.
et ꝛ natam sine ulla cvesi
uenit hoiem integrū sospi
tatū. Hic postmodū uxo
ris vinculo diu violenter
detent⁹ ē. sꝫ postea liberatus
ab illa. de cōsilio nrō ad domū
milicie theutonicoꝝ hospitā
lis btē marie. cū magno de
nocte tinsuit. Post quē et
aliū quēdā. et filiū eius mili
tes intrasse cognouit. Quo
rū ꝓm⁹ qrto mense ingressꝰ
sibi uxta tolerū obiit. et ea
de nocte in brabātia ānco
defuncto apparuit. pdoꝝ ap
parēs. gen⁹ pene. tnoꝝ pmi
spem ꝑ quo in purgatorio
puniret ondit. Huiusmodi
ordis fres imēdabiles val
de reseruit et fideles terre
sce. et in eis milites strenu
os pmittē. ¶ Sed et aliud
de venatōe sozū. deuotū
valde et stupēdū audiui
miraculū. ab hijs fribz p
dicatoꝝ qui psonas ꝑ quas
gestū ē cognouerūt. In theu
tonie pribz miles quidā ad
deponēdū herbā de prato
diuerat falentores. Illis q̄
falcātibz in unā uia cui dam
sci. ubi vesperū aduenit.
p villas mirantibz xpulsa
bat. Et mox vn⁹ ad socios
falcatores. Desistam⁹ inq̄t
ab ope. qa iā vespe xpul
sant. Qz cū illi nollēt. ymo
magis ubis ꝛfundent ad
monentē. ipē mox ope de
licto ad vesperas iuit. Cras
no aut die ad op⁹ imperfectū
cū ceteris rediēs. vidit q̄ nō

redentibz aliis se solū salute
postius oportē. Et ꝓpt hoc
ab oībz ē derisus. Iacient
tī ferens risus oīm cachi
nos. ubi manū ad falcem
posuit. aīt pedē in sulculo
stramis dragmam mure
inuise magnitudis aurea
mox tuenit. Curuat ergo
in genibz. lacrimis dñm be
nedixit. Quo clamāte cō
curruit soci. accurrit & mi
les prout dīs. videt dñi
mi miraculū. Ceptumq;
miles gratus in munimo vo
re patria lesēs. hec ut int
pretari potuīt. trinebat.
Mang deū me ꝓfecit. et i
donū me redegit. pauper
qui nō infregit. die sācte
celebre. Hec dragma vxor
militis. fere marcha erga
paupere emit. et multis
postea ad rei testē plura
nē ordit. ¶ In hollandie
ptibz reliquie bte karhe
rine virginis. in hospitali
quoda celebres stinent.
Has mīcij hospitalis ad
diuisas etas ꝓferebāt. Et
accidit una die ut i via
positi. fluxū maris sedm
solitū obuiū sibi venire
videret. Ut qm dubiē nō
erat a fluxu. turbati sunt
usq; ad morte. Cui⁹ vnus
ꝓfectus plenꝰ. aīt ipsa ubi
erat reliquie fecat ciliū
in arena. et flexis genibz
in oratione et lacrimis int
lū adiutoriū katherine i
uocabat. Mira res. Ue
ens fluxꝰ ciliū cruit. ele
uauit se mare set spumas
tumuit. ita ut paulo de
sup celo ascendēt ad cubi
tos q̄dragīta. In circulo
aīt facto. nec sola aq̄ sputa
destruxit. Viri aīt qui int
erāt nouē nāo. quoz vnū
vidꝰ. expectauerūt quousq;
mare decresceret ad finē su
ū. Nā sedm poeta moder
nū tpis. et vomit et potat
dum caribdis aquas. Et
tūr exeūtes. p tota terra
mandati miraculi post
tinsitū iordanis. asonis
laudibz vulgauerūt. Ira
aīt sūt licet āno citer ab i
carnacōe dñi millesimo
ducētesimo quinto. Testes ꝓfec
te rei fuerūt et illi qui in
nauigio. positū in ciculo
fluctē voluerūt. Hec suf
fragia sororū q̄ntū ad vitos
ad mortuos vō sororū suf
fragia plima refertur. de
quibz nōnulla q̄ sine nulla
dubitatiōe ignoraūt referūt.
¶ Vidi quondā canonicā
almaresis ecclē. qui se i ve
hicione aīt maresti cenobio
ad ordinē trinitatis recipula
vē. Hic aīt bīssimū aplm
et euāgelistā iohānē in

vita feruentissime dilexisse. post
morte illius cuidam canonico ei⁹
in visione visu et apparitione
huiusmodi se vidē. Tristissit i
dē aplus ad gloriosissimā vir
ginē matrem xpi. rogans eā
supplicit et sic dicēs. Exore
ata amici mei torquet in
penis. veniās obsecro et
liberes eā. qz si in vita psti
nō vixit. tñ vitā suā pro
massa pte coluerit. Per
mora. annuit deo virgini. et
ad purgatoriū descendētes
aiam libatā addiuxit. z scām
testionii phibuit. et scim⁹
qz verū est testionii eius.
Ipeme ergo pnitus tpis qd
sub multis tribulacōibz ducit.
sm in corpe sm in pulue latet
et dormit. et melle p cibo
utunt. qd estatis tpe ingrega
uerūt. Temp⁹ estatis ē tēp⁹
gre in pnti. in q fideles qq
scis actibz meruerūt. ut scm
dñi apocalipsim. opa eoz se
quunt illos. et medio tpe ut
die future resurrectois et
morte. aie eoz etius epulis
pfruāt. Si vo neqq in pnti
pfecte purgate sz purgande
post hāc vitā ab hoc seculo
discesserit. tūc viuoz pnt suf
fragiis adiuuari. Et hos di
ce possum⁹ nos quibz aie fi
delium erute de corpe. auidis
sime recreāt. et hoc tñ si in
vita bonis opibz meruerūt.

Frustra enī cū diuite epulo
guttā aque. et cū virginibus
fatuis oleū flagitāt alienū
qui nō hic ppriū. et si non
ad totale liberationē suffra
gens habuerūt. Quito at de
siderio anhelat aie in pur
gatorio ut aiarū suffragi
is adiuuent. manifesto mi
raculo qd in gallijs accidit de
monstrabo. Erat plr qdā
admodū pauper et tenuis. sz
deuotꝰ valde erga aias q in
purgatorio torquebāt. adeo
ut oibz diebz misso excepto
missam p fidelibz defunctis
celebraꝝ. Accusatus ergo a
pud epm. citatꝰ est. Et ipse
vitate simplicit. appellebat
ut mādato stat⁹ epi. iuua
ret. et fideiussorē ponēt p
emenda. Iuuauit igit plr.
sz angustiabat ubi fideiusso
rē acquirat. qz p ipo spondet.
Per mora. appellētis oculi
epi fuit apti. et plus q mil
le manꝰ in aere qs ad spō
dendū p plrō vidit extēsas.
Quo viso. p sil attonitꝰ ps
bro dixit. Sufficiētes ha
bes q spondet p te. Vade. et
de bn placito xpi et meo.
misse officiū exercens pro
defunctis sicut pius. Cep
te at modis suffragiorum
uulgari aias in purgatorio.
liber machabeoz pmꝰ os
tendit. ubi symon septem

pyramides aurea sepulchrū
patrū suoz et frm̄ lectē stum
isse. Et p̄t̄ sumi hec septē
pyramidarū suffragia in
vno vsu. Fle. pete. ieuna. mi
tila. da. redde. celebra. Fle.
hoc ē ploza. nō sicut ceteri qui
spem nō hnt. ꝟ sēm ecclīas
ticū. ni mortuū pduc lacrimā
p̄d ē in altū diu. ad deū saltz.
Lacrime eū temperant calorē
ignis purgatorij. Si aūt lac
mas alias īmoderatas p mor
tuo fleueris. tamen sūt ⁊ nil'
lū refrigerū prestāt.
Patris relatōe didic quod
narro. Tua mea filiū pri
mogenitū habuit. indole i
signi. et decore p̄cipuum
Cuo mortuo inō solabi
lit' doluit, nec forte sine
p̄sagio futi mali. Nā post
illū aliū habuit. q̄ pōpa
vanitatis illect9. dilapida
tor p̄ne hēditatis pdigā
lissim9 fuit. Puē ergo ut dic
tū ē p̄mogenitū in ysola
bilit' lamentāte. apparuerūt
ei iuuenes i via quadā ut
visū ē ei. cū ingenti gaudi
o gradientes. Cuiꝰ memor
filij eū mt' illos nō videret
et fleret: ecce post alios fi
liū lento gradu subsequtē
agnouit. Cui cū gemitu mr
clamore dixit. Et q̄d ē fili
q̄ solꝰ et nō cū alijs gra
dens retardat? Cui ille
in tosta laterali marmum
aque pondꝰ ondēs. Ecce m
quit: mater lacrime q̄s pro
me manū effudisti. quaz
pondē ab aliozꝝ p̄sentiā
retardor. Id deū ergo lac
mas mutabis. et i p̄tra
sacrificij corpis xp̄i. cū eleoſi
nis pauper p me oz p̄fū
et deuotum effundas. et
tuū lababoz ab eōmodo quo
nūc gnoz. Nota nūc lector
dispensatōe diuina vel ad cō
solatiōnē vel ad correctio
nē mīs se dixisse mortuū
iuuenē. in amibꝰ lacrimis a
comitatu sodaliū retrahēdā
tū. q̄ meritis quidē defic
torū viuentū aīe adiumē
ri p̄nt. ꝟ prozsꝰ de īmeritis
ipedim Sedm suffragiū
defunctoz notat. vbi dicit
pete id ē oza. Unde in sēdo
libro machabeoz dicit. Sca
ergo et salubris cogitatio.
p defunctis exorare ut a p̄
catis soluāt. Referā ergo
quidā. vnde istud lucidius
pateat sub exēplo Otto
ne īpatore mortuo. quēdā
ignāti eiꝰ in monasterio
virginū pernat. q̄ zelo castō
me ctra subditas mire fer
uebat. Observans ergo q̄dā
die fenestrā oratorij. sūmo
mane. quēdā lenit' pulsan
tē audiuit. Qua apta. ec
ce impator appens. matrē

tere dixit. ¶ Defuncty ego sū
et in purgatorio penis ex
cruciar. Diuigtas ergo nun
cios ad diuisa et deuota lo
nobra. et decies mille psal
teria p me legi facias. ita
ut ad singulos psalmos ar
ripiat. dece ictuū disciplina.
et ad vnūquēqz vsū addat
salutatio angelica aue mā.
et ozo dnica pat nr. ¶ Psalmo
vo de pfundis. qn disciplīa
accipit. ¶ Alibz remedijs pa
morte vnūs metuū libauit.
Et nota. qd idē otto beniq
nissimꝰ imparor āno predēti
an morte sua. infinitā an
nonā tpe caristie. diuisis
monasterijs et pauperibz di
uiserat larga manu. ¶ Per
moza. missis nūcijs ut pce
pit materē. negotiū eius
ab oībz suma cū deuotione
susceptū est et pfectū. ¶ p
patres ergo dicte matteve ad
eūdē locū fenestre qua dixi
m aurora. tanta claritate ē
ādatꝰ est. ut nullomō cer
nere eū. ꝑ audiuit. ¶ Gratia
ndo tibi. et p me miserico
dissimo dno ihū agere. qa iam
a penis exceptꝰ sū. et ad glo
ria trīseo sempitna. ¶ Iste ī
perator otto diutino langue
ri eꝰ et morti eꝰ qi oī die
sacerdotibz xpi suū tradidit
corpꝰ flagellandū. ¶ Et eius
ztino tāta fuit. ut cōzadꝰ
bryldemensis epꝰ testauer. vir
se posse crede. qꝺ otto ipator
post tanta ztionis pniam
vel ad hora post mortē pur
gatoriū sustineret. ¶ Tertiū
suffragiū defuncto. ē ieu
niū. Vnde dauid ieiunauit
usqz ad solis occasū. mortuo
abner. ¶ Et tu sili sup mor
tuū tuū. quousqz feruoze
vindicte dei. qui sol iustitie
dicit. sentencis mitigatum.
¶ In villa ppe louanium o
pidū brabantie. quida iu
uenis dissolutꝰ et lenis la
ctuose decubuit. ¶ Hospitatu
ergo muris. labertꝰ ꝑsbiter
leprosoz. vir pius et zela
tor maxiꝰ animaꝝ venit ad
iuuenē. et eū ad confessionē
peccatoū et penitētiā sedulꝰ
inuitauit. ¶ Quo mox i mul
ta valde ztroce effuso. et no
multo post mortuo. mater
ꝑ eo ztinuauit impolate
ieunia. et usqz ad qnqz ā
nos qi irremediabilibz lac
mis ꝑclauit. ¶ Ergo ut ipm
tempꝰ expletū est. die qda
dnico. dictꝰ lambertꝰ mor
tuus ē et sepultꝰ. ¶ Requieti
ut qnta feria. ꝑdictꝰ iuue
nis manifeste appauuit ma
tri sue dicēs. ¶ Ecce nūc ma
tristia. adiutorio tuo ad
requē trīseo de gratissimis
penis qs ꝑtuli ꝑ pcs. et
meū dns lambertꝰ pbr.

qui me ad ꝓfessionē et ꝛgni
tionē ꝑcꝛoꝝ meoꝝ salubꝛit
ꝓuocauit. ¶ Pꝛo quo et alijs
multis quos ad ꝑnīam salu
tis addꝰxit. multa ꝑmꝛedē
cumulabit ꝑmioꝝ. ¶ Unde ꝙ
lector. ꝙnte mꝛedis sit do
cē ꝛnsoos ad salutis ostē
dē. et ad ꝓfessionē et ꝑeni
tentiā tenꝛe ꝑcꝛes. ¶ Ner
hoc quosꝙ sine ꝙdi mer
cede nꝛsauerit vinctes cō
pati mꝛtuis. et eos quo
tiēꝙ ecīa ꝛationibꝫ vl' ieiunij
s adiuuare. ¶ Quartū
suffꝛagiū defunctoꝝ. est
vigilia vel labor alius ꝛ
assumptione ꝛoꝛpis sui. ¶ Unde
libro ſdo regū dicit. ꝙ ves
pha filia haya scubina sa
ul ab ꝛncio mensis. substra
uit sibi silicū sup ꝛra. et
nō ꝑmisit aues et bestias
lacꝛare ꝛoꝛpa suspēsoꝝ.
doner stillatz aq̄ de celo su
ꝛnfectos. ¶ Nō ꝑ suspesos.
ꝛi exꝛuciate in purgato
ꝛio aīe designatur. ¶ Has
vespha ꝛd ē fidelis amicus
iuuare debet vigilijs vel
labore ab ꝛncio mēsis hoc
ē defecꝰ vite ꝛ morietibz.
sēm qđ in ecclīastico dicit.
sup mortuū plora. defecit
enim lux eius. ¶ Has aues et
bestias hoc ē tortores dēo
nes lacꝛare nō sinas. do
minū supplicit' exoꝛādo.

Ner a labore cesses. donec
stillet aq̄ de celo sup ꝛnfectos.
et pietate dīna eas ꝛfidas
et cōsiderans libātos ¶ Huius
suffꝛagij exēplū in vita ve
nerabil'. nec nō et miꝛabil'
xp̄ine descꝛipsit. ¶ Ludouicus
comes losensis. nobilissimꝰ
mꝛ theutonicoꝝ. erat ꝛe
sagax ingenio. et ꝛ armis
exercitatꝰ ac strenuus. ¶
virgine xp̄i xp̄ina mꝛo
oplectebat affectu. ¶ Qui
aū in extremis agꝛet vitam.
xp̄ina ad se vocari fecit. ꝛ
in adani sectu secedentibz
cibus remane. ¶ Ner mora.
comes ꝛtute q̄ potuit erec
it se. et suppler ad pedes
xp̄ine toto coꝛpe fꝛacꝰ. ei
oīa ꝑcā sua cū magis lac
rimis ꝛcitauit. ¶ Et hoc non
ꝑindulgētia quā dare nō
potuit. ꝑ ut magis ad oīa
dū ꝑ se tali ꝑsidio mouet.
hoc fecit. ¶ Mortuus ergo
comes eidē xp̄ine manifeste
apꝑuit. et se ꝛditū acerbis
simus ꝛ purgatorio tormēt'
ondit. ¶ Cui ꝑa mulier nō
modice tribulata ꝛspōdit.
¶ Ite nūc et vade hīc. et se
cundū diuinā misꝛdiā ꝑ
ꝑcās penas exsolue. ¶ Ego
vō in meo pectoꝛe ꝛactu
ta supplicia dimidiā ꝑte ꝛcipio. ¶ Hij
itaq̄ ꝛfectis. vides xp̄inam

multo post tpe certis hoziß. sedm qđ aiā comitis alterius doloribz torq̄bat. flammeis vaporibz. mēdiū vō frigoz algoribz cruciari. Ido ai vō in quibz comes peccās vel insaniis falsis gaudere solebat. lacrimis irremediabilibz irrigabat. Longe post tpe aī morte sua idē comes ei appuit. et gras actes illi ea stēplante ad sacra tulit. Dicitur suffragiū p aiabus ē dare elemosina. Vñ in libro machabeoz dicit. qđ vir fortissim⁹ iudas collatoe facta. duodecī milia drag mas argenti misit ihēosolimā. offerri ea ibi p peccatis mortuoz. Nec mirū cū in ecclīastico dicat. Sicut aq̄ extinguit ignē. ita elemosina extinguit peccm. Et in daniele dicit. Peccā tua vere elēosinis redime. Sup hoc suffragio articulo in gestis scī magni regis karoli. legim⁹ qđ subiūcto. Idē vesp̄i miles quidā in armis strēnuus seruierat annis multis. Hic ad extrema ductus. ad se sobrinū suū quē solū habebat supstitē euocauit dicēs. In comitatu regis annus iā pstiti seruitutis. nichil in mundo ꝓprij possidēs. nisi qđ ad militiā ptinebat. Et ecce solū equū optimū habeo. et ex hoc statuo testamētū. Ne ergo mortuo. vendes equū. et pecuniā p aiā mea totalit erogab. Pollicitq̄ ē cliens. ut ei pcepit amicabilius. Mortuo ergo milite. satelles vidit equū validū et audacē. et cū nec vendidit. nec pecuniā p eo soluit. ꝑ eū retinuit. statutū amicabili ꝓuisionē. Circa dimidij vō ānī trānsactū spaciū. aiā defuncti appuit satellīti manifeste dicēs. Non cū tasti facē. qđ p aiā mea statuerā liberāda. et ideo medio tpe quo p elēosinas liberari debuerā passꝰ sū ignes penas. Hz ecce nūc iudicū dedit optim⁹ pondator omps. et oēs assessores eiꝰ angelī iustū ee decernūt. ut aiā mea ad requiē trānseat. et aiā tua penas excipiat. q̄s exturꝰ adhuc fuerā i tormēto. Hijs dictis repēte disparuit. Et mox satelles grauissimā infirmitatē incurrēs. q̄ gesta erāt confessꝰ ē sacerdoti. et nō mlto post mortuus penas qs merebat exsoluit. Vide ergo lector qñti pcī sit et delicti. aiaꝝ aut pnīcī retardari a nec ligē testamēta. quibz si effectū habent. accelerarēt ad gloriā. a si nō habeāt. a gloria differuntur.

Exem

Certū remediū defuncto
rū. est reddē si quid iuste
rapuerūt. Teste enī veridi
to augustino. nō dimittit
pcm. ñ restituat ꝑ⁹ ablatū. Et illud tribulssim qđ
dicit in sēpturis. De qui p
daris. none et ipē preda
beris? Huj⁹ rei exēpla
plurima. quoꝝ vnū fami
liarissimū noui. Narrāte
enī frē ordis ꝑdicatorum
hijs vbis audiui. Pr̄ē aut
meo cōtra ꝛmilitonē suū
virū diuitē et potentē in
micitias exercēte. fabrum
habuit in vicinio q̄ equos
suos et eoꝝ qui secū erāt
multo tpe sufferebat. Post
hec faber ceciđit in lāguo
rē. et expēsas ꝓ obliuionē
vel ignorā nullas ei solvit.
Mortuus ē aūt post ānos
fere tristā pr̄ meus. et
apparuit manifeste ꝓ diē
cuidā fidelissō seruo suo.
gerēs in manib⁹ flāmāta
ferramēta equoꝝ. dicēs. Di
cas vxori mee ut soluat
tali hoī tale debitū. quo
sic vxor. Post hoc nō ml
ti dies efluxerāt. et ecce
seruꝰ ille cū amarissimis
lacrimis venit ad me. t qđ
audisset exposuit. Cōlacrimā
seruo. ābo ad matrē ingre
dim. Audit illa qđ actū sit.
addit et lacrimas. Accessit
ad fabrū diuina tabe ꝑpe cō
sūptū. querit si pr̄ meus ei
in aliquo moriens tenebat.
Tūc ille cū lacrimis suspirās
dixit. Vere carissima dna.
erāt fere ī marcha vna.
ꝙ affectus longo tedio ī mo
nendo. postmodū mihi in
magnū languorē. et sic si
bi usq⁹ modo. Vere mor
tē solvit pauper integrū
debitū. Et mox soluto isto
cū alijs debitis multis. ut
m̄ illa secreto narrauit. ei
pr̄ meus ī huj⁹ modi appa
ruit. Videbat ei vidē illā
in balneo a sūmo capitis
usq⁹ ad yma pedū. quasi
veste lōga tota ꝑ tuolutū.
Cui ille dixit. Appēde fu
nē et solvas me. Mox illa
illa mitrā sunis accipiens.
paulatī lugarī exsolvit. Et
statī illi ygratulās et gr̄as
agens. sic inq̄t pus fuerā
oblutus ī pena. quoad
usq⁹ solues quo tenebar.
Septimū et ultīm reme
diū defūctoꝝ ē celebratio
missarū. Oblato ei corpis
xp̄i. absolvit a debito cul
pe et pene. Unde ī egipto
post comestionē et esum
agni. ꝑ⁹ is vahelitis⁹ libe
rat. Et sanguis agni pas
chalis in supliminaribus
ponebat⁹ ꝺtra angelū vas
tatorē. Et serpēs eneus

in palo exectꝰ est ꝯra moꝛſ
ſerpentū. Et pſalmiſta. Pa
raſti ī ſpectu meo menſa.
adūſꝫ eos qui tribulāt me.
Beatus gregoꝛius papa ī
dyalogo ſcripſit. quēdā fuiſſe
a purgatoꝛio libātū. p quo
triginta diebꝫ ſāctmentū coꝛ
pis xpi oblatū est in altari.
Frāt et frater quidā ordinis
p̄dicatoꝛū q̄ terras et maria
multa pegrinando pagrauit
narrauit michi. q̄ dux duces
potēs et valde ſignatus ex
pensis debitꝫ erat totꝫ. et
gloꝛie ſeculari. Qui ad coꝛ
rectiōis viā ſedula cuiuſdā
p̄dicatoꝛis exhoꝛtatus
ſuis oꝛibꝫ dixit. Ut vē video
in vtm quā hatten⁹ duxi. m
ſalus nō est. vitā iutilit et
damnabiliter ia expēdi. Volo
igit expēſis parcè. minuere
familiā. vt ablata reſtituè
et eleēſinis redimè. preā q̄
ſcā. Et factū est ſic. Hoc ut
viderūt ſui. detrahè ceperūt
dno ſuo. Per ꝓpt hoc dux ſa
pies deſtitit ab cēptis. Cum
prius reſtitutis iniurijs. lar
ga manu cepit erogare
pauperibꝫ. inſtituè capella
nias. maxie ad celebrandas
miſſas in ſubſidiū aiārū
que in purgatoꝛio torquē
bant. Cēd cū ſedule agēt.
vidit dyabolus et īuidit.
et nobiles illi⁹ cōt cum
crudelit inſtigauit. Qui pri
mū rēs. regem quēdā ſtra
eū minacias exercentē ſed
impare viribꝫ adierūt. dixe
runtq; reſti. Diu ia ſt dñm
nrm ducē grauē aīm habu
iſtis. licet vobis ad placitū
nō ſuccesſerit. Nūc igit tue
nire tempꝰ potis opoꝛtunū
ut te videres ad optatum.
Dux enī ſolū clitoꝛ ſibi
debitꝰ ſeſtinit ſua expedit
et impbe. et nulli ſuoꝝ
nobiliū impēdit benefi
cium et honoꝛē. Pro q̄ facile.
erit vobis. ut p nos ſt eū
in ſubſidiū vrm totꝰ terre
iſtꝰ pplus deuoluat. Per
moꝛa. ut audiuit rex. letꝰ
efficit. et habito cōſilio nū
cios trāſmittit ad ducē. oc
caſiones caluas īgemunas.
quō eū ſepius p̄ iniuria op
preſſiſſt. nūc vō ſe illi velle
reddè talionē ñ ſe reddēt
et ſua. et in hoc illi aſtitu
eret ētum diē. Hec ut au
diuit dux. mādauit nobiles
et pceres tre ſue. et q̄d ver
ſibi mādauerūt mſinuat.
Et illi. q̄ vno oꝛe rīdentes
dixerūt. Hatten⁹ nos ut ſer
uos et fatuos reputaſti. ſo
lū mūdi ſeductoribꝫ clericis
adheſiſti. nūc te uinet illi
et inſultat in adiſis. tibi at
ner futuꝝ volui⁹ ner va
lem⁹. Hec ut vidit dux. ve

hemēter expauit. et mox
se referens ad castrū minus
simū. solius dei auxiliū im
plorauit. ¶ Medio aūt tēpe
dicti diei ꝓspectāte duce p
ꝓpugnacula cū quibusdā. vi
dit ingentē exercitū albato
rū. in equis albis. clipeis
cruce rubea insignatis emi
nus venientē. Et mox ste
pēs dixit suis. ¶ Quid vide
tis aut illa que video? Et
illi. ¶ Nichil mouuit. Et mox
oēs cū duce supplices pre
dantes ad dnm. viderunt
innūmerabiles exercitus albatorū.
Cui dux cū quibusdā suis
exiēs cucurrit genua. Cui
obuius ait. ¶ Et multis milibz. dicta
uit eū dicēs. ¶ Te veracis
fidelissime ꝓcapiū venturi re
gis aduentū. Assit illi di
no nutu pati iuuare te. qs
eleosinis et missarū suffra
gijs de purgatorio liberasti.
¶ Medio aūt tpe dicti diei li
berabūt et alij. q nobiscū
in tuū aduitorū sūt ven
turi. Et hec dicto. oīs illa
turba albatorū disparuit. Dux
vo reuersus in castrū. cū su
is oībz dnm benedixit. ¶ Ad
dicē ergo tēpe predēte. rex
cū infinita multitudine
suorū et aliorū nobiliū qui
cū duce dnm suū totā
terre ꝓlim adduxerat. quasi
de victoria ctus aduenit.
et in planicie ꝓpe castrū cū
mira multitudie se diffudit.
Venit et illi obuius dux mi
rū alacer vultu. et alio i
concussō. ¶ Statīq ubi castrū
cū pauis exiuit. illi tanta
et tā menarrabilē multitu
do celestis exercitus ē iūcta.
ut ex nouo castrorū celesti
ū. multitudo regis q tūc
modica videt. Ad ut vid.
rex et oēs qui secū erāt va
lidissimo pauore concussi sunt.
et aditentes magnalia su
mi dei. positis armis obui
is manibz in tram ꝓstrati
sūt. et ad voluntatē dūs cū
ipā vita et rebz totaliter se
dederūt. ¶ Cui mox. dux
dina mām in se vertentes
cēs. misericordia cū omnibz
fecit. Et firmissimus adictis
ordinatis. obsides pacis acce
pit. Et ubi pax int ducem
et regē oīoda quieuit. ista
tatio celestis exercitus repē
te disparuit. ¶ Sic denigz fac
tū est. ut rebz in summa tran
quillitate pactis gras deo
exercitus ꝓsoluent. et ꝓfici
scerēt in suis mirabilibus
dnm maiestatis. Et sic qz
cū gaudio ad ꝓpria remea
runt. ¶ Et nos veridica val
de relatōe didicimus. quēda
defuncti subito ad penas
purgatorij trāseuntē. cuius
dā sanctissimi viri precibz

uocatiꝰ ad vitā. Hic tale
ꝺ visum et auditiꝰ in pur
gatorio referebat. Quā cuꝰ
dā quē prius in vita cog
nouerat grauissiē torqueba
tur. In medijs ergo ignibꝫ.
subito illa exultabūda cla
mauit. Ego miserecordissiē
deus. nec in finē oblitꝰ es
mei. Cui alia ꝺsors ī pena.
Vnde mgt tibi miserrima
in tā horrendis supplicijs
exultacio? Et illa. Merito
inqt exultabūda trepidio.
qa michi saxe a dño datū ē
in hoc instāti natū puerū
qui longo post futurꝰ ē pb
biter. in cuꝰ missa quā ce
lebrabit prima. ab hijs pe
nis ad requiē euolabo.
Ꝓ; et prem meū. ut me ad
huc puerū ad liāriū studiū
et vitā celibē puocaret. se
pius m cū lacrimis et deuo
tione cōfitēte audiui. Cum
mare mgt trānsisse. tra sctā
theosolimā visitare. veni
in mōtem quē nigrū vo
cant. ubi sparsim multi vi
ri sā hemite dño seruiebāt.
Qui ergo eoꝝ pcā mea
cōfessus. cōsilium accepi me
de facili culpas meas ꝓ pe
nitentiā nō posse diluē. ꝓ si
filiū haberē. et hūc ad liās
ponerē. hereticꝫ sacdos ydo
neus xpo potissime ꝓ hūc
posse me iuuari. Huiꝰ ora

sione cōsiliꝫ. m scolā datus
sū. et spero diuina suffra
gante gra tā ꝓ me. et si mi
nus ydoneū. qꝫ ꝓ alios pbli
ce in sermonibꝫ. vel secte
in ꝺsilio ad orandū qꝫ pillo
mducē efficacit potui ad
iutꝫ sit multis modis.
Michi qꝫ xpūs testis sit. qꝫ
si gn ꝓ eo celebrare distu
lisse. alias ipeditꝰ. ipe michi
apparebat in sopnis. et ma
nibꝫ ostēsis plagis plūmis
vulneratis. me utiqꝫ quare
pātem filius nō iuuare sin
cerit. arguebat. Ꝺ; tamen
ptibꝫ sicut ꝓ abbatissā quā
da pia et religiosa audiui.
quida scissime vite cyster
ciēsis ordis monachus fuit.
qui in missa celebrata pro
mortuis ante ptinpacionē
corpis xpi. cū diceꝫ. agnꝰ
di qui tollis pcā mūdi. dona
eis requiē. audiuit voces
clamātiū a remotis. Festi
nate festinate pacē recipe.
quia iā missa ꝓpinquat
ad finē. Qui mox ut sta
bat corpꝰ xpi teneꝰ ī ma
nibꝫ. fit raptus in spū. et vi
dit īnūmerabiliū aiārū mul
titudinē festinantē ad pa
cē. Et aliis recedētibꝫ. aliis
clamātibꝫ pcepta pace. fes
tinate festinate. qa iā miss.
sa appropiquat ad finem.
sic monachus stetit a pri

ma fere hora diei. usq; ad ho
ram nonam. pstolantibz alys
et mirantibz quid stans ha
bet imobilis. Tandē ergo
reuersus ad se. finiuit mis
sam. et petente abbate
cūctis qd uiderāt exposuit.
Et post paucos dies. ipe
met monachi uitā finiuit.
Hys lectis auditis. qs saluo
tm meliori iudicio. dubita
re potuit. ut spūs scō immo
diuis ordināte in ecclia dei
antiquitus ē statutū. ut i
missa pro fidelibz mortu
is nec pax petatur uiue
tibz neq; det. q tm requi
escant i pace. Cōpedio
se quibz potuimus ratoibz
et exēplis. septē defunctoz
suffragijs euoluitis. sphali
ter de statu tpli aiaz que
ex hoc seculo tnsierit visionē
mirabilē et indubitabilē referam

Cui in brabātie pribz pre
dicante. et una dieru dictu
missa in centū aulas soci
itineris pstolauer. uenit ad
me hominis rusticani et
paup. habitu et forma des
pectus. deuotissīe petēs ut
eū audire. Annuī. sedit et
dixit mi. Annus iā fere e
lapsus ē. cū ecce in domo
mea in nocte uigiliaz sce
katherine sup stramū ia
cens audiui cāpana. ut
michi uidebat istius ecclie
resonāte. surgēs ergo ut p
gerē ad ecclīam. uoz q in alu
o lecto quiescebat clamauit
ad me. Quo uadis inquit.
Et ego. Ad matutinas uado.
quia pulsatū est. Et illa. ips
inquit nequā agitat te. qa m
primo somno adhuc ē. Nichil
āt curas. qd illa dicēt. ad at
ium ecclē properau. Et ecce or
riuit michi sacdos qdā ig
notus. sacris uestibz indutus.
stola p modū crucis i pecto
re redimitus. qui dixit michi.
Appone cor ad ea q tibi mos
trabo. Et mox sup atrium
edito signo crucis. surrexit
pplis tantus. ut eū uix spatiū
q̄q; ingredi cape potuisset.
Et erat pplus ille sup hoc
qd dici pt aut credi. miseria
miserabilis. nudus penitus.
et p oia seuis plagis et cru
entis uulneribz lacerat⁹.
Mox ergo sacdos ille ita
to edito signo crucis. dispa
ruit pplus. et alius multo
minor nūo et horrore sur
rexit. habitu quidē paup
et colore pallido uidebat
qi macie multa et trabeac
tus. dissimilis tm psone secū
dū mag et min. Iterato
post hoc sacdos signo cru
cis edito ppls discessit. Et
surrexit pplus paruus nūo.
que solus atrij spatiū ca
pere potuisset. longe dissimilis

claritate et gloria. oibz hoibz
mūdi quoscūqz vidi. ¶Erant
aūt vestimēta eoꝝ sicut nix
a sole irradiata. et facies oī
splēdore iocondioꝝ. ¶Et dixit
michi sacdos. Discreuisti ē
ium plorꝝ silitudines quas
vidisti? ¶Prima illa miseran
tes. sine vlla xtiōe dis
cedēs a seculo. et inaud dāp
nata ē. ¶Hodo apparetes. cū
xtiōe. ꝙ nō pacta prīa
mortui suīt. et illi quōē
adhuc penis ꝙuissimis de
tinent. ꝙ tandē purgati.
puenīet ad quietē. ¶Terti
a aūt gens ꝑplis electa est.
qui pacta prīa cū dnō glo
riabit. ¶Et hoc dicto. cum
ipo ꝑplo et sacdos disgnit.
et mox ad matutinagrium
officiū cāpana pulsat. ¶Ego
aūt auditis matutis ⁊ mis
sa de die refressꝰ sū domū.
et tribz mensibz elanguī
post istā terribilē visionē.
Dicta igit narratōe. pcūt
tatus sū. qs nā cēt homū
no talis. et inueni modū cō
uersatōis huiusmōi. Circa
octo mulieres tue arabius ha
bebat cū domo. ex quibus
sibi et suis victū neressa
riū ꝙ tenuissimū elaborās.
ptes erā pauperibz erogabāt.
Ter i ebdomada ieiunabāt.
sine lineis. sine calceis in
discretis tpibz incedebat
pernox freqter in pabz. nūq
ꝙ sup lectū aut culcitra re
cūbebat. ¶Ad plura. ¶Erat
erat homo. qui in fidē mo
bus de hijs que digne nar
rauerat gaudebat. maxime
aū in verbis eiꝰ et facie di
uinā videre gratiā reluce
¶Caplm. liij.
Status prodeūt.
et qi longo hye
mis tedio fruūgate. extēsis
mēbris et alis. et exuuijs
exuuijs. multiplia exulta
cōe in auras liberas spa
ciant. ¶Hic manifestissime
post finē mūdi resurrecti
onis gloria denotat. ¶Estas
enī qua apes pdeūt. tēpus
ultīe resurrectionis insinuat.
quo ille bonoꝝ aie post di
utine pstolationis tedia. coꝝ
pribz suis vnīti desiderant.
¶Cui sēm ꝑplam p eiusmo
lationē sonitꝰ clangoris
et tube. exuuijs carnis ex
uuijs de puluē mēbra sin
gula in locas debitis ⁊ mo
tibz ꝓprijs redient ad xpa
gem. alasqz xtēplationis sup
latitudine celi nō in enig
mate sicut nūc. ꝙ p ipsā
speciē acutissime dilatabit.
¶Ad vsum ꝑplam in matrīa
cordis exultatōe declarat
dicens. ¶Tūc videbis et
et afflues. et mirabit et
dilatabit coꝝ tuū. In quo

vero ſtatu bēitudīs. beatorū
carō reſurget. ꝓpheta iob et
caute nimiū et plane deſcri
bit. Deo mḡt qꝫ redēptor me
us viuit. et in nouiſſiō die
de tra ſurrecturꝰ ſū. et in
carne mea videbo deū ſal
uatorē meū. Quē viſurus
ſū egomet ipe et oculi mei cō
ſpecturi ſūt et nō alius r
Reposita ē hec ſpes mea
in ſinu meo. Quid ē aūt
qꝺ in textu exultatio mul
tiplex dicat. niſi ſas qꝺ ī cē
leſti pria diuſoꝝ erit ocia
ſio gaudioꝝ. Fideli enī ſer
uo teſte xpō in fine dicet.
Intē in gaudiū dñi tui. Qꝺ
eſt aūt intrare gaudiū. ni
ſi aut piſce aquā. ſup ſerī
fra. ante et retro. a dextris
et a ſiniſtris occaſionem
gaudij et exultationis habe.
Gaudiū ergo ſc̄i intrant
in eo qꝫ videt iſta ſex. No
ta ꝙſus. Primo deū ſupra.
ſubtꝫ ſtraria victa. Ante ſa
cros ceteris. et retro pcula
luxus. Sanctos in dextra.
dāpnatos pte ſiniſtra. Gi
primo deū ſup ſanctī videt.
et de hoc ſpēale gaudium
habebit. quia videbunt
eū tangi ſolū dnm ſup ſe.
ad diſtinctionē et cuaſio
nē maloꝝ dnoꝝ. qꝫ olim
in tra ꝓpheſſi ſūt. Qꝺ yſai
as ꝓpha gratulabūd ondit.
In illa mḡt die. et ſalutaris in
telligē. Iā uriabit oīs altitu
do uiroꝝ. et exaltabit dñs
ſolus. Et vide augmentū
gaudij ſcdm hieronimum.
Ante cuiꝰ pedes mḡt hoiē
di reges mutato late palpi
tabūt. Et notādū valde ē.
qꝫ feliciſſimi ē et beatiſſim
unde xpm in patria. ſi tam
dulce petro fuit eū vide ī
terra. ut tria optaret hic
fieri tabernacula. ubi nichil
habet niſi miſeria. Vmptū
dulce et bonū ſunt facien
illū vide que reſpledunt ſic
ſol adhuc in carne paſſibilē.
Q dulciſſimū et optimū erit
vide illū ſine ſole clariſſim
p diuinitatis gloriā ī nos
tale. Nec ē enī vita etna
ſiaut xpē dicit. ut cognoſcāt
te ſolū deū. et quē miſiſti
xpm ihesū. Audiui ſup
hoc qdā dignitſſimū rela
tione. ab ore bte mēorie
bertke nobiliſſie mulieris
abbatiſſe monaſterij ordis
ciſterciensis. qꝺ iuxta inſulā
in flādria vedinatoꝝ nū
cupat. Nec eū adhuc eſſet
in aquina monialis. cōti
gīt. ut ſaſſimā quādā ex
ſociabz p negotio queret.
et in ꝛeplatione diuini vol
tus rapta in angulo eccle
ſolitaria inueniēz. Que ubi
a facie illiꝰ velut metuſp ec

te dimouit. multo eis oīs flā
ma radiātus dyorinscauit.
Cuius fulgore subito ruentis
remeritas repcussa. fere ex
āimis cecidit resupina. Cui
miri. Cestimo qp facies mor
si splēdida facta sit ex illa
enigmatica collocutōe dīna.
et ideo timētes filij isrl in
tabernacula diffugerīt. Sed
et illo mēorabil' ade cuius
supī fecimo mētionē. postq
in visione xpī venerat. i
star speculi lucidissimi eius
oculi micauerūt. Secūda oc
casio gaudij erit vide subito
straria victa. hoc ē demoēs
qui nos olim in diuisis tēp
tacōibz afflixerūt. Et hoc sig
natū fuerat in libro iosue.
ubi quīq reges amorreorū
qui affluxerūt pplīn dei cō
prehēsi sūt et victus māibz
et pedibz ab oi pplo viliter
calcati. Et hoc signū ē atq
figura qp aduersarij nri dēo
nes. nullā post illud ext
me examinatiōis iudiciū
pātem tēptandi habebūt
in sos. Et vide qīta ista
occasio gaudij fuīta sit. Le
timo i vita sīm. qp quida
stimulatq in femīnam. tātū
sensit interiꝰ libidis incenti
uū. ut dictus manuū ōsup
tis ad ignē. lesionē extīus
nō sentirz. Cui miri. Sor
tior ignis impegit i sortē.
et ūmalunit. Seu aq materialis
ignis extīguit. ß tm sorti aio
ignis luxurie trūphat. Vi
di frem ordis pdicatorū.
qui de frē adhuc ut credo
priuēte narrauit. qp dū m
tentino libidis impugnarq
aī vinia se pene vidēt. de
labzo tīnsuersali decretū
sibi sucidit et testes. t mor
tē aī maxīo distimiē vix
euasit. Nec hoc vento frac
tū approbās. ß deoniū vio
lētiam multū miras. Ter
tia occasio gaudij erit vide
ntes se sactos cetus. hoc ē
angelos. q in mesa xpī aīa
cōspectu eius in singulis of
ficijs decētissīe ministrabūt.
Et in signū huius regīna sa
ba in libro regū tzo. dixis
se legit salomoni. Beati
serui tui. et hij qui assistūt
tozā te omni tpe. Gaude
bim⁹ tūc plane letissimis
visiōibz angelorz. qui vidē
tibz nobis in oi pfectu vīn
tis magnifice exaudebant.
et nos utiqz multiplicibus
adiutorijs circūstantes. at
demones nos et diuisa pi
cula trahebant. nosqz frequē
tius circūseptos sua pātia
solabant. Et ut hoc exem
plo pateat euidēti. qd inde
verissima relatiōe didicim⁹
referam⁹. Elyzabeth
de gyrano apud nyuellam

m brabātia vīso deuotissi
ma fiut. Hec cū socia deuo
ta et bona quā vilietem
adhuc et magistrā duoz
miliū begthinaz ꝑdē no
limꝰ. de nyuella m lalo
es ꝑperabāt. ad duo fere
milia. Et ītrāt eis ī via
ꝙ deuia fuit secute. Dane
facte ergo ꝑ silua ꝓxi
mā. flere ceperūt. Quibz
flentibz vehemēt subito
quidā iuuenis adiuit co
rā eis. Erat aī iuuenis.
ut m eaꝝdē vna nar
rauit. trime crispo et cro
ceo. alba indutꝰ tunica.
et albo pī collobio sup
ducto. Salutatis aūt illis.
ab eis quo ꝓficerēt īquisi
uit. Respondētibz eis. ve
m lalones ue velle. si via
furet inquirūt. Deo mgt.
me sequimī. Illo igit cū
silētio ꝓcedente sequunt
et ille. Ner fuit aliqua
eaz ꝙ loqui aliqđ poterat.
ꝓ nimio gaudio vel stupo
re. Et ubi ꝓpetes viderī
villā. subito in utriocli
ductozē iuuenē. Que mox
ꝓstrate m trā amaꝝe cepe
rūt flere. ꝙ ductoꝝ tāto
nichil āplius fuit locute.
Ad coz aī post lacrimas ve
deūtes. deū magnifice
collaudarūt. et sepius dl'
te factū ad mēoriā redu

pdideriīt

rentes. ex mde m spuali vi
ta tali solacio ꝓfecerūt.
Cosimile. ꝓpe duobz frībus
ordis ꝑdicatoꝝ. ut ꝓfem
hēricū de colonia ꝓdica
torē electarissim īt frēs.
indubitabili relatoe didici.
Cōtigit m ꝑtibz gallieaz
illo ordine nouit mchoato.
gradientibz duobz frībz ꝑdi
catoribz ieiunioꝝ tpe. ante
pascha. cū iā instaz tēpus
prandij hora nona. et sciī
quereret quis fideliī eos ad
refectionē reciper in terra
rara hoībz et ignota. subito
affuit iuxta eos vir elegā
tis forme et habitꝰ peregrini.
dicēs. Ad ꝙ fertis inter vos
frēs mei? Illis aūt vecundā
tibz dicē quid dixisset. ait eis.
Modice fidei de hoc īt vos
dubiꝰ querebatis. qs vos re
cipet ad refectionē ī terra
rara hoībz et ignota. xpō
credite vītati. qui nō hesi
tantibz et cōfidentibz in se
regnū sit dicēs. Primū qrite
regnū dei. et hec oīa adici
entur vobis. Credidistis m hoc
xpō. ut talia ista ꝓ illo dimit
teretis. et pauꝑtate regnū
sedulꝰ querētis. et nūc de
xpō diffiditis. ut vos sine
refectione dimittat. et nō
qī filios pascat? Et hoc vo
bis signū. Trifibitis cāpū
istū. et in valle quadam

villā parmulā muniet̄is.
Illic nutrietis ecclīam. ītuitab.
vos pbr affectu magno. si
pueniet miles. q vos vio
lent̄ auferet sacrauti. Et aī
vos deduc. psona loci qui
alit̄ pr̄ōn dicit̄. maris p̄
br a militē obtinebit vos.
et ābos mutatores vros
militē salues et pbr̄m nobis
cū largissimis fertilis re
pabit. Cofidite ergo m dēi
et frēs ordis vri exemplo
isto xpi fideliā faciatis. Hec ut
dixit. repēte disparuit. Illi
āt p ordinē ut eis p̄dixat
ola repperiūt. et reuertētes
parisius dicto fr̄i henrico de
colonia et fr̄ibz quibusdam
alijs q sibi referat retule
runt. Et notandū. q nō so
lū xps. sz nobis i mesa eiz
angeli ministrabāt. Vnde ipe
xps suos xfortās dixit. Ecce
ego dispono vobis sicut dispo
suit m̄ pr̄ meus regnū. ut
edatis et bibatis sup mesā
meā in regno meo. Nota
omissio gaudij erit vide et
retro pitula luxus. q semp
sās dum adhuc vluent in
timore fuerūt. Vnde brūsi9
augustin9 in libro de ciuita
te dei decimono euāgo dix
it. Q̄ diu vicijs reputgnam9.
plena pax nō est. q illa que
resistit. periculoso debellant
plio. et illa q victa fuit. non
dū securo ono triumphāt. sz ad
hunc sollicito p̄mittit imperio.
In illa ergo resurrectois gla
die xfident potim9. Liquis
trist9 ē et nos liberati sum9
Et ysaias In illa nāt die
palpitabit dns morte m sē
pitnū. Quanta ocasio gau
dij ē vide scos in dextra. qbz
dicet. Venite vos bndicti
p̄ris mei. Magnū enī erit
gaudiū. habē societatē cū
matre xpi. p̄iarchis et a
postolis. quoz sola eaī hīc
audita mēoria. tot exulta
tioē iā replet. Si ergo hīc
dia pt. erit q̄ bonū. et q̄ io
cundū habitare frēs in vnū.
ubi tri boni p̄mixti sūt pes
simis. q̄d erit ibi. ubi nulli
deerit bon9. nullus p̄mixt9
malus? Qd at sup hoc cū
da nobilissio gentili tpe i
nō dns omps onde digna
tus ē. referam9. Cū an
no ab incarnatōe dni mil
lesio ducētesio sexagesimo.
Deuotissim9 rex frāne brus
ludouic9 cū fribz suis vober
to comite attrebatēsiū. et
alfonso comite pictauēsiū.
et karolo comite andegā
uēsiū in terrā sce subsidiū
trānsfretauit. et damiatā ci
uitatē egipti nobilissimā
obtinet. audiuit q̄ rex tar
taroz mirē xpiana habe
ret. et luz filiū gētilis esset.

rpiane tamē fidei diligēt ser
uatores. Dater enī eius regē
indie xpiānū occiderat. et
filiā eius duxerat uxorem;
Properās ergo pius rex fini
ne q; regē tirannoz causa
mis aut alia ꝗcacia mo
ne possit ad xpiane fidei
pietatē. misit ad illū du
os frēs minores. p qs misit
eidē capellā ex bisso istar
tentorij. et oia ute silia eius
aurea quibz altari nētia
inferrent. cū aliis exenijs
preciosis. Qui multis terras
et maria pagrātes venerūt
ad illū. et ab illo solēpniter
sūt recepti. Fuerūt at apud
illū multo tpe. ex missione
regis n. peruz pferentes. Vide
runt at ibidē in exercitu vi
rū nobilē. regis soliciz ꝛso
brinū. de quo talia febāt.
Cui idē nobilis adhuc gen
tilis. febre acutissia labo
rāret. et materia ad cebz
ascēdēte in furiā raptus.
et dormiētibz oībus q; cū
illo erāt. aufugit nudus.
et tbz diebz et tribz nocti
bus. p hemis vastissimā
obeuauit. Tercia ergo a
nocte digesta matia creā
tauit. et ad se redijt cōpos
mentis. Qui i tenebris
horrēs solitudinē. q̄d faceret.
quo se uteret nesciebat. Et
ecce post instās modicum
discussis tenebris vidit i mō
tis cacumie mittens lumen.
Heptas ergo manibz ꝑ pe
dibz ascendit in montē. et
ecce sup oēm solis fulgorē
regē āmirabilē videt i thro
no aureo residētem. et ad
eius dextez regina incōpabi
li decore fulgentē. Vidit mi
tam seniores et iuuenes i thro
nis aureis assidentes. mistos
ex oi pte militibz sidereis ru
tilantes. Nec ut vidit ꝑcen
tius. sup id q̄d credi pt obstu
puit. Nec mora. vn⁹ mistro
rū a rege missus eū vestibus
nudū. mouit. et ad regem
duxit. Cui rex. Nichil aut i
rebz humanis sine q̄d vidisti?
Et ille. Nichil inquit dne.
Et rex ad eū. Ego sū inqt
xpianoz deus. rex et dns
sempiternus. Tu at redibis ad
pplm tuū. et pquires mue
nies in gente vngarie q̄ue
simixtus ē genti tue duos pl
biteros xpianos talis habi
tus et talis forme. a quibz
eruditus ad normā fidei
xpiane. Hec ut audiuit ge
tilis. cēpit bonoz societa
te frustrari. Et mox ad eū
rex. Impossibile ē inqt tale
te cemane nobiscū. Sed si
xpianoz fidē susceptis ut
prepi. societate ista iocun
dissia pficieris. Hoc dicto.
miles sedēs in equo albo sus

repit illū. et in execrationē tar
tarozū ppō minante reduxē.
Fruitq; apud illū tribz diebz.
et post repēte disparuit.
Nobilis aūt ut iussus erat.
qsiuit pbros et iuenit. et
eruditq; ad fidē. cū multis
milibz tartarozū sacrū bap
tisma suscepit. et xpiane
postmodū ait sctē vixit.
Vestes aūt qs ut dixiꝰ nudꝰ
arrepit. pciuī colozis erāt
atq; mollicei. Opus vero
eaz plumariū id ē ex aāi
factū aditi potebat. nec tex
trinū. ꝛ sup oē artificium
hois diuina ōtute ornatū.
Dictū igit virū fres missi
a regre frācie sepe videtrūt.
et postea veiſi in gallia frī
bus rē gesta ut narrauꝰ
vetule cuīt. Et post ut ab u
no sive ptepi. mox memozie
et lris mēdauit. De hac
societate bti augustiꝰ i lib.
de ciuitate dei elegātissiē
dicit. Hec ē bta illa et glo
riosa ciuitas. q in se mag
nū habebit bonū. qđ nulli
superoz nullꝰ inferioz iui
debit. ꝛ sicut nī corpe vult
oculꝰ ee quo dignꝰ ē. nec pes
quo oculꝰ. cū mēbrū utriz
cōtineat carnis pcata cō
pagō. sic erit pcatissiō soz
die vitulo ei q maiꝰ bonū
arrepit obstrictꝰ ut sufficī
at sibi donū qđ alio minꝰ
arrepit. et nolit ap̄lus. Ibi io
seph mīabit cū fribz suis
Oberta et ultā ōmissio gra
dij eit. vidē dāpnatos pte si
nistra. quibz sedēs positis a si
nistris. vex dicturꝰ ē. Ite ma
ledicti in ignē etnū. De hijs
sedm pheta. letabit⁹ iustꝰ. cū
viderit vindictā. Et ysaias in
psona xpi. Ingredient. supp
le sci. et videbt cadauera
moztuoz q̄ puaricati sūt i
me. usq; ad sactemtē omis
carnis. Mirari aūt nōnulli
simpliciū solēt. q̄ sci in ex
tremo iudicio paretū vl a
miōz suoz visa dāpnati
one nullatenꝰ turbabūt.
Quoz stultā āmiratiōnē ipat
ois fidelis animꝰ reputabit.
qui scos ppetua exultatiōe
firmatos. tbari vel dole pos
se nō ābigit. Hi ei m pmti
a quolibet pfecto requirit.
ut diuine iustie sozs in
oibz vnat. quid miri si de
scō glorificato iā credit vi
so quolibet in tremis tristis
simo nō tristet. Cuīp hor
tauit qđ olim audierī a ve
nēabili et deo digno mistō
iohāne qndā leodiēsi decā
no. ꝛ postmodū de dignies
regulari canonico. cuiꝰ sū
perius mētionē feciꝰ. ad
instructionē lectentū rese
ram. Dixit enī m. q̄ hor
tm qđ narrare intēdo. ab

ore btē marie de oīgnies.
ſiūp modū miratus audiuit
Her illa btiſſima mulier.cu
ius vitā venabilis iacobus
actionēſis qndā epūs.poſt
ea romane curie cardinalis
diſcreto ſermone iſcripſit.
Her ergo aiabz que ī pur
gatorio torqbant valde cō
passiēs.ſiup aiā quoqz mris
ſue defuncte ſollicitabat in
ſpū.ſi hoc a carne ut ia pa
rebit. Hāc utiqz ppr eleoſias
et ppter honeſtū quēdā vite
modū.quo int mundanos ip
ſa qz mundana vixerat.ſpe
rabat quidē poſſe ſaluari.
ſic tū.qī p ignē. Diup tū hꝫ
dubiū cū ipā timerz.qa iu
dicia abiſſꝰ multa.roganit
dnm.ut eā certā reddere
dignaret. Cuqz multas in
hoc lacrimas fundet.accidit
die quadā ut ad miſſā in
ecclīa iuxta altare qī ad pe
des dnī maria ſederz.et
ipa horore ictuſſa videret
ppe ſe ſpm tenebroſū aſta
re. Que mox ſigno crucis
hore fugato.audacter quiꝫ
eet interrogat. Et ſps. Ego
ſū īnāt mater tua. Cui illa.
Quō īnāt tibi ē mater?
Cui illa. Male īnāt. nichil
me tue iuuare poterūt p
ces. cū me quidē dāpna
tā ppetuo inferni claustra
detineāt. Mox filia elato
gemitu. Heu ināt mater que
cauſa dāpnacois tue? Cui illa.
Enutrita ināt fili et viri m
hijs qī p iuſta mercimonia
et uſuras acqſita fuerīt.et
coſcia mī mali nō ablata reſ
titui.nō curaui nec adiutē
potui vel volui.qd cont deū
in meo hoſpitio.et a mī ſubdi
tis agerer. Et tortuoſas mū
di vias ingreſſa.indignū mi
ſera iudicaui.pſentiorū me
orū veſtigia deſinaui. Ppre
ui arguentē me ſīc hijs et a
lijs malis meis.nec ī nllo
penituī. Et ideo infructuoſa
vitā morte immutās.a futa
ſeculi vita deperij. Her di
ces mr repente diſparuit.
Intelligo vō xpi cōſidans p
ordinē oībus.ecclīa in mīe
dāpnata iuſtū dei iudiciū
benedixit.nec fleuit āplius
ppetue morti mrem tradi
tā.p qua carnus micia ſiup
ſerat.qa tacto itellectualis
aīe qua ſolꝫ creaunt omps.
iudicia omniſor deo ſubdita
recordabat. Iſte ergo apes.
future beatitudis ſunt q ſextu
plici exultatōe ſiupnus.ipſe
viuus.mtuus.poſteriꝰ.a dex
tris ecclīa et a ſiniſtris.dnī
ſui gaudiū introibūt.et ſic
in auras liberas ſpaciabūt.

Capm liiij.

Prundines et alie
aues depopulāt

eaſtē. ¶ Hec ſūt illa q̄ verāt apes ſiuple ī pñti vita. et pñt hic diūſe tēptacōes et ludificatioēs demoniū aſſignari. ¶ Non enī ſemp vnīmodū decipiendi hoīes. habēt dēonia ꝑz qa memori ſagacitate et ingenio pōibz mortalibz pollent. de facili vide pñt. qs̄ modꝰ ſit decipiendo habiliōr. būt aūt quīq; modi. ſcdm qd in textu ꝓſiderari pt. ¶ Vrundines et alie aues depopulāt eaſ dē. ꝑ vrūdines et alias aues illi quidē demones deſignant. qui ſe trāſfigurāt in angelū lucis. ut q̄ alias ceant hoībz horroꝛi pitet et tiōi. ſpeciē brītudinis t dei tatis aſſūpta. ī nullo ſuſpecti ſimplicibz habeant. ¶ Quē admodū aūt trāſfigurāt ſe in angelū lucis. q̄ hoc frequēter legit. narrationē mihar pre ſuſpēdo. referāq; quodda cūctis ſeculis laudāti. q̄ ſuꝑbiſſime ipa diuinitꝰ. ac angelus reuēentiſſima ſacramenta drabolus assūs ſit ſimulare. ¶ Nō tamē lectorē tedeat. ſi facta mirabiliſſima et terribilia referā. que noſtre ꝓſecutionis articulū ꝓſſenīt. ¶ Ade in epatu camatēſi in brabātie ptibz tūr manēte. cū in illa diūte paſſionis ſexta feria aīn paſcha ꝓceſſionem audiēs in eccliā reſidere ad uenit puer āno ꝛ fere quīdecī. m cū dolore mirabili pedēs aīn pedes. ¶ Qui dixit. ℣ Miſerē mei dnē miſerere. q̄a michi terribile q̄d acciderit in hac die. ¶ Obſtupefactꝰ ergo quid tā horrēdi tali puero ſtupiſſē. horribar eiā ipm cū lacrimis ut audiret ediſſet quid hoc eēt. ¶ Ille inquit dnē ſedebā in cāpo cū ſocijs iuxta oues. incidi haſtulā ad ſagittā fabricatā. et eēt haſtula ſine ullo meo vulnē vel leſione. ſāguē tecta eſt et reſpſa. ¶ Hoc cū audiſſē miratꝰ quidē ſum ſtanuiq; ꝙ puero michil grauius accidiſſē. eē tñ ſignū futuri alicuiꝰ infortunij timor adiuit. ¶ Confortatū ergo āmonitū et abſolutū puerū dereliqui. ¶ Nec mox die tū ſeptē ſpaciū interiit. cū eēt mater ſabbatis eiuſdem pueri. puerū nūciat ſibi ſuiſſe infirmari. et meū aduentum cū lacrimis ꝓſtolare. ¶ Nec mora. ſurrexi et veni ad puerū. cōfeſſꝰ ē patim in tali aīante ſuiſſim. q̄d ei feria ſexta poſt dē paſche ſtigerat. et aduīxit. ¶ Huiꝰ mat̄ ſcelerisq; horroꝛe ſtabui. et ſtari elāguī. ¶ Nocte aūt media cū ſolus. iacē in lectulo. mori

michi visus sū. et ecce vir turpissimus meā aiam rapi entes. p vallē fimo teter rimā portauerūt. et lōgis simā. in puteū altissimum flameis miloribz estuantē. qī molā glacei frigetem in tfrubz. pieterūt. ¶ Nota leōr mirābilē compationē atti pueroūt michi xps testis sit veritatis. Cūq ibidē mi ris mendijs cruciarer. ecce voce audiui qī dicet. Par cas puero. parcatis etiā. subito exeptꝰ sū. et restitu tus sū vite. Oculos autē statī aperiēs. vidi mire pul chritudis dnām astantē mi et dicentē. ¶ Ne timeas fili cule. dolusti et veniā con seqris. ¶ te nūc tū recesse ro. drabolꝰ veniet in spēe sacdotis. nec ei credas. sed manda illū cui cfessus es aīe pascha. ¶ Hec dicēs disparuit. ¶ Et subito astitit michi qī vir venēndus in spēe sacdotis alba indutꝰ t casu la velut nix candida. pxi de pferēs sacmenta. ¶ Ne ergo ad cfessionē et sacmē torū susceptionē residens hortabat. ¶ Cui cū signo cru cis diutius reluctarer. et ille nichilominꝰ a remotis mi inferret ficta sacmēta. tandē post longū agonē beatā mariā virginē mo mui. et mox seductor ille dis paruit. et me petēte mater filias vos mandauit. ¶ Hec ut audiui. sūp modū mul tus sū. et audacia et ꝑsup tionē dyaboli. qui fictione sua temerare teptauit vi nifica sacmenta. ¶ Credo eni et ctus sū. qz puer ñ fuisset a gloriosa xpi matre et vir gine ꝑmunitꝰ. acepisset qdē figmētū dyaboli. et p hec ad mūdū tōtū minandū possi dēs corpꝰ introisset. ¶ Glorifi cau ergo dnm et multipli cē bndixi. qui mihi puero intelligētia et ostinā ded. et p eū et mi eo sue benig nitatis et admiratois opa cōfirmauit. ¶ Iussi ergo mox prochianū eius pbrm acer siri. et eū sacmentis saluta ribz ꝑmuniri. ¶ Octꝰ die tria ab hac vita migrauit. et cō sūmatꝰ in breui. tpa pulcho sa xpleuit. ¶ Dē et aliud cēp tationū tpe mundinū qz stercore tobyas cecitꝰ vel a liaz anū veratio designat. ut sub vtutū spēe vicioꝝ mēbris nō oluam. ¶ Verbi causa. ¶ Captat quis diues fi eri et ingressus diuicias ait in fine ostituat uberius tes tamētū. fruiturꝰ herede xpm qui copatri suaz deliquit vel dnās tre vel pntes. aut clientulos suos. illaproces

sios quoslibet neq̃ssimos pos
sessores. ¶ Hoc maxie in cleris
vidim⁹. quoz tñ bona paupm
ee deberet. et q̃ eis oi die su
pfluit. nō in mansuplis vl'
in archa. sz indigo ozi fame
lici. et m vētribz esurietiu
deberet liberalit erogare.
¶ Audiui de venabli ghil
helmo nato aluerne parisi
ensi epo. cui ai nitaret p
canonicu ecclie parisiesis in
testato decessisse. et ipe de
iure canonico in tribz mulbz
marchariu sumede debet. ei
de aplosis manibz respondit.
Absit hoc a me. sz hec mise
peruna sua secu sit m pdi
one. Et hec dices. prepit pe
aniaz in usus paupm ero
gari. ¶ Bene et digne dixit et
fecit. ¶ Caplm. lv.
Nsidiant et bijs supple a
pibz aquatibz tane. hoc est
ad aquā bibentibz. Nulli ei de
ripiendi efficaciozē dyabolo lo
cus ē. q̃ cū fideles sup cibos
et potū moderatius se effun
dut. et tuc ad vbozz inepti
as ptracti. finali nō solū ad i
ania. sz etiā ad pphana delia
mēta predūt. ¶ Nunc iob timēs
filijs suis vescentibz et biben
tibz vinū. mutebat et sanc
tificabat eos. offerebatq̃ holo
causta p singulos. ne forte
mēt benedixerit. id ē male
dixerit dño in cordibz suis.
Et hoc idē naturalit prodē
et significare videt in ebriosis
lingue titubantis lubricatas.
post nimiu potacois excessu.
Quid āt hic gestū sit cogni
e et oportunissime videam⁹.
¶ Ingluviei iuramētis t ma
ledictoibz in loquēdo. ghillia
p cetis fere tris studet au
dius. ¶ In hac ut a frē ordis
pdicatoz audiui accidit quod
subūgo ¶ sedebat quidam
vir in taberna. honesti qñ
tū ad seculū. et bibebat. Et
cū magluisset mero. reperit
referre diuisis ad iuice. et in
uectus ē sermo q̃d futurū sit
post hāc vitā. Tūc onus.
Danusie mḡt decapū a de
cis istis. qui dicit aias sū
corpibz vuie post ruinam.
¶ Hoc dicto in risū oibz cōtu
tis. aduenit hō statura fortis
et magnus. et residēs cum
illis vinū postulat. bibit.
querit q̃s sit sermo mt eos
De aiabz inquit ille q̃ sup.
Si quis eēt qui mea eme vel
let. foro optio dare ea. et de
pcio eq̃ in coī oibz ad biben
du. Tūc tachinantibz ille q̃
supuenerat. tale mḡt mer
catoze quero. Parat⁹ sū ea
eme. dicto q̃nti dabis. Et il
le elato vultu. tanti inquit.
¶ Hoc cōuenientibz eis i pcio.
soluit emptor stati pecu
nam. et lemnitbz oibus bibe

rūt pleno ualuē. nō curāte
ad pmū illo ꝙ aiam vēdi
disset. Uespe aūt facto. tps
est inqt emptor. ut ꝙsqz nos
tru ad ꝓpria reuertar. Uos
tm anteq̄j separem' date mi
dictū. Si quis ehuū emeret
capistr vinculo alligatum.
nūquid nī equo m ms emē
tis redet et capistrū? Cui
oēs pit respondert. Utiqz
redet. Uer mora. veditorē
questiois et rsponsiois hor
rore tremētem. emptor aī
aīa et corpe sursū leuauit
in aera. et secū ut certū ē
ad inferna ptraxit. Drabo
lus ei erat in hois spere.
Uis em alius se aīarū di
cēt mercatorē. nisi ille i cuj
figura olim ad abraha dic
tū est. da m aīas. cetā tol
le tibi? Capitulū loj:

Uespe ꝙz psequū
tur eas et im
pugnat eas odi
o natali. Desparū ꝙz ꝑtū
truū vermiū spes adūgū
tur. blatte. strabones. atz
stupestres. Et his ātiqr
deoniqr spes figuantur.
Uespe q̄ uacuande sūt. et
hoīes acutissīe pūgunt.
strepitūqz tubali p aera
audiūt. Demones illos signi
fiat q̄ ultōne pmittēte di
uina tepestatibz aeris et to
nitruis se imiscent. et i hijs
terret hoīes. dampnificant.
et occidūt. Et de hijs tbz ex
pla ponem'. Qm theutonia
cta āno dnī millesīm duce
tesimo q̄nquagesīm sexto.
tātos ventor chorusacionū.
tonitruor. et grādinū fra
gores mirabiles vidim'. ut ho
mines p ciuitates q̄ ameres in
cedent. et imīne die iudicij
formidaret. Circa treuerim
vineas demolitas penitus.
siluas et arbores antiquissi
mas fundituj eūsas ipetu
et excelsor fastigior edifi
a corruisse. Fuerūt aūt q̄ dice
rēt dēones se vidisse q̄ bestī
as diuisas m aere sibi inuice
ex vētis contrijs occurrisse.
Hoc de trozibz. In pincia
pincie apud lenonimas tpe
etatis nre pore fim pdica
tor eiusde ciuitatis narrante
didici'. tāte magnitudis grā
dines fecidisse. ut i urbibz.
villis atqz cāpestribz tecta fri
geret. demolirentur vinee.
fruges redigent m paleas.
hoīes ext tecta. volucres et
pecora necaret. Qualit hijs
se imiscuerint sathanas bre
uit audiam'. Vineaū ciu
tos sub rupturio m cāpestz
iminentibz tepestatibz lati
tauit. et audiuit voces cla
mantiū m aere. Caue caue.
Et alius respondebat. Quid
cauebo? Et prim'. Vineam

petri rychardi ne leserus ꝓpita ergo postmodu tẽpestate. sola vinea petri rychardi ꝯmunis repta tã lesura. Erat autẽ petrus rychardꝰ. sic enĩ binominus dicebat. usurarius pessimꝰ et obnoxius multis malis. Et quo ꝯsideandũ ẽ ip̃ comitatu spũs nephandor̃ actos ꝑmo pectus ꝯmutos ut sanius loquar dẽones habuisset. qui ei bona sua et si ad vite solatiũ. tm̃ ad ꝑpetue dãpnationis tumultũ ꝯseruassent. Hor autẽ ad dãpnationẽ vd̃ hoim̃ qlit ꝑmittente deo ꝙpant dẽones audiamꝰ. In marchia flandrie atq; brabãtie villa populosissima sita ẽ. in q̃ dedicatio celebrata multos ad spectacula traxerat et ad lusũ. Int̃ quos ut a nutrito willelmo bono et bãto pbro et de cuscẽ ptibz nato precipuꝰ quidã tibicina erat. qui ꝯiuratꝰ iuuenes et puellas saltacoibz et gesticulacoibz suis ad carmiã obscena et tpa petabat. Hĩc celo nubibz ẽra vesperas obscurato quiq; ad ꝑia redierũt. Solo at̃ tybicine nondũ lusibz saciato. ꝑ viã ad solita remeãte et canẽte tibia ac saltãte. et posthoc sonitibz turpit̃ insonãte. duo pueri pastores ubi choruscacoes et tonitrus ĩmane viderũt. ad dumeta fugerũt. et eis videntibz in tibicinẽ fulmẽ cecidit et extinxit. et ei⁹ brachiũ ãputauit. Dei mox. viderũt q; duo nigerrimi canes ex ĩsperato venerũt. et int̃ se pendulum extincti brachiũ deportarunt. et cadauer mortui ad ꝑria detulerũt. Nane at̃ dicte pbro. qa in atrio fidelium se pelieꝺ nõ eet. quĩ in ludis turpibz tã notabiliter tonitrui ũ occidiss. vnderũt amici. Et si extinctus tonitruo. tam̃ ad dedicationẽ ecclie pereginus cũ aliis ocurrisset. permisit ergo pbr et si doles ꝛ in atrio ẽ sepultꝰ. Et vde vetustudinẽ duum iudicij. Nam̃ facto sepulchrũ patens iuenit̃ est. et locullus in quo iacuerat vacuus et erectus Cadauer vd̃ ut optime credit. sicut et ei⁹ brachiũ a dẽonibz asportatũ. Nota ergo leor. quia tali vindicta dignus sit. et si eos ꝓuente deo tales semp cassus nõ puniat qui turpibz ludis et cãtibz sac̃ fidelium atria et ecclesia inhonorat. Ceda species vesparũ ẽ blatta. de q̃ liber in nata rerũ dicit. q; lucifuga ẽ. et in tenebris ãbulat. Hor verme demõia significant. qa morte hoĩbz apparet in sopitis. et eos

visionibz fantasmatibz pollu
it. et illudit. ¶ De hoc qda
ridiculosū legisse me memi.
Cū quida monachus ad ob
sessū energumenū accessis
set. ciūstante plo multo. eū
cū irrisione mordaci demo
nium inclamauit. Eya frat
epa. nūquid pulchrā tibi i
hac nocte mulierē i sopnis
adduxi? Quippe ut post cō
fessionē monachus retulit.
in sopnis pollutus fuerat il
la nocte. et nō ofessus fuit.
hz i nocte qda demonia
virtutē nocendi et rapiēdi accipiūt. qua luctēte die
habē nō pnt. Et hoc ad fi
dē fidelium roborandā. fa
lsus ei homo in nocte ip in
die tuet. Nichil enī dyabol9
sicut dicit augustin9 vel noc
te vl die pt. nisi pmissus.
Et vide qm pulchrū et eudē
ti exēplo. ¶ Vidim9 i villa
nunelle vicinē deo dignā.
de q verissime narrabatur.
Mortuus putribz. in domo frīs
multis velicta ē. p cysternes
ordie diu laborās. nec ad ef
fectū pduce valēs fortit
in aio statuit sedm posse
suū. etiā in seculo ordinē
obseruare. Incessit ergo sn
lineis. obseruauit ieunia
silētiū tenuit. carnit carni
bus. Hora matutinaz surrex
it. ecclesiā intrauit. horas re
gulares exsoluit. Contigit
aut ut ea ignorāte. mortu
ū cui dā defuncti corp9 vel
pexe ad ecclesiam deferretur.
et solū in feretro relinquēt.
Surgēs ergo media nocte
ergo qua dirp9 intrauit ecclesiaz.
inuenit quidē mortuū. ꝑ pa
uū aut nichil timuit. resedit.
horas icepit. Iacet ut vidit
dyabolus audit. et corpus
mortuū nocias locutū pri
mo mouit. Surgo inquit se cō
fugnas cōstanti aut et ita
mat dyabolo. Quiesce mi
serrime quieste. qa nichil po
teris cont me. Et mox dy
abolus surgēs cū corpe. De
mat nunc potero ira te. et
et meas iniurias a te pas
sas frequētius vindicabo. Ille
ut illa vidit imperito corde
baculū cū fixa cruce ābabz
manibz rapuit. et in capite
mortuū feriēs ad tra pcat.
et sic fideli audacia demo
nē effugauit. Diu ergo ꝺ
ergo xpi cū maxia angustia
laborauit ut caldauer deier
tū in feretro velociter. sed
frustra. qa nō potuit. De
nies aūt mane pbr cū custo
de. mirat deiectū corp9 et
vulneratū in capite. Quiēt
qd actū sit. fatet ergo cum
lacrimis. cogitat obnixi9 vele
uare corp9. Negat ille dignē
tē exaltandā in laude xpi.

Mor turbata ḋño ubi pb̄em
inuictibilē et meroꝛabilē vi
dit. vanā nimiꝝ gloꝛiā et
erubescentiā reformidās. co
mū fris. cognatiōne et patā
deliquit. nec umq̄ ad eam
postea rediit. ſ uſq; ad moꝛ
tē in nulla pmansit. Ter
cia spes desperatū ē scrabo
nes. Ut dicit liber de natā
rer. scrabonū genus iequus
et barbarū ē. Alius in aq̄
natat. alius sup terrā vo
lat. alius in terra manet.
atq; alius in aere volat.
Et in hijs oīb; multiplicitatē
demonū ꝓpatat. Sūt enī
demones q̄ in aquis ma
nēt. et hos poete neptu
nos vocāt. Alij q̄ sup terrā.
et hos incubos. Alij in ētra
sicut in speluncis montiū ā
in siluis. et hos pusios vo
cat augustinꝰ. Alij in aera.
et hos ſpūalia nequitie in
celestibz aplius vocat. De
hijs quiq; in suis locis ha
bent dominia. ꝑmittente
tñ illo. q̄ oīa in pondꝛe et
mēsura disposuit. Non ñ
singularit neptunꝰ ponit
ab aristotile. licz neptunos
pluraliter hic ponamꝰ. De
neptunoꝝ factis ridiculosa
et magna mirabilia refe
runt. et ēta fides ē q̄ freq̄ē
ter audiūt ab hoīb; et vidē
tur. Harus tñ nr̄is tp̄ib;
postq̄ fides ꝛcpit enuclear
ius predicari. Narrauit
m̄ vir bonꝰ et ſcīs et ſatis
dos frater ordis p̄dicatoꝝ.
nobilissima ducū ꝓsapia oꝛ
undꝰ de tſetibz comanoꝝ.
Hic ad fidē xp̄i cōuersꝰ fuit
illo tpe quo tſens q̄ā coma
na ꝓuincia effugatā ē a ꝑsis
tartaroꝝ. Hic puer adhuc
tſentilis ut referebat michi
amoꝝ fere septē. cū soꝛoꝛibz
suis et puellis alijs i ripa
fluuij ioc̄abat. Et subito
mr̄ ludendū de aq̄ exiꝛessꝰ
q̄ vir tetricrimꝰ et pilosus
ludentes turbauit. dicēs. Quid
me inquietatis o pueri? Cur
tis ergo fugientibz. dictū pu
erū fugā ceteris tardioꝛem
faciente in dorso clauā pe
cussit. et mox occidit. et ce
xiessꝰ in aquā saltauit. Do
loꝛes ergo mortuū puerū
sapientes ad tabernaculum
detulerūt. Nondū enī co
mani domibz utebāt. Af
fligebatis ergo pntibz fit
plāctus ꝑ puero. ſ ante me
diā noctē cū multa suoꝝ
letitia moꝛtuo restituta ē
vita. Credo fidentius sicut
postea patuit. q̄ ex trūc in
puero salutis aplus diuine
p̄destinatois benignitas
tractabat. Aliud michi idē
optimꝰ frater de se. licz ad
rem nō ꝓpineat qua nūc

habem⁹ ī manibz narrauit. quā ad edificationē legen tiū breuit enarrabo. ¶ Pē adolescēt⁹ baptizat⁹ et a pōte ordīs p̄dicatoz in ō gratia receptus ad ordinem in habitu seculari in scolā datus ē. ¶ Dereptū ē aūt illi. ut nichil sicut frater sine lucrētia aferz platonū. ¶ Hoc q̄dem et si in plurib⁹ obseruauit. cōtigit tñ ut lotrīa sue tunicā veterem sine lucrētia daret. ¶ Dost hoc aūt cepit grauit infirmari. et acute febricitās. sine cō fessione sine viatico ut ei videbat ad extrema pduc tus ē. ¶ Nec mora. ubi dēō nes eū rapē voluerūt. af/ fuit angel⁹ cū mīco nitore pēnarū dicēs. ¶ Fili ne time ab. michael archāgel⁹ ergo sū. te cont dēones defen/ sabo. ¶ Dereditbz ergo cetis. vn⁹ demonū cāuillatoz a lijs tridēte aīam rapē co/ nabat. ¶ Quē michael cū fui aīadūsiōe correptēs. effuga uit. ¶ Nec mora. aīam ad paradisi ianuā introducere voluit. ꝑ ur gradiens et magne auctoritatis. resis/ tē nis⁹ ē dicēs. ¶ Aīam mu/ chael reducas ad corpus. ut cū alijs pcīs pcipue ī obedīētia corrigat. ¶ Statim ut aīa reducta ē ad corp⁹ adolescēs cretico sudore p fusū se muenit. et oculos apiens pōtē ante se sedētē vidit. ¶ Cui mox confessus. q̄d vidisset exposuit. ¶ Hīt post studia lrāz oportune frem indutū. et in sacerdōtē vidi⁹ qui sue postea genti fidem exponēs. comanoz plūm nō modicū baptizauit. ¶ Hīc de malis demonibz scripsit. ¶ Incubos dēones oppressisse femas q̄sā. alias veneres ꝑfabulatoribz ad scribendū illex isse in cōfessiōe pluries audi uim⁹. ¶ Quauīs vnā virginē in religioso habitu vidi. que tū primo dicet nūq̄ se in cō scribendū assensisse plurimū āmirat⁹ sit quo iudicio hoc potuisse in aīa nō assentiēte ops p̄misisse. ¶ Credē ergo illi nullo mō voles. horrifi cis iuramentis virginē test tatus sū. et tandē ab ea vi olent extorsi ut cū magnis lacrimis et erubescēna fate tur se primo mente ī carne corrupta. ¶ Et vide q̄ occul tū et mirabile iudiciū equi tatis. ¶ Illa utiq̄ cū postea q̄ doleret ad mortē. et cō fitēt cū lacrimis. nulla arte nec vel studio ab incubo potuit demone liberari. ita ut nulla ei valēt cruis signatio nō aqua benedicta. nō ipa xp̄i corpis. etiā ipis angelis ter

rificm ſacm̃enta. donec poſt
ānos ozone et ieiunio pre
luthardis demon meritō to
tulit fugauit. Et nos quidē
credim⁹ et fatem⁹. ſaluo tñ iu
dicio ſentēcie melioris. qp poſt
qp de pctō ſuo amare fleuit
et doluit. pocius ei debitus
demonis pena culpe. qp cul
pa fuit. De hac eadē mu
liere verata venabilis et
deodigna monialis de val
le dicis m barbatia in criſti
na noīe narrauit. quia cū
illa in vigilia pētecoſtes ne
ſciret ſe cū laicis ſuſcipe
ſacm̃enta. eo qp a demone
importuniꝰ vexaret. dixit
ad eā in mathia ypaſſione
criſtina. Vade ḡſere ſeruiē
tibus corpi cōmunionē dñicō.
Ecce ait in me vespio pena
nia. Hec eſſet illa ḡnudes.
dormiūt in pace cū alijs
ad ozonē denocte ſurrexit.
mane cū oī tranquillitate ſa
cm̃enta ſuſcepit. Criſtina
qī nichil ponderans qp in ſe
penā vexāte ſuſcepiat. veſ
pe dormitū iit. Hec mon.
cū ſe ſopori dediſſe. audit p
ter ſolitū in ſtramēto cubi
lis ſui qī porcellū mouen
tē ſe. et inquietus aptā
tē. Surrexit illa ī nullo
ſuſpicata drabolū. colo quē
habebat ad lectū fugare ni
tē quicq̃d eēt. Hecumbit
illa iterū. iterū. iterūq̃. ꝑ
pauidus moleſtum ſur
rexit. Et cū hoc pluries at
tēptaſſet. manifeſte tunc
vidit et ſenſit. euerſis ve
ſtramēt⁹ qp demoniace pu
tatis nequitia verſaret. Di
miſit ergo lectū. tota nocte
pmanſit inſopnis. et cū o
rare vellet. demonis ſuga
cebat m̃ſulti. Ad pluma
Dixit et ve credidi. qp nūq̃
ante. tanta et talia ꝓtuliſ
ſet. Nane ſcō cū dicta mu
lier cōiugata fuiſſet. criſtina
ad eā veniens. renūtio m
quit renūtio pene tue. Vir
ſine vite diſcrimine. violen
tia crudeliſſimi tēptatoris
euaſi. Incubos ḡmiare.
beda in hyſtoriis britonū
et multe alie ſcripture teſta
tur. Qua ar ratione fiei hoc
poſſit nō video. n̄ hac ſola. qp
virile ſemē effuſū mor i vas
mulieꝛe cū debita tpantie
ſumate trāſfundāt. Ex ſic gnā
te ꝑprie manibū nō dicā. Infi
nitas tñ tractes humanis late
ingenijs in rerū ſecreto na
ture pleniſſime ſitem. t pau
caſſimas reſpectiue hoīm ſe
ſibi apparere. Hic diuſis vel
diuſionibz. q eſt cera ſpes deō
nū ſequit. Diuſiones demonū
opa multa ꝓpriū. et hij
ſunt quibz gentiles lucos plā
tatos antiquitꝰ cōſecrabāt.

¶ hijs et adhuc pruſſye ꝑſeue
les ſiluas eſtimāt ꝑſecarā
et eas īcidē nō audētes nul
ꝯ ingredīt eaſtē. ñ cū eis
diis ſuis voluerīt īmolare
¶ hij ſūt eaā demones de q̄
bus auguſtinꝰ in libro de ci
uitate dei euidētiſſimē ſcribꝫ
qui hoīm vultū corpa ut
dicāt. ſubito ex hoīb⁹ rapi
ebāt. et cū ea deluſi hoīes
in alias regiones delata vi
diſſent. illa ia īmortalia
facta credebāt. et in deoꝝ
nūo ꝑputabāt. ¶ Dic et nos
eaā tpibꝫ modernoꝝ fre
quētius audiuimꝰ q̄ in a
gone mortis poītas mul
ieres ſubito rapi. et earum
loco figmēta deponi. et ip
ſa figmenta ſimilima rap
tis corpibꝫ q̄ mortua ſepe
liri. viſas vō fēmas int hō
mines viſatas. ¶ Quod magi
in egypto coraā pharaone
virgas ſuas in dracones cō
uerterūt. ranas fecerūt. ⁊
aquā fluuiis in ſanguinē
mutauerūt. ¶ Dic aūt dic
verdicꝰ auguſtinꝰ. p mim
dū demones diſcurrētes.
occulta ſemina deferūt. p
que ſubito talia figmēta
producūt. Et utiq; illa q̄ ma
gi in egypto fecerūt. utpo
te dracones. ranas et ſan
guinē. vā ſigna fuerūt. et
hoc nō fallaciā ſuā nequiū

ꝑ veraciā oñderūt. Quid
ergo culpat. ſi q̄s dixerit q̄
demones ſubito figmentū
hūano corpi ſimilimū fecerit.
et p ſublato corpe ponant.
Quis ei dubitet demones
ingenio ſagaciori callē ip̄s ho
mines. ¶ In infirmitate cui⁹
libet indicare poſſit de fa
cili cōtinentia hois vl' de
morte. et ſcdm hoc ſi cōtra
leſce debz eū ad aliena trāſ
ferre. Et hoc q̄dē ſi dēones
p̄nt. ad tempꝰ tm p̄nt. ⁊ nō
diu illud durabile figmētū
ſimilē corpi p̄nt effice. et fuer
corpꝰ inuiſibile q̄d ſeponit.
¶ Dic eū p adiectionē lapidis
oſtalami vel p nigromāti
cas incātacōes aliās inuiſi
bilis reddi pt. quare non
potuit ope vel ingenio de
monū. ¶ In pribꝫ tñeuto
nie pleniſſima fēm pdicto
rū et miꝝ atteſtatōe pre
pi. puellā nobiliſſimā ee filiā comitis de ſwaneborch.
in clauſtro monialiū enutri
tā. que p alias horas nocte
a demonibꝫ rapit. et i ipſo
raptu inuiſibilis et intractabilis ꝓbat. Et hoc eū qui
dā frater eiꝰ carnalis de
ordine frām miꝝ expiū
certius voluiſſe. accepit dic
tā puellā ſororē ſuā i gre
mio. et bracchijs eā fortiſſi
me ſtrinxit ac tenuit. et

tñ veniente hora raptus de manibz tenentis īuisibilit et īcontrectabilit tollebat.

Hoc exēplū magist albertus frater ordis p̄dicatoꝝ theologus in disputatione parisius adduxit. cū cora epō parisiēsi p̄dicta q̄stio de raptu mulierū taliū moueret. sicut ab illis plena fide prepim⁹ q̄ in disputatione fuerūt. Mente vo tñ lati hoīes qualit demones alienēt vide nō possūt. in eo modo quo hoīes p̄ energiā operationē et mentis i sanitā. ut q̄ fuit cū eis petitus nō aduertūt. effitiunt amentes. Cū vo voluntate dīna vl hom dilatetia ita capti a demonibz hoībz restituūt et menti. nūq̄ tñ sic restituūt in itegrū sana tā. quin semp eoz cor suspensū sit et p̄nū ad vecordiā. sicut illi qui semel amētiā passi sūt. facilima occasiōe ad amentiā velabūt. Hō quida referūt qui viderūt fures sic captum. q̄ pallida semp facie et lurida. et oculi magis instabiles q̄ in nō raptis. Cuidam tena brabantie villa ē et. solēpnis et nota. In hac q̄dā iuuenis puellā virginē adamauit. Cū p eius nuptijs illi⁹ p̄ntibz loqueret. et illi rēnueret. puella medio tpe mādit in actutā. quā īfra nesciēte. mori oībz visa ē. Lucta igit facto. cāpane q̄ pro mortua pulsate sūt. Ner moza. iuuenis amator puelle. de villa cadē in crepusculo noctis p̄cedebat ad aliā. Et cū ecce p dumeta tñsiret. sollicitor ipo discurrēs et querēs. audita iuuenit puellā quā mortuā estimabat. Cui t dix. Mortui te plāctus tui. et hic vnde veniſti? Ecce aut vir ante me vadit. q̄ ducit me. Stupefact⁹ ad hoc iuuenis cū nemine alio p̄t solā puellā videt. audacter rapit eā. et in domū ex villa occultauit. ptin⁹ Hic refressa in villa. amicas suis loquit. Ingredit ad p̄em puelle. cū amicas sedentē ad fun⁹. q̄rit si sibi filiā darēt. quā q̄ mortuā deplāctebat. Cui amicta⁹ pater respondit. Nūq̄d p deo in es ut mortuā fusates. et accipias mulierē? Et iuuenis. Tantū aut libēs spondeas ut filiā tuā habeā in vxorē. si viuā reddidero et sanatā. Cui p̄ assentiēs. dictū to tā omibz affirmauit. Mox iuuenis lintheo velamato. quo coopta putabat. fig

mētū mirabile quale a
nullo hoīm fieri potuit ī
uenerūt. Dicit aūt ab hiis
ſ figmētū huiuſmōi dya
bolica inſperexerūt. ea cē
mitentis putrido ligno ſi
milia. ſeu exterus pelli
cula ſup dicta. Hīc reduc
ta puella ē. et pr̄i reddi
ta. Fanaq; poſt dies aliq̄t
dictū uuienē maritū ac
cepit. et uſq; ad tpa nr̄a
incolumis pduxaūt.

Sbili ꝓe modo. tū quida
in cōfiniis flandrie. ſoro
rē lāq̄da et mortuam
putatā ſub eadē die āng
ſepeliuer̄ figmentū. inter
arundineta inxta maris
littora reppiſſet. reduxit
eā ad ꝓpria. et ingreſſus
domū ubi ab amicis q̄
mouma plāgebat. diſcoopti
figmēti extracto tfladio in
fruſta cōcidit. horrētibz cūc
tis et clamātibz. aut ni fur̄
tanta crudelitate ſeuiret. Et
mox ſubridēs. Crudelis mi
ſt uideor in ſorore? Non
eſt illud ſororis corpus. ſed
figmētū et illuſio demonū.
Et hec dicēs. ſecū cūctos ac
cepit. et adduxit ad domū
ꝓpria. et eis ſororē reducta
oſtendit. Et hec uſq; ad
tpa nr̄a pmāſit fama. Ex
hoc obſtupeſcat ī tū inde
litz inexplicabili caſu. rerū
ordinē et rationē nature
ſup id qđ eſtimari potit va
riari? Ego quidē talia fieri
pmittēte occulto dei iudicio
p operationē demonū. nec ī
ficior nec affirmo. Dz qa ob
uiētibz talia et perſſima
aſſertioē firmātibz ſubtīfu
gē nō potui. iſta michi nar
rata et meditata ꝺſcripſi. et
aliis diffinienda reliqui.

Gratius tū diſputāte ꝑ
determinātē ſup ꝓmiſſis lit
tamore aliquē. et magis ex
pr̄ū optare audire. q̄ de hiis
ꝓpio ingenio temē diffinire.
Patrocinium ſup hoc ingeni
alberti. q̄ ille diſſimulauit
vl̄ noluit aliq̄d diffinire.

Quo etiā ī montibz ydē
demones diuſi habitauerūt di
cant̄. et ſeduxē ac demētie
dereptos. manifeſte mirabo

Anno ab incarnatione
dñi milleſimo. ducteſimo tri
teſimo ꝓmo. ꝓdicante in theu
tonia ingenio conrado. cōfeſſo
rē. et ab eiſdē felici mor
te ꝓempto. hereticus quida
ut ꝓfitem conradū imitata
lē ſim̄ ꝓdicator̄ p theutoniā
ante multos āos acceperi.
ſeductus a demonibz fratrē
quēda ordīs ꝓdicator̄ ad
hereſim inuitabat. Quē cū
uideret inſtantiſſīe renitētē.
dixit frater. Ptimax valde
es ī fide tua. nec tū de hac

nisi p scptm quedā aliquid certius inspexisti. ¶ Credē ait si velles dictis meis. xpm tibi et mrem ei9 ac scos ocula ta fide mostrare. ¶ Hoc ille illusionē demoniū suspicatꝰ. volensq; tandē pbare qđ eet. nō īmerito mgt tibi nūc vedere. si promissa diceres ad effectū. ¶ Paulo hēnꝰ. die fri statuit. ¶ Frater vo pxīe cū sacmēto corpis xpi. clam se cū sub cappa portauit. ¶ Dux it ergo frem hēnus i speaū nuisa montis. in amplū valde palatiū. qđ claritate mirabili relucebat. ¶ Per mota. ut in introitu pte palacij puenerūt. viderūt thronos positos qi ex auro purissimo. in quibz vex fulgore chorus to circūdatꝰ. ut uxta eum regina sereno vultu pulchērima. et ex utrq; pte se dilia. in quibz seniores ꝯsi prīarche vel velut apli. assitante pmaxīa multitudie angelor. et hij oēs luce si derea chorus cantes. ut nichil nisi demones putarent. ¶ Hos mox ut vidit hēnus. cadēs in facē adorauit. ¶ Dictꝰ at frat īmotus stetit. q; tanto spectaculo vehemēt obstupuit. ¶ Et mox ad eū iuersꝰ hericꝰ. ¶ Quare mgt dei filiū intues nō ad oras. ¶ Pronus at cadēs ad ora que vides. et ab ore ei9 fidei nre secreta suscepies. ¶ Fiat at cedēs ptinus attrax pxīdē et obtulit regine in solio residenti dicēs. ¶ Ave regi na es mater xpi. ecce filius tuus. que si susceperis. te velut mrem dei venerabimur. ¶ Cui hac ptin9 voce totū op9 illd fratrū cū ea manebat. et ā nichilato fulgore tante tene bre densate sunt. ut vix frat rū ductore suo ad montis exitū regredi potuerūt. ¶ Conuersus ergo hēnus ad fidē redit. et mira demonis astu tia stupefactꝰ expauit. ¶ De qđta demoniū diem9 specie. quos caplus spūalia nequitie ī celestibz vocat. ¶ Et notandū dicat spūalia neq; ad distinctionē demoniū aliorū. q se corpalibz apparitionibz frequēter immiscent. ¶ Iste vo spūalis magis et nequit atq; sibilus in decreptionē et dāpnatiōez hoim debachantur. ¶ Illi enī simplices et ydiotas decipiut. p istos vo nequissima et astutissima tēptamēta eoā hoiēs pfectissimi cognouerūt. ¶ Illi mīdū temptare cessāt. isti nūq;. ¶ Cōtra hos petrꝰ caplus oronibz precipit munitos fideles. quia ad usandū vt diabolus tanq; leo rugies circuit querens quē deuoret. cui resistite for

tes in fide. id ē p opa fidei re
sistam? Circuīre aūt dyabol⁹
dicit. ut si supare nō possit i
uno. uereat te tri ut fratrum
bas in alio. Uel si ad horā
ei in tēptacōe resistit. nutu
lomun⁹ tū mīe minare qđ
semel aut pluries spreueris
nō ueret. Hīc fit q̄ qnq; mi
to tpe resistētem hoīem tēp
tat. quē tandē victū tedio
status uitus enerūat. Hic
qđđā accidit. qđ sine ulla he
sitacōis dubietate rethoui.
¶ Erat puella ꝑđā in bga
bātie ptibz int̄ pceres thu
sa. q̄ in amore cuiusđā iu
uenis p multos ānos mito
demonū stimulabat̄ insul
tu. Hec cū in frequēt̄ cum
multis lacrimis in cfessiōe
dyabolicas insidias aperet.
cfului ut sumopē curaret
ne nutrī aut verbo iuueni
tēptacōis occasio ꝓberet.
Et paruit illa diligent̄ ut
monui. Cūq; adeo tēptāe
tur cfuit. ut sopni cibiq; p
deret appetitū. accidit noc
te q̄dā ut tanto demonū
agitaret̄ ipulsu. q̄ surgē
ente aurora surgē cogitaret.
et dam adhuc iuuenē qui
i uicino manebat. Hec mo
ta. ubi surgēs oculos aperu
it. uidit xp̄m q̄ plagis ueā
tibz crucifixū. leuu sermone
dicentē sibi lingua patria.

Moy dors amer. ie siu tres
biaus li bons li dous t li tres
haus. Ad nos latine coloza
tis ꝺbis exponi? Me diligas
q̄ sū formos⁹. Dulcis et ꝑcios⁹.
Unde ꝺsus. Dilige formosū.
dulcēq; bonū ꝑcenosū. Hec
ut dixit rēpere disparuit.
et puella in oī pace et tran
dio et ꝑfectā actiōe ab omi
tēptatione deliquit. Unde
et ꝺcendere de se xp̄s asse
uit. Diligendo ē enī p̄ oibz
q̄a speciosa forma p̄ filios ho
minū. et sicut splēdor thu
rie et figura substātie patris
Cant̄ de hoīe dicit. Dis ado
lescēs. Diligendo ē q̄a bonus
a quo oē bonū. Cant̄ de ho
mibz. Nemo ē bonus nisi
deus. Diligendo ē eā q̄a
dulcis. cuius labia fauus dis
tillās. Misericordia ei⁹ sup
oīa opa ei⁹. Cant̄ de hoīe
salomon q̄dit. Requis odo
qđ creatū ē? Qui tū ē iu
uenis corpis nīi. Diligēdo
eā est q̄a ꝑciosus. quē p̄
deus ꝺstituit heredē omiū
sor. p quē fecit et secula.
Cant̄ de hoibz malarinas
dicit. Nūquit nō pater uus
oīm nr̄m? Quare despicit
unusquisq; p̄ximū suū? Ue
to ergo puelle iuuenē dili
genti xp̄s p hec ꝺba ꝓfuit.
et se potius diligendū for
mosū. bonū. dulcē xp̄bauit

Similiter ꝑ modū. cuidam
militi ad cysterciēsē ordinē
trāseūti. xp̄us in visiōe ostē
sit. Nā cū ille ꝓpositū a dya
bolo ad exitū temptaret. et
de nocte in nocte meditaret
apostatare ꝑ fugā. semel pa
rato ad exitū. et qū modio
tē horā noctis in lectulo ꝑ
tolāti et semimurmurāti. xp̄s
apparuit in forma ꝑsonātis ſi
viri. Et cū ab illo quereret. qd
sic iacēs habet mali. rndit
ille. Dolorē cordis habeo.
et magnū defectū debilita
tis i membris. Cui dns ꝓpo
sitū panē ordeaceū offerens
dixit. Surge et comede pa
nē istū. Quē ille turbatus
intuitu. quō mgt ꝓpositū pa
nē istū comederē. q̄ panē
monasterij similat̄ finceū mā
ducare nō possit? Cui dns
detecto latere. vulneri pecto
ris sanguīe et sanie pfluē
ti ordeaceū panē admouit.
et tali pfluuio madefactū.
iubet comedē languescentē.
Mox ille cū horrore mem
bris dissilies. Heu mgt dne
quō talit̄ pollutū comede
rē. quē ipollutū recusabā?
Et dns qi minari milti ꝓ
mues refutāti. Oportz mgt
ut ꝓpositus salte attēptes. qd
sapiat panis iste. Cuiꝰ ille
diffugiū nō habet. et susceꝑ
tū panē tremebūdꝰ sumis
vix labijs attigisset. sensit
i pane sapꝰ oēm suauitatē
dulcorē mirabilē. Quem
hyanti quidē ore strictas.
totū subito cū mira auidi
tate comedit. Ner mōa. dnō
dispārete. tēptatꝰ ille ad se
reuersꝰ t. et qd vidisset sen
sisset̄ꝫ. sincero corde retrītas.
ab oī dolore mentis et cor
nis tēptatōe sualuit. et in
magna tranquillitate spiritꝰ
usq; in finē vite ꝑmansit.
Qd mirū? Ordeaceus pa
nis austeri ordīs. mellea ꝓ
lateris ꝓfusiōe lenitus est.
ꝫ et hoc ꝓfectꝰ demonioꝝ
cū alit̄ decipē homēs q̄nq;
nō ꝑnt: demōstrātes in
acte faciūt. quib; simplicit̄
corda in admiratōem mīsoli
tā exitiū. ꝑtāte fraudentiū
talia venerent. et qi super
hōe miraculū qd a scis in ter
ra fieri videmꝰ. sicut verum
sit in diuīsitate morboꝝ. illa
spūalia nequire qd est i ae
ve curiositate ꝓfundētes ar
tollāt. In his vndendū est
et oculata fide nōstrandū.
qp hec talia fieri viderant. in
re tñ nulla prorsꝰ fuit. sicut
nec ulla q̄ similia verīs et
subsistētibꝰ rebꝰ in speculo cō
tinēt. cū nulla tñ existētia
vel vitate subsistāt. ꝑ spe
culo mox obiecto sublato.
obiecti similitudo subtrahitur

in vidente. Qd aũt hũc sub ve
rissima attestatõe stupent au
dia? ¶ Frem henricũ thcutõ
nicũ quondã lõrem fratrũ
pdicatorũ in colonia viri i
omi scã cũ scitate ospectũ
de quo supius fecimꝰ mẽtio
nẽ. attestantibꝫ fribꝫ narrã
tẽ audiui. ¶ Cũ quidã frater
nobilis gñie et rebꝫ pollens
de britannie ptibꝫ. ordinẽ p̃
dicatorũ introuisse apud lũ
dinũ gñllie cũ fribꝫ mora
batur. ¶ Appropiquãte aũt tpe
pfessionis sue. petiuit a p̃
ore suo redire ad trã suam
ut disponet de rebꝫ suis. Et
annuit prior. cũ eoꝫ it aꝰ
ripuit. Cumꝫ venisset i de
sertis britannie, viderunt
stupendũ miraculũ. Et
p̃or. Quid ẽ illud? Et fra
ter illũ ducẽs ad fontẽ lu
cidissimũ. supꝫ quẽ lapis m
stur altaris in colũpnã mr̃
moreis lombar. aquã sup̃
fudit. ¶ Ver mora. cõtenebꝫ
to celo ceperũt nubes cõ
surrẽ. mugire tonitrua, p̃
bres ruere. fulgura chorus
care. ¶ Tantusꝫ tãta ũnda
tio facta ẽ. ut ẽra locũ ad
leucã vnã tota ira obtiui
videtur. Qd ut vidit p̃or.
miratꝰ est. Et hoc audiẽte
dicto frẽ henrico. mgro oꝛ
dis btẽ meoꝛe sũ iohãni
epõ et alijs plibꝫ enarrauit.

Hoc idẽ audiui a pẽ meo
anñ ãnos q̃draginta. qui illi
in ptibꝫ sub rege richardo ã
glie militauit. Hec cũ dictus
frat henricꝰ m̃ et multis alꝫ
rebꝫ, q̃sum utrũ ista fi
potuisset. Et rndit q̃ sic. ar
te magica ignota modo hoĩ
bus. et mĩsterio demonũ q̃
ad tẽpestatẽ et pluuias. a
era pnt impellẽ et cõcutiẽ
cũ volũt. occulto tñ dei iu
dicio pmittente. ¶ Eundẽ
frem henricũ et studiosũ de
mirabile narratẽ audiui.
Eo existẽte p̃ore p̃uincialꝫ.
frem p̃dicatorũ in ptibꝫ tñsma
rinis. accidit ut in actonen
se ciuitatẽ gracia visitãdi fr̃es
sedm ordinẽ aduenisset.
Facta aũt cena vno vespe.
sedni more suũ mentũ totũ
ut collationẽ eis faceret ex̃
claustri abbatẽ iuocauit. Est
aũt locus p̃pe mare. ad prem
ortidinã ciuitatis. Cõsedẽtibꝫ
ergo cũctis. supꝫ mare p̃pe lit̃ ne
bula cõscendebat. qua post
paululũ adnullata. apparuit
supꝫ mare mõs altꝰ atꝫ diffu
sus. et supꝫ montẽ structura
in modũ castri. miroꝛ abi
tu tribꝫ ac palacijs dextis
sima dispõsitõe mirabilis.
et ab ipõ castro usꝫ ad lit̃
pons ingens. cũ multa dif
fusiõe ptensus. p̃ quẽ et eq̃
tes et pedites diuisi scema

tis atq; figure aſcende ⁊ deſ
cende videbant. Cūq; ergo
frēs aliq̄diu tali ſpectaculo
nimiū attoniti tenēntur.
dixit frib; dict⁹ pūcialis fr̄
henricus. Burſam⁹ frēs. ea
mus ad oīonē. Illudit ei dy
abol⁹ oculis nr̄is. ut auroſi
tate nos teneat. et a dei op
torpeam⁹. Decedēnt frib;
aliqui curioſitate dicti uſq;
in fine euent⁹ imobiles per
manſerūt. Videruntq; mſtāte
nocte. ut ꝓius maris undas
nebula ſuſtulerit. et poſt
modicū nebula diſpgente
nullā ſtructure illi⁹ ſubſiſtē
tiā ſpare. Hoc ſilia videre
antiquitꝰ in anglie ꝓuib; di
cebant⁹. ſ ꝑdicatōe uitruus.
figmēta nūc credim⁹ admit
tam. Hinc ut⁹ dormiat. ſine
uigilet. ſiue ſtudeat. ſiue am
bulet quis fidelis. ſēm ihe
ronimū ſemꝑ manu ꝓpin
gnt dñi curem. q̄ cont deo
nes ē totius ⁊butis iſtigne.
Dormiētes ei ac ſi uigila
rēt. nō ſolū in aīa. ſ in cor
poribz uexāt. et eos ſuiriē.
ambulāe. et loqui faciūt. ⁊
ad facinoroſa ſepius puocāt
et ꝓpellūt. Habui i ſcolis
ſociū. qui me uidente ⁊ au
diēte. nō ſolū facta. ſ ⁊ dicta
lōnesq; de die receptas dor
miēs recitabat. qđ ut certꝰ
fiu uigilās nullaten⁹ potuiſſ.

Hui⁹ rei ſūt plura exempla.
De uigilāte dō uenabil⁹
bonifacius quondā lauſon
ſis epūs. me audiēte tle qđ
recitauit. Erat in villa q̄da
rcus quidā qui uaccas to
tius ville in paſcuis cuſtodi
ebat. repellebat finitimis. et
ad ꝑtā locā paſcuis liberio
ra ducebat. Et qđ maioris
erat ꝓdigij. colores et ſtatū
ſingulariū uaccarū ſpāliꝰ
diſcernebat. Verbi ⁊gratia.
Ut ſi uaccā coloris talis ab
hoīe petiuiſſes. ſine difficul
tate uaccā talē tibi appren
ſam i cornib; obtuliſſet. Ad
locū āt cū quidā epūs adue
niſſ et de rcto audiuiſſet ma
lia et ꝓbaſſet. ſſiuit ab illo
ſi cōfirmacōis ſacmentū ab
epo ſuſcepiſſet. At ille. Nō
inqt. Nec moza. epūs ꝓfeſſū
cōfirmauit rcū. et mox ab
eo uaccaz diſcretio ē ſubla
ta. qm deonū oꝑatōe et
mīſterio hoc fiebat. In ſtu
dēte āt quid ſm̄ ſit. a fratre
ordis ꝑdicatorū hoc audiui.
Frater quidā poſt ma
tutinas reſidē in cella ſua
uoluit ut ſtudēt. et mox ut
oculos obtexit libro dormi
tabat. Cūq; ſepi⁹ reluctaret
nec ꝓualeret. ꝑatiēs dixit
ſibi. Qd eſt q tibi cont ſolu
tū ꝓualet ſōnus. Et mox
dyabol⁹ ad eū. Nondū clau

se sūt porte. Et ille. Quomō
nūc claudēt̄ur? Et demon.
vertice usq; pectus. ab au
re usq; ad aurē. Et nota ter
tio. q; in hoc crucis mysteri
ū dēmōstrant. Ibi ꝑ mō
nūc albertus theologus fr̄
ordīs p̄dicatoꝝ narrauit
multi. q; p̄arsus illi dem̄o
in specie aurisca fris appa
ruit. ut eū a studio reuoca
ret. ꝙ mox crucis virtute dis
cessit. Quod aūt in deam
bulacōe frēm sit audiamꝰ.
Narrauit in fratr ordinis
p̄dicatoꝝ. q; in itinē posit⁹
in spē soci sui qui retro se
a via patrū declinās iemā
sevat. dyabolū vidit p̄decē.
Et cū illū sociū crederet et
eū assequi vellet nec pos
set. tandē cū villā introedē
tur et ille nō apparēt. solūq;
videt se. mire turbat⁹ est.
Qui veritꝰ sine socio intre
domū. resedit meres. Ver
dū post. socius ei⁹ et ꝑe t̄
bat⁹ intrauit villā. et inuenit
eū anxie residentē. Qui p̄
admiratōe signatē se. et q̄d
actū sit referentes. ābos se
illusos a demone repperiūt.
Caueāt ergo frēs p̄dica
tores siue minores. ne scē
et excellētissime instituōis
regulā excedētes. socium
non in expectatiōe a visu p̄
cedē vel subsequi patiant.
quia ētus sūt. q; ista et mlta
maiora hoꝝ p̄icula de mo
mētanea sociorū diuisione
frequētius euenerūt. Neq;
eni nescius fuitoꝝ piculoꝝ
atq; malorū xp̄s p̄nceps sa
lutis hūane extitit. vel ee
potuit. qui abinatorios dis
cipulos ordinauit. Exepti
sūt multi et aliud nocēdi
genꝰ. Est fr̄ ordīs p̄dicatoꝝ
mi sanctitate insignis. cui
hoc accidit qd subiūgo. Jace
bat vno mane vigilās in
dormitorio ante p̄mā. et ec
ce vidit demonē in specie
pulchre mulieris in dor
mitoriū veniente. Et tban
quā intrauit respit. q; mulier illa
et hoc illa hora mittare p
mussus fuisset. demonē hāt
esse mūme suspicatꝰ. Ver
mora. p̄gredies mulier. se
iuxta frem in lecto. qui risi
ose illi allicies collocauit.
Qui statī horres et se signa
re volēs nec valēs dorsum
tandē ad pietem ponēs et pe
dibꝰ latus illius scutries. cū
pugno ei⁹ faciē prime volu
isset. os demon late diffusum
aperuit. et a lecto derrisus
recidit. et sic repete disparuit.
Tanto aūt collucrātiū fris q̄
demonis strepitu fuit. ut a
frē in p̄rio iacente lecto et
stupente diurnus audiretur.
Clamare aūt frat̄ passꝰ vno

lentiā dæmonis cū voluisset
ut m narrauit nō potuit: sed
tm qī muto irrugit: Et mox
valde q̄ virtute q̄ arte dæmo
nor potuit. et hoc maxime
ex iuuenē qui dei grā plen
fuit. Hz hec questio ciclus sol
uit. si de lupis btī cuthbertj i
sententia in exameron vide
at. Homo quē lupus primus
vidit ingressit. et intrepidus
obtutu nocentis. hz clamā
di voluntate habeat. nō tam
habet vocis misterii. despi
citus eū tanq̄ victor vocis ab
late. Et ē tacito nālis. lupi
tridijs oculos suos imissis
hoc eius spūs visibles desic
cant in ifantia. quibus defectis
sitim arterie. et sic rauti
efficit. instrumēto vocis ob
lugatus impedito. Si ergo lu
pos natum talē violentiā p
solū strictū habē probat. quin
potius natā demoniū q̄ multo
subtiliores sagaciores et potentio
est ut pūtia sue malitie vo
cē obliget in horis. visū pri
et auditū. Et in silē qd
accidit. p qd et ista probatur.
Aduersitio ad expescendos mi
minicias q̄ int duos freres ci
nales grauissimē usabant. cū
fratre eox sacerdote pclaro
iter arripui. Ubi ergo sac
nocte ante vigilia pasche
in cenaculo iacebam9. spa
no tēpū multarū ā q̄uor
ante diē euāgelaū et horabar
ut sacros descendēs infernū ig
nē in candela deferez. q̄ inspec
to libro matutinarū officiū
cantarem9. Parui ille. et cū
candela accendē debuisset tā
to tremore arripit9 est. ut sine
igne veniret dicēs. Ignē ad
pūs nō habeo. et pectinē vos
dici lucē oportz. Hic ille men
dacij vitauit. et pusillanī
tatis sue verecundiā nō detex
Annuo mox vbis illi9 q̄a sur
gere q̄pūa illa hora de fa
lia nō credebat. Ergo ubi ob
dormiui9. nō euāgelaui usq̄
ad ortū solis. Excitatus igit
et doles dormiuisse tā diu
surgēs in lecto sedi. Ipūs
at oculis ad fenestrā vidi
q̄ socium meū caluo capite
nudato ingruine. et asini
no vētre velud ad urinam
faciēda dæmonē stantem.
Indignatus ergo socio vehe
mēter. cū eū increpare vel
lē nec posse. ablata voce. au
diui mox stertentē socium.
quo cū stupore surgēre dex
videō. Ecce mixta me ad fe
nestrā in specie tua cū q̄n
ta mordacitate stat drabol9
et me cont te valde amo
uit. Hec dicēs. vidi q̄a ma
lign9 ille p fenestrā q̄ fu
mus euanuit. Dictis aut
matutinis. festinaui9 ad
locū ubi vocati parit fu

eram⁹. Nec mora. ubi sequ
ti die pasche celebrauⁱ pre
dictauⁱ et comedimⁱ. cū me
ridiano die in pomerio ad
sōpnū meridianū deposu
issem. et clausisse oculos ut
dormirē. audiui eminus
iuxta me q̄ susurrātes a
liquos. submisse tñ. Verēs
aūt et cōsiderās ne forte ali
qui te expectet. ut eos sa
tisfaciē apertis oculos t
surrexi. neminēq; vidēs redi
naui et clausi oculos. Intra
tiq; audiēs iā altius et e
uidentius mīmurātes. surre
xi nec ullū vidi. Nec
tñ aliq̄d de negocia demo
nū suspicatus. trio medepo
sui. nec intēstitiū aliq̄d dau
sis oculis intuessit. cū ma
nifesta voce audirē in hec
verba increpare. pūpentes et
ce inquit. cū q̄nta superbia
vilis iste nos facit dormire
expectare. Ad hec igit cū
mox aptis oculis surrexis
sē. nec aliq̄ inuenisse. cōce
pi p̄uldubio demonū ini
q̄tatē. q̄ me et fratres volu
erūt. et indiciū futurene
q̄cie demōstrare. Quarta
ēnī feria sequēti infra oc
tauas pasche. cōuenerūt
amici sum illoz. et inter
agendū tanta mīt se fres
discordia sūt cōmoti. ut i
eodē loco ubi ante deōnes

audierā mīmurātes. in max
ima pntiū et aūcoz violēta
vestitisset. se iuice instinctu
demonū validissē p̄emis
set. Dicim⁹ tñ dei gra neq
ia dēonū. et pacem reform
auim⁹ mt fres. Dt hoc
igit. duo cōsideraui pnt in
re gesta qua retuli. q̄ pri
tia demois que p̄mo vidi.
vox m ablata ē ne clama
rē. sedo at cū pluries eoz
mīmur ter audissem. visus
m ablatus ē ne viderē. Vi
de ergo loc. q̄ntas et q̄les
nocēdi artes dyabol⁹ attēp
tat. et q̄ sollicitū ee hoiem
adūsus illū sp oporteat. nc
fragi ullis tūtijs. nc allici
blādimētis. Anno pnte.
millesio ducētesimo
quinquagesio octauo. ppe ciui
tatē colonie agrippinā in
in villa q̄ opidū vetus vo
cat. quoda solepni die in
ges chorea dēonū in hītu
albox monachoz in plani
cie tūpi visa ē vocibz altis
simis tpudias et exultas
cōgregatis igit cū sacdote
suo hoibz ville. cū ad cho
rea accedē vellet vel volu
issent. demones sedm q̄ ho
mines appropiquabāt choisado
p̄cedebāt ad fluuiū. q̄ duc
se totalis illa malignāciū
turba i fluuiū āmullauit.
Et hīc quoq; nequicia demo

quas ad pacē reducē debebamus.

nū cōsideranda ē. que q̄ ad ex
ēplū spūalū vitoz ad ludū
nefarū chorizantiū, hoīm
simplicitatē indūcē volue
rūt. ¶ Vide et hīc spūali
a mirē negcie in celestibz.
Beate mēorie iordan⁹ fī
et mīst⁹ ordis p̄dicatoz. gra
visitādi frēs romā veneāt.
Qui accepta bndictōe a
frībz in domo frm. legit r
missā. mittit postea infir
mariā vidē laīguētes. et i
uēit frem cōuersū q̄ sacra
mentis eēt. tn diligētissīe
xpeditū. Queunt ergo ma
gist⁹ ab illo xpedito causa.
Rndit ille alienatū se fu
isse hatten⁹ q̄ in aduentu
ei⁹ intelligere restituīt. Cre
didit mīst⁹ spū negcie ci
us q̄ agebat. et cōpeditū
solui p̄cepit. Ner mora. felix
papa honorius audito ad
uētu ei⁹. mandat ei⁹ facti
dormitōe. post p̄dīū m
trare curiā. factuū m de
vo sermōe. Hīc postea ve
nit⁹ ad prandiū. mādat⁹
venire frē cōuersū q̄ sucat
xpeditus. Acubuit ille. ſt
sate se habuit. Et ubi frō
p̄dio et dictis gratijs ma
gistro stratū est ad pausā
dū. venit demoniacꝰ ille. t
accepto vasorio. q̄ftuit ma
gistrū dormientē incidit. sed
nō ex toto. nōdū loco ēto
vulnē dato. Qui subito le
sus emigilās. manū obie
cit vasorio. et duobz aut
tribz digitis usq; ad emu
tilationē ut credebat⁹ le
sionē accepit. Erpte facto
ergo i tumultu toto cōue
tu oritur frēs. mitrim q̄
semine cū iacentē tueūt.
et clato fletu cū clamoribz
eiulabāt. Cui⁹ pōr dom⁹
impato silētio. precipit ne
ves in scandalū ordis dif
fundet⁹. et ne audiret⁹ ab
emulis. secularibz celaret⁹
Venit ergo p̄dicādi hora.
et pōr fratz vite mīst⁹
p̄dicatur⁹ accessit. Et ubi
themate plubato p̄sequi
sermonē debuit. subito re
solutus in fletū cū clamo
re valido mictū emisit.
Attonitis aūt oībz cardia
libz. quida fidelissim⁹ ordi.
p̄pōr trahit in ptem. q̄rit
q̄d cause sit. fatet. Recto
ta. abo ingredit⁹ ad papā.
aperit infortuniū. dcla
mat ad planctū papa. dicēs.
Heu dñe deus. q̄d actū ē.
Hodie magna columpna
ecclie cecidit. Quid pluta.
Accedit cetuxgia. p̄spici
it ptractāt vulnia. diuī
potius q̄ humanū suadent
adiutoziū cū oī p̄cū t
stātia postulandū. Tercia
at die inu⁹ infortuniū illu

cōfēte. īmuit magīst' ado
lescēti nouicio ut sibi alta
re ꝑparatz in occulto. ꝓtu
pefactꝰ ingīt nec micū ui
uenis. ꝑōr indicat quid
sibi ꝓpōit. Qui q̄ capt
stupore nimio. curit ad
magīm. q̄rit si deliret an
falsū sit. q̄ missā in supmo
vite ꝑicło velit celebrare.
Magīr ergo natuitꝰ ꝓiore
aūsis oculis īmuit ut ve
redat. Quo parēte et ex
pectāte rē tām gradis e
ventꝰ. surrexit magīr ut
potuit. sacris vestibz se in
duit. celebrauit. Et sūpto
corpe vīifici sacīmēti. ul'
neta manꝰ et gutturis. se
cūde ablucois in calice liq̄
re ꝓfudit. et sic in intefz
sospitatus. eadē die in admi
ratiōnē oīm qui rē sciue
rūt. in cōsistorio rōm̄ papa
et cardinalibz et oī clero
gloriosissīe ꝑdicauit. Hic
postea factū est. ut ipe pa
pa et frēs in curia deuo
tissimi erūa ꝑdicatoꝝ or
dinē. eū monstretis aucto
ritatibz et ꝓuilegiis exal
tauēt. Unde successor ipīus
pape honorij. dīns papa
gregorius. fīt iohānī dicto
de aretina. quōdā bosnē
si epō. magrō ꝑdicatoꝝ or
dīs facto. cū magna deuo
cōe dixit. Ve tibi carissīe

q̄ ꝓ uncide papā orbis ꝑsti
tuto. lingua ac tua ponā ꝓ
malleo. ut sedm oīa ꝓuilegi
a q̄ ordini tuo expediūt vl'
ꝓuilegia q̄ aliis quibuscūq;
ecīa religiosis usq; ī pns cō
cessa sūt. scribi facias et bul
labo. Nec mora. magr et q̄
cū eo erāt frēs oīb; vestigiis
aplicoꝝ inspectis. oīa ꝓui
legia q̄ sibi ꝛmoda et utili
a ꝓ cōfirmatōe ordīs eēnt vl'
forte possent. cōsensu cardīa
liū et curie bullata et subscꝛ
ptōib; mīstrum solēpniter
acceperūt. Sūt ad beate
mēorie iordanū recedamus.
et q̄d fecit. vel q̄d de eo frm
sit videtamꝰ. Ingīt' dies vēit
quo accepta licētia a cardi
nalibz erīe curiā debuit.
a dnō papa īuitatꝰ contra
cōsuetudinē oīm̄ q̄ mensā eiꝰ in modū lune cor
niculatā sedē cōpulsus ē. et
post ꝑndiū sic dimissꝰ. Et
vide quid actū sit. Erāt ꝛo
mā ad sex fere miliaria
noctis tenebris deꝓhensꝰ. dis
pitiū cū suis a sacdote ville
q̄ssuit. et nō acceꝑit. Ipe cū
vetꝰ fuisset a pauꝑe. et
ꝑ penuria recipientis īcoe
natus vespe remansisset. dix
cū mestꝰ gaudio frībz qui
secū erāt. Benedictꝰ pbr ille
q̄ nobis negauit vo spīcū.
quia in gloria abstulit. quā

hodie cū sūmo orbis pōtifice
in vna mēsa discubui. Hīc per
alpīa iugia nō lōge a mōtis
pede distrēxi. acutā febrem
grauissimā labore itineris fa
tigatus incurrit. Et vide lect.
q̄ collide et huic insidiatus ē
dyabol⁹ sēc̄o viro. Eps ciuita
tis ad quā declinauit. tāti
pr̄is aduēt̄ hospitio recep
infirmū. et violent⁹ in ppr̄ia
sui secreti thalamū in lectu
sibi ppr̄io collocauit. Habu
it aūt mgr̄ secū pōrē suū or
dis. virū discretū. grātū val
de et prudū. in mōachū pba
tū et ꝓficuū. q̄ mgr̄i scīens
ꝓpositū erga infirmitate
durissimū. dixit. Oportet ut
magistio exhumanias te. t mi
hi obedies et subiectus. Cui
magister. Humiliet fiat inqt.
Nox ergo cont̄ cōsuetudinē
ordis. suauit⁹ in plumis stra
tū est infirmāti. Mane aūt
ut vidim⁹ in lectis plumeis
iacē fr̄ibz nō lucebat. ꝑ qđ i
multis locis et tris māxīe
apud pauper paleaz copi
a vl' stramenta nō sūt. statu
tū ē ut sicut sternēt fr̄ibz
iacē liceat. Nocte igit̄ ma
gistro solo in thalamo q̄escē
ti. appuit dyabol⁹ trāsfigurat⁹
in angelū lucis dicēs. Est
ne magister iste ordinis qui
fama celebris et vtute. pat
tāti pdicatoz ordis clarescit.
Dubitare q̄dē potuim. n aūt
longo tpe te nouissem. O q̄
vilis et ipudēs fact⁹es. q̄ q̄
dūatoz tre in lecto plumeo
et sericis vegetas. O miser q̄
le exemplū ordini tuo trib⁹
dīs. Hz nō est tui deus ob
litus in finē. qui ad vedan
guendū te misit me. Et tu
igit̄ surge. et tre supplex in
cinibus. Nec mora. dyabolo
disparēte. tristis mgr̄ in tri
cōrruit. et sic iacēs mane
a pōre dicto et fr̄ibz inuēit.
Quē pōr seuere valde cor
ripuit. et p obedientiā i lecto
iacē coegit. Hēpti aūt nocte
sathan iterauit audaciā.
diuinis q̄ prius sibi inobedi
entē vedargiut. et magro
ad tria mox desrendē prep.
Quē cū mane pōr itato
iuenisset ad terrā. grauiter in
dignat⁹ dixit. Nunc vrām
nō tm̄ ut dicā stultitiā ym
mo pessimā insaniā. q̄ in pri
culū nō solū corpis ꝑ etiā
aīe cont̄ obedientiā hoc facē
voluisti. Et ego testor altis
simū. q̄ nolle p toto mūdo
ita grauiter cont̄ deū et ordi
nē exteresisse. Et hec dicēs.
flere cepit vberrime. Qđ
ut vidit. dilacīmat⁹ ē t ma
gister. et pedēs ad pedes
eius sessū est. q̄liter ei ut ab
eo verius cineret. trāsfigurat⁹
in angelū lucis dyabol⁹ illu

sisset. Cui p̄or admirato. mi
rifratus ē valde. et p̄cpit
ut lectū ascenderet. et tempꝰ
recreationi expectaret. Erat aūt
debilitatꝰ valde. et ꝺurata
materia. vix habebat spm̄
ad pausandū. Tercia aūt
nocte non destitit nequa
dyabolꝰ tpliciare vesaniā.
et vix mor ad introitū
oba apposuit. Puenit enim
ei vir bt̄s et dixit. O ne
quissime humani generis i
imice. quo simplicitatem
meā quasi p zelū q̄cquā
ad ordinē illūde voluisti?
Et ego quidē nisi hoc om̄i
potētis dispensatione p̄muniſſet. sapientius aditisse
q̄ multo melioꝛ ē obedie
tia q̄ stultoꝛ ruitime. et
q̄ quasi gen⁹ angelādi est
nolle acquiescē. Hz et hīc
m̄ miserīo accessit gloria.
tibi aūt cōfusio sempīterna.
Et statī hijs dictis. in facie
umbratica exiuit dispa
rens. Magister aūt post
q̄ cū alacritate spūs et sine
p̄turbatione q̄uit. cta diem
septim optime recreauit.
qui infra paucos dies ab
egritudine recreatus integer
rime cōualuit. Quid aūt
sibi in ipā sua infirmitate
cōtigerit ad exēplū posteris
assuturū fribz enarrauit.
Huit et aliud p illusio
nē demonis in bononia ac
cidit. Celebrauit idē bt̄s vir
missā die quadā ut solebat
fere cotidie in secreto. Sedit
aūt tā mirifici odoris fragrā
tia in suscepti one diuu sa
cramenti. ut nulli dubiū ee
posset. hanc nō ee nisi a deo.
ñ forsitan alicui qui discre
tione spūs habuisset. Os mi
re odorifere p longū tempꝰ
habebat et manꝰ. ita ut
vir illi cibus sapet ore sup
tius. Palato tñ cordis discer
nebat. qa odor ille recrea
tionē spūs nō p̄stabat.
Abiit ergo dñm deprecari.
quid sibi vellet odor ille re
sperſꝰ in vanū. Et reuela
tū est ei qa demonis arte
sit gestū. et facto cruris sig
naculo mox cessauit.
Eodē tpe cū idē magister
Iordanꝰ multos litteratos
clericos ad ordinē suscepisset
et i bononia recepisset. et
multi ex eis tyrannis demo
nū impulsibz reptarent. et
p hoc mgr̄ orōnū instantia
repugnaret. una die demō
libera voce locutꝰ est ei. Fac
as mgr̄ cessare fres tuos a p̄
dicatiōe et cōfessionibz hoīm
audiendis. et ego cessare fa
ciā sonos meos. ab oīmoda
tēptatiōe fim et luctā. Con
sensit mor mgr̄ ad tempꝰ.
et effectū rei secutꝰ est mox

sponsiois. Nec multi post hos dies effluxerāt. cū mgr̄o orāti dictū est ita. Quid ē qđ facē voluisti. ut ūres pactū cū morte? Orent frēs p tpe. et p tpe studeāt primoꝝ mstructiōibz et salutī. Et p cuidubio pure et vigilanti mstātia reptatiōes dēonū repellent. Nec mora. ubi hoc mgr̄ in tuplo frībz mā dauit. et illi mādatū eius mtō sp̄ūs feruore xplerēt. virtus dēmonū enervata ē. et frēs in tōi oēs mira alacritate mentis ab ōibus reptatiōibz qeuerūt. Et hīc nota leōz qp in hoc articulo dicat augustin9. Orōnibz mūdam. lectiōibz mstruim. Utrūq; aūt bonū est si vacat. si vō non. melius ē orare qp legē. In leōibz cognoscim9 quid agē debeam9. i orōibz petim9 que saluti necessaria postulam9. Orōnibz nutrit aīa. lectiōibz exultat. Nouit semp orō sine lōne pficē. ꝫ lectio sine orōne rarissīe. Unde et discamu pt de facili. qūti sit periculiz laboris. pauū vel nichil orare. et sp legē. et nūq; ad sapidam sciētiā puenire. Didi et certissīe expto sū sicut auditoz eiꝰ p multū tēp9 qꝰ venabilis ille frat ordis pdicatoꝝ mgr̄ albertus aug9 supius ferim9 mētionē mīs ānis fere totidie cū tm i cathedra theologie regeret. tantū de die et de nocte orōnibz incūbebat. ut psalteriū dauitic̄ legēt. et interdū dictas horis et lōnibz et disputatiōibz tantis. et sēpla tiōi dine et meditatiōibus īsudaret. Qđ mirī ergo si talis homo sup hoīem in sciā pficerit. qui tā scē tā integre in vtute profecit? Certū est ergo ut i prēdētibz dictū est. orōnū ista tia vtutē dēmonū enervari. Et nō tantū studiū scripture. verūtiā oīs vtutis gram p orōnis vigilātiā augmentari. et in robur pseuerantie ꝛseruari. De ipso aūt pie mēorie et vē scō vro magro ordis pdicatoꝝ bto iordano. qđ ad petitionē frm in psa. posuerim indicet. Gaude felix theutonia. tēpus instat letitie. Quoda vtus tfloria. surrexit viroze tgratie. Horē misēdie. spondēs in habūdantia. si vas fit capax horē. Huiꝰ torātē edidit. fons aquis indeficiēs. Qui patēs ide mdidit. riuus inde scaturiēs. quē biben9 aper sitiēs fructū cēteniū reddidit. Triplo cēteniū faciēs pater iordanus ef

fluit. Ut vnus fonte gra. que umq; qs iniuit. bi bens ex indigena. ꝑ stat miseria. plenus. q̄ pressos doluit. dira mūdi miseria. Allerit ore melleo. mitos ut xpo vniuerē. spreto cul tu phalareo. cultū cordis indueret. et vba vite spar gent. ore flāmātes igneo. fugus pcī pelleret. Cecis orbatus oculo. fibro lumē restituit. Et fame pulso po pulo. multiplicatū pbuit panē turbe dū egiut. xpm sequēs miraculo. p quē hō mūs habuit. Prece sācti orepat uxor viri bohemie. plem sco donauerat ob spē maioris gre. Iz abortiua spēcie. nescuit qđ amisat. sri pris custodie pactis ho vis pluribz. voti meor effi cit. inclamat scam pbz. et in fletū resoluit. Ner mo ra vite reddit. puer datis pactis. et sic iordanē dr. Bathan scam agnouit. tēp tat modis mirificis. Odor fusc̄ sperpit. dū sacris instat misteris. ꝑ nō valz artificis. diu dolus dam pditur. in prece viri supplicis. Hic tēpli scam adijt. fres ulter uisē. ꝑ cū p mare ve dijt. mergendo cepit psal le. xpmq; benedicē. sicq; re lū mor subiit. ut signus dat credē. Ner mora nior mādauit. colūpna lucis mi ma. que dū celo micuit. mēbra lustris scissima in quo trisisset aīa videres scie voluit in re manifestissima. Adiecto sco lutori. celi lapis emicuit. q̄ ter surgstans fu neri. q̄rtoq; resplenduit. i hac quē secū habuit. et sic versus celeri rapta nube nō patuit. Corpo fractus mirifice curat a fidelibus. a cretis dat omne. latinis et gentilibz. laudes xpo cū flentibz. et sic verū magni fice sub ctz patet testibus. Sic in action de lucia fertur pr magnificus. recipit cū gloria. fit signo mirificus. saluat patricy. sicq; vtutū gra ꝓpalat magnificy. An tiqua tur pdigia. iubar no uū recipiut. pce scōrōnia victa clamat et fugiunt. et surdi sonos audiut. clau dos soluit lessa. cecī lumē recipiut. Ner pris tum ex imis. sequmur nos vestigia. ut digni pris filii. patris ditem. gracia. Incipit secūd gloria. sorte sperates pre mij. ducam ad celestia. Amē. Hic vir bte meorie nacioe theutonicy de westfalia na tus ē. qui mira pditus gra tia. ordini predicatorum prefuit multis annis.

Frater quidā ex dis pdicatorū electus et bonus arnoldus noīe ex pribz treuēnsibz natus. et prior firm in oppido wyburgensi. dictū btm virū migrm iordanū. ut ipe met retulit m. statū defunctum. vidit int choros aplorū et pphatū angelorū manibus ferri. Et hoc quidē ut de eade audiui btā lutgardis aquirie monialis de migro iordano in spū rapta vidit quidē. Iuxta prauū dispredicatorē. apte tñ de supdicto fre arnoldo pōt wyburgensi visionē pulchriorē enarrabo. Retulit michi frater pius et bonus qui horum ab illo ore prepit. qp annis panauissimus ante mortem desiderium magnū habuerat. ut sup statu suo. cui ut ppe est bonarū mentiū nō modice metuebat. a dño solatet. Audit ergo. ut semiuigilāti dns ihesus xpus in forma speciosa p filiis hoīm gloriosissimus appareret. Cui ut statī intuitu primo cognouit. cognitare cepit. O utinā michi ostenderes dne. me ee tū saluandis in libro vite scriptū. Et mox dns in pectore suo libru demonstrās. eis cogitationi rndit. Ecce inquit liber. reuolue eū. et nomē tuū inscriptū inuenies. Et e studio mox cedis exilies vertit librū. et legēs luis aureis scriptū vidit. et i eo reppit nomē suū. Et mito quidē in libro vite perscriptū vidit. q vita pelecto et ope. verbū vite xpm pectore ferebat et ore. p quod deo gratiosus et hoīb amabilis eppa rebat. Ipse enī assumptus i sortē a dño vngtarie. fres sui in wyborch nullū alū priorē eligē voluerūt. donec eas reddit remanerz. Cui successit migr raymundus. vir lutratus valde. q in utroz iure texebat. et clesiastico scriptz et simili. Huic successit et venerabilis iohannes de theutonia natus. qui multo tpe penitenciarius dñi pape in roma. cū bosnensi epm ecclie pferit. Et cū habet in epatu plus cy octo milia marchaū in redditibus. qī nil tñ in usū ppōs expendebat. sz oia pauperibus erogabat. Ver solū quidē equū habuit. sz asellū. qui libros et epales insulas deportabat. Ipe vō pedes cū fribus meredebat. Hic postmodū absoluto epatu. electus ē in migrm ordis pdicatorū.

et hijs ꝓfuit mltis annis.

De hoc venerabili viro certissiā relacōe prepimꝰ. qꝺ ei puero existente adhuc in etate āniorū decē. ordo ꝓdicatorꝝ qui nondū erat tūc. et qꝺ epūs futurꝰ eēt. et oīb⁹ futuꝝ vite sue ad nō velatꝰ sit et ostensꝰ. Mlta quoq⁹ facta ab eo miracula referunt. ex quibz breuit' vnū enarrabo. Veit in romanie ptibz tūc magister. mīstrat hospitiū pauperi primi sacdotis. decubuit sup scamnū itinē fatigatꝰ. Et dū cogitaret anxius. vn pauperiō hospiti aliqd obueniret. vnde se. cū fribus refici⁹ fatigatos. venit aiꝰ qua cornicula diamꝰ. et de supmo aere eiꝰ pedibz ad volauit. Que pedes mgīr frequēt' vestro cōtubernēs. ite tū ad aeva revolauit. Qꝺ piso magister surtes. mō suete magnitudis. spissitudinis' et latitudis nūmisma argenteū qd cornicula ad pedē mgīri posuerat. n mox tuenit. Honoras sacdotē miꝰ cornicule nūsit actipe. et nctia fribz mīstrare. Fuit ante epātū a iuuentute cognoui. nec tūmꝰ aduertē potui minꝰ eīt deuotū tūc. minusqꝫ sollicitū. de ꝓpria vel alia ena salute. qꝺ postea cum epūs vel mgr ordinis extitiss. Obijt autē in maximo feruore spūs apud argentinā vbē theutonie. ad cuiꝰ tumulū crebra miracula facta narrantur. Eleuatū est aūt corpꝰ mirabile a dnō metensi epō. et electo argentinēsi. anno ab incarnacōe dnī millesiō ducentesiō septuagesiōsexto.

In cuiꝰ eleuacōe fribus ꝓdicatorib⁹ ad generale capitlm congregatis. illustris vetula vnitarie mandauit p litt⁹ solēnes miraculū qd subiūgo. Filius suus ꝓmogenitꝰ egregiato exercitu maxio. dimicare voluit cont patrē. Dꝺ regina maternimiriū grauissime turbata. tota nocte ꝓcedēti qꝺ sequēti die futura cōflictio putabat in oīone se et lacrimis dedit. tam p filio qꝺ pro viro rege sollicita. Fiducialius aūt oīone directa ad mgīm iohannem quē multū in vita dilexerat. et frēm quēda eiꝰ dē ordis quē iam defūctū confessorē habuerat. ambo eidē regine semiuiuenti apparuerūt. Cui mgr iohānes sereno vultu ꝓdixit. inquies. Cum in nostris oīonibz media

te dementia dei fiduciam habuisti. ecce p̄dico tibi. quoniā hodie anteqū comedas, nuntius diret tibi. q̄ pacificati erūt p̄r et filij in bonū omnibz ordinatis. ¶ Mandauit et alia dicta illustris reginа. ¶ Eo eodē āno p merita dicti epi et mgri iohānis. suscitatus mortuus fuisset. Siml' et alia infinita miracula. claudorū. cecorz. surdorz. obsessorū a demonibz. et aliarū infirmitatū. p eius merita strigissent. ¶ Huic successit venerabilis hūbertus. vir ḡnerosꝰ et spectabilis ḡnē de burgūdie ptibz natus. ¶ Qui ḡtiosa p̄dicatoris insignis. lector fim̄ anteqū in mgrum p̄ficeret' enituit. ¶ Hic post modū in tuscie p̄tibus prior p̄uincialis fim̄ predicatorū factus. adeo rōne curie ḡtiosus et carus fuit. ut eū plures cardinales in papā eligerēt. eo tpe quo dns innocētius quartus in aplicū est assūptus. ¶ Qui postea p uincialis francie factus. magister totiꝰ ordis ē effectus. ¶ Et qm̄ non utiliter licet longe a materia digressi sumꝰ. spūale ne quicq̄ demonū p̄seqū.

¶ Est et aliud fallendi ḡnꝰ demonū. ut hoīes fallāt spacio penitētie vel orte plurioris p̄missio. Cū michi frat ordis predicatorū. quid valde mirabile recitauit. ¶ Erat quidā nobilis in westphalie p̄tibz. vir armis strenuus et p potēs int' suos. ¶ Hic nocte quadā p siluā terribilem trāsiens. audiuit vocē mulieris q̄ in vicino cāntantis. et dixit suis. ¶ Est nequis vām. qui metū vadat mulierē vide cāntantē? ¶ Omnibz ergo dissimulātibus et plurib̄ illū p̄cessit solus. et uenit stantē sub arbore q̄ nigrā moniale. extensis in celū manibz cantante. ¶ Quā cum introgasset ille q̄d afferet. respondit. ¶ Hic laudo deū meū. ¶ Credens aūt ille aliquā sanctam eē. rogauit eā dicēs. ¶ Dic michi obsecro. quid futurū est michi. ¶ Et illa. ¶ Multa mgt mala fecisti. et adhuc facies. deuictis īmicis tuis trāsmarinā cruce susciens trāsfretabis. et in xpi seruicio morieris. ¶ Ad hec v̄ba ille ḡtiosus recessit. et ut illi predictū ē facta re de hoīm. īmicos deuicit. ¶ Qui cū prestolaretur

crucis signationē ut tñsfiem
ret. ingdit m acutissimam
febrē. ¶ Rogantibz ergo et
cōsulentibz phisicis et ami
cis ut sfitēt pcā et peni
teret. ɔmuniretqz se ecīas
tius sacīmentis. qa ei peri
culū imīne videret. nolu
it ille. nullomō se reputā
tans mozitur. Cūqz sup
hoc plusiri mirarent. fra
trē illū craualē magne i
dolis clericū mādauerūt.
Cui finis periculū intimān
tes. sup salutē aīe illius
admonendū instantius
sfulebāt. ¶ Nox ad fratrē
ingressus clericū. arguit
periculosius infirmantem.
Cui males ait. Et tu ut
alij stultus mstus michi.
qui optime scio q nequa
q moriar. Cui clericus cū
lacrimis dixit. Et unde hoc
habes frater carissime?
Et ille tandē. Hic et sic
dictū est michi. q cruce
acceptur sim. et in tra
sancta mozitur in epi
seruicio. Ad hec uba frat
eius tactus dolore cordis
intrinsecus. uere inqt ca
rissime. ille antiquus hostis
drabolus tuo nūc insidi
atur calcaneo. qui men
dacio suo te nūc nitit de
rupe mozituri. Ajte ergo
salutis causa et penitē.
et impleas qđ vocaris. ¶ Se
mora decūbens perist ad
uocari pbrm. postulat ue
nīa. cōmina cōfitet. statuit
testamentū. recipit corpus
xpi. unguit. exalat spm. et
sic ut credim⁹ ab insidijs de
monū liberat. ¶ Nec diu post
ea. defuncti frat eius. boni
tatē xpi in frē mozuo
recognoscēs. pdicatorum
ordinē mitras multo ostē
tui seculū derelict. ¶ Circa
finē libri uidendū est. que
et qualis. ubi et unde. po
testas demonū. qua non
solū ptentibz aut falsis a
pueris xpianis. uerū eīa
et bonis. ad uexandū eos
illabi uideat. Et respōdeo.
q illa ē in malis correptio
uel uindicta. in bonis uo
pbatio purgatiua. ¶ Qualis
at hec sit uel qūt fiat bre
uiter uideat. qa p energi
am opationē. ¶ Nulli uero
habeat dubiū. qñ in corpe
nō in aīa. Solus enī deus
nō creatura. p inhabitatē
gratiā illabit aīabz. Unde
at ptās demonū sit. pla
nissimū q a deo. Et quidē
excessu qūqz hoīm p bonos
siue malos angelos puni
unt. Uer malos. ut i saul.
¶ Hic nup ad designādū
meritū deuotissimi regis
francie ludouici. quddam

ndit qđ ſubiūcto. illis michi
reatūribz q̄ nocerūt. ℣ gra
tiā aūt deo ipius regis fran
cie exemplū altyſſiē humili
tis exiſtat. rex cū xp̄us tā
euidenti miraculo demōſ
trauit. Comes gelere otto.
curſorē ſuū iuſſit pariſius mi
ſerat. curſu xpero rediturū.
Nuē redeūtem comes int
rogās aſſumit. ſi regē facie
ludouici vidiſſet. At ille vul
more ſubſannātis cōtorſit
collū. Vidi inq̄t illū miſe
rū papillardū regē. capu
tiū habentē capitis ſuper
ſcapulas. Nec dixēs. facie
cōtorſit ex adūſo. et ſic
facies ſtorta remaſit. Cru
beſcat theologice cathedre
mulis ille p̄ſūptor. qui p̄di
cauit ipm de quo ſcripſim⁹
regē non debere cōibz uti
veſtibz. ſz ſemp purpuratū
incedē. nec plures miſſas
audire q̄ vnā. Mortaliter
aūt dicebat peccare. fres
p̄dicatores intelligēs. oēs
illos. qui p̄dictū regē indu
cēnt ad huiⁿ deuocōis et hu
militatis exēpla. Minus
ſane vmo iſanuſſim⁹ vel
lexit. q̄ ſalutis nre p̄ceps
ihesus ex xp̄atoē culpauit.
illos qui in domibz regum
mollibz veſtiūt. cū nobiliſ
ſim⁹ ille baptiſta iohānes
ex pilis camelorū induto.
zona pellicea cingeret. Mo
deratores orbis et reges fre
quent⁹ vidim⁹ cōis panni
lanei veſtibz uti. Non niſi
camelini coloris veſtibz. a
nus ipius regis. gloriosiſſim⁹
philippus rex. indiſcretis cō
poribz ānī utebat. Ludoui
cū aūt filiū eiⁿ. eque regē
glorioſū et bonū. iſtius re
gis ludouici p̄dem. nūq̄ me
minisse memī purpuratum.
Karolus ille magn⁹ poſtq̄
in roma coronatus e. ip̄ator. nūq̄
poſtea voluit ut de eo ſcri
bit. mfula p̄posi habitu
inſignirī. Cōitū aūt illi
p̄dicto deuotiſſimo regi fra
cie ludouico totalis omnes
ſalis ecclia. nemine poſſe
arbitror eſtimare. qui ſane
inde voluerit. Cuita cuāz
iactura fuiſſz. ſi illa intole
rabilis ſuperbia. de q̄ ſuperius
in controuerſia clericoz pa
riſius. xpendioſo ſtilo diſſe
ſim⁹. in deſtructionē duoz
ordinū fratrū ſalutz p̄dica
toz atq̄ minoz. procſſum
aliquatenꝰ habuiſſet? Legit
eni dictus rex p̄ſcriptoribus
cuiquoz. egit et leris apud
papā btiſſimū alexandrū
et plres alios cardinales. q̄
tū oēs gratia dei et ſua.
ture et mere negotio fa
uorabiles extiterūt. ut fi
nē habet malicia. et i ſuo

vigore iustica et innocentia
tueret. Testor deū. testor sc̄m
testor et fideles oēs. q̄ nūq̄
aliqs regū. nūq̄ aliqs prī
apū tam necessario ip̄ ad
salutē fidelīū pacē ptexit
ecclesiā. dotauit muneribz.
et veris honoribz exaltauit
Quid enī xp̄o in diuitiis.
quid illi et honoribz mūdi.
vel in hoīb; p̄mcipari? Dix
it ut veritas. et vē dixit.
Regnū meū nō est hinc
Applausū enī p̄plari q̄ de
ffente sua et pontificibus.
nō curauit. ſz ostant' pstitit
pro pplo mori accelerans
passionē. qui vel qua m
supmis efficeret regnū qđ
non habet finē. Age er
go nūc supmo regi salutis
tue p̄mcipi xp̄o. age mām
ecclia. age tu p̄cipue pre
dicator et minor. agnam
et oēs solepnit gratias.
qui talē istis tpib; regem
dedit. qui in fort̄i manu
teneat regnū suū. et ni
chilomin⁹ pater caritatis.
humilitatis exēpla prebeat
omnibus. Eque enī gladio
missionis aptus ē. et cū
nudus exerit. et cū veri
ta manu xpertit m vagi
na. Vidi in brabātie p
tibz in monastio cysterci
ensi. monialē quandā re
ligiosā valde et vita pura.
Quā cū visitarē. et eā ut
poterā solarer. subito demō
pessim⁹ qui in ea latebat p
horā verba salutis ferre nō
valēs. cepit latrare ut canis
et tyranni ore et collo tor
to eiusq; limbz blasphēa
re. Cui dixi. O miserrime q̄
dei laudibz cū bonis āgelis
insistē noluisti. nūc canū
latratus et bestias imitaris
Vidi et aliā in eadem
terra mulierē diuitē t ho
nestā. possessā a demonio.
Quā cū vocante veluti oso
pbro visitarem. venientis
eā a vexatōe demonis qui
essentē et sensate loquentē
ut sanā. Cui ostulte nullo
adiecto verbo. versū cānti mor
si in deutronomio. sedm qđ
a sco quodā viro audieram
trio repetiui. ad p̄uocandū
demonū in obsesso. Deum
qui te fecerat deliquisti.
et oblitus es dñi creatoris
tui. Nec mora. mulier pal
lere cepit labijs atq; vultu.
et due vene in collo eius
ad gutturis pollicis ītumes
cē. Cui ego. quare inquio
pessime vexare femina p̄
sumpsisti? Mortuus inq̄t viro
suo expassa. m subsidiū aīe
illius cōtulit q̄quid boni fe
cerat in hac vita. Et ex
hoc nacta occasione. vas
vacuū mox intrā. Cui ego

Ventus miserē. Et hoc
ēi qđ dedit. mediāte cari
tate cumulatū est bonum
eius. Et ille cū cachinno.
Mendax inquit sū. nec mi
hi si mentiar. Mor esto.
Est ne illa tam pulchra
ut dicit celestis patria quā
pdidisti? Et respondit. In
finitā pulchrior ip dicit.
Et esto. Velles ne redire
ad illā si posses? Et ille.
Vellē inquit ut possē usq
in diē iudicij oīa exercita
ta supplicia sustinē. Liu e
dixi. Et esto pmitto tibi i
pcullū salutis mee pmis
se si mendax tuear. illā
pditā gloriā recuperare te
posse. si tantū hec dixeris.
Dnē deus meus. peccaui.
ignosce mihi. Et mox ille
contorto collo exclamat
horrifice. Dnē dnē. Cuq
hoc sepius clamore valido
pſonaret. nec ulla in ōbis
predēt. impossibile enī scie
bā illi. ut deū suū dīm re
cognosceret. et se peccasse fa
teret. atq; sibi pcuretur
ignosci. tunc subiunxi. Do
mine deus miserere. sic
ei obsessa mulier vociferā
tur. deū recognoscē suum
dīm indignatus. Cui esto
O infelicissime oīm crea
turarū. superbia elisit te. et
de celo depulit te. credine
redieſe capiabilis supbia non
pmittit. Nec moza. confu
obmutuit. et post paucos
dies. nō cuiē cui feminam
deliquit. Audi et de alio
obsesso miri dei iudicium.
Erat cīa camerarii ciuita
tē quidā hereticus asturus
valde. qui metuēs inquisi
et cōbusti a frībus pdicato
bus. qui in dicta ciuitate
eo tpe plurimos obruebāt.
finxit se arreptū a demone.
Et ob hoc ad sēm carthagi
in assyria obsessos cuncte po
tentē. ligatus ab amicis
vel amicis deductus ē. ut
in eo nō hereſim ppalaret.
si furiā putaret. Et ut au
diui quidā clericus obsessus
a demone et ligatus. ip eti
ānus baptista. sic enī voca
bat. ligatus poneret i loco.
subsequēti nocte diuino ide obsessus dim.
nutu solutus ē. et assumptis
mattas et stramina atq;
cartis scāpna. sup ligatum
hereticū cumulauit. Iudum
at et furiā credēs ille dissi
mulat. quoadiusq; clericus
ignem de lāpade sumēs.
cōbussit hereticū cepit. Et
tūc hereticus exclamauit.
Ad cuius vocē expgefacti ad
todes. cū ignē extinguere ni
terent. clericus arrepto ma
dio quē [illegible] fugiens
fuenit. deū violauit obeq.

et hereticū infne abiuſſe.
Det moza. diuino exacto
iudicio. clericus a demone
liberatus et plene ſoſpes
apparuit. Et nūc quoniā
fallacias demonū falſas
ex magna pte deterimus.
p quas veraū apes fideli
um ſhieuerūt. huic oper
nrō finē imponimus. lecto
res libri huius attentius fla
gitātes. ne dictis detrahant
minus ſp bene dictis. ſed
in exemplū ōtutis trahāt.
quicqd ſuenerit bene dic
tū. Deto aūt ſuppliciter ab
his marie quoz manus
xpi ſanguie aſpecte ſūt m
altari. quatenus p me ſpeci
aliter. et p cūctis fidelium
aiabus vnā miſſā celebret.
vel ſi ſacdos nō eſt: celebra
ri faciat laōz libri. Et rogo
ut ſi aliquid in hoc opere
vel laboze vel aliis umq
meruerī. illū. tanq me. p
tuapē faciat xps ihesus
dns noſter. qui cū patre
et ſpū ſancto viuit et regi
nat deus. p oīa ſecula ſe
culoz. Amen. ℣. do. ſps.

Explicat liber apū: qui
dicat bonū vniuerſale. Co
pletus Anno dnī. ɔɔlxo.
die. xxv. menſis Aprilis.
Copleo labente deū ſtudit ad aſtra lugeuus.
Hinc lector rogo te: pro me fūdas ſemel aue.